הארץ

3.80 שקלים, יום ראשון י' בתמוז התשנ"ד, 19 ביוני 1994 VOL 76/22771 JUNE 19 1994

כולל מע"מ, באילת 3.25 שקלים

פתרונות בזמן!!!

לביא

* שעוני נוכחות ותוכנה לחישוב שעות עבודה *

לביא מחשבים בע"מ, הירדן 29 ר"ג. טל' 03-6775110 פקס' 03-6775233

עריקאת: כל האסירים צריכים להשתחרר, ללא תנאי

עמ' 4א

אחיו של מלך מאלזיה ביקר בישראל ונועד עם רבין ופרס

עמ' 5א

במונדיאל: גרמניה ניצחה את בוליוויה 0:1

עמ' 8א

בגליון זה 28 עמודים בשלושה חלקים

שערי מטבע

	דולר	השינוי
יציג	3.0570	+0.66%
שחור	3.09	—
סל יציג	3.3588	+0.47%

התחברה מס' 1 בארץ המייצרת מערכות

אל פסק ON-LINE

גמאטרוניק

טל: 02-821777

העבודה התירה קיום מו"מ עם הליכוד במועצות הפועלים, בעקבות חתימת ההסכמים בין הליכוד לרם

בכירים בעבודה: "רבין אשם במשבר במפלגה; איפשר את המו"מ רם־ליכוד"

חילוקי דעות במערכת הפוליטית בעקבות ההצעה לבטל את חוק הבחירה הישירה; ליבאי: "החוק הוא עובדה מוגמרת"

מאת יורם מל וגדעון אלון

העבודה התירה אמש לנציגיה לפתוח במשא ומתן קואליציוני עם הליכוד במועצות הפועלים, לאחר שסיעת רם חתמה על הסכמים עם הליכוד בכמה מועצות פועלים.

לטענת בכירים בעבודה, רם חתמה עם הליכוד, או עומדת לחתום עמו, על הסכמים בלפחות שמונה מועצות פועלים. העבודה חתמה על הסכמים עם הליכוד ב־14 מועצות. ב־12 מועצות נוספות גובשו כבר הסכמים בין העבודה לליכוד, אולם הם הוקפאו בעקבות החלטה של לשכת העבודה. עתה, ככל הנראה, יינתן אישור לחתימה על ההסכמים. בחיפה עבר השלטון מהעבודה לקואליציה של רם והליכוד: ראש סיעת רם בחיפה, ברוך זליג, יכהן כמזכיר מועצת הפועלים במקומו של אורי אגמי, מזכיר המועצה הנוכחי מטעם העבודה.

ראו עמודים 2א, 3א

העמקת המשבר במו"מ בין העבודה לרם, אומרים מקורות בעבודה, נובעת בין היתר מתפקודו של יצחק רבין כיו"ר המפלגה. במפלגה נשמעת בימים האחרונים ביקורת חריפה על תפקודו של ראש הממשלה במישור זה. בכירים בעבודה, המעורים על צוות המו"מ של העבודה עם רשימת רם בהסתדרות, אומרים כי רבין אשם במתן לגיטימציה לרמון להקים קואליציה עם הליכוד בהסתדרות ובמועצות הפועלים.

הבכירים טענו כי "זהו בתוצאה" לנוכח העמדה שנקט רבין בפגישת צוותי המו"מ של העבודה ורשימת רם, שהתקיימה שלשום בלשכת שר הביטחון בתל אביב. לדבריהם, רבין הבהיר למעשה פתיחת מו"מ של רשימת רם עם הליכוד במישור הארצי והמקומי, לנוכח הקשיים שנוצרו מים הבחירות ואנשי במו"מ להעברת השלטון לידי רמון.

לאווירה הקשה שהשתררה בעבר־דה תרמו גם הקשיים במו"מ להרחבת הקואליציה בעקבות המבוי הסתום במו"מ עם ש"ס. לאחר שנוכח רבין כי הסיכוי לחזרה קרובה של ש"ס לקואליציה קלוש נודע, כי הוא עשוי לפנות היום או מחר ליו"ר תנועת יעו"ד, ח"כ גונן שגב, ולהציע לו לפתוח במו"מ רשמי על הצטרפות יעו"ד לממשלה. שלשום קיבל רבין מכתב אישי מיו"ר ש"ס, ח"כ אריה דרעי, בו הוא חוזר ומודיע כי ש"ס לא תחזור לקואליציה אם לא תיענה תביעתה לעגן בחקיקת יסוד את הסטטוס קוו בענייני דת.

כן תרמו לאווירת המשבר הטענות הקשות שהעלה יו"ר המוסד לביקורת במפלגה, עו"ד חיים קמחי, עם התפטרותו. המוסד לביקורת כולו מאיים להתפטר אם לא ימולאו דרישותיו של קמחי.

הביקורת הקשה על תפקודם של מוסדות המפלגה, ובמיוחד על תפקודו של רבין כיו"ר המפלגה, היוו את הבסיס להגשתן של כמה הצעות ל־ביטול או דחייה של חוק הבחירה הישירה לראשות הממשלה. את ההצעות לתיקון החוק יגישו חברי הכנסת אברהם בורג ודפי אלול. ח"כ דליה איציק יזמה הצעה לתיקון חוקת המפלגה, שעיקרה הפרדה מוחל־

(סוף בעמוד 10א)

פקידים ממשלתיים החלו לגבש הצעה להסדר ביניים בין ישראל ללבנון

נביל שעת' אמור להיפגש היום עם שחק בעזה; לאחר מכן ייסע ל"אוריינט האוס"

מאת אלוף בן ואיתן רבין

גורמים ממשלתיים החלו לגבש באחרונה הצעה מפורטת להסדר ביניים בין ישראל ללבנון. ההסדר נועד להשיג רגיעה בגבול הצפוני, לפינוי צה"ל מאזור הביטחון ולהגדרת סידורי ביטחון, כשלב ראשון לקראת הסדר שלום ונורמליזציה ביחסים עם לבנון.

ההסדר המוצע יתבסס על העקרונות שקבע ראש הממשלה, יצחק רבין, למשא ומתן עם לבנון. ישראל תדרוש לפרק את היכולת הצבאית של החיזבאללה וארגוני הטרור הפועלים בגזרה מלבנון, לפרוס את צבא לבנון בדרום המדינה, ולהעמיד את יכולתו להשליט סדר בתקופת מבחן של שנה חודשים, שבסיומה יוסג צה"ל משטח לבנון. יוסדרו סידורי ביטחון ותיאום בין צה"ל לצבא הלבנוני. דרישה נוספת תהיה ערבויות מצד לבנון, לשמור על שלומם של אנשי צד"ל ולבנונים ששיתפו פעולה עם ישראל.

ההצעה המתגבשת עתה כוללת פירוט של סידורי הביטחון שיונהגו בגבול, ושל המנגנונים לפיקוח על ההסכם. כמו "ועידת" יישאר ככל הנראה כשמת פקידים ישראלים בכירים אומרים כי השגת הסדר ביניים עם לבנון תתאפשר רק כתוצאה מהתקדמות במשא ומתן עם סוריה. לבנון דחתה הצעה ישראלית לפתוח בשיחות קצינים על סידורי ביטחון, בגלל התנגדות סורית לכך.

ראש המשלחת הישראלית לשיחות עם סוריה, השגריר איתמר רבינוביץ, הגיע בסוף השבוע לישראל לרגל נישואי בנו. אתמול נועד רבינוביץ עם ראש הממשלה, ודיווח לו על התקדמות הדיונים בערוץ הסורי.

בשבועות האחרונים התנהל משא ומתן שקט בין רבינוביץ לשגריר סוריה בוואשינגטון, ואליד מועלם, בתיווכו של ראש צוות השלום האמריקאי, דניס רוס, שנועד בנפרד עם שני השגרירים. רבינוביץ ומועלם קיימו בעבר סדרת מפגשים חשאיים, אך מקורות ישראליים טוענים שבשבועות האחרונים הם לא נפגשו, וניהלו את השיחות בעקיפין באמצעות האמריקאים.

חבר בצוות השלום האמריקאי אמר בשבוע שעבר לעיתון "וואשינגטון ג'ואיש וויק" כי למרות ההצהרות השליליות מירושלים ודמשק, יש התקדמות רצופה בערוץ החשאי בין שתי המדינות, וייתכן שעד לסוף השנה תיחתם הצהרת עקרונות משותפת לקראת שלום.

פקידים ישראלים בכירים אישרו את דבריו, אבל אמרו כי "התנועות בשיחות זעירות, אך אינן מספקות". רבינוביץ ומועלם מנסים לגשר על הפערים בין עמדות סוריה וישראל, ולהבין את ביקורו של מזכיר המדינה האמריקאי, וורן כריסטופר, אך אינם עוסקים עדיין בניסוח מפורט של הסכם עקרונות. מקורות ישראליים אומרים כי נשיא סוריה, חאפז אל־אסד, לא התיר למועלם להתקדם במידה רבה. לדבריהם, ההתקדמות שחלה בערוץ הירדני הרגיזה את הסורים, והם מנעו בשבועיים האחרונים כל התקדמות.

מזכיר המדינה האמריקאי יחזה את בואו לירושלים ודמשק, וביקורו יתקיים בתוך כמה שבועות – כנראה בחודש הבא. על פי דיווח שהגיע לירושלים, כריסטופר הביע שביעות רצון מההתקדמות בשיחות בין ישראל לירדן, והעריך שהיא תשפיע לטובה בעתיד גם על הערוץ הסורי, למרות הסתייגותה המסורתית של דמשק מהמגעים בין ישראל לירדן.

מקורות במערכת הביטחון מעריכים כי גולה הדרך לביקורו של ערפאת בסוף החודש בירידו. המקורות מסבירים כי החלטתו של כמה מדינות באירופה להורים כספים לממשל העצמי תגרום לערפאת להגיע לירידו. מערכת הביטחון כנראה לא תתיר לערפאת לבקר בירושלים. לכן הוא ישהה כמה ימים ביריחו ולאחר מכן אולי ייסע לעזה.

סגן הרמטכ"ל, האלוף אמנון שחק

(סוף בעמוד 10א)

נשיא ארה"ב לשעבר, ג'ימי קרטר, חוצה את הגבול לדרום קוריאה, אתמול. נשיא דרום קוריאה, קים יונג־סאם נענה למסר שנשא עמו קרטר: הנשיא הביע את נכונותו להיפגש עם נשיא צפון קוריאה בכל עת ובכל מקום, מסר דובר לשכת הנשיאות בסיאול

נשיא דרום קוריאה הסכים להצעת קים איל־סונג לקיים פגישת פסגה

קלינטון התנער מהתחייבות קארטר להקפאת הסנקציות נגד צפון קוריאה

מאת עקיבא אלדר והסוכנויות

נשיא דרום קוריאה, קים יונג־סאם, הסכים אתמול להצעת נשיא צפון קוריאה, קים איל־סונג, לקיים פגישת פסגה בין שני המנהיגים. "הנשיא קים יונג־סאם הסכים להצעה והביע את נכונותו להיפגש עם נשיא צפון קוריאה בכל עת ובכל מקום", מסר דובר לשכת הנשיאות בסיאול.

ההצעה לקיום הפגישה הועברה לשלטונות סיאול על ידי נשיא ארה"ב לשעבר, ג'ימי קארטר, ששב אתמול לדרום קוריאה בתום ביקור בצפון.

שלשום הודיע קארטר לקים איל־סונג כי ארה"ב השעתה את צעדיה להטלת עיצומים בינלאומיים על ארצו. קארטר שוחח עם הנשיא בפגישה שנערכה בארמון הנשיאותי, ושודרה ברשת סי־אן־אן, מפיונגיאנג. קארטר אמר לנשיא כי הוא מעביר לו את המסר לאחר התייעצויות עם הבית הלבן.

הבית קארטר באמרו לאחר שכיום ומישי הנהיר קים איל־סונג כי יאפשר לשני פקחי גרעין של האו"ם להישאר בצפון קוריאה, במטרה של פיוס כלפי וואשינגטון. עוד הבהיר הנשיא על נכונותו להקפיא את התוכנית הגרעינית של צפון קוריאה למשך תקופת קיום שיחות עם ארה"ב.

נשיא ארה"ב, ביל קלינטון, התנער בסוף השבוע מהתחייבותו המוצהרת של קארטר להקפיא את מאמצי ארה"ב לגבש סנקציות בינלאומיות נגד הממשלה הקומוניסטית של פיונגיאנג. "ניאל'ך להפעיל סנקציות אם יימשכו הפעולות הגרעיניות מצד צפון קוריאה", אמר.

פקידים בבית הלבן לא הסתירו את מבוכתם ומורת רוחם מהבטחתו של קארטר, שנמסרה שעות אחדות לאחר שהנשיא קלינטון הודיע כי מדיניות הסנקציות תישאר בעינה, כל עוד לא עמדו הבטחותיו של הנשיא קים במבחן המציאות.

במסיבת עיתונאים בסיאול טען קארטר כי אמנם לא תיאם את מהלכיו עם קלינטון עצמו, אך פעל בתיאום מלא עם יועצי הבית הלבן.

במשכים המהלכים

היום יכנס קלינטון את יועציו לדיון על המשך הצעדים נגד צפון קוריאה, נוכח ההתפתחויות האחרונות. בסוף השבוע הרגישו בכירים בממשל, בראשם סגן הנשיא אל גור, היועץ לביטחון לאומי אנתוני לייק ועוזר מזכיר המדינה רוברט גלוצ'י, כי בד בבד עם הישגים דרכים להרחבת ההידברות עם צפון קוריאה, נמשכים המהלכים להטלת סנקציות על פיונגיאנג.

"אינני חושב שלצפון קוריאה יש מצבה גרעינית או שהיא מסוגלת לייצרה בכר מחר. לדעת מומחים, פיונגיאנג תזדקק לשם כך לתקופה של שלוש עד שבע שנים", אמר ביום שישי שר החוץ הרוסי, אנדריי קוזירב, בראיון לעיתון "איזבסטיה".

קוזירב ציין כי הערכה זו מתבססת לא רק על המידע שבידי משרד החוץ הרוסי, אלא גם על כל המידע הזמין במוסקווה.

הממשלה תסיר היום את האמברגו מעל דרא"פ

מאת אלוף בן, מסופר המדיני של "הארץ"

הממשלה צפויה להסיר בישיבתה היום את האמברגו הצבאי על דרום אפריקה. הממשלה תדון בהצעה לבטל את החלטת ועדת השרים לענייני ביטחון מ־18 במארס 1987, שקבעה כי לא ייחתמו חוזים ביטחוניים חדשים עם דרום־אפריקה, אך יקוימו ההתחייבויות על פי חוזים ישנים.

ביטול האמברגו מתאפשר, לאחר העברת השלטון בדרום־אפריקה לרוב השחור, וביטול האמברגו הבינלאומי של האו"ם.

בסקירה שהגיש החודש לכנסת שר החוץ, שמעון פרס, נאמר כי משלחת צבאית של הקונגרס הלאומי האפריקאי הגיעה לישראל בנובמבר 93', עוד לפני העברת השלטון, לשיתוף פעולה עם צה"ל בנושא חינוך פוליטי־צבאי. בסקירה נאמר כי "צפוי שהממשל החדש יחזק את שיתוף הפעולה עם ישראל".

ישראל קיימה קשרים ביטחוניים הדוקים עם המשטר הלבן בדרום אפריקה, בשנות ה־70 וה־80. בלחץ אמריקאי התקבלה ב־1987 החלטת הקבינט, שאסרה על חתימת עסקות חדשות, אך בארה"ב התפרסמו דיווחי־

(סוף בעמוד 10א)

המתנחלים מתריעים מפני "מטורף שעלול לרצוח שר או את ראש הממשלה"

מאת נדב שרגאי

חבר מועצת יש"ע, אהרן דומב, שיגר לפני שבועות אחדים מכתב אישי לראש הממשלה, יצחק רבין, שבו התריע בפניו על תוכניות "לרצח פוליטי", מצד "השוליים הקיצוניים והשוליים". דומב הסביר בתשובה לשאלת "הארץ" כי אין מידע מבוסס על תוכנית כזאת או אחרת, אולם הוא "שומע יותר מדי בזמן האחרון, לשתים ובכמה הזדמנויות, דיבורים של ייאוש, על פתרון של רצח פוליטי המכוונים כלפי ראש הממשלה, יצחק רבין, השרה שולמית אלוני או שרים נוספים".

דומב מדגיש כי שלח את מכתבו לרבין כאדם פרטי ולא כחבר או כדובר מועצת יש"ע. בין היתר כותב דומב לראש הממשלה "רצח כזה חס וחלילה חמור ביותר מכל הבחינות ויש לנו לעשות כל שביכולתנו כדי לעצרו. אנו מצדנו עושים כל מאמץ, אולם מצאתי לנכון להתריע בפניך על כך".

במכתב מנתח דומב את רגשות הייאוש המביאים אותם למחשבות מסוג זה. "מבחינתם של רבים בישראל", כותב דומב, "העיד ההורסות הבולט שלך, ושל מרבית שרי ממשלת ישראל, עם מבלם של יהודים באשדוד, עפולה, חדרה, ירושלים ושטחי יש"ע, גורם תחושה נוראה של ניכור. אצל רבים ניכור זה מתגבר גם לייאוש ואצל קומץ מהם ייאוש זה עלול לגלוש למסילות ייאוש קיצוניות, שיש להן הפוטנציאל לזעזע את מוסדות הקיום של ישראל".

"הגרוע מכל"

מנכ"ל דסק החוץ של יש"ע, יהודאל לייטר פרסם באחרונה מאמר בחו"ל הנושא את הכותרת "להימנע מן הגרוע מכל". לייטר שואל, "האם רצח פוליטי אפשרי כיום בישראל?" ועונה בשלילה. "הלוואי", הוא כותב, "שאפשר היה להשיב על כך בשלילה נחרצת. אולם שוב אין אנו יכולים להתעלם לחלוטין מן האפשרות של ניסיון מטורף לרצח פוליטי מצד קיצוני יהודי".

"בחודשים שקדמו לטבח במערה", הוא מוכיח, "התעשתו פרשנים פוליטיים בהערכות של מידת הסבירות, לאו דווקא לטבח, כי אם לצמיחתה מחדש של מחתרת יהודית. מה שקרה בשעת, היה שונה לגמרי מן התחזיות. כיום, בעקבות חברון, עסוקים אותם פרשנים בחרדה מפני חברון שנייה, אך גם הפעם, ייתכן מאוד שמה שיקרה יהיה שונה בתכלית ממה שנצפה. מה שמונח עתה על כף המאזניים הנו כה מכריע, עד שרצח פוליטי – הצורה המרעת הוודאית ביותר של התנגדות פוליטית – הפך לאפשרות מציאותית, אם כי מזערית. רצח פוליטי על ידי קיצוני יהודי", מוסיף לייטר במאמר, "דואג לגיני לא רק על בסיס מוסרי. קרוב לוודאי שמשמעותו תהיה קצו של כל מפעל ההתנחלות.

"אם חושב מאן דהו, כי התקפה במערת המכפלה תהיה כה דרמאטית וקיצונית עד שתביא להשעיית השיחות עם אש"ף, הרי בינתיים גילה כי התוצאה היתה הפוך בדיוק: המתנגדים קטו את המחיר. אם יהודי ינסה לפגוע בשר בממשלה, ייקל אף יותר על הממשלה להאשים את כל מתנגדיה הפוליטיים באחריות קולקטיבית ואין ספק שהיא תעשה כן.

"אירוע כזה אף ישמש כאמתלה לבטל את שלב תקופת המעבר של ההסכם, שכבר עתה יש כאלה המגדירים אותו כבלתי מעשי, ולעבור מיד אל השלב הסופי, או כפי שהגדיר זאת מכבר ראש העירייה של חברון, 'הפתרון הסופי'". לייטר מציע לממשלה במאמרו להבין, כי ברדיפה היא גורמת לפילוג נורא ומסוכן בין אזרחים. לדבריו היא מציע לתעל את הזעם והחרדה באמצעות מערכה של מרי אזרחי בלתי אלים.

אל"מ וסא"ל יועמדו לדין משמעתי בשל תקרית שבה נורה ילד פלשתינאי

מאת איתן רבין, מסופר הצבאי של "הארץ"

הפרקליטות הצבאית החליטה להעמיד לדין משמעתי שני קצינים בדרגות אל"מ וסא"ל בגין תקרית בה נפצע ילד פלשתינאי בעזה. ההחלטה התקבלה לפני חודשים אחדים, אך כעת נודע כי בימים הקרובים השניים יישפטו. שני הקצינים הם אל"מ שאול, מפקד החטיבה הצפונית ברצועת עזה וסא"ל צפריר, מפקד גדוד.

התקרית אירעה לפני שנה. כעת הפרות סדר ברצועת עזה, נפצע ילד פלשתינאי. עקב פציעת הילד, נפתחה חקירת מצ"ח. בחקירה התברר כי ניתנו הנחיות לא ברורות לחיילי הכוח שירה שלא לצורך. מהעדויות בתיק החקירה עולה, כי אל"מ שאול טען שהוא נתן הנחיות ברורות אך, לדבריו, מפקד הגדוד צפריר לא הבין אותן. מפקד הגדוד, לעומת זאת, טען כי הוא פעל בהתאם להנחיות שניתנו לו.

עקב הסתירות בין עדויות הקצינים, החליטה פרקליטות פיקוד צפון, בשל אי מילוי הוראות וסעיף נוסף, בפרקליטות הצבאית הוחלט להעמיד את השניים לדין משמעתי, ולא להעמידם לדין בפני בית דין צבאי, והתקבלה משיקולים מקצועיים בלבד. זאת הפעם הראשונה שקצינים בדרגות כאלה עומדים לדין בשל חילוקי דעות לגבי פקודות שניתנו. מאז קבלת ההחלטה על ההעמדה לדין משמעתי, איפשר צה"ל לסא"ל צפריר לצאת לחו"ל. הוא שב במועד.

במקביל הוגש לבית הדין הצבאי המיוחד כתב אישום נגד אל"מ ע', לשעבר מפקד סיירת מטכ"ל. אל"מ ע' נאשם בגרימת מוות ברשלנות בפרשה בה מתו חיילי הסיירת ערן עופר וירון ברדיון, במבצע בזמן ניווט בדרום הארץ. טרם נקבע מועד לתחילת משפטו.

אל"מ ע' לא נכח במסע ניווט, שהיה לפני כשנתיים. למרות זאת, ראה עצמו אחראי פיקודית למותם של עופר ובר־דוד והחליט להתפטר מתפקידו כמפקד הסיירת. הפרקליטות לא הסתפקה בצעד זה והחליטה להעמידו לדין באשמת גרימת מוות ברשלנות.

הסדר פשרה בבג"ץ: איש ציבור ייצג את המשפחות במשפט צאלים ב'

משפחות הרוגי אסון צאלים מבקשות שראש המוסד לשעבר צבי זמיר ייצג אותן

מאת איתן רבין, מסופר הצבאי של "הארץ"

צבי זמיר, ראש המוסד לשעבר, הוא מועמד מקובל על המשפחות השכולות מאסון צאלים ב' לשמש כנציגן במשפט. אחרים מבני המשפחות אמרו אתמול כי זמיר מקובל עליהם, אך עד שעות הלילה המאוחרות, הם עוד לא קיבלו תשובה, אם זמיר אמנם יסכים לשמש כמשקיף במשפט. זמיר הוא מועמד המקובל גם על המערכת הצבאית. מכל מקום, היום או מחר יוחלט מי ייצג את המשפחות במשפט, שאמור להתחדש ביום שלישי.

ראו עמוד 7א

הצורך במציאת משקיף מוסכם בי משפטם של רס"ן ק' וסרן א', הנאשמים בגרימת מוות ברשלנות, התעורר בעקבות החלטת בג"ץ מיום שישי. המשפחות השכולות עתרו לבג"ץ בדרישה שיאפשרו להן להיות נוכחות בדיונים. כתום 7 שעות של דיונים בעתירה וחשב בבית המשפט הגבוה לצדק הסדר בעניין ייצוג ה־משפחות. ההסדר הושג על פי הצעת השופטים אליהו מצא, יעקב קדמי, ויצחק זמיר ועל דעת ראש מחלקת ביטוח שרה בצה"ל. לפי ההסדר, תיבחר אישיות שהיא בעלת הכשרות הנדרשת לפי בחירת המשפחות. המועמד שייבחר ישמש נציגן של המשפחות בתהליך כל דיוני בית הדין הצבאי, ללא הגבלה, ויהיה רשאי לעיין בכל הפרוטוקולים של הדיון.

ההסדר בא להוסיף על החלטת בית הדין הצבאי, המאפשר למשפחות ולבאי כוחן לעיין בחומר ובפרוטוקולים שהועמדו לעיונם, במקום שהוקצה לכך במשרד הביטחון.

בעקבות ההחלטה בוטל צו הביניים האוסר על קיום הדיונים בבית הדין הצבאי במחוז מטכ"ל.

שאול שילה, אביו של אלעד שילה שנהרג באסון, הסביר כי למשפחות אמנם יש זכות תנו על בחירת הנציג מטעמן, אבל מבחינתו זאת החלטה של בית המשפט הגבוה לצדק ולמרות שהוא לא מרוצה מההחלטה, אין להורים השכולים ברירה אלא לקבל את הצעת הפשרה ובכך לסיים את ההליכים המשפטיים.

שלמה כהן, אביו של אריה כהן שנהרג בתאונה, אמר כי מדובר בהחלטה לא טובה וציין כי הוא התנגד לכל פשרה.

מחלוקת בין לוין לשוק

בעת הדיון בבג"ץ ביום שישי התברר כי יש חילוקי דעות בין אלוף עמירם לוין לבין סגן הרמטכ"ל, אלוף אמנון שחק. לוין, שהיה מעורב כמדריך בתרגיל בצאלים, נענה לבקשת המשפחות וכתב לשופטים והו־את דעת המעודדת בנוכחותן, לפחות בחלק מהדיונים. אלוף שחק, לעומת זאת, שייצג את עמדת צה"ל, כתב לבית המשפט שאם יותר למשפחות להיות נוכחות בדיונים, הדבר עלול לפגוע בביטחון המדינה. באתיכות הפרקליטות, עו"ד נילי ארד, שהביאה בפני השופטים את מכתבו של סגן הרמטכ"ל, אמרה, בין השאר: "מיזה, עם כל הכבוד, עמידם לוין"

הסתיימה שביתת עובדי המינהל והמשק בבתי החולים של קופת חולים הכללית

העובדים קיבלו תוספת ריאלית של 5% בלבד

מאת עדנה אריהוד, כתבת "הארץ" לענייני בריאות

שביתת עובדי המינהל והמשק בבתי החולים של קופת חולים הכללית הסתיימה. בתי החולים ומרפאות הקופה יפעלו מהבוקר כסדרם לאחר 3 ימי שביתה.

בתי החולים יתחילו הבוקר לקבל חולים שנדחו עקב השביתה. גם תוכנית הניתוחים והטיפולים תבוצע במלואה. מרפאות החוץ, שנסגרו עקב השביתה, ייפתחו הבוקר. גם מרפאות הקהילה, שהופעלו בימי השביתה על ידי רופאים ואחיות, ישובו לעבוד במתכונת מלאה.

השביתה הסתיימה בעקבות הסכם שנחתם ביום שישי אחר הצהרים בי־שיבת המעקב של הממשלה ההסתדרות, ותומכים עליו הממונה על השכר באוצר, שלום גרניט, וממלא מקום יו"ר האגף לאיגוד מקצועי בהסתדרות, אפרים זילוני. ההסכם אושר על ידי יו"ר ארגון עובדי קופת חולים, חיים ברנס ומנכ"ל קופת חולים הכללית, אביגדור קפלן.

לפי ההסכם, השכר המשולב של עובדי המינהל והמשק בקופת חולים הכללית יעלה ב־20% רטרואקטיבית מאפריל. כדי לאפשר את ההסדר, יותרו העובדים על 22 שעות נוספות לחודש. עלות השעות הנוספות היא כ־15% מהשכר המשולב, כך שה־תוספת הריאלית שקיבלו העובדים היא 5% בלבד. עם זאת, יש לזכור כי גובה השכר המשולב משפיע גם על גובה הפנסיה, קרן ההשתלמות ודמי ההבראה. העובדים דרשו תוספת שכר ריאלית של 10%, אך הדיון בהפרש בשיעור 5% נדחה לתחילת 1995.

ההערכות הן שביצוע ההסכם יע־לה לקופה 9 מיליון שקלים מאפריל עד דצמבר 1994.

המוסד הישראלי לבוררות עיסקית

אלטרנטיבה חכמה

המוסד הישראלי לבוררות עיסקית מאפשר לך לפתור סכסוכים באוירה נינוחה, ביעילות מירבית ובדיסקרטיות מוחלטת. הבורר נבחר לדון בסכסוך מקרב אנשי מקצוע מעולים, מומחים בתחומים השונים.

על חבר הנאמנים של המוסד לבוררות נמנים:
פרופ' ס. אוטולנגי, נשיאה;
משה לנדוי, נשיא בדימוס, ביהמ"ש העליון;
דני גילרמן, נשיא איגוד לשכות המסחר;
נשיאים לשעבר של לשכת רו"ח; אנשי כלכלה, ואחרים.

המוסד הישראלי לבוררות עיסקית

מיסודו של איגוד לשכות המסחר ארגון העסקים של ישראל

לפרטים נוספים ח"יג טל. 03-5631052

מזג האוויר

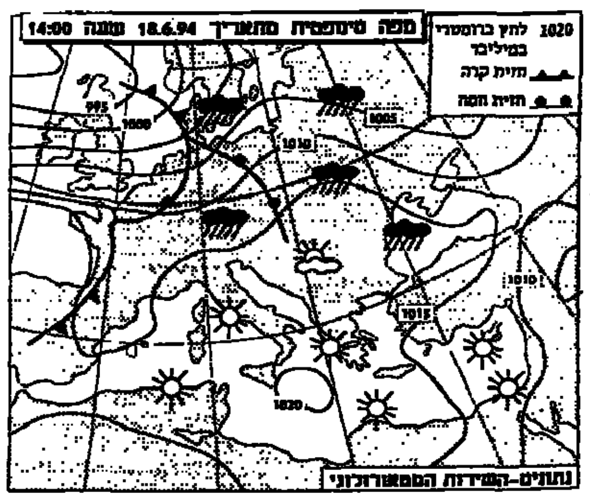

מעונן חלקית

היום יהיה מעונן חלקית עד בהיר. הים יהיה גלי. גובה הגלים: מ-50 עד 100 ס"מ. טמפרטורת המים: 26 מעלות.

רוח צפון-מערבית קלה עד מתונה תנשב במהירות של 20 עד 30 קמ"ש, וישררו תנאים בינוניים לראייה.

תיאור המפה הסינופטית: אפיק מעל מזרח הים התיכון גורם לירידה בטמפרטורות באזורנו. רמה ברומטרית מעל מרכז הים התיכון ומערבו גורמת שם למזג אוויר נאה. גשמים מעל צפון אירופה ומערבה.

התחזית להיום

זריחת השמש – 05:34
שקיעת השמש – 19:48
זריחת הירח – 15:31
שקיעת הירח – 01:53

זיהום האוויר

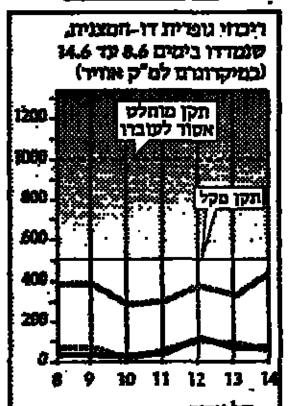

מפלס הכנרת

עומס החום

תחזית להיום	בוקר 7–12	צהריים 12–16	ערב 16–20	לילה 20–7
אזור תל אביב	קל	קל	קל	קל
אזור חיפה	קל	קל	קל	קל
אזור ירושלים	קל	קל	קל	קל
אזור הגליל	קל	קל	קל	קל
אזור הכנרת	קל	בינוני	בינוני	קל
צפון הנגב (באר שבע)	קל	בינוני	בינוני	קל
אזור אילת	בינוני	כבד	בינוני	קל

הטמפרטורות בעולם

תחזית להיום	מינימום	מקסימום	מזג האוויר
איסטנבול	17	26	נאה
אמסטרדם	11	17	מעונן חלקית
אתונה	18	28	נאה
בודפשט	10	22	נאה
בייג'ינג	*23	*33	בהיר*
בוקרשט	11	23	נאה
בריסל	12	24	נאה
ברלין	11	18	גשם קל
וינה	11	23	נאה
ורשה	8	16	גשם
ז'נבה	12	27	סופות רעמים
הונג קונג	20	33	מעונן חלקית
יוהנסבורג	*1	*16	בהיר*
לונדון	12	22	מעונן חלקית
ליסבון	17	22	נאה
מדריד	17	25	נאה
מוסקווה	7	15	גשם
ניו יורק	21	31	מעונן חלקית
ניירובי	*14	*23	מעונן*
פאריס	13	27	סופות רעמים
פראג	9	22	נאה
פרנקפורט	10	26	נאה
ציריך	12	26	סופות רעמים
קהיר	20	31	נאה
קופנהאגן	6	13	גשם קל
רומא	16	26	נאה

*טמפרטורות אתמול

המו"מ להקמת קואליציה בהסתדרות

מקורות בעבודה: רבין נוקט ויתורים ניכרים במו"מ עם רם כדי להחיש את העברת השלטון

מאת ירח טל

מקורות בכירים בעבודה, הנמנים על צוות המו"מ של העבודה עם רשימת רם בהסתדרות, האשימו אתמול את ראש הממשלה, יצחק רבין, כי הוא מבקש להעביר במהירות את השלטון בהסתדרות לרשימת רמון, תוך ויתור כמעט על כל התביעות שהעלתה העבודה במו"מ כתנאי להצטרפותה לקואליציה.

"רבין כל כך סולד מהברפלד, מעמדותיה של סיעת העבודה בהסתדרות ומהתנהגותם של מזכירי מועצות הפועלים הוותיקים בתל אביב ובעפולה, עד שהוא מצדיק הקמת קואליציה בין רם לליכוד, הן במישור הארצי והן במישור המקומי, במועצות הפועלים", אמרו אתמול המקורות.

ביקורת זו באה לידי ביטוי בשיחה שקיימו מזכ"ל העבודה, נסים זוילי, והשר עוזי ברעם, עם ראש הממשלה ביום שישי, אחרי הפגישה של צוותי המו"מ של העבודה ושל רשימת רם. ברעם וזוילי טענו באוזניו של רבין, כי הוא נוטה לוויתורים רבים מדי לרשימת רם תוך התעלמות מתביעות מרכזיות שהעלתה העבודה במו"מ.

מקורות בכירים בעבודה אמרו אמש, כי "אין לקבל כעובדה מוגמרת את מינויו של רמון למזכ"ל ההסתדרות". להערכתם, תיתכן חתימה על הסכם קואליציוני בין העבודה לליכוד, שעשויה להשאיר את רם באופוזיציה בהסתדרות. אולם, לטענת המקורות, רבין אינו מסכים לדון באפשרות זו, וטוען כי מהלך כזה יהווה עיוות חמור של רצונו של הבוחר. מפלגת העבודה, לדברי רבין, עלולה לשלם על כך ביוקר רב בבחירות הקרובות.

הפגישה שהתקיימה שלשום אחר הצהריים בין צוות המו"מ של רם לנציגי העבודה – בלשכתו של רבין – היתה הראשונה לאחר הדחתו של חיים הברפלד מראש צוות המו"מ של העבודה. בראש צוות העבודה עמד בפגישה זו השר ברעם, וברשימת רם הוחלט כי בעקבות שינוי זה יתיצב מעתה בראש צוותה חיים רמון. הברפלד לא הגיע לישיבה, ולמעט עפרה פרידמן, שנבחרה לתפקיד מזכ"ל נעמת, סיעת העבודה בהסתדרות לא היתה מיוצגת בישיבה.

ביקורת על הברפלד

גם בישיבה זו מתח רבין ביקורת חריפה על הברפלד. הוא האשים את הברפלד כי ב"תרגילי ההשהיה" שהוא נוקט בהעברת השלטון בהסתדרות יביא לכך שמפלגת העבודה תפסיד את השלטון בכ-40 מועצות פועלים, ואולי אף את האחיזה בהסתדרות כולה.

רבין אמר לראשי סיעת רם – בהם חיים רמון, השר יוסי שריד וחבר הכנסת חיים אורון (ג'ומס) – כי לא יהיו לו כל טענות אם רשימת רם תכונן קואליציה עם הליכוד בהסתדרות, לאחר שיתברר לראשיה כי ועידת ההסתדרות לא תכונס במועד שקבעו מוסדות העבודה – 28 בחודש זה – ואם לא יבוטלו ההסכמים שחתמו נציגי העבודה במועצות הפועלים עם הליכוד, בניגוד להחלטות מוסדות המפלגה.

אולם, בישיבה התברר כי גם בתוך סיעת רם יש חילוקי דעות האם על הסיעה לפתוח במו"מ עם הליכוד על צירופה לקואליציה בהסתדרות. בישיבה שלשום, וקודם לכן בישיבת הנהלת מרצ וסיעתה בכנסת, הביע שריד התנגדות לצירוף הליכוד לקואליציה בראשות רם בהסתדרות. עמדה זו מנוגדת לעמדתו של רמון, המבקש להקים בהסתדרות קואליציה רחבה, שתכלול גם את הליכוד, אם יעלה המו"מ יפה. גם ח"כ חיים אורון ממפ"ם מתנגד לעמדתו של רמון. לדבריו, קבלתה של ההצעה עלולה להחליש את הממשלה בתהליך המדיני.

בישיבה בלשכתו של רבין אמר רמון, כי עמדתו של שריד אינה מייצגת את עמדתה של רשימת רם, או את עמדתה של סיעת מרצ ברשימת רם. עמדתו של שריד נגד הסכם עם הליכוד זוכה לתמיכה רחבה למדי במפ"ם ובחלקים ממרצ, בעוד שעמדתו של רמון זוכה לגיבוי מלא של אריה דרעי, שהשתתף אף הוא בפגישה שלשום.

כינוס הוועד הפועל

רבין הבטיח בישיבה, כי הוא וחברי צוות המו"מ יעשו הכל כדי לזמן ליום שלישי השבוע כינוס של הוועד הפועל של ההסתדרות, שידון על כינוס הוועידה ב-28 בחודש, ויאשר את סדר יומה. חברי צוות המו"מ של העבודה נטלו על עצמם לשכנע את חברי העבודה בוועדה המרכזת, המתכנסת היום, להצביע בעד כינוס הוועד הפועל מחרתיים, ובכך לאפשר את כינוס הוועידה במועד עליו הוחלט.

היום צפויה לתת רשות השיפוט בהסתדרות את החלטתה בעתירה שהגישה סיעת הליכוד בהסתדרות בבקשה לדחות את כינוס הוועידה. בעתירה נאמר, כי על פי חוקת ההסתדרות אין לכנס את הוועידה עד חלוף ששה שבועות מיום הבחירות, כדי לאפשר הגשת הסתייגויות לסדר היום של הוועידה. זו היתה גם עמדתו של הברפלד, שבגללה התנגד למועד שקבעה העבודה לכינוס הוועידה ועמד על כינוסה בחודש אוגוסט.

בצוות המו"מ של העבודה מעריכים, כי אם הוועדה המרכזת תחליט היום על כינוס הוועד הפועל ביום שלישי, תדחה רשות השיפוט את עתירת סיעת הליכוד, משום שההחלטה תתן סיפק בידי הליכוד וסיעות אחרות להגיש הצעות לסדר היום של הוועידה, ולא תהיה מניעה לכנסה ב-28 ביוני.

בצוות המו"מ של העבודה מעריכים, כי אם תכונס הוועידה במועד ניתן יהיה להגיע לסיכום קואליציוני בין רם לעבודה, גם אם ההסכמים שנחתמו בתל אביב ובעפולה בין העבודה לליכוד לא יבוטלו.

חיים אורון וחיים רמון במטה רשימת רם שלשום. בניגוד לעמדתו של רמון סבור אורון, כי על הרשימה להימנע מהקמת קואליציה עם הליכוד
תצלום: [illegible]

שיחת היום / עם עו"ד חיים צדוק

על המלצות ועדת גרוס לבטל את ההגבלות על זכות העיון בתיקי בתי המשפט

אני מקדם בברכה את חופש העיון

מאת גבי זהר

מה דעתך על המלצת ועדת גרוס לבטל את ההגבלות על זכות העיון בתיקי בתי המשפט גם על מי שאינו צד בהם?

אני מקדם בברכה את חופש הגישה והעיון שניתן בהתאם להמלצות הללו, שאת עיקרן קראתי בעיתון. אני רואה את חופש הגישה לתיק כדבר הנגזר מהפומביות של הדיון בבית המשפט. התיק, על מסמכיו, אינו אלא חלק מההליך השיפוטי שנערך בבית המשפט ושפתוח לציבור.

אולי רצוי לאפשר בעתיד גם הקלטה וצילומים מהדיונים בבתי המשפט?

הדו"ח נוגע לגישה לתיקים ולא לאפשרות של צילום והקלטה בתוך בית המשפט. משלחת מטעם מועצת העיתונות הופיעה בפני הוועדה לפני זמן קצר ונראה שההמלצות מניחות את הדעת. יש מצבים שבהם הדיון גלוי ונערך בדלתיים פתוחות, אבל יש עניינים מסוימים, שלגביהם ניתן לעתים צו איסור פרסום. לפני חודשים אחדים הגעתי להסדר עם נשיא בית המשפט המחוזי בתל אביב, השופט אליהו וינוגרד, לתת לכתבים גישה לתיק כזה כנגד הבטחה שלהם לפעול בהתאם לחוק. הוא אמר שבמידה שיש מסמך או קטע של הדיון שהוא אסור לפרסום על פי החוק – כמו דיון שבו מעורב קטין או על פי צו מיוחד – האיסור הזה יכובד. בנוגע לפתיחות הדיון בפני הקלטה וצילום, עקרונית הגישה שלי לכך היא חיובית. יש רק דבר אחד שצריך להביא בחשבון: האם ההקלטה, ובעיקר הצילום, לא יפריעו לבית המשפט לעשות את עבודתו. כשם שכל עיתונאי וכל אזרח יכול להיות נוכח במשפט, הנערך בדלתיים פתוחות, אין מניעה שמה שהוא יכול לקלוט בעיניו או באוזניו ייקלט על ידי צילום או הקלטה. יש סברה האומרת שנוכחות מצלמות עלולה להפריע לבית המשפט במילוי תפקידו ולעדים במתן עדותם. אם יש חשש כזה, צריך למנוע צילום והקלטה.

מי שייהנה מההמלצות החדשות הם לא רק עיתונאים אלא כל האזרחים.

הזכות הזאת נתונה לכל על פי דו"ח הוועדה. כל אזרח יוכל לעיין בתיק וזה חל גם על העיתונאי. העיתונאי, בגלל מקצועו, ובגלל הצורך [illegible] נזקק לתיקים לעתים קרובות ולכן ראוי לעשות סידורים טכניים מיוחדים שיאפשרו לו למלא את תפקידו. זכות הגישה של העיתונאי לתיק איננה אלא הנגזרת של זכות הגישה לכל אדם. וכל זה נגזר מפומביות הדיון המשפטי, שצריך להיות לא רק על מה שמתרחש בדיון בבית המשפט אלא גם על התיק.

האם ההמלצות יובילו ליחסים שונים, פתוחים יותר בין הציבור לשופטים?

לא ידוע לי שהיום היחסים אינם תקינים. אני חושב שהם תקינים. מפעם לפעם מתעוררת בעיה כמו בכל מערכת, כשהתקנות המחייבות אינן ברורות. אני מקווה שבעקבות המלצות ועדת גרוס, שיאומצו על ידי שר המשפטים, תהיה מערכת תקנות יותר ברורה.

ההמלצות אינן עלולות לפגוע בכללי הסוביודיצה בעתיד?

התקנות לא ישנו את הכלל, האוסר היום, על פי החוק, לפרסם דברים שעלולים להשפיע על מהלך המשפט או על תוצאותיו. השאלה האם התנאים המחמירים הקיימים בחוק – שאינם תמיד מיושמים – מחייבים תיקון; זו שאלה נפרדת שאינה קשורה לזכות הגישה לתיקי בית משפט.

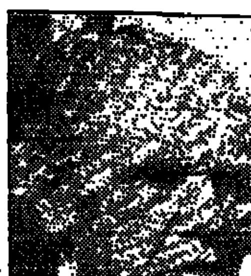

חיים צדוק כיהן בעבר כשר המשפטים

פרץ הנחה את ראשי רם במועצות הפועלים לחתום הסכמים עם הליכוד

מאת חיים ביאור

ח"כ עמיר פרץ, מראשי רשימת רם, הנחה בסוף השבוע את ראשי רשימות רם בכמה מועצות פועלים לחתום על הסכמים קואליציוניים עם רשימות הליכוד המקומיות, כתגובה להסכמים הקואליציוניים שנחתמו על־ידי מפלגת העבודה במועצות פועלים.

לדברי פרץ, עד כה חתמה רם על הסכמים עם הליכוד במועצות הפועלים בחיפה, דימונה, רמלה, אופקים, אשקלון והוד השרון. בנוסף לכך, אמר, רם והליכוד קרובים לחתימת הסכם בפרדס חנה, עכו, כפר סבא ורעננה.

התפתחות זו החריפה את העימות בין רם לבין מפלגת העבודה בהסתדרות. שלמה אביטן, חבר צוות המו"מ של העבודה עם רם, טען כי העבודה רואה בחומרה מיוחדת את ההסכם הקואליציוני שנחתם בין רם לליכוד במועצת הפועלים בחיפה. בעקבות הסכם זה אמור ראש רשימת רם, ברנר זלץ, להיבחר כמזכיר מועצת הפועלים בעיר במקום המזכיר אגמי, המזכיר הנוכחי, איש מפלגת העבודה. נציג הליכוד, יגאל כהן, המשמש מזכיר חטיבת הסיפון באיגוד הימאים, יתמנה לראש האגף לאיגוד מקצועי במועצת הפועלים.

"נוצר מצב חמור. אגמי נמנע מלחתום על הסכם קואליציוני עם הליכוד כפי שהנחתה אותו לשכת המפלגה. עכשיו שילם את מחיר המשמעת שהפגין", אמר אמש אביטן. לדבריו, לנוכח הוראת פרץ לנציגי רם, הנחתה גם מפלגת העבודה את נציגיה לחתום על הסכמים עם הליכוד.

יו"ר סיעת הליכוד בהסתדרות, ח"כ יעקב שמאי, אמר בסוף השבוע שעבר כי הורה לראשי סיעות הליכוד במועצות הפועלים להעדיף הסכמים עם מפלגת העבודה ולא עם רם. לדבריו, אנשי מפלגת העבודה מוכרים יותר ביישובים, והסכמים עימם בדרך כלל אמינים יותר מאשר הסכמים עם רם, כפי שהוכיחו ההסכמים בין שתי הסיעות במועצות הפועלים של תל-אביב ועפולה.

אביטן הוסיף כי מפלגת העבודה הציעה לרם להשלים עם בחירתו של גרשון גלמן כמזכיר מועצת פועלי תל-אביב, וכתמורה תיענה מפלגת העבודה לדרישות שונות של רם ב־ מועצות פועלים אחרות. אולם לדבריו, דחתה רם את ההצעה.

זוילי: "חלק מהביקורת של רבין על הברפלד לא מוצדק. הסגנון הבוטה שלו יזיק למפלגה"

מאת ירח טל
כותב "הארץ" לענייני מפלגות

"אני חושב שחלק מהביקורת של רבין האחרונה על הברפלד הוא קטלני מדי, ולא מוצדק" – אומר מזכ"ל מפלגת העבודה, ח"כ נסים זוילי, בראיון ל"הארץ". זוילי הסתייג גם ממה שכינה כ"סגנון לא ג'נטלמני וברוטלי" בו משתמש רבין בהתבטאויותיו על הברפלד. "הציבור כנראה מעריך את הסגנון של רבין, שרמון מחקה אותו, ולא מעריך יותר פוליטיקה ג'נטלמנית", אמר זוילי. להערכתו, בסופו של דבר הסגנון הבוטה שבו נוקט רבין עלול להיות בעוכרי מפלגת העבודה בבחירות.

איך זה שאתה, שתמכת בהברפלד לאורך כל הדרך, נתת יד להרחקתו מראשות צוות המו"מ עם רשימת "רם" בהסתדרות?

אני לא מסכים להגדרה שהברפלד הודח. בשל הקשיים במו"מ הוחלט לשנות, להעלות את הדרג של צוות המו"מ, ולצרף אליו את ראש הממשלה ואת השר עוזי ברעם. לא מדובר בהדחה, אלא בעיבוי וחיזוק הצוות. חיזוק לכך ניתן למצוא בעובדה שדווקא אני, שתמכתי בהברפלד, הבאתי בפני ראש הממשלה את ההצעה שהוא וברעם יצטרפו לצוות.

עובדה שהברפלד כנראה מפרש זאת אחרת ורואה בכך הדחה, ולכן העדיף לא לבוא לפגישת צוותי המו"מ עם רמון ביום ששי.

אני לא יודע מה הניע את הברפלד לא להופיע, אולי מצב בריאותו. אולם, אני יכול להבין אותו, כי הוא חש פגוע מסגנונו של רבין. גם עלי הסגנון שבו בחר להתבטא כלפי הברפלד, אינו מקובל. אני עדיין חסיד של הפוליטיקה הג'נטלמנית, אבל הציבור כנראה אוהב את הסגנון של רבין, שרמון מנסה לחקותו. לדעתי סגנון זה יהיה בסופו של דבר בעוכרי מפלגת העבודה בבחירות.

מדבריך עולה כי בינך ובין רבין לא שוררת בדיוק אידיליה.

אנחנו לא מסכימים על כל דבר, מטבע הדברים יש גם חילוקי דעות בינינו. אבל אני חייב לומר כי במהלכים המרכזיים, גם לגבי ההסתדרות, לא עשיתי שום צעד ללא הסכמתו של יו"ר המפלגה. אני לא מתלונן על חוסר גיבוי מצד רבין, להפך, לעתים אני חש שאני מקבל ממנו יותר מדי גיבוי.

האצבע המאשימה שהופנתה רק כלפיך מיד לאחר הבחירות להסתדרות, מופנה עתה בגלוי גם כלפי ראש הממשלה. אתה מרוצה מכך שמחלקים את האחריות ביניכם?

זו לא שאלה של מרוצה או לא. כבר אמרתי שלוא חשבתי לרגע שהתפטרותי מהתפקיד עשויה לתרום במשהו לשיפור מצבה של המפלגה, לא הייתי מהסס לעשות זאת. כדי להוכיח שאין אני דבוק לכיסא, אני מתכוון לא לנצל את השריון שחוקת המפלגה מקנה למזכ"ל העבודה ברשימת המפלגה לכנסת (מקום שביעי), ולקראת הבחירות הבאות בכוונתי להתמודד בפריימריס ארציים על מקום ברשימה.

אני שותף לתחושה שמפלגת העבודה עוברת את אחד המשברים הקשים ביותר שידעה מאז המהפך ב-1977. הדבר יכול להוביל לאחד משני הכיוונים – או שהמפלגה תידרדר ותגיע להתפרקות מוחלטת, או שתתעשת ותצא מחוזקת, כפי שיצאה ממשברים קודמים. זה מותנה בכך שהנהגת המפלגה תדע לקחת את המנהיגות לידיים.

היום הרסן נשמט מידי מנהיגות המפלגה, קרי יו"ר המפלגה?

זה יקרה אם לא נשכיל לפתור את המשבר בהסתדרות. אנו חייבים להיות חלק מהקואליציה בהסתדרות. כל הקשקושים האלה שההסתדרות היא רק נטל על מפלגת העבודה, כבר הוכחו כבאלה. חייבים לנסות ולהגיע להסכם עם רם בהסתדרות, ובכך להבטיח 40% מהשליטה בהסתדרות ועל מרבית מועצות הפועלים – כדי שלא לאבד מוקד כח חשוב למפלגה.

כמה מחברי הכנסת של העבודה יוזמים הצעות לדחייה או ביטול חוק הבחירה הישירה של ראש הממשלה, על רקע המתרחש במפלגה. תתמוך בהצעות אלה?

טרם קבעתי את עמדתי בעניין. מה שברור הוא שלא אקבל עמדה המנוגדת להחלטות שקיבלו מוסדות המפלגה. בכל מקרה, אם תבוא מצד חברים בקשה לדיון חוזר בנושא במוסדות המפלגה, נעשה זאת.

אתה שותף לדעה שריבוי ההתארגנויות והחוגים במפלגה מביא להתפוררותה?

אני רחוק מלחשוב כך, אני בכלל לא מבין את ההתרגשות סביב ריבוי החוגים. מפלגת העבודה תמיד התאפיינה בריבוי חוגים. מפלגה לא נבחנת במספר חוגיה אלא בהכרעותיה. העובדה היא שכאשר עמדו נושאים מרכזיים להכרעה, כמו הסכם עזה ויריחו, המפלגה כולה התאחדה בתמיכה במהלכי הממשלה.

אני לא אסתום פיות ולא אחנוק שום התארגנות פנימית במפלגה. מפלגה היא מערכת שיש בה הרבה יצרים וצורך להתבטא, וזה לא מה שיפרק את מפלגת העבודה. אני לא מודאג לא מסגנון התבטאותו של ראש הממשלה, ולא מריבוי החוגים וחוגי הנגד במפלגה, לא אלה יפילו את העבודה.

חוגי הכפר הירוק ומשוב פתחו בהתמודדות על עצומה הקוראת להדחתם המיידית, ללא תנאי, של רמון וחבריו למפלגה. אתה תומך בכך?

אני בעד מה שלשכת המפלגה החליטה. על פי ההחלטה, צוות משותף לוועדת החוקה ולמוסד לביקורת של המפלגה, יבדוק ויציע למוסדות המפלגה אפשרות לחנינה כללית לכל אלה שהוצאו או הוציאו עצמם מהמפלגה בעקבות הבחירות המקומיות והבחירות להסתדרות.

הזכרת את המוסד לביקורת. יו"ר המוסד חיים קבוזי התפטר, ומליאת המוסד כולה מאיימת להתפטר, על רקע טענות קשות שיש להם עליך ועל יו"ר המפלגה. לדבריהם, אינכם ממלאים אחר החלטות המוסד.

לא היה מקרה אחד שהמוסד לביקורת גיבש המלצות כתובות ולא פעלנו למלא אחריהן, להוציא מקרה אחד, בו פנה האיש שלגביו הוצאו מסקנות לבית משפט מחוזי, ומנע את מימוש ההמלצות.

זוילי. פוליטיקה ג'נטלמנית

MASCHIO מסקיו

מסקיו – נעלי גברים
יבואנים בלעדיים
של:

FRATELLIROSSETTI

נעלי גברים רח' דיזינגוף 235 תל-אביב טל. 03-5464641 SHOES 235, DIZENGOFF ST., TEL-AVIV TEL. 03-5464641

כתובתנו החדשה

מרוז
סוכנות לביטוח בע"מ

ת"א - שד' רוטשילד 61
טל: 03-5281116 (רב-קווי)
פקס: 03-5255935

קנה פקס וקבל קו בחצי מחיר 345 ש"ח בלבד

בזק מאפשרת לך להזמין קו לפקס- בפקסימום חסכון. רק 345* ש"ח. במקום ~~690~~ ש"ח.

זמן שווה כסף- השימוש בפקס חוסך לך את שניהם. להזמנת קו לפקס חייג 199 או לפקס 198.

פקססת? הרווחת!
פקס - 0.25 ש"ח
מכתב - 0.85 ש"ח
מברק - 14.40 ש"ח
שליח - 8.00 ש"ח

אל תהסס- פקסס

מהיר יותר. נוח יותר. זול יותר.

המבצע בתוקף מיום 15.6.94 עד 15.7.94

*לא יסופק מכשיר טלפון עם התקנת קו זה. המחיר כולל מע"מ.

בזק

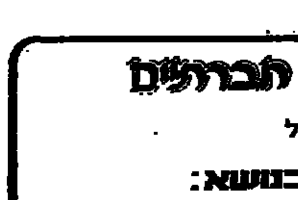

במה לבירורים מדיניים חברתיים
ע"ש משה דיין ז"ל

כנס עיון חמישי ומסכם בנושא:

"בטחון מדינת-ישראל אחרי הסכם אוסלו"

המרצה: ח"כ בנימין (ביבי) נתניהו יו"ר האופוזיציה
הפותח: זלמן שובל
המנחה: עו"ד אהרן מלצר

הכנס יתקיים ביום ששי ט"ו באב תשנ"ד (24.6.1994)
בין השעות 13:00–10:00 במלון "רמת אביב" - רמת אביב
הזמנות ניתן להשיג בטל. 03-5173310

בורג: יש לפתוח בג'יהאד דמוקרטי נגד חוק הבחירה הישירה

בורג יזום הצעת תיקון לחוק הבחירה הישירה לראשות הממשלה, שתבטלו או תדחה את תחילת יישומו לאחר סיום החקיקה של חוקי היסוד. מקורבי רבין: פרס עומד מאחורי ההצעה

מאת ירח טל
סופר "הארץ" לענייני מפלגות

חברי הכנסת אברהם בורג ורפי אלול יוזמים הצעה לבטל את חוק הבחירה הישירה לראשות הממשלה, או לדחות את יישומו. הצעה זו זוכה לגיבוי של חלק ניכר מהמצנה היוני במפלגה – חוג הכפר הירוק וחוג משוב – שקיימו ביום חמישי חזית משותפת לקידום ההצעה.

ח"כ בורג מסר כי השבוע הוא עומד להניח על שולחן הכנסת הצעה לתיקון חוק הבחירה הישירה לראשות הממשלה, לפיה יישום החוק יידחה עד להשלמת חקיקת כל חוקי היסוד לכלל חוקה שלמה למדינה. בכינוס ביום חמישי קרא בורג להכריז "ג'יהאד דמוקרטי" על חוק הבחירה הישירה. הוא הזהיר מפני "הפגיעה הקשה במשטר הדמוקרטי ובזכויות האזרח, אם החוק ייושם עוד לפני חקיקת כל חוקי היסוד שנועדו להבטיח את זכויות האזרח בישראל".

ח"כ רפי אלול מתכוון אף להציע ששליש מחברי הכנסת ייבחרו בבחירות אישיות-אזוריות.

רוב התומכים בהצעת בורג-אלול נמנים על "מחנה פרס" בעבודה. הערכה היא, לכן, כי פרס הוא שעומד מאחורי יוזמה זו. במפלגה אף הועלה החשש שרבין עשוי לראות ביוזמה זו ניסיון לחתור תחתיו, ולהצית מחדש את העימות בינו לפרס.

בקרב מקורביו של רבין יש הטוענים כי פרס "עומד מאחורי המרד של מזכירי מועצות הפועלים של ההסתדרות", כדי לנגח את רבין ולהחלישו. מקורבי פרס מאשימים את רבין כי "מכר את נשמתו לרמון, ולא אכפת לו למכור את המפלגה לרמון".

"פרס נפגע"

המתיחות בין שני האישים גוברת באחרונה על רקע זה. מקור בכיר בעבודה אמר בסוף השבוע, כי פרס נפגע כשרבין דחה את בקשתו לעמוד במשך כמה חודשים בראש המו"מ עם סוריה, כדי להביא לפריצת דרך בערוץ זה. "היום פרס מתהלך מתוסכל. ההסכם עם ירדן מוכן למעשה. התהליך עם הפלשתינאים יצא לדרך, ואילו המסלול הסורי חסום בפני פרס. מכאן נובעת ההתמרמרות שלו כלפי רבין", אמר המקור בעבודה. הוא אף צפה, כי בקרוב יתחדש העימות הגלוי בין רבין לפרס.

באחרונה קיבל פרס כמה פניות להקים מחדש את מחנהו בעבודה, ואולי אף להתמודד על מועמדות המפלגה לראשות הממשלה בבחירות הבאות. מקורבי פרס מקווים ששר החוץ ייענה בחיוב לפניות אלה, בשל העימותים המתוארים לדעתם לצער זה. בימים הקרובים צפויה להתקיים בלשכת פרס פגישה בינו לבין כמה ח"כים, בעניין המצב הפנימי במפלגה. לפגישה הוזמנו, בין השאר, חברי הכנסת אלי דיין, אורי אור, דליה איציק, יוסי ונונו, שלמה בוחבוט ורפי אלול. לא הוזמנו אליה חברי "החמישיה", למרות שארבעה מהם – יוסי ביילין, אברהם בורג, חגי מירום ויעל דיין – הם מראשי תומכיו של פרס.

מקורבי רבין אומרים, כי חוק הבחירה הישירה הוא בבחינת "עובדה מוגמרת". הוא אושר לאחר דיון מעמיק בהשלכותיו, ולכן הבחירות הבאות ייערכו על פי חוק זה. השר בנימין בן-אליעזר יצא נגד יוזמת בורג-אלול, ואמר כי "זו צביעות מצד אלה התובעים פריימריס פתוחים במפלגה לטעון כי חוק הבחירה הישירה לראשות הממשלה הוא אנטי-דמוקרטי".

התומכים בדחייה או בביטול של החוק טוענים, כי השתכנעו בנחיצותו של צעד זה בעקבות התנהגותו של רבין כלפי עמיתיו למפלגה בבחירות להסתדרות, ולאחר הקמתה של סיעת רמ. רבין, טוענים כמה מהתומכים בתיקון לחוק, "מתנהג כמי שמפלגת העבודה כלל אינה מעניינת אותו, שכן הוא יודע שכדי להיבחר מחדש הוא לא זקוק כביכול למפלגה".

בכיר בעבודה אמר בסוף השבוע, כי "גם אם בעבודה יהיו מי שלא יתמכו ברבין, יש לו את רמון, והוא מוכן למכור את מפלגת העבודה לרמון".

שינוי החוק וביטול הבחירה הישירה, כך מאמינים היוזמים והתומכים בהצעות החוק החדשות, יאלצו את ראש הממשלה להפסיק לזלזל במפלגה, "לקחת את העניינים בידיים ולהציל את מפלגת העבודה מהתפוררות".

הצעה נוספת שהועלתה באחרונה במפלגה היא יוזמתה של ח"כ דליה איציק לתיקון חוקת המפלגה, לפיה לא יכהן ראש הממשלה מטעם העבודה גם כיו"ר המפלגה, ותתקיים הפרדה מוחלטת בין שני התפקידים. ח"כ איציק מעריכה כי את התיקון לא ניתן יהיה ליישם לפני הבחירות הבאות לכנסת, ולכן היא אף מתכוונת לפנות לרבין ולמוסדות המפלגה בהצעה למנות הנהגת חירום למפלגה. תפקידה של הנהגה זו יהיה לפעול לאיחוי הקרעים במפלגה, ולהכינה לקראת הבחירות ב-96'.

איציק מציעה כי רבין יאציל את חלק מסמכויותיו כיו"ר המפלגה לשלושה אישים בכירים בעבודה, שינהלו יחד אתו את ענייני המפלגה עד לבחירות, וינסו לשקמה. לדעת איציק, הדבר המתבקש הוא שפרס יכהן כיו"ר המפלגה, אולם היא נמנעת מלהציע זאת כדי שלא להיחשד בשיקולים הקשורים למחנות במפלגה. מסיבה זו היא אף אינה מציעה שרבין יאציל את סמכויותיו לאדם אחד, אלא לשלושה, וזאת גם בגלל הקושי שהיא צופה בבחירה של מועמד מוסכם אחד.

לדברי איציק, ההפרדה בין תפקיד ראש הממשלה ליו"ר המפלגה מתחייבת גם לנוכח ההשלכות שיהיו לחוק הבחירה הישירה לראשות הממשלה. "ראש ממשלה שייבחר בבחירה ישירה לא יהיה יותר מועמד של מפלגה אחת, אלא של כמה מפלגות, ולכן לא יוכל בעת ובעונה אחת לשמש ראש ממשלה ויו"ר מפלגה", אמרה. בנוסף, לדבריה, ראש הממשלה עסוק מדי בעניינים המדיניים והממלכתיים, ואין לו די זמן לטפל גם בענייני המפלגה שבראשה הוא עומד.

לדעתה, אין בהצעתה משום "הדחה אלגאנטית" של המזכ"ל נסים זוילי. "אי אפשר להטיל את כל האחריות על המתרחש במפלגה על מזכ"ל העבודה, משום שבחלק ניכר מהנושאים הוא תלוי ביו"ר המפלגה", הדגישה.

מזכ"ל העבודה עומד להציע לרבין להקים מזכירות פעילה למפלגה, כדי להתמודד עם המשבר בשורותיה. המפלגה החליטה כבר על הקמתה של מזכירות פעילה, אולם ההחלטה לא יצאה עד כה לפועל בשל העדר הסכמה על הרכב הגוף. על פי הצעה של זוילי תמנה המזכירות עשרה או 11 איש, בהם כל נושאי התפקידים הבכירים במפלגה. היא תהווה את הגוף הביצועי של המפלגה, ואף תגבש תוכנית הבראה למפלגה ותוציאה לפועל. זוילי אמר, כי אם תיעשה הפרדה בין תפקיד ראש הממשלה ליו"ר המפלגה, לא יהיה עוד מקום לתפקיד מזכ"ל מפלגה.

ח"כ דן מרידור (ליכוד), שהוא ומרבית חברי סיעתו הצביעו נגד הצעת חוק הבחירה הישירה אמר אתמול, כי הוא עדיין חושב שחקיקת החוק היתה טעות. אולם, הוא סירב להביע את דעתו על הצעת התיקון לחוק שיזמו חברי הכנסת מהעבודה בטרם יעיין בה.

המשבר בעבודה הביא ויכוח פנימי נוסף, הנוגע לשיטת הבחירות הפנימיות. רבים במפלגה תובעים לבטל את שיטת הפריימריס, בה הם רואים את השורש לבעיות במפלגה. ח"כ גדליה גל יצא נגד השיטה, באומרו כי "היא מובילה לתופעות המורדות שאנו עדים להן כיום בעבודה". ח"כ בורג וח"כ מירום הציעו, לעומת זאת, להנהיג פריימריס פתוחים במפלגה.

גם במוסד לביקורת המפלגה באים לידי ביטוי ההדים למשבר הפנימי. המוסד מאיים להתפטר בעקבות התפטרותו של יו"ר המוסד, עו"ד חיים קמחי, אם הדרישות שהעלה קמחי לא ייענו על ידי ראשי הסיעה. מליאת המוסד, המונה 30 איש, התכנסה ביום חמישי כדי לשמוע את נימוקיו של קמחי להתפטרות. מהדברים שאמר עולה כי הוא עשוי לשנות את החלטתו, אם דרישתו מראשי המפלגה לתוספת כוח אדם ומשאבים למוסד לביקורת תיענה. לדבריו, המוסד לביקורת נזקק לסיוע זה כדי שיוכל למלא אחר המשימות והאחריות שמטיל עליו חוק המפלגות.

קמחי מתח בישיבה ביקורת חריפה על יו"ר המפלגה והמזכ"ל, וטען כי לא מילאו אחר ההחלטות של המוסד לביקורת לגבי מינוי הדין עם נבחרי מפלגה, שפעלו בניגוד לחוקת המפלגה ותקנותיה.

מליאת המוסד לביקורת בחרה ועדה בת חמישה מחבריה – עורכי הדין דפנה בסקס, לאה כגן, יגאל גריפלד, בירה סטופסקי ואורי חובבי – על מנת שתגבש את דרישות המוסד לגבי היערכותו מחדש, בהתאם לחוק המפלגות. המוסד לביקורת פנה לשלושה משרדים חיצוניים של רואי חשבון המזמין מהם הצעות לעריכת ביקורות כספית בכל מערכות הבחירות הפנימיות שיהיו במפלגת העבודה. אנשי המוסד לביקורת דורשים להיפגש ללא דיחוי עם רבין וזוילי ולהציג להם את תביעותיהם. אם יידחו התביעות, הם טוענים, יתפטר חבר המוסד כולו.

מזכ"ל העבודה אמר שלשום, כי חלק מהדרישות שהעלה קמחי מקובלות עליו. כך, למשל, אמר כי בכוונתו לפעול להפרדה בין מוסד העתירות במפלגה למבקר המפלגה, וכן לחזק את המוסד לביקורת בכוח אדם מקצועי – בעיקר רואי חשבון ועורכי דין – על אף המצוקה הכספית שבה נתונה המפלגה.

אתמול בטלוויזיה / אברהם טל

ליל שבת פלשתיני

יומן עם ישראל סגל, ערוץ 1, הלילה השישי עם גבי גזית, ערוץ 2 – ליל שבת, 20:00. פתיחת משחקי המונדיאל, ערוץ 1, 21:30.

תחושת אי נחת, ובעצם מתיחות ואופפת את היחסים בין יהודים ופלשתינאים משני עברי הקו הירוק השתקפה בהרכב שתי תוכניות היוקרה של ליל שבת. ביומן, 3 מתוך 5 כתבות עסקו בהיבט זה או אחר של חיי הפלשתינאים, ובלילה השישי – 2 מתוך 4. לפחות בכל הנוגע להיקף הסיקור הטלוויזיוני, אין לפלשתינאים על מה להתלונן. וגם לא באשר לפתחון הפה שניתן להם בכלי התקשורת המתוניים.

הכתבה שנגעה ללבם של ישראלים רבים ביותר היתה קרוב לוודאי זו שהפגישה אותם בליל שבת עם נזאר חסן, במאי פלשתינאי ואזרח ישראלי (ערוץ 2). אם הצופה שייך למאמינים בדו-קיום בין ערבים ליהודים בתוך הקו הירוק, הוא ספג בליל שבת מהלומה כואבת. בכתבה ראינו רק קטעים מעטים מהסרט אסתקלאל של חסן, אבל מה שראינו – בהנחה שלא היה מבוים, כמשורו של ח"כ ואליד צאדק – כמוהו כהכרזת מלחמה על מדינת ישראל. נזאר חסן, בכל אופן, לא מזהה האיבה ליהודים ולמדינת ישראל מפעפעה באופן האותנטי ביותר מדבריו, גם אם הצטיינו בחוסר מיקוד ובלבול.

תחושת האכזבה, אם לא ייאוש, קיבלה חיזוק גם בכתבה של חנן עזרן (ערוץ 1), שעשה הגינה טלוויזיונית מהעברת גופות של מחבלים מבית הקברות הארעי לקבורה בכפרם. הנושא כשלעצמו מתיישב היטב עם הנטיות הנקרופיליות של החברה הישראלית, ולכן אין כנראה מנוס מהצגתו בליל שבת, בפריים-טיים, ככתבה פותחת. אבל בהזדמנות זאת למדנו מח"כ האשם מחאמיד כי אין להבחין בין מת למת – שבהקשר הנדון פירושו, בהסתברות גבוהה, בין רוצח לנרצח – וקיבלנו הבטחות מפי תושבי הכפר שהמאבק יימשך.

שני העורכים הקרינו סרטים על "עזה שאחרי", שהראו כי העזתים עדיין מבולבלים מהחופש שנפל עליהם, אבל יש שהתאוששו, ואחרים מהם (אף בהחלט לא כולם) כבר מתגעגעים להמשך המלחמה. הכתבה של רפיק חלבי (1) היתה מקיפה ובעבותית. לעומת זאת הכתבה של אדי פלמן (2) התרכזה בשני צעירים ישראלים מבוערים אחד שבא לסעוד וקלקל לי את התיאבון.

הרוק מתעקש עיניי יומיים, כאיצטדיון המוחרש של שיקגו, פתיחת המונדיאל. אי אפשר בלי הקלישאות: פתיחה עליזה, קצבית, צבעונית, יופי של פעלולים; אך עושת המצלמה צרה מלקלוט את כל המראות. התפעלתי מעצמיות הופעתו של הנשיא קלינטון ומהעובדה שהתחבורה נעה כסדרה בכבישים שמקיפי האיצטדיון ולא נראה בהם פקק.

דרעי במכתב לרבין: ש"ס לא תחזור לקואליציה ללא עיגון הסטטוס קוו בחוק

רבין יציע לגונן שגב לפתוח במו"מ רשמי על צירוף יעו"ד לממשלה

מאת ירח טל

ראש הממשלה, יצחק רבין, עשוי לפנות היום או מחר ליו"ר תנועת יעו"ד, ח"כ גונן שגב, ולהציע לו לפתוח במו"מ רשמי על הצטרפות יעו"ד לממשלה. זאת, לאחר שנוכח רבין כי הסיכוי לחזרה קרובה של ש"ס לקואליציה, קלוש. כך מסר ביום ששי איש בכיר בעבודה, ששוחח בעניין עם רבין.

ביום ששי קיבל רבין מכתב אישי מיו"ר ש"ס, ח"כ אריה דרעי, בו הוא חוזר ומודיע כי ש"ס לא תחזור לקואליציה אם לא תיענה תביעתה לעגן בחקיקת יסוד את הסטטוס קוו בענייני דת.

במכתבו כותב דרעי כי "הויכוח על הסטטוס קוו אינו משרת את הרוב אלא עשוי להביא לליבנוניזציה של המדינה, ויצירת קבוצות אוכלוסייה המבוצרות זו לזו". דרעי מוסיף כי "נושאים עדינים וסבוכים אלו צריכים להישאר כשהיו, ולא להיות חשופים בכל עת לביקורת שיפוטית".

מקורבי ראש הממשלה מעריכים כי מכתב זה סותם את הגולל על האפשרות לצאת מהמבוי הסתום אליו נקלע המו"מ עם ש"ס, בלא לגרום לקרע עם מרצ.

על פי הערכת הבכיר ממפלגת העבודה, מתכוון רבין להציע לשגב את תפקיד שר האנרגיה, שיילקח ממשה שחל, בנוסף למינוי אחד מחברי יעו"ד, ככל הנראה ח"כ אלכס גולדפרב, לסגן שר במשרד הבינוי והשיכון או במשרד התחבורה. עם זאת, העריך כי רבין עשוי לנצל את ההזדמנות ולבצע סבב תיקים רחב יותר בממשלה. לדבריו, יעביר מתפקידם שר או שניים, שאינו מרוצה מתפקודם. הבכיר סירב לומר במי מהשרים מדובר.

בעבודה מעריכים כי צירופה של יעו"ד עשוי לגרום את שובה של ש"ס לממשלה. בכל מקרה, מעריכים במפלגה כי ש"ס תמשיך לנהוג כפי שנהגה עד היום, ולא תצביע אי אמון בממשלה בהצעות שיגישו סיעות האופוזיציה.

לדברי הבכיר ממפלגת העבודה, קיבל רבין את דעתו של יו"ר הקואליציה, ח"כ אלי דיין, כי יש להחליט על צירופה של יעו"ד עוד לפני כינוס ועידת היסוד של הסיעה, שתתקיים מחר אחר הצהריים בתל אביב. דיין מעריך כי לאחר שתכונס הוועידה, הסיעה תיהפך למפלגה בעלת מוסדות משלה, יקשה להעביר בה הסכם על הצטרפות לממשלה, והיא עלולה לחבור לאופוזיציה.

עם זאת רבין ממשיך להתלבט, וחושש כי צירוף יעו"ד יסגור סופית את הדלת לצירוף צומת לממשלה. רבין מאמין כי ניתן לצרף את צומת, ומעריך כי מרצ לא תתנגד לכך, לאחר ההתקדמות במימוש הסכם עזה ויריחו. אולם, בעבודה מעריכים כי הסיכוי שצומת תצטרף קלוש ביותר, בין השאר משום שהיא תובעת כתנאי להצטרפותה את שינוי קווי היסוד של הממשלה, הקפאת המשך המו"מ עם הפלשתינאים וצירוף המפד"ל ביחד עמה.

השבוע מתכוון רבין לזמן את ראשי מרצ וש"ס, יחד עם המתווך מטעמו, ח"כ רפי אדרי, בניסיון למצוא מוצא למבוי הסתום אליו נקלע המו"מ עם ש"ס. יתכן שרבין עצמו יפגוש גם עם הרב עובדיה יוסף.

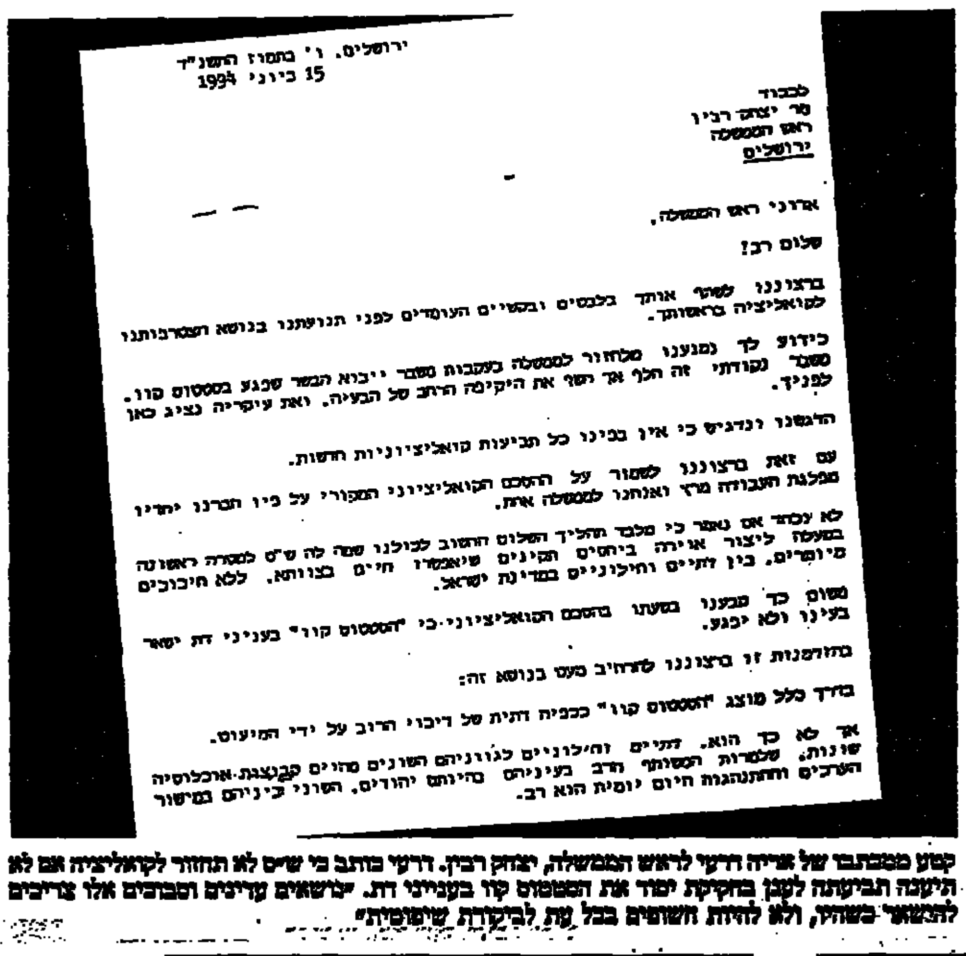
ירושלים, ו' בתמוז תשנ"ד
15 ביוני 1994

לכבוד
מר יצחק רבין
ראש הממשלה
ירושלים

אדוני ראש הממשלה,

שלום רב!

ברצוננו לשתף אותך בלבטים ובקשיים העומדים לפני תנועתנו בנושא הצטרפותנו לקואליציה בראשותך.

כידוע לך נמנענו מלחזור לממשלה בעקבות משבר ייבוא הבשר שפגע בסטטוס קוו. משבר נקודתי זה הלך אך יסוד את היקפה הרחב של הבעיה, ואת עיקריה נציג כאן לפניך.

הדגשנו ונדגיש כי אין בכוונתנו כל תביעות קואליציוניות חדשות.

עם זאת ברצוננו לשמור על ההסכם הקואליציוני המקורי על פיו חברנו יחדיו מפלגת העבודה מרצ ואנחנו לממשלה אחת.

לא נכחד אם נאמר כי מלבד תהליך השלום החשוב לכולנו שמה לה ש"ס למטרה ראשונה בממשלה ליצור אוירה ביחסים הקיימים שיאפשרו חיים בנוחות, ללא חיכוכים מיותרים, בין דתיים וחילוניים במדינת ישראל.

משום כך סברנו בטעות בהסכם הקואליציוני כי "הסטטוס קוו" בענייני דת יישאר בעינו ולא יפגע.

בהזדמנות זו ברצוננו להרחיב מעט בנושא זה:

בדרך כלל מוצג "הסטטוס קוו" ככפייה דתית של דיכוי הרוב על ידי המיעוט.

אך לא כך הוא. דתיים וחילוניים לגווניהם השונים חיים בקבוצות-אוכלוסיה שונות, שלמרות השותפות הרב בעניינים בהיותם יהודים, השוני ביניהם במישור הערכים והתנהגות חיים יומית הוא רב.

קטע ממכתבו של אריה דרעי לראש הממשלה, יצחק רבין. דרעי כותב כי ש"ס לא תחזור לקואליציה אם לא תיענה תביעתה לעגן בחקיקת יסוד את הסטטוס קוו בענייני דת. "נושאים עדינים וסבוכים אלו צריכים להישאר כשהיו, ולא להיות חשופים בכל עת לביקורת שיפוטית"

רבין ידרוש מהשר חריש הסבר בדבר התבטאותו על "יחסו המעליב של רה"מ לשריד"

ראש הממשלה, יצחק רבין, מתכוון לזמן אליו את השר מיכה חריש עם שובו מחו"ל, ולדרוש ממנו הסברים בנוגע לדברים שאמר חריש באוזני כתבים ישראלים בארצות הברית, על היחס הבוטה והמעליב שנהג רבין לכאורה, כלפי שריד.

מקורבי ראש הממשלה טענו כי רבין רגז מאוד על חריש, פחות בשל תוכן דבריו ויותר בשל העובדה שמצא לנכון לומר אותם בעת ביקור בשליחות הממשלה בחו"ל. "מפליא הוא שחריש, שמקיים לא מעט פגישות בארבע עיניים עם רבין, לא מצא לנכון עד היום לומר לו דברים אלה", אמר אחד ממקורבי רבין.

כמה שרים הצדיקו את הביקורת שמתח חריש על רבין, אולם סירבו שהדברים יימסרו בשמם. אחד השרים אמר כי חריש אינו היחיד שנפגע מהתבטאויות גסות של רבין.

שרים מעריכים כי התבטאותו של חריש באה בעקבות תקרית שהתרחשה בינו לבין ראש הממשלה באחת מהישיבות האחרונות של הממשלה. כאשר התכוון חריש לעזוב את הישיבה, שנמשכה זמן רב, שאל אותו רבין לאן הוא הולך. חריש השיב כי בישיבה "מברברים", ולו יש עבודה לבצע. רבין רגז מאוד והורה לחריש להישאר. "תשמע את הברבורים ותעבוד בלילה", הורה לשר, שנאלץ להישאר בישיבה עד תומה.

במקרה אחר עירער רבין על נחיצות נסיעה של חריש לחו"ל, והדבר הכעיס מאוד את שר התעשייה והמסחר.

גורמים בעבודה מציינים כי אם חריש מתח ביקורת גלויה ובוטה על רבין, הרי מצבו כיו"ר המפלגה אכן מעורער מאוד. לעומת זאת אמר שר התומך ברבין כי את התבטאותו של חריש יש לראות על רקע "הפריימריס העתידיים" בעבודה.

ירח טל

תיקון טעות

ב-4 בינואר '93 פורסמה ב"הארץ" כתבה מאת גבי בשן, ובה דיווח על דיון בעתירה לבג"ץ, בו נבה ביום 31.12.92 בבית המשפט העליון בירושלים.

הדיון המשפטי נסב על עתירתם של מספר עותרים כנגד "הסנה" חברה לביטוח. אחד העותרים היה קבוץ דברת, אשר עו"ד שמואל נסים מורפה משמש כיועצו המשפטי.

גבי בשן תיאר בכתבה גם את הופעתם של עורכי הדין, אשר הציגו טענותיהם בפני שופטי בית המשפט העליון. בבואו לתאר את הופעת עורך הדין מטעם קבוץ דברת, ציין גבי בשן, שדקות ספורות לאחר תחילת הדיון המשפטי, משהחל עו"ד נסים להרצות טענותיו בפני השופטים – היה ברור שהעניין גמור וכי הכל קם ונפל על עניין הייצוג.

עם פרסום הכתבה, נתקבלה במערכת מכתבו של עו"ד שמואל נסים אשר לדבריו היה אותו יום במשרדו בחיפה, ולא הופיע כלל בפני שופטי בית המשפט העליון בירושלים. כמו כן הביע עו"ד נסים את מחאתו על סגנון הכתבה.

בבדיקה שנערכה על ידי "הארץ" התברר, כי עו"ד שמואל נסים אכן לא שהה באותו יום בבית המשפט העליון בירושלים, וזאת בניגוד לנתואר בכתבה.

"הארץ" וגבי בשן מתנצלים בפני עו"ד שמואל נסים על הטעות.

1994

יבמ מציגה: AS 400 החדש!

הדור החדש במיחשוב עיסקי

מחשב AS/400 החדש מזניק את העסק שלך אל העתיד! 1994 תירשם כשנה חשובה במיוחד לך ולעסק שלך. AS/400 החדש, שהוא הדור הבא במיחשוב עיסקי, יתפוס מקום מרכזי בניהול העסק ויכניס בו רוח מיוחדת. לא חשוב מה גודל המחשב שאתה צריך עכשיו, AS/400 החדש יצמח ביחד עם העסק שלך, צעד אחר צעד. משפחת AS/400 היא כיום הפתרון העיסקי שנבחר יותר מ- 300,000 פעמים (!) ע"י חברות קטנות כמו גם ע"י תאגידי ענק רב לאומיים. AS/400 החדש הוא כלי ניהולי מהמתקדמים בעולם, בשוק תחרותי. יש לו את מבחר התוכנות העיסקיות הגדול ביותר בעולם. מתוכן ניתן להתאים לך את זו העונה לצרכים שלך. יתרונותיו הרבים של AS/400 החדש יאפשרו לו להזניק גם את העסק שלך היישר אל המאה ה-21.

מחשב AS/400 החדש. יותר פתוח, יותר חזק, יותר מתוחכם.
ל-AS/400 החדש שורה ארוכה של יתרונות ייחודיים:
- דגמי סידרת AS/400 החדש מצטיינים בעיצובם החדשני והקומפקטי. המארז שלהם מכיל בתוכו עוצמה ושטחי איחסון גדולים יותר ואביזרים מובילים מן המתקדמים בתעשיה.
- AS/400 החדש מהווה מערכת פתוחה המשתלבת עם מוצרים של ספקים שונים. הוא מסוגל להתחבר גם למחשבים ולרשתות שאינן של יבמ, ותומך בכל הסטנדרטים המקובלים בתחום.
- בסידרת AS/400 החדש שלוש תת-משפחות יעודיות. שלושתן בעלות איפיון טכנולוגי מתמחה, הבא לענות על צרכי שוק שונים: מערכות עיסקיות, מערכות שרת SERVER ומערכות נישאות.
- העוצמה של AS/400 החדש מעניקה משמעות חדשה למושג שרת/לקוח. הסטנדרטים הפתוחים שלו מאפשרים עיבוד נתונים, הפעלת יישומים מתקדמים, ניהול רשתות ועוד.
- AS/400 החדש מוכן ומותאם לעידן ה-POWER PC

מחשב AS/400 החדש.
אל תקנה מערכת אחרת לפני שתבדוק אותו!

יבמ IBM

AS 400

הסידרה המתקדמת של AS/400 מבית יבמ
טלפן 177-022-3888
ותקבל את כל המידע על AS/400 החדש!

עריקאת: כל האסירים צריכים להשתחרר, ללא תנאי

מאת יוסי טורפשטיין

סוגיית שחרורם של אסירים פלש־תינאים מבתי הכלא הישראליים מו־סיפה להיות במוקד פעולות המחאה של פלשתינאים המתנגדים להסכם שנחתם בנושא זה בין שני הצדדים.

ביריחו שוהים כיום קרוב ל־300 אסירים משוחררים, ובהם 128 אסירי עולם לשעבר. אולם חלק מן האסי־רים המשוחררים שעליהם נגזרו עו־נשים קלים יותר נוהגים לחמוק מאזור יריחו אל בתיהם בעזה, בניגוד להסכם עם ישראל. בקרב תושבי ה־עיר שורים חששות מנוכחותם של אסירים כה רבים, ובהם כאלה שרצחו משתפי פעולה. אף פיקוד המשטרה הפלשתינית באזור חושש מפני קשי־ים שיעורר המצב.

ד"ר סאיב עריקאת, השר לעניני השלטון המקומי במועצת הממשל הפלשתיני כינס שלשום מסיבת עי־תונאים ביריחו, שבה מחה נמרצות על אופן שחרורם של האסירים הפ־לשתינאים. הוא האשים את ישראל בהפרת הסכם עזה־יריחו בשל התנ־אים שהציבה לשחרור האסירים. "אין ספק שעל ישראל לשחרר את כל האסירים הפוליטיים לבתיהם ללא כל תנאים", הצהיר.

לדבריו, על פי ההסכם, רק אסי־רים פליליים, כמו גנבים וסוחרי סמים, יימסרו לידי הממשל הפלש־תיני על מנת שאלה ירצו את יתרת עונשם בבתי הכלא הפלשתיניים. "אבל ישראל תרגמה את ההסכם ב־אופן שיהפוך את יריחו למקום שא־ליו אפשר להשליך גם את האסירים הפוליטיים", אמר. לטענתו "אף הה־צהרה שישראל דורשת מהאסירים לחתום עליה (על תמיכתם בהסכם והתנגדותם לטרור) איננה אלא מ־עשה של סחיטה".

כן הטיח עריקאת בישראל כי היא מערימה קשיים בכוונה תחילה על כניסתם של תיירים ליריחו. לדבריו, ההמתנה הממושכת במחסומי צה"ל מרתיעה תיירים מביקור ביריחו, שכלכלתה נשענת במידה רבה על הכנסות מתיירות.

ארגוני האופוזיציה הפלשתיניים ערכו אף הם מפגני כוח ביריחו על רקע סוגיית שחרור האסירים, מתוך מגמה לרכוש נקודות זכות בעיני ה־ציבור הפלשתיני וכדי להבליט את מגרעותיו של הסכם עזה־יריחו, אשר לדבריהם עוצב לשביעת האינטרס ה־ישראלי יותר מאשר עבור זה הפלש־תיני.

שתי הפגנות מחאה נערכו שלשום בעיר על־ידי החמאס ושתי החזיתות, העממית והדמוקרטית, בתביעה לשחרר את כל האסירים הפלשתינ־אים לבתיהם ללא תנאי. בתהלוכת המחאה של החמאס, שצעדה ברחו־בות יריחו הונפו דגלים ירוקים של האיסלאם, ספרי קוראן וכרזות שקר־או לשחרר את כל האסירים ללא אפליה לגבי שיוכם הפוליטי, ובר־אשם את מנהיג החמאס, שייח אחמד יאסין.

אירוע המוני יותר אורגן בעיר ב־יוזמת שתי החזיתות, העממית והד־מוקרטית. אוטובוסים רבים וכלי רכב אחרים הגיעו לעיר מכל רחבי הגדה. המשתתפים הרבים צעדו בתהלוכותיה הראשיים של העיר תוך הנפת כרזות וקריאות בנוסח: "לא להשפלת הא־סירים", "לא למסמך (ההצהרה) המ־בישי".

בתום הצעדה התכנסו המשתת־פים ליד המסגד הישן והאזינו לנאו־מיהם של פעילי הארגונים כגון עלי אבו הלאל מהחזית הדמוקרטית ועבד אל־לטיף גית מהחזית העממית. הנוא־מים תקפו בחריפות את ההנהגה הפ־לשתינית, בשל ויתוריה המפליגים לדעתם בהסכם עזה־יריחו.

ילדים מצטרפים לתהלוכת מחאה של החמאס ביריחו למען שחרור כל האסירים הפלשתינאים

כוח צה"ל עצר לראשונה אסיר פלשתינאי משוחרר שיצא משטח יריחו

מאת איתן רבין

כוחות הביטחון של ישראל עצרו אתמול לראשונה אסיר פלשתינאי ששוחרר במסגרת הסכם עזה ויריחו. האסיר, מואפק מוחמד עבד אל כארים מכפר אבו־עין שבנפת רמאללה נעצר במחסום צה"ל בנפת רמ־אללה לאחר שיצא מתחום הממשל העצמי ביריחו ללא אישור.

האסיר נמנה עם אסירים ששוחררו לפני ימים אחדים מהכלא והתחייבו על הצהרה, שלא ייצאו מש־טח הממשל העצמי ולא ישובו לבצע פעולות טרור. מקורות בצבא הבהירו אתמול כי כל אסיר או עציר פלשתינאי שייתפס מחוץ לשטח הממשל העצמי יריחו אם ייתפס שוב יילקח למעצר ולא ישוחרר במסג־רת ההסכם הנוכחי.

בסוף השבוע שוחררו כמה עשרות עצירים ואסי־רים פלשתינאים נוספים כחלק מההסכם עם אש"ף. יו"ר הוועדה הביטחונית הישראלית לשיחות עם הפ־לשתינאים, תא"ל יום טוב סמיה אמר בסוף השבוע כי עד כה שוחררו 4,980 אסירים ועצירים.

בעוד כמה חודשים יפתחו ישראל ואש"ף בדיונים על אופן שחרורם של אסירים פלשתינאים שהורשעו בביצוע עבירות חמורות יותר. אסירים שרצחו יהודים לא ישוחררו בתקופה הקרובה.

בשטחים פרצו ביומיים האחרונים כמה עימותים בין התושבים לכוחות צה"ל. בצפון הגדה נעצר את־מול צעיר פלשתיני ששוטט ליד ההתנחלות מגדלים כשבידו גרזן. הצעיר, מוראד עבד אל־רבי, בן 17, מכפר עקרבא, הודה בחקירתו כי התכוון לבצע פי־גוע. הוא סיפר כי במשפחתו פרץ סכסוך ולכן החליט באותו בוקר לצאת לפגוע בישראלים ולהיעצר.

ברמאללה, שכם וחברון נמסר על כמה תקריות של יידוי אבנים. ברמאללה מסרו מקורות פלשתיניים על פציעתם של שני תושבים מאש חיילי צה"ל. במרכז חברון עצרו כוחות צה"ל שלושה צעירים, שהתפרעו כנראה במהומות שפרצו לאחר היציאה מהמסגדים ביום ששי.

עשרות תושבים חזרו מהתפילות במסגדים, התקה־לו ליד כיכר השוטר במרכז חברון ויידו אבנים וחפ־צים חדים לעבר שוטרי משמר הגבול וחיילי צה"ל במקום. השלושה נפצעו במהלך פיזור המהומה והוע־ברו לטיפול רפואי בבית החולים אל־אהלי בחב־רון.

לפי דיווחים המגיעים לצה"ל אנשי חמאס מבוקש־ים מתכננים לבצע פיגועים. גורמי צבא מסרו כי בשטחים שוהים עדיין 200 מבוקשים, רובם אנשי החמאס ומיעוטם מהחזית העממית והחזית הדמוקר־טית. לפי אותם דיווחים המבוקשים רוצים להמשיך לפעול נגד ישראל אבל הם נתקלים בקשיים נוכח פעילותה של המשטרה הפלשתינית.

שלמה דרור מוסיף: תושבת טול כרם, סוהא ברב־רה, בת 20, נעצרה אתמול בצהרים בשער שכם בעיר העתיקה בירושלים ובחיפוש בתיק היד שלה נמצאה סכין מטבח. בחקירה שניהל מפלג המיעוטים במשט־רת ירושלים הודתה הצעירה כי התכוונה לדקור חייל. לדבריה, היא החליטה לבצע פיגוע לאחר שהסתכסכה עם בעלה וחיפשה דרך להיעצר.

לצעירה אין עבר ביטחוני או פלילי. מאחר שהסגר אינו מוטל על נשים היא הורשתה לעבור במחסומי הביקורת שמוצבים בין טול כרם לירושלים והגיעה לשער שכם.

בשנים האחרונות היו עשרות מקרים שבהם נשים תכננו או ניסו לדקור את אנשי כוחות הביטחון או אזרחים. לרוב הנשים היו בעיות במשפחה. לפני שבוע נעצרה צעירה שתכננה לדקור חייל בצומת אראם. בחקירתה סיפרה החשודה שהוריה רצו לחתן אותה בניגוד לרצונה.

עימאד אל פלוג'י, מראשי אסירי החמאס: בישראל הופתעו מנכונותנו להתפשר

מאת עמירה הס
מוסרת "הארץ" ברצועת עזה

הנהגת חמאס הורידה לאסירים בבתי הכלא הישראלי לחתום על הצהרת התמיכה בהסכם בין ישראל לאש"ף כתנאי לשחרורם, אך כולם סירבו – את העובדה הזאת אישר באוזני "הארץ" עימאד אל פלוג'י, דובר אסירי החמאס בכלא תל מונד. לאחר מכן ניהלו מנהיגי החמאס בב־תי הכלא משא ומתן עם נציבות בתי הסוהר, עד שזו הביאה בפניהם את הנוסח המתוקן ועליו הסכימו לחתום, כתנאי לשחרורם.

לפי נוסח זה מתחייב האסיר ל־הימנע מכל פעילות טרור ואלימות ולכבד את החוק. אל פלוג'י קיים את המשא ומתן עם הנציבות, תוך הת־ייעצות טלפונית עם שניים מבכירי החמאס בכלא אשקלון, איסמעאיל אבו שנב וסייד אבו מסאמח.

אל פלוג'י, בן 32, ממחנה הפלי־טים ג'באליה, הוא מהנדס. הוא למד שש שנים בחארקוב, בבריה"מ. שם היה בין מייסדיה של מפלגה איסלא־מית, ובשל פעילותו זו נעצר לששה חודשים ב־1987. ערב פרוץ האינתי־פאדה שב לרצועה. עם מעצרו של השייח אחמד יאסין, ממייסדי החמ־אס, מנו פלוג'י וסייד אבו מסאמח כמראשים על פעילות החמאס ברצו־עה ובגדה. אל פלוג'י נעצר בפברואר 1991 ונשפט לשש שנות מאסר על פעילותו הפוליטית. פלוג'י שוחרר ביום חמישי האחרון.

עם מי ניהלת את המגעים על נוסח ההצהרה?

אנשי נציבות בתי הסוהר לא ה־ציגו עצמם בשמותיהם. קיימנו כח־מש פגישות, החל מ־20 למאי, בערך. בפגישות הראשונות היה נציג אחד או שניים, ואני. באחרונה, בתחילת יוני, השתתפו כעשרה מהם.

האם הם היו אחראים על נוסח ההצהרה?

הם אמרו במפורש שהדרג הפולי־טי (הישראלי) הוא שמחליט בעניין זה, וכי הם מביאים בפניו את עמדת־נו. לדבריהם, הצד הפלשתיני בשי־חות טאבה הוא שהיה מעוניין בנוסח הראשון (שכלולה היתה בו הבעת תמיכה בהסכם). הטלתי ספק בדברי־הם. כשהיינו בכלא עזה, הראו לנו את הנוסח הזה, שמעתי במו אוזני את איש הפתח, הישאם עבד אל־ראזק, או־מר שהצד הישראלי לוחץ, ושהוא (עבד אל־ראזק) מכבד את החלטתנו שלא לחתום.

מתי קיבלתם את הנוסח המתוקן?

הראו לנו אותו ביום שחרורנו, ב־16 ליוני, והסכמנו לחתום עליו. הר־או לנו כמה ניסוחים שונים: פעם שינו את מקום הפסקה שמדברת על הבטחה להימנע מכל פעילות טרור, פעם אחרת תיקנו וכתבו "תומך בהסכם עזה־יריחו", במקום ב"הסכם השלום". אמרתי להם: איני רוצה לד־את בנוסח את המלה "תומך". שאלו אותי אם אני מתנגד לשלום, אמרתי לא, איני מתנגד לשלום, אני מתנגד להסכם עזה־יריחו.

מה גרם לדעתך להסכמת ישראל לשנות את הנוסח?

תשאלי אותם... אבל אם את רוצה לשמוע את הערכתי, ישראל היתה מעוניינת לשחרר אנשי חמאס כדי לתת בכך גיבוי לתהליך השלום. כמו כן עוד הלחץ של הרחוב הפלשתיני. אנשי הנציבות (שב"ס) אמרו לי שהפ־וליטיקאים רוצים לשחרר את אנשי החמאס, אבל הצהרת התמיכה בהס־כם השלום נועדה להרגיע את האו־פוזיציה בישראל. נראה לי שבישראל הופתעו מנכונות החמאס להגיע לפשרה. אנשי הג'יהאד האס־לאמי החליטו לפעול כמונו.

כל אסירי החמאס הסכימו עם החלטתכם?

אסירים ספורים אמרו שאין לח־תום, גם לא על נוסח הפשרה, אבל בסופו של דבר הם חתמו ואף היו בין המשוחררים.

מהו מקומכם היום ברצועה, לא־חר יישום ההסכם?

פעילות החמאס עכשיו היא פולי־טית. יש תוכניות להקים מפלגה פו־ליטית. החשוב ביותר הוא למנוע מלחמת אחים. המשימות שבפנינו הן לבנות את תשתית המדינה הפלש־תינית: להגיש שירותים חברתיים, חינוכיים וכלכליים ולהמשיך בדו־שיח הדמוקרטי עם שלטונות האוטו־נומיה.

"לבנות את תשתית המדינה"? זה נשמע כהסכמה עם ניתוחם של אנשי הפתח, לפיו ההסכם מוביל להקמת מדינה פלשתינית.

הם אומרים שזה צעד ראשון למ־דינה ואנחנו מוכנים לעזור בבניין.

תצטרפו לרשות הממשל העצ־מי?

בשלב זה לא, רק כשיוכיחו שאנח־נו בדרך למדינה פלשתינית עצמ־אית.

בכל האזור?

הפתח אומר שיגיע למדינה בלי התנחלויות, בכל השטחים שנכבשו ב־1967, כשבירתה בירושלים המז־רחית. אם זה יקרה, נשתתף בשלטון.

ומה עם "שחרור כל פלשתין"?

כל החמאס רוצים את שחרור כל פלשתין. גם הפתח רוצים. אבל יש הבדל בין מה שרוצים לבין המצי־אות.

שריד: לערפאת אין מידע בעל ערך על השבויים והנעדרים

(ע). "אילו היינו חושבים שערפאת מחזיק במידע בעל ערך על השבויים והנעדרים לא היינו מסיימים עמו את המשא ומתן", אמר ביום ששי השר לאיכות הסביבה, יוסי שריד.

השר שריד, שהופיע במועדון הכ־לכלי ברעננה, תקף את יו"ר אש"ף, יאסר ערפאת, ואמר כי הוא נהג בה־קשר זה בשרלטנות. "ערפאת זרק כל מיני הבטחות שיש לו מידע של ממש המצוי בידי אש"ף על גורלם של השבויים והנעדרים. בפועל התברר שאין לו מידע כזה. הגענו למסקנה, שאין טעם ללחוץ יותר כי פשוט המידע לא קיים בידי אש"ף. המידע העיקרי נמצא בידי הסורים וחלקו בידי איראן ואני מתחייב בשם המ־משלה שבנושא זה יעלה בדרגה רא־שונה כאשר נשב למשא ומתן עם הסורים ונדבר ביונס", אמר השר שריד.

כאשר התייחס למשא ומתן עם סוריה, אמר שריד: "אני סוריסט וחו־שב שנכון היה קודם כל לעשות צעד ראשון במשא ומתן עם הסורים ולא עם הפלשתינאים, כי המשא ומתן עם הפלשתינאים מסובך מאוד ואילו סו־ריה מדינה יציבה והמפתח לאסטרט־גי של הסכסוך הישראלי־ערבי נמצא בדמשק ולא ביריחו".

לטענת שריד, באותו רגע שבו ישראל תחתום על הסכם עם סוריה היא תחתום גם על הסכם עם ירדן, לבנון ואולי עם מדינות נוספות שאינן נוגעות בגבולנו. "זהו השלום הכולל", אמר, "אני כאחד השרים לא מוכן לשבת בממשלה שהשלום היה בהישג ידה והיא החמיצה".

שריד הוסיף כי מאז שנחתם הסכם עזה ויריחו, עקומת הטרור ירדה בא־פן דרמאטי. הוא הדגיש, כי לישראל אין כל כוונה לחזור לעזה או ליריחו והיא לא תחזור לשום מקום שהתפ־נתה ממנו.

תמ"י

תוצרת מזון ישראלית בע"מ

החל מיום א', 19/6/94, יוחלפו מספרי הטלפון של משרדנו בהרצליה. להלן המספרים החדשים:

הנהלת הקבוצה

טל. 09-592888, פקס. 09-592863

אגף השיווק והמכירות

טל. 09-592828, פקס. 09-592831

תלמה · בלו־בנד · Mazola · 778 · HELLMANN'S · KITTY · דוגלי · קטלי

תמ"י - תוצרת מזון ישראלית בע"מ. מדינת היהודים 91, הרצליה פיתוח 46766

הפתרון לקיץ החם!

התעשייתיים של

Venta

1994

דגם תקרה
להרכבה בתקרה ועל קונסטרוקצית ברזל למפעלים תעשייתיים.
– דגם מתכוונן, שקט ובעל עוצמה גדולה
– ניתן להשיג בגדלים "24–"20–"16

דגם פנל
להרכבה בקיר או בחלון למפעלים, למטבחים גדולים, אולמי ספורט ומחסנים.
– ניתן להשיג דגם זה כיווני להוצאת אויר דחוס / הכנסת אויר נקי בגדלים "24–"20–"16–"12

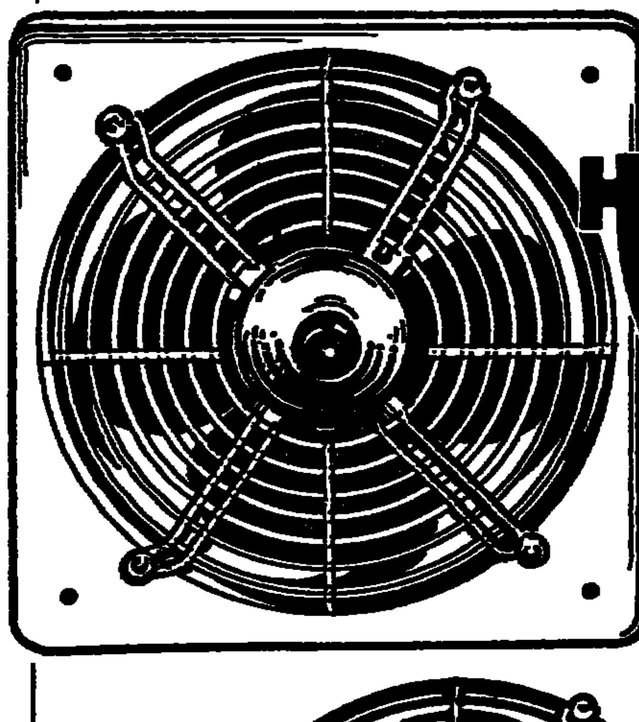

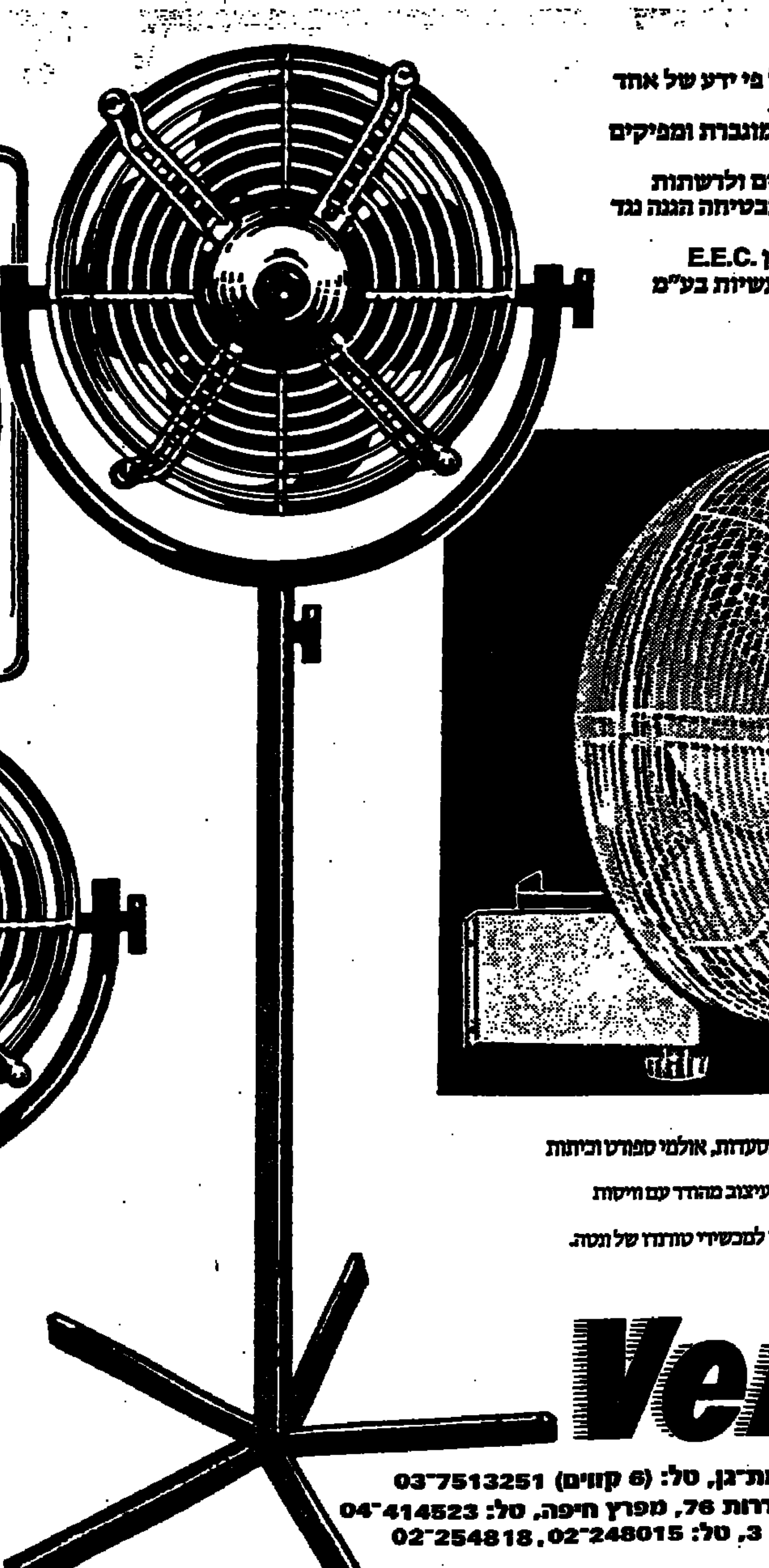

דגמי ונטה 1994 מיוצרים על פי ידע של אחד המפעלים הגדולים באירופה.
- ★ כל הדגמים בעלי עוצמה מוגברת ומפיקים כמות אויר מוגדלת בהתאם
- ★ עם בולמי זעזועים למנועים ולרשתות
- ★ צביעה מיוחדת בתנור המבטיחה הגנה נגד חלודה לאורך זמן
- ★ רשתות מגן בהתאם לתקן E.E.C.
- ★ מנועים מתוצרת ונטה העשויות בע"מ (3PH/1PH)

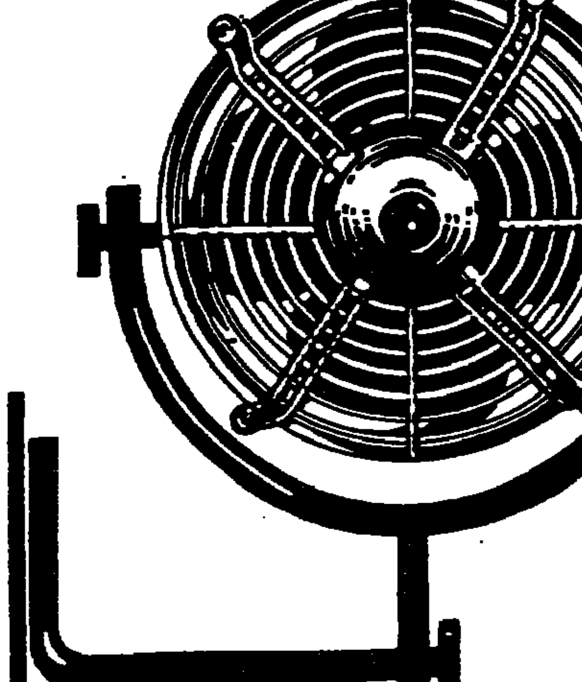

דגם קיר
מורכב בצמוד לקיר באולמות תעשייתיים מעל מכונות הייצור ליצירת תנאי עבודה נוחים בגדלים "24–"20–"16

מאוורר תעשייתי על רגל
מותאים לאוורור אולמות ספורט ומפעלים ליצירת תנאי עבודה נוחים.
– ניתן להשיג בגדלים "24–"20–"16

טורנדו־לבן
מיוחד לאולמות בידור, מסעדות, אולמי ספורט וכיתות לימוד.
– מכשיר שקט במיוחד בעיצוב מהודר עם וויסות מהירויות.
– מתכוונן ידנית – בלעדי למכשירי טורנדו של ונטה.

Venta

משרד ראשי: גלעד 2, רמת־גן, טל: (6 קווים) 03-7513251
סניף הצפון: שד' ההסתדרות 76, מפרץ חיפה, טל: 04-414523
סניף ירושלים: רחוב ינאי 3, טל: 02-248015, 02-254818

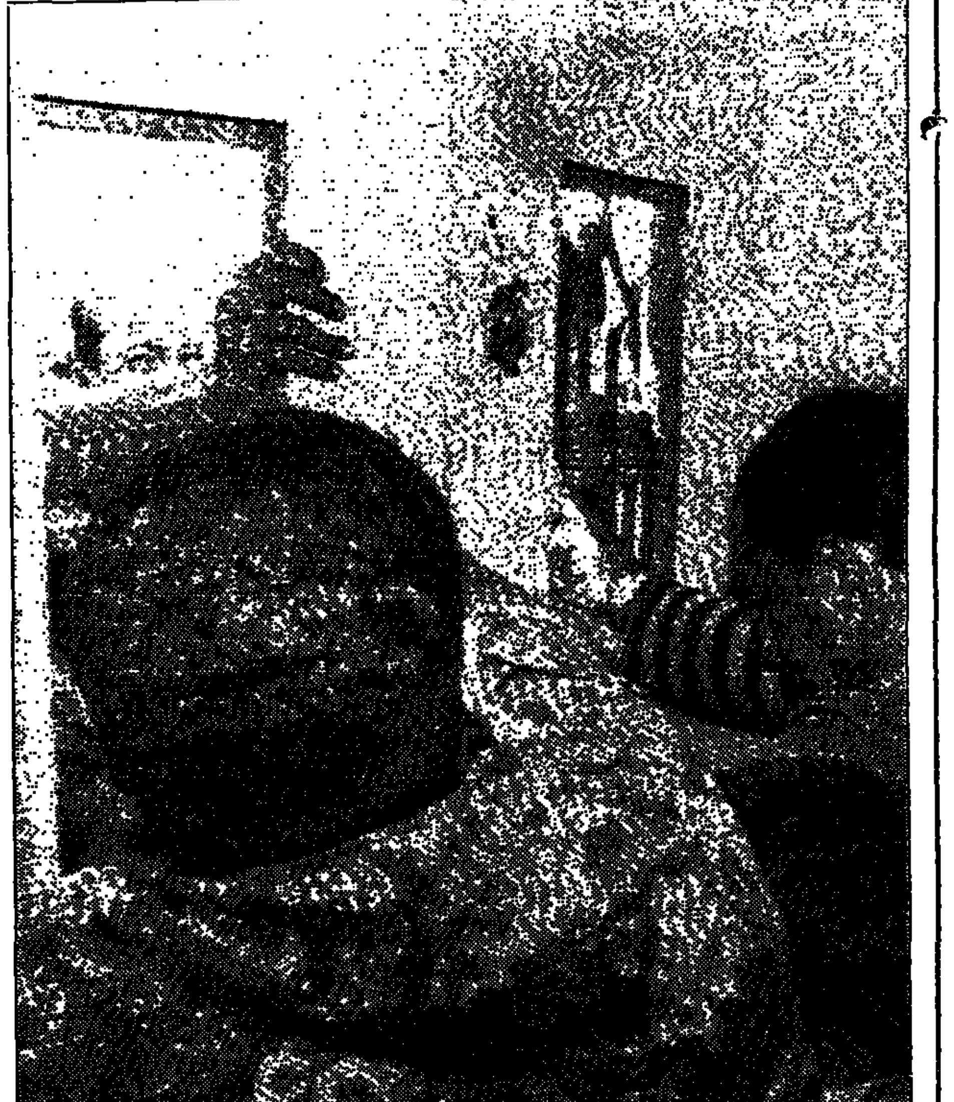

ד"ר מבארק עוואד ועוזריו פותחים בית אטום בכפר עזריה ליד ירושלים

תצלום: יואב לרר, "פנ"

פעילים פלשתינאים פתחו ללא אישור עשרות בתים שנאטמו ע"י כוחות הביטחון

מאת יוסי טורפשטיין ושלמה דרור

עשרות בתים אטומים נפתחו שלשום ואתמול במזרח ירושלים ובגדה ללא אישור השלטונות הישראליים. את המבצע ארגן ד"ר מבארק עוואד, ראש המרכז הפלשתיני לחקר אי האלימות. אישים פוליטיים פלשתינאים, שהוזמנו ליטול חלק במבצע, לא הופיעו. כוחות הביטחון הישראליים לא ניסו למנוע את המבצע ולא הציבו כוחות באזורי הבתים שנפתחו. פתיחת הבתים, לדברי המארגנים, תימשך עד אשר ייפתחו כל הבתים האטומים.

ביתם של חלוה והודא אל־מצרי מעיזריה שליד ירושלים היה הבית האטום הראשון שאליו הגיעו שלשום ד"ר מבארק עוואד, אשתו ננסי, וקומץ קטן של עוזרים. עשרות שכנים ובני משפחה התקבצו בחצר הבית הצר במתיחות. ראשון ניגש אל דלת המתכת ד"ר עוואד שהלם בה במו ידיו. אדם אחר ניסר את הבריח המולחם שבין שני חלקי הדלת במסור חשמלי שהתיז גצים לכל עבר. בקושי רב ובמהומה עזה נפתחה לבסוף הדלת. יללות שמחה בקעו מפיה של הודא אל־מצרי כאשר נפתחה דלת ביתה האטום לראשונה לאחר 5 שנים.

בתוך הבית החלו צעירים לעקור את לוחות הפח שנקבעו על ידי חיילי צה"ל לסורגי המרפסת והחלונות. הבית היה גדוש בלכלוך ובאבק. במטבח עדיין היה תלוי לוח שנה, שבו הדף העליון היה מחודש מאי 1989.

הודא אל־מצרי, אם ל־5 ילדים, סיפרה כי בניית הבית הושלמה רק שנה לפני מעצרו של בנה סאמר, אשר בעטיו נאטם הבית. לדבריה, המשיכו היא ובעלה לשלם מדי חודש 700 שקל על חשבון ההלוואה שנטלו לשם בניית הבית. בנוסף על כך שילמו כ־200 שקל עבור שכירת בית אחר. "עכשיו נוכל לחזור לגור בבית ולחסוך חלק מהכסף", אמרה בהתלהבות. בעלה, חלוה, בעל חנות למכירת חפצי תיירים בעיר העתיקה בירושלים, היה זהיר יותר: "אני שמח שד"ר מובארק עשה כך, אך הוא פועל על אחריותו שלו".

סאמר אל־מצרי, בן 22 כיום, עובד מסעדה במערב ירושלים, שוחרר בדצמבר האחרון לפני תום ריצוי עונשו. הוא נדון ל־4 שנות מאסר בגין פעילות אינתיפאדה במסגרת חוליית פתח. "השתתפתי באינתיפאדה יחד עם כולם. זה מה שהיה צריך לעשות. אבל היום הייתי חושב פעמיים לאור התוצאות", אמר.

להערכתו, השלטונות הישראליים בגדה יגיבו לבית במעצר מאוחר יותר "על מנת להתחשבן אתנו". לדעתו, ישראל לא ביטלה את צווי האטימה וההריסה של בתים מיוזמתה בעקבות הסכם השלום "משום שהיא רואה בכך נושא נוסף להתמקחות במשא ומתן".

"בתים אטומים הם אחד המכשולים לשלום שכן הם מהווים ענישה קולקטיבית בלתי מוסרית ואף בלתי לגיטימית בעיני החוק הבינלאומי. לא ישרור שלום כל עוד קיים בית אחד אטום או הרוס", הצהיר ד"ר עוואד ליד בית אל־מצרי.

ד"ר עוואד, שגורש לחו"ל בשנת 88' ושובו הותר לפני כחצי שנה, הוסיף ואמר כי אין זה סביר שאסירים ישוחררו מבתי הכלא בעקבות תהליך השלום בעוד בתיהם נשארים אטומים או הרוסים.

בשער אל־חטיב, בן 22, ממחנה הפליטים קלנדיה שבאזור ראמאללה, סייע לד"ר עוואד בפתיחת בית אביו, שנאטם לפני האינתיפאדה, באוגוסט 86', לאחר שאחיו עומר נעצר ונדון למאסר עולם. עומר אל־חטיב הורשע בביצוע פיגועים במסגרת חוליה בארגונו של אבו מוסא, אחד מארגוני הסירוב.

לדברי המארגנים נפתחו עד כה על ידי קבוצות פעילים במזרח ירושלים, בערי הגדה, בכפרים ובמחנות פליטים לפחות כ־50 בתים, שנאטמו במשך השנים על ידי כוחות הביטחון הישראליים. יוזמי המבצע מסרו כי מדובר בכ־1,300 בתים שנאטמו במרוצת האינתיפאדה ולפניה.

ארגון זכויות האדם הפלשתיני מרמאללה, "אל־חק", העריך את מספר הבתים שנאטמו או נהרסו מאז '67 בכ־2,000 בתים.

הפלשתינאים דורשים מישראל להפסיק להפעיל משתפי פעולה

מאת עמירה הס
כתבת "הארץ" ברצועת עזה

"אם ישראל, באמצעות השב"כ, תמשיך להפעיל משתפי פעולה ברצועה, תהיה זו הפרת הסכם השלום", כך אמר עו"ד פריח אבו מדין, המיועד לעמוד בראש משרד המשפטים ברשות הפלשתינית. ביום חמישי שעבר התראיין ל"אל קודס" והכריז שיש אפשרות שמשתפי פעולה יוצאו להורג. "כוונתנו היא למשתפי פעולה שיימצאו אשמים ברצח, בפקודת ישראל, ושפעלים מאז החתימה על הסכם אוסלו, ב־13 בספטמבר", אמר אתמול. "אין לנו בעיה עם משתפי הפעולה שהפסיקו, אלא עם אלו שממשיכים. יש לנו מאות שמות כאלה. בינתיים עצרנו 16, שהמשיכו בפעולותיהם. הם עובדים נגד רוח השלום וההסכם".

עוד אמר אבו מדין שעונש המוות כלול בחוק הפלשתיני, עוד מתקופת המנדט הבריטי. "איננו רוצים להשתמש בחוק זה. אבל אנחנו מוזהרים לגבי העתיד. אנחנו מזהירים את שני הצדדים, את משתפי הפעולה ואת ישראל. אם השב"כ ימשיך, זוהי הפרת ההסכם. ואם יהיו לנו תיקים חזקים, נלך ונתלונן. נעביר את החומר לאמריקאים".

לדברי עו"ד גאזם אבו עודיידה, סגן יו"ר לשכת עורכי הדין ברצועה, החשודים בשיתוף פעולה עדיין לא נפגשו עם עורכי דין. לדבריו, עצורים עכשיו לחקירה כ־50 משתפי פעולה (כאלה שהפסיקו פעילותם, והסגירו עצמם, ואחרים).

לשכת עורכי הדין ברצועה מקיימת משא־ומתן עם המשטרה על קביעת מסגרת היחסים הכוללת שבינה לבין עורכי הדין, המעצרים, הגשת תביעות ושפיטה. בינתיים, אומר עודיידה, לא ברור לפי איזה חוק פועלים המעצרים למיניהם והחקירות נעשים למעשה בצורה לא חוקית.

אשה נהרגה ו־4 נפצעו בחילופי אש בין חיזבאללה לצד"ל

מאת איתן רבין וסוכנויות

אשה נהרגה וארבעה אחרים נוספים נפצעו שלשום בחילופי אש בין החיזבאללה לצד"ל בדרום לבנון – כך מסרה המשטרה בצור.

חוליה של החיזבאללה תקפה באש מקלעים ובטילי אר־פי־ג'י עמדה של צד"ל בקנטרה, בגבול אזור הביטחון. בתגובה ירה צד"ל כ־20 פגזים לעבר הכפרים כריזה, סוליף וחארי סלוקי. בהפגזות נהרגה אשה בת 50, וארבעה אחרים נפצעו.

מקורות לבנוניים מסרו, כי שני מסוקים של צה"ל מדגם קוברה ירו ביום חמישי טיל לעבר בסיס של החיזבאללה בחבל תופאח. לא היו נפגעים.

משרד המשפטים מגבש הצעת חוק שתאפשר לבתיהמ"ש להקל בעונש רוצחים

מאת גדעון אלון

משרד המשפטים גיבש הצעת חוק חדשה, שנועדה להקנות לבתי המשפט סמכות לא לגזור עונש מאסר עולם על רוצחים, אלא להטיל עליהם בנסיבות מיוחדות עונש קל יותר.

בהתייעצות שקיים שר המשפטים, דוד ליבאי, עם היועץ המשפטי לממשלה, מיכאל בן־יאיר, פרקליטת המדינה, דורית ביניש, המשנה ליועץ המשפטי, יהודית קרפ, וראשי מחלקת החקיקה במשרד המשפטים, הוחלט לתקן את החוק הקיים, המורה את בתי המשפט לגזור עונש מאסר עולם חובה על רוצחים.

על־פי ההצעה החדשה, תקופת המאסר במקרים מסוימים לא תעלה על 20 שנה, ולא תהיה פחות מ־10 שנים, אלא אם כן יתקיימו נסיבות מיוחדות, המצדיקות עונש קל יותר.

הצעת החוק קובעת, כי בתי המשפט יוסמכו להטיל עונשים מופחתים על נאשמים שהורשעו ברצח בשלושה מקרים: 1) כאשר הנאשם הוא חולה נפש מבחינה רפואית, למרות שמבחינה משפטית אינו מוגדר כסובל ממחלת נפש. 2) כאשר הנאשם פעל מתוך הגנה עצמית, או במצב של אילוצים מיוחדים, אבל מול הסכנה הפריז במידת השימוש בכוח. 3) כאשר הנאשם היה נתון במצוקה נפשית קשה, עקב התעללות נפשית מתמשכת מצד הקרבן בו או בבן משפחתו.

השר ליבאי הגיש הצעת חוק פרטית בנושא דומה בכנסת ה־12, אולם לאחר שאושרה בקריאה טרומית, היא עוכבה בוועדת החוקה, משום שמשרד המשפטים התנגד לאישורה.

יוזמת החקיקה של משרד המשפטים אינה תואמת את הצעתו של נשיא המדינה, עזר וייצמן, שלפיה יוענק לבתי המשפט שיקול דעת לקבוע את העונש אשר יוטל על נאשם בכל מקרה של רצח, ולא רק במקרים יוצאי דופן.

מחר ייפגש וייצמן עם חברי ועדת החוקה, חוק ומשפט של הכנסת לדיון במדיניות החנינות. הנושא המרכזי בדיון יוצא הדופן, שיזם יו"ר ועדת החוקה, ח"כ דדי צוקר (מרצ), יהיה החלטתו של הנשיא לא לקצוב את עונשם של רוצחים, אשר נידונו למאסר עולם.

חישובית זהב
תוכנה להנהלת חשבונות וניהול עסק
לעצמאים ובעלי עסקים
לקבלת תוכנת הדגמה חינם פקסס 03-496119
מערכת מידע קולי 24 שעות 03-6476858
המחיר החל מ־ 350 שקל כולל מע"מ
אוטוסופט
רח' הרגי מלכות 7 תל־אביב טל' 03-6471486

להתעורר לפוליטיקה חדשה עם יעוד.

תנועת יעוד

מזמינה את הציבור הרחב

לוועידת היסוד

ההגיון מחייב יעוד

האירוע יתקיים ביום ב'
י"א בתמוז תשנ"ד
20.6.94 בשעה 19.00
בבית ציוני אמריקה
אולם טורצ'ינר
רח' אבן גבירול 26
תל - אביב

הצטרפו ליעוד עכשיו!
טלפנו:
03-6043355-6
24 שעות ביממה
השאירו שם וכתובת
וטופס ההצטרפות
ישלח אליכם

ישתתפו: יו"ר תנועת יעוד - ח"כ גונן שגב,
ס. יו"ר הכנסת - ח"כ אסתר סלמוביץ,
יו"ר סיעת יעוד בכנסת-ח"כ אלכס גולדפרב,
אישי ציבור ואורחים.

משרד ראשי: בזל 31 תל אביב 62744, טל' 03-6043355-6 פקס' 03-5440945.

וינברג▲קרסו▲שמיר

صكنا من الاصل

صكنا من الأهل

מאות חרדים הפגינו בירושלים בדרישה לסגור את רחוב בר־אילן בשבת

מאת שלמה דרור

כ־400 חרדים הפגינו אתמול בצומת הרחובות צפניה–בר־אילן בירושלים, ליד אולמי אפירון, בדרישה לסגור את רחוב בר־אילן לתנועה בשבת.

המשטרה עצרה שמונה חרדים, ארבעה מהם קטינים, שזרקו אבנים ושקיות אשפה לעבר השוטרים והמכוניות.

לפני שבוע סגרה המשטרה לראשונה את רחוב בר־אילן בשבת, לרגל הטיש החגיגי שערך בסוף הרבי מסאטמר.

החרדים טענו אז, כי סגירת הכביש מוכיחה שלמרות שזהו עורק תנועה ראשי, אפשר למצוא נתיבים חלופיים לנסיעה, ולסגור אותו באופן קבוע בשבת.

ביום ששי הופצו כרוזים באזור שקראו להפגין נגד חילול השבת בכביש.

"אם סוגרים את כביש בר אילן לכבוד האדמו"ר, אין סיבה לא לסגור אותו לשם שמים", נאמר בכרוז, שעליו היו חתומים "תושבי רחוב בר־אילן".

סמוך לשעה ארבע אחר הצהריים התקבצו בצומת בר־אילן–צפניה כמה מאות חרדים, שקראו קריאות לעבר המכוניות וניסו לחסום את הרחוב.

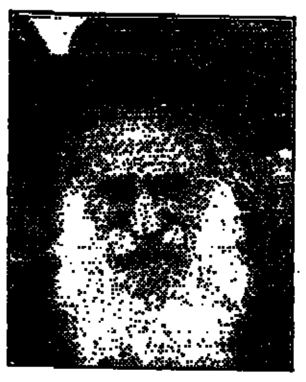

האדמו"ר מסאטמר

"המשטרה מאוכזבת"

עשרות שוטרים, בפיקוד של תת־ניצב מיקי לוי, מפקד משטרת הבירה, וניצב אריה עמית, מפקד המחוז, פיזרו את המפגינים.

בכירים במשטרה הביעו מורת רוח מההפגנה. "הסגירה בשבוע שעבר נעשתה בהסכמה עם הבד"ץ", אמר אחד הבכירים. "זה היה מבחן בשבילנו ובשבילם. אם ההפגנה נעשתה בעידוד הגורמים שעמם הגענו להבנה, אנחנו מאוכזבים מהם".

מקורות חרדיים הבהירו, שלא ניתנה הוראה מגבוה לקיום ההפגנה, אך, לדבריהם, בעדה החרדית רואים בעין יפה כל מלחמה נגד חילול השבת.

"קיצונים שרוצים להרשים"

לטענת המקורות, מארגני ההפגנה הם קיצונים, "שרוצים להרשים בחצר שלהם וגם בחצר סאטמר, במיוחד כשהרבי נמצא בביקור". המקורות ציינו, כי ההפגנה היתה רגועה יחסית בגלל יחסיהם הטובים עם המשטרה.

מהמשטרה נמסר, כי רחוב בר־אילן המקשר את השכונות הצפוניות של העיר עם הכניסה לירושלים, יישאר פתוח, כל עוד העירייה לא תחליט אחרת.

עוד מסרה המשטרה, כי בשבוע הקרוב יתקיימו שיחות בין הפיקוד הבכיר למנהיגי העדה החרדית, על מנת להביא להרגעת הרוחות.

צילום: דן פישר

חייב דוד לוי (משמאל) וותיקי תנועת החירות והאצ"ל עוברים על פני גופתו של יוחנן באדר, שמת שלשום

[illegible] למנוחות

מאת אבי בצמן ועתיים

שלשום בבוקר מת ברמת גן ד"ר יוחנן באדר, ממייסדי תנועת החירות וחבר הכנסת בתשע הכנסות הראשונות. בן 93 היה במותו. מאות ידידים, חברי כנסת בהווה ובעבר, ותיקי תנועת החירות ובני משפחה ליוו שלשום בצהרים את ד"ר באדר בדרכו האחרונה. יו"ר הליכוד, ח"כ בנימין נתניהו, ספד בשם התנועה. בשם הכנסת ספד לבאדר יו"ר הכנסת, פרופ' שבח וייס.

ארונו הוצב במשך שעה ארוכה בבית ז'בוטינסקי בתל אביב. הוא נטמן לאחר קריאת קדיש והספדים בבית העלמין בנחלת יצחק.

יוחנן (יאן) באדר נולד ב־1901 בקראקוב. גם אביו נולד בפולין והיה מחשובי עורכי הדין שם. אמו היתה ילידת גרמניה. כתלמיד תיכון היה עסקן בתנועת ה"בונד" הסוציאליסטית והאנטי ציונית. אחר כך היה באדר הצעיר לציוני והצטרף לתנועת השומר הצעיר. באוניברסיטת קראקוב למד משפטים, פילוסופיה, כלכלה, מתמטיקה והיסטוריה.

13 שנה עבד באדר כעורך דין בקראקוב, והתמחה בין השאר במשפט פליטי ובמשפט צבאי. הוא הרבה אז להגן בהתנדבות על פעילים קומוניסטים. כשהקים ז'בוטינסקי את התנועה הרוויזיוניסטית הצטרף באדר לשורותיה. הוא היה ממנהיגי התנועה בגליציה וערך את בימאונה "טריבונה נרודובה".

ב־1937 הטיל עליו ז'בוטינסקי, שקירב אותו אליו, להכין תוכנית פינוי למיליוני יהודי פולין. התוכנית נשארה במגירה, ועם פלישת הגרמנים נמלטו באדר ורעייתו מורחה. הסובייטים הגלו את בני הזוג למחנה עבודה באסיה התיכונה, ובאדר עבד שם כחוטב עצים.

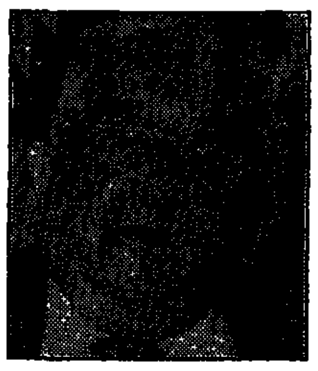

יוחנן באדר

ב־1943 עלה לארץ דרך איראן ביחד עם קבוצות של צבא אנדרס הפולני, שפעל בחסות הבריטים. עם בואו, הצטרף לאצ"ל ונכלא שוב ושוב בידי הבריטים עד קום המדינה. בכלא למד בראשונה עברית ואת הספרות המשפטית והכלכלית הבריטית.

לאחר קום המדינה נבחר לכנסת הראשונה מטעם תנועת החירות. כבר בשנה הראשונה גזר על עצמו שתיקה, בגלל אי שליטה מספקת בעברית. באדר הוסיף לכהן כחבר כנסת עד 1977. הוא היה מספר 2 בהנהגת התנועה, וישב לצדו של הרב הקרוב, מנחם בגין. הוא גם כיהן כיו"ר הסיעה בכנסת.

הוא זכה להוקרת כל חברי הבית. "חברים לדרך יש לי במפלגתי, ידידים יש לי במפלגות אחרות", אמר. "יאנק" בפי חבריו, הצטיין בתחכומו הפוליטי ובחריפות לשונו ונחשב בר אם מהיר, למרות גמגומו הקל. ב־1979 פירסם באדר את זיכרונותיו, "הכנסת ואני". שמיעתו הלכה וכבדה בשנים והוא מיעט להופיע בציבור.

מקורב של איתן הגיש לבית הדין של צומת תובענה להרחקת יואש צידון מהמפלגה

"צידון מבקש להרוס את התנועה מבפנים"

מאת ירח טל
סופר "הארץ" לענייני מפלגות

מקורב של יו"ר צומת רפאל איתן, בני ארגמן, הגיש לבית הדין של צומת תובענה להרחקת יואש צידון מהמפלגה. צידון הודיע באחרונה על חורתו לפעילות בצומת, ורמז על כוונתו להתמודד על ראשות המפלגה.

הדיון בבית הדין אמור להתקיים היום. צידון הודיע, כי לא יתייצב היום בפני בית הדין לדיון בעניינו, בטענה כי מדובר ב"בית דין שדה", שהרכבו כלל לא אושר בידי מרכז המפלגה, כנדרש על־פי החוקה.

צידון הודיע, כי אם בית הדין יתכנס ויחליט על הרחקתו הוא יבקש להוציא צו מניעה נגד צומת בבית משפט מחוזי.

בתובענה טוען ארגמן, כי לצידון יש כוונה אחת בלבה: "לגרום להרס התנועה מבפנים" באמצעות הכפשות אישיות ביו"ר התנועה ובבכירים אחרים במפלגה. "כדי למנוע מיואש צידון ביצוע כוונה זדון זו, אני פונה אל כבודכם להפעיל את סמכותכם בהתאם לחוקת המפלגה ולפסוק על הוצאתו מהמפלגה, הכ־סקביל לפסול אותו מלהעמיד עצמו לבחירה למרכז בזול", כתב ארגמן בתובענה שהגיש לנשיאות בית הדין, בראשותו של השופט בדימוס אברהם פרידמן.

ארגמן אף ציטט בתובענה כמה מההתבטאויות של צידון נגד איתן. לדעתו, התבטאויות אלה גרמו נזק בלתי הפיך למפלגה, ובכך גם פעל צידון בניגוד לסעיף בחוקה הקובע: "חבר המפלגה חייב לפעול לקידום מטרותיה ועניניה של המפלגה ולהצלחת המפלגה ומועמדיה בבחירות".

ארגמן טוען, כי ראוי שבית הדין "יתייחס אל חזרתו של צידון לפעילות בצומת כאל סוס טרויאני, שמטרתו להחריב את המפלגה מבפנים". הוא מבקש להרחיק את צידון מהמפלגה, או לחילופין להשעות את חברותו בה למשך חמש שנים.

צידון הודיע כי לא יופיע לדיון היום, והתלונן על הדרך שבה זומן אליו. לדבריו, הודעת הזימון נשלחה לו בפקסימיליה, ואי אפשר היה לדהות את החתום עליה. "זה מזכיר תקופה אחרת, של בתי דין של תנועות פאשיסטיות או בולשוויקיות, הקרויות, גם הן, דמוקרטיות, אם כי עממיות", כתב במכתב ששיגר לבית הדין. "בהליכים אלה יש משום הוכחה לצדקת טענותיהם של אלה, ה־אומרים כי בצומת יו"ר המפלגה ועושי דברו עושים במפלגה ככל העולה על רוחם, בניגוד משווע למנדט שקיבלו מהבוחרים", הוסיף.

צידון ערער גם על חוקיותו של בית הדין של צומת, בטענה שמרכז המפלגה לא התכנס כדי לבחור בחברי בית הדין, ולא אישר כל נוהל משפטי פנימי.

בוגרות אולפנות: נסרב להתנדב לשירות לאומי באחריות עמותת "שלהבת"

מאת אבירמה גולן

בכינוס שהתקיים בסוף השבוע בכפר המכבייה, הוליטו ראשי האולפנות והמוסדות התורניים לבנות לתבוע הפעלה של השירות הלאומי תשנ"ה במתכונת הנוכחית, כלומר באמצעות "האגודה להתנדבות בעם" ו"עמינדב". הפעם הודיעו גם בוגרות האולפנות כי לא יסכימו להתנדב לשירות לאומי, שהוא לדעתן שירות לאומי בכפייה, "במסגרות שאינן תואמות את השקפתן וחינוכן".

השמאל במפד"ל

עמותת "שלהבת", המורכבת מכמה עמותות המזוהות מבחינה אידיאולוגית עם האגף השמאלי של המפד"ל ועם תנועת מימד, זכתה ברוב התקנים – 3,000 – במכרז שפירסם משרד החינוך לפני כמה חודשים להפעלת השירות הלאומי.

"האגודה להתנדבות בעם" זכתה ב־600 תקנים בלבד ו"עמינדב" ב־250.

"האגודה להתנדבות בעם", המזוהה עם המפד"ל, ו"עמינדב", הקשורה לישיבת "מרכז הרב", מתנגדות להפעלת "שלהבת" מטעמים אידיאולוגיים. הן עירערו על תקינות המכרז, והשבוע הוציא בית המשפט המחוזי בתל־אביב צו ביניים, המחייב את משרד החינוך להימנע מכל פעולה הכרוכה ביישום המכרז עד הדיון בבקשתן לצו הצהרתי זמני.

המשכן לאמנויות הבמה מרכז גולדה מאיר, לאונרדו דה וינצ'י 28 ת"א 64369, טל. 03-6927777, פקס. 03-6916985

אם יש לך יותר מקו טלפון אחד בעסק או בבית,
ניתן להשיג אותך על-ידי חיוג למספר טלפון אחד:
המספר המוביל
"המספר המוביל" הוא אחד מבין מספרי הטלפון שלך.
כל חיוג ל"מספר המוביל" יוביל אל שאר המספרים שלך. גם אם הטלפון שלך תפוס, השיחה הנוספת מופנית אל קו אחר אצלך, הפנוי באותו רגע.
השירות ניתן ללא תשלום
להפעלת השירות חייג 199 או לפקס 198
לשכת הפרסום הממשלתית
אגף השיווק

חברת החשמל לישראל בע"מ
מכרזים

החברה מזמינה בזאת הצעות לביצוע עבודות כדלקמן:

מכרז מס' 94/1067 — הקמת תחנת משנה (עבודות בניה אזרחית) באזור חיפה.
לוח הזמנים לביצוע העבודה: עשרה חודשים.
רשאים לבצע את העבודה הנ"ל רק קבלנים רשומים בסיווג 100ג'-4, אשר יוכיחו כושר ביצוע ונסיון בעבודות דומות בעבר וברשותם עובדים בעלי סיווג בטחוני מתאים.
מחיר רכישת המכרז -.1,755 ש"ח (כולל מע"מ).

מכרז מס' 94/1111 — עבודות עפר (כ-90,000 מ"ק חפירה והצבה) במתקן החברה באזור כפר תבור.
לוח הזמנים לביצוע העבודה: חמישה חודשים.
רשאים לבצע את העבודה הנ"ל רק קבלנים רשומים, לפחות באחד מהסווגים הבאים: 210ב' -3, 110א' -3, 200ג' -2, אשר יוכיחו כושר ביצוע ונסיון בעבודות דומות וברשותם עובדים בעלי סיווג בטחוני מתאים.
מחיר רכישת המכרז -.1,170 ש"ח (כולל מע"מ)

מכרז מס' 94/2141 — הרכבת מערכת מסועים לשנוע פחם (מבני פלדה, ציוד, מערכות עזר וצנרת פלדה) בתחנת הכח מ"ד-ב', בחדרה.
לוח הזמנים לביצוע העבודה: שישה חודשים.
רשאים לבצע את העבודה הנ"ל רק קבלנים רשומים בסיווג 150א' -3, אשר יוכיחו כושר ביצוע ונסיון בעבודות דומות וברשותם עובדים בעלי סיווג בטחוני מתאים.
מחיר רכישת המכרז -.819 ש"ח (כולל מע"מ)

מכרז מס' 94/1153 — חפירה בים של כ-80,000 מ"ק להעמקת בריכת מי קירור בתחנת הכח בחדרה וסילוק החומר החפור לים למרחק של 1.5 ק"מ מהחוף.
לוח הזמנים לביצוע העבודה: ארבעה חודשים.
רשאים לבצע את העבודה הנ"ל רק "קבלנים רשומים" אשר יוכיחו כושר ביצוע ונסיון בעבודות דומות וברשותם עובדים בעלי סיווג בטחוני מתאים.
מחיר רכישת המכרז -.819 ש"ח (כולל מע"מ).

מכרז מס' 94/1143 — הרחבת תחנת משנה באילת (עבודות בניה אזרחית)
לוח הזמנים לביצוע העבודה: ארבעה חודשים.
רשאים לבצע את העבודה הנ"ל רק קבלנים רשומים בסיווג 100ג' -1, אשר יוכיחו כושר ביצוע ונסיון, וברשותם עובדים בעלי סיווג בטחוני מתאים.
מחיר רכישת המכרז -.468 ש"ח (כולל מע"מ)

פרטים נוספים וטפסי המכרזים אפשר לקבל במשרדי אגף הבצוע, מחלקת מכרזים, רח' החשמל 16, תל-אביב (קומה 11, טלפון: 03-5678690/1) בין השעות 08:00-14:00 עד יום חמישי 23.6.94.

יש להמציא מסמכי רישום (מרשם הקבלנים, מע"מ וכד') בעת רכישת המכרזים.
הגשת ההצעות במשרדנו בתל-אביב הוא כדלקמן:
מכרזים מס' 94/2141, 94/1153, 94/1111 עד יום רביעי 6.7.94 שעה 13:00.
מכרזים מס' 94/1067, 94/1143 עד יום רביעי 13.7.94 שעה 13:00.
אין החברה מתחייבת לקבל את ההצעה הזולה ביותר או כל הצעה שהיא.

100$ בסופר צ'רטר
הנחה לזוג לנרשמים עד 22.6.94
מספר המקומות מוגבל
מחירים לפני הנחה
איסטנבול החל מ- 309 $
מרמריס החל מ- 309 $
רודוס החל מ- 449 $
קמר החל מ- 319 $
כרתים החל מ- 579 $
אנטליה החל מ- 355 $
סנטוריני החל מ- 549 $
50$ הנחה לזוג
מחירים לפני הנחה
קפריסין החל מ- 359$
סופשבוע באתונה החל מ- 559$
סיציליה החל מ- 589$
פלמה דה מיורקה החל מ- 675$
ניצה החל מ- 609$
* ההנחה תשולם... [illegible]
טלחו"ל 03 - 52 52 999
פרטים נוספים אצל כל סוכני הנסיעות החברים בהתאחדות סוכני הנסיעות ובכל סניפי טיולי הגליל: משרד ראשי: בן-יהודה 42 ת"א. 03-5262888 י-ם: הלל 3 02-258888 טבריה: 06-720330

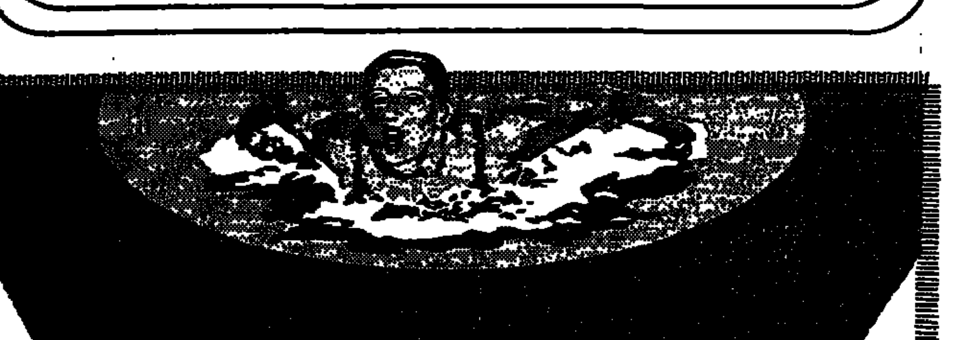

בריכות שחיה מקצועיות
לוילות ולפנטהאוזים
"צא היום ושחה תוך שבועיים"
◆ בריכות שחיה מוכנות ומאובזרות
◆ החל מ- 12,000 $
◆ כפוף לדגמים במידות סטנדרטיות שבמלאי
אלטון מערכות (א.ל) בע"מ
רח' מדינת היהודים 60 הרצליה, טל: 09-561669

הסדר פשרה בבג"ץ: איש ציבור ייצג את המשפחות השכולות במשפט צאלים ב'

אחד ההורים השכולים: "ההסדר – הבעת אי אמון של המערכת במשפחות". נציגת הפרקליטות: "מיהו, עם כל הכבוד, עמירם לוין?"

מאת משה ריינפלד

הסדר פשרה הושג שלשום בבית המשפט הגבוה לצדק בין צה"ל לבין המשפחות השכו־לות באסון צאלים ב'. במקום דרישתן של המשפחות לאפשר להן להיות נוכחות במשפ־טם של שני הקצינים מסיירת מטכ"ל בבית הדין הצבאי במחוז מטכ"ל, הסכימו שני הצד־דים כי איש ציבור, בעל סיווג ביטחוני גבוה, ישמש נציג המשפחות בכל הדיונים, בלא הגבלה, ויהיה רשאי לעיין בכל הפרוטוקולים של הדיון.

תפקידו של נציג זה יהיה לשמור על ה־אינטרסים של המשפחות במשפט, אך ייאסר עליו למסור כל מידע הנוגע למשפט למשפ־חות או לכל אדם אחר. מעמדו של נציג המשפחות כלפי בית הדין הצבאי יהיה כמע־מד הציבור והמשפחות אילו הותר להן להיות נוכחות בדיונים, ובכך יישמר עקרון פומביות הדיון "במידה האפשרית בנסיבות העניין", כלשון ההסדר.

אם יהיה איש הציבור בדעה כי במשפט בבית הדין הצבאי מתחייבת תגובה, הן תגובה ציבורית והן תגובת המשפחות, יוכל לפנות בכל עת לבג"ץ. לצורך זה, יזומנו השבוע לפני שופטי בג"ץ אליהו מצא, יעקב קדמי ויצחק זמיר. פנייה כזו תובא לידיעת מנהלת מחלקת הבג"צים בפרקליטות המדינה, עו"ד נילי ארד. דבר הפנייה, להבדיל מתוכנה, יובא גם לידיעת המשפחות העותרות.

בהתייעצות שהיתה אתמול בין הצדדים הוסכם על איש ציבור מסוים. הצדדים אמ־רים כעת לפנות אליו, ואם יסכים – יאשר בג"ץ את ההסדר השבוע. אם לא יוכל האיש המוצע למלא את התפקיד, יוזמנו הצדדים לבירור נוסף בבג"ץ בדבר מועמדותו של איש ציבור אחר.

בוטל צו הביניים

עקב השגת ההסדר, ביטל שלשום בג"ץ את צו הביניים שאסר על בית הדין הצבאי להמשיך בדיוניו. בנוסף על ההסדר, עומדת בעינה החלטת בית הדין הצבאי לאפשר ל־משפחות לעיין בחומר ובפרוטוקולים שהע־מיד הצבא לעיונם, כפי שנקבע, במקום שהוקצה לכך במשרד הביטחון. כמו כן נקבע בהסדר כי התובע הצבאי יבקש לפני השמעת עדויות מסוימות אם יש אפשרות שלא לכרוך בהשמעתן גילוי מידע רגיש מבחינה ביטחו־נית. אם יאשר זאת בית הדין, יוזמן נציג נוסף מבני המשפחות להיות נוכח בדיון.

ההסדר הושג על פי הצעה שהעלו שלשום שופטי בג"ץ, על דעת ראש מחלקת ביטחון שדה בצה"ל, בתום דיון שבו הטיחו באי כוח המשפחות והפרקליטות מלים חריפות זה בזה, על רקע בקשתו של בא כוח המשפחות לאפשר לאלוף עמירם לוין להעיד לפני בג"ץ על מכתב ששלח למשפחות.

באת כוח המדינה התלוננה לפני השופטים על כי עו"ד אליעד שרגא פנה, בעוד הדיון תלוי ועומד בבג"ץ, ישירות אל האלוף עמי־רם לוין, אף כי לוין מעורב במשפט ומשמש עד מטעם התביעה. עו"ד ארד אמרה כי פנייה זו פגומה מבחינה אתית, ועל עו"ד שרגא היה לפנות אל פרקליטות המדינה, כנציגת הצבא בעניין התלוי ועומד.

עם זאת, אמרה ארד כי גם מכתב התשובה של אלוף לוין למשפחות אינו מחדש דבר. לוין מעמיד זה מול זה את הצורך בהתחשבות מירבית במשפחות השכולות, מול הסכנה הנ־שקפת לביטחון מפתיחת דלתות המשפט וחשיפת פרטים "וסודות מקצועיים". החידוש היחיד במכתב הוא הצעתו של לוין לאפשר נוכחות של נציג קבוע, שביטחון שדה יאשר, מקרב בני המשפחות השכולות, המשרתים במילואים ביחידות מסווגות. נציגים אלה יהיו נוכחים באולם בעת שמיעת עדויותיהם של הקצינים הבכירים, מתוך הנחה שקצינים אלה ישכילו שלא לחשוף בעדויותיהם נוש־אים בעלי רגישות גבוהה. לעומת זאת, יידונו הנושאים הרגישים בדלתיים סגורות, בלא נוכחות המשפחות.

אולם באת כוח המדינה דחתה את ההצעה, וקראה: "עם כל הכבוד, מיהו עמירם לוין?" היא הדגישה כי האלוף לוין שלח את המכתב על דעת עצמו, והציגה לפני השופטים מכתב שקיבלה, בתגובה על מכתב לוין, מסגן הרמטכ"ל, אלוף אמנון שחק, המביע את עמדתו הרשמית של הצבא. שחק תומך במכתבו בעמדת ראש מחלקת ביטחון שדה כי קבלת הצעתו של לוין תגרום נזק ממשי לביטחון המדינה.

משא ומתן בלשכה

ההתדיינות בבג"ץ אתמול הסתיימה כשע־תיים וחצי לפני כניסת השבת. בכך באה העתירה אל סיומה. לאחר דיון ממושך שבו ביססו המשפחות ונציגיהן את עתירתם על עקרון היסוד של "פומביות הדיון", נענו לה־צעתם של השופטים ונציגי הצבא, הנשאר ונתנו אתם על ההסדר בלשכה צדדית, הרחק מעיני העיתונאים. לאחר שהושג הסדר הפש־רה, הביעו העותרים את אכזבתם ממנו. אחד ההורים השכולים, שלמה כהן, אמר כי הוא רואה בתוצאה שהושגה "הבעת אי אמון של המערכת במשפחות".

4 נהרגו ו–8 נפצעו בתאונות דרכים בסוף השבוע; מצבם של 3 מן הפצועים – קשה

תאונה שאירעה בשוק העירוני בבאר־שבע. במקרה זה לא היה נפגעים

מאת שלמה דרור וגבי זהר

4 בני אדם נהרגו ו–8 נפצעו בתאונות דרכים בסוף השבוע. מצבם של 3 פצועים – קשה.

איתן ספרברג (37) מירושלים נה־רג ביום שישי בתאונת דרכים בכביש ירושלים-תל־אביב. חברתו, תמר סלע (23), נפצעה קשה והועברה לבית החולים הדסה עין כרם. חוקרי תאונות הדרכים של משטרת מחוז ירושלים קבעו כי ספרברג נרדם תוך כדי נהיגה.

ביום שישי, בשעה 11.50 בלילה, חזרו ספרברג וסלע מבילוי בתל־אביב. ספרברג, קבלן במקצועו, נהג במכונית מסחרית מסוג מיצובישי שהיתה עמוסה באריחי קראמיקה. לדעת החוקרים, הוא נסע במהירות המותרת על פי החוק, אך אחרי סי־בוב עין חמד, לפני העלייה לקסטל, הוא נרדם. המכונית פנתה בנגוד הפ־רדה בצד שמאל של הכביש. מעוצ־מת ההתנגשות, סטה הרכב לימין הכביש, חצה את 4 הנתיבים, נפל לתוך תעלת הניקוז והתהפך.

בתאונת דרכים, שאירעה ביום חמישי אחר הצהרים, נהרג יהודי אפרימ־בוב מאור־עקיבא. מכונית הסקודה, שבה נהג חברו של אפרימבוב, התנ־גשה ברכב אחר. נהג הסקודה נפצע קשה והועבר לבית החולים הלל יפה. המשטרה בודקת חשד כי הוא נהג במצב של שכרות.

ביום שישי בצהרים נהרג יגאל פריץ ממושב בריש ורב פשקדיראזבקו מעפולה. מכונית הטנדר שבה נסעו סטתה למרכז הכביש, סמוך לצומת רמת ישי והתנגשה ברכב שנסע מנ־גד לה, בו נהגה טל שמחי (41) מרמת ישי. מעוצמת ההתנגשות, הועף הר־כב לשדה סמוך. שמחי נפצעה בינו־ני.

בתאונת דרכים נוספת, נפצעו 5 בני אדם, כתם אחד קשה, שניים בינו־ני ושניים קל. מכונית, שנסעה בכ־ביש צדדי, פגעה במכונית שנסעה בכביש ואדי עָרה ליד משמרות עירון ביום שישי ב–10 בלילה. הפצועים פונו לבית החולים הלל יפה בחדרה.

השוטר בדוי בבאר־שבע משחזר את מעשהו לפני אנשי המשטרה

איש מג"ב בדווי ירה למוות בצעיר בעקבות קטטה שבה היה מעורב בנו

מאת אמנון יוסף

שוטר משמר הגבול ירה למוות בצעיר בן 22 ופצע את אחיו בעקבות קטטה שפרצה בין בנו מאנשי הש־בט הבדווי אל־אטרש. ההרוג הוא מופלח אל אטרש, ואחיו, שנפגע ב־אורח בינוני עד קשה, הוא יוסף אל־אטרש, בן 23.

הקטטה החלה בעת החפלה, שנ־ערכה אתמול בבוקר לכבוד חתונתם של שניים מבני השבט, ליד כביש ערד-דימונה. שני נערים בני 17, ששיחקו מחוץ לאוהל שבו נערכה החפלה, התווכחו למי מהם שייך מקל לאימון סוסים. על־פי החשד, אחד הנערים, שהוא בנו של איש משמר הגבול, שלף סכין ודקר את חברו ברגלו. בני המשפחות הגיעו במהירות למקום.

שוטר משמר הגבול שחשש, לדב־ריו, מהתלהטות יצרים, לקח את בנו ורצה לעזוב את המקום. בני משפחתו של הנער הדקור, לטענתו, ליידו לעברם אבנים וחלק מהם רדפו אחריהם כשהם אחוזים בגרזנים ובסכי־נים.

השוטר, שנפגע מאבן, נסע עם בנו לבית החולים סורוקה. שם – ברחבת החניה – המתינו לו ולבנו כחמישה מבני משפחות הנער הנדקר, לדבריו, להכותם תוך שימוש בסכי־נים וגרזנים. השוטר שלף את אקדחו וירה לעבר שניים מהתוקפים שלוש יריות.

אנשי הביטחון של בית החולים סורוקה הגיעו למקום ואחד מהם, תומר טראוב, השתלט על השוטר, הפריד את אקדחו והבריח אותו לנקודת ה־משטרה בבית החולים. "ראיתי הת־קהלות ושמעתי יריות", סיפר טראוב, "הגעתי במהירה למקום וראי־תי שלושה שאחד מהם מחזיק גרזן. שמעתי מישהו צורח. ראיתי את הדי־רה כשהאקדח שלוף בידו והוא מבו־הל ונסער. פרקתי את האקדח ממנו והבלתי אותו לנקודת המשטרה. מה שהבנתי ממנו שהשלושה תקפו אותו והוא פעל מתוך הגנה עצמית".

הפצועים הובהלו לחדר המיון. מופלח אל־אטרש מת בתום הטיפול הראשון. יוסף אל־אטרש, שנפגע בירכו, נלקח לניתוח.

כוחות גדולים של משטרת מרחב הנגב סגרו את האזור מחשש לנקמת דם. למקום הגיעו מפקד המחוז הדרו־מי של המשטרה, ניצב שמעון לוי, ומפקד מרחב הנגב, תת ניצב יוסף אבני, שהורה לשלוח שוטרים לשבט אל־אטרש, כדי למנוע ניסיונות פגי־עה במשפחת השוטר. השוטר נלקח להמשך חקירה. בתום חקירתו יועבר השוטר ליחידה לחקירות שוטרים.

מופלח אל־אטרש היה אמור לה־תחתן בקרוב. הוא יובא היום למנו־חות בבית העלמין של השבט.

קנדה עשויה להסיר בסוף השנה את האמברגו על עסקות נשק עם ישראל

מאת שרון שדה

קנדה תודיע בסוף השנה לישראל אם בדעתה להסיר את האמברגו שה־טילה על ביצוע עסקות נשק עמה. כך סוכם בפגישה שקיים בשבוע שע־בר שר ההגנה הקנדי, דייוויד קולנט, עם ראש הממשלה ושר הביטחון, יצ־חק רבין, בביקורו בישראל.

בפגישה אמר רבין כי קנדה היא המדינה האחרונה והיחידה בעולם שעדיין לא הסירה את האמברגו על עסקות נשק צבאיות עם ישראל, וכי עליה להסירו אם ברצונה להדק קש־ריה הביטחוניים עמה. גורמים ביט־חוניים העריכו את מערכת היחסים הביטחוניים בין ישראל לקנדה כ"ציבית אך צוננת", אך ציינו כי היא מעורבת בשיחות בקרת הנשק הרב־צדדיות לבקרת נשק וביטחון אזורי במזרח התיכון.

קנדה החליטה שלא לבצע עסקות נשק עם מדינות הנמצאות באזורי מתיחות, ובכלל זה עם ישראל, חרף תהליך השלום באזור. עם זאת הבהיר השר הקנדי כי ממשלתו נמצאת ב־עיצומה של בדיקה מחודשת בכל ה־נוגע לקשריה הביטחוניים והמדיניים עם מדינות ברחבי העולם, ובכלל זה מדינות הנמצאות באזורי מתיחות. בדיקה זו תסתיים בסוף השנה והקנ־דים ישקלו אם להיענות לבקשת ישראל להסרת האמברגו.

בריטניה הודיעה בסוף חודש מאי על הסרת אמברגו הנשק שהטילה.

יש לך עסק עם תמי 4UV בר מטהר המים המוביל בישראל

תמי בר – בר המים היחיד בישראל בעל תו התקן

- מים טעימים ובריאים גם חמים וגם קרים – בחינם.
- טיהור מים מעולה כולל מערכת U.V. לקטילת חיידקים.
- עשרות אלפי לקוחות מרוצים.
- מערך שרות ייחודי ואמין עם נסיון ורמה מקצועית מעל כולם.

מרכז הזמנות: 03-5711666

רעננה 09-912108 ● חיפה 04-347222
ירושלים 02-511774

תנה טיפה מעל כולם

מבית קיבוץ נתיב הל"ה

רשות הגנים הלאומיים

רשות הגנים הלאומיים מודיעה לציבור כי המודעה שפורסמה ביום 5.6.94 בעיתונים, בענין

"גן הסלעים"

אשר הוקם ופועל בניגוד לחוק גנים לאומיים, איננה מתייחסת לגן הסלעים שבגני יהושע (פארק הירקון) הנמצא בשדי רוקח, ת"א. "גן הסלעים" שבגני יהושע הוא גן סלעי ארץ-ישראל, גן גיאולוגי אמנותי, הפתוח לקהל הרחב.

המודעה שפורסמה מתייחסת אך ורק לגן אירועים שהוקם ללא היתר, הידוע בשם "גן הסלעים", והנמצא בסמוך לצומת ירקון בשטח גן לאומי ירקון, בתחום עיריית פתח-תקוה.

דלתות מוסך ביתיות
מתרוממות
המבחר הגדול בארץ
מערכות לפיקוד מרחוק
אלטרון ELTRON
אלטרון בע"מ, רח' המסגר 14 א.ת. נוה נאמן הוד השרון
טל. 09-402622 פקס. 09-402414

صكنا من الاهل

هكذا من الأصل

ספורט

עורך אבי רצון

מסובי השאיר את הפועל חיפה בלאומית

כבש צמד והוליך את קבוצתו לניצחון הצלה על שמשון 3–0, במבחן השני

מאת דרור מגר

גם לאוהדיה האדומים של חיפה ניתנה הזדמנות לפרוץ אל כר הדשא ולשמוח כמו שכניהם ממכבי. אמנם זו במידה מסויימת שמחת עניים, לאחר עונה קשה ומתסכלת, אך ממרבן של רוני שפירא, בעליה של הקבוצה, הפך את שמחת שחקני הפועל לשמחת עשירים (וכן למענק שמן במיוחד), כאשר הבטיחו את הישארותם בליגה הלאומית לאחר ניצחון 3–0 על שמשון (1–0 לשמשון במשחק בראשון).

כפי שמתוכננים הדברים אצל שפירא, תהיה להפועל חיפה בעונה הבאה קבוצה אחרת לגמרי, כי זו של העונה הזאת, ואפילו של המשחק האחרון, היא קבוצה גרועה, חסרת שחקנים מוכשרים ולמזלה היה לה את בנה מסובי שכגו את מולפות השמשונים, שנותרו ללא כוח לאחר השער הראשון והרימו ידיים מוקדם מדי.

שמשון, עם יתרון של שער אחד מהמשחק הקודם, איבדה הזדמנות פז לעלות לליגה הלאומית בדקה ה־15, כאשר יוסי אלפיה, אשר היה יכול להעלות את שמשון ליתרון כללי של 2–0, החטיא מקרוב.

הקישור החיפאי היה חלש ורק בנה מסובי היה במיטבו. בדקה ה־37 החמיץ שער ובדקה ה־47 מסר ימינה לזועבי שהגביה למרכז, בירואן נגח, הכדור נהדף אל מסובי שבעט בסיבוב פנימה, 1–0.

התל אביבים נכנסו להלם וכעבור 10 דקות ספגו שער נוסף. מסובי שב מסר ימינה אל זועבי שהחזיר כדור שטוח לרוחב השער ודני בירואן דחק פנימה, 2–0.

שמשון ויתרה עתה כליל על הגנתו, אך התקשתה לפרוץ את ההגנה המתגוננת של חיפה, וכך איפשר המערך הדליל בהגנת שמשון למסובי לעשות חיל. בדקה ה־82 פרץ עדן כהן באין מפריע, מסר לבנה מסובי שחתם את הניצחון, כאשר קבע 3–0 ונתן להפועל חיפה הזדמנות לשפר את עצמה בעונה נוספת בליגה הלאומית.

● הפועל חיפה: פוצ'יבאלוב, אלבז, מלכה, מלכין, גרישין (גבעול), עדן כהן, רוואלס, זוהר, מסובי, זועבי (לוי), בירואן. המנהל המקצועי: אמציה לבקוביץ'. המאמן: רוני דורה.

● שמשון ת"א: וקראוס, עזבריה, מליחי, דהרי (שמעונוב), לוה, כץ, מזרחי, סירוטקין, אלפיה, שריקי (סרבין), ברמבה. המאמן: יפתח הלוי.

שפט אריה פרוסט, 9,000 צופים, באיצטדיון רמת גן.

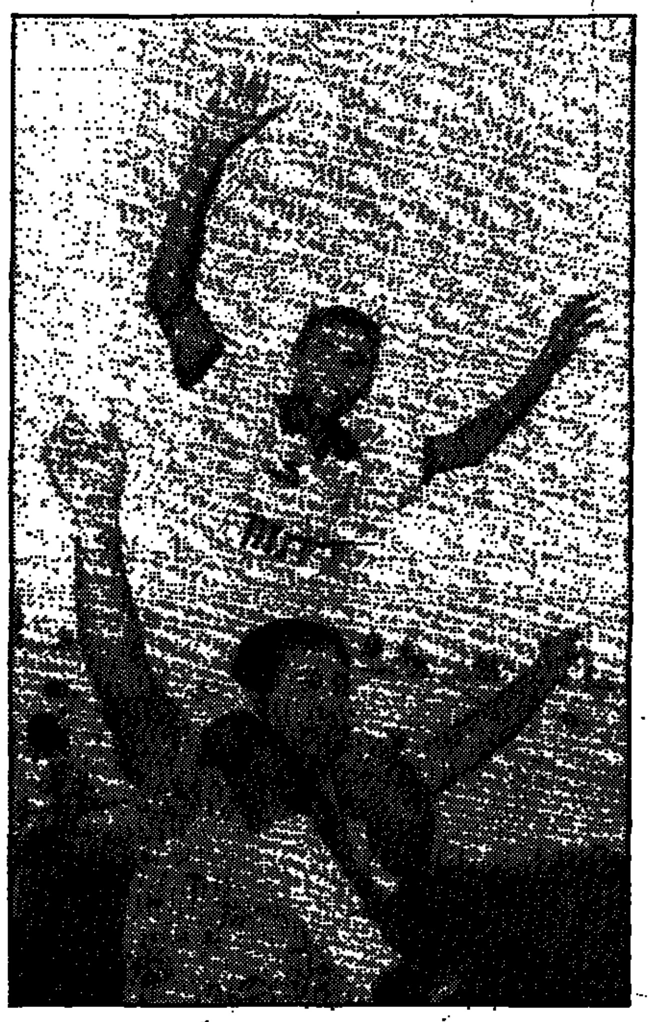

צילום: שי ירן

בנה מסובי, שכבש צמד לרשת שמשון, על כתפי אוהד נלהב

לבקוביץ': כמו זכיה באליפות

מאת אשר גולדברג ופנחס ויטל

שמחה כזאת, אחרי הניצחון של הפועל חיפה על שמשון (3–0) ידעה העיר חיפה רק אצל היריבה העירונית, מכבי, כשזכתה באליפות.

אלפי אוהדים, בוכים משמחה מתחבקים ומתנשקים, הקיפו בתנועה אדומה את תחום חדר ההלבשה ושאגו "הפועל חיפה אלופה, רוני שפירא, רוני שפירא". הבעלים של הקבוצה, שפירא, היה על קו הטלפון מניו־יורק. הפלאפון עבר מיד ליד ושפירא בירך את המאמנים אמציה לבקוביץ' ורוני דורה ואת השחקנים.

לבקוביץ': "האמנתי שנשלים את המשימה. עבורי זה כמו זכיה בתואר. עכשיו אני יכול ללכת בשקט לבית"ר ירושלים. מגיעות תודות רבות לרוני דורה, שעבר לצידי. יש לו חלק גדול בהישארותה של הפועל חיפה בלאומית".

דורה: "לאחר שקברו אותנו, הצלחנו להישאר בחיים. עבורי זה יום גדול. אני מאושר עבור השחקנים ושפירא. סיימתי את תפקידי ועכשיו צריכים להיערך לעונה הבאה".

בנה מסובי, כובש שני השערים: "ידעתי שאצליח לכבוש. איזה יום גדול. אני מאמין שאשאר בעונה הבאה בהפועל חיפה".

ראש העיר חיפה, עמרם מצנע, נכנס לחדר ההלבשה, התחבק עם המאמן דורה, לחץ ידיים ללבקוביץ' והתחבק עם רעייתו של רוני שפירא.

בחדר ההלבשה של שמשון היו הכל עצובים ומתוסכלים. המאמן יפתח הלוי: "לא ציפיתי לירידה כזו ודרסטית ביכולת של כמה שחקנים. גם להיטה לא היתה אצלנו. הטובים ניצחו".

אריק שריקי, ששיחק העונה גם בהפועל חיפה, אמר: "לאחר התיקו במחצית הייתי מעדיף שבמחצית השניה נסתגר בהגנה. אנחנו דומים לרץ מרתון שמגיע 2 מ' מקו הסיום ומחליק על בננה".

ותיק שחקני הקבוצה, שלמה מזרחי: "זו היתה ההזדמנות האחרונה שלי ושל אביגדור עזבריה לשחק בלאומית. כל הכבוד לחיפה".

ארבעה אנשי עסקים מת"א ירכשו את כרטיסו של אלון מזרחי

מאת אשר גולדברג ודרור מרשלקוביץ'

קבוצה של ארבעה אנשי עסקים מת"א תרכוש את כרטיסו של אלון מזרחי ממכבי חיפה. נשיא מכבי חיפה, יעקב שחר, שרכש את הכרטיס ב־200 אלף דולר, דורש 230 אלף דולר, שהם תוספת לסכום ששילם בסך 30 אלף דולר, הוצאות נלוות של הקבוצה.

אנשי העסקים כבר הציעו למכבי ולהפועל ת"א לרכוש את מזרחי. נראה, כי הסיכויים שמכבי תזכה במזרחי גדולים יותר, למרות שמזרחי מעוניין לשחק בהפועל ת"א לצידו של חיים רבינס. בהפועל מתקשים להשיג את הכסף הדרוש לרכישתו.

מכבי ת"א תיזום פגישת פיוס בין זוהר למזרחי

ועד אגודת מכבי ת"א, שנפגש עם הנהלת הכדורגל של מכבי, הבטיח לקבוצה כל סיוע כספי שידרש, במטרה, כפי שהגדירה, יו"ר האגודה, אלדד בוקשפן, "שמכבי ת"א תיאבק גם בעונה הבאה על כל התוארים בארץ ובאירופה". יש כוונה לרכוש כמה שחקנים ולשם כך יוקצב הכסף הדרוש.

ראשי הקבוצה עומדים ליזום פגישת פיוס בין איציק זוהר לאלון מזרחי, כדי להכשיר את בואו של מזרחי מחיפה לת"א. בין השניים פרץ סכסוך על רקע הרחקתו של מזרחי בפתיחת משחק העונה בין מכבי חיפה למכבי ת"א, באיצטדיון ר"ג. השבוע אמורים ראשי מכבי ת"א להשיב לשחקנים על ההצעות הכספיות שהוגשו להם בשבוע שעבר. נראה כי לפחות 4 שחקנים, אם לא יסכימו לקיצוצים בשכר, יוכנסו לרשימת העברות.

הלוץ האוקראיני קרדש הוחתם במכבי חיפה

ואסילי קרדש, הלוץ האוקראיני שנבחן במהלך העונה במכבי חיפה, הוחתם בקבוצה לעונה אחת. קרדש אמור למלא את מקומו של אלון מזרחי שהוצב ברשימת ההעברות. לפי שעה נשאר בסגל גם איתן בנקו, עד שיתבהר מצבו של הבלם רומן פץ. לכשיחלים פץ מפציעה, תישקל שוב האפשרות לשחרר את בנקו. את מקומו של פץ, אם לא יבריא עד תחילת העונה, אמור למלא איתן טייב, הרכש מבית שאן.

ביטון רוצה לשחק במכבי ת"א ולא בהרצליה

מגן הפועל באר שבע, שמעון ביטון, הופתע בשובו מטיול בחו"ל בסוף השבוע, כאשר נודע לו, כי הועבר על ידי יו"ר קבוצתו, רן פסח, למכבי הרצליה. ביטון: "אני רוצה לשחק במכבי ת"א ועוד אשה לא אדבר עם מאמנה אברהם גרנט, אני לא מתכוון לנהל מו"מ עם מכבי הרצליה. זו הפקרות איך שהדברים התנהלו. מכל מקום, את באר שבע אני עוזב".

בית"ר ת"א מתאחדת עם בית"ר רמלה

בית"ר ת"א, שתרד לליגה הלאומית, תיקרא בעונה הקרובה בית"ר רמלה־ת"א. היא תעזוב את העיר ת"א ותתאחד עם בית"ר רמלה מליגה א'. הקבוצה המאוחדת תשחק באיצטדיון ברמלה המובטח לה שהמגרש ישופץ. מצפים לתקציב גבוה מראש העיר רמלה תומכו בית"ר. המאמן אברהם מירצ'ינסקי שחזר מרוסיה סיפר, כי שני כדורגלנים זרים יבואו בתוך שבועיים־שלושה למבחנים בקבוצה.

ניצחון ביוסטון יעניק לניו יורק את התואר

מובילה 3–2 בסידרת הגמר לאחר שגברה בשבת לפנות בוקר על יוסטון 91–84

ניו יורק (אי־פי). ניו יורק ניקס עשויה לזכות אור ליום שני באליפות (שידור ישיר בערוץ 2 החל מ־02.00), לראשונה זה 21 שנים, אם תנצח במשחק השישי בסידרת גמר אנ.בי.איי. את יוסטון רוקטס. אתמול לפנות בוקר ניצחה ניו יורק 91–84 במשחק החמישי, והיא מובילה 3–2 בסידרה. זו הפעם הראשונה בסידרה, שאחת הקבוצות השיגה ניצחון שני ברציפות.

המשחק היה פיסי מאוד, במיוחד המאבק בין אנטוני מייסון לאקים אולאג'ואן. במחצית הראשונה שלטה ניו יורק וסיימה ביתרון 48–37. יוסטון שלטה לחלוטין ברבע השלישי, ניצחה בו 24–13, והרבע האחרון נפתח בשיוויון 61–61. המשחק השקול נשאר עד הדקה ה־45, אז ברחה ניו יורק ל־11–1 וניצחה.

פטריק יואינג התעלה במחצית השניה וסיים את המשחק עם 25 נקודות, 12 ריבאונדים ו־8 חסימות. ג'ון סטארקס, דרק הארפר ומייסון בלטו גם הם. ביוסטון היטיבו לשחק רק אולאג'ואן (27 נקודות, 8 ריבאונדים) ואוטיס ת'ורפ (14 נקודות ו־13 ריבאונדים).

"הניצחון מעניק לנו ביטחון רב בבואנו ליוסטון, כדי לזכות שם באליפות. אני חושב שהלחץ הוא עתה עליהם", אמר דרק הארפר בסיום.

"יש לנו הזדמנות נהדרת. אנו נשחק במיטבנו ונציג ביוסטון את המשחק הטוב ביותר שלנו".

"אנחנו קבוצה, ואיני מפריד בין שחקני החוץ לשחקני הבית. עשיתי טעויות, וזה טבעו של משחק. נשמח לחזור הביתה, כדי לשחק לעיני הקהל שלנו", אמר אולאג'ואן.

רודי טומיאנוביץ', מאמן יוסטון: "אנו חייבים להתעורר כעת בהצלחה בשלבים מוקדמים יותר של המשחק. חזרנו למשחק בזכות הגנה חזקה, אבל איבודי הכדור וחוסר הסבלנות בהתקפה היו נוראיים".

רשת הטלוויזיה NBC, בעלת הזכויות לשידור משחקי אנ.בי.איי., הפסיקה את שידור המשחק במהלכו והעבירה במקום זה את המירדף שניהלה משטרת לוס אנג'לס אחר או. ג'יי. סימפסון, כוכב פוטבול בעבר, החשוד ברצח אשתו לשעבר וגבר נוסף. המירדף הסתיים במקביל לסיום המשחק.

● לניו יורק: יואינג 25, סטארקס 19, מייסון 17 (שמונה ריבאונדים), הארפר 14, אוקלי 10, צ'ארלס סמית 6.

● ליוסטון: אולאג'ואן 27 (שמונה איבודי כדור), ת'ורפ 14, הורדה 11, מאקסוול 8, אוריי 7, קני סמית 6, קאסל 6, אלי 4.

שיא עולם לפופוב ב־100 חופשי; שיא ישראלי ב־200 חזה לאלכסייב

אלכסנדר פופוב מרוסיה קבע אתמול במונקו שיא עולם חדש ב־100 מטר חופשי, כשעבר את המרחק ב־48.21 שניות. פופוב שבר את שיאו של מאט ביונדי, 48.42 שניות, שנקבע לפני שש שנים.

ואדים אלכסייב שיפר את שיאו הישראלי ב־200 חזה. הוא סיים שני וקבע 2:16.58 דקות, שיפור של 8 מאיות השניה לשיא שקבע לפני ארבעה ימים בברצלונה. אלכסייב סיים אחרי אלוף רוסיה אנדריי איוואנוב, שקבע את ההישג הטוב ביותר השנה ב־200 חזה, 2:14.44 דקות.

● אמיר ליונסון סיים במקום ה־12 באליפות אירופה בגלשנים אולימפיים מדגם מיסטראל. עמית ענבר ירד למקום ה־13, גל פרידמן סיים 19, ובין הנשים דורגה מיכל הייין במקום 25.

● קבוצות הכדורמים של מכבי קרית אונו ואס"א תל אביב העפילו לגמר אליפות המדינה לאחר שגברו אתמול גם בסיבוב השני בפלייאוף. קרית אונו גברה על קרית טבעון 11–7, בקרית אונו הצטיין יגאל בן גל שהבקיע חמישה שערים ובקרית טבעון איתן גיא עם שלושה שערים. אס"א תל אביב גברה על גוש זבולון 7–6.

נשברו 10 שיאים בגמר אליפות ישראל בהרמת משקולות

10 שיאי ישראל לבוגרים וארבעה לנוער הושגו בגמר אליפות ישראל בהרמת משקולות שנערכה שלשום במכון וינגייט.

ראובן חרינטוב (70 ק"ג) מהפועל ת"א ואנדריי דניטוב (99 ק"ג) מאס"א ת"א קבעו שלושה שיאים. חרינטוב שיפר את השיאים בהנפה 137.5 ק"ג, בזריקה (165) ובקרב־2 (302.5). שיאיו של דניטוב: 171 ק"ג בהנפה, 205 בזריקה, 375 בקרב 2.

שני שיאי בוגרים קבעו ויטלי קפוסטין (64 ק"ג) מאס"א ת"א: 152.5 בזריקה ו־272 בקרב־2, ואיגור ניקולין (108 ק"ג) מאס"א ת"א: 155 בהנפה ו־342 בקרב 2.

בלום נכנע לספרדי קרבונל

גלעד בלום נוצח אתמול ברבע הגמר בטורניר סט. פולטן באוסטריה כאשר נכנע לספרדי תומאס קרבונל, 3–6, 1–6.

ביום חמישי בסיבוב השני, הפתיע בלום (189 בעולם), כאשר ניצח את קרלוס קוסטה, המדורג שני בטורניר ו־16 בעולם 3–6, 6–3, 7–5. כתוצאה מנצחונו יזנק בלום כמה עשרות שלבים בדירוג העולמי לעבר המקום ה־150.

נצחונו של בלום היה הישג טוב וחשוב במיוחד. טוב, מאחר שהושג על משטח חימר שהוא המשטח החזק של הטניסאים הספרדים. חשוב, מאחר שיעניק לו עוד כמה עשרות נקודות ATP ועשוי להבטיח לו מקום בין 200 הראשונים בעולם, גם בסיום העונה הנוכחית, וגם פרס כספי של 8,800 דולר, שבו זכה אחרי הפסדו ברבע הגמר, אינו סכום מבוטל עבור בלום בימים אלה.

אתמול נוצח בלום ע"י קרבונל, המדורג 50 מקומות אחרי קוסטה. קרבונל יתמודד השבוע נגד עמוס מנסדורף בסיבוב הראשון בוימבלדון.

● טורניר האלה. מיכאל שטיך ומאגנוס לארסון ייפגשו היום בגמר הטורניר (מגרשי דשא). אתמול ניצח שטיך (1) את האלי מאסור, שהדיח בסיבוב הראשון את עמוס מנסדורף, 6–3, 7–6 (7–3). לארסון (8) גבר בחצי הגמר על ייבגני קאפלניקוב (6) 6–7 (3–7), 6–7 (3–7).

● מרי פירס, הפינאליסטית בטורניר רולאן גארוס, פרשה מטורניר וימבלדון שיחל מחר. פירס הסבירה את פרישתה ב"סיבות שמעבר לשליטתי".

אופ"א אישרה שיבוץ 3 הקבוצות הישראליות בגביעי אירופה

ביום שישי הגיעו להתאחדות לכדורגל בת"א מברקים מאופ"א, שמאשרים את השתתפותה של ישראל בשלושת גביעי אירופה.

מכבי חיפה תשחק בגביע האלופות, מכבי תל אביב במחזיקות והפועל באר שבע בגביע אופ"א.

אחד ניחש 15

אחרי בדיקה של 90% מהטפסים נמצא משתתף יחיד שניחש 15 תוצאות. 20 ניחשו 14; 315 ניחשו 13; 2,800 דייקו ב־12 משחקים; 16,000 ניחשו 11 והפרס החמישי לא יחולק.

הניחוש הנכון: x, 1, 1, x, 1, 1, 1, 1, 2, 2, x, 2, 2, 1, x.

ברזיל ראשונה בהימורים

שתיים מסוכנויות ההימורים הבכירות באנגליה מעמידות את נבחרת ברזיל בראש טבלת ההימורים לזכיה בגביע העולם.

בסוכנות ויליאם היל, ברזיל מועדפת בסיכויים 11 ל־4. היא מקדימה את גרמניה (1:4), איטליה (1:6), הולנד (2:13), ארגנטינה (1:9) וקולומביה (1:9). סעודיה סוגרת את הרשימה עם סיכוי של 500 ל־1.

סוכנות לאדברוקס דירגה את סיכויי ברזיל בשער של 3 ל־1, לפני גרמניה (2:7), הולנד (1:6) ואיטליה (1:6). גם כאן סעודיה מופיעה בסוף הרשימה עם סיכוי של 500 ל־1.

רשות השידור טוענת שהכבלים מפרים הזכויות לשידורי המונדיאל

מאת עירית רוזנבלום

רשות השידור שלחה בסוף השבוע מכתב התראה משפטי לחברות הכבלים, בו נאמר כי הרשות היא בעלת הזכויות הבלעדיות לשידור משחקי המונדיאל, וכי היא שומרת לעצמה את הזכות לתבוע את נזקה על הפרת זכויות.

בקרוב עומד להתקבל בכנסת חוק שיחייב את הכבלים לנהל מו"מ עם בעלי הזכויות על שידורים שונים.

בערב שבת שודר בערוץ הספורט של הכבלים תקציר של המשחקים בליווי פרשנות, שגם עליהם טוענת הרשות לזכויות.

מונדיאל 94' ארה"ב

קלינסמן: הרגשתי כמו גנב. זהו גול של מזל

אלופת העולם גרמניה שברה את המסורת מאז המונדיאל ב־1974 כאשר ניצחה במשחק הפתיחה את בוליביה 1–0 (0–0)

גרמניה החלה שלשום בהצלחה, במשחק הפתיחה של גביע העולם נגד בוליביה, את דרכה בהגנה על תוארה – אלופת העולם בכדורגל – לאחר שניצחה 1–0 (0–0) את נבחרתה של בוליביה. זו הפעם הראשונה מאז המונדיאל של 1974 במקסיקו, שהאלופה היוצאת מצליחה לנצח במשחק הפתיחה.

איצטדיון סולג'ר־פילד בשיקאגו היה מלא לחלוטין, ו־63,117 צופים זכו לחזות במשחק בינוני בחום של 32 מעלות צלסיוס ו־80% לחות. גרמניה הסתגלה טוב יותר לחום, וגם היטיבה על המגרש. לרוע המזל, הדשא לא היה חלק ושחקני שתי הנבחרות הירבו למעוד.

גרמניה פתחה היטב, אבל בדקה ה־6 ספג יורגן קולר את הכרטיס הצהוב הראשון במונדיאל, לאחר עבירה קשה על חוליו באלדיוויסו. בדקה ה־13 החמיץ קארל־היינץ רידלה הזדמנות לכבוש שער מוקדם, כאשר נגח לידיו של שוער בוליביה, קארלוס טרוקו. 11 דקות מאוחר יותר הדף טרוקו בעיטה חזקה של מתיאס זאמר. בוליביה החלה לתקוף, וארווין סאנצ'ז, הטוב בבוליביה, אילץ את בודו אילגנר, שוער גרמניה, לזנק ולהדוף כדור לקרן.

בוליביה החלה לתקוף, והציגה משחק טכני אך לא יעיל. שניים משחקניה ספגו כרטיסים צהובים בשלהי המחצית הראשונה – ולאדימיר סוריה ובאלדיוויסו. ההזדמנות הגדולה של בוליביה להבקיע שער ראשון אי פעם בטורניר הגמר העולמי היתה בתחילת המחצית השניה, אבל לואיס כריסטאלדו החמיץ.

השער הובקע בדקה ה־61 לאחר טעות חמורה בהגנת בוליביה. לותאר מתיאוס, קפטן נבחרת גרמניה והבלם האחורי, מסר כדור עומק לעבר תומאס האסלר ויורגן קלינסמן, שמגיני בוליביה חשבו שהם נמצאים במצב נבדל. השופט והקוונים סברו אחרת, והשחקנים הגרמנים מצאו עצמם מול שוער בוליביה, קארלוס טרוקו. טרוקו יצא לעבר אל מחוץ לרחבה, אבל האסלר מסר לקלינסמן שבעט מ־16 מטר לשער הריק. 1–0 לגרמניה.

בוליביה החלה לתקוף, במטרה להשוות את התוצאה ואף שלחה למגרש את מארקו אצ'ברי, כוכבה המחלים מפציעה. דקה לאחר שנכנס אצ'ברי למשחק (80) הוא היה למורחק הראשון בטורניר, לאחר שתיקל באופן חמור את הקפטן הגרמני לותאר מתיאוס, אבל גרמניה לא ניצלה את יתרונה המספרי בדקות הסיום.

מאמן הנבחרת הגרמנית, ברטי פוגטס, היה מרוצה מאוד מהניצחון. "ניצחנו וזכינו בשלוש נקודות. התחלנו את המשחק היטב, אבל לא ניצלנו את ההזדמנויות שלנו ב־20 הדקות הראשונות. אחר כך היינו פאסיביים, ביחוד במרכז השדה". יורגן קלינסמן, כובש שער הניצחון, השלים את דברי מאמנו: "היה קשה ליצור מצבים נגד הנבחרת הזו". קלינסמן גם התייחס לשער שכבש: "הרגשתי כמו גנב. זהו גול של מזל. מהרגע שהכדור הגיע אליי, לא היה דבר שיכול היה לשבש את הבקעת השער".

מאמן בוליביה, קסאוויר אסקארגורטה, טען שהשער של גרמניה הובקע לאחר עבירת נבדל. הוא גם התלונן על הרחקה של מארקו אצ'ברי: "איני רואה כיצד ניתן להצדיק את הכרטיס האדום שהוצג לעבר אצ'ברי. נראה לי שהחוקים של פיפ"א נוצרו, כדי לפגוע במדינות הקטנות". אצ'ברי עצמו התנצל לאחר ההרחקה בפני העם הבוליביאני: "זה היה רגע של כעס ואיבדתי את ראשי. לא ידעתי שזה יכול לקרות".

● גרמניה: אילגנר, מתיאוס, קולר, ברטולד, אפנברג, מולר, זאמר, ברמה, האסלר, רידלה (באסלר, 58), קלינסמן.

● בוליביה: טרוקו, סאנדי, רימבה, קינטרוס, מלגאר, בורחה, סוריה, באלדיוויסו (מורנו 65), סאנצ'ז, כריסטאלדו, ראמאיו (אצ'ברי, 79, הורחק).

שפט ארטורו בריזיו קארטר (מקסיקו).

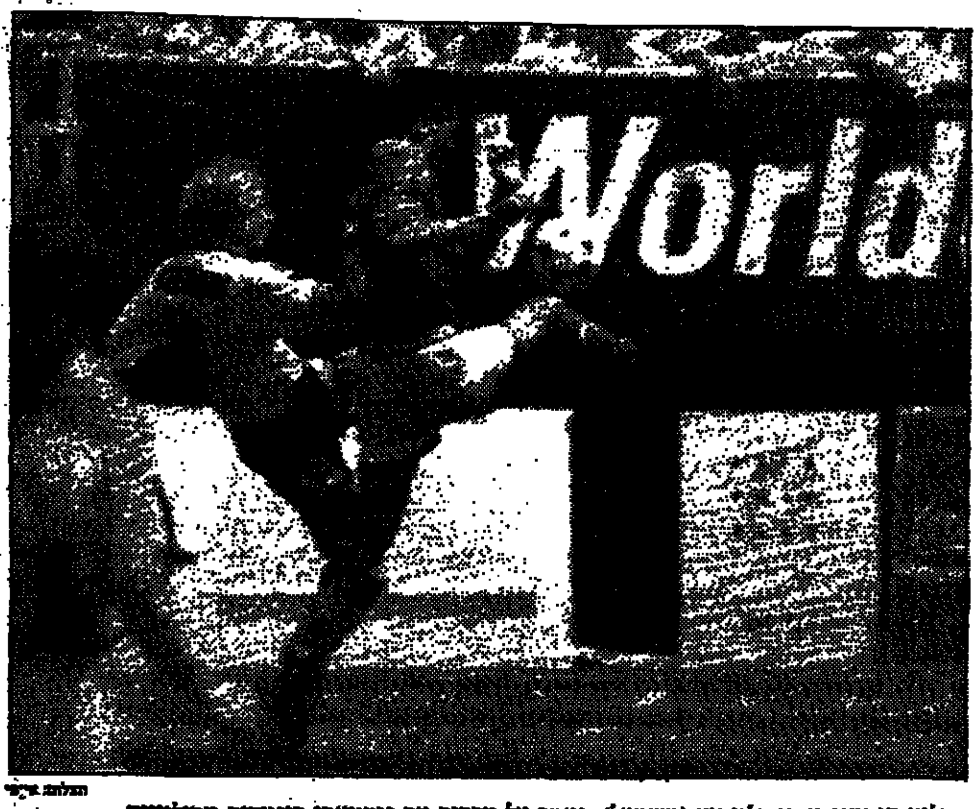

צילום: איפי

הלוץ הגרמני יורגן קלינסמן (משמאל), נאבק על הכדור עם גוסטאבו קינטרוס מבוליביה

חמש הדקות המוחצות של הקוריאנים

ספרד – דרום קוריאה 2–2 (0–0)

קפטן נבחרת ספרד, מיגל אנחל נאדאל, היה לכדורגלן הראשון במונדיאל שהורחק אחרי תיקול מאחור, במשחק בו חילצה דרום קוריאה 2–2 מכובד מספרד, במשחק שהיה בדאלאס. נאדאל הורחק אחרי שהכשיל מאחור את קו ג'אונג־וון, 20 מטר מהשער. לשופט הדני פטר מיקלסן לא נותרה ברירה אלא להרחיק את נאדאל, תחת החוק החדש של פיפ"א המורה להרחיק את המכשיל מאחור.

אחרי שנאדאל הורחק בדקה ה־26, ספרד הבקיעה פעמיים בתוך חמש דקות במחצית השניה, על ידי חוליו סלינאס (דקה 51) וחואן אנטוניו גויקוצ'אה (56). במהלך מדהים, הונג מיונג־בו החזיר לדרום קוריאה סיכוי בשער שהבקיע בדקה ה־85, וסאו ג'ונג־וון ירה את השיוויון כמה שניות לפני הסיום באיצטדיון קוטון בול.

דרום קוריאה תקפה את שער ספרד והשוער חוסה קאניסארס נדרש לזינוק מצויין כדי למלט את נבחרתו משער חובה, מבעיטת עונשין שנפסקה בעת אירוע ההרחקה של נאדאל, שנבעטה בעוצמה רבה על ידי הונג מיונג־בו. זמן קצר לפני ההפסקה הציל קאניסארס את שערו פעם נוספת, מנסיון הבקעה של הוואנג סון־הונג. דקה להפסקה הוטיא היירו ראשית את השער בבעיטה מ־20 מטרים.

בחלק הראשון של המחצית השניה ההתפתחויות היו שונות. בדקה ה־51, היירו שלח ימינה לגויקוצ'אה, ששלח לסלינאס שמחמישה מטרים הוריד את הכדור פנימה, 1–0 לספרד. כעבור חמש דקות נגח גויקוצ'אה את השער השני לזכות ספרד.

דרום קוריאה ביצעה שני חילופים, החלה לתקוף את השער הספרדי. חמש דקות לסיום זכתה דרום קוריאה בבעיטת עונשין, 20 מטר אלכסונית לרחבה. הונג מיונג־בו בעט את העונשין, שהיטעה את קאניסארס, 1–2 לספרד. דרום קוריאה המשיכה לתקוף, וניצלה את העובדה שספרד שיחקה ב־10 שחקנים. סאו ג'ונג־וון קיבל את הכדור באגף הימני של הרחבה, ומול קאניסארס נותר לו רק לכבוש. תיקו 2–2 למצהלות עשרות אלפי הקוריאנים ביציעים.

"ראיתי את הכדור, והייתי רגוע מאוד. לא היתה לי בעיה להחדיר אותו לרשת", אמר בסיום כובש שער השיוויון. מאמן דרום קוריאה, קים סו: "בשבילי, הכדורגל הוא הכל. ודאי שאני שמח, אבל יש לנו עוד שני משחקים. היה חשוב לנו לנצח, וכעת אנחנו מתחילים במאבק על העלייה לשמינית הגמר".

מאמן נבחרת ספרד, חאוויר קלמנטה: "אחרי הרחקתו של נאדאל שיחקנו היטב, אבל ברבע השעה האחרונה שיחקנו כאילו היו לנו רק תשעה שחקנים".

● ספרד: קאניסארס, פרר, פרננדס, האיירו, גויקוצ'אה, גררו (קמינרו, 45), ברגואה, אלקורטה, סלינאס (מיכאבברס, 62), נאדאל (הורחק), אבליקה.

● דרום קוריאה: צ'וי אין־יונג, קים פאן־קון, פארק ג'ונג־בה, לי יאנג־ג'ין, שין הונג־גי, נו ג'אונג־יון (הוואנג סון־הונג, 72), קים ג'ו־סונג (הא סאוק־ג'ו, 59), קו ג'אונג־וון, צ'וי יאנג־יל, הוואנג סון־הונג, הונג מיונג־בו.

שפט פטר מיקלסן (דנמרק).

צילום: איפי

הדרום קוריאני, סאו ג'ונג־וון, צוהל אחרי שהבקיע בדקה ה־90 את שער השיוויון המפתיע במשחק נגד ספרד (2–2)

המורחק הראשון במונדיאל, מרקו אצ'ברי מבוליביה

מאמן ארה"ב אחרי ההפתעה: אנחנו בדרך לשמינית הגמר

ארצות הברית – שווייץ 1–1 (1–1)

77,557 בני אדם היו שותפים אתמול להיסטוריה – משחק הכדורגל הראשון בגביע העולם שנערך אי פעם באולם. ארצות הברית ושווייץ סיימו בתיקו 1–1 (1–1) במשחק הראשון של בית א', שהיה בפונטיאק סילבדום בדטרויט, ולשחקנים היה חם מאוד. הטמפרטורה באולם הגיעה ל־34 מעלות צלסיוס. "היה חם מאוד, זו ממש עבודה קשה לשחק באולם הזה", אמר בסיום מאמן שווייץ, רוי הודג'סון.

ארצות הברית חוללה היסטוריה לאומית, כאשר זכתה בנקודה הראשונה שלה בטורניר גמר גביע העולם. גם שווייץ זכתה בנקודה, הראשונה שלה מאז 40 שנה, מאז אירחה את טורניר גמר גביע העולם ב־1954. בורה מילוטינוביץ', מאמן ארצות הברית, היה מרוצה: "כמובן שאני שמח. היה חשוב לנו לא להפסיד. אנחנו עדיין בעמדת העפלה לשמינית הגמר. תוצאת הסיום הוגנת לשתי הקבוצות". גם הודג'סון היה מרוצה: "יש לארצות הברית כדורגל. הרץ מזה שיוקנו גם נגד 40–50 אלף צופים".

שני השערים נכבשו במחצית הראשונה בבעיטות עונשין מחוץ לרחבה – ג'ורג' ברגי לשווייץ ואריק וינאלדה לארצות הברית. המשחק היה מהיר מאוד, ביחוד במחצית הראשונה, אולי בגלל שאחר כך השחקנים היו מותשים. שווייץ עלתה ליתרון בדקה ה־40, מכדור עונשין שבעט ברגי מהקצה השמאלי של רחבת העונשין, לאחר שתומאס דולי הכשיל אלן סוטר.

וינאלדה איזן את התוצאה בדקה ה־45 בבעיטת עונשין ישירה מ־25 מטר. הכדור שלו נבעט ישר אל בין הזיבורים, ולשוער שווייץ, פאסקולו, לא היה כל סיכוי לעצור אותו. "אין ספק, שזה השער הטוב ביותר שהבקעתי בחיי", אמר וינאלדה בסיום.

לפני הבקעת השערים, שווייץ היתה טובה יותר. היא שלטה במרכז השדה, בזכות משחק טוב של סוטר, אבל סטפאן שפיזאס, הלוץ, נסגר היטב בידי מגיני ארצות הברית.

במחצית השניה המשחק היה רגוע יותר, והיו בו פחות הזדמנויות ליד שני השערים. "הם פשוט חיכו לנו בקידמת שערם. זה היה מאוד קשה לנו", אמר ברגי בסיום. טוני מיאולה, שוער ארצות הברית, הדף כמה התקפות של שווייץ, והציג יכולת סבירה.

● שווייץ: פאסקולו, הסיגר, קנטאמן, הר, גייגר, ברגי, סוטר, אוהל, ספורצה (ווייס, 77), ביקל (סובייאט, 72), שאפיזאס.

● ארצות הברית: מיאולה, קימאן, דולי, בלבואה, קאליג'ורי, לאלאס, הארקס, ראמוס, סורבר, סטיוארט (ג'ונס, 81), וינאלדה (וגרלי, 58).

שפט פראנסיסקו למולינה (ארגנטינה).

צילום: איפי

משמעת מים. האיטלקים רוברטו דונאדוני (משמאל) ורוברטו באג'ו בעת אימון בחום מתיש ביום שישי בג'יינטס סטאדיום

בית א'

	מש	שערים	נק
1. ארה"ב	1	1–1	1
– שווייץ	1	1–1	1
3. קולומביה	–	–	–
– רומניה	–	–	–

משחקי אתמול:
ארה"ב – שווייץ 1–1
משחקי היום:
קולומביה – רומניה

בית ב'

	מש	שערים	נק
– ברזיל	–	–	–
– רוסיה	–	–	–
– קמרון	–	–	–
– שוודיה	–	–	–

משחקי היום:
קמרון – שוודיה

בית ג'

	מש	שערים	נק
1. גרמניה	1	0–1	3
2. ד. קוריאה	1	2–2	1
– ספרד	1	2–2	1
4. בוליביה	1	1–0	0

משחקי שלשום:
גרמניה – בוליביה 0–1
ספרד – ד. קוריאה 2–2

בית ד'

	מש	שערים	נק
– ארגנטינה	–	–	–
– יוון	–	–	–
– ניגריה	–	–	–
– בולגריה	–	–	–

בית ו'

	מש	שערים	נק
– בלגיה	–	–	–
– מרוקו	–	–	–
– הולנד	–	–	–
– סעודיה	–	–	–

משחקי היום:
בלגיה – מרוקו

טלוויזיה

ערוץ 1
15.30 מונדיאל: תקציר ממשחקי אתמול; 23.00 מונדיאל: שידור ישיר, נורווגיה – מכסיקו; 2.30 מונדיאל: קמרון – שוודיה.
ערוץ 2
2.00 גמר אנ.בי.איי., משחק מספר 6: שידור ישיר, יוסטון – ניו יורק.
ערוץ הספורט
23.30 תקציר מסדרת הגמר באנ.בי.איי.
יורוספורט
10.00, 14.00 מונדיאל: תקציר ממשחקי אתמול; 19.00 מונדיאל: שידור ישיר, בלגיה – מרוקו.
סטארספורט
10.00 טניס: עידן וימבלדון; 17.00 טניס: וימבלדון 1993.

משקיף מהצד / יהושע שגיא

ראש הממשלה צפה שלשום בפתיחת משחקי המונדיאל

רבין: לגרמנים הגיע לנצח

בשבת בבוקר, בביתו ברמת אביב, ראש הממשלה יצחק רבין ענה לצילצולי הטלפון בעצמו. רבין מוכר כחובב ספורט מושבע, אוהב לשחק טניס בשעות הפנאי, אוהד כדורגל. כאשר מתקיימים משחקי כדורגל חשובים בעת ישיבות או אירועים חשובים שמחייבים את נוכחותו, נוהג יצחק רבין לבקש שיעדכנו אותו באופן שוטף בתוצאה. מקורביו נוהגים לשלוח לו פתקים עם התוצאה. ברור שמשחקי המונדיאל ירתקו, במידה זו או אחרת, את ראש הממשלה במהלך החודש הקרוב.

בוקר טוב אדוני ראש הממשלה. אפשר לשוחח איתך קצת על משחקי המונדיאל שהחלו ביום שישי?

לא, כי ראיתי רק משחק אחד ועדיין מוקדם לדבר על מה שקרה.

מה היתה התרשמותך מטקס הפתיחה והמצגה של המשחקים?

לא ראיתי את הפתיחה, כיוון שהייתי עסוק בדבר אחר. אבל את המשחק בין נבחרת גרמניה לבוליביה ראיתי.

ואיך התרשמת מהמשחק שפתח את המונדיאל?

ציפיתי ליותר, אבל בסך הכל זה כדורגל. הגרמנים היו בסדר. הגיע להם לנצח את נבחרת בוליביה, כי הם היו בהחלט יותר טובים.

אתה מתכוון לצפות גם בכל יתר משחקי המונדיאל?

עד כמה שאפשר, כן.

גם במשחקים שישודרו באמצע הלילה?

בוא נאמר שעד חצות או עד השעה 1.00 בלילה, זה בסדר גמור.

האתה מוכן לומר מי לדעתך תהיה הנבחרת שתזכה בגביע העולמי?

אני לא עוסק בזה. יש לי מספיק בעיות להעסיק את עצמי מאשר בשאלה מי תנצח בגמר הגביע העולמי בכדורגל.

יצחק רבין הוא חובב ספורט מושבע, שוחק טניס בשעות הפנאי, אוהד כדורגל

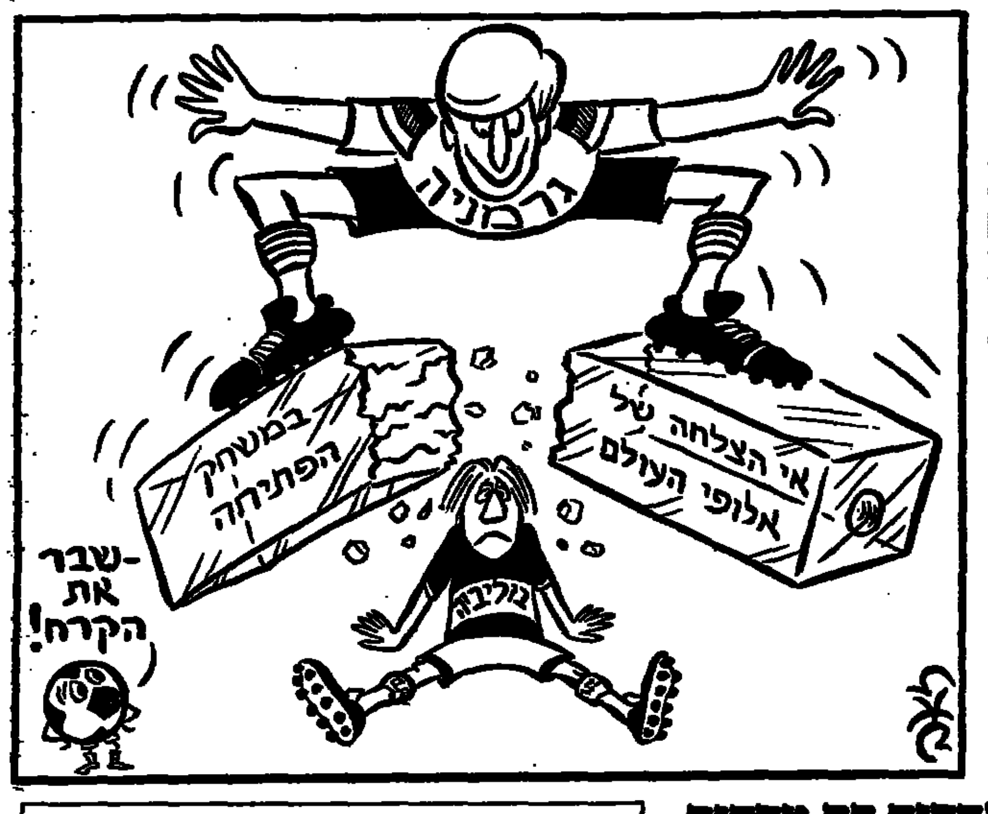

המורדים ברואנדה קטעו רגליים של שלושה כדורגלנים מקצוענים וערפו את ראשו של מאמנם

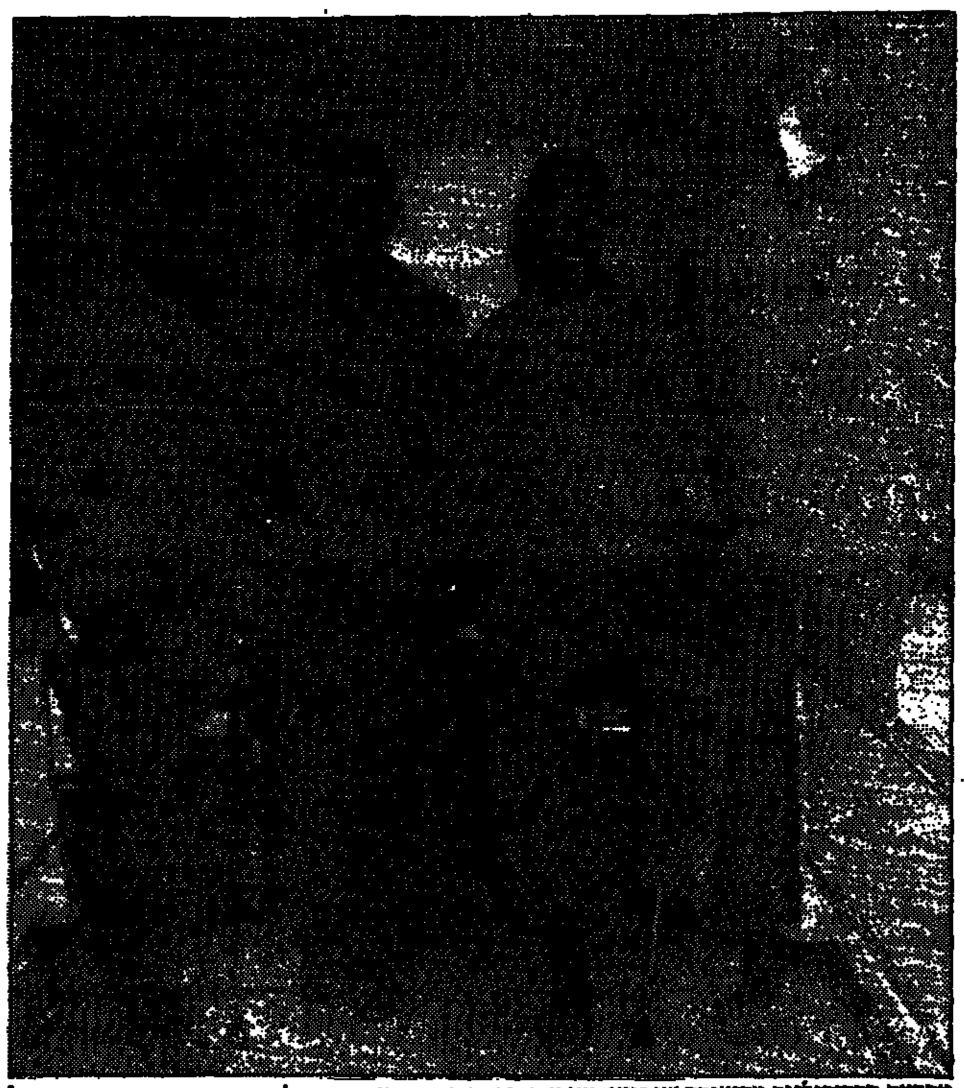

ארבעת הכדורגלנים מרואנדה שנפגעו באופן חמור בידי המורדים. משמאל: אפימקואה רוגנורה קטוע רגל שמאל, ג'ין פוטלי קטוע רגל ימין, דומיניק ביזימנה קטוע רגל שמאל ורואסמירורה שנפגע בבטנו.

הסיפור המובא כאן, הוא עוד פרק במסכת האימה שמתרחשת ברואנדה, בחודשים שבהם מתנהלת שם מלחמת אזרחים. בין הקורבנות של הקטל המזעזע יש גם ארבעה כדורגלנים מהקבוצה המקצוענית ביומבה, המשחקת בליגה השניה ברואנדה.

ארבעת השחקנים נתפסו בידי המורדים, ולשלושה קטעו רגל, כדי שלא יוכלו לשחק כדורגל. המעשה המתועב זכה לסיקור נרחב במגזין האיטלקי "גזטה" בגלל הסמיכות למונדיאל.

אף אחד לא היה שומע על הזוועה הזאת, אילמלא הגיעה לרואנדה משלחת של הצלב האדום האיטלקי, בראשות רעייתו של ראש הממשלה לשעבר פאגאני, שגילתה את ארבעת הכדורגלנים, והביאה אותם לבית חולים ברומא במשלחת שכללה 95 פצועים, מהם 75 ילדים.

ארבעת הכדורגלנים הופרדו מהקבוצה והם במעקב צמוד של רופאי בית החולים הצבאי צליו ברומא, שם פגש בהם הכתב פאולו סקיאבו ושמע מהם את הסיפור המזעזע.

הארבעה הם אפימקואה רוגנגירה, בן 23, מגן; ג'ין פוטלי, בן 21, בלם; דומיניק ביזימאנה, בן 18, קשר אחורי; נסטס רואסמירורה, בן 20, חלוץ. רק האחרון היה בר מזל, כאשר נפגע קל יחסית – חצי מכנסו נחתך. הארבעה הם בני שבט טוטסי, שלחם עם המורדים בני שבט הוטו.

סקיאבו דיווח, כי בפגישה הראשונה, היו הארבעה בהלם והתקשו לספר את שאירע. הצעיר בהם, דומיניק ביזימאנה, התעשת ראשון: "עד לפני חודשיים התנהלו חיינו על מי מנוחות. גדלנו בביומבה, עיירה בצפון רואנדה שעל שמה נקראת הקבוצה. התחלנו לשחק כדורגל במגרשי חול בעיר, כי עד לפני כמה שנים לא היה כדורגל מאורגן בעיר. המפנה היה בתחילת שנות ה־90'. עברנו למקצוענות. קבוצת ביומבה שיחקה בליגה השניה ודורגה שלישית. ה־7 באפריל, היום שבו התנקשו בחיי הנשיא האביארימאנה, היה האות לתחילת הפרעות.

"היה יום גשום. היינו באוטובוס שבו 25 נוסעים, שחקנים וחברי הנהלת המקצוען, בדרכנו למשחק בבירה אמהרה, מרחק של 150 ק"מ מביומבה. סמוך לגיאמרה נתקלנו במחסום של המורדים. נצטווינו לרדת מהאוטובוס ולצעוד לתחנת המשטרה. במקביל הם בזזו את כל רכושנו ואת מסמכי הזיהוי. כאשר נודע להם שאנחנו בני שבט טוטסי, שמעתי את אחד המורדים אומר שום יותנו אותנו להתיכות".

בשלב זה הפסיק דומיניק את סיפורו, מפני שלא יכול היה להמשיך.

חברו לקבוצה, אפימקואה רוגנגירה המשיך: "אחרי צעדה של 30 דקות הגענו לתחנת המשטרה, שם ראינו את שחקני הקבוצה היריבה. חלק מהם היו מתים, היתר היו קטועי רגליים. לתחנה הגיע חייל ושאל מי המנהיג שלנו. המאמן אמר שהוא האחראי. הוא הוצא מהקבוצה, נצטווה לכרוע על ברכיו, והחייל ערף את ראשו בסכין מאשטה. התחלנו לזעוק ולבקש רחמים. המורדים נרגעו והושיבו אותנו כשידינו על הראש.

"אחרי כשעתיים שבו המורדים לחזור, כשהם מסוממים או שתויים. הם התעללו בגופת המאמן ובעטו בראשו, כאילו היה כדור. 'עכשיו נשחק ביחד כדורגל', אמר אחד מהם. נצטווינו לקום ולשחק איתם, אבל סירבנו ואמרנו שאנחנו מעדיפים למות. התגובה שלהם היתה בלתי צפויה. ללא שום אזהרה הם היכו בנו עם סכיני המאשטה. חמישה מהשחקנים נהרגו, היתר נפצעו קשה.

"הם התרחקו מאיתנו והתייעצו ביניהם מה לעשות בנו. אחד המורדים חזר ואמר, כי בגלל שסירבנו לשחק איתם, לא נזכה לשחק עוד כדורגל לעולם. ואז החלו לקטוע לנו רגליים. הם התחילו עם ג'ין פוטלי, עברו לדומיניק וסיימו איתי. הם קטעו את הרגל מתחת לברך.

"לפתע נשמעו קולות נפץ מחוץ לתחנת המשטרה. היתה זאת כנראה התקפה של שבט טוטסי. המורדים החלו לברוח והשאירו אותנו בתחנה כשאנחנו מתבוססים על אבושים. כאשר ניסינו לעצור את שטף הדם, הצלחנו להגיע ליער הקרוב, שם ראינו ביתן ששייך למיסיונרים איטלקיים שטיפלו בנו. אחרי כמה ימים הם לקחו אותנו לאוגנדה, ושם ראינו לראשונה את גב' פאגאני.

"אחרי שסיפרנו לה כיצד נפצענו, היא הבטיחה להעביר אותנו לאיטליה, כדי שיותקנו לנו רגליים תותבות. כעת אנחנו ממתינים בקוצר רוח לראות את משחקי המונדיאל בטלוויזיה, ובעזרתם לשכוח את הזוועות שעברנו".

הנשיא קלינטון בפתיחת המונדיאל: האהבה לכדורגל היא השפה הבינ"ל

טקס הפתיחה המרהיב היה תערובת לשונית ותרבותית, שכלל מפגן אמנותי של 24 להקות מ־24 המדינות המשתתפות, מוסיקה ומטס של מטוסי אף־16

נשיא ארה"ב, ביל קלינטון, פתח שלשום את המונדיאל בארה"ב, בהצהרה שהכדורגל הוא השפה הבינלאומית. "האהבה לכדורגל היא כעת השפה הבינלאומית. אני מברך את כל נציגי המדינות במונדיאל ואת כל אלה שיצפו במשחקים ברחבי העולם. וכלנו שהמונדיאל יקרב את כולנו ביחד. הרבה מזל לכולכם".

הנשיא התקבל בתשואות אבל בקריאות בוז כשעמד בקרב כ־67 אלף צופים בסולג'רפילד בשיקאגו. קלינטון צפה במשחק בחדר ממוזג באגף האח"מים באיצטדיון. בין אורחיו היו קאנצלר גרמניה הלמוט קוהל, ונשיא בוליביה גונזאלו סאנצ'ז דה לוזאדה. לפני טקס הפתיחה הוענקו למנהיגים שלושה כדורי רגל.

רעיית הנשיא, הילרי קלינטון ובתו צ'לסי בת ה־14, נכחו גם הן במשחק.

טקס הפתיחה, שכלל מפגן אמנותי של 24 להקות מ־24 המדינות המשתתפות במונדיאל, מוסיקה ומטס של מטוסי קרב, היה תערובת לשונית ותרבותית.

הטקס נפתח בתקלה, כאשר המנחה הראשית של הטקס אופרה וינפרי, בעלת תוכנית אירוח פופולארית בארה"ב, החליקה מהבמה אחרי שהציגה את זמרת הפופ דיאנה רוס. צוות התפעול של הבמה סייע לוינפרי לעמוד על רגליה.

רוס נכשלה בנסיונה לבעוט כדור, לפני ששה מטרות מלהיטיה. ... של כנפי פרפר גדולות מימדים הובילו את כל אחת מ־24 הנבחרות המשתתפות למקומן במגרש – מחזה שיצר תערובת מרהיבה של צבעים.

נבחרת ארה"ב שהוצגה אחרונה זכתה למירב העידוד, על אף שההתעניינות בכדורגל במדינה זו נמוכה לפי כל קנה מידה. יותר אזרחים בארה"ב שהשתתפו בסקרי דעת קהל, לא ידעו כי המונדיאל מתקיים בארצם.

זמר הרוק, ריצ'ארד מארקס, שר את ההימנון האמריקאי, לפני מטס של ארבעה מטוסי קרב אף־16 שחלפו ביעף מעל האיצטדיון. מופע מוסיקאלי נוסף היה של דריל הול וג'ון אוטס.

צעירים לבושים בלבן, שיחררו בסיום הטקס אלפי בלונים בצבעים אדום וכחול. איצטדיון סולג'ר־פילד, המארח מדי חודש את משחקי קבוצת הפוטבול שיקאגו בירס, הוכן בכבוד לטקס הפתיחה ולמשחק הפותח את המונדיאל, שבו גברה אלופת העולם נבחרת גרמניה 1–0 על בוליביה.

ואן־הימסט: מפחדים רק מהחום

בלגיה – מרוקו. יום א', 19.30, אורלאנדו

משחקי בית ו' יפתחו הערב באורלאנדו (19.30, שידור ישיר ביורוספורט) במשחק בין בלגיה ומרוקו. המשחק ייערך באיצטדיון סיטרוס־בול.

"השדים האדומים" יצאו לנצח את מרוקו בזכות כוכב ההתקפה הנוכחי שלהם, יוסיף ווכר. מאמן נבחרת בלגיה, פול ואן־הימסט, אופטימי: "אם ננצח, זה יהיה כמו העפלה לשלב השני". לעומתו, מאמן מרוקו, עבד־אללה בליגה, מקווה לסיים את המשחק בתיקו.

ואן־הימסט יפתח בהרכב התקפי מאוד, כשאנצו שיפו יכוון את המשחק, והצמד מרק דהגריזה, ובר ולוק ניליס ינסו לכבוש. "ננסה לעשות ככל יכולתנו כדי להשלים את קצב המשחק שלנו", אמר ואן־הימסט.

הבעיה העיקרית המטרידה את בלגיה, היא החום הכבד השורר באורלנדו. "החום הוא הפחד היחיד שלנו", הוסיף ואן־הימסט. בליגה המרוקאי טוען, כי "החום הכבד מהווה בעיה לכולם. אולי זה יהיה יתרון מסויים עבורנו, אבל לא משמעותי".

מרוקו, המתבססת על סגל כמעט זהה לזה ששיחק באיטליה 1990, תנסה לנצל את מיומנותו של מוסטפה חאג'י כדי לרוקן את הלחץ הבלגי על ההגנה שלה. "אנחנו קבוצה שמשתפרת כל יום", אמר קשר נבחרת מרוקו, ראשיד דאודי. נראה שזה לא יספיק נגד בלגיה, בעלת היומרות להעפיל לשלבים המאוחרים של המונדיאל.

ישפוט חוזה טורס (קולומביה).

אחרי שלושה הפסדים באיטליה תשאף שוודיה לניצחון ראשון

שוודיה – קמרון. אור ליום ב', 02.30, לוס אנג'לס

שוודיה וקמרון יחלו הלילה בלוס אנג'לס (02.30, שידור ישיר בישראל וביורוספורט) את משחקי בית ב'. המשחק ייערך באיצטדיון "רוזבול", שיארח את משחק הגמר ב־17.7.

פרנסואה אומאם־ביאיק, כוכב נבחרת קמרון, אינו שופע אופטימיות: "השוודים נראים חזקים יותר, אבל יש לנו סיכוי מסויים. יש לנו שחקנים צעירים ושאפתניים, שרוצים להצליח כמו במונדיאל הקודם".

שוודיה, שנוצחה בכל משחקיה באיטליה 1990, לברזיל, סקוטלנד וקוסטה ריקה, תשאף לנצחון כבר במשחק הראשון במונדיאל הזה. מאמן שוודיה, טומי סוונסון, ישיל את יהבו על תומאס ברולין ומרטין דאהלין.

"זה לא הוגן להשוות את הנבחרת הנוכחית, לזו ששיחקה לפני ארבע שנים. אז היו לנו ארבעה שחקני בריריים פצועים, ועשינו יותר מדי אימונים. עכשיו האווירה במחנה שלנו נוחה", אמר ברולין.

תומאס ראוולי, השוער המבוגר באליפות, אמור לערוך את הופעתו ה־111 בשער נבחרת שוודיה. רוג'ה מילה, הכדורגלן המבוגר ביותר במונדיאל, לא אמור לפתוח בהרכב של קמרון. שרי לוקיף (21) החליף את יאן אריקסון הפצוע בסגל השוודי. לוקיף, בעל הופעה אחת עד כה, הגיע כבר ביום חמישי למחנה של נבחרת שוודיה בלוס אנג'לס, לאחר שפיפ"א הסכימה על החלפת השחקנים.

ישפוט אלברטו טוראדו (פרו).

חלוץ העבר בשער של מקסיקו

נורווגיה – מקסיקו. יום א', 23.00, וואשינגטון

נורווגיה ומקסיקו ייפגשו הלילה בוואשינגטון (23.00, שידור ישיר בישראל וביורוספורט) לראשונה זה 25 שנים (המשחקים הקודמים היו ב־69', אז ניצחה מקסיקו 2–0 ו־4–0). המשחק יחתום את הסיבוב הראשון במשחקי בית ה'.

התמודדות זו היא עימות בין שני סגנונות שונים – הגנתי המתבסס על שחקנים גבוהים וחסונים (נורווגיה), והתקפי עם שחקנים זריזים ונמוכים (מקסיקו). "אנחנו חייבים למנוע מנורווגיה להגביה את הכדורים", אמר חלוץ מקסיקו, לואיס רוברטו אלבס.

נורווגיה תערוך את הופעתה הראשונה במונדיאל מאז 1938, אבל 4.3 מיליון תושביה כנראה לא יצפו במשחק בגלל שביתת עובדי הטלוויזיה הממלכתית של נורווגיה.

מאמן נורווגיה, אגיל אולסן, אינו מתרשם מיריבתה: "סגנון המשחק של מקסיקו אינו מיוחד, רוב השחקנים בתבל משחקים כך". יאן אגה־פיורטופט, חלוץ נורווגיה, הוסיף: "מקסיקו מתאימה לנו מאוד, כיוון שהמסירות שלהם מאוד צפויות".

עיתוני מקסיקו ייעצו בסוף השבוע למאמן, מיגל מחייה בארון, לא לשתף בהרכב את השוער הוותיק קאמפוס, שהיה בעבר חלוץ. המאמן לא שעה לעצות: "היתרון שלנו מתחיל, כאשר קאמפוס ניצב בשער. המשחק שלנו רק מרוויח מכשרונו של קאמפוס. איתו, יש לנו חומה נוספת בהגנה, וכך אנחנו יכולים ללחוץ יותר על היריב".

ישפוט סאנדור פוהל (הונגריה).

● גודלו של משטח הדשא באיצטדיון הג'איינטס בניו ג'רזי (75 אלף מושבים) הוא 66 מ' רוחב ו־103 מ' אורך, מעט צר מהגודל התיקני 68 מ' x 105 מ'. לשחקנים נותר מרווח של שני מטרים בלבד מהקיר שמפריד בין המגרש ליציעים, כדי לבעוט כדור קרן. פיפ"א אישרה את המגרש בלית ברירה.

אבי רצון / שיקאגו

זה הכל? כן, זה הכל!

יורגן קלינסמן, מבקיע שער הניצחון, היה מאושר אחרי המשחק נגד בוליביה. "נכון שלא היה משחק גדול, אבל העיקר שניצחנו במשחק הפתיחה". אנדריאס ברמה אמר שלא צריך יותר מזה במשחק פתיחה של גביע העולם. ברטי פוגטס, המאמן הגרמני, היה חותם על התוצאה הזאת, כנראה גם על הרמה עד תום המשחקים.

רק האמריקאים שאלו בסוף המשחק: זה הכל? כן, זה הכל.

דבריהם של קלינסמן, ברמה ופוגטס, חייבים להדאיג כל חובב כדורגל. משום שהדרך שבה השיגו הגרמנים את הניצחון, מחזקת את המבקרים הרבים של המשחק הפופולרי בתבל, ומשווה את עסקם של בעלי הטור בעיתונות האמריקאית, שחלקם כבר עובדים שעות נוספות כדי להביע את דעתם על אירועי ספורט שמסתיימים בתוצאה 0–1.

זה מה שהיה לברטי פוגטס להציע לעולם במשחק הפתיחה: סטפן אפנברג, קשר קידומי יצירתי ומסוכן ליד שער היריב, תפקד כמין מגן ימני, וכאשר כבר הגיע בתוקפת נבחרתו, נאלץ תומאס הסלר לחפות עליו מאחור. אותו הסלר, אשף הכדרורים ואומן ההגבהות, הפך יחד עם אפנברג, לעוד חפץ או עוד טקטי של מאמנו בדרך אל המטרה.

שלא לדבר על תומס ברטולד שכל תפקידו, לפחות נגד בוליביה, היה לחפות על לותר מתיאוס אם זה החליט, חלילה, לעלות קדימה. מאחר שבמחצית הראשונה נשאר מתיאוס תקוע מאחור (לא להאמין, כדי לא להפקיר את ההגנה, כרגיל), שוטט לו ברטולד, המשתכר כמעט מיליון דולר לעונה ביובנטוס, בנסיונות לעצור את קריסטאלדו, סוריה, סאנצ'ז או בוליביאני אחר מהרמן.

בכל זאת, היתה לפוגטס הבריקה אחת במשחק, כאשר הכניס את באסלר במקומו של רידלה. באסלר שיחק כקיצוני ימני (הוא קשר במקור) וקיבלת הפריצה שלו מחוץ למרכז הרחבה, פרדה עוד יותר את ההגנה של בוליביה. סביר להניח שבאסלר כבר יפתח נגד הספרדים ביום שלישי, אלא אם כן יראה פוגטס בניצחון הגאולה לשיטתו ולדרכו.

ואם היה משהו חיובי במשחק הפתיחה, היו אלה עשר הדקות לקראת סיום המחצית הראשונה שבה הפגינו מלגאר (בן 34), בורחה (בן 38) וסאנצ'ס, הצבונה פלאסטית, שליטה במרכז המגרש, טיפול יפה בכדור וגם אי אילו עקבים שהכיבו את הגרמנים הנגושמים. אם רק היו הבוליוויינים האלה מפוקים ומלטפים את הכדור שניה אחת פחות, היו יכולים לנצל טוב יותר את התנועה הנבונה של ראמאיו וקריסטאלדו ובאותה הזדמנות לשמור על הסטטיסטיקה שהחלה ב־1974 ולפיה אלופת העולם איננה מנצחת במשחק הפתיחה.

לסיכום: אם במצב של 0–1, אחרי טעות של קינטרוס הבוליוויני ביציאה לגבול ושער קל של קלינסמן, שניצל החלקה של השוער טרוקו, נאלצים הגרמנים לשחק בזהירות כדי לשמור על התוצאה – ישמור אותנו אלוהים בהמשך הדרך. לא רק הדכם של הגרמנים, אלא של המונדיאל כולו.

בינתיים, מול שהקוריאנים המוזרים והמצויינים הצילו את כבוד היום הראשון, כאשר השוו ל־2–2 אחרי שהספרדים כבר הוליכו 2–0. מי יודע, אולי ממלוכסני העיניים תבוא ישועה לבית מספר ג' של ארצות הברית 94'.

נכס לאומי לחמש דקות

הוא בן 23 ונחשב לגדול השחקנים של בוליביה היום. מכנים אותו "אל דיאבלו" – השד. מאז אוגוסט 93 הוא לא משחק באופן סדיר בגלל פציעה קשה. מאז אותה פציעה קיבל טיפול אינטנסיווי אצל טובי המומחים לרפואה ספורטיווית בארה"ב ובדרום אמריקה. מה לא עשו הבוליוויינים כדי להכשיר אותו למשחק הפתיחה נגד גרמניה. דיברו אפילו על מס מיוחד למגלגלת כדי לממן את העלות היקרה של החלמתו.

לקראת סיום המשחק, במצב של 0–1 לגרמניה, צהלו אלפי אוהדי בוליביה בסולג'ר פילד של שיקאגו. אצ'בריי, מרקו אצ'בריי, נכנס כמחליף במקום סוריה. נכנס, אבל יצא אחרי חמש דקות. עבירה מכוערת על מתיאוס שילחה את הנכס הלאומי הבוליוויני מחוץ למגרש.

שחקן גדול? אולי. לא היה אפשר לראות. מה שכן אפשר, זה להזיק את אצ'בריי בהפגנות הטיפשיות, שיש אומרים שגרמו למינוס גדול בתקציב הלאומי של בוליביה.

סימפסון היה הסרט האמיתי

סרט כזה עוד לא היה. גם לא באמריקה. אתה חוזר למלון אחרי טקס הפתיחה שהועבר בשידור ישיר לכל רחבי העולם ומקבל בשידור ישיר מקליפורניה את בריחתו של כוכב הפוטבול לשעבר או. ג'יי סימפסון. סימפסון, עד היום אליל אמריקאי, למרות שפרש לפני שנים רבות, חשוד ברצח גרושתו ומאהבה היהודי. אתמול, במקום להתייצב לחקירה במשטרה, הוא גייס חבר טוב שלמד ושיחק איתו בעבר. השניים נכנסו למכונית ונסעו ללוס אנג'לס. המשטרה המקומית הכריזה על סימפסון כעבריין נמלט והחלה בחיפושים אחריו.

תוך זמן קצר איתרו רשתות הטלוויזיה הרבות את מכוניתו של סימפסון ושידרו ישירות מתוך מסוק את הבורח ומסלול בריחתו – הפרייוויי של מכוניות באבות לאוסטה בלוס אנג'לס. עשרות מכוניות משטרה נסעו בשיירה אחרי סימפסון וחברו, עד שזה הגיע אל ביתו ואחרי משא ומתן קצר עם קציני משטרה שהמתינו לו בביתו, לא תמשים, הוא נעצר והובל אל בית הכלא. סימפסון צפוי עתה לעונש מוות ואם תרצו הסרט האמיתי והאותנטי הזה הסיח עוד יותר את תשומת הלב ממשחקי גביע העולם.

גם סרט המתח ניו יורק – יוסטון, בכיכובם של יואינג ואולאג'ואן, מעניין בינתיים את האמריקאים יותר מאשר המשחקים בין קוריאה לספרד, בוליביה – גרמניה ואפילו ארה"ב – שוויץ. הסוקר, אחרי משחק הפתיחה, גלעג יותר. ג'יי מאריוטי מהשיקאגו סאן טיימס, כתב אחרי טקס הפתיחה: "שעה ארוכה של פולקלור לפני המשחק ועוד שעה וחצי של כדורגל ורק שער אחד? ולחשוב שה־0–1 המסכן הזה שווה לניצחון 84–91 של ניו יורק על יוסטון.

הוסיף מאריוטי: "אם העסק הזה, הסוקר, לא ישתפר, הוא מוכרח להשתפר, אין סיכוי שבאמריקה ישחקו כדורגל בעתיד. אני מקווה שבמשחק של גרמניה נגד ספרד ביום שלישי יהיו יותר שערים. אבל כדי שבכל זאת נהיה בטוחים שלא נסבול, אני מציע שאופרה וינפרי ודיאנה רוס יופיעו שוב בסולג'ר פילד. אם לא לפני, אז אחרי המשחק בין הגרמנים לספרדים.

מדור הספורט של הניו יורק טיימס עדיין מקדיש שטח גדול יותר לארנולד פאלמר, שחקן גולף ותיק מאשר למשחק הפתיחה. בכל זאת, גם לעיתון חשוב זה היה שליח בשיקאגו, ג'ורג' וקסי, שכתב "תודה לשוער הבוליוויני טרוקו, שבגללו ראינו לפחות שער אחד, תודה לקלינסמן שלא החמיץ הכי חשוב תודה לפיפ"א, תודה מיוחדת למזכ"ל שלה, ספ בלאטר, שהביא לנו את הכדורגל עד לביתנו, כדי שנבין שוב מדוע סוקר זה לא בשבילנו".

וברני לינסקום מהשיקאגו טריביון, מציע בתום למי שקנה כרטיס: בכל פעם שהכדור עף מהמגרש ליציע, יישאר הכדור אצל המוצא המאושר.

דאגה בברזיל: היכן רומאריו?

הסקרנות בסטנה קלה כבר הופכת לדאגה ממשית. השאלה הפופולארית ביותר היא, היכן רומאריו? היעדרותו של הכוכב הברזילאי מאימון נבחרתו, הביאה עימה גל השערות, כאשר הסבירה ביניהן היא שהוא נפגע ברגלו. השאלה העיקרית היא, אם הוא יהיה כשיר למשחק עם רוסיה ביום שני.

רופא נבחרת ברזיל, מוראקי מנטואנה, אמר כי למרות שרומאריו אינו כשיר ב־100% "הוא מטפל בעצמו כדי להיות כשיר למשחק. אנחנו לא מוכנים לקחת שום סיכונים".

רומאריו נפגע במשחק ההכנה האחרון של ברזיל נגד אל סלוואדור, ביום ראשון שעבר בפרסנו שבקליפורניה. אחרי הפציעה הוא הוחלף, עובדה שלא מנעה מברזיל לנצח 4–0.

המאמן קארלוס אלברטו פריירה אמר ביום שישי, כי רומאריו סובל ממתיחת שרירים קלה, וכי "יהיה כשיר בעוד יומיים שלושה". יומיים כבר עברו, אך רומאריו עוד לא סיים אימון. באימון האחרון הוא הסתפק בריצה קלה ואחר כך נכנס לטיפול רפואי.

עוזר המאמן מאריו זאגאלו הצהיר בסוף השבוע: "רומאריו לא אוהב להתאמן. הוא תמיד מבין את מה שהוא יודע, אך כדי להגיע לרמה הזאת, הוא צריך לדאוג לעצמו מבחינה בריאותית וזה מה שהוא עושה עכשיו".

בבטו ניסה להרגיע את אוהדי ברזיל החרדים להצלחת נבחרתם. "גם אם רומאריו לא ישחק, ההתקפה תתפקד. אין שום בעיה. בינו לבין מולר יש הבנה אופטימלית".

במרחק 1,600 ק"מ מסולג'ר־פילד נמצא סוג הדשא המתאים למגרש

מיליארד צופים בעולם בצמוד למסכי הטלוויזיה כדי לצפות במשחק הפתיחה של המונדיאל, בין גרמניה ובוליביה, על משטח הדשא בסולג'ר־פילד בשיקאגו. באיצטדיון נכח תריסר אנשים שהביטו רק בדשא, בבואה בלתי מוסתרת. היו אלה נציגי התאחדות מגדלי הדשא בארה"ב.

מומחים לאיצטדיונים בארה"ב שיארחו את משחקי המונדיאל, הוחלפו משטחי הדשא בשמונה מהם. באיצטדיון בסאן פרנסיסקו נשמר המשטח המקורי, אך הוא הורחב למסלולי האתלטיקה כדי להגיע למימדים הנדרשים ממגרש כדורגל.

הדשא לאיצטדיונים הגיע בעיקר מקנטאקי, קליפורניה, קולוראדו, צפון קרוליינה ורוד איילנד, שם הוכן בחממות, בגלילים מכוסים פלסטיק. המארגנים בשיקאגו ערכו מחקר מקיף לסוג הדשא המתאים לאיצטדיון, והוא נמצא בחוותו של רנדי גראף בפרס מרקן שבמדינת קולוראדו, 1,600 ק"מ מהאיצטדיון. תרכובת החול בחוותו של גראף התאימה בדיוק לבסיס משטח החול שהונח בסולג'ר־פילד.

הדשא נחתך לרצועות ברוחב 1.2 מ' ו־13.5 מ' אורך. הרצועות נארזו בגלילים שמשקל כל אחד מהם הוא כשני טונות. 36 משאיות ענק, שכל אחת מהן הובילה כ־20 גלילים, נדרשו כדי לצפות את המשטח בשיקאגו ששטחו הוא 9,270 מ"ר. צוות מיוחד שמתמחה בציפוי משטחי ענק, הוטס לשיקאגו ממדינת רוד איילנד, ביצע את העבודה ונשאר בעיר כדי לפקח על תחזוקת המשטח עד תום המשחקים באיצטדיון. באיצטדיון ג'איינטס בניו ג'רזי, כיסו המתכננים את משטח הדשא המלאכותי באיצטדיון, עליו משחקות קבוצות הפוטבול, ניו יורק ג'איינטס וניו יורק ג'טס, תחת שכבה של 10 ס"מ של חול מיוחד שנשלח מצפון קרוליינה. הדשא שהוחלט כי הוא המתאים לאיצטדיון, אותר בברמודה, משם נשלח לניו ג'רזי.

אחד מראשי התאחדות מגדלי הדשא אמר ביום שישי: "ארה"ב אולי לא מסוגלת להוליך את צמרת הכדורגל בעולם, אבל את התרומה שלנו ליצירת התנאים האופטימליים, אי אפשר להשוות לשום מונדיאל אחר שהיה בעולם".

ניו יורק מגאזין הקדיש 27 עמ' למשחקי ההומוסקסואלים ורק 6 למשחקי גביע העולם

ערב שריקת הפתיחה למשחקי גביע העולם בכדורגל, עדיין התעלמו עיתוני ניו יורק מהאירוע הספורטיווי.

ארבעת העיתונים המקומיים, ניו יורק טיימס, דיילי ניוז, ניו יורק פוסט וניו יורק ניוזדיי, הקדישו ביום חמישי 91 עמודים לגביע סטנלי בהוקי קרח, בו זכתה ניו יורק ריינג'רס, 17 עמודים למשחק הכדורסל בגמר הכדורסל ורק מעט יותר משלושה עמודים לכדורגל.

המגמה דומה בשבועונים. לדוגמה, הניו יורק מגאזין מקדיש 27 עמודים למשחקי ההומוסקסואלים שהחלו בשבת, ורק 6 לכדורגל. גם הוילג' וויס הקדיש 50 אחוז מעמודיו לאירוע הספורטיווי של ההומוסקסואלים ואף לא שורה אחת על כדורגל.

רק שני שבועונים אירים, היוצאים לאור בניו יורק, איריש אקו ואיריש וויס מקדישים לכדורגל כמחצית מעמודי הגליון.

אמריקה יודעת למה

אמנון דנקנר

המצב אחרי הערב הראשון של המונדיאל הוא תיקו. זאת אומרת קשה להחליט בישור מה היה יותר מביך, משעמם, מגוחך ואידיוטי: טקס הפתיחה, או המשחק בין גרמניה לבוליביה.

אם זה הטקס שהאמריקאים יודעים לעשות, אחרי שהם מוציאים מעצמם את המקסימום, הצפון קוריאנים לא צריכים להיות מודאגים מהם. אני מעריך של דיאנה רוס כמו כל אחד אחר. אבל לראות אותה מתרוצצת על המגרש, בחום של 32 מעלות, ובוחרת לתוך המיקרופון משהו שהיה אמור להיות פזמון, אבל נשמע כמו קריאה לעזרה של מי שתקפה התקף אסטמה ברגע הלא נכון, זה באמת לא נעים.

גם היא וגם המנחה של האירוע, הגברת אופרה וינפרי היו, אם בכלל צריך, עוד הוכחה לכך שלנשים אין מה לחפש על מגרש הכדורגל. אני לא יודע מי האחראי לבאלאגן הזה שהיה באיצטדיון סולג'ר־פילד בשיקאגו, שנראה כמו קטעי הביניים בתחרות אירוויזיון ידועה במיוחד: ריקודי העם המפשיטים, הדמויות בעלות זנב הטווס שעליהן נפרש דגל, מערכת הגברת הקול האיומה ותרגילי הריקוד. באמת, היו ימים שבשיקאגו ידעו לבצע דברים כמו שצריך. אל־קאפונה ודאי היה מתהפך שלשום בקברו. אני, לעומתו, התהפכתי על הספה, נאבק נואשות שלא להרדם מול משחק הפתיחה.

על משחקי הפתיחה של הגביע העולמי אומרים שהם בדרך כלל משמימים באופן מסורתי, אבל הפעם זה היה אפילו יותר גרוע מהרגיל. עד פתיחת המונדיאל אמריקה ידעה רק שהיא לא משוגעת על כדורגל. אחרי המשחק הזה היא גם יודעת בדיוק למה. נכון שליהודי תמיד נעים לראות גרמנים מזיעים, נופלים מהרגליים וסובלים, אבל אם למחזה הזה היו מצטרפות גם כמה דקות של כדורגל אמיתי, זה היה עוד לרווחה.

גם לסבול את כל זה וגם לא לראות בסוף את הגרמנים מובסים, בגלל מקרה מסופק, זה כבר גבל בשערוריה. 80% לחות היו בשיקאגו, ובכל זאת היה ערב יבש. אפילו התיקו 2–2 של ספרד ודרום קוריאה לא ממש עזר לשפר את המורל.

ורק מי שנשאר ער וראה את ניו יורק ניקס מנצחים את יוסטון רוקטס במשחק מתוח ויפה, יכול היה להמשיך ולהאמין שיש משהו בספורט.

קלינסמן יתרום 1,000 דולר של מאסטרכארד למוסד לצדקה

יורגן קלינסמן, מבקיע שער הניצחון של גרמניה על בוליביה במשחק הפתיחה של מונדיאל 94', נבחר על ידי העיתונאים לשחקן המצטיין של משחק הפתיחה. הבחירה מזכה את קלינסמן בתרומה של 1,000 דולר לכל מוסד או אגודת צדקה בו יחפוץ, במימון של חברת מאסטרקארד המאמצת את המונדיאל.

אסירים בבית כלא בסאו פאולו ניסו להימלט כדי לחזות בנבחרת ברזיל

25 אסירים שהוחזקו בבית כלא בסאו פאולו, נתפסו בידי סוהרים, בעת שעסקו בעבודות חפירה של מנהרה, דרכה תיכננו להימלט כדי לצפות במשחקים של נבחרת ברזיל, בגביע העולם.

הם הצליחו לחפור במשך 10 ימים מנהרה באורך 13 מטרים והתכוונו לחפור עוד 50 מטר כדי לעבור מתחת לחומה הקדמית, תוך ניצול הירידה בעירנות של השומרים שיעקבו אחר מהלך המשחקים.

בעקבות נסיון הבריחה, החליטה רשות בתי הסוהר של ברזיל להגביר את אמצעי הביטחון בעת שידורי המשחקים.

קוצר יום העבודה של הקונגרס בברזיל בגלל משחקי הנבחרת

הקונגרס הברזילאי בבירה ברזיליה, יקצר בשלוש שעות יום העבודה, בימים בהם תשחק נבחרת ברזיל, כדי לאפשר לחברי הקונגרס ולעובדיו, לצפות במשחקים בטלוויזיה. בישיבה מיוחדת של ראשי הסיעות נקבע, כי יום העבודה הכולל הפסקת צהריים בת שעתיים, יסתיים ב־16.00 במקום 19.00.

סוכנות הידיעות אגנסיה, מסרה כי הנשיא עתיד לחוקק את החלטת הקונגרס, כאשר יום העבודה המקוצר לא יפגע בהליך החקיקה ו/או ההצבעה בשני המוסדות. במקביל נמסר, כי נדונה הצעה להפוך את ימי המשחק של ברזיל בגביע העולמי ליום חג לאומי, במסגרתו יהיו אמורים עובדי ציבור לעבוד רק חצי יום.

המשחק הראשון של ברזיל יהיה מחר נגד נבחרת רוסיה, בפאלו אלטו שבקליפורניה.

הנורווגי בראטסת בספק למשחק נגד מקסיקו

קפטן נבחרת נורווגיה, רונה בראטסת, נפגע אתמול בקרסולו באימון נבחרתו באיצטדיון RFK בוואשינגטון. יתכן שבראטסת ייעדר הערב מהמשחק נגד מקסיקו בגלל הפציעה. רופא נבחרת נורווגיה ד"ר טריגבה קאס: "אישית, אני משוכנע שהוא ישחק. איני חושב שהפגיעה בקרסול חמורה מאוד. בבוקר נדע טוב יותר את מצבו".

גם מאמן נבחרת נורווגיה, אגיל אולסן, אופטימי ומעריך שבראטסת ישחק הערב.

מילאן נצחה ביפאן

טוקיו (סוכנויות). מילאן, אלופת אירופה ואיטליה, נצחה כאן אתמול 2–0 את אלופת יפאן, ורדי קוואסאקי, בפתיחת טורניר אפסון. דראגן סאביצ'ביץ' כבש את שני השערים לטובת מילאן (42 ו־64) לעיני 54 אלף צופים.

صكنا من الاهل

صكنا من الأصل

הוקמה עמותה ציבורית למען השמירה על האינטגרציה במערכת החינוך

מאת אור קשתי
סופר "הארץ" לענייני חינוך

עמותה ציבורית חדשה למען השמירה על האינטגרציה במערכת החינוך מוקמת בימים אלה. בין היתר מתכוונים חברי העמותה ליזום פעילויות נגד תוכניות לתת זכות להורים לבחור בתי ספר לילדיהם, כל עוד לא יושג שוויון ברמת בתי הספר. מטרתה של "העמותה לשוויון איכות בחינוך", כפי שנכתב במצע העמותה, היא "לקדם את יישומה של תפיסת העולם הגורסת, כי בית הספר צריך לשמש כמקום מפגש בין תלמידים מרקע חברתי, מטען תרבותי ויכולות למידה מגוונים ושונים. מפגש בין תלמידים שונים הוא תכלית כשלעצמה, וגם אמצעי לטיפוח כבוד לזולת, סובלנות לשונה והרחבת אופקיו של כל ילד. תפיסת עולם זו מחוזקת בממצאי מחקרים המצביעים על יתרונן של מסגרות לימוד אינטגרטיביות על פני מסגרות מפרידות".

בהמשך מצע העמותה נכתב כי "חברי העמותה יותרו להשפיע על עיצוב מערכת חינוך הטרוגנית ושוויונית. בכל מוסד חינוכי תהיה אוכלוסיית תלמידים הטרוגנית מבחינה לימודית וחברתית, יופעלו שיטות הוראה המותאמות ליכולות למידה שונות, וישם רגש על הכשרת מורים לעבודה בבתי ספר ובכיתות הטרוגניות.

"העמותה תפעל ליצירת התנאים החברתיים והחינוכיים להצלחת המפגש בין התלמידים השונים, ותתנגד לכל מהלך העלול לחבל במקורם התעבותי והלימודי ההטרוגני של בתי הספר, ולבידולם של תלמידים בבתי ספר נפרדים או במסלולים נפרדים באותו בית ספר. בכלל זה תתנגד העמותה לבחירת בתי הספר על ידי הורים כל עוד לא הובטח מראש שוויון מלא ומדוקדק של רמת בתי הספר המוצעים לבחירה. בתנאים הקיימים תעמוד העמותה על הפעלת איזורי רישום, והבטחת הרכבם ההטרוגני של בתי הספר על ידי הרשויות".

אחת היוזמות העיקריות של הקמת העמותה היא ד"ר אורית איכילוב, יועצת ראש עיריית תל אביב יפו לענייני חינוך. עד כה הצטרפו לעמותה כששים אנשי חינוך, רובם מן האוניברסיטאות.

בין השאר חברים בעמותה הסופר א. ב. יהושע, חתן פרס ישראל פרופ' אליעזר שביד, ראש בית ספר לחינוך באוניברסיטה העברית פרופ' חיים אדלר, ראש המכון לחקר האינטגרציה באוניברסיטת בר אילן פרופ' יהודה אמיר, יו"ר ארגון המורים שושנה ארזן, מנכ"ל משרד החינוך לשעבר אליעזר שמואלי, מנהל מכללת בית ברל אהרון ידידגבע, מנהל תיכון עירוני ד' בתל אביב ד"ר זאב דגני, וד"ר גבריאל אלגזי, המלמד בסמינר לוינסקי.

עוד חברים בעמותה – פרופסורים דן ענבר, אברהם רוזן וקלמן בינימיני מהאוניברסיטה העברית, והפרופסורים דני ברגל, זהר שביט, גדעון צבע, סידני שטראוס, שלמה שרן ורחל הרץ־לזרוביץ מאוניברסיטת תל אביב.

הרכבת לא הודיעה למשרד לאיכות הסביבה על תאונה של קרונות כימיקלים

מאת גבי זהר ויעקב צלאל

במשרד לאיכות הסביבה שוקלים לפעול בחומרה נגד רשות הרכבות והנמלים, לאחר שזו לא דיווחה על אירוע, בו ירדו מהפסים חמישה קרונות שהובילו חומרים מסוכנים, ליד כפר ויתקין. הרכבת עשתה את דרכה מבאר־שבע לחיפה.

חמישה קרונות טעונים בחומרים מסוכנים ירדו מהפסים שלשום בשעה 2:30 לפנות בוקר בתחנת כפר ויתקין. הקרונות הובילו חומרי הדברה, חומרי גלם לתעשייה כימית, מתיל ברומיד וברום. רכבת ישראל לא דיווחה על האירוע, כפי שנדרש, למשטרת ישראל, לשירותי הכבאות ולמשרד לאיכות הסביבה.

ביום ששי בשעות הצהרים דיווח אורח למשרד לאיכות הסביבה על הקרונות שירדו מהפסים. ראש ענף חומרים מסוכנים במחוז המרכז במשרד, ד"ר מוטי סלע, וניידות חומרים מסוכנים יצאו מיד לשטח האירוע והבירור שערכו במקום העבור, כי אמנם מדובר בחמישה קרונות שירדו מהפסים, כשהם מלאים בחומרים המסוכנים. הקרונות לא התהפכו ובכל הנראה גם לא דלפו מהם חומרים.

רכבת ישראל דיווחה על התאונה רק לצוותי החירום של חברת תרכובות ברום, וזו שלחה צוות ביחד עם צוותי הרכבת וציוד מכאני כבר לפנות בוקר השבוע את הקרונות משם.

ביום חמישי שעבר, יום לפני אירוע זה התקיים במשרד לאיכות הסביבה דיון עם הנהלת הרכבת בנושא שינוע חומרים מסוכנים בחיפה. בעת הדיון העלו חששות כבדים על יכולתה של הרכבת לטפל באירועי חומרים מסוכנים בעת שינוע. בדיון הוצגו גם ליקויים בתפקוד הרכבת בחיפה.

הנהלת רכבת ישראל נדרשה להעביר בדחיפות למשרד לאיכות הסביבה ולעיריית חיפה נהלים מפורטים ותקנות, דרישה המועלית כמה שנים, אך אינה מטומשת.

מנכ"ל הרכבת, יעקב שן צור, מסר בדיון כי יקיים שיתוף פעולה מלא, כולל דיווחים על תאונות לכל הגורמים כדי למנוע סכנה לציבור.

תנועת הרכבות בין חיפה לתל־אביב, ששותקה ביומיים האחרונים עקב התאונה ליד כפר ויתקין, אמורה להתחדש הבוקר, לאחר שעבודות לתיקון המסילה, בכביסה הדרומית למושב, היו אמורות להסתיים אתמול בלילה.

מנכ"ל הרכבת, יעקב שן־צור, מינה ועדת חקירה פנימית לבדיקת הסיבות לתאונה. בראש הוועדה עומד יגאל בר יאיר, חוקר תאונות ראשי של רכבת ישראל, וחברים בה סגן מנהל אגף מכונאות ברכבת ומנהל בטיחות ארצי של הרכבת. הנזקים הכספיים כתוצאה מהתאונה ומהשבתת הרכבות במשך יומיים טרם נאמדו.

עיריית ירושלים שוקלת להקים שכונה בת אלפי דירות על אדמות כפר וולאג'ה בקרבת בית לחם

מאת נדב שרגאי

מחזיק תיק התכנון והבניה בעיריית ירושלים, אורי לופוליאנסקי, בדק תוכנית להקים שכונה יהודית בת אלפי דירות על אדמות כפר ולאג'ה הישן, בגבול תחום השיפוט של העיר על גבול בית לחם. המקומון הירושלמי "כל העיר", שפירסם ידיעה זו ביום ששי, מסר שהעירייה כבר החלה בבדיקת הקרקעות באזור וכי מהאוריינט האוס נמסר בתגובה שהקמת השכונה היא הפרת הסכם אוסלו.

נושא השכונה הועלה בישיבת המועצה על ידי מחזיק תיק התכנון והבנייה לשעבר אברהם כחילה. כחילה טען שלופוליאנסקי לא פרס בפני הציבור תוכניות להקמת שכונות חדשות בעיר והוסיף שעל אדמות ולאג'ה השתלטו כמה עשרות כפריים מבית לחם. לדבריו, ניתן להקים במקום 5,000–4,000 דירות. לופוליאנסקי אמר שרעיון השכונה החדשה שלו, ושכחילה שמע עליו מפיו זמן קצר קודם לכן.

רוב אדמות הכפר נמצאות בבעלות פרטית ערבית. הקמת שכונה במקום תחייב להפקיע את מרבית האדמות והממשלה תצטרך לאשר זאת תחילה.

כפר ולאג'ה המקורי שכן בתחומי הקו הירוק ליד מושב אורה. הוא נהרס ב־1948 ותושביו עברו לאזור בית לחם. בשנות ה־50' הם החלו לבנות על ההר שמול כפרם הישן, בשטח שהיה שייך אז לנפת בית לחם. אחרי מלחמת ששת הימים הוכללו רוב אדמות הכפר בתחום המוניציפאלי של העיר.

כמו כן מתכננת העירייה הקמת 10,000 יחידות דיור נוספות במזרח העיר, מהן 4,000 בדרום מזרח העיר ו־6,000 בצפון מזרח העיר. תוכניות יאפשרו להביא את מספר התושבים היהודים במזרח ירושלים ליותר מ־200,000, לעומת 155,000 פלשתינאים. כעת חיים במזרח ירושלים 167,000 יהודים, ב־10 שכונות שהוקמו מאז מלחמת ששת הימים.

כ־7,000 איש הגיעו למופע של פיטר גבריאל בנמל אילת

מאת מיכל פלטי

כ־7,000 בני אדם הגיעו אתמול למופע של פיטר גבריאל בנמל אילת, שהחל בשעה שבע בערב. המופע אמור היה להיערך בטאבה ולמנע קהל רב ממצרים, מירדן ומישראל.

מצרים ספורים בלבד נראו אתמול בהופעה בנמל. מקור מצרי מסר, כי סטודנטים רבים מאוניברסיטת קהיר ביקשו לעבור את הגבול לישראל ונתקלו בקשיים שהציבו בפניהם השוטרים בגבול. המקור סיפר, כי השוטרים לא איפשרו לסטודנטים לעבור לישראל ללא אישור מיוחד לסטודנטים בהופעה.

את המופע פתחה להקתו של חסן חכמון, שניגנה שילוב של מנגינות ומוסיקה מרוקאית בעזרת כלי מיתר ייחודיים. בתחילה קיבל הקהל את ההופעה באדישות, אך במהרה התלהטו הרוחות, והאנשים קמו ממקומותיהם והחלו לרקוד. קהל רב גם צפה במופע מעל לסיפוני אניות ששטו בקרבת מקום.

ב־8.30 עלתה לבמה להקת "טראנס גלובאל אנדרגראונד". הנגנים הזמרת ההולנדית, נטאשה אטלס, הופיעו כשעל פניהם מסכות. אטלס, בת לאם ממוצא בלגי ולאב ממוצא ערבי, סלסלה בקולה המפתיעה בריקודי בטן. הלהקה ליוותה אותה במקצבי רגאי, ראפ ורוק.

אנשים רבים הגיעו לנמל לפני עלייתו של לו ריד לבמה, הצטופפו ברחבה. ריד פתח את המופע לבדו, מלווה בגיטארה, בשירים מתוך כמה מתקליטים שהצליחו בארץ, כמו "סנסציות הרשות" ואלבום "קסם ואבדן".

גבריאל יעלה לבמה סמוך לשעה אחת אחר חצות (אחרי מועד סגירת הגיליון). נראה שהופעתו תתבסס על שירים מאלבומיו הישנים.

גבריאל. בחזרה לקראת המופע באילת. סטודנטים רבים מאוניברסיטת קהיר ביקשו לעבור את הגבול לישראל, אך נתקלו בקשיים מצד שוטרי הגבול המצריים

מת האדמו"ר מצאנז, הרב יקותיאל האלברשטאם

מאת אבירמה גולן

האדמו"ר מצאנז, רבי יקותיאל יהודה (זלמן לייב) האלברשטאם, נפטר בערב שבת בקריית צאנז שבנתניה, לאחר מחלה קשה שנמשכה כתשע שנים. האלברשטאם, שהקים לאחר השואה את חסידות צאנז מחדש בארצות הברית ובישראל, היה בן 90 במותו. הוא נחשב לאדמו"ר הוותיק ביותר בעולם, והוא כיהן מאז גיל 14.

רבי יקותיאל היה נינו של רבי חיים בן לייביש מצאנז (עיר בגליציה על גבול צ'כיה), מגדולי הרבנים של סוף המאה ה־18 ותחילת המאה ה־19. הוא החל לכהן כרב בעיר הולדתו, רודניק שבפולין, משם עבר לקלויז שבטרנסילבניה, ושם פעל עד פרוץ מלחמת העולם השנייה. הוא נלקח לאושוויץ, ואיבד שם את רעייתו ו־11 ילדיו. לאחר המלחמה היגר לניו־יורק והקים שם מחדש את קהילת צאנז.

בשנת 53' ביקר לראשונה בארץ, וב־56' עלה ארצה והקים בנתניה את קריית צאנז, שהפכה למופת של פעילות חסידית מעורבת בקהילה. בקריית צאנז פועלים לצד שכונות המגורים, מוסדות חינוך, שירותים קהילתיים, בית הארחה, מלון ובית חולים (לניאדו).

חסידות צאנז רואה עצמה מחויבת לכלל ישראל, ופועלת בשם הסולידאריות לחברה היהודית־ישראלית כולה. בקריית צאנז שבנתניה מתגוררות היום כ־600 משפחות ובשכונה בירושלים שהוקמה בראשית שנות ה־60' מתגוררות כ־750 משפחות.

יורשו של רבי יקותיאל הוא בנו, צבי אלימלך האלברשטאם, בן 41, והוא הבן הבכור שנולד לרבי יקותיאל לאחר השואה. בשנים האחרונות מאז חלה אביו, הנהיג רבי צבי אלימלך את החסידות. לווייתו של האדמו"ר מצאנז תתקיים ככל הנראה היום בנתניה.

בכירים בעבודה

(סוף מעמוד 1א)

מת בין תפקיד יו"ר המפלגה לתפקיד ראש הממשלה.

העובדה שיוזמי ההצעות נמנים על "מחנה פרס" עוררה בקרב מקורבי של רבין את החשד, כי מאחורי היוזמות ניצב שר החוץ, שמבקש לבנות באמצעותן את רבין ולהחליש את מעמדו במפלגה. מקורביו של ראש הממשלה הביעו דאגה, כי על רקע זה יתלקח מחדש העימות בין רבין לפרס.

הברפלד לא הופיע לפגישת צוותי המו"מ שזימן רבין בלשכתו שלשום. בישיבה, שהייתה הראשונה שבה השתתף צוות המו"מ של העבודה בהרכבו החדש, חזר רבין ותקף בחריפות את הברפלד. ראש הממשלה אמר כי הברפלד יהיה האשם כי אובדן השלטון של העבודה בהסתדרות ובכ־40 מועצות פועלים, אם לא יעלה יפה המו"מ בין העבודה לרם.

צוות העבודה הבטיח לצוות של סיעת רם – שכלל את חיים רמון, השר יוסי שריד, וחברי הכנסת חיים אורון, רן כהן ואריה דרעי – כי יפעל בכל האמצעים שבידיו לכינוס ועידת העבודה במועד שקבעו מוסדות העבודה, 28 ביוני. מועד זה מקובל גם על סיעת רם.

היום תכונס הוועדה המרכזת ותידון בהצעה לכנס ביום שלישי את הוועד הפועל, שאמור לאשר את כינוס הוועידה במועדה. חברי צוות המו"מ של העבודה לקחו על עצמם לשכנע את חברי העבודה בוועדה המרכזת להצביע בעד כינוס הוועד הפועל מחרתיים.

היום גם צפויה הכרעת רשות השיפוט העליונה של ההסתדרות בעתירה שהגישה סיעת הליכוד בהסתדרות לדחות את מועד הוועידה לחודש אוגוסט. ההערכה בעבודה היא כי אם תחליט הוועדה המרכזת על כינוס הוועד הפועל מחרתיים, תדחה רשות השיפוט את עתירת הליכוד ותחייב כינוס של הוועידה בסוף החודש הזה.

יועצו לשעבר של ראש הממשלה, ד"ר חיים אסא, שפוטר על ידי רבין לפני שבוע, יצא אתמול בהתקפה חריפה על רבין ועל תפקודו כיו"ר המפלגה. אסא טען כי "רמון תיאם מראש את מהלכיו בהסתדרות עם רבין, עוד בטרם הודיע רבין ברבים על כוונתו להתמודד על ראשות ההסתדרות". אסא מאשים את רבין ב"כפל לשון במהלך הבחירות להסתדרות ובאי מתן גיבוי מספיק להברפלד". דבר זה הביא, לדעתו, למפלת העבודה בבחירות.

שר המשפטים, דוד ליבאי, הביעה התנגדות נחרצת לדרישה לבטל את החוק לבחירה ישירה של ראש הממשלה. ליבאי, שהיה אחד מיוזמי החוק, אמר אמש: "אני מתנגד לכל נסיגה מהחוק".

הממשלה

(סוף מעמוד 1א)

חים רבים כי ישראל לא קיימה את האמברגו, והמשיכה בשיתוף פעולה עם דרום אפריקה בהשבחת מטוסים ופיתוח טילים ולוויינים.

הקשרים הביטחוניים בין שתי המדינות הצטמצמו עם עלייתו לשלטון בסוף 89' של הנשיא הקודם בפרטוריה, פרדריק דה קלרק, שהחל בהעברת השלטון לשחורים וצמצום ההשקעות הגדולות בביטחון. לא נחתמו עסקות נשק חדשות, והמשכה אספקת ציוד וחלפים בהתאם לחוזים ישנים. משרד הביטחון ממשיך לקיים משלחת בדרום אפריקה, בראשות ד"ר אודי און.

פקידים

(סוף מעמוד 1א)

צפוי להיפגש היום עם ראש הממשלה הפלשתינית, נביל שעת, בבואה ליל. מחסומי הכביסה לרצועת עזה. לדברי מקורות פלשתיניים השניים ידונו בפרטים נוספים של הסכם ובבעיות שנוצרו עם יישומו.

שעת מסר כי יבקר גם באוריינט האוס במזרח ירושלים, ילך להתפלל במסגד ויבקר בכנסיית סנט ג'ון, אף היא בעיר העתיקה.

מפקד כוחות צה"ל ברצועת עזה ובגוש קטיף, תא"ל דורון אלמוג, הוזמן לביקור בעיר עזה והתארח עם רעייתו במשרדי המשטרה הפלשתינית והוועדה הביטחונית. זו הפעם הראשונה שאלמוג מבקר בעיר עזה מאז פינוי כוחות צה"ל לפני כחודש.

בעוד שורות אי וודאות לגבי מועד הגעתו של ערפאת במפקדת אש"ף בתוניס יש אווירה של פינוי. הפקידות הבכירה של הארגון אורזת את מזוודותיה, לקראת צאתה לעזה ולירחו.

חוק התכנון והבניה, התשכ"ה 1965
מרחב תכנון מקומי קרית מלאכי

הודעה בדבר אישור תכנית המהווה שינוי תכנית מתאר מקומית נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 117 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה־1965 בדבר אישור תכנית, המהווה שינוי תכנית מתאר מקומית הנקראת "תכנית מספר 18/102/02/3ב", המהווה שינוי לתכניות הבאות: 8/ 26/102/02 השטחים הכלולים בתכנית ומקומם: ישוב: קרית מלאכי שכונה צמודה אחר בנית קיימת הרצל צפון גוש 330 חלקות 77, 78 גוש 330 ח"ח 2, 4, עיקרי הוראות התכנית: א. תכנון מפורט של השטח הכלול בתכנית, ביטול החלוקה הקיימת, איחוד וחלוקה מחדש של השטחים למגרשי המגורים סימון קוי בניה ושטחי בניה. ב. קביעת הוראות לבניה ולפיתוח השטח. הודעה על הפקדת התכנית פורסמה בי"פ מספר 3963 התשנ"ב עמוד 1833 מתאריך 08/92/16. התכנית האמורה נמצאת במשרדי הועדה המחוזית הדרום וכן במשרדי הועדה המקומית לתכנון ובניה קרית מלאכי וכל המעונין רשאי לעיין בה, בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.

שלום דנינו
יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ובניה מחוז הדרום

חוק התכנון והבניה, התשכ"ה 1965
מרחב תכנון מקומי דרום השרון

הודעה בדבר תיקון הודעה הודעה בדבר הפקדת תכנית שינוי מתאר מקומי מספר שד/20/562 אשר התפרסמה בילקוט פרסומים מס' 4208 בתאריך 30.01.94 עמוד 1983 כלהלן: במקום: שינוי לתכנית שד/2/562 צריך להיות שינוי לתכנית שד/562 יתר הפרטים ללא שינוי. כל מעונין רשאי לעיין בתכנית, בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל. כל מעונין בקרקע, בבנין או בכל פרט תכנוני אחר הרואה את עצמו נפגע על ידי התכנית, וכן כל הזכאי לכך על פי סעיף 100 לחוק, רשאי להגיש התנגדות תוך חודשיים מיום פרסומה של הודעה זו ברשומות, למשרדי הועדה המחוזית לתכנון ובניה, מחוז המרכז, בנין ממשלה מס' 1 רמלה 72406 טל: 08-270303 המתנגד ימציא העתק ההתנגדות למשרדי הועדה המקומית. התנגדות לתכנית לא תתקבל ולא תידון אלא אם כן הוגשה בכתב בפירוט הנמקות ובלוויי תצהיר המאמת את העובדות שעליהן היא מסתמכת.

ד"ר אהרון לוי
יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ובניה מחוז המרכז

חוק התכנון והבניה, התשכ"ה 1965
מרחב תכנון מקומי זמורה

הודעה בדבר אשור תכנית המהווה שינוי תכנית מתאר מקומית נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 117 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה־1965 בדבר אישור תכנית, המהווה שינוי תכנית מתאר מקומית הנקראת "תכנית מספר זמ/508/2ב", המהווה שינוי לתכניות הבאות: זמ/508, זמ/832 השטחים הכלולים בתכנית ומקומם: ישוב: גדרה גוש 3975 חלקות 132 עיקרי הוראות התכנית: א. התאמת יעוד קרקע לאזור מגורים א וכביש גישה. ב. קביעת זכויות בניה. ג. יעוד מבנים קיימים להריסה. הודעה על הפקדת התכנית פורסמה בי"פ מספר 4132 תשנ"ג עמוד 639 בתאריך 08/08/93 התכנית האמורה נמצאת במשרדי הועדה המחוזית המרכז וכן במשרדי הועדה המקומית לתכנון ובניה זמורה וכל המעונין רשאי לעיין בה, בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.

ד"ר אהרון לוי
יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ובניה מחוז המרכז

למכירה

1.מגרש ברח' גרשון 36 - שכונת מונטפיורי ת"א-גוש 7109 חלקה 237.

2.דירה 2 חדרים + הול ברח' הירקון 183 גוש 6966 חלקה 23.

לפרטים 03-6963656.

מאיר פז עו"ד מנהל עיזבון.

קשר לישיר
לפרסום מודעות
177-022-7575
מספר אחד לכל העיתונים
קשר לישיר

לפחות פעם בשנה אתם נזכרים
שיש צורך לטפל בעניין.
במצבות שלייפשטיין (1940)
מחלקה לשיפוץ וחידוש מצבות יקיריכם
טל: 03-6476177

ביום ד' ה־22.6.1994 ימלאו שנתיים למות
בננו – אהובנו

אסף ווייץ ז"ל

נעלה לקברו בשעה 16:00
בבית הקברות קרית שאול.

שוש ומוכה ווייץ
המשפחות: לב, זלצר,
רהב ועמית

בצער רב אנו מודיעים על פטירתו של

יונתן פפרמן

ההלויה תצא היום, יום ראשון, 19.6.94, מבית ההלויות-בסנהדריה, ירושלים, בשעה 13:00

המשפחה המתאבלת

בצער רב אנו מודיעים
על פטירתו של יקירנו

ד"ר אלואיס שטרקמן

ההלויה תתקיים היום, יום ראשון,
י' בתמוז, 19.6.94 בשעה 15:00
בבית העלמין בנהריה

אבלים:
בנו וכלתו: מכאל וחנה שטרקמן
נכדותיו: ארנה, שירני דפנה והודיה
קלרה צלרמאייר
ד"ר אורי ונחמה בנדהיים
עדנה ערן ודניאל בנדהיים
רות גינצבורג

ביום השלושים לפטירתו של חברנו היקר
הצייר

יחזקאל קמחי ז"ל

נעלה לקיברו לגילוי המצבה ביום ראשון
19.6.94 בשעה 15.30 בקיבוץ יקום.

בוקי, רותי, המשפחה
ובית יקום

יקירנו אהובנו

יוחנן בדר ז"ל

איננו

ההלוויה התקיימה ביום ששי ח' תמוז תשנ"ד
17.7.94 בבית העלמין בנחלת יצחק.

אבלים:
אחייניתו: עדיה גלעד לבית סקולסקי
בעלה: ישראל
הילדים: יעל ושלמה

יושבים שבעה בבית המנוח
במבשרת ציון אצל משפחת גלעד
רחוב שבי ציון 7, טלפון 02-343681

בכאב ובצער אנו מודיעים על פטירתו בטרם עת של
בני אחינו ודודנו היקר

ברוך גרבוב

האבלים: אמו: יהודית גרבוב
אחיותיו: אורה פייט וב"ב
תמר גרבוב וב"ב
וכל בני המשפחה

נא להמנע מבקורי תנחומים

בני המשפחה ומוקירי זכרה של

אילנה (מידנסקי) פרסמן ז"ל

נפגשים לגילוי מצבה, ביום שני,
20 ביוני 1994 בשעה 17:00
בכניסה לבית העלמין בגבעת שאול

פטריק ובן פרסמן
אורי ותמי מידן

יקירתנו

נחמה רוזנמן

איננה

ההלויה תתקיים היום, יום ראשון, י' תמוז תשנ"ד 19.6.94
בשעה 17.00 בבית העלמין הירקון (כביש חוצה שומרון).

אבלים
בעלה: שלמה רוזנמן
בנה כלתה ונכדיה: בועז, אפרת,
נמרוד, אוריה וגוני רוזנמן
אחותה וגיסה: אסנת ויורם פטריק

ליואב ברוקנר,

משתתפים בצערך במות עליך אמך

לאה ז"ל

צור שמיר
חברה לביטוח בע"מ

"כי כשהמלאכים בוכים בעולם אחר,
אז בעולם הזה עצוב לנו יותר"

עליזה פרנקל מושקטבליט

איננה

ההלויה תתקיים היום יום ראשון י' תמוז תשנ"ד 19.6.94 בשעה 17.00 בקיבוץ עינת.
התהלוכה תצא בשעה 16.00 מבית המשפחה רחוב ויצמן 56, תל־אביב.
כבר מתגעגעים

מונדק רונית ודנה מושקטבליט
עדה עזרא דרור וריקי טנקוס
משפחות וינר, צ'רניאק ווליגמן.

יושבים שבעה בבית המשפחה.

חדשות חוץ

סימפסון הסגיר עצמו למשטרה לאחר מרדף ברחובות לוס אנג'לס

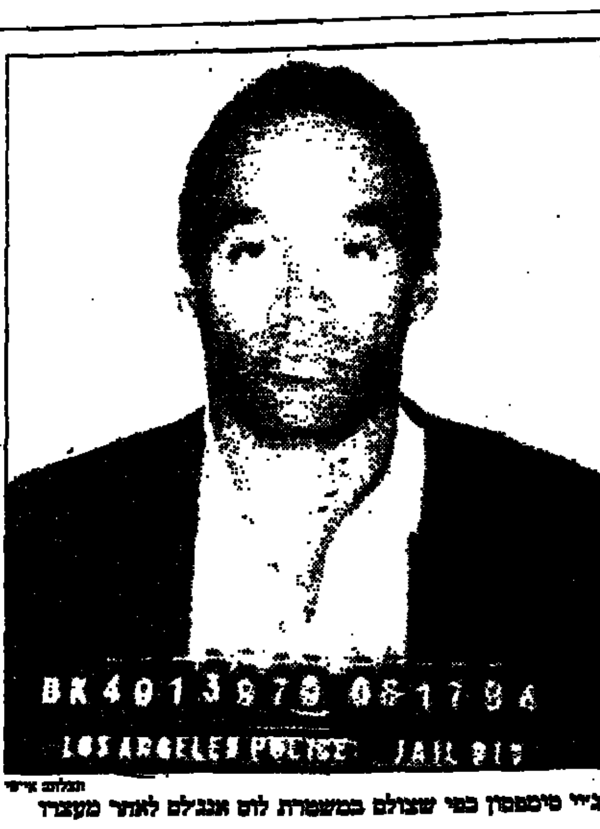

תצלום: איי־פי

או־ג'יי סימפסון כפי שצולם במשטרת לוס אנג'לס לאחר מעצרו

מאת עקיבא אלדר
שליח "הארץ" בארה"ב

רשתות הטלוויזיה בארה"ב הפסיקו שלשום בלילה את שידוריהן למשך יותר משעתיים, כדי לתאר בשידורים חיים את המרדף המשטרתי אחרי או־ג'יי סימפסון, מגיבורי התרבות הבולטים של אמריקה בדור האחרון, הצפוי עתה לעונש מוות.

בשעת השיא של המרדף אחרי כוכב הפוטבול בכבישיה המהירים של לוס אנג'לס ויתרו התחנות הלאומיות על הפסקות פרסומת, בניגוד למנהגן ביום הבחירות לנשיאות ובראיונות עם הנשיא.

מעצרו של סימפסון, החשוד ברצח גרושתו וידידה, דחק לקרן זווית את פתיחת משחקי גמר הגביע העולמי ואף את המשחק החמישי בסדרת הגמר של ליגת הכדורסל (אנ־בי־אי).

נהגים ועוברי אורח נופפו בידיהם לעבר המכונית שבה נסעו סימפסון החמוש וידידו, כשבעקבותיהם שובל ארוך של ניידות משטרה. אלפים המתינו להם ברובע העשירים במערב לוס אנג'לס, כשרבים מחזיקים בידיהם כרזות עידוד לשחקן.

במשך המשא והמתן הממושך שניהלה המשטרה עם הספורטאי בן ה־46 הוסיפו מסוקי הטלוויזיה לרחף מעל הווילה של סימפסון, במאמץ למלא את תפקידם של כוחות היבשה של הרשתות, שלא הורשו להתקרב למקום.

כאשר הואיל סימפסון למסור לשוטרים את אקדחו והושיט את ידיו לאזיקים כבר ירדה החשכה על החוף המערבי, ומיליוני הצופים החמיצו את רגעי השיא.

שעות אחדות קודם לכן כינס אחד מידידיו של סימפסון מסיבת עיתונאים, כדי לקרוא מכתב פרידה שהלה הפקיד בידיו. עורך דינו של סימפסון, רוברט שפירא, קרא לכוכב השחור להסגיר את עצמו לאחר שזה לא הגיע בשעות הבוקר, כמוסכם, לתחנת המשטרה.

עד אשר אותרה מכוניתו בכביש המהיר רווחה ההשערה שסימפסון התאבד. מפקדי המשטרה התנצלו בפומבי, הכריזו עליו עבריין נמלט והזהירו את הציבור מסיוע לחשוד ברצח הכפול.

בכל תשעה ימים מתבצע בלוס אנג'לס רצח בתוך המשפחה, רובם ככולם זוכים לשורות ספורות בעמודי הפלילים המקומיים. סיפור שחיטתם של ניקול בראון־סימפסון ורונלד גולדמן בסכין מטבח, שולט בכותרות הראשיות של העיתונות האמריקאית.

יממה לפני שנמלט מהמשטרה צולם סימפסון בטקס ההלוויה של גרושתו, אוחז בידיהם של בנו ובתו הקטנים שישנו במיטותיהם כאשר אמם נשחטה. סימפסון הורשע בעבר בגרימת חבלות גופניות לאשתו (השנייה).

הסרבים־הבוסנים טוענים כי צבא ממשלת בוסניה הפר את הפסקת האש

סרייבו (אי־פי). השליח האמריקאי הבכיר בבוסניה נפגש אתמול עם מנהיגים משני הצדדים כחלק מהמאמצים לשים קץ למלחמת האזרחים במדינה זו, אך עדיין לא נראה כל סימן להתקדמות לקראת סיום הקרבות.

הסרבים־הבוסנים אמרו כי שיגרו "מחאה חריפה" למפקדי האו"ם, בטענה להפרות חמורות של הפסקת האש על ידי צבא הממשלה בצפון־מזרח בוסניה.

פקידי או"ם בבירים אמרו שהסרבים משתמשים בארטילריה כדי לתמוך בחיילים מוסלמים שערקו מצבא הממשלה, הנאבקים עם חייליו של צבא זה בצפון־מערב בוסניה.

השליח רדמאן הוא חבר בקבוצת הקישור הבינלאומית המורכבת משליחים אמריקאים, רוסים ומערב אירופים, המנסה להביא את הצדדים הנלחמים ביוגוסלוויה ליישוב המחלוקות בדרכי משא ומתן לאחר 26 חודשים של מלחמת אזרחים.

המדינות החברות בקבוצה זו מציעות להעניק לסרבים כ־49% משטח בוסניה, בעוד שהפדרציה המוסלמית־הקרואטית תקבל 51% מהשטח. בינתיים, שני הצדדים מתנגדים להצעה.

רדמאן נועד אתמול אחר הצהרים בזאגרב עם נשיא קרואטיה, פראניו טוג'מן, ועם פקיד האו"ם הבכיר ביוגוסלוויה לשעבר, יאסושי אקאשי.

פקידי או"ם בבירים הביעו את תקוותם כי הפסקת האש בת החודש, שהחלה ב־10 ביוני, תוביל להסכם שלום רחב יותר.

בתחילת תקופת ההסכם הצטמצמה מאד הלחימה, אך משקיפי או"ם דיווחו כי מספר הפרות ההסכם עולה בהתמדה. לא נקבע מועד לשיחות שלום רשמיות.

שיחות על חילופי שבויים, שהתקיימו בסרייבו על פי הסכם הפסקת האש הופסקו שלשום, מבלי שנראה היה כי הושגה בהן התקדמות.

חיילי בעלות הברית קיימו מצעד פרידה בברלין

ברלין (רויטר). קרוב ל־100 אלף תושבי ברלין נפרדו אתמול לשלום מחיילים אמריקאים, בריטים וצרפתים, במצעד פרידה לחיילי בעלות הברית היוצאים מהעיר.

ראש עיריית ברלין, אברהארד דיפגן, הודה במצעד ל־2,000 חיילי בעלות הברית המערביות. לדבריו, ברלין חבה רבות לבעלות הברית המערביות שהגנו על העיר מפני איום הפלישה הסובייטית.

כ־2,000 חיילים של בעלות הברית צעדו בלבוש צבאי מלא כשלד־שה ק"ם בשדרות 17 ביוני, שבה ניצבה בעבר חומת ברלין. מצעד זה, שכלל תזמורות משלושת הצבאות, לווה במטס משותף שהורכב ממטוסים צרפתיים, בריטים ואמריקאיים.

בימי המלחמה הקרה הוצבו במערב ברלין 12 אלף חיילים של בעלות הברית – 6,000 אמריקאים, 4,000 בריטים ו־2,000 צרפתים. רובם יעזבו את ברלין עד סוף ספטמבר, והשאר עד סוף השנה.

מצעד נפרד לכבוד החיילים הרוסים שהוצבו בגרמניה המזרחית מאז סיום מלחמת העולם השנייה ועד לאיחוד גרמניה, יתקיים בשבת הבאה במזרח ברלין.

מחריף המאבק על נשיאות הנציבות האירופית

מאת ניצן הורוביץ
שליח "הארץ" באירופה

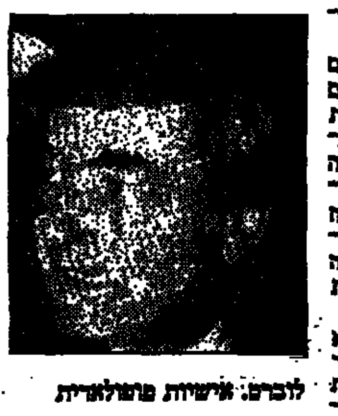

לוברס: אישיות פופולארית

דהאן. צרפת וגרמניה תומכות

מדריד (מיוחד ל"הארץ"). המאבק על ירושת מקומו של ז'אק דלור, נשיא הנציבות האירופית בעשור השנים האחרונות, הולך ומחריף לקראת פסגת מנהיגי האיחוד, שתתקיים השבוע בקורפו שביוון. דלור יסיים את כהונתו בשבועות הקרובים, ובאירופה מתלהט העימות בין המועמדים השונים. למעשה, בחירת יורשו של דלור היא העניין העיקרי שעל סדר יומה של פסגת קורפו. החשש הוא שעקב המחלוקת העזה לא תושג הסכמה על מינוי מועמד כלשהו לתפקיד הבכיר ורב ההשפעה ביותר במנגנון הענק של האיחוד האירופי.

באירופה מייחסים חשיבות רבה מאוד לזהותו של נשיא הנציבות, שהוא הגוף המבצע של האיחוד האירופי. לדלור היה תפקיד מפתח בניהול המהלכים לקראת כינון האיחוד האירופי וכעת, עם ההרחבה הצפויה ל־16 מדינות והרפורמות הצפויות במוסדות השונים, עשוי תפקיד נשיא הנציבות לקבל חשיבות גבוהה אף יותר.

לבחירת נשיא הנציבות הבא יש משמעות רבה במיוחד לנוכח העובדה שכמה מקברניטי היבשת, כמו פרנסואה מיטראן, הלמוט קוהל, פליפה גונסאלס או ג'ון מייג'ור, יפנו את מקומם או יעמדו לבחירה מחדש בעתיד הקרוב. משום כך מעוניינים המנהיגים הנוכחיים להשאיר את חותמם בנציבות באמצעות מינוי גורם מקורב.

המועמד שנחשב לבעל הסיכויים הרבים ביותר בשבועות האחרונים הוא ז'אן־לוק דהאן, ראש ממשלת בלגיה. אף על פי שהוא דמות אפורה למדי, זכה דהאן להערכה רבה בקרב מנהיגי אירופה. בימים האחרונים נראה היה כאילו התפקיד מובטח בכיסו. על־פי הקוד הפנימי האירופי, יש לבחור נשיא ממדינה קטנה לאחר דלור הצרפתי (שהחליף את טורן מלוקסמבורג).

דהאן עונה על קריטריון זה, והוא מקובל על הצרפתים וזוכה בעיקר לאהדת הגרמנים, הנהנים מעמדת מפתח בקבלת ההחלטות באיחוד האירופי. דהאן השכיל לנווט את הנשיאות התורנית של בלגיה עד לפני חצי שנה, תוך הפגנת פרגמטיזם וריאליזם בתקופה לא קלה בעבור האיחוד. לפני כשבוע רמזו גם גורמים ספרדיים שמדריד תתמוך בדהאן. הדברים באו לאחר לחץ גרמני מאסיבי על גונזאלס, שהוא עצמו גילה עד לאחרונה תמיכה במועמד היריב – ראש ממשלת הולנד, רוד לוברס.

לוברס, אישיות פופולארית למדי באירופה, נהנה מתדמית אישית חיובית בהרבה מזו של דהאן האלמוני. אולם הגרמנים אינם שוכחים את הסתייגותו מאיחוד גרמניה ב־89', ובון משקיעה מאמץ דיפלומטי רב לחסום את מועמדותו. גם הצרפתים אינם סולחים לו על שהעניק לבריטניה שסתומי מילוט רבים בעת המגעים על יישום הסכם מאסטריכט, בעת שהולנד היתה הנשיאה התורנית ב־91'.

גורמים אחרים סבורים כי ללוברס חסרה היכולת להנהיג עתה את תהליך האינטגרציה האירופית בהילוך גבוה. בחודשים האחרונים נראה כאילו מאמצי הבלימה נגד לוברס הוכתרו בהצלחה, אולם מאז תחילת השבוע חל שינוי במאזן הכוחות.

מועמדותו של דהאן איבדה גובה נוכח ההתנגדות המתעוררת באירופה לקבלת התכתיב הצרפתי־הגרמני, והקמפיין הנמרץ של לוברס עשה את שלו. לוברס גייס את ארצו לצדו והכריז כי האינטרסים של הולנד ושל כל המדינות האירופיות הקטנות תלויים בבחירתו. ללוברס כמה יתרונות בולטים: ניסיון רב בעניינים אירופיים, השתייכות למפלגה הדמוקרטית־נוצרית והיותו מנהיג של מדינה "קטנה".

בכל מקרה, המערכה הנוכחית היא שינוי חד בנוהג שהיה מקובל עד עתה באירופה, שלפיו המועמדים עצמם נמנעים מלקיים מערכת בחירות פומבית והמבחר המדיני מסור בלעדית לראשי המדינה והממשלה.

כעת נשמעות הערכות שלפיהן מלחמת ההתשה בין לוברס לדהאן עשויה לקדם את סיכוייהם של שני מועמדים אחרים: סר לאון בריטאן, סגן נשיא הנציבות הממונה על הסחר, ופיטר סאתרלנד, מנכ"ל גאט"ט. בריטאן הוא בריטי, ומשום כך סיכוייו טובים פחות בשל הגישה הבריטית המינימליסטית בכל הנוגע לאיחוד האירופי. סאתרלנד הוא אמנם אירי, אך אינו מוכר מספיק בזירה האירופית.

מועמדותם של בריטאן וסאתרלנד זכתה לעידוד בלתי צפוי משר החוץ האיטלקי, אנטוניו מרטינו, שהבהיר כי רומא בהנהגת סילוויו ברלוסקוני לא תיגרר עוד בעיניים עצומות אחר בון ופאריס. גם המהלך האיטלקי המעיד על המחלוקת הגוברת על עתיד האיחוד מקשה על יצירת קונסנזוס סביב מועמדותו של דהאן – תומך מושבע בהידוק הברית האירופית.

באירופה מודגש מאוד בימים אלה חסרונו של גורם מתווך. באופן טבעי היה צריך אנדריאס פאפאנדריאו, ראש ממשלת יוון, הנשיאה התורנית של האיחוד, לשמש מתווך ולחתור לפשרה, אולם מצב בריאותו והסיבוכים הרבים שיצר עם שותפות האיחוד מונעים ממנו לטפל בבחירת הנשיא הבא של הנציבות.

מקורות אירופיים מעריכים כי ההכרעה תהיה תלויה במהלכיו של לוברס, אשר כאחד מ־12 המנהיגים שישתתפו בפסגת קורפו יש בידו זכות וטו, ושלא גילה עד כה כל סימני נסיגה. כדי למנוע מבוי סתום בקורפו קרא מיטראן שלא לחסום את לוברס אם זה יזכה במינוי.

גורם מרכזי שמהלכיו בסוגיה הם בבחינת תעלומה לצמרת האירופית הוא ברלוסקוני, ששומר את הקלפים צמוד לחזה. ברלוסקוני עשוי להיות לשון מאזניים בקורפו.

שינוי יעוד קרקע חקלאית
ללא נישול החקלאים מאדמתם ומזכויותיהם

* החקלאים אומרים: כן!
לתכנון לאומי לשינוי יעוד קרקע חקלאית.

• החקלאים אומרים: לא!
לנישול החקלאים מאדמתם ומזכויותיהם.

• החקלאים אומרים: כן!
לשמירת זכות המתיישבים ליזום פיתוח אדמותיהם, תוך שמירת הבעלות עליהן.

• החקלאים אומרים: לא!
לסחר באדמות למטרות התעשרות קלה.

• החקלאים אומרים: כן!
להשוואת זכויותיהם על רכושם הקרקעי לזכויות המוענקות לכלל אזרחי ישראל.

מסע ההסתה וההכפשה בנושא הקרקעות המבוצע בידי גורמים במערכת השלטונית העויינים את החקלאים הוא חלק מנסיונם המוצהר המתמשך לחסל את החקלאות במדינת ישראל.

"חזונם" הוא מיגזר חקלאי קטן וחלש ושוק המוצף בתוצרת חקלאית גם משטחי האוטונומיה וגם ממדינות בחו"ל, המסבסדות בדרכים שונות את חקלאותן.

החקלאים מאוחדים ונחושים בהחלטתם להגן, בכל דרך אפשרית, על זכויותיהם: בקרקע, במים ובהבטחת השוק הישראלי למוצרים חקלאיים ישראליים.

המרכז החקלאי

הודעות בעניין
תכנון ובנייה

חוק התכנון והבניה, התשכ"ה־1965 מרחב תכנון מקומי רמת־גן

הודעה בדבר הכנת שני תכנית מפורטת. נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 77 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה־1965, כי הועדה המחוזית לתכנון ובניה, מחוז תל־אביב החליטה על הכנת שינוי תכנית מפורטת מספר רג/1061 המהווה שינוי לתכניות הבאות: שינוי לתכנית מפורטת מס' רג/293 ב' השטחים הכלולים בתכנית ומקומם: ישוב: רמת גן רח' [illegible] גוש 6109 חלקות 323, 326, 359, גוש 6109 ח"ח 350 העיקרים המוצעים: א. להפוך גלריה לשטח מסחרי, בשטח של 493.10 מ"ר שטח עיקרי ו־129.24 מ"ר שטח משני. ב. לשנות יעוד קומת [illegible] + לקומת משרדים בשטח עיקרי 218.72 מ"ר ושטח משני 219.24. ג. לאשר קומת [illegible] + בשטח של 278.16 מ"ר.

שמואל לסקר
יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ובניה מחוז ת"א

הועדה המקומית לתכנון ובניה שהם
ת.ד. 1 ד.נ. מרכז רמלה 73142 טל: 03/9731084

פרסום הקלה מתכנית ע"פ הוראות סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה 1965 ניתנת בזאת הודעה כי הוגשה לועדה מקומית לתכנון ולבניה שהם, בקשה לתכנית שינוי לשטחים: גוש 6850 מגרש 2254 ב' בישוב שהם, שם המבקש שמואל שובל. מהות ההקלה: 1) הקלה בקו בניין צדדי 2.50 במקום 3 מטר המותר. 2) הקלה בעלית גג בשטח 13.5 מטר מרובע לגובהים. כל המעוניין, אם כבעל [illegible] בקרקע, בבניינים או בנכסים הנ"ל שהתכנית עשויה להשפיע עליהם, יוכל לעיין במסמכי התכנית במשרדי הועדה המקומית הנ"ל בשעות העבודה הרגילות, ולהגיש התנגדות לתכנית תוך 14 יום מתאריך פרסום זה.

דב שיש
יו"ר הועדה

הועדה המקומית לתכנון ובניה "ילדים"

נמסרת בזה הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה־1965, כי הוגשה למשרדי הועדה הנ"ל בקשה להיתר בגוש 4432 מגרש 252 ישוב [illegible] ע"י קבלן [illegible] מהות הבקשה בהעברת אחוזי הבניה מקומה א' לקומת קרקע 123 מ"ר במקום 120 מ"ר המותרים. את ההתנגדויות אפשר להגיש למשרדי הועדה רח' [illegible] 1 רמלה תוך 14 יום מתאריך פרסום הודעה זו.

ע. לאלו
יו"ר הועדה

הועדה המקומית לתכנון ולבניה "מבוא העמקים"

נמסרת בזה הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה 1965, כי הוגשה למשרדי הועדה המקומית "מבוא העמקים" נצרת עילית, בקשה להקלה בתיק מס' 52/94 מגוש ע"י חסן שלמה + לוי מאיר + [illegible] מישוב רמת ישי גוש 11022 חלקה 36 מהות ההקלה בקו בניה קדמי ואחורי. את ההתנגדויות אפשר להגיש למשרדי הועדה המקומית הנ"ל רח' כרמל 20/5 נצרת עילית תוך 14 יום מתאריך פרסום הודעה זו.

ז'אק לאורו
יו"ר הועדה

הועדה המקומית לתכנון ובניה רעננה

הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה־1965 להלן החוק ניתנת בזה הודעה כי בהתאם לסעיף 149 לחוק, הוגשה לועדה המקומית לתכנון ובניה רעננה (להלן הועדה המקומית) בקשה להיתר בגוש 6579 חלקה 6 מגרש 2081 רח' יעקב חזן 5/3 מבוקשת הקלה 10% בקו בנין צדדיים דהיינו 2.7 מ' במקום 3.0 מ' המותרים. כל המעונין רשאי לעיין בתכנית במשרדי הועדה המקומית רעננה במקום ובימים שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל. כל הרואה עצמו נפגע מהקלה זו, רשאי להגיש התנגדותו להקלה תוך שבועיים מתאריך הודעה זו, לועדה המקומית במשרדי העירייה.

זאב בילסקי
יו"ר הועדה המקומית לתכנון והבניה

המועצה האזורית עמק חפר
ליד מדרשת רופין מיקוד 60960 טל 09-687550 פקס 09-689692
תאריך: 9.6.94 הודעה: 149

הועדה המקומית לתכנון ובניה עמק חפר

הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה התשכ"ה 1965 הנני להודיעכם כי הוגשה לועדה המקומית לתכנון ובניה עמק חפר בקשה להקלה בגוש 8322 חלקה 226 בישוב – רשפי שושנת העמקים. ההקלה המבוקשת היא: שטח בניה 125 מ"ר במקום 103 מ"ר. כל מי שיש לו התנגדות למתן ההקלה הנ"ל רשאי להגיש לועדה המקומית את התנגדותו המנומקת בתוך 14 יום מפרסום הודעה זו.

בכבוד רב,
עמרם דגני
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ובניה עמק חפר

חוק התכנון והבניה התשכ"ה־1965 הועדה המקומית לתכנון ולבניה "זמורה"

מודעה בהתאם לסעיף 149 הרינו מודיעים בזאת כי הוגשה לועדה המקומית לתכנון ולבניה "זמורה" ע"י [illegible] בגוש 3770 חלקה 230 מגרש 230/א' לחוק הקלה להעברת זכויות מקומה לקומה ללא תוספת שטח. כל מי שיש לו התנגדות להוצאת היתר/אישור הנ"ל במקום זה רשאי להגיש לועדה המקומית לתכנון ולבניה "זמורה", רח' בית הפועלים 6, רחובות את התנגדותו המנומקת ולציין את כתובתו המדויקת. ההתנגדויות תתקבלנה במשך 14 יום מתאריך פרסום הודעה זו והבאתה לדיון בפני הועדה הנ"ל.

ציון כהן
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה "זמורה"

חוק התכנון והבניה, התשכ"ה־1965 מרחב תכנון מקומי מבוא העמקים

הודעה בדבר אשור תכנית המהווה שינוי תכנית מתאר מקומית. נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 117 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה־1965, בדבר אשור תכנית, המהווה שינוי תכנית מתאר מקומית הנקראת: "תכנית מספר ג/6485", המהווה שינוי לתכניות הבאות: מתאר מס' 1228 השטחים הכלולים בתכנית ומקומם: ישוב: מגדל העמק, גושים 17472, חלקי גושים 17467, 17468, 17469, 17470, 17538, עיקרי הוראות התכנית: הכנת תכנית מתאר וקביעת התנאים למתן היתרי בניה בתחום תכנית זו. הודעה על הפקדת התכנית פורסמה בי"פ מספר 3774 עמוד 999 בתאריך 17/06/90. התכנית האמורה נמצאת במשרדי הועדה המחוזית צפון וכן במשרדי הועדה המקומית לתכנון ובניה מבוא העמקים וכל המעונין רשאי לעיין בה, בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.

אפרים קיינלר
יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ובניה מחוז צפון

הועדה המקומית לתכנון ולבניה "מבוא העמקים"

נמסרת בזה הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה 1965, כי הוגשה למשרדי הועדה המקומית "מבוא העמקים" נצרת עילית, בקשה להקלה בתיק מס' 46/94 מגוש ע"י סקראן אמיל מישוב ריינה גוש 17522 חלקה 21/5 מהות ההקלה בקו בניה צידי. את ההתנגדויות אפשר להגיש למשרדי הועדה המקומית הנ"ל רח' כרמל 20/5 נצרת עילית תוך 14 יום מתאריך פרסום הודעה זו.

ז'אק לאורו
יו"ר הועדה

חוק התכנון והבניה, התשכ"ה־1965 מרחב תכנון מקומי פתח תקוה

הודעה בדבר אשור תכנית המהווה שינוי תכנית מתאר מקומית. נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 117 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה־1965, בדבר אשור תכנית, המהווה שינוי תכנית מתאר מקומית הנקראת: "תכנית מספר פת/1207/23", המהווה שינוי לתכניות הבאות: פ"ת 2002 ב, פת/2002/9 השטחים הכלולים בתכנית ומקומם: ישוב: פתח תקוה רחוב דיינס 55 גוש 6400 חלקות 111, עיקרי הוראות התכנית: א. קביעת קווי בנין לפי הקיים בשטח. ב. קביעת אחוזי בניה לפי הקיים. הודעה על הפקדת התכנית פורסמה בי"פ מספר 4141 עמוד 4175 בתאריך 03/09/93. התכנית האמורה נמצאת במשרדי הועדה המחוזית המרכז וכן במשרדי הועדה המקומית לתכנון ובניה פתח תקוה וכל המעונין רשאי לעיין בה, בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.

יו"ר אהרון לוי
יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ובניה מחוז המרכז

חוק התכנון והבניה, התשכ"ה־1965 מרחב תכנון מקומי הגליל המרכזי

הודעה בדבר הפקדת תכנית המהווה שינוי תכנית מתאר מקומית. נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 89 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה־1965 כי במשרדי הועדה המחוזית לתכנון ובניה, מחוז צפון ובמשרדי הועדה המקומית לתכנון ובניה הגליל המרכזי מופקדת תכנית המהווה שינוי תכנית מתאר מקומית הנקראת: "תכנית מספר ג/8056", המהווה שינוי לתכניות הבאות: ג/1232 השטחים הכלולים בתכנית ומקומם: ישוב: דיר חנא גוש 19418 ח"ח 16, עיקרי הוראות התכנית: שינוי יעוד למגורים. כל המעונין רשאי לעיין בתכנית, בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל. כל מעונין בקרקע, בבנין או בכל פרט תכנוני אחר הרואה את עצמו נפגע על ידי התכנית, וכן כל הזכאי לכך על פי סעיף 100 לחוק, רשאי להגיש התנגדות תוך חודשיים מיום פרסומה של הודעה זו ברשומות, למשרדי הועדה המחוזית לתכנון ובניה, מחוז צפון קרית הממשלה נצרת עילית 17000 טל. 06-508508 המתנגד ימציא העתק התנגדותו למשרדי הועדה המקומית, הגליל המרכזי [illegible] עכו 24100 [illegible]. התנגדות לתכנית לא תתקבל ולא תידון אלא אם כן הוגשה בכתב בפירוט הנמקות ובלווי תצהיר המאמת את העובדות שעליהן היא מסתמכת.

אפרים קיינלר
יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ובניה מחוז צפון

חוק התכנון והבניה, התשכ"ה־1965 מרחב תכנון מקומי הגליל המרכזי

הודעה בדבר הפקדת תכנית המהווה שינוי תכנית מתאר מקומית נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 89 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה־1965 כי במשרדי הועדה המחוזית לתכנון ובניה, מחוז צפון ובמשרדי הועדה המקומית לתכנון ובניה הגליל המרכזי מופקדת תכנית [illegible] הנקראת: "תכנית מספר ג/7957", [illegible] ישוב: כוכב [illegible] עיקרי הוראות התכנית: [illegible] בית קברות קיים ולשטח פרטי פתוח. [illegible]

אפרים קיינלר
יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ובניה מחוז צפון

חוק התכנון והבניה, התשכ"ה־1965 מרחב תכנון מקומי מבוא העמקים

הודעה בדבר אשור תכנית המהווה שינוי תכנית מתאר מקומית [illegible] "תכנית מספר ג/5597", [illegible] ישוב: ריינה [illegible]

אפרים קיינלר
יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ובניה מחוז צפון

חוק התכנון והבניה, התשכ"ה־1965 מרחב תכנון מקומי זמורה

הודעה בדבר הפקדת תכנית המהווה שינוי תכנית מתאר מקומית [illegible] "תכנית מספר זמ/327", [illegible] ישוב: קרית עקרון [illegible] גוש 3797 חלקה 124, [illegible]

יו"ר אהרון לוי
יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ובניה מחוז המרכז

חוק התכנון והבניה, התשכ"ה־1965 מרחב תכנון מקומי הגליל המזרחי

הודעה בדבר הפקדת תכנית המהווה שינוי תכנית מתאר מקומית [illegible]

אפרים קיינלר
יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ובניה מחוז צפון

חוק התכנון והבניה, התשכ"ה־1965 מרחב תכנון מקומי הגליל המזרחי

הודעה בדבר הפקדת תכנית המהווה שינוי תכנית מתאר מקומית [illegible]

אפרים קיינלר
יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ובניה מחוז צפון

הועדה המקומית לתכנון ולבניה "מבוא העמקים"

נמסרת בזה הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה 1965, כי הוגשה למשרדי הועדה המקומית "מבוא העמקים" נצרת עילית, בקשה להקלה בתיק מס' 57/94 מגוש ע"י [illegible] מישוב ריינה גוש 17512 חלקה [illegible] מהות ההקלה בקו בניה קדמי + צידי את ההתנגדויות אפשר להגיש למשרדי הועדה המקומית הנ"ל רח' כרמל 20/5 נצרת עילית תוך 14 יום מתאריך פרסום הודעה זו.

ז'אק לאורו
יו"ר הועדה

הועדה המקומית לתכנון ובניה רעננה

הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה־1965 להלן החוק ניתנת בזה הודעה כי בהתאם לסעיף 149 לחוק, הוגשה לועדה המקומית לתכנון ובניה רעננה (להלן הועדה המקומית) בקשה להיתר בניה בגוש 7669 חלקה 134 רח' הנרקיס 6 מבוקשת הקלה [illegible] בקו בנין צדדי [illegible] המותרים. כל המעונין רשאי לעיין בתכנית במשרדי הועדה המקומית רעננה במקום ובימים שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל. כל הרואה עצמו נפגע מהקלה זו, רשאי להגיש התנגדותו להקלה תוך שבועיים מתאריך הודעה זו, לועדה המקומית במשרדי העירייה.

זאב בילסקי
יו"ר הועדה המקומית לתכנון והבניה

הועדה המקומית יהוד
[illegible]

פרסום הקלה ע"פ הוראות סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה 1965 [illegible]

בכבוד רב,
שלמה בקשי
יו"ר הועדה לתכנון ולבניה [illegible]

מרחב תכנון מקומי שומרון

נמסרת בזה הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה־1965 [illegible] זכרון יעקב 30950.

דוד לוין
יו"ר הועדה המקומית השומרון

הועדה המקומית לתכנון ולבניה [illegible]

הודעה על פי סעיף 149 [illegible]

[illegible]
ראש העיריה יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה [illegible]

הועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב־יפו

הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה 1965 [illegible] כל מי שיש לו התנגדות [illegible] רשאי להגיש התנגדותו לועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב־יפו [illegible] תוך 14 יום מתאריך פרסום הודעה זו והבאתה לדיון בפני הועדה הנ"ל.

[illegible]
יו"ר ועדת המשנה לתכנון ולבניה תל־אביב־יפו

חוק התכנון והבניה, התשכ"ה־1965 מרחב תכנון מקומי ירושלים

הודעה בדבר אשור תכנית המהווה שינוי תכנית מתאר מקומית נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 117 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה־1965 בדבר אשור תכנית, המהווה שינוי תכנית מתאר מקומית הנקראת: "תכנית מספר 2925 ב'", [illegible] התכנית האמורה נמצאת במשרדי הועדה המחוזית ירושלים וכן במשרדי הועדה המקומית לתכנון ובניה ירושלים וכל המעונין רשאי לעיין בה, בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.

אליהו סויסה
יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ובניה מחוז ירושלים

صكدا من الرمل

חדשות חוץ

צילום: אי־פי

חייל לבנוני בעמדה המשקיפה על בנייה הרוסה בעליי

צבא לבנון התפרס בהרי השוף

הממשלה מנסה ליישב באזור מוסלמים ונוצרים שברחו במלחמת האזרחים

עליי, לבנון (אי־פי). כ־8,000 חיילים של צבא לבנון התפרסו אתמול בהרי השוף, בפתיחת מבצע שמטרתו להשיב את שליטת הממשלה לאזור. שליטתה של הממשלה המרכזית בהרי השוף, המרכז הדרוזי של לבנון, התערערה במשך מלחמת האזרחים במדינה, בשנים 1975–1990.

נשים דרוזיות השמיעו קריאות שמחה, נופפו מטפחות לבנות מהמרפסות והמטירו על הטנקים והנגמ"שים אורז ומי ורדים.

חיילים מהבריגדה השלישית והבריגדה העשירית של הצבא תפסו עמדות ב־32 עיירות דרוזיות. מפקד של הצבא באזור אמר כי החיילים ילוו נוצרים שישובו לחיות באזור ויגנו עליהם. עם זאת, לא פורסם לוח זמנים להחזרת הנוצרים.

בתקופת מלחמת האזרחים ניהלו המוסלמים והנוצרים קרבות עזים בהרי השוף. באזור זה נהרגו 150 אלף אנשים ונפצעו 100 אלף, אך מאז סיום המלחמה שורר בו שקט.

מאז 91' יש שם נוכחות צבאית. באותה שנה פורקו המיליציות והממשלה חזרה לשלוט במקום.

ממשלת לבנון מנסה ליישב מחדש מוסלמים ונוצרים שנאלצו לעקור מבתיהם במלחמת האזרחים. על פי הערכות שונות, מדובר בכ־450 אלף בני אדם. פקידים בכירים אומרים כי כ־37 אלף מבין 76 אלף הנוצרים שנמלטו מהרי השוף ומהאזורים הסמוכים כבר שבו לשם.

"משימתנו היא לסייע בהשבת חיים תקינים לאזור וביצירת דוגמאות של דו קיום בשלום", אמר להיליה רמטכ"ל צבא לבנון, אמיל לאחוד. "אל תחסכו כל מאמץ להשיב את הפליטים. אני בטוח שאתם מודעים לכך שהשלום האזרחי לא יהיה יציב, כל עוד ניכרים עקבות מלחמת האזרחים".

המנהיג הדרוזי ואליד ג'ונבלאט הוא שר לענייני פליטים בקבינט של חרירי, שמורכב במחציו ממוסלמים ובחציו מנוצרים.

פריסת הצבא בהרי השוף השיבה באופן רשמי את שלטון הממשלה ליותר מ־65% ממרכזי האוכלוסיה בלבנון, אך שחלק ניכר מדרום לבנון והמזרחה נותרו מחוץ לשליטת הממשלה.

צבא לבנון, המונה 47 אלף חיילים, עדיין נמצא בתהליכי הקמה מחדש לאחר מלחמת האזרחים. הצבא זוכה לתמיכתם של 40 אלף חיילים מסוריה, השליטה האמיתית בלבנון.

ממשלת לבנון שולטת בלבנון ובמרכז הנוצרי, הנמצא צפונית מזרחית לבירה, אך סוריה שולטת בעמק בקעה במזרח לבנון וישראל מחזיקה ברצועת ביטחון בדרום המדינה.

אנשי דת ופוליטיקאים ימנים מהקהילה המארונית, הקהילה הנוצרית הגדולה ביותר בלבנון, התלוננו כי ממשלת לבנון אינה מפעילה יד חזקה באזורים המוסלמיים, כפי שהיא פועלת במובלעת שלהם.

צפון תימן מאיימת להסתער על עדן; שיחות השלום שנועדו להיום בוטלו

צנעא (אי־פי). כוחות צפון תימן איימו אתמול להסתער על מעוז הדרום, עדן, לאחר שהמאמצים, הנעשים בחסות האו"ם, לתווך בין הצפון לדרום במלחמת האזרחים בתימן – נכשלו. האיום היה מלווה בהפגזה כבדה על עיר הנמל עדן.

בדיווחים נמסר, כי 36 בני אדם נהרגו בתקיפות טילים על העיר, מיום חמישי עד אתמול בבוקר. אתמול, על־פי הדיווחים, נפצעו 17 בני אדם בהפגזה ליד נמל התעופה.

אזהרת הצפון שמה קץ לניסיון נוסף להביא להפסקת אש. רק שלשום נמסר, כי כוחות הצפון והדרום הסכימו להגיע היום לשיחות בקהיר, שאורגנו על ידי מתווך האו"ם, לח'דר ברהימי. אתמול, הודיע שר החוץ המצרי, אחמד מוסא, על ביטול של השיחות.

ממשלת צפון תימן, בראשות הנשיא עלי עבדאללה סאלח, דרשה שכוחות הדרום, בראשותו של סגן נשיא המדינה לשעבר, עלי סאלם אל־ביד, יחזרו בהם מהחלטתם מלפני חודש לפרוש מהרפובליקה המאוחדת. אם לא יעשו כן, הזהירה ממשלתו של עבדאללה סאלח, הם יותקפו.

אזהרתו של סאלח הועברה אתמול לארה"ב ולסעודיה באמצעות הצהרה ששודרה ברדיו צנעא.

בהצהרה נאמר, כי הממשלה הבטיחה בעבר לארה"ב ולסעודיה כי היא תעכב את כניסת כוחות הצפון לעדן כדי לאפשר גיבושו של "פתרון פוליטי הולם" למלחמה. אך לנוכח המשך "המרד", הממשלה "מוצאת עצמה נאלצת – בהתאם לחובתה על פי החוקה – לטפל במפירי הלגיטימציה החוקתית בדרכים הראויות, בכל חלק בטריטוריה של תימן".

עיר הנמל של עדן סובלת גם ממחסור הולך וגובר במזון, במים ובתרופות. לפני המלחמה מנתה אוכלוסיית עדן 350 אלף בני אדם ועכשיו נוספו אליהם אלפי פליטים.

כוחות הצפון, שכבשו את רוב שטח המדינה מאז תחילת מלחמת האזרחים, ב־4 במאי, נעצרו בשערי עדן ובשערי המחוז הדרומי מוקאלה.

מאות נספו בשיטפונות בדרום סין

בייג'ין (ע"צ ואי־פי). לפחות 257 בני אדם נספו בשיטפונות הפוקדים זה שבוע את דרום ודרום מזרח סין. כך עולה מהעיתון הרשמי שפורסם ביום ששי העיתון "צ'יינה דיילי".

אחד האזורים שנפגעו בצורה הקשה ביותר היה מחוז גואנגדונג, שבו נהרגו יותר מ־40 איש ביומיים האחרונים. צפונית לגואנגזו, במחוז הונאן, נספו 66 בני אדם בשיטפונות שנגרמו עקב גשמים כבדים שהחלו לרדת ב־11 ביוני.

גם אזורים אחרים בדרום ובדרום מזרח סין נפגעו קשות מן השיטפונות, בעיקר במחוז ג'יאנגשי שבו נהרגו לפחות 19 בני אדם. מאות אלפי בתים נהרסו במחוזות אלה.

נשיא הליגה לזכויות האדם באלג'יריה נרצח בירית

אלג'יר, אלג'יריה (אי־פי). משטרת אלג'יריה מסרה כי נשיא הליגה לזכויות האדם במדינה נרצח אתמול במשרדו.

עדי ראייה אמרו כי כמה אנשים חמושים ירו ביוסף פתאללה, בן 64, ולאחר מכן נמלטו. המשטרה לא מסרה מידע נוסף לגבי הרוצחים, איש לא לקח על עצמו את האחריות למעשה.

פתאללה, עורך דין לשעבר, נבחר לראש הליגה לזכויות האדם ב־1991. איגוד בלתי תלוי זה מתח ביקורת על הפרת זכויות האדם שביצעו שני הצדדים בסכסוך המתנהל זה שנתיים בין הפונדמנטליסטים המוסלמים לבין כוחות הביטחון של הממשלה, הזוכים לתמיכת הצבא.

המנהיג הנרצח לא היסס למתוח ביקורת פומבית על מעשי האלימות על רקע פוליטי, ואמר כי הוא אינו חושש לקרוא תיגר על הממשלה. פתאללה דרש לסגור את מחנות המעצר במדבר סהרה, שם נעצרו אלפי תומכים של הפונדמנטליסטים מבלי שיוגש נגדם כתב אישום.

עשרות פעילים למען זכויות האדם, אינטלקטואלים, פוליטיקאים, עיתונאים ואלג'יראים בולטים אחרים, נהרגו בידי מתנקשים איסלאמיים מיליטנטיים, המנסים להביא להפלת הממשלה. כמו כן היו האשמות על התנקשויות שביצעו פלוגות מוות אנטי־פונדמנטליסטיות.

מיטראן: צרפת תשלח חיילים לרואנדה, גם אם מדינות המערב לא יצטרפו אליה

כוחות האו"ם פינו מקיגאלי כ־300 אזרחים בני שני השבטים היריבים

פאריס (אי־פי). נשיא צרפת, פרנסואה מיטראן, אמר אתמול כי ארצו תשלח בנהירות כוח צבאי שיתערב בנעשה ברואנדה כדי לשים קץ למעשי הטבח שם, גם אם לא יימצאו שותפים מערביים שיצטרפו ליוזמה זו.

"אסור להפסיד זמן בהתערבות בנעשה ברואנדה", אמר מיטראן בוועידה לפיתוח של ארגון אונסק"ו. "שתיים או שלוש מדינות אפריקאיות נענו עד כה בחיוב ליוזמתנו, אך אני עדיין ממתין לתגובות הולמות מצד מדינות אירופיות. תהא תשובתם אשר תהא, אנחנו נעשה זאת. כל שעה חשובה".

מיטראן הוסיף כי צרפת תפעל מבלי להמתין לפריסה אפשרית של כוח לשמירה על השלום שיאורגן על ידי האו"ם.

מאז יום רביעי שעבר חיפשה צרפת שותפים שיצטרפו להצעתה לערב כוחות צבא ברואנדה, בניסיון להגן על אזרחים מפני מעשי טבח נוספים.

כמה מנהיגים אפריקאים קיבלו הצעה זו בברכה. אבל ארגון המורדים ברואנדה, שבראשו עומדים בני שבט טוטסי, גינה את היוזמה. לדברי המורדים, אי אפשר לראות בצרפת מדינה ניטראלית בסכסוך משום שבעבר היא העניקה תמיכה לממשלת רואנדה, שבראשה עומדים בני שבט הוטו.

מיטראן הגיב על כך באומרו כי מנהיגי המורדים הודו לו על הסיוע שהושיטה צרפת בדיוני השלום בארושה שעברה – יוזמה שקרסה עקב ההתנקשות בחייו של נשיא רואנדה, ז'ובנאל הביארימאנה, ב־6 באפריל.

בכנס של הארגון למען אחדות אפריקה, שנפתח ביום רביעי, היו דיונים שהובילו להפסקת אש, אך מיטראן אמר כי הוא ופקידים צרפתיים בכירים נוספים החליטו לפעול על דעת עצמם משום שנראה שיידרשו כמה שבועות כדי לארגן כוח או"ם לשמירה על השלום.

בביקור שקיים בסוף השבוע אמר שלשום שר החוץ הצרפתי, אלאן ז'ופה, כי יידרשו כ־1,000 עד 2,000 חיילים להתערבות ברואנדה. הוא לא פירט אם צרפת תהיה מוכנה לשלוח לבדה את כל החיילים הדרושים, אם יהיה צורך בכך.

לדברי ז'ופה, ההתערבות תהיה "מבצע הומניטארי, תחת דגל האו"ם ובתמיכתו". ז'ופה הודה כי המורדים ברואנדה מתנגדים להתערבות צרפתית, אך אמר: "ננסה לשכנע אותם. נוכל להעלות טיעונים טובים".

בני טוטסי מהווים כ־15% בלבד מאוכלוסיית רואנדה; כמעט כל שאר התושבים הם בני הוטו.

ארגון הסיוע הידוע "רופאים ללא גבולות" יצר תקדים, כשבפעם הראשונה בתולדותיו קרא להתערבות צבאית ברואנדה. אך הארגון אמר כי בשל מעורבותה הצבאית של צרפת במדינה זו בעבר, עליה להגביל את מעורבותה לסיוע פיננסי ולוגיסטי בלבד.

שתי קבוצות פליטים

קיגאלי (רויטר). דובר האו"ם בקיגאלי, בירת רואנדה, מסר כי כוחות האו"ם פינו אתמול כ־300 מתושבי רואנדה, מבין הבאות שנלכדו בקווי החזית בעיר זו.

הדובר, מייג'ור ז'אן־גי פלאנט, אמר לכתבים כי שתי קבוצות, בנות 150 איש כל אחת, מבני שבט ההוטו ומבני טוטסי, הועברו בין האזור שבידי הממשלה לבין האזור שבידי המורדים בשלב הראשון של המבצע. הפינוי התנהל תחת אש מקלעים כבדה. "אלו היו רק יריות אזהרה", אמר הדובר.

לדברי פלאנט, כוחות משלחת הסיוע של האו"ם ברואנדה, שמספרם מועט מהנדרש ובידיהם ציוד בלתי מספק, המשיכו לפנות אזרחים נוספים אתמול אחר הצהריים.

השלב הראשון כלל פינוי 150 בני שבט טוטסי מהמלון מיל קולין שבמרכז העיר, הנמצא בידי כוחות הממשלה, ומספר זהה של בני הוטו מבית החולים המלך פייסל, הנמצא בידי המורדים.

בני הטוטסי ששוחררו מהמלון סיפרו ביום ששי על רגעי אימה שעברו כשאנשי המיליציות של בני ההוטו התעדו על הבניין. הם ניצלו בזכות פעולתו המהירה של צבא הממשלה, ששלח חיילים לגרש את לוחמי המיליציה.

סגן מפקד משלחת הסיוע של האו"ם לרואנדה, בריגדיר־גנראל אנרי אניידוהו, אמר לכתבים כי הוא מאמין שחידוש מבצעי הפינוי יסייע למאמצי המשלחת להביא להפסקת אש.

נהרג קצין או"ם מאורוגוואי

דובר משלחת האו"ם ברואנדה מסר כי שלשום נהרג קצין או"ם מאורוגוואי, מייג'ור חואן סאול מנצ'אדו, בן 40. בתקרית, שאירעה צפונית לקיגאלי, נפצע גם חייל אחר מבנגלדש. השניים פונו ביום ששי אחר הצהריים לניירובי, על סיפון מטוס קנדי.

המשקיפים הצבאיים של האו"ם היו בדרכם למשימת סיור בצפון המדינה, כאשר רכבם הותקף ביריות כ־20 ק"מ מהבירה קיגאלי. טרם ידוע מי ירה לעברם. מנצ'אדו הוא החייל ה־13 מכוח האו"ם שנהרג ברואנדה מאז פרוץ הקרבות במדינה, ב־6 באפריל.

יומן

משבר בקובה

הפסגה האיברו־אמריקאית שהתכנסה בקרטגנה שבקולומביה, היתה זירה לעימות נוקב בין מנהיגי דרום היבשת ועמיתיהם מספרד ופורטוגל לבין נשיא קובה, פידל קסטרו, על רקע "משבר השגרירות" בהוואנה. עשרות רבות של קובאנים מצאו בימים האחרונים מקלט בכמה שגרירויות זרות בבירה והעמידו את המשטר הקומוניסטי בפני משבר מחודש.

משתתפי הפסגה קראו לקסטרו, המציין 36 שנים לשלטונו, לבצע רפורמות לקראת מעבר לכלכלת שוק חופשי ומבנה דמוקרטי יותר של המשטר. קסטרו הגיב בזעם ותקף את המנהיגים הלטיניים על שאינם מעריכים את הישגי ארצו ואינם פועלים להסרת החרם האמריקאי מעל האי, הנתון במשבר כלכלי חריף ביותר מאז הפסקת הסיוע הסובייטי המאסיבי.

אולם הרטוריקה של "פידל" אינה יכולה לחפות על המציאות. בעוד שמרבית מדינות דרום היבשת זנחו את הדיקטטורה והן צועדות לקראת רפורמות כלכליות מרחיקות לכת, סובלת קובה מהידרדרות מתמדת והנהגתה אינה מגלה כל סימנים לשינוי. בעת התמוטטות הגוש הקומוניסטי הכריז קסטרו שקובה תדבק בסוציאליזם המהפכני, גם אם תהיה השריד האחרון לצורת משטר זו. אולם הלחץ האמריקאי המתמיד, הקריאות לשינוי מצד העולם ההיספאני והזעזועים הפנימיים, מעמידים אותו במצב קשה ביותר.

המשך החרם האמריקאי על קובה הוא מוזר למדי. קשה להאמין שיש עדיין גורמים רציניים בארה"ב הסבורים שהאי המדולדל הזה מהווה איום על הדמוקרטיה האמריקאית או על משטרים פרו־אמריקאיים ב"חצר האחורית". גם הנשיא קלינטון, הרחוק מרחק רב מהמגמה הרפובליקאית הנוקשה כלפי "האיום הקומוניסטי", הודיע שלא לשתף את קובה בפסגה האמריקאית שתתקיים במיאמי בסוף השנה.

מאידך גיסא, חייבים לחול שינויים עמוקים בקובה עצמה כדי להביא לשיפור במצב הכלכלי ולשים קץ לניסיונות הבריחה אל מחוץ לגבולות או לשטחים הנהנים מחסינות דיפלומטית. קובה אמנם הצטיינה ברמה סוציאלית משופרת יחסית לשכנותיה, אך גם אם בית הכלא הוא ברמה גבוהה, והיום חל שינוי לרעה אפילו בכך, עדיין האסירים היושבים בו מבקשים לפרוץ את חומותיו.

ניצן הורוביץ

עם כל הכבוד לגליון האלקטרוני...

אין לך סיכוי בלי

EASYPLAN®

התוכנה לתכנון עסקי של "איזיפלן" לא יכולה להבטיח לך הצלחה בעסקים אבל היא בהחלט יכולה להראות לך את הדרך לשם.

פשוטה יותר מגליון אלקטרוני ונותנת יותר:

אם למדת להפעיל תוכנות המבוססות על גליון אלקטרוני (וגם אם לא...), אין לנו ספק שתסתדר בקלות עם "איזי פלן". תוכנת "איזי פלן", נכתבה עבורך על ידי מיטב היועצים הכלכליים בארץ, ועל מנת להשתמש בה אינך זקוק לידע מוקדם במחשבים, כלכלה או מנהל עסקים. פשוט תיכנס לתוכנה ותתחיל לעבוד !!

בנוסף, מאפשרת התוכנה למנהלים שעדיין עובדים על גליון אלקטרוני, להקדיש את זמנם לניתוח התוצאות הכלכליות, בזמן שהתוכנה עושה את שאר העבודה...

תוכנית עסקית בפורמט בנקאי מוכר:

כדי שהבנק ירצה לתת לך אשראי, אתה צריך לתת לבנק את מה שהוא רוצה. הבנקים רוצים תוכנית עסקית. תוכנת "איזי פלן" תסייע לך בבניית תוכנית עסקית מקצועית ביותר, הכוללת דו"ח רווח והפסד, תזרים מזומנים, מאזן, דו"חות תקציב, מדדים פיננסיים, נקודות איזון, ראשי פרקים עיקריים עבור המלל, גרפים צבעוניים מרשימים ועוד ועוד. עם התוכנית של "איזי פלן", נראה את מנהל הבנק שלך אומר לך לא...

לראות את העסק שנה מהיום:

כי כדי להצליח בעסקים צריך לבנות תוכנית עסקית נכונה וארוכת טווח. צריך לבחון את כדאיות העסק, המוצר, או הפרוייקט. לבדוק תוכניות התייעלות שונות, לעמוד על אפשרויות המימון ולדעת בדיוק מה מידת האיתנות הפיננסית של העסק לשנה הקרובה וגם, לשנים שיבואו. בקיצור, אתה יכול בלי "איזי פלן", השאלה היא אם אתה יכול להרשות לעצמך...

מבצע החודש!!!
קנה "איזי פלן" וקבל חינם את תוכנת
PERSONAL ORGANIZER
בשווי של 149 ש"ח
צלצל חינם: 177 022-0696

EASYPLAN®

התוכנה היחידה לתכנון עסקי מקיף

B-PLAN ביפלן אינטרנשיונל תוכנות בע"מ
בית קורקס, משכית 27 הרצליה. טל: 0696 - 022 - 177

מפיץ ראשי: מ.ל.ס. מערכות מחשבים רח' הבונים 9 ר"ג טל. 03-5765544, פקס: 03-5765586

משווקים: תל אביב: אנשים ומחשבים - פינסקר 64, 03-5288428 חשבשבת - שד' יהודית 10, 03-5631900 כלנית - חומה ומגדל 16, 03-5372929 קרסור - היצירה 4 רמת גן, 03-5755656

ירושלים: לחן הראל - יפו 6, 02-512515 קול טב - דרות הראשונים 3, 02-257828 חיפה: אסדור-המגינים 58, 04-514214 בראזר- שד' ההסתדרות 78, 04-418250 חשבשבת צפון - שלמה בן יוסף 10 צ'קפוסט, 04-727292

רחובות: אקסס טכנולוגיה - רב תכליתי 1 ק. ויצמן 08-406610 באר-שבע: יהב - שד' שזר 6 באר-שבע 07-280341 רעננה: סופר אופים - התעשיה 20 א.ת. רעננה 09-902242

עיט למתכנן ולאדריכל

התוכנה היחידה לניהול מלא של משרדי תכנון

* ניהול פרוייקטים * ניתוח תכנון/ביצוע.
* חשבונות לפי שלבים, שעות עבודה ופיקוח עליון.
* עובדים ושעות עבודה.
* מזכירות, תיוק וארכיונים

דלה מערכות ממוחשבות בע"מ
כצנלסון 89 גבעתיים. 53271. טל: 6724182. 03-6727838

הארץ

יום ראשון י' בתמוז התשנ"ד
19 ביוני 1994

מערכת, הנהלה, מודעות, הפצה ומנויים: תל אביב, רחוב זלמן שוקן 21, טל' 5121212
ת"ד 233 תל אביב 61001 פקס' 6810012 מערכת, 6815857 הנהלה, 6815859 מודעות
ירושלים: רחוב הבצלאל 2, טל' 02-254245/6, ת"ד 273 י-ם 91002 פקס' 02-254249
חיפה: רחוב נורדאו 20, טל' 04-6231667, ת"ד 5259 חיפה 31052 פקס' 04-670715
שירות תלונה למנויים 5121533, 03-5121344 מודעות לוח הדרושים 03-6382020

המו"ל: הוצאת עיתון הארץ בע"מ, רחוב זלמן שוקן 21, תל אביב
העורך: חנוך מרמרי עורך המשנה: יואל אסתרון

גרשום שוקן, העורך 1939-1990

HA'ARETZ Daily Newspaper, P.O.B 233 Tel Aviv 61001 Israel
21 Salman Schocken St., Tel (03)5121212, Fax 6810012

תיקי משפט יוצאים לאור

פומביות הדיון השיפוטי הוכרה בפסיקת בג"ץ כ"ערך יסוד", שבלא קיומו נפגעת תחושת הצדק. גם בהכרה שאין מדובר בערך חברתי מוחלט אלא בערך שיש לאזנו מול ערכים אחרים, מחייב משטר דמוקרטי נוסחת איזון שלא תשאיר את עקרון הפומביות בחזקת הלכה בלבד. הרשות השופטת היא שנקראת, לא אחת, לתת תוכן לעקרונות שהתגבשו.

חלק מהפגיעה בזכות הציבור לקבל מידע מתעשה בבית המשפט הוא תוצאה של חקיקה מיושנת ובלתי דמוקרטית: זכות העיון בתיקי בית המשפט, אשר אמורה להיות חלק לא נפרד מעקרון פומביות הדיון המובטח בחוק, מוסדרת היום בתקנות הארכיון משנת 1935. על פי תקנות מנדטוריות אלה חל הכלל האוסר עיון בתיקים אלא אם כן הותר העיון בהחלטה מיוחדת. הוראה כזו לא רק סותרת את עקרון הפומביות המעוגן בחוק יסוד: השפיטה, אלא שבמציאות שודשר התקנות כך, שנמנע מן העיתונות במקרים רבים עיון במסמכים האמורים להיות בבחינת "מסמכים ציבוריים".

על רקע זה נודעת חשיבות לדו"ח של ועדה ציבורית, בראשות שופט בית המשפט המחוזי יהושע גרוס, שהתמנתה על ידי שר המשפטים לבדיקת זכות הגישה לתיקי בית המשפט והעיון בהם (חברי הוועדה הם השופט גבריאל שטרסמן, דוברת משרד המשפטים אתי אשד, נציג ממשרד המשפטים ד"ר פרץ סגל, ומזכיר בית המשפט המחוזי בתל אביב זכריה גינוסר). מסקנות הדו"ח – בדעת רוב של ארבעה מחמישה חברי הוועדה – מבוססות על השקפת יסוד, שעל פיה ראוי שזכות הפומביות תתפוס את זכות העיון, כך שכל מה שלא נאסר לפרסום יהיה מותר לעיון בלי הגבלה. כך יחול חופש העיון לא רק על הדיון הפומבי עצמו ועל פסקי הדין, אלא גם על הפרטיכלים והמסמכים הכלולים בתיק.

דו"ח הוועדה – המציע לשר המשפטים נוסח חדש של תקנות עיון שימירו את התקנות המנדטוריות – מאיר כמה סוגיות שהיו נתונות במחלוקת. כך מודגש שאין הצדקה למניעת עיון ופרסום בקשות לפירוק חברות או לכינוס נכסים, ומוצע להכיר בזכות העמידה של עיתונאים לבקש ביטול צו איסור פרסום בנושא מסוים. כמו כן מציעה הוועדה לתת אפשרות להיתר שיפוטי לפרסומו של מסמך, אפילו נערך הדיון בדלתיים סגורות.

הוועדה ממליצה על הגבלות עיון במקרים מיוחדים: למשל, חוות דעת רפואית, ענייני עזבונות, בקשות לצווי ביניים במעמד צד אחד וכדומה. נראה כי הגבלות אלה עודן נרחבות מדי, ויש להניח כי עוד יעלו לעיון נוסף.

עמדת הרוב בוועדה דוחה בצדק את דעת המיעוט (של ד"ר פרץ סגל), המציין כי במקרים רבים יש למנוע חשיפת מסמכים ששימשו בסיס להכרעה שיפוטית מן העין הציבורית. דו"ח הוועדה מזכיר גם "גישה שמרנית" של השופט ד"ר עודד מודריק, אשר חיווה את דעתו לפניה כי "יש להתנגד לפרסום שאינו מבוסס על נוכחות באולם בית המשפט במהלך המשפט ויש להמציא טיוטת הידיעה שרוצים לפרסמה לדובר בית המשפט".

לא רק שגישה זו פוגעת בעקרון הפומביות, בכך שבית המשפט ישים עצמו מפקח על הדיווח מתחומו, אלא שהיא פוגעת לא פחות ביכולת העיתונאי והעיתון לפעול בחופשיות, על פי תקנות האתיקה המקצועיות הנוגעות לעבודתם.

קדימה אל האתמול

מאת עוזי בנזימן

אברהם בורג הוא צייד של כותרות; לכן הוא איש ידוע ופופולרי כל כך. באנדרלמוסיה המושגית שבה מתנהל סדר היום הציבורי שלנו, מצליח אבסורד לשוני כמו "ג'יהאד דמוקרטי" להרעיש עולמות. הלהטוט הניסוחי אינו עושה, בהכרח, את הצעתו של בורג לנאלחת; בכל מקרה, היא מצביעה על קושי אמיתי המתגלה והולך בניהול חיי המדינה, מאז הונהגה שיטת הבחירות המקדימות (ה"פריימריס") ומאז הוליכה הכנסת (במארס 92') לשנות את שיטת הבחירות לכנסת ולראשות הממשלה ולעצב מחדש את יחסי הכוחות ביניהן.

ניסיון השנתיים האחרונות חשף את חולשותיה של שיטת הבחירות המקדימות: מטעם מפלגת העבודה הגיעו לכנסת מספר לא מבוטל של נבחרים שסגולותיהם האישיות ומידת התאמתם לתפקידם שנויות במחלוקת. הם נבחרו בגלל הפופולריות שלהם, אם בקרב הציבור ואם במגזרים מסוימים, לאו דווקא בשל תכונות מנהיגות בולטות אחרות. זה גם היה הדבר המובהק בבחירות המקדימות בליכוד: בהן נתניהו זכה בבחירות ללא כיוון שלבוחרים ניתנה אפשרות לבחון את מכלול כישוריו כאיש ציבור. הדעה הכללית היתה שנתניהו רצוי לליכוד משום שיש לו סיכוי טוב מכל המועמדים האחרים להחזיר את המפלגה לשלטון; לאו דווקא משום שהוא המנהיג המוצלח ביותר שבין שורותיה.

ליקוייה של שיטת הבחירות המקדימות מתגלים עתה מימין ומשמאל: בליכוד מערערים על מנהיגותו של נתניהו ובעבודה מתפתח תוהו של איש הישר בעיניו. קודם היה זה רמון ועכשיו אלה נבחרי המפלגה במועצת הפועלים של תל אביב ועמולה. ניסיונו של יצחק רבין להטיל את מרותו ולהפעיל משמעת מפלגתית נכשל. האינטרס הבאמונות של נבחרי הציבור נתונים באופן בלעדי לקהל הבוחרים שלהם: הם נבונים לרצות אותו בכל מחיר כדי לשוב ולזכות באמונו, ואינם מתחשבים בשיקולים אחרים כמו טובת המדינה או מחויבותם למצע המפלגה.

אין סיבה למהר ולהספיד את שיטת הבחירות המקדימות, אבל מוצדק להתבונן בהשלכותיה ולהחיל בה שינויים, במידת הצורך. בכלל, תהליכים ונהגים מרפורמות משטריות צריכים להיבחן לאורך זמן; היום הם עדיין משתנה עם חילוף השנים: הליכודלים בצרפת התנגדו באמנם לחוקה של הרפובליקה החמישית; כיום לא יימצאו רבים שיטענו שהיה זה מהלך מוטעה. באיטליה יש היום השגות חמורות על השיטה הפוליטית שנבנתה לאחר מלחמת העולם השנייה ושבאה לכאורה למנוע את המדינה על השיטה הקודמת שאיפשרה את צמיחת הפאשיזם.

הבחירות המקדימות הונהגו אצלנו לקראת קיום בחירות ישירות לראשות הממשלה הן מעוגנות בהיגיון הפנימי של השיטה החדשה, המעמקת את המאבק הפוליטי באישיותם של מועמדי המפלגות. הרפורמה הזאת התאפשרה לנוכח התחושה שהשיטה הקיימת הגיעה לכדי סיאוב (התרגיל המסריח של מארס 90', עריקות של ח"כים ממפלגה אחת לאחרת, תלותו המוחלטת של ראש הממשלה בשיגיונותיהן של סיעות קטנות וכדומה). בין השאר נזקקה הרפורמה בהשגיה של שיטת הבחירות הישירה לרשויות המקומיות.

הניסיון שהצטבר מצדיק לבחון מחדש כמה מהנחות המוצא: אין ביטחון שהשחיתות בשלטון המקומי הצטמצמה בגלל הנהגת הבחירות הישירות, ויעידו על כך תיקי החקירה וכתבי האישום נגד ראשי רשויות מקומיות. אין ביטחון גם שלא נרקמות עסקות פוליטיות מבעירות ולא נוצרות מחויבויות בעיתיות גם בשיטה החדשה, ויעידו על כך ההסכמים עם החרדים שאיפשרו לאהוד אולמרט לזכות לעיריית ירושלים, ההסכם עם ש"ס שהקל על חיים רמון לזכות בהסתדרות. יש גם מקום לתהות כלום בחירה ישירה לראשות הממשלה היא אבן הכלי השלטוני העיקרי החסר לניהול תקין יותר של ענייני המדינה: יצחק רבין מוכיח שגם בשיטה הקיימת הוא נוטה מתפקד פעולה ברוחב בלי שהממשלה או הכנסת יפריעו לו, ואפשר רק להרהר אם השיטה החדשה לא תפר באופן חמור את האיזון הרצוי בין עבודתו של ראש הממשלה לכושר המעקב של מנגנוני הבקרה הממשלתיים והפרלמנטריים.

המסקנה אינה בהכרח הכרזה על "ג'יהאד דמוקרטי" לביטול חוק הבחירה הישירה. המסקנה היא שראוי להצביע על חולשות השיטה החדשה (בחירות מקדימות ובחירה ישירה), לקיים דיון ציבורי בהן במגמה לשפר אותן, ולזכור כי אין מרשם מוכר להפעלת דמוקרטיה מושלמת. התשובה לשאלה אם מהנהגת בחירה ישירה יצמח משטר פופוליסטי ולא ממוקד או שייכון כאן משטר אחראי ושקול טמונה באופייה של החברה הישראלית, במגמה הבעולם מושגיה ולאו דווקא בהכרעה הטכנית על שיטת הבחירות.

השמים לא נפלו

מאת גדעון לוי

השמים לא נפלו בשבוע שעבר אחרי הקרנת סרטו של רם לוי על עינויי צה"ל והשב"כ ואחרי פרסום הדו"ח הנוקב בנושא של ארגון "משמר זכויות האדם במזרח התיכון". לוי הראה, לראשונה בטלוויזיה הישראלית, את מה שכל ילד בשטחים מכיר – את קשירת ה"בננה" ואת ה"ארון", את המכות ואת ההשפלות; הארגון האמריקאי קבע כי חוקרי השב"כ וצה"ל מנצלים עד עצם היום הזה באופן שיטתי בנחקרים פלשתינאים.

הסרט והדו"ח אמנם לא חידשו דבר למי שמתעניין בנושא בשנים האחרונות, אלא שיש חידוש בכך שהדו"ח האמריקאי מלמד כי תהליך השלום פסח על מרתפי החקירות שלנו, ואילו הטלוויזיה חידשה בכך שהביאה את התמונות המצמררות לתוך הבתים הישראליים. שם הן התקבלו כנראה באדישות מפתיעה, שכן אחרת קשה להסביר את העובדה שלא הרעישו עולמות אצלנו.

שלושים נחקרים מתו בחדרים שונים בחדרי החקירות – איש לא מטיל ספק בכך – אבל הלם פוקד את הציבור הישראלי רק ביום של נפילות בבורסה. הטלוויזיה הישראלית משדרת מעמרים של סדרים ורשע שמפעילים חוקרים מטעם המדינה, ושיחת היום היא הקוקסינל התורן שהופיע אצל דן שילון. בזה אחר זה מביאים פלשתינאים רבים עדויות זהות, מזוויעות, על שיטות החקירה – והדבר לא קורה. ישראלים שכה הרעישו תמיד מהנעשה בגולאגים הסובייטים לא נרעשים כלל מהעובדה שהשב"כ שלהם נוקט כמה שיטות שלא היו מביישות את הנרדע שבחוקרי הקג"ב. נוח יותר להודיע ממצב זכויות האדם בביר סיאני אבטן בבייג'ינג מאשר במתקן החקירות בג'נין.

אפשר כמובן להטיל דופי, כרגיל, בדרונות המצטטים על השולחן, אבל למשמע התגובות המצוחכות בדובר של מערכת הביטחון לעדויות הקשות של נחקרים וחוקרים כאחד, אי אפשר עוד להשתמש בהכחשה כבנשק יעיל. כיוון שקשה לחשוב שמישהו עוד מאמין להכחשות, אפשר להסיק שרוב הישראלים כבר יודעים מה קורה במרתף האפלות שלהם, אך נראה שזה לא נוגע להם כלל.

●

אלא שבסבר העיתוק המוסרי של הלוך מחשבה כזה צריך לשים לב גם לנזק הלאומי המצטבר שגורמים קלגסי חקירות כאלה. שכב לו אדם יומיים שלושה קשור בקשירת ה"בננה", מנסה איכשהו לשתות ולאכול באצבעות רגליו הכבולות, צלם אדם הוא איבד זה כבר (הוא וגם חוקריו), ואתה שואל את עצמך מה עובר במוחו של נחקר פלשתינאי כזה. אילו רגשות שנאה ונקמה התגבשו אצלו ואצל חבריו במשך אלפי שעות ה"בננה" וה"חואנה", מניעת השינה והשתנות במכנסיים, המכות היכשות והחוצנה על הפצעים.

רם לוי הזכיר רק את מבצע הפיגוע בעפולה, שעונה חודשים קודם לכן בחקירתו. זה לבטח לא היה הטרוריסט היחיד שיצא למסע פיגועים כנקמה פרטית. ומה נרקם במוחו של האדולוג האלגנטי משכם, ד"ר מחמוד אל-עבד, במוח שאולץ להשתין במכנסיו?

איש כמובן לא בא חשבון עם האחראים למעשים הללו. השב"כ, שנציגיו מודשים באמרונה לרצוח בהרי יום את רוצחי סוכניו בלי שאיש יקשה האם כך נוהגת מדינה תקינה, כמעט שאינו עומד למבחנים ציבוריים. צה"ל מדבר על חריגים, ואלוף פיקוד המרכז צוטט בסוף השבוע ב"הבליג" מרביני" הבינלאומי כמי שאמר: "אנחנו עושים כמיטב יכולתנו להתנהג כבני אנוש".

האמנם? אחד מראשי המתנגים של הליכוד הביע בסוף השבוע דאגה שבשמעה כגה למדי על המשך ההתעללויות העינויים. ה איש, הבקי בנעשה, אמר שלא היו עוד כשנתיים האחרונות מבחינה זאת. הדבר לא צריך להפתיע איש. יצחק רבין, שמסוגל לשכור סאבו באמון ולהביא לפריצת דרך מדינית עם אש"ף, לא מסוגל לשנות את הברוטליות לגבורי, והאי לא כשמדובר בנושאים מיותרים מבחינתו, כמו זכויות האדם.

רבין הוא גם האחרון לקרוא את השב"כ לסדר על מכה אחת או שתיים יותר מדי. אבל חוקרי "משמר זכויות האדם במזרח התיכון" כבר יש עדות מפורשת של נחקר פלשתינאי מג'נין, שמספר על עינויים בחודש מאי האחרון, אחרי שצה"ל הגה לסגת ואחרי הרשה אמורה היתה לאפיין את יחסינו עם הפלשתינאים.

●

אבל לא רשעותם של החוקרים ולא אטימותו של ראש הממשלה מדאיגות יותר מכל. מדאיגה מכל אדישותו של הציבור נוכח העובדות. השתיקה הזאת מצמררת לא פחות מצעקות המעונים בחדרי החקירות.

אלכס ליבק / שכם, יוני 1994

העיקר שהטלנו אמברגו

מאת צבי בראל

אתה רוצה לדבר על המזרח הקרוב או על המזרח הארוך? מקובל לשאול בריוני הבית הלבן. המזרח הארוך, אומרים בהלצה, הוא כרוך כלל השבוע הבא. על הפרק כרגע שאלת צפון קוריאה. הברירה: סנקציות או מלחמה. לסנקציות אפשר למצוא שותפים, לפחות חלקיים. למלחמה תצא ארה"ב לבדה. המטרה הנה הקשי. עד לפני חודש היתה מטרה אחת, החרש היא השתנתה.

בדיונים שקיים הממשל האמריקאי עם נציגו של קים איל סונג בחודש ינואר הוסכם כי צפון קוריאה תקבל על עצמה את כבליה של האמנה לאי-הפצתו של נשק גרעיני. בתמורה היתה ארה"ב מוכנה לרוות, ובעצם לוותר, על בדיקת הריאקציה של צפון קוריאה בעבר בכל הקשור לייצור פלוטוניום לשימוש צבאי. ארה"ב הגיעה אז לצפון קוריאה אותה עסקה שהיא מציעה להודו, לפקיסטאן ולישראל: היא תהיה רשאית להמשיך ולהחזיק בנשק הגרעיני שכבר יוצר, אבל תימנע מייצור נשק חדש ותפתח שעריה לפיקוח בינלאומי.

אבל אי-הבנה גרמה לכך שנציגי רשות הפיקוח לא ידעו על המדיניות האמריקאית, ובבואם בסוף מאי לצפון קוריאה הם דרשו לבדוק את מוטות הדלק הגרעיני. לולא אי-הבנה הזאת, יכול היה קים איל סונג ליהנות מהכרה בינלאומית ומסיוע אמריקאי נדיב. עכשיו מדברים על סנקציות, ולא מוציאים מכלל אפשרות מלחמה, אלא אם כן תצליח שליחותו של הנשיא לשעבר, ג'ימי קרטר.

סנקציות, שכמותן בדרך כלל אמברגו חרם כלכלי, הפכו בשנים האחרונות למכבה המשותף הנכון ביותר בניהול מדיניות שיטור עולמית. סנקציות בדרגות שונות מוטלות באותה עת על לוב, איראן, סוריה, ירדן, עיראק, סין, האיטי, סודאן, סרביה, ואולי עוד כמה מדינות. מקצתן סנקציות אמריקאיות בלעדיות: אחרות הן סנקציות בינלאומיות. מידת הצלחתן מפוקפקת.

הבעיה עם סנקציות שאין הן יכולות לשמש מדיניות לטווח ארוך. נכון שהן השיגו הצלחה מרשימה בעניין דרום אפריקה, אולם נראה כי זהו המקרה היחיד בעשור לקטיעות כזאת. בשאר המקרים גרמו הסנקציות עייפות ופשרות בעקרונות שגרמו את הטלתן. הסנקציות על עיראק שנועדו להדיח את סדאם חוסיין, כמו הסנקציות על איראן שביקשו לבטל את התמיכה בטרור, לא הוללו את התפיכות המקוות. ארה"ב מוכנה היום לחדש את קשריה עם עיראק אם זו תסכים להשמיד את הנשק הכימי שבידיה ולהכיר בקו הגבול עם כווית.

הדרישה הראשונה נכונה גם לגבי מדינות ידידותיות שעליהן איש אינו חולם להטיל סנקציות. הדרישה להדיח את סדאם כבר ירדה מן הפרק. לגבי איראן, הסכינה ארה"ב עם העובדה שזו תישאר מדינה מוסלמית קיצונית: היא דורשת רק שתוותר לתמוך בטרור, דרישה שאינה שונה מהדרישה מסוריה הנחשבת ידידותית יותר. הסנקציות על ירדן, בעקבות מדיניותה כלפי עיראק, אשר באו לביטוי בהפסקת הסיוע לירדן, עומדות לחלוף אחרי התקרבות בינה לבין ישראל. הסיבה הראשונה לסנקציות והחלפה במדיניות אחרת. הסנקציות על לוב שהוטלו ב-1986 באו לאחר 15 התקפות טרור קטלניות שיוחסו ללוב או להסות לזכות. היום נראה כי ארה"ב תהיה מוכנה להסיר את מרבית הסנקציות, אם לא את כולן, אם יסכים קדאפי להסגיר את האחראים לפיצוץ במטוס פן-אם. הודאתו של פעיל ארגון אבו ניראל, שהצהיר השבוע בבית משפט בלבנון כי הוא האחראי לפיצוץ, עשויה להיות נקודת תפנית, אם יתברר כי ההודאה נכונה. אשר לסין, ארה"ב חזרה בה מן הכוונה להטיל סנקציות לאחר שהמדינה שסין חשובה לכלכלתה מכדי שתוכל לפגוע בה, ואילו בסרביה, שם הסנקציות נתונות על העיר בלבד. סרביה, על פי העידו היום מגמה, היא מדינה פרועה.

בעיה נוספת היא שסנקציות נועדו לפגוע במשטרים או בשליטים, אבל סופן שהן פוגעות בעמים. לפיכך הן יכולות אולי להיות יעילות נגד משטרים דמוקרטיים שבהם העם יכול לשנות את השלטון; אבל הסנקציות התקיפות היום מופעלות נגד הדיקטטורות שבהן מידות עממיות כמעט בלתי אפשריות. מה, אם כן, יכול הקולקטיב הבינלאומי, או אפילו המעצמה היחידה, לעשות נגד מי שמאיים עליהם לא הרבה. בוודאי לא כאשר למפעילות הסנקציות יש אינטרסים שונים, ולעתים מנוגדים, ולמדינות הנענשות תמיד יימצאו בעלי ברית שיראגו לפתוח לשירותן.

סנקציות, כך נראה, יכולות להצליח אולי רק אם תוגדר להן מטרה אחת, מהירה ובת השגה בטווח הקצר. הגדרות צרות כאלה אפשר להשיג עם כל אחת מן המדינות המנודות, כולל צפון קוריאה, ויתכן כי כאשר יוגדרו מחדש המטרות, יהיה אפשר לוותר על הסנקציות ולעבור למה שהמערב מומחה בו כל כך – מערכת של פיתויים.

בינתיים / אמנון דנקנר

כולנו פגאנים

קל ללעוג לאנשי חב"ד בין הצצה בהורוסקופ להשתתפות במרתון פסיכולוגי

אחרי שכבר נשפכו נהרות דיו בעניין הרבי מלובביץ' ומשיחיותו המפוקפקת, כדאי בכל זאת להוסיף איזו מלה ולטעון, כי לא רק שבתופעה הזאת אין דבר חדש או מיוחד, אלא שהיא גם כלל אינה בלעדית ליהדות וכמוה היו וישנן בכל העולם, אצל כל העמים ובכל הדתות. כתות של מאמינים התולות עיניים מעריצות במנהיגים כריזמטיים, שהשמועה אומרת כי יש להם כוחות מיוחדים ומגע שאין לבן תמותה רגיל עם האלוהים, נפוצות בכל רחבי תבל. אם נרכז את עינינו במה שקרוב אלינו ואל תרבותנו, העולם המערבי היהודי-נוצרי, נראה שלא רק שתנועות האלה קיימות מאז ומעולם, אלא גם שהן משגשגות לעתים בזיקה של הדת המקובלת.

אחרי שלושת אלפי שנים של יהדות מונותיאיסטית ואלפיים שנה של נצרות מונותיאיסטית, ברור כי בתוך כלל המונותיאיזם אינו אלא ציפוי, לעתים עבה ולעתים רק מאוד עד שקיפות, על מסורות, מיתוסים, נטיות לב ותשוקות שהיו מעולם ושמקורם בעידן של מה שנקרא עבודת האלילים או הפגאניזם. כשמדובר בנצרות, בעיקר הקתולית, קל לנו להבחין בתחתית הפגאנית: פולחן הקדושים והקדושות שהחליפו את פולחני האלים והאלות המקומיים, הצלם והמסכה שמשתחווים להם בכנסיותיהם והמיחזור של המיתוס האלילי של האל הגווע והקם לתחייה באמונתם לבני משיחם. קל לנו פחות, מטעמים מובנים, להתייצב נכוחה מול הגילויים הפגאניים ביהדות כפי שהיא מתגלמת היום: ההערצה למקומות קדושים וההצהרה כי דבקו בהם תכונות קדושה אלוהיות, ההערצה ההיסטרית כלפי אישים דתיים שגדולתם אינה דווקא בלמדנותם אלא באיזה כוח אצלם הפותח שערי שמים, הדרישה אחר מרפאים, מברכים-ברכות לכל צורך אישי ועסקי ומנבאי עתידות שמתוקאים רבנים או אדמו"רים, העלייה ההמונית לקברי צדיקים.

ההבדל בין צלמים ותרפים על אצטבאות בבתים של ימי קדם לבין צילומים על קירות בתים ועסקים של היום שבהם דיוקנאות של הבאבא סאלי, הבאבא ברוך והלובביצ'ר הוא רק מן הדק. קשה להיות יהודי וקשה גם להיות נוצרי, אם מדובר במי שמשתדלים להיות מונותיאיסטים צרופים. האל המנוכר הבלתי נראה, שאין לו מקום מיוחד והדעת האנושית לעולם לא תוכל להבין את דרכיו, יכול אולי להתקבל על הדעת, אבל קשה לו להתקבל בלב בלי סיוע של יסודות פגאניים.

עם זאת, קשה גם להיות חילוני גמור המתפאר בהפניית עורף לדת. הצרכים הנפשיים העמוקים שיצרו את הדתות האליליות הראשונות בשחר ימי האדם עדיין פועמים בלב האדם המודרני גם לאחר שעקר ממנו את הדת המסורתית. אנשים, והם גם מנהיגים פוליטיים, נוהים אחרי כל מיני אבות וידעונים ומנחשים וכותבי מפות הורוסקופיות.

כל מי שישוטט בחנויות ספרים ברחבי העולם ואף אצלנו יראה פריחה משונה ומפתיעה של ספרות עממית העוסקת במעשי פלאים, בקשר עם עולמות אלוהיים או סתם רחוקים ובכל מיני תורות אזוטריות עתיקות ודרשות המתגלגלות בעקבי המונותיאיזם כבר אלפי שנים ועכשיו שוב יש להן שוק הולך ותופח. העיסוק האובססיבי של רבים בתופעת של עב"מים, יצורים מן החלל החיצון ואיזו בשורה של שלום והרמוניה המורעפת עלינו מן הכוכבים – אף הוא חלק מהתמונה הזאת, וגם נהיית הצעירים אחרי ספרות הפנטסיה שגיבוריה פועלים בסביבה פגאנית בתוך מיתוסים אליליים.

ובעיקר מבצע בוודאי את זקנו בהנאה דיוניסוס, הלא הוא בכחוס, כשהוא רואה מברומיו את הבכחנליות, היינו הפולחנים האקסטטיים, אשר ממשיכים להתנהל בקונצרטים של רוק, על היציעים של מגרשי הכדורגל, באסיפות פוליטיות המוניות מסוג מסוים ובחצרות אדמו"רים.

קל ללעוג למשוגת החב"דניקים, אולם כדאי שנזכור, אחרי שעשינו זאת ולפני שפתחנו עיתון לראות מה בהורוסקופ שלנו, לפני שהלכנו למרתון פסיכולוגי או אסט או דומיהם ויורשיהם, לפני שהדלקנו נר והתנועענו בהערצה של הבמה בקונצרט רוק, לפני שגילינו ללבנו את רצוננו הכמוס כי נזכה לראות חללית זרה נוחתת על כדור הארץ עוד בימינו – כי הכל אותו דבר תובע מאותם צרכים עמוקים שלא באו על סיפוקם בתורותיהם של נביאים ומורי דת נוקשים ותובעניים.

אחריות ללא סמכות

מאת מיכאל הנדלזלץ

מאז הוליכה הממשלה לתמוך באופן סדיר בתיאטרונים, לפני יותר מ-20 שנה, יש לה שליטה כמעט מוחלטת על הנעשה בהם באמצעות ההעברה התקציבית. היא מאשרת את תקציבי התיאטרונים ומעבירה את הקצבתה, הנקבעת בדרך כלל על פי יכולתה ולאו דווקא על פי צרכיהם. ההקצבה מועברת במנות חודשיות התלויות בביורוקרטיה ובגחמות פקידותיות, המשבשות בדרך כלל את פעולת התיאטרונים. מנהל תיאטרון בארץ עסוק יותר בריצה חודשית אחרי ההקצבה מאשר בפעולתו האמנותית.

החידוש הגדול של מינהל התרבות החדש היה בהכרה כי ייבדק מן היסוד מצב התמיכות ותפקוד התיאטרונים (שהיו נתונים בגירעון כבד). לשם כך הוקמה ועדת שלה, שחשפה תמונה כללית קשה. עיקר הביקורת הופנתה נגד ההנהלות הציבוריות של התיאטרונים, שפעלו, לדעת הוועדה, מתוך אחריות מוגבלת. "ההנהלה הציבורית נתנה יד לשיטת הפיקוח הלקויה בה באמצעות 'דיווח כפול', האחד 'אמיתי' והאחר לצורכי קבלת הקצבות, ונוצרה חזות חיצונית של תקינות וסדר, בעוד שבפועל הלכו הגירעונות וגדלו".

בפועל יוצא מאימוץ מסקנות הוועדה על ידי הממשלה היה שיטת הדגש על אחריותם של חברי ההנהלות הציבוריות לתפקוד התיאטרונים. אך כבר בכך עם הגברת האחריות לא ניתנה למעשה לחברי ההנהלה הציבורית הסמכות להחליט על ניהול התיאטרון.

ראשית, אין להנהלה ציבורית של תיאטרון סמכות לקבוע תקציב לתיאטרון. ועדת שלה (שבין חבריה היה רק איש מקצוע אחד בתחום התיאטרון) קבעה במסגרת מה התקציב הראוי לכל תיאטרון, ואף המליצה על חלקה של המדינה בתקציב.

בכך אין חידוש, כי גם בעבר קבעה המדינה באופן שרירותי למדי כמה היא נותנת לכל תיאטרון, ללא נימוקים מספקים. אבל בניגוד למצב בעבר, קבעה ועדת שלה גם מסגרות כגון "מספר ההפקות הרצוי לכל תיאטרון, את ההנחיות הכלליות בדבר היקפן, את המדיניות לגבי ההרצות מחוץ לבית, את היקף כוח האדם, ישיר"תו וכיו"ב". למקרא הנחיות אלה מתעוררת תמיהה מה, בעצם, נותר עוד להנהלה הציבורית של תיאטרון לאשר, ומה נותר למנהלים המקצועיים והאמנותיים לעשות.

אמנם בדו"ח הוועדה נאמר שיש ליישם את מסקנותיו במשך כמה שנים בהדרגה, ואין הן "משה וזה ראה וקדש". בפועל הן נותנות בידי מינהל התרבות כלי נוח להפעלת סמכותו, הגורפת ממילא, כלפי התיאטרונים. אנשי המינהל, שבעבר יכלו לעכב הקצבה לתיאטרון רק בגלל ביורוקרטיה, יכולו לעשות זאת עתה משום שהתיאטרון מתכנן להציג יותר הצגות ממה שהוועדה ממליצה.

אין חולק על כך שעד לבואה של ועדת שלה נוהלו חלק מן התיאטרונים באופן לא מקצועי ולא אחריות מספקת מטעם ההנהלה הציבורית. אין ספק גם שלמינהל התרבות ולהקצבה המוגבלת היה חלק בגירעונות שנוצרו. נכון גם שבעקבות מסקנות ועדת שלה אושרה תוספת תקציבית לא מבוטלת לתחום התיאטרון, ואף נעשו שינויים פרסונליים בהנהלות הציבוריות והמקצועיות (בעיקר בהבימה), אם כי לא נעשו שינויים מקבילים בפקידות המינהל.

הדעת נותנת שצריך היה להניח לאנשים החדשים לנהל, אחרי שאומצו תקלות השיטה הקודמת. אבל לא כך קורה: הנהלה ציבורית של תיאטרון אינה חופשית להחליט על מדיניות התיאטרון ותקציבו, כשהוא למעשה תחום השפעתה העיקרי.

ועדת שלה נתנה גם בידי המינהל סנקציות תקציביות ודוקרניות, שלא היו לו בשנים קודמות: בסמכות ועדה להתבונן ולקבוע תיאטרונים (גוף פיקוח חדש) לשלול הקצבה מתיאטרון במקרה של חריגה בהוצאות או אי-היצמדות למסקנות ועדת שלה, או הקטנת תקציב בגלל אי-עמידה בתחזית ההכנסות.

מה שנותר להנהלה ציבורית של תיאטרון איפוא הוא להפעיל את סמכותה כלפי המנהלים המקצועיים והאמנותיים: יש הנהלות השואפות לפסוק בענייני רפרטואר (ראה התנהגות ההנהלה הציבורית של הבימה בפרשת המחזה "המקוריא"); הן עשויות – בגלל מטלת האחריות התקציבית עליהן – לאלץ תיאטרונים להציג תחזית הכנסות לא סבירה ולדרוש "להיטים", שהוא מונח שצריך להיות זר לתיאטרון רפרטוארי. במקרה של מצוקה תקציבית של תיאטרון – וזה מצב קיים מעיקרו – הן עשויות לכפות על מנהלי התיאטרון לשנות סדר עבודה מתוכנן כדי לרצות את בעלת הסמכות הרחבה בתחום התיאטרון: הממשלה שנותנת את הכסף.

בידי המנהלים המקצועיים והאמנותיים אין למעשה די סמכות להתוות לתיאטרון תוכנית עבודה ולנסות להגשים את חזונם האמנותי המקצועי, שעל פיו נבחרו לתפקידם. מוטלת עליהם האחריות כולה, אבל אין בידם למעשה שום סמכות. זו איננה נמצאת אצל ההנהלה הציבורית, שנדרשת לאחריות מקיפה. היא נותרת כולה בידי המדינה המממנת, שעדיין לא הבינה שהיא מממנת תיאטרון כדי שיציג הצגות טובות ככל האפשר, בקנה מידה תרבותי הגבוה ביותר; לא כדי שיעלה הצגות מסחריות שימלאו את קופתו ולא כדי שיציג תקציב מאוזן.

הטבה בלעדית לחברי קופת חולים מאוחדת

ביטוח סיעודי משלים לחברי קופת חולים מאוחדת

התכנית שתבטיח החזר הוצאות לטיפול סיעודי במשך 5 שנים!

מבוטחים מגיל שנה - משלמים מגיל 35!

הביטוח הסיעודי המשלים "מאוחדת זהב" מיועד לכלל חברי הקופה ללא הגבלת גיל. חברים עד גיל 35 שנה, זוכים בכל זכויות הביטוח חינם. ללא כל תשלום נוסף.

השיפוי מידי - הפרמיה נמוכה!

תשלום הביטוח לחברי קופת חולים מאוחדת שיוצאו ישירות ע"י חברת "לה נסיונל" יבטיח שיפוי חודשי לתקופה של 5 שנים:
2,750 ש"ח שיפוי חודשי לשלושת השנים הראשונות.
1,650 ש"ח שיפוי חודשי לשנה הרביעית והחמישית.
הפרמיה שתשולם במסגרת דמי החבר.
כמפורט להלן:

גיל		הפרמיה
עד גיל 35	-	פטורים מתשלום
35 - 45	-	5 ש"ח לחודש
46 - 55	-	10 ש"ח לחודש
56 - 65	-	15 ש"ח לחודש
66 ומעלה	-	20 ש"ח לחודש

עוד סיבה טובה להצטרף לקופת חולים מאוחדת!

לאור העובדה שקופת חולים מאוחדת היא הצעירה ביותר בישראל עם ממוצע גיל 26. הרי ש"מאוחדת זהב" מהווה עוד סיבה טובה לצעירים ולצעירים ברוחם להצטרף למאוחדת.

לה נסיונל
חברה ישראלית לביטוח בע"מ

MEMBER OF THE SWISS LIFE NETWORK

תנאי תוכנית "מאוחדת זהב" היום על-פי כתב הכיסוי המפורט של חברת לה נסיונל.

עכשיו יותר מתמיד - המאוחדת דואגת לשלומך!

صكنا من الاحل

טוב דרכון כחול ביד

באוריינט האוס חושבים שמתן אזרחות ודרכון ישראליים בהליך מהיר לתושבי מזרח ירושלים הוא ניסיון ציני להיבנות ממצוקה. אחרים סבורים שאין בכך כל רע. אנשים לא נעשו פתאום אוהדי ישראל, הם אומרים, הם פשוט חושבים על ביטחון ונוחות

מאת עמירה שגב

ביום שני שעבר התפרסם בעיתוני מזרח ירושלים תרגום הידיעה מן "הארץ" על הגידול הרב במספר מבקשי אזרחות ישראלית בקרב תושבי מזרח העיר. דמויות פלשתיניות, מרכזיות פחות ומרכזיות יותר, דיברו על "מכה מתחת לחגורה", בעיקר משום שמדובר ביוזמות עצמאיות ולא בתופעה מאורגנת שאפשר להתחקות על מקורותיה או על מוביליה. פייסל אל חוסייני, המיועד לתפקיד השר הממונה על ירושלים, נסע לתוניס למחרת פרסום הידיעה בעיתונים הערביים, ועוזריו, שמקצתם נסעו יום לאחר מכן, אמרו שהוא "נבוך ומוטרד מאוד מהנושא ויידרש לו מיד בשובו".

בלשכת משרד הפנים במזרח ירושלים לא מרוצים על שינוי במגמה, לא על עלייה ולא על ירידה במספרים. מאות אנשים יושבים ברחוב ומחכים לתורם בכניסה ללשכה. "לא", אומר אחד מאנשי אוריינט האוס, "אין לנו כוונה להתחיל להתחקות עכשיו אחר האנשים ולוודא מי נמצא שם ומאיזו סיבה. זה גם לא אפשרי. יש הרבה סיבות לפנות ללשכה".

ולו זה היה אפשרי, הייתם מקיימים מעקב?

"אני לא בטוח. הנושא הזה מעורר רגשות מעורבים". ומאחר שאין החלטה רשמית איך לנהוג, רק מדברים, הוא אומר. "זאת שיחת היום אצלנו. ברור לנו שכאשר נשב למו"מ זה ייתן יתרון גדול לישראלים. אומרים שזהו ניסיון ישראלי לקבוע עובדות בשטח, שבמו"מ בעוד שנתיים הם יוכלו לשלוף את הנתון הזה של מספר האזרחים הישראלים בירושלים המזרחית, וכל התמונה עלולה להשתנות. יש משהו כל כך ציני בניסיונה של ישראל להיבנות ממצוקה ומאפליה".

לדבריו, הוא אינו מגנה לגמרי את התופעה, אך אינו מבין מה מניע אנשים להצהיר אמונים למדינת ישראל. "עליהם לשבור מחסום פסיכולוגי רציני, לשבור את כל הכללים. ונוסף על כך קיימת הדיעה שהפער העצום בינם לבין הישראלים יישאר, והם לעולם לא ירגישו חלק מישראל. לא מדובר במנטליות של ערביי ישראל, זה סוג אחר לגמרי של אנשים".

שוררת אווירת איום ברחוב, שמקרינה בכם?

"חלילה. אנחנו לא מסוגלים להיות גורם מפחיד או מאיים. זה לא בא בחשבון".

ע', בעל תואר במדעי המדינה באוניברסיטה העברית, מתפקד בהתנדבות כנציג האוכלוסייה הנזקקת בכל מגעיה עם השלטונות. "הידיעה הזאת", הוא אומר, "עשתה לנו שירות טוב. אנשים צריכים לדעת שזה מה שקורה עכשיו. אבל אני קצת חצוי. מצד אחד, כאיש שפעל למען זכויות אזרח, אני מודע לשיפור התנאים בעקבות קבלת האזרחות. מצד שני, אני מודע לנזק שזה גורם לעניין הפלשתיני. כבר בעבר רצינו שהדבר הזה יתפרסם ויעלה לדיון ציבורי, אבל העיתונאים שלנו לא כל כך יעילים ולא הולכים לשטח לעשות תחקירים. גם את הידיעה מ"הארץ" תירגמו ב"א־נהאר" וב"אל קודס" כמות שהיא, בלי פרשנות".

כפי שהוא קולט את הדברים, הוא אומר, "הרחוב מבולבל. אנשים מסתכלים על החיים מזווית אישית, ולא מזווית לאומית. הם חושבים שאם יקבלו אזרחות ישראלית, כל הבעיות הקיומיות שלהם ייפתרו. ויש להם הרבה".

למשל?

"נושא הביטוח הלאומי. אנשים עברו לגור מחוץ לגבולות המוניציפליים של ירושלים ואיבדו את הזכויות לקצבת ילדים, קצבת זקנה, קצבת אבטלה – אבל לא את החובה לשלם. היה ניסיון לפנות לבג"ץ, והוא נחל הצלחה חלקית, אבל אפילו מה שהושג לא יושם בנוגע לשכונת הדואר ושכונת אראם השייכות לגבול המוניציפלי הרחב של ירושלים. יצא מסר לא רשמי, כאילו אמרו לאנשים, תיקחו אזרחות ישראלית והבעיה הזאת תיפתר. או, למשל, הנושא של דרכונים. מי שאין לו אזרחות ישראלית נוסע לחו"ל בתעודת מסע ישראלית שכתוב בה 'אזרחות לא ידועה'. הירדנים לא מכירים בתעודה הישראלית והעבירו הוראה ברוח זו לכל השגרירויות שלהם בחו"ל. תעודת מסע גם מחייבת קבלת ויזה לכל מדינה בעולם – הוויזה ניתנת לשנה, אבל תעודת המסע בתוקף לחצי שנה בלבד. והשגרירויות ישראל בעולם מחדשים תעודות מסע רק לסטודנטים ולצורך מקרי חירום רפואיים, ואת היתר מחייבים לחזור מיד לארץ. אם הבן אדם לא חוזר הוא חדל להיות תושב".

ע' מתייחס גם לאיחוד משפחות. "העבירו מסר גלוי, שרק אם אשה תושבת ירושלים המזרחית, למשל, תבקש אזרחות, בעלה, שהוא תושב חברון, יוכל לקבל תעודת זהות כחולה. מבחינה מסוימת, אני מבין את האנשים שעושים את זה. יש הרבה אנשים שלחיצת היד בין רבין לערפאת לא מצאה חן בעיניהם והם לא רוצים להיות תחת שלטון אש"ף, אלא בישראל הדמוקרטית. מבחינתם, הם מצאו את הפתרון, והם גאים בזה. הם אומרים: 'אנחנו אזרחים, ישראל מאחורינו, אנחנו יכולים להתערבב בכל מקום'". בקרוב ניזום תוכנית פעולה בעניין זה, אומר ע', אך זה לא קל.

באחד ממשרדי עורכי הדין בירושלים המזרחית נדרשים לנושא, ולא מהיום. מקצת השותפים במשרד הם ילידי הארץ, ולפי חוק האזרחות הישראלי משנת 1948 הם אזרחים מלידה. בשבוע שעבר הגיעו אליהם אנשים להתייעצות. כולם ממשפחות טובות, אנשים אמידים ובעלי מקצועות חופשיים. אישיות פלשתינאית מוכרת בציבור הערבי אמרה השבוע, בשיחה אקראית במשרדם: "אני לא משוכנע שאנחנו צריכים לצאת נגד זה, אבל ברור שאנחנו לא יכולים לעודד את זה. כל הנושא מביך מאוד, ואנחנו מחכים להחלטה איך להתייחס לכך רשמית".

"זה לא התחיל מהיום", אומר האיש. "המגמה הישראלית היא שהשתנתה. בעבר המגמה היתה לרוקן את ירושלים מערבים, באמצעות מחירי ארנונה מופקעים. בית חנינא, עם כל הכבוד, זה לא רחביה – מדוע הוא אזור א' מבחינת ארנונה? גם אין שטחים לבנייה. לאנשים לא היה היכן לגור והם יצאו מירושלים. ובשטחים שהופקעו מידי ערבים כשטחים ירוקים ניתנו עכשיו אישורי בנייה ליהודים. היום, אם תושב ירושלים יקבל אזרחות ויעבור לארה"ב, למשל, תמיד יוכל לחזור להתגורר בירושלים כשהמצב ישתנה. אם יעשה את זה בלי אזרחות, יאבד גם את תעודת הזהות הכחולה. הם רוקנו את ירושלים, הוא אומר, ועכשיו יוכלו להגיד שגם המיעוט מורכב בחלקו הגדול מאזרחים ישראלים".

עורך הדין ה', ערבי ישראלי, ממליץ לפונים אליו בעניין זה להגיש בקשה לאזרחות. "אני בעד", הוא אומר. "ככל שיש לאדם יותר דרכונים, כך מצבו בטוח יותר. זו הסיבה ברוב המקרים – הדרכון. אנשים לא נעשו פתאום אוהדי ישראל. אבל הם אומרים לעצמם, אם חלילה יקרה משהו".

מה זאת אומרת "יקרה משהו"?

"זו תקופה של חוסר ודאות. שמתי לב שרוב הפונים הם נוצרים ולא מוסלמים. הם חוששים מהחמאס. חוששים מהקנאות הדתית ומהשתלטות האיסלאם הקיצוני. הם לא רוצים להיות חלק מגוף שלטוני שזה מה שצפוי לו, לדעתם. אני מנהל שיחות רבות על כך ויודע שזהו חלק מהשיקול. בלב לבו אין מישהו מתושבי ירושלים המאמין שהיא תחזור לידיים פלשתיניות. אנשים ויתרו לא רק על המלחמה על ירושלים, אלא על המלחמה כולה. התחושה הכללית היא שמעבר למה שישראל נתנה היא לא תיתן".

א', בעל מקצוע חופשי, אב לארבעה ילדים, קיבל בשבוע שעבר אזרחות ישראלית וכמה ימים לאחר מכן גם את הדרכון הישראלי. מבין מספר רב של בעלי אזרחות ש"הארץ" ביקש לראיין ונתקל בסירוב ובתגובות של פחד, הוא היחיד שהסכים לדבר, בטלפון ובעילום שם. את הבקשה הגיש לפני שלושה חודשים, אך את ההחלטה על צעדו קיבל כבר לפני כמה שנים. "קיבלתי את האזרחות במהירות גדולה", הוא אומר. "וגם את הדרכון. בעבר היה צורך לחכות שנה לדרכון, אחרי קבלת האזרחות. אני חושב שהסיבה היא שאנחנו משפחה מכובדת, בלי שום תיק במשטרה".

האם נדרשת לעבור בחינה בעברית?

"ביקשו רק לראות אם אני יודע לחתום בעברית, וכמה מלים. הבעיה שלי היא בדיבור. אבל ההבנה שלי בשפה טובה מאוד, והם הסתפקו בזה".

האם ההחלטה קשורה בהסכם אוסלו?

"לא. היא קשורה רק בנוחות החיים. כל חיי החזקתי בדרכון ירדני. בארבע השנים האחרונות יצאה הוראה שצריך לחדש אותו כל שנתיים, בעמאן כמובן. הנסיעות לעמאן מאוד לא נוחות – לחצות את גשר אלנבי פירושו כסף המון". אך הוא מציין עוד סיבה – האזרחות הישראלית מקנה תחושת ביטחון, כלכלית ופוליטית. זו, אומר לי, המטרה: להיות בשקט.

האם לא היה אצלך מחסום פסיכולוגי בפני שבועת האמונים למדינת ישראל?

"לא. עבדתי על עצמי שלוש שנים. אני רואה בכך חלק מהליך פורמלי".

כל המשפחה היתה צריכה להישבע?

"לא. הם הסתפקו בי. אני מרגיש הקלה גדולה שזה מאחורי".

האם אתה מקבל תגובות לא נעימות מחברים, משכנים?

"להיפך. שואלים אותי מה בדיוק צריך לעשות".

כשהוא נשאל מה יחסו לאובדן התקוה על ירושלים הוא משיב "אולי זה נכון, אבל לי זה לא אכפת". לילדיו לא הציקו בבית הספר. הוא גם אינו חש שנבגד. "אני חי בתוך ירושלים, אני עדיין פלשתינאי".

במלחמה למען מדינה פלשתינית הוא "לא ממש מעוניין. לדעתי זה דבר כל כך לא מעשי, שחבל על האנרגיה הנפשית".

האם אינך חושש מערפאת?

"אני צריך לחשוש? אני בצד הבטוח".

בכל זאת, אתה לא מתראיין בשמך?

"נכון. מפני מי ששואל אותי אני לא מסתיר, אבל אין כל סיבה ששמי יופיע בעיתון". זו גישתם של רבים, הוא מרגיש.

להתחיל מאי־בי־סי ולסיים בסַאקְסֶס

לד"ר יעל בז'רנו מהאוניברסיטה הפתוחה אין זמן לכתוב פרסומים מדעיים כדי להתקדם לפרופסורה. היא עסוקה מדי בפרויקט לקידום הוראת האנגלית. בתום ארבע שנות פרויקט בניהולה עלה שיעור הניגשים לבחינת הבגרות באנגלית בחלק מעיירות הפיתוח ב־13%, ובחלק מבתי הספר אף הוכפל

מאת נילי מנדלר

יעל בז'רנו. "הצלחנו לשכנע מנהלים שלא לחסום ילדים. אמרנו להם שהמחקר בארץ מוכיח שכאשר ילדים ניגשים לבחינות פעם אחת, גם אם הם נכשלים, גובר הסיכוי שינסו לגשת פעם שנייה"

מדירתה בקומה ה־12 ברמת אביב ג' בתל אביב משקיפה ד"ר יעל בז'רנו על בריכת השחייה הכחולה והצלולה של השכונה, אבל מחשבותיה נתונות למים עכורים יותר – במערכת החינוך. כשהעוזרת הפיליפינית רוחצת כלים במטבח, בז'רנו, מומחית לשיטות הוראה מהאוניברסיטה הפתוחה, מדברת על קבוצה גדולה של ילדים, מאופקים ושדרות שבדרום עד בית שאן ועכו שבצפון, שהצילה ממסלול הנכשלים והנחשלים בחברה הישראלית.

בז'רנו הצליחה להתיש מנגנונים של פקידים, מנהלים ומורים, שחסמו עד היום בפני תלמידים מעוטי טיפוח בעיירות הפיתוח את הגישה למסלול שבחינות בגרות בסיומו. הם גבהו והציבו מחיצות של דלת מנעולה לבגרות, ובמשך ארבע שנים (תש"ן-תשנ"ג) ניהלה בז'רנו פרויקט נרחב לקידום הוראת האנגלית. תוצאת הפרויקט היא ששיעור הניגשים לבגרות באנגלית ב־21 בתי ספר עלה ב־13% בממוצע. אמנם בבית ספר אחד הפרויקט נכשל, ובכמה אחרים היתה ההצלחה זעומה. אך בחלק ניכר מבתי הספר הוכפל שיעור הניגשים לבחינת בגרות באנגלית ואף שולש. והעיקר – מספרם של תלמידי השנתון שעמדו בבחינות עלה, בחלק מהמקרים הוכפל, ולפחות בבית ספר אחד – שולש.

בחינות הבגרות באנגלית ובמתמטיקה הן הסיבה העיקרית לכישלונם של רוב התלמידים בהשגת תעודת בגרות (כשני שלישים). בז'רנו, שקל לתארה תחרנית בלתי נלאית, פיצחה עם צוותה את אחד הקודים הקשים בחינוך: איך לקדם ילדים ממשפחות חלשות לתעודת בגרות חרף המחסור החמור במורים מיומנים בפריפריה.

כדי לעמוד על היקפו של סיפור ההצלחה הזה יש להבהיר של־30% מתלמידי כיתות י' בבתי הספר המשתתפים בפרויקט מאובחנים כמי שאינם שולטים אפילו באלפא ביתא האנגלית, כלומר, nonreaders; שבתחילת הפרויקט הועמדו כל תלמידי כיתות י' למבחן באנגלית ורובם נכשלו בו; ושהקריטריון לקבלת תלמידים למסלול שבסיומו בחינת בגרות באנגלית ברמה של ארבע יחידות לימוד, שבלעדיה אין אפשרות להתקבל לאוניברסיטה, היה ציון 40. אין פלא שאחד התלמידים כתב כי "הפרויקט עזר לי בהבנת הרבה מלים שפעם נראו לי כמו סינית". תלמיד אחר כתב: "בלי הפרויקט לא הייתי הולך לגשת לבגרות באנגלית ברמה של 3 יחידות", ותגובה מעניינת נוספת היתה: "לימוד אוצר המלים והדרך של קריאת סיפור באנגלית תרמו לי לקריאה בעברית".

צוות הפרויקט התמקד במורים שלימדו אנגלית באותם בתי הספר. לדברי בז'רנו, הם השתתפו מאוד ורק מעטים הכזיבו, ואחרים היו שעזבו ממשרותיהם. הקושי בהעלאת רמת המורים נעוץ בתחלופה הגבוהה והקבועה של 30%-40% מהם. הבאת מורים טובים מערים גדולות לא הוכחה כמוצלחת. מורה אחת, למשל, הנוסעת בכל יום מבאר שבע לאחד מיישובי הפרויקט ושכרה הוכפל (באמצעות הרשות המקומית), אך היא עוזבת בתום שנת הוראה אחת.

אחת ממטרות הפרויקט היתה אפוא להשקיע במורים שיש סיכוי טוב שיישארו במקומותיהם, כדי שדורות נוספים של תלמידים ייהנו מההשקעה. "די שבכל בית ספר יהיו שני מורים טובים לאנגלית, שהם ישמשו דגם לחיקוי ליתר המורים", אומרת בז'רנו.

לצדה של בז'רנו, ראש המחלקה לאנגלית באוניברסיטה הפתוחה, תיפקדו בפרויקט שני אנשי מפתח מאותו מוסד, דוד מצר, הקואורדינטור בחינוך, ולילי הוד, לשעבר ראש המחלקה להכשרת מורים במכללת לוינסקי. השלושה הפעילו 12-10 מנחים ועוד שני מומחים להערכה ולמדידה בחינוך, שעבדו עם המורים. יוזמת הפרויקט היא גינה שלום, מנהלת האגף לתכנון חברתי בסוכנות היהודית, ומימונו, בסך של כשני מיליוני דולר, נעשה על ידי הסוכנות. משרד החינוך לא השתתף במימון. בממוצע נדרשה השקעה של 300 דולר בכל ילד.

כ־120 מורים לאנגלית, מהם כ־20 עולים חדשים, השתתפו בפרויקט. יום בחודש עבדו כולם עם המנחים בסדנאות מרוכזות; אחת לחודש השתתפו בסדנאות אזוריות שנותחו בהן קשיים ובעיות. אבל לא רק בסדנאות התמקד הפרויקט. אחת המטלות המעניינות בו היתה סיוע למורים בשטח, בזמן אמת. מנחה ביקר אחת לשבוע בכל בית ספר, ונכנס לכיתה אחת לשבועיים לפחות. מורים חלשים מאוד זכו למספר ביקורים רב יותר. לפני הכניסה לכיתה שוחח המנחה עם המורה על תכנון השיעור ובעת השיעור ישב בצד ורשם הערות. לפעמים עמד המנחה ליד המורה, כמורה שני, או ניהל לבדו את השיעור. לאחר השיעור דנו כו השניים והפיקו לקחים. המסר למנחים היה לא לנהוג במורים בהתנשאות. בין המנחים למורים התקיים קשר טלפוני ולעתים קרובות הם חיברו יחד מערכי שיעורים. שלוש פעמים בשנה נערכו מבחנים לתלמידים, מלבד המבחנים הרגילים, כדי לעמוד על התקדמותם, והתוצאות נותחו בשיתוף המורים.

זמן רב הוקדש כדי ללמד את המורים לכתוב מבחנים כהלכה. התברר שמיעוטם לא שלטו באנגלית כראוי. אוצר המלים שלהם היה דל ומבנה המשפט לקוי. הרוב, מורים בוגרי סמינר או בעלי תואר ראשון, אמנם שלטו בשפה ובדקדוקה, אולם לא ידעו ללמד אנגלית בכיתה הטרוגנית. "בהנחיה הדגשנו במיוחד שני דברים: מה ללמד ואיך; כיצד לשלב תוכני לימוד עם טכניקות הוראה נבדלות, העונות על הצרכים הנבדלים של תלמידים". הפרויקט אמנם התפרש על כל רמות הלימוד (3, 4 ו־5 יחידות), אולם התמקד בעיקר ברמת קושי של ארבע יחידות לימוד.

המנהלים נדרשו להקצות ללימוד המקצוע חמש שעות שבועיות, ובחופשת הקיץ בין כיתה י"א לי"ב נערכו קורסים מרוכזים לתלמידים. כיתות הלימוד היו קטנות, בהיקף של 25-30 תלמידים, והעבודה נעשתה בעיקר בקבוצות קטנות. נעשה שימוש רב במשחקי הדמיה ובקבוצות דיון, שאף יצאו מחוץ לבית הספר כדי להשיג חומרים רלוונטיים.

"מורה שרצה ללמד בכיתה נושא אקטואלי, למשל הסכסוך היהודי־ערבי על מקורות המים", אומרת בז'רנו, "הביא לכיתה טקסט רלוונטי אחד מ'ג'רוזלם פוסט', טקסט שני מכתב עת מדעי וטקסט שלישי מספר כלשהו, וחילק את הכיתה לקבוצות של שלושה. כל ילד בקבוצה התבקש להתמודד בטקסט אחד. אחר כך כינס המורה את אותם תלמידים בכל קבוצה שהתמודדו בטקסט המסוים והקים קבוצה חדשה. כל קבוצת מומחים נדרשה לטפל באוצר המלים בטקסט הנתון. אם נתקלה הקבוצה במלה לא מוכרת, הסתייעו חבריה במילון, או ניחשו את הפירוש לפי ההקשר. הקבוצה השיבה גם לשאלות שנגעו לתוכן. בסוף שהתמודדו כנדרש, חזר כל אחד מהם לקבוצה האם שלו, וכל מומחה לימד את שני חבריו האחרים את הטקסט שהכיר".

כאשר ילד יודע כי יהיה עליו ללמד אחרים, הוא לומד יותר לעומק וביסודיות, טוענת בז'רנו. לדעתה, בדרך זו הילדים נעשים אחראיים יותר לתהליך הלמידה. "בשלב הבא מודיע המורה שכל ילד בקבוצה אכן לומד משני חבריו את הטקסטים האחרים. לצורך זה נערך דיון בכיתה, ולפעמים מבחן קצרצר. היות שלא כל תלמיד מסוגל ללמוד וללמד בהצלחה שווה, היה על המורה לדאוג מראש שתלמיד חלש יותר יקבל טקסט קל יותר". זו רק דוגמה אחת לשיטות שהופעלו בפרויקט.

מדו"ח עדכני של הפרויקט מתברר, כי בעוד שבתש"ן ניגשו לבחינת הבגרות באנגלית בכל הרמות רק כ־53% משנתון של 2,064 תלמידי י"ב, לבחינות בסוף תשנ"ג ניגשו 66% מתוך שנתון של 2,581 תלמידי י"ב, עלייה של 13%. עובדה זו לא רק שלא הורידה את שיעור ההצלחה הממוצע, אלא העלתה אותו ב־10% בקירוב (כ־50% מהשנתון עמדו בבחינות בתשנ"ג, לעומת כ־41% מהשנתון בתש"ן). עיון בתוצאות של כל בית ספר בנפרד מעלה שבחלקם היו נתוני ההצלחה גבוהים הרבה יותר. בבית שאן, בעכו, בשדרות, בנתיבות ובאופקים הוכפל שיעור הניגשים לבחינה ושיעור העומדים בה. בבית ספר אחד שולש שיעור המצליחים.

"אני מתרגשת", אומרת בז'רנו. "הצלחנו לשכנע מנהלים שלא לחסום ילדים ולאפשר להם לנסות להיבחן. אמרנו להם שהמחקר בארץ מוכיח שכאשר ילדים ניגשים לבחינות פעם אחת, גם אם הם נכשלים, גובר הסיכוי שינסו לגשת פעם שנייה. הילדים שניגשים, אפילו הם נכשלים, ינסו שוב ושוב, מפני שהפרויקט הבהיר להם שגם ציון שלילי הוא משהו".

אחד הלקחים של הפרויקט הוא הצורך להתחיל כבר בכיתה ז', כדי להגדיל את סיכוייהם של רבים יותר לקבל תעודת בגרות. ועל כך בז'רנו מנהלת עתה משא ומתן עם משרד החינוך, בתקווה שיקבל עליו את מימון הפרויקט. התרגשותה של בז'רנו, בת 52, אם וסבתא, מהולה בשמץ תסכול. "צר לי שאני לא מספיקה לכתוב ספרים ופרסומים בכתבי עת מדעיים, כדי להגיע לפרופסורה. הייתי צריכה להגיד 'לא' לכל הפרויקטים האלה ולהקדיש שנתיים־שלוש רק לכתיבה, אבל השטח זועק לעזרה. כנראה פרופסור אני כבר לא אהיה".

אלן קלארק. [illegible]

משפחת הרקס. האם והבת לא הכחישו שהן מרוויחות יפה ממכירת סיפורן

תצלומים: איי־פי

השר, השופט, אשתו ובתו

ידידיו של אלן קלארק, שכיהן בממשלתה של מרגרט תאצ'ר, אומרים שהגיע הזמן שמישהו יעמיד אותו במקומו. אבל הפרסומים על פרשיות הניאוף והאהבים שניהל עם אשת שופט ובנותיו דווקא עשויים לסייע לו במכירת הכרך השני של יומניו

מאת דפנה ורדי

"הוא מתאים לחיים במאה השמונה עשרה", אמרו מבקריו של אלן קלארק, שר ההגנה ושר הסחר במשרד המסחר והתעשייה בממשלתה של מרגרט תאצ'ר, המנהל בימים אלה מאבק נגד משפחה אשר עם נשותיה ניהל בעבר פרשיות אהבים. אחרים טוענים שהגיע הזמן שמישהו מבין כל אלה שקלארק פגע בהם – בדרכו הנונשלנטית והמתנשאת – יעמיד אותו במקומו. אך אין ספק שהגל הנוכחי של הביקורות על אורח חייו יסייע לו בקידום המכירות לכרך השני של יומניו, העומד לראות אור בקרוב.

הפרסומים נגד קלארק החלו לאחר שהשופט לשעבר ג'יימס הרקס, רעייתו ולרי ובתו ג'וזפין, שעקרו לפני שנים אחדות מבריטניה לדרום אפריקה, חשפו את העובדות על פרשיות אהבים שניהל השר לשעבר עם נשות המשפחה (לדברי האשה והבת; הבת האחרת ניתקה את קשריה עם המשפחה זה שנים אחדות). הרקס ומשפחתו שכרו את שירותיו של איש יחסי ציבור שהתמחה בחשיפות שערוריות מין פוליטיות, ועוד בטרם נחתו השלושה בבריטניה כבר נמכרו סיפוריהן של הנשים לשבועון "ניוז אוף דה וורלד" ולרשת הטלוויזיה סקאי. האם והבת לא הכחישו שהן מרוויחות יפה ממכירת סיפורן. הן גם לא טענו כי בקשריהן עם קלארק אולצו לעשות דבר מה בניגוד לרצונן.

יחסיו של קלארק עם האם נמשכו כחמש עשרה שנה. מדוע איפוא החליט השופט הרקס לחשוף אותם עכשיו? השופט טען שאילו היה יודע על פרשיית האהבים שהתנהלה מתחת לאפו היה פועל מוקדם יותר. ומכל מקום, הוא החליט להוציא אותה לאור לקראת פרסום ספרו של קלארק בדרום אפריקה, כיוון שהספר כולל התייחסות לאשתו ולבנותיו, בלא אזכור שמן.

מקורביו של קלארק טוענים שאין זה אלא ניסיון להפיק רווחים מפרשיות שהסתיימו זה כבר. אשתו של קלארק וכמה מידידיו אף טענו שהשופט ובנות משפחתו החליטו לפרסם את הסיפור לאחר שקלארק סירב לדרישתן, כי ישלם להן 100,000 לירות שטרלינג כדי למנוע את הפרסום. ג'יין קלארק, אשר גם בעבר התייחסה בביטול לפרשיות של בעלה, לא הסתירה את דעתה על אשת השופט ובתו. אדם ההולך למיטה עם נשים ממעמד נמוך, אמרה לעיתונאים, מסתבך בכך שהן יפנו אל העיתונות הצהובה. דבריה עודדו את זעמן של האם והבת, והן יצאו בשורת האשמות על ניצול תמימותן ועל קטינות במעשים שגבלו בפלילים. על פי הטענות, קלארק חשף לפני שתי הבנות את איבר מינו ואחר כך פיתה אותן.

קלארק עצמו רק הביע את צערו על הפרשיות והתנצל על האפשרות שפגע בבני המשפחה, אולם הבהיר שאינו מתכוון להגיב על הפרטים. ואולם, שבוע לאחר תחילת הפרסומים סיפרו עוד האשה והבת ל"ניוז אוף דה וורלד" כי לקלארק יש ילד מחוץ לנישואין. זו היתה נקודת המפנה. קלארק שכר את שירותיו של ג'ון כרמן, פרקליט נודע שעשה לו שם במשפטי דיבה, כדי להפסיק את מה שכינה "פרסומים כוזבים" על אודותיו. לא ברור אם האיום בתביעה משפטית, או העדר עניין ציבורי, הביאו לשתיקת הפרשייה. אבל בינתיים, למרות ההבטחות לגילויים נוספים, נעלמו השופט, אשתו ובתו מכלי התקשורת.

הכרך הראשון של יומני אלן קלארק היה רב מכר בבריטניה ועורר עניין בעיקר בשל הכתיבה המשועשעת, ששיקפה התייחסות פחות רצינית למערכת הפוליטית מכפי שהבריטים מורגלים בה. לדוגמה, קלארק מספר ביומניו כיצד ניחש את מצב רוחה של ראש הממשלה, מרגרט תאצ'ר, לפי צבעי הבגדים שלבשה ביום מסוים. בכרך הראשון, המחזיק כ־400 עמודים, מתייחס קלארק גם לכמה פרשיות אהבים עם נשים שונות, ועל יחסו אליהן אפשר ללמוד מאופן התיאור ומהעובדה שהספר הוקדש לרעייתו ג'יין.

במשך כל הקריירה הפוליטית שלו היה אלן קלארק שנוי במחלוקת, לא רק בשל התבטאויותיו שלא תמיד עלו בקנה אחד עם התדמית של שר בממשלתה של תאצ'ר, אלא גם בשל הרקע האישי שלו. קלארק היה אחד השרים העשירים בממשלה והוא ומשפחתו מתגוררים באחוזה. זה, אכן, רקע הולם לאורח חיים של מי שאינו מוצא כל צורך להתחשב בדעתם של הסובבים אותו ומתפאר בגלוי בכיבושיו המיניים. ג'יין, הצעירה מבעלה בשנים רבות – היא נישאה לו כשהיתה בת 16 – משלימה את התדמית. היא מצטלמת לבקשת כתבים המגיעים לאחוזה לצד שני כלביה הגדולים ומתייחסת להרפתקאותיו של בעלה, לפחות כלפי חוץ, כאל חלק בלתי נפרד מחיי הנישואין עם בעל נכסים.

לפני כניסתו לחיים הפוליטיים ולפעילות במפלגה השמרנית ביסס אלן קלארק את מעמדו כהיסטוריון וכתב ספרים בתחום ההיסטוריה הצבאית. ספריו תוארו על ידי אנשי האקדמיה כעבודה שקדנית, המעידה על כישרון לתיעוד, אך נעדרת מקוריות. הרקע שלו כהיסטוריון איפשר לקלארק להפגין את עמדותיו הימניות במאמר ביקורת שכתב על ספר אשר תיאר את חייו ופועלו של צ'רצ'יל. גם בכך הוא עורר מחלוקת ציבורית שהדיה עוד לא התפוגגו.

ספרו הנוסטלגי של ג'ון צ'רמלי על צ'רצ'יל היה אחד מאלה המבכים את התפוררות האימפריה הבריטית. טיעונו המרכזי הוא שאילו נענתה בריטניה לניסיונות הפיוס של היטלר, האימפריה היתה נשמרת על כנה והרוסים לא היו משתלטים על מזרח אירופה. אולם אלמלא המאמר שכתב קלארק על הספר ועל העמדה המוצגת בו, קרוב לוודאי שספרו של צ'רמלי לא היה מעורר בבריטניה הדים רבים. הוא אינו הראשון המעלה טענה זו, וההתייחסות אל הספר היתה, קרוב לוודאי, כאל עוד גרסה רוויזיוניסטית שטחית, ומקומה, בעולם האקדמי.

קלארק היה זה שמשך תשומת לב הן אל הספר והן אל דעותיו שלו בעניין, הקרובות מאוד לאלה של צ'רמלי. בביקורתו הנלהבת על הספר הוא בחר להתעלם מהשאלה מה היה קורה במרכז אירופה אלמלא השתתפה בריטניה במלחמה, והעדיף להתייחס להשפעות האפשריות שהיו עשויות להיות לפיוס עם היטלר. מכך גם משתמע שקלארק ואחרים המחזיקים בעמדה זו לא היו מוטרדים במיוחד מגורלם של היהודים באירופה, או מאופי שלטונו של היטלר.

קשריו של קלארק עם מכחישי השואה אינם חדשים ומצאו ביטוי גם מן ההיבט התקשורתי – הוא היה בין המוזמנים למסיבה לרגל הוצאתו לאור של ספר שכתב ההיסטוריון דייוויד אירווינג, אחד הבולטים בקרב ציבור זה. על פי השמועה, הקישוטים שהתנוססו בכלים להגשת התקרובת בקבלת הפנים למוזמנים היו מעוטרים בצלבי קרס.

מבחינה פוליטית, פרסום עלילותיו של קלארק במיטתן של האם והבנות לא יסב לו נזק רב מזה שהסב לעצמו בעבר. קלארק היה אחד האנשים המרכזיים אשר הצביעו על אשמתה של הממשלה בפרשת מכירת הנשק והציוד הצבאי לעיראק. במשפטם של שני מנהלי חברת "מטריקס צ'רצ'יל" היה זה קלארק אשר שינה את עדותו ברגע האחרון והודה בחלקה של הממשלה, ובכך הביא להקמתה של ועדת החקירה שמסקנותיה יפורסמו בסתיו. המסקנות העתידות מעוררות דאגה במפלגה השמרנית, שתיאלץ אז לעסוק באלן קלארק.

אני מדבר בכל הכנות על ממשלה ליברלית

"האיטלקים עייפים מהפלת ממשלות", מסביר סילוויו ברלוסקוני את ניצחונו בבחירות לפרלמנט האירופי, "לאחר שבחרו ממשלה – הם רוצים שהיא תורשה לשלוט"

מאת פאולו גוצנטי

לה סטמפה

אדוני ראש הממשלה, האם ציפית לתוצאות כה טובות – בשליש מכלל הקולות – בבחירות לפרלמנט האירופי? הרי אפשר לומר שהבחירות הרבה במעין משאל עם על מנהיגות מפלגתך, "קדימה איטליה".

במקרה הזה, ההשתתפות היתה אפילו גבוהה יותר מאשר במשאל עם, מה עוד שהבחירות נערכו על פי כללי ההצבעה הישנים של בחירות יחסיות. הייתי קורא לזה פשוט ניצחון פוליטי – גם של התנועה שהקמתי וגם של הקואליציה הממשלתית, שנהנית עכשיו מתמיכה של רוב איטלקי מוחלט.

למען האמת, ציפיתי לתוצאה כזאת. לא מתוך יהירות או גאווה – שגם הן לגיטימיות – אלא על סמך ניתוח רציונלי. לאיטלקים יש חוש פוליטי והם אנשים בוגרי מחשבה. לאחר שבחרו ממשלה, הם רוצים שהיא תורשה לשלוט. הם עייפים ממשחקי הפלת ממשלות בסיטונות.

תוצאות הבחירות מעידות על הצבעת אמון בך. מה תעשה עכשיו כדי למלא את ציפיות הבוחרים?

אני מרוצה מהתוצאות, גם במישור האישי. איני יכול אלא להודות לבוחרים האיטלקים על בינתם, אבל על הפרק לא עמד משאל עם על אישיותו של סילוויו ברלוסקוני. רק כאשר ייערכו בחירות ישירות של ראש הממשלה יהיה אפשר לדבר על בחירה אישית כזאת. הפעם הבוחרים עודדו מנהיגות, מצע וסגנון. האחריות המוטלת על כתפי אינה פחות כבדה בשל כך.

מה הסיבה העיקרית לגריפת הקולות לטובת "קדימה איטליה" מאז הבחירות לפרלמנט במארס?

קודם כל, האמון בקואליציה ובמעמד השליט החדש. אין זו אמונה עיוורת; היא נקנתה בזכות שפה שקולה תחושה כאות, בזכות סגנון ממשל המבוסס על עובדות, היכולת לפשט בעיות ולתקשר עם הציבור בבהירות. "קדימה איטליה" פועלת לפי כללי המשחק האלה. היא לא מפלגת בוסר, אבל היא באה להציע מצע חדש, מעמד שליט חדש והבטחה לרפורמה במסורות. זה מה שרצו האיטלקים, ולמען המטרה הזאת הם הצביעו.

עם איזו קבוצה מפלגתית בפרלמנט האירופי תשב מפלגתך? שר החוץ בממשלתך מעדיף את הליברלים, אבל נראה שאתה מעדיף את הנוצרים־דמוקרטים.

אפילו ז'יסקר דסטאן, שאיש אינו יכול לכפור בתכונותיו הליברליות, עבר לקבוצת הנוצרים־דמוקרטים. בשטרסבורג, למרבה השמחה, ההבדלים בין הכוחות הפוליטיים השונים נוקשים הרבה פחות, כיוון שהם פחות מושרשים באידיאולוגיה.

ברלוסקוני. לא מופתע מהתוצאות

צילום: איי־פי

אני מאמין שהליברליזם האיטלקי נכשל מבחינה היסטורית, כיוון שלא השכיל להביא בחשבון את ערכי הקתוליות הליברלית. אם דון סטורצו, מייסד המפלגה הנוצרית־דמוקרטית האיטלקית הראשונה לאחר מלחמת העולם הראשונה, ולואיג'י ג'וליטי, המנהיג הפוליטי הליברלי הגדול בתחילת המאה, היו מצליחים למצוא שפה משותפת, ארצנו היתה נמנעת מפילוגים קשים.

ל"קדימה איטליה" יש שורשים עמוקים בעולם הקתולי, ואני שואף לפתח אותם. לבעיות שהעולם של היום נאלץ להתמודד אתן – כמו מעמד המשפחה, היחסים שבין מדינות עשירות לעניות, הסולידריות האנושית והחברתית – הקתוליות נותנת תשובות.

פרנצ'סקו קוסיגה, נשיא המדינה לשעבר, מעודד אותך לפתוח בשורה של רפורמות חוקתיות. האם תפעיל רפורמות כאלה, ואם כן – מה יהיו העיקריות שבהן?

חוק הבחירות החדש, אף שאינו מושלם, הוא הגרעין לכל רפורמה חוקתית בעתיד. להיפתחויות של הפדרליזם ושל השלטון הנשיאותי, המעלות זה שנים, יש כיום משמעות רק אם מיישמים את עקרון הרוב בכתבו ובלשונו, וכן על פי רוחו: בחירה ישירה של השליטים, סמכות הביקורת והפיקוח של אופוזיציות המתכוננות להחליף את הממשלה. אלה הם כללי הדמוקרטיה של חילופי שלטון, שעכשיו סוף סוף עושה את צעדיה הראשונים באיטליה.

לאחר הניצחון בבחירות האירופיות, רוב הציבור ירצה ודאי לסלק חשבונות עם אנשי המשטר הישן. האם תנהג לבלום אותו?

אני לא מאמין שקיימת שאיפת נקם כזאת. לשלוט פירושו להחזיק באמצעי התערבות יעילים בכלכלה, בסדר הציבורי ובמדיניות החוץ. האמצעים אמנם צריכים להיות תקיפים – וגם דיסקרטיים – אבל אין לכך שום קשר לסילוק חשבונות. שכן אני מדבר בכל הכנות על ממשלה ליברלית. הגישה של סילוק חשבונות שבטית זרה לי.

האם תימשך המתקפה על ראי"י (הטלוויזיה הציבורית) ועל העיתונים המתנגדים להנהגתך?

אני דווקא חושב שראי"י היא התוקפת: הם מתנגדים לאיזון התקציב ולייעול ההנהלה שלהם, על אף הגירעון. באשר לעיתונים, אין לי שום רצון לפולמוס. הדיאלוג ביני לבינם לגיטימי, ככל דיאלוג בין אישיות פוליטית למבקריה.

הראיון נערך בחסות "וורלד מדיה"

באמריקה / עקיבא אלדר

ביל קלינטון באיטליה. מוכן להמר על הקריירה

צילום: איי־פי

ביטוח בריאות בנוסח קלינטון

קופות החולים עולות לביל קלינטון בבריאות, לא פחות מאשר ליצחק רבין. אבל לארצות הברית יש נשיא שסבלם של החולים מטריד אותו עד כדי כך, שהוא מוכן להמר למענם על הקריירה שלו. "ההסתדרות", המכונה כאן שדולת חברות הביטוח, אינה חסה על כסף, מפעילה את עוצמתה הפוליטית ומפיצה תעמולה דמגוגית כדי להבטיח שכיסוי מלא להוצאות רפואיות יוסיף להיות מנת חלקם של אמידים. ביל והילרי קלינטון מתרוצצים ברחבי אמריקה (בשעות הפנויות מחקירת וייטווטר והתייעצויות בפרשת הגברת ג'ונס), כדי לשכנע את הציבור שחולה מסכן אינו יכול לאבד את הביטוח הרפואי רק כיוון שחברת הביטוח החליטה שלא משתלם לה לחדש את הפוליסה שלו.

בני הזוג קלינטון רוצים שפקיד אמריקאי לא יצטרך לדחות משרה טובה בגלל החשש מאובדן זכויותיו. שכן אם מקום העבודה החדש שלו קשור לחברת ביטוח אחרת, הוא ייאלץ לממן מכיסו את מנות האינסולין שלו, למשל, משום שהחברה לא תכסה "מחלות קיימות". המעסיקים מצדם אינם מגלים התלהבות יתרה לנוכח הרעיון לגלגל עליהם את עיקר הוצאות הביטוח.

דווקא בשל הביקורת האכזרית על ביצועיו בתחום מדיניות החוץ, אי אפשר שלא להתפעל מדבקותו של הנשיא ברפורמה בבריאות. לא רק הרפובליקאים מכניסים מקלות בגלגליו. גם סנאטורים דמוקרטים בכירים, בהם אדוארד קנדי ודניאל פטריק מויניהאן, מכרסמים בתוכנית הבריאות של קלינטון, "מעניקים" אותה לטובת האינטרסים של המעסיקים וחברות הביטוח. נראה בעליל כי הנשיא ייאלץ להתפשר ולקבל תיקונים שיוצעו ביותר מתריסר ועדות וועדות משנה של בית הנבחרים והסנאט. ראשי הסיעה שלו בקונגרס איבדו תקווה להעביר את החוק עד סוף השנה.

רוב האמריקאים תומכים ברעיון של ביטוח רפואי לכל אזרח, אבל רובם גם אינם רוצים לשמוע על מסים חדשים. אלה רבים חזקים מ־35 מיליון האמריקאים שאין להם גג רפואי (אלפי אמריקאים מוכרים בכל שנה את בתיהם כדי לממן טיפול ביקיריהם). באמריקה, כמו בישראל, המפלגה השלטת מגייסת את התקיפים שבנוגעים להגנה על מנגנון שמן ושבע המכביד על המערכת ופוגע בחולים חסרי האמצעים. באמריקה, שלא כמו בישראל, הנשיא אינו נכנע ל[illegible] ככל שיהיה בנושאי חוץ וביטחון.

כדי לשמור על מצב רוחו של ראש הממשלה, כדאי שעוזריו יגניבו אל בין עיתוני הבוקר שלו כמה עיתונים אמריקאים. זה יעזור לו להיווכח עד כמה העיתונות בישראל מפנקת אותו. למשל, ב"וואשינגטון פוסט" הופיעה בימים אלה קריקטורה של הנשיא קלינטון מנופף באגרופו ואומר לעוזריו: "אני מודיע לכם שאם הצפון קוריאנים האלה ימשיכו להתנהג כך, לא אסתפק במכתב... הפעם אני אפקסס להם!"

שיעור לדרומי

למחרת חטיפתו של השייח מוסטפה דיראני צוטטה ב"ניו יורק טיימס" הצהרה אמיצה של מנהל לשכת העיתונות הממשלתית, אורי דרומי. מתוך הרגל, או העניה, אמר הדובר כי הממשלה הביאה בחשבון את הביקורת הבינלאומית הצפויה, אך איש חיל האוויר לשעבר הסביר שישראל ממלאת את חובה כלפי הנווט השבוי רון ארד. הדיאלוג הבא, מדיון שהתקיים בשבוע שעבר בוועדת המשנה למזרח התיכון בבית הנבחרים, מובא כשירות למסביר הישראלי.

הציר לי המילטון (יו"ר ועדת המשנה): "בחודש שעבר חטפו ישראלים את הפעיל האיסלאמי, מר דיראני, בתקווה שהוא יודע מה עלה בגורלו של נעדר שלהם, מר ארד. מה היתה תגובתנו על החטיפה הזאת? מה אמרנו על כך?"

רוברט פלטרו (עוזר המזכיר לענייני המזרח התיכון): "לא אמרנו הרבה, כיוון שזה קשור לכמה נושאים מורכבים, אחדים מהם נוגעים למערכת המשפטית שלנו. לא העלינו את העניין לפני מדינות באזור ו..."

המילטון: "אתם לא... אנחנו לא גינינו זאת?"

פלטרו: "זה מורכב."

המילטון: "האם האירוע אינו מסבך את המאמצים לקדם את המו"מ בין ישראל לסוריה?"

פלטרו: "איני מאמין. לא הבחנתי עד לרגע זה שהדבר גרם סיבוך".

המילטון: "וככל הידוע לנו אין ישראל חושבת שזה יסבך את העניינים?"

פלטרו: "לא, ככל הידוע לנו".

מתברר שהזמנים אכן השתנו. מקורות מהימנים מספרים שאפילו מדינות ערב הגיבו באיפוק על החטיפה. אחרי המבצע הבא מוטב אם כך שדרומי לא יזמין אש.

מפגשים מסוג אחר

בפרבר בשולי וואשינגטון, על גבול משכנות העוני והפשע של השחורים, במסעדה מרוקאית משובחת, הייתי שותף לסעודת פיוס לבנונית מיוחדת. תומכי מישל אעון ניגבו חומוס עם חסידי סמיר ג'עג'ע. אוהדיו של באשיר ג'מאייל התרווחו על הכריות הרכות לצד יוצאי פלשתינה. אחרי השגריר הלבנוני, הוזמן אל הבמה הרב אייזנברג מ"בני ברית", לקול תשואות הקהל. חברת קונגרס ממוצא לבנוני הבטיחה אפילו לבקר בהזדמנות בביירות, והודתה את סבא וסבתא שלה, שהסתלקו בעוד מועד לאמריקה.

אורחי הכבוד היו התומכים לשעבר ג'וזף סיסיפי ורוברט פלהיל. הם דיברו בגעגועים על נופי לבנון והיללו את אנשיה הטובים. הכל התרפקו על תהליך השלום ויחלו לימים טובים יותר לבניה של לבנון ולשכניהם.

כעבור ימים אחדים, בשכונה דרומית מטופחת, הוזמנתי לארוחת ערב עם שתי נשים ישראליות, אורחות "הקרן החדשה לישראל". מרים מרעי, פעילת נשים מעכו, ודפנה גולן מירושלים, הידועה מפעילותה ב"בצלם". הכותרת של מסען באמריקה: "אחיות חורגות: דיאלוג נשים יהודי־ערבי". היתה להן אבחנה פמיניסטית מעניינת: כל מהלכי השלום וסקסיה – מאוסלו, דרך הבית הלבן ועד קהיר – היו על טהרת הגברים. שום אשה לא נראתה על הבמות ומאחורי הקלעים.

חיש קל החלו שתי האורחות לגרד ביחד פצעים טריים. גולן הצטיינה בכך במיוחד: בתה הקטנה רצתה להיות טייסת כדי להחזיר את המגורשים מלבנון. ברוך גולדשטיין לא פעל לבדו. רק 19 מתפללים נהרגו מכדוריו. כל היתר, הרי זה ברור וידוע, נקטלו באש חיילים ישראלים. על פי הפיות הפעורים היה אפשר להבין שהאורחים האמריקאים, ליברלים למשעי, השתכנעו שצבא הגנה לישראל עשה יד אחת עם גולדשטיין לטבוח במוסלמים.

לשם המחשת הסלחנות שמגלים בתי המשפט כלפי מתנחלים, סיפרה גולן בדיחה די מצחיקה, ששמעה, לדבריה, דווקא מאיש הפרקליטות. שלושה אסירים משוחחים בתאם. אחד מהם, יהודי, מספר שנידון לחודשיים מאסר על ניסיון אונס, והשופט אמר לו שאילו הצליח, היה גוזר עליו עשר שנים. השני, יהודי גם הוא, מספר שנידון לשישה חודשים על ניסיון לרצח, והשופט אמר שאילו ביצע את זממו, היה נידון לעשרים שנה. ומה מספר האסיר הערבי? "אני קיבלתי חמש שנים על נהיגה בלי אורות, והשופט אמר שאילו זה היה בלילה, הייתי חוטף שלושים שנה".

את אנשי הקונסוליות הישראליות בארה"ב, שמצטברים אצלם דיווחים דומים על שליחי "הקרן החדשה" מישראל, זה לא הבדיח.

מנהטן דיגיטל TFE

המזגן העילי הטוב ביותר, האיכותי ביותר, היפה ביותר!

הרימו את הראש ותראו את המזגן העילי הטוב ביותר, האיכותי והיפה ביותר שעומד עכשיו לבחירתכם.
תדיראן גאה להציע לכם את מנהטן דיגיטל TFE – סדרת מזגנים מפוצלים עיליים הטובים ביותר בישראל! במנהטן דיגיטל TFE מיושמים כל החידושים הטכנולוגיים בתחום מזגני האוויר העיליים בעולם ואף למעלה מכך – הם מצטיינים במידות קטנות במיוחד ובעיצוב מודרני ומרשים. מזגני מנהטן דיגיטל TFE מיועדים בעיקר לחדרי שינה, חדרי עבודה ומשרדים, והם מגיעים אליכם עם "השלט החכם" – שלט רחוק חדשני וידידותי המאפשר שליטה קלה ובטוחה במערכת הבקרה הממוחשבת שהיא יחודית לסדרת דיגיטל TFE של מנהטן תדיראן.

מנהטן דיגיטל. כמה חכם, ככה פשוט.

מנהטן תדיראן
המזגן הנמכר ביותר בישראל

תדיראן
תעשיות מוצרי צריכה חשמליים בע"מ

החברה הגדולה בישראל למוצרי חשמל ביתיים

להשיג עכשיו בשק"ם, המשביר לצרכן, בחנויות המזגנים והחשמל המובחרות, בחנויות ובסניפי תדיראן: ת"א 03-5420304 • חיפה 467316, 04-467353 • ב"ש 07-236561 • ירושלים: 02-783666

صكنا من الاجل

שיקול או חובה

מאת חנה אבנור

תורת הענישה מתייחסת לע־בירת רצח כאל העבירה החמורה ביותר נגד החברה. תורה זו לימ־דתנו כי יש לחברה האנושית זכות להקיא מתוכה לצמיתות את מי ששלל חייו של אדם. גישה זו היא שקבעה את עונש המוות.

הגישה ההפוכה והחושש מט־עות אפשרית, מחד גיסא, והקושי הנפשי של השופט, מאידך גיסא, העלו את הטענה ההגיונית כי ה־תוצאה של הרחקת אדם לצמי־תות מהחברה תושג גם באמצעות מאסר עולם.

יש שיטות משפט אשר בהן חו־לק מעשה הרצח לדרגות שונות, ורק המעשה המסוג כרצח חמור עונשו הוא מאסר העולם. אצלנו הבדיל החוק בין מעשה הריגה למעשה רצח, ואולי היה מקום ל־הוסיף עוד סיווג ביניים.

פרט לאפשרות זו, אני סבורה, כי הצעה לשינוי החוק באופן שמאסר עולם לא יהיה עונש חו־בה – היא הצעה שאינה עומדת במבחן המציאות והסבירות. הבי־צוע של עונש מאסר העולם עבר אצלנו "התפתחות" שמקורה לוט בערפל.

לנשיא המדינה יש סמכות חנינה. סמכות זו חלה גם על מי שנושא בעונש מאסר עולם. סמ־כות החנינה לפי מהותה מתייח־סת לאדם ולמקרה האינדיווידואלי. קיימת ועדה מ־עין שיפוטית שיש לה סמכות להפחית שליש מתקופת המאסר שהוטלה על אדם. הוועדה, בשי־קוליה, מתייחסת להתנהגותו של האסיר, למצב בריאותו, לשיקו־לים אישיים שונים, ובמיוחד לא־פשרות שיקומו בחברה. סמכויות הוועדה אינן קשורות או מתייח־סות לעבירה עצמה.

בשלב כלשהו התפתח הנוהג להמליץ בפני הנשיא שיקצוב את אורך עונש המאסר שהוטל כמאס־סר עולם, ולאחר מכן להביא את האסיר בפני ועדת השחרורים שתבחון הפחתת שליש מעונשו.

דרך זו נבקעה משום שוועדת השחרורים לא יכלה באופן מעשי להפחית שליש ממאסר עולם. גם בעבר סברתי שהחוק פורש שלא כהלכה: שכן, אם אין באפשרות הוועדה לדון בהפחתת שליש ממאסר עולם – הרי זו כוונת המ־חוקק: העבירה היא כה חמורה שאין חשיבות להתנהגות טובה בכלא, או לגורמים אחרים, והמ־חוקק התכוון כי האשם אמנם ייענש במאסר עולם.

שיטה זו עשתה את המונח "מאסר עולם" למושג בלתי רצי־ני: אדם שהורשע ברצח – אפשר לקצוב את עונשו ולהפחית מת־קופת מאסרו שליש, ומאסר הע־לם הופך בפועל לתקופה של 10–20 שנה. מטרתו של "מאסר העולם" היתה להיות עונש מר־תיע.

מי שגמלה בלבו מחשבה לב־צע רצח – יחשוב ביתר ברצינות על האפשרות שאם ייתפס לא יצא לחופשי לעולם. כיום אפשר לשמוע לא אחת תגובה של נאשם האומר: אז מה – הרי אורך "מאסר עולם" יכול להיות כמו מאסר ב־אשמת שוד חמור.

יתרה מזאת, בוויכוח שהתעו־רר באמצעי התקשורת נשמעים גם קולותיהם של הצדדים הנתו־נים במאסר האומרים: כאשר בי־צעתי את המעשה הייתי צפוי לחנינה ולהפחתת שליש – ואם יסרב הנשיא לפעול כפי שפעל בעבר, התקפחו זכויותי, שכן היי־תי צפוי מראש לעונש פחות ממאסר עולם.

החברה שקבעה עונש מרתיע בחוק, לא הקפידה לבצע את ה־חוק ופגעה בכוח ההרתעה. ההצ־עה לקבוע בחוק שיקול דעת לבית המשפט, להבדיל מעונש חובה, מטרתה לכאורה להעביר את האחריות מהמחוקק לבית ה־משפט, ותגובתה רעה: היא תאבד את כוח ההרתעה ותפתח פתח ל־ויכוחים על חוסר אחידות בגזרי הדין שסיבותיהם שונות, כולל אופיו של השופט היושב בדין.

נראה לי כי הדין הקיים, והס־בירות בהרתעה, דורשים כי עונש מאסר העולם יישאר בעינו. סמ־כות החנינה לדון בכל נאשם באו־פן אינדיווידואלי ולבדוק אם קיים אצלו פוטנציאל של חזרה לחברה כאדם שומר חוק, אף היא נשארת בעינה.

הכותבת היא נשיאת בית המשפט המחוזי בתל אביב בדימוס

בימה

החברה שקבעה לרוצח עונש מרתיע כמו מאסר עולם, לא הקפידה לבצע את החוק ופגעה בכוח ההרתעה

מדע/ צפריר רינת

עולמות של חלקיקים ורנ"א

חתני פרס נובל שביקרו בישראל אומרים שעל מדענים להמשיך ולעסוק בשאלות הגדולות של המדע: מקור החיים, מבנה החומר והתפתחות היקום

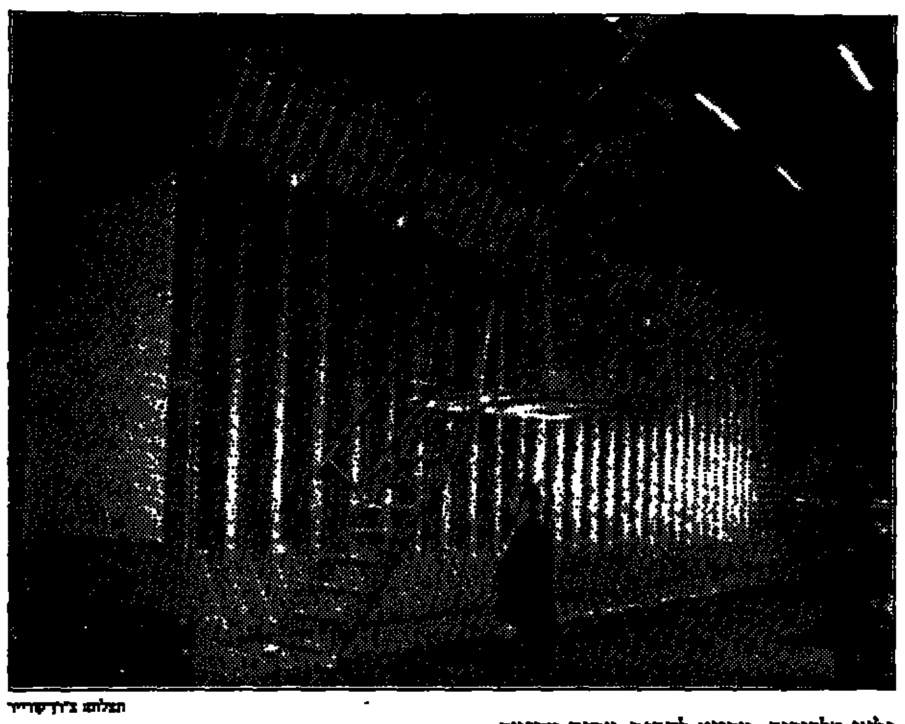

תצלום: ביזנס־וייר

גלאי חלקיקים. מסייע להבנת מבנה החומר

כמו מתקפה המתנהלת בשני ראשים. כך נראית, על פי תיאורים של חמישה חתני פרס נובל, התקד־מותו של המדע בעולם לקראת הבנה טובה יותר של מבנה החומר ותהליכי החיים הבסיסיים. חמשת חתני פרס נובל בפיסיקה, רפואה ופיסיולוגיה תיארו את התקדמות המדע ביום עיון, שהתקיים בראשית החו־דש בטכניון בחיפה ונושאו "ציוני דרך במדע". מכ־יוון אחד – אמרו – מנסים פיסיקאים, אסטרופיסיקאים ואסטרונומים להבין את המבנה הבסיסי של החומר ואת התפתחות היקום. ואילו מכיוון אחר מתקדמים הביולוגים לעבר הבנה ות־אור של המבנה המולקולרי והגנטי של האורגניזמים החיים, ובונים מודלים המתארים כיצד החלו החיים.

פרופסור ליאון לדרמן, פיסיקאי שגילה את חל־קיק הקווארק התחתון ואת חלקיק הנייטרינו השני, סקר ביום העיון את ההתפתחות בהבנת מבנה החו־מר, שהחלה בתקופה העתיקה. כבר בתקופה זו הע־לה הפילוסוף היווני דמוקריטוס את הרעיון, שהחומר מורכב מחלקיקים יסודיים שאינם ניתנים לחיתוך, וזהו גם פירוש המונח היווני אטום: מה שלא ניתן לחיתוך. "אף על פי שלא היו להם מכשי־רים מתאימים", הדגיש לדרמן, "היה לפילוסופים היוונים די דמיון להעלות את הרעיון שישנם חלקי־קים קטנים כל כך של חומר, שאי אפשר לראות אותם בעין".

לדרמן תיאר את שני המודלים העיקריים הקיי־מים כיום בפיסיקה ובקוסמולוגיה, שיש ביניהם קשר הדוק. המודל הסטנדרטי הפיסיקאלי מנסה למצוא את הקשר בין כוחות הטבע באמצעות חקר חלקיקי היסוד של החומר, ואילו המודל הקוסמולוגי של המפץ הגדול מתאר את התפתחות היקום. מודל זה מציע הסבר להתנהגותם של חלקיקי היסוד בראש־ית היקום אך גם נעזר בחקר חלקיקים אלה כדי לבסס את ההסבר.

עד לשנות השישים סברו הפיסיקאים שהחומר מורכב מחלקיקי יסוד כמו קווארקים ולפטונים, אך מאז השתנתה התפיסה וכיום ברור לפיסיקאים כי בטבע פועלים גם חלקיקים המייצגים כוחות. הגלו־אונים הם החלקיקים הקשורים בכוח החזק, וחלקיקי W ו־Z בוסון קשורים בכוח החלש. הפוטונים הם החלקיקים הקשורים בכוח האלקטרומגנטי, ורק את זהותם של החלקיקים הקשורים לכוח הכבידה עדיין לא יודעים הפיסיקאים, אף שהם מניחים כי קיים חלקיק היפותטי הקשור בכוח זה ומכנים אותו גרבי־טון. חלקיק היפותטי אחר, המכונה היגס, היה אמור לסייע בהבהרת הקשר בין כוחות הטבע השונים והפיסיקאים התכוונו לעקוב אחריו באמצעות מאיץ החלקיקים הענקי שתוכנן להיבנות בטקסס. ביטול התוכנית להקמת המאיץ חסמה בינתיים את הדרך למעקב אחר החלקיק.

מטרתם ארוכת הטווח של הפיסיקאים, אומר לדרמן, היא למצוא עקרונות פשוטים ואחידים המס־בירים את מבנה היקום ומבנה החומר המרכיב אותו. לשם כך חשוב הקשר בין המודל הפיסיקאלי לבין המודל הקוסמולוגי. לדרמן אומר שעדיין יש שא־לות רבות לא פתורות: האם קיימים עוד חלקיקי יסוד של החומר? מה קדם למפץ הגדול, ומהו החומר האפל שלדעת הקוסמולוגים מרכיב חלק גדול מה־חומר ביקום?

לעומת הפיסיקאים, עוסקים ביולוגים, כימאים וחוקרים בתחום הרפואה, בהם הפרופסור כריסטיאן דה־דוב מאוניברסיטת לובן שבבלגיה, בהבנת הת־פתחותם של החיים מתוך התמקדות במבנים המול־קולאריים והגנטיים של היצורים החיים. כדור הארץ נוצר לפני 4.5 מיליארדי שנים ועל פי בדיקת סטרומטוליטים, חיידקים מאובנים שהתגלו בשנים האחרונות, הגיעו המדענים למסקנה שהחיים על פני כדור הארץ החלו לפני 3.8 מיליארדי שנים. המדענים משערים שהחיים החלו על פני כדור הא־רץ, אבל דה־דוב, חתן פרס נובל לרפואה, ציין שיש מדענים החושבים שהחיים יובאו לכדור הארץ מ־כוכבים אחרים.

אחת מהנחות היסוד של המדענים היא, כי לכל היצורים החיים יש מקור קדום משותף שהיו בו אנזימים, מנגנונים ביוכימיים ושפה גנטית. הנחה אחרת קובעת שהחיים התפתחו בתהליך טבעי הה־דרגתי. משמעותה של הנחה זו היא שלילה של בריאה או פעולה תכליתית של הטבע.

מקור החיים הוא, על פי הגדרתו של דה־דוב, בעיה כימית, וכל הריאקציות והתופעות בטבע הק־שורות בה הן כימיות. "אפשר לתאר את החיים כסדרה של צעדים בעלי אופי כימי המגיעה עד ליצירת מולקולות מורכבות", הסביר דה־דוב. "זו התפתחות דטרמיניסטית ואין בה מקום למקריות או להימורים שעושה הטבע. יש אירועים בודדים כאלה שלא משנים את אופיו של התהליך הכולל".

העולם שקדם לחיים כפי שאנחנו מכירים אותם כיום היה, על פי המודל שהציג דה־דוב, עולם הרנ"א. העברת המידע הגנטי מתבצעת באמצעות הרנ"א והיא רק חלק מתהליך שהדנ"א מתחיל, ולכ־אורה מעידה על תלות של הרנ"א בדנ"א. אך למרות תלות זו, סבורים המדענים שיש תשובה לשאלת "הביצה או התרנגולת" בהקשר זה – לדעתם, לרנ"א זכות ראשונים מכיוון שהוא יכול לפעול ללא הדנ"א, בעוד הדנ"א לא יכול לפעול בלעדיו.

על פי התיאוריה היתה בעולם, בעבר הקדום, תשתית כימית לפני השלב שבו כבר התקיים חילוף חומרים (מטאבוליזם). תשתית זו, המכונה גם פרוטו־מטאבוליזם, איפשרה בשלב מאוחר יותר לרנ"א להתקיים. היו בה מולקולות פשוטות וחומצות גר־עין. לדעת המדענים, פעלו התהליכים הכימיים בש־לב הפרוטו־מטאבוליטי באופן דומה לתהליכים בשלב המטאבוליטי. בשלב הפרוטו־מטאבוליטי התקיימה אבולוציה ברמה המולקולארית, והמולקו־לות המתאימות יותר הן ששרדו.

בשלב הבא נוצרו המעטפת ומבני האב השונים של התאים. לאחר מכן נוצרו חומצות האמינו והרנ"א לסוגיו השונים, שיצר בין השאר את הריבו־זומים, אותם אברונים תוך תאיים שבהם נוצרים החלבונים. בשלב הזה גם נוצרו הפפטידים, החומרים המורכבים מכמה חומצות אמינו וקשורים בייצור חלבונים. רק בשלב הבא התחולל המעבר מעולם הרנ"א הפרוטו־מטאבוליטי אל העולם שמתקיים בו חילוף חומרים. המעבר הזה התאפשר בזכות התפ־תחות של מנגנון ההצפנה הגנטית המייצר אנזי־מים, שהם החלבונים האחראיים לחילוף החומרים.

עולם הרנ"א הוא עדיין מודל תיאורטי, ברוח המודלים העיקריים של הפיסיקה המודרנית. בעולם המדעי שתיארו דה־דוב ולדרמן שמור מקום מרכזי למודלים אלה ולהנחות שיש בהן יסוד פילוסופי בולט, המתעמת עם תפיסות דתיות או אקראיות של החיים ושל התפתחות היקום. זהו עולם שבו תפקיד חשוב לחשיבה המופשטת ולדמיון היוצר של המדען ולאו דווקא לתועלת המעשית המיידית של המח־קר. "בגילוי של חלקיק הקווארק העליון שזוכה לאח־רונה לפרסום עולמי אין שום חשיבות מעשית. הוא פשוט עוזר לנו להבין טוב יותר את העולם", העיר פרופסור שלדון גלשאו מאוניברסיטת הרווארד, חתן פרס נובל לפיסיקה ואחד ממניחי היסוד למודל הסטנדרטי של חלקיקי היסוד.

מחקר בסיסי העוסק בעברו של היקום ובמקור החיים אינו פופולרי בקרב פוליטיקאים וגופים הא־חראיים למימון מחקרים, וחתני פרס נובל שהתארחו בחיפה לא הסתירו את דאגתם מפני הסכנה הנשקפת למחקר זה. "מקבלי ההחלטות לא מעוניינים להקשיב לנו", אמר פרופסור דה־דוב, "ומי שכן מקשיב, סדר העדיפויות שלו שונה. במחקר בסיסי אי אפשר להבטיח תוצאות מעשיות, בוודאי לא בטווח הקצר, אבל פוליטיקאי חושב רק במונחים של קדנציות בזמן הוא מכהן".

טבילה כהלכה

ארכיאולוגיה

מאיר בן דב

שני קובצי מאמרים ומחקרים העוסקים בארכיאולוגיה ראו אור באחרונה. באחד מהם כמה מאמרים המוקדשים למקוואות טהרה מימי בית שני

חובת הטבילה במקווה טהרה, על פי ההלכה, חלה על כלל הצי־בור טרם כניסתו להר הבית. הט־בילה היתה גם חובתן של נשים בתום תקופת נידתן ושימשה לתק־גם לצרכים אחרים.

בשלהי ימי הבית השני, במאה הראשונה לפנה"ס ובמאה הראשו־נה לס"ה עד לחורבן הבית, הת־פשט מנהג הטבילה במקווה מעבר לתביעות ההלכה. היו קב־וצות בין היהודים שראו במעשה זה סמל למעמד של "מקפידים בשמירת מצוות", "חברים" או "תלמידי חכמים" – לעומת "עמי ארצות". מסורת זו נמשכה כמה עשרות שנים לאחר החורבן עד שדעכה והטבילה במקווה שבה למלא את תביעות ההלכה כלשו־נן.

קבוצות מסוימות, כמו האיסי־ים ושאר כיתות ים המלח, הרבו בטבילה. זהו מקור חשיבותה של הטבילה בנצרות, שכן יוחנן המט־ביל, מהמתבודדים מהבלי העולם הזה שחי במדבר, הסיף לקיים את מצוות הטבילה ועסק בהטבלת קבוצות ויחידים. הוא גם היה זה שהטביל את ישו אי שם על שפת הירדן.

מאחר שמצוות הטבילה היתה כה חשובה ונפוצה, היה ברור שיש צורך בקביעת מתקני טבילה, בשמם העברי "מקוואות טהרה", ואפילו הוקדשה לכך מסכת מיוח־דת במשנה. ואמנם, בחפירות הארכיאולוגיות שנערכו בראשית שנות ה־50 בקומראן, היכן שה־תגלו מגילות ים המלח, נחשף מספר רב של בריכות טבילה מצו־יידות במדרגות, שהוגדרו כמקו־אות טהרה, אף שדמו בכל למאגרי מים רגילים.

נקודת מפנה חלה בעקבות החפירות במצדה. יגאל ידין, בחשיפו המפעלים, זיהה לראשונה מקו־אות טהרה הבנויים לפי חוקי ההלכה. הוא אף הביא חבורות רב־נים, ובראשם דוד מינצברג, בני הישוב הישן משכונת מאה שע־רים שבירושלים, שקהמתו בבדי־קת מקוואות. הללו אישרו את כשרותם של מתקני המקוואות במצדה.

מאז אותה תגלית החלו החוק־רים להפנות תשומת לב רבה למ־מצאים העולים ממעבה האדמה. הסתבר שהארץ עשירה במתקני מקוואות טהרה מתקופת בית שני ומימי המשנה והתלמוד. לראשו־נה הם נחשפו, במספר ניכר, בח־פירות למרגלות הר הבית, ולכותב שורות אלו היה חלק נכ־בד בזיהוים ובהגדרת פרטים חדשים בבנייתם, ובמיוחד באותם מקוואות שנחשפו למרגלות החו־מה הדרומית של סוליימן המפו־אר ומחוצה לה. מקוואות רבים נחשפו בחפירות הרובע היהודי, בבתי המגורים שמתקופת הבית השני, ואחרים נתגלו בהר ציון.

ממחקרים ומחפירות שנערכו בשומרון, במיוחד בניהולו של קמ"ט ארכיאולוגיה שם, יצחק מגן, התברר שגם השומרונים נה־גו להחמרה בענייני טהרה ובנו מקוואות טהרה רבים שתכננם אינו שונה מהמקוואות היהודיים.

27 שנות שלטונה של ישראל בשטחי יהודה ושומרון הביאו לפ־ריחה רבה בחקר אותם חבלי ארץ. מבלי להיכנס לוויכוח הפוליטי על גורל השטחים, ברור שידיעת הארץ, הארכיאולוגיה, חקר ה־היסטוריה, ולא רק היהודית, זכו לקידום רב, ומחקר עברה של הא־רץ באמצעים הללו התפתח באורח חסר תקדים.

בעת האחרונה יצאו שני ספ־רים העוסקים בחקר יהודה ושומ־רון. הראשון הוא "מחקרי יהודה ושומרון", בעריכת זאב ארליך ויעקב אשל, והשני הוא "שומרון ובנימין", בעריכתו של זאב אר־ליך.

הספר הראשון מכיל מקבץ הרצאות שנישאו בכנס חוקרים ותלמידים, והשני הוא לקט מאמ־רים של חוקרים הפועלים בשטח.

בין המאמרים ראוי לציין מחק־רו של דוד עמית, שסקר, מדד ותיעד עשרות מקוואות חדשים בהר חברון. המאמר מלווה תצ־לומים ותוכניות והן בהרחבה בכל פרשת המקוואות. חנניה הז־מי, סגן קמ"ט ארכיאולוגיה, ב־שותפות עם ציון שבתאי, מביא את תוצאות חפירתם של מבני ציבור מתקופת שיבת ציון בג'בל נימרא, הסמוך לחברון. יהודה גוברין, איש רשות העתיקות, דן בהצעה חדשה להבנת הארדיכ־לות של בתי הכנסת בדרום הר חברון כמו סוסיא, אשתמוע וע־נים.

פרט למחקרים ארכיאולוגיים מצויים בשני הכרכים, במיוחד בשני שבהם, מאמרים שעניינם דיונים בתחומי הגיאוגרפיה ה־היסטורית, כמו מאמריהם של ישראל רוזנסון ויואל אליצור, ושל העורך עצמו. לא נפקדו גם רשימות בתחומי ההיסטוריה החד־שה, עולם הצומח והגיאולוגיה.

פה ושם השתרבבו גם מאמרים פחות חשובים, ולעתים כאלה שעל סף הפולקלור. מכל מקום, דיון בפרט היסטורי טפל, כמו ה־דיון בעניין מותו של אלעזר ה־חשמונאי בקרב בית זכריה האם מצא את מותו משתן הפיל שרקר, מקומו לא יכירנו בקובץ מעין זה. העדר יד המתמידה של עורך ני־כר גם בעוד כמה מאמרים.

כללית אפשר לומר, שהספרים הללו, שהם המשך לקודמיהם בנו־שאים קרובים, חשובים לכלל ה־חוקרים והלומדים את עברה של הארץ.

דלות התקציב

חוסר יכולת לתמוך במחקרים חדשים מפאת מח־סור בתקציב הוא אחד הנתונים המדאיגים הכלולים בחוברת שפירסם החודש משרד המדע וכה מתוארת פעילותו בשנה שעברה. החוברת – שפורסמה בעק־בות סקירה על פעילות המשרד שערכה שרת המדע, שולמית אלוני, בכנסת – כוללת נתונים מפורטים על תמיכה במחקרים ובהם גם אלה של הקרן לעי־דוד וייזום של מחקרים.

קרן זו אמורה לקדם פרויקטים שנקבעו כבעלי עדיפות לאומית, כמו ביוטכנולוגיה ונוירוביולו־גיה, אלקטרו־אופטיקה ולייזרים, מדעי המחשב ומד־עי החומרים. בשנה שעברה תמכה הקרן ב־146 פרויקטים בתקציב כולל של כ־10.7 מיליוני שק־לים. לאי יכולתה של הקרן לתמוך השנה במחקרים חדשים תהיה השפעה שלילית על התקדמות המחקר המדעי בישראל, הסובל דרך קבע ממחסור בתקציבי מחקר.

בסך הכל תמך משרד המדע במשך שנת 1993 ב־900 מחקרים ומלגות בהיקף כולל של כ־20 מיליון דולר. מתוכם התקבלו 4.7 מיליוני דולר ממשרד המדע בגרמניה. תקציב משרד המדע עמד בשנה שעברה על 125 מיליון שקלים. 44 מיליון שקלים מתקציב זה הופנו לקליטת מדענים עולים. במשך השנה שעברה תמך המשרד ב־417 מחקרים, שמשולבים בהם מדענים עולים, בתקציב כולל של 25.2 מיליוני שקלים. 93 ממחקרים אלה היו חדשים. השנה אמור המשרד לתמוך ב־310 מחקרים בתק־ציב כולל של 18 מיליון שקלים.

על פי הנתונים שבחוברת, למרות הקשיים התק־ציביים והארגוניים, ישראל ממשיכה להשתוות ב־מנותי כוח אדם מדעי למדינות מפותחות שאוכלוסייתן מונה 20 מיליון תושבים. שיעור המ־דענים והמהנדסים בישראל העוסקים במחקר ובפי־תוח לכל 10,000 אנשים עובדים הוא הגבוה בעולם: 130, לעומת 77 בארצות הברית ו־73 ביפאן. עם זאת סבורים אנשי משרד המדע, שיש בהתפלגות הנוכחית של תקציבי מחקר ופיתוח דיספרופורציה גדולה בין ההקצבות שנועדו למחקר הבסיסי והיי־שומי לבין ההקצאה שנועדה למחקר תשתיתי.

ב־1992 הוקצו למחקר הבסיסי (דרך הוועדה לתכנון ותקצוב של המועצה להשכלה גבוהה) ולמו"פ היישומי (באמצעות משרד המסחר והתעשי־יה) 76% מכלל ההוצאה הממשלתית על מחקר ופי־תוח אזרחי. לעומת זאת, למחקר התשתיתי האמור להוביל ליצירה מתמדת של יישומים גנריים ומוצרים טכנולוגיים חדשניים הוקצו (באמצעות משרד המ־דע) 4% בלבד. במשרד המדע מקווים שהוועדה העליונה לפיתוח תשתיות שהקים המשרד תתקן עיוות זה.

כבר עתה איתר משרד המדע כמה פרויקטים תשתיתיים המוגדרים על ידו כבעלי חשיבות לאו־מית. אחד מהם הוא חיזוק תשתית הציוד המדעי, שעלות רכישתו ותחזוקתו גבוהה במיוחד. גילו הממוצע של הציוד בישראל הוא 7.9 שנים, לעומת 4.7 שנים בארה"ב. כ־50% מפריטי הציוד בישראל הם בגיל שמעל ל־8 שנים, לעומת כ־23% בארה"ב. ממחקר שערך משרד המדע בתחילת שנות ה־90 עלה, כי ההשקעה הנדרשת להתאמת הציוד המדעי במוסדות ההשכלה והמחקר בישראל לרמה הנדרשת (למעט מכון ויצמן) היא 200 מיליון שקלים.

אחד התחומים העיקריים שמשרד המדע תומך בהם הוא הביוטכנולוגיה – תחום שמנצלים בו מערכות ותהליכים ביולוגיים למטרות חקלאיות, רפואיות ותעשייתיות בייצור ובשירותים. אנשי משרד המדע מתגאים במיוחד בתפקיד שהם מילאו בחקר האינטרפרון והפקתו כתרופה למחלות נגיפי־ות.

אחד המחקרים הבולטים בתחום זה היה מחקרו של פרופ' מישל רבל, ממכון ויצמן, בשנות השמו־נים על אינטרפרון ביתא. מחקר זה נמסר לאחר מכן לפיתוח תעשייתי בחברת אינטרפארם. החברה מ־ייצרת כיום, בשיטות של הנדסה גנטית, אינטרפרון ביתא בהיקף שיווק שנתי של 60 מיליון דולר.

תחום מחקר ביוטכנולוגי אחר שמשרד המדע השתתף בו הוא חקר האינטרלוקינים – חומרים טבעיים המווסתים את מערכת החיסון. אחד המחק־רים שנערך באוניברסיטת בן גוריון הוליך לפיתוח תשתית לבדיקת אינטרלוקין־1 ואינטרלוקין־2. ה־שיטה שפותחה מיושמת עתה כדרך שגרה בבית החולים סורוקה.

מחקר אחר בתחום זה הוא עבודתו של פרופ' רבל על אינטרלוקין־6. חברת אינטרפארם מבצעת עתה ניסויים קליניים של פיתוח זה, שעשוי לשמש בטי־פול בסרטן שד.

משרד המדע מעורב באלקטרו־אופטיקה, ובתחום זה נחקרה בישראל אופטיקה בשדה הקרוב. שימוש אופטי זה מאפשר להשתמש באור בעוצמות קטנות יותר מבפני שהמדענים חשבו שהטבע מאפשר ולצ־פות בראשונה בפרטים קטנים של תאים חיים.

פריצות דרך אחרות של מדענים ישראלים באל־קטרו־אופטיקה היו פיתוח סיבי לייזרים מטכניקת Sol-Gel ופיתוח תקשורת אופטית בתוך מחשבי על. בימים אלה פועל משרד המדע בשיתוף עם המרכז החישובי הבינאוניברסיטאי להקמת מרכז לאומי למחשוב על, לאחר שישראל השיגה מארצות הברית הקלות בהיתרי רשיונות ייצוא למחשבים אלה.

זרקור

מטאורולוגיה למתחילים

מראה אופייני של מכת ברק

צילום: "מבוא למטאורולוגיה"

הספר "מבוא למטאורולוגיה", שפירסמה לאחרונה ההוצאה לאור של האוניברסיטה הפתוחה, מעניק לקורא הישראלי הזדמנות ראשונה לערוך היכרות מקיפה ולא מסובכת עם תופעות אטמוס־פיריות ולהבין באמצעותן את המרכיבים הקובעים את מזג האוויר. הספר כולל יחידות לימוד העוס־קות במבנה האטמוספירה, האוויר בתנועה, עננים ומשקעים ומערכות מזג האוויר. יש בו, מלבד הסברים ברורים של מגוון תופעות אקלימיות, גם רשימות מושגים המקלות על הקורא הלא מיומן ומאפשרות לו לעמוד על משמעותם של מושגים כמו חזית, רמה ושקע. לספר יש אופי לימודי, ומי שרוצה לבחון באיזו מידה הבין את תוכנו יכול לעשות זאת בעזרת השאלות המצורפות לפרקים.

אחד הדברים העיקריים שהספר "מבוא למטאו־רולוגיה" מבהיר הוא התפקיד החשוב של לחץ האוויר. לחץ זה הוא אחד הגדלים האטמוספיריים החשובים ביותר, והשתנותו היומית היא המכתיבה את שינויי מזג האוויר. חשיבותו של הלחץ בולטת במיוחד כאשר נוצרים הפרשים בין ערכי הלחץ במקומות סמוכים. האוויר נדחף מן האזור ששו־רר בו לחץ גבוה אל האזור שהלחץ בו נמוך יותר.

רוב המושגים המוכרים מתחזיות מזג האוויר קשורים ללחץ. שקע ברומטרי הוא אזור שהלחץ בו נמוך יותר מאשר בסביבתו, ורמה ברומטרית היא אזור שבו הלחץ גבוה יותר מאשר בסביבתו. הספר עוקב אחר מערכות הלחץ השונות ובעיקר אחר ההשפעות שיש למשתנים סביבתיים על מערכות אלה ועל פעולת האוויר הזורם.

חלקיו האחרונים של הספר, העוסקים במערכות מזג אוויר ובמשקעים, מתארים בין השאר את התפתחותם של ברקים וסופות. ברק הוא התפרקות חשמלית מהירה המאופיינת על ידי זרם גבוה שאורכה קילומטרים אחדים. היא מתרחשת כאשר אזור מסוים באטמוספירה רוכש מטען חשמלי גדול מספיק, והשדה החשמלי הנלווה למטען זה גבוה דיו להביא לפריצה של האוויר. ראשית תה־ליך ההתפרקות של הברק הוא כנראה בפריצה חשמלית מקומית בין מרכז המטען החיובי הקטן שבבסיס הענן לבין מרכז המטען השלילי שמעליו.

פריצה זו מאפשרת ניוד של המטענים השליליים שעד לאותו זמן היו מחוברים לחלקיקי מים וקרח. כאשר הראש המוביל את ההתפרקות החשמלית נמצא במרחק של 10–100 מטרים מהקרקע, פורץ לעברו ניצוץ מן האדמה, וברגע שנוצר מגע בין השניים זורמת כמות עצומה של אלקטרונים אל הקרקע. אז מתקבל הבזק הברק המואר ורב העוצ־מה המוכר לנו.

75 שנות הארץ / 18–19 ביוני

1919

חדשות הארץ
עתון יומי
לענייני החיים והספרות
גליון א'

לעתון יומי, ציוני־כללי ודמ־וקרטי, זכתה ארץ־ישראל זה מכבר... הישוב העברי... נשא את נפשו לעתון "הגון", ר"ל לעתון שיהא עומד לגמרי ברשו־ת עצמו וידע לתאר ולבאר את הויות חיינו מתוך הבנת הדב־רים הנבונה והבנתם הברורה... נוכל רק להבטיח, כי מצדנו ה־אינפורמציוני ישתדל עתוננו – עד כמה שזה אפשר בתנאים ה־נוכחים – להיות הד נאמן למ־אורעות החיים החשובים ביותר בארץ ובחוץ־לארץ ומהצד הספ־רותי נשאף להגיע בעזרת השת־תפות של טובי הסופרים מכל הסוגים, אשר הובטחה לנו, לידי הגובה האפשרי ולסייע ע"י כך לפתוח טוב טעמו של הקורא העברי.

ברצון טוב ובכונה טהורה נגשים אנו לעבודתנו רבת־האחריות ותקותנו חזקה כי קהל הקוראים הרחב יפגוש את מפ־עלנו ברגשי אמון ואהדה.

המערכת

1933

משטרת פלשתינה (א"י)

רצח

גמול של 500 פונטים בתוספת של 1000 פונטים הניתנים ע"י הסוכנות היהודית בא"י. הגמול הנ"ל ישולם בעד ידיעות שת־באנה למאסר ולחיוב בדין של שני האנשים ולקמן הנוגעים ברצח ד"ר חיים ארלוזורוב על שפת הים בתל אביב בליל ששי 16 ביוני 1933:

מספר 1: זכר, גבהו קצת יותר מבינוני, גוף בריא, גיל יותר קרוב ל־30 מאשר ל־40 שנה, מגולח נקי, פנים שמנים, צבע פנים בהיר, הבעת פנים בלתי נעימה... מדבר עברית בלי בי־טוי (אקצנט) מיוחד.

מספר 2: זכר, גבהו קצת יותר מבינוני, גוף בריא... אף חד, בל־תי מגולח באופן התופס את ה־עין, פנים בלתי נעימים... עושה תנועות מוזרות בידים.

א. סגרוס,
מ"מ המפקח הכללי של משטרת פלשתינה (א"י)

1946

חבלה תחבורת א"י עם הלבנון, סוריה, עבר־הירדן ומצרים

ששה גשרים נהרסו – לפי הודעה רשמית – בשורה של התקפות עזות שנערכו בליל ב' על גשרי כבישים ומסילות־בר־זל, המחברים את ארץ־ישראל עם הארצות השכנות... לפי ידי־עות, שנתקבלו אחר חצות, פוצ־צו גשר אלנבי, גשר בנות־יעקב, גשר שיך חסין, גשר דמיה וגשר הירמוך – כולם על הירדן, שני גשרי הכביש והרכבת בדרך לר־פח, בגבול מצרים הגשר של כ־ביש חיפה־ביירות והגשר של רכבת חיפה־ביירות ושני גשרים צפונה למתולה, בכביש לסוריה. בהודעה שנמסרה לעתונות אמש, נאמר: כל שירותי הרכבת בין ארץ־ישראל, סוריה ועבר־הירדן נפסקו עד להודעה חדשה, כתוצאה מהריסת גשר מסילת הברזל מעל לירמוק.

כל הציטוטים נלקחו מגליונות "הארץ" בתאריך הנקוב והכותרים כלשונם בעת הפרסום

עורכת: יעל ארנבר

חייג
02-254245-8
03-5121333/344
04-623166-7
ואתה מנוי על הארץ

הבימה התיאטרון הלאומי
הקאמרי של תל אביב
חיפה התיאטרון העירוני
באר שבע תיאטרון
בית ליסין
האופרה הישראלית ת"א
הקשר תיאטרון

גלריה

התעמלות בוקר

1. מי היה בנם היחיד של מרי מלכת הסקוטים ולורד דארנלי?
2. מתי כבש רואלד אמונדסן את הקוטב הדרומי?

(התשובות בעמ' 6ב)

איצטדיון פוקסבור בזמן ההופעה. משמאל: ארבעה ימים נדרשים להרכבת הבמה

חזירי הענק עדיין מרחפים

"פינק פלויד", שלושים שנה אחרי שנוסדה, בלי הבסיסט והזמר רוג'ר ווטרס ובתוספת לא מעט שערות שיבה וצלוליטיס, עדיין פופולרית כמו פעם. בוסטון נערכת למופע החדש של "פעמון התלוקה", ולמעריצים שם לא אכפת שבתוך ספקטאקל הלייזרים אפשר להבחין רק בקושי בצלליות חברי הלהקה

מאת מט דיל

ניו יורק טיימס

בוסטון

למרות המבול הכמעט־תנ"כי והסמפרסורה הכמעט־קטסבית, העיר בוסטון מתעשמלת לקראת הקונצרט של להקת "פינק פלויד". סיבוב ההופעות הראשון שלהם מאז 1988 מעורר כאן ציפייה בלתי נמנעת: חנות של מיטות־מים התקשטה בתמונת קיר מנקרת עיניים שקוראת "ברוכים הבאים לפינק פלויד", והלהיטים של הלהקה נטחנים בלי הפסקה ברדיו – "עוד לבנה בקיר", "ללמוד לעוף", וכמעט כל שיר מהאלבום "הצד האפל של הירח", שיצא ב־1973 ומיקם את הלהקה במקום שממנו היא מסרבת להינתק עד היום.

"זה יהיה לילה שלא יישכח לעולם", קבע שדר־רדיו אחד. "אתם תזכרו אותו יותר טוב מאשר את ליל הכלולות שלכם". ואת התהמות, כמובן, אבל זה הרי הפולקלור המקובל בעולם הרוק: מהקונצרטים של "פינק פלויד" מצפים שיעלו את הקהל לפסגות חדשות. וסיבוב ההופעות הנוכחי של הלהקה, שעבר באנקי־סטדיום לפני שבועיים ויגיע בעוד חודש בדיוק לאיצטדיון הג'ייאנטס, אכן קבע שיאים חדשים של פעלולים בהופעות איצטדיונים.

"פינק פלויד" ידעה תמיד להציג מופעים בלתי נשכחים. מאז שנות השישים היא מספקת מיצגים פסיכדליים מסחררים, משולבים בתזמורות, במקהלות ובניסויים חסרי תקדים בסאונד. הם כללו הדמיות של התרסקויות מטוסים, חזירים ענקיים שריחפו מעל לקהל, הריסה של חומה ענקית ומסכת גדולה הולכת של עשן ולייזר.

ההופעות האלה התאימו לרוק המורכב, ה"מתקדם" והמנופח של שנות השבעים; אבל היום, בעידן של רוק אלטרנטיווי שמתגאה בחספוס ולא בתחכום, מופעים כאלה נראים קצת מיושנים; בעצם, למה לייפות את האמת: הם אנכרוניסטיים להחריד.

אבל "פינק פלויד", 30 שנה אחרי שנוסדה, בלי הבסיסט והזמר רוג'ר ווטרס ובתוספת לא מעט שערות שיבה וקילוגרמים עודפים, עדיין פופולרית. האלבום האחרון שלה, "פעמון התלוקה", הוליך ישר למקום הראשון במצעדי המכירות, וסיבוב ההופעות ברחבי ארצות הברית, הכולל 59 קונצרטים, נמכר כמעט עד לכרטיס האחרון. וההצגה, לא זו בלבד שהיא נמשכת, היא מתוחכמת עוד יותר הפעם, ומסתייעת בכל חידוש טכנולוגי שמתכנניה מכירים.

באיצטדיון פוקסבור שמחוץ לבוסטון עבדו 200 אנשי צוות ההקמה במשך ארבעה ימים על בניית הבמה, סחבו 700 טונות פלדה וערכו 300 תיבות־רמקולים (ובגלל משך הזמן שנדרש להקמת המערכת הזאת, יש שתי מערכות. בשעה שהלהקה מופיעה עם אחת מהן, האחרת מוקמת בתחנה הבאה). דוברי הלהקה סירבו למסור פרטים על עלויות ההפקה, אבל מעריכים שכל שבוע עולה ללהקה מיליוני דולרים.

בשעה שרעמים וברקים ממלאים את הערב היורד, הקהל ממלא את האיצטדיון. עין הסופה היא תא הבקרה, שם שולט מארק בריקמן, הבמאי, בסוללות של מחשבי מקינטוש שמפעילים את המערכות (ואת גיבורי המערכות, ואת הגיבויים של הגיבויים), שמפעילות כל פרט ופרט במתרחש על הבמה: "הם תמיד הצטיינו במופעים ראוותניים", אומר בריקמן. "אני השרת, אני איש התחזוקה, ולפעמים אני מרגיש שאני פשוט משמר את המורשת".

בריקמן, בשיתוף עוד הבמאי מארק פישר וחברי הלהקה, אכן העמיד מופע מרהיב. כאשר מבוצע השיר "עצב", קרני לייזר מפלחות את הבימה שגובהה 25 מטר בפסים אנכיים של שחור ואפור. נדמה שהפסים סוגרים כמו סורגים על הלהקה, כמו תאר כלא ענק, והמראה הזה מדגיש את הנושא הלירי שבמרכזו האדם הלכוד במדינה טוטליטרית. ברגע השיא של "באחד הימים", מתפתלים שני חזירים בגובה עשרה מטרים כל אחד, בעלי ניבים אימתניים ועיניים שהן זרקורים מסנוורים. בסיום השיר הם קודסים תחתיהם על רקע פרץ פתאומי של זיקוקים.

מוזר, אבל האשליה החזותית של המופע נראית רעננה ביותר דווקא כשהיא מעתיקה את התחושה הפסיכדלית של דורות קודמים. "אני משחזר את מה שראינו בשנות השישים והשבעים, בשביל הדור הצעיר", אומר בריקמן.

קטעי נגינה ארוכים, אחד מסימני ההיכר של מוסיקת שנות השבעים ושל "פינק פלויד" בפרט, מלווים בסרטים שמוקרנים על כדור דמוי ירח שמרחף מעל הנגנים. הקטעים האלה כוללים סיוטים פרדיזיאניים מורטי עצבים, שחביבים כל כך על "פינק פלויד": באחד החלומות, למשל, נאבק נער עם אחיו התאום בשעה שהם טובעים באגם מכוסה פרחים. החזיונות האלה לא תמיד מציגים את מלות השירים, אבל כשהם כן קשורים למלים, כמו ב"תקוות גדולות", האבסורד הסוריאליסטי שבטקסט נעשה ממשי: כאשר מושמעות המלים "צועדים קדימה, אבל הולכים כסהרורים אחורה", מוקרן סרט ובו שתי נשים קשישות לבושות באופן זהה, בלבן, צועדות לאחור ונטמעות זו בזו.

מוזר, אבל בסימולציה החזותית הזאת חסרה להקת "פינק פלויד" עצמה. לא כל הביקורות התלהבו מהמופע, והטענה העיקרית היתה שכל האפקטים האלה מאפילים על הלהקה. אין מסכי וידאו שמאפשרים לראות את פני הנגנים, יש מעט מאוד זרקורים רגילים, ולעתים קרובות הלהקה מופיעה כמעט כצללית, ורק התנועות של חבריה מהוות סימן שהם עוד בחיים. בריקמן אומר שאלה ביקורות קטנוניות. "במקרה של 'פינק פלויד', מדובר בלהקה שחבריה אינם מוצגים כאישים נפרדים, ולכן הבמה נראית כך. תיכננתי גם את המופע החדש של ברברה סטרייסנד, ושם הכל נראה אחרת לגמרי".

למעריצים זה לא כל כך אכפת. "לא חשוב מי הם ואיך הם נראים", אומר מאט, מעריץ בן 17, "אנחנו יודעים שהם שם. הם נותנים הופעה טובה, וזה העיקר בשבילי". מאט וחבריו מוכנים לסלוח ללהקה גם על טעויות, אם הם מבחינים בהן. מי שחייב להבחין בטעויות הוא כמובן בריקמן. "לפני כמה לילות משהו השתבש", הוא נזכר בחיוך. "הזרקור שמאיר על דייוויד גילמור בסוף השיר 'עצב' סירב לכבות. המחשב השתבש. אבל זה נראה לנו מושלם באותו מעמד, אז השארנו את זה ככה בהופעות הבאות".

למרות השפע העושר של המופע, בריקמן יודע להירגע כשצריך. "אחד הקטעים הגדולים ביותר במופע, לטעמי, הוא התנודה של 'חבל שאינך כאן', כאשר שומעים רק את צלילי הפתיחה בגיטרה אקוסטית. אין אורות על הבמה – למעשה, היא חשוכה לגמרי. הילדים משתגעים מזה".

היינריך שיף וג'וליוס רודל יופיעו עם התזמורת הקאמרית בעונה הבאה

על אף המשבר שבו מצויה התזמורת הקאמרית הישראלית, התגבשה תוכנית ה' קונצרטים לעונה הבאה. התזמורת יוצאת כעת במבצע שיווק למינויים; על התוכנית אחראית אילנה פרנס, עוזרת מנכ"ל התזמורת, והמנצח מנחם נבנהויז, שמונה למנהל המוסיקלי אבל התפטר מתפקיד זה.

את העונה יפתח המנצח האמריקאי ג'וליוס רודל, שבין תפקידיו כיהן 22 שנים כמנהל האופרה של ניו יורק. הוא יופיע לראשונה בארץ, עם הזמרת השוודית שארלוט הלקאנט ביצירות של קורט וייל, בטהובן ושוסטק.

התוכנית מורכבת מסדרה בת 12 קונצרטים, ובהם קונצרטים בניצוחו של המנצח המקסיקאי אדואדרו מאטא, שיבצע שתי יצירות של מלחינים בני זמננו, דאג וירן השוודי וביצורו הראס המקסיקאי.

המנצח דייוויד שטרן – בנו של אייזיק שטרן – ינצח לראשונה בארץ בקונצרט עם הצ'לן הישראלי צבי פלסר, שמאז הופעתו לפני תשע שנים עם שטרן וזוקרמן, בקונצרט התגיגי בקרנגי הול לכבוד יום הולדתו ה־65 של שטרן, מופיע עם תזמורות רבות בארה"ב ואירופה.

המקהלה הקאמרית ההולנדית, שוכנה כאן לשבחים, תופיע בשתי תוכניות עם המנצח הרוסי לב מרקיז. עוד בתוכנית אמנים שיופיעו כמנצחים וסולנים, ובהם הצ'לן והמנצח היינריך שיף (ביצירות של לוטוסלאווסקי, היידן ושוברט); הפסנתרן והמנצח ז'אן ברנרד פומייה (ביצירות של מנדלסון, בטהובן, מוצרט ומוצרט); המנצח והפסנתרן ג'ון סוונסן, שיופיע בשתי תוכניות – האחת עם הגיטריסט אליוט פיסק, ובשנייה יבצע יצירה של המלחין עמי מעייני, מנהל האקדמיה למוסיקה בתל אביב.

סדרה חדשה של התזמורת, "מימד חדש", מציעה למנוייה ארבעה מופעים מרסיקליים בימתיים, וכוללת ערב פלמנקו על הרקדנית דליה לאו והרקדן הספרדי מיגואל אנחל; כל ששת הקונצ'רטי הברנדנבורגיים מאת י"ס באך בניצוחו של ג'ונסון, שינגן גם כבנר סולן בשלושה מתוך ששת הקונצ'רטי; "סיפורו של חייל" מאת סטרווינסקי, שיועלה כמופע תצוגתי עם שלישיית הפנטומימאים של ירם בוקר; וכן ערב כישרונות צעירים שבו יבצעו סולנים בראשית דרכם פרק מקונצ'רטי לפסנתר, חליל, ויולה וצ'לו.

את משבצת היצירה הישראלית יאיישו הצ'לן צבי פלסר, הויולן גד לבירטוב, נגן כלי ההקשה וזן צימבליסטה, והמנצח מנחם נבנהויז (ביצירות מאת יאן רדזינסקי, עמי מעייני ועודד זהבי).

את הסדרה לנוער, הכוללת שישה קונצרטים, ינחו בין היתר אריה ורדי, אסתרית בלצן, מנחם נבנהויז ומיכאל הרץ.

למנצחאורח ראשי התמנה פיליפ אנטרמון, מנצח ופסנתרן יליד צרפת, המכהן מאז 1976 כמנהל התזמורת הקאמרית של וינה, ומראשית 1993 כמנצח קבוע ראשי של התזמורת הקאמרית ההולנדית.

ציפי שוחט

אלוני יוצאת למסע לימודים

שרת המדע, התקשורת והאמנויות שולמית אלוני יוצאת מחר למסע לימודים באנגליה. היא תבקר בבריטיש קאונסיל – הרשות לתרבות ולאמנות, ובארטס קאונסיל – הגוף להפצת התרבות הבריטית בעולם, לקראת הקמת רשות לאומית לתרבות ולאמנות בישראל.

את מסע הלימודים יום יזם יו"ר ועדת החינוך אברהם בורג, בתמיכתה של אלוני. לשרה מתוכנן גם ביקור בליסבון, לרגל פתיחת תערוכה לתרבות יהודית בפורטוגל. התערוכה הוכנה בידי אוצר בית התפוצות, יואל קהאן, והיא ממומנת בידי ממשלת פורטוגל. אלוני תפתח את התערוכה במעמד נשיא פורטוגל.

ציפי שוחט

קראקוב הפך לאתר תיירות מבוקש בעקבות הסרט "רשימת שינדלר"

מדריך תיירים הולך בראש קבוצת תיירים גרמנים ובריטים לעבר גבעה בקראקוב. הוא מצביע על ארובה מלבנים אדומות. "כאן אתם יכולים לראות את הארובה המקורית של המפעל של אוסקר שינדלר", הוא אומר, כשמסביבו כל התיירים מנסים לתפוס זווית טובה לצילום.

עיר זו, שנמצאת בדרום פולין, שימשה אתר הצילומים של סרטו של סטיוון ספילברג. הסרט, שעסק באיש עסקים שהציל 3,000 יהודים בתקופת המלחמה, זכה בשבעה אוסקרים, וקראקוב זכתה מאז לשגשוג מתיירות הרבה הנוהרת לאזור.

שני מדריכים הציבו שלטים ליד חנות הספרים היהודית של העיר, שבהם כתוב "בואו לבקר באתרים של 'רשימת שינדלר'". יש מי שמבקר את הסיורים האלה שמאורגנים על ידי בעלי חנות הספרים – מיכאל צ'רנומסקי וויסלאב לם. השניים, שאינם יהודים, טוענים שמדובר בסיורים מצומצמים וברווחים קטנים למדי (170 אלף זלוטי שהם כשני דולר), וכי הרעיון להתחיל אותם נבע מהתעניינות הרבה שבאה בעקבות הסרט.

"התחילו להציף את העיר פי 5 יותר אנשים מבעבר וכל הזמן נכנסו לחנות ושאלו את אותן השאלות בקשר לסרט. התעלנו להשתעמם מלהשיב על אותן השאלות והחלטנו לערוך סיורים", הסבירו המדריכים והוסיפו, "עתה מגיעים למקום פי חמש יותר אנשים מבעבר".

רויטר (קראקוב)

הצעת היום / נירה רוסו

עלי גפן חמוצים־מתוקים ממולאים

מי שיש לו גפן מתפרצת מעלית, ישמח לצרפם לסיר, וכל האחרים ידכשו עלים כבושים ישטפו אותם היטב מעודפי המלח. הפעם נבשל את העלים עצמם במרינדה, לפני המילוי. מתקבל טעם חמוץ־מתוק, המשיך להתפתח בבישול.

חומרים:

- כ־35 עלי גפן גדולים
- 3 כוסות מים
- 2 כוסות חומץ
- 1½ כוסות סוכר
- מלח גס
- כמה גרגרי פלפל
- 3 בצלים קצוצים
- 500 גרם בשר בקר טחון
- הופן שמיר קצוץ
- הופן של גרגרי אורז
- 3 עגבניות קצוצות

הכנה:

1. מרתיחים מים, חומץ, סוכר, פלפל ומלח ומוליקים לתוכם את עלי הגפן ל־5 דקות. מוציאים בכף מחוררת.
2. מערבבים בצל, בשר, שמיר האורז והצימוקים, וממלאים את עלי הגפן.
3. מרפדים את העלים ב־5 עלי גפן, ועליהם מניחים במהודק את העלים הממולאים.
4. יוצקים את המרינדה החמוצה־מתוקה על הממולאים, מוסיפים העגבניות קצוצות, ומבשלים על להבה קטנה. עד שמוכן (כשעה).

אפשר להוסיף למרינדה גם פלפל אדום קצוץ ועוד הופן של שמיר קצוץ.

מנהל אמנותי
אורי מאיר

מנוי לסינפונייטה
זה קלאסי

הסינפונייטה הישראלית באר־שבע
דרך המשחררים 12, באר־שבע. טל: 07-231616

החלה רכישת מנויים בירושלים ותל־אביב לעונת הקונצרטים 1994/95

ירושלים: "קלעים" רח' שמאי 12, ירושלים טל. 02-256869 "בימות" רח' שמאי 8 ירושלים, טל. 02-240896
תל־אביב: "הדרן השרון", רח' אבן גבירול 90, טל. 03-5279955 "השרון", רח' סוקולוב 86 רמת־השרון, טל. 03-5400551-2

15% הנחה למנויים חדשים המשלמים ב"ויזה זהב".

עונת הקונצרטים 94.95 באולם הנרי קראון ירושלים

1 — ירושלים — 1.10.94
אורי מאיר, מנצח
סווינגל סינגרס, (אנגליה)
ובר: יאובריף, פתיחה
ברהמס: ולסים על שירי אהבה, אופ' 52
יצירות א־קאפלה
ווהן ויליאמס: סרנדה למוסיקה

2 — ירושלים — 28.10.94
משה עצמון, מנצח
מריאל נורדמן, נבל (צרפת)
מוצרט: סימפוניה מס' 29 בלה מז'ור, ק. 201
זאבל: קונצ'רטו לנבל
בטהובן: סימפוניה מס' 1 בדו מז'ור, אופ' 21

3 — ירושלים — 19.12.94
אורי מאיר, מנצח
כריסטוף הומברגר, טנור (שווייץ)
חיי ניר, קרן יער
באך: קנטטה מס' 55
בריטן: סרנדה לטנור, קרן ומיתרים, אופ' 31
ברהמס: סרנדה מס' 1 ברה מז'ור, אופ' 11

4 — ירושלים — 20.2.95
קרל אנטון ריקנבאכר, מנצח (שווייץ)
טיל פלגר, פסנתר (אוסטריה)
אנתוני שואקר: יליל קיץ
מוצרט: קונצ'רטו לפסנתר מס' 19 בפה מז'ור, ק. 459
בטהובן: סימפוניה מס' 6 בפה מז'ור, אופ' 68 (הפסטורלית)

5 — ירושלים — 19.3.95
אורי מאיר, מנצח
יאנוש שטרקר, צ'לו (ארה"ב)
מקס שטרן: רינת כוכבי בוקר
באך: סוויטה מס' 3
היידן: קונצ'רטו לצ'לו ברה מז'ור
הינטמיט: וריאציות קונצרטיות לתזמורת קאמרית, אופ' 23

6 — ירושלים — 6.7.95
אורי מאיר, מנצח
מקהלת הרדיו ההונגרי
שמות הזמרים יפורסמו
מנדלסון: "אליהו" אופ' 70

ירושלים 10.6.95
קונצרט מיוחד
מנדי רוזן, מנצח
שמואל אשכנזי (כינור)

תל־אביב 4.10.95 אולם נגה (יפו)
קונצרט מיוחד
אורי מאיר, מנצח
הסווינגל סינגרס (אנגליה)

עונת הקונצרטים 94.95 במוזיאון תל־אביב

1 — תל־אביב — 27.11.94
כריסטוף קמפסטריני, מנצח (אוסטריה)
אוליה קאלר, כינור (ארה"ב)
יאן רדזינסקי: מיפגשים
צ'ייקובסקי: קונצ'רטו לכינור ברה מז'ור, אופ' 35
שוברט: סימפוניה מס' 4 בדו מינור ("הטרגית")

2 — תל־אביב — 24.1.95
יורי מקסימיוק, מנצח (פולין)
אלין וולטן, חצוצרה (בלגיה)
טורלי: קונצ'רטו לחצוצרה
ברטוק: מוסיקה למיתרים, כלי הקשה וצ'לסטה
היידן: קונצ'רטו לחצוצרה במי־במול מז'ור
דבוז'אק: אגדות, אופ' 59 (מס' 1-5)

3 — תל־אביב — 16.3.95
אורי מאיר, מנצח
יאנוש שטרקר, צ'לו (ארה"ב)
מקס שטרן: רינת כוכבי בוקר
באך: סוויטה מס' 3
היידן: קונצ'רטו לצ'לו ברה מז'ור
הינטמיט: וריאציות קונצרטיות לתזמורת קאמרית, אופ' 23

4 — תל־אביב — 25.4.95
אורי מאיר, מנצח
שמות הכנרים יפורסמו
ויואלדי: קונצ'רטו ל־2 כינורות
קונצ'רטו ל־4 כינורות
"עונות השנה"

5 — תל־אביב — 16.5.95
אוקטבה קאליה, מנצח (ספרד)
דניאל גורטלר, פסנתר
אלבניז: סביליה, קדיז, קסטיליה
שומאן: קונצ'רטו לפסנתר בלה מינור, אופ' 54
סיבליוס: "פליאס ומליסנדה", אופ' 46

6 — תל־אביב — 4.7.95
אורי מאיר, מנצח
מקהלת הרדיו ההונגרי
שמות הזמרים יפורסמו
מנדלסון: "אליהו", אופ' 70

גזור ושמור
הזמנת לשיחים שמורה

صكنا من الاصل

صكنا من الاهل

ג ל ר י ה

ריי צ'רלס. נשמה זה מספיק קרוב

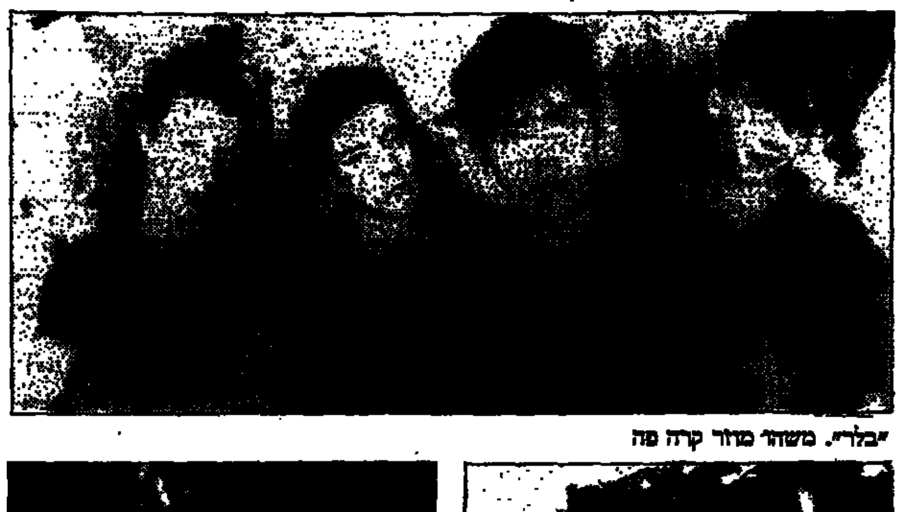
"בלר". משהו מוזר קרה פה

ג'ון מייאל. גידל את קלפטון

פול יאנג. אורח הכבוד

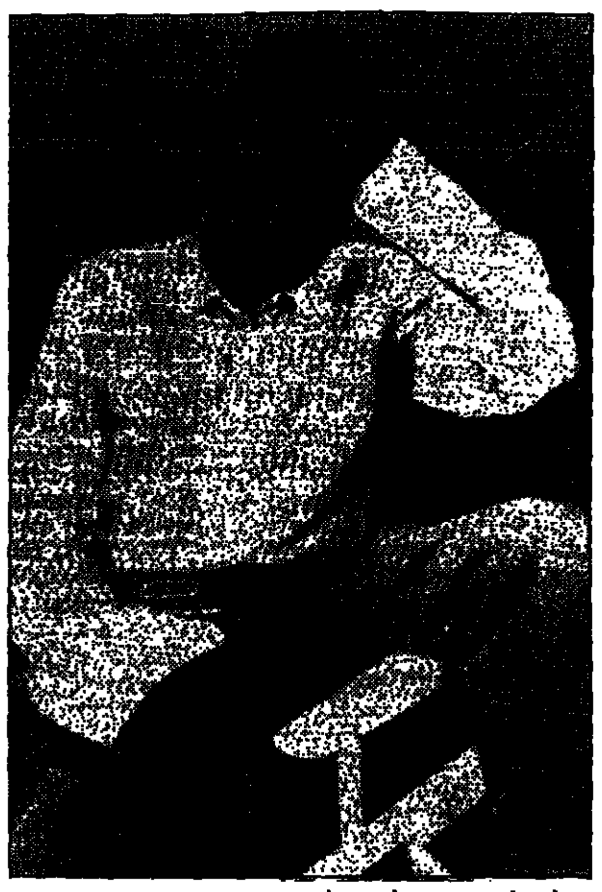
מרלה גלן. אוהבת בלוז או לא?

אפשר לראות בזה מעין מבחן

מארגני פסטיבל הבלוז בחיפה ניסו אמנם לארגן מופעים שיהלמו את שמו של הפסטיבל, אבל בכל זאת החליטו להביא להקות שאין להן כל קשר לבלוז

מאת מיכל פלטי

ב–28 ביוני ייפתח בחיפה פסטיבל הבלוז, שיתקיים במשך שלושה ערבים. ייתכן שהצירוף "פסטיבל בלוז" מוגזם מעט לסדרה של הופעות, שלא תמיד ברור הקשר בינן לבין הסגנון הזה, המתקיימות זו השנה השנייה בנמל חיפה.

בשנה שעברה הגיע הקהל (ברובו תל אביבי) לחיפה בעיקר להופעתם של ניק קייב ו"הזרעים הרעים". גם אם באותו ערב הופיע על אותה במה באדי גאי, מי שהביא את הקהל לפסטיבל היה קייב, שהופיע בישראל בפעם הראשונה.

הקהל היה מוכן להתמודד עם הופעה אחת בהאנגר, בתנאים בלתי נסבלים (השנה הבטיחו המארגנים לשפר את תנאי האוורור), ולקבל בהבנה הופעה אחרת של קייב שהועברה לבמת הרציף, שם לא ראו כל כך טוב.

השנה פסטיבל הבלוז מצדיק, עד כמה שאפשר, את הכותרת שניתנה לו: מיק טיילור, ג'ון מייאל, סנואי וייט, פול רוג'רס והדרדסי ראון בראס בנר" הגיעו לחיפה בעיקר כדי לנגן בלוז. אבל אפשר לשאול למה פסטיבל בלוז זקוק ללהקות שהובאו בעיקר כדי למשוך קהל, כמו "אס–3" ו"בלר", או אפילו לזמרי נשמה מצליחים כמו ריי צ'רלס או מרלה גלן.

נוצר כאן מצב מוזר, שאפילו להקה בריטית זעירה כמו "בלר", שעשתה קאמבק רק לפני כמה חודשים, אטרקטיווית יותר בעיני הקהל הישראלי מאשר פול רוג'רס, למשל. מסיבה דומה ישראל היא המדינה היחידה בעולם שבה ניק קייב מוכר יותר אלבומים מהרולינג סטונס, ו"רדיוהד" המשעממים שרו להיט אחד, שהביא אותם לסיבוב הופעות במועדון "רוקסן" והפך לפרסומת נחמדונת בערוץ השני.

כבר נכתב רבות על הטעם המוסיקלי המסוים שהפך את ישראל לפרווד גרוטסקי במקצת של בריטניה. בהופעות התבתיבים האלה הופכים ל־בלוסים במיוחד. רק לישראל היה אפשר להביא את "דוראן דוראן" ב–94' ולמלא את הסינרמה פעמיים, או להביא את פול יאנג כאורח של כבוד בפסטיבל הבלוז של חיפה.

מפיקי הפסטיבל דווקא ניסו השנה לארגן הופעות בלוז לפי הספר. לא צריך להיות אוהד בלוז ארוק כדי לדעת שג'ון מייאל טיפח את אריק קלפטון ופיטר גרין, פול רוג'רס וסנואי וייט היו אנשי רוק שהקימו את "בד קומפני" ו"ליזי הרזה" הזורו לבלוז בשנים האחרונות, ומיק טיילור, שהיה חבר ברולינג סטונס, תמיד ניגן בלוז.

שמות בסדר גודל כזה צריכים להיות בגדר מבחן למארגני הפסטיבל השנה: אם הם ימשכו קהל רק כרקע להופעות של "בלר" ו"אס–3", סימן שהקהל פה לא ממש מתעניין בבלוז.

●

סדר ההופעות בפסטיבל הבלוז בחיפה:

יום שלישי 28.6: ב–20:00 על במת הרציף יופיעו הדרדסי ראון בראס בנר". מיד אחריהם, ב–21:15, ריי צ'ארלס. על במת האנגר יופיעו מרלה גלן בחצות, ו"אס–3" ב–01:15.

יום רביעי 29.6: על במת הרציף יופיעו בזה אחר זה – ב–20:00 מיק טיילור, ב–21:15 ג'ון מייאל, ב–22:30 פול רוג'רס. על במת האנגר יופיעו "אס–3" בחצות וב–01:15.

יום חמישי 30.6: על במת הרציף – ב–20:00 מרלה גלן, ב–21:15 דייוויד ברווה, ב–22:30 פול יאנג.

מחירי הכרטיסים למופעים בהאנגר יהיו 69 שקל, לבמת הרציף 80–100 שקל, לערב עם פול יאנג ודייוויד ברווה, 100–120 שקל.

בלוזיסטים לשם כבוד

אז מה אם ל"בלר" אין קשר לבלוז. גם לכסף אין

בשנתו הראשונה של פסטיבל הבלוז של חיפה היה האמן הבולט ניק קייב, יוצר מוכשר ללא ספק, אבל כזה שיתקשה מאוד להבחין בין רולתא־בלוז לבין לנציה רלתא, לו הונחו שניהם מולו. זכורה גם ההופעה של "משינה", שבזכות שיר או שניים שאינם מבוססים זכו או לתואר "מופע בלוז", כמו רדגתי ייצוג זמנית.

השנה תופיע מרלה גלן, שכבר אמרה בראיון ל"הארץ" שאי־נה אוהבת במיוחד בלוז ולא גדלה על המוסיקה הזאת; מגיע ריי צ'רלס (נשמה זה הרי קרוב לבלוז; בכמה משהו שקשור לשחורים, לא?); הלהקות "בלר" ו"אס–3" שקרובות לבלוז כמו שבתאי־יה קרובה לכוכב פלוטו; אליל הבנות בדימוס פול יאנג, וגם – הפתעה, הפתעה – כמה בלוזיסטים לקישוט: למשל ג'ון מייאל, שקשור יותר למושפעים הלבנים הבריטים מהבלוז המקורי של דלתת המיסיסיפי (אבל אין ספק שהוא מנגן בלוז), וגם סנואי וייט שעבר הסבה לבלוז לפני כמה שנים, אחרי שגמר לאסוף את התמלוגים על "ציפור גן העדן", וגם מיק טיילור שניגן פעם עם הרולינג סטונס ועכשיו חוטא לפרנסתו בשלושה אקורדים.

גם הבלוזיסטים האלה הם לא ממש הדבר הכי אותנטי, אבל אין מה לעשות: הם אלה שהוציאו את הסגנון הזה מהמועדונים הקטנים אל האיצטדיונים, והם מפורסמים; בעוד שענקים שבי־ענקים, כמו אלברט קינג ואלברט קולינס (שמתו שניהם בשנה שעברה), היו צריכים להתארח אצל גארי מור, לבלוע את הרוק ולחייך כשהוא מתעלל בסולם פנטטוני, בשביל לראות אי־צטדיון מהצד של הרמקולים.

כל פסטיבל הרי צריך אישיות ייחוד. את הג'ז לקחה אילת, את הזמר העברי לקחה ערד, את הרוק המיובא לקח פארק הירקון בתל אביב עם ידיים קשורות מאחורי הגב, מבלי שיצטרך אפילו להמציא לזה שם ומסגרת תאריכים, את הכלייזמרים איזמבה צפת, ואיזו תווית נשארה לחיפה אהה: בלוז.

למעשה, בצפון הארץ יש לא מעט חובבי בלוז לסוגיו – מפיוריסטים שמוכנים לשמוע רק רוברט ג'ונסון ועד כאלה שקוראים לשירים העצובים והאיטיים של "לד זפלין", אלה עם הסולואים, בשם בלוז – אלא שלחלק גדול מהם יש מכנה משותף עם חובבי הג'ז: הם לא אוהבים לצאת מהבית. טוב להם בסלון עם התקליטים הישנים והקסטות, את ההופעה של אלברט קינג עם אלברט קולינס הם הקליטו בווידאו מערוץ 2, ומי משגע להידחק עם הילדים עם המיתוגים של הבמה.

אבל את הקהל צריך להביא, ועל כן דואגים לכמה כוכבים שהם הימור בטוח. ומי שרוצה בכל זאת לראות את הבלוזבלייקר ג'ון מייאל, ידע להודות למארגני הפסטיבל שדאגו להביא גם את "בלר" לילדים ואת ריי צ'רלס להוריהם. לכן זה לא כל כך נורא שהצמידו את סנואי וייט ל"אס–3", שהפכו לצורך העניין לבלוזיסטים־לשם־כבוד. מדינה קטנה, מה לעשות.

אילן לוקאץ'

תשובות:
1. ג'יימס הראשון מלך אנגליה וסקוטלנד.
2. ב–1911.

נוער מוסיקלי בישראל
בשיתוף: משרד המדע והטכנולוגיה–מינהל התרבות, המועצה האזורית גליל עליון, המרכז למוסיקה ירושלים, משכנות שאננים
קיץ מוסיקלי בגליל
קבוץ עמיר, 1–17 לאוגוסט 1994
הסדנא הבינלאומית למוסיקה קאמרית
ויקטור רוזנבאום – פסנתר (ארה"ב)
קאלמן ורטסמן – כינור (ארה"ב)
שמואל מגן – צ'לו (ישראל)
לפסנתרנים וקאמרנים מתקדמים גילאי 16–26
המחנה הבינלאומי של הנוער המוסיקלי
נגינה בצוותים, באז, חלחות, אילתור ויצירה.
לנגנים בכל הכלים, ברמת נגינה של 4 שנים ומעלה, גילאי 13–18.
"מוצארט" תוכנית לגילאי 8–12 בין התאריכים 7–22 לאוגוסט.
עלון מידע והרשמה ניתן לקבל במשרדי הנוער המוסיקלי, רח' אחד העם 19, תל–אביב 65151 או בטלפון 5602810–03, 5606069–03, פקס: 5608345–03.

התזמורת הפילהרמונית הישראלית
נוסדה בתרצ"ו–1936 בידי ברוניסלב הוברמן
מנהל מוסיקלי: זובין מהטה
תוכנית הקונצרטים השבועית
מספרי הטלפון שלנו:
תל–אביב – מחלקת המנויים – 03–5251502
חיפה – מחלקת המנויים – 04–664167
ירושלים – משרד "בימות" – 02–240896
ג'והן אדמס, מנצח
גדעון קרמר, כנר
בתוכנית:
שוברט: פולונז ב–סי במול מג'ור לכינור ולתזמורת
אדמס: קונצ'רטו לכינור
היידן: סמפוניה מס' 83 ("התרנגולת")
בריטן: "מדריך לתזמורת לבני הנעורים"
קונצרט מס' 9
חיפה, סידרה ב', יום א', 19.6.94, 20:30, אודי' חיפה
חיפה, סידרה ג', יום ב', 20.6.94, 20:30, אודי' חיפה
אנטוניו פפנו, מנצח
דניאל בארנבוים, פסנתרן
קונצרט מיוחד
בתוכנית:
מוצרט: "נשואי פיגרו", פתיחה
בטהובן: קונצ'רטו לפסנתר מס' 3
ברהמס: קונצ'רטו לפסנתר מס' 2
ת"א, יום ב', 4.7.94, 20:30, היכל התרבות
דניאל בארנבוים, פסנתרן
רסיטל מיוחד
בתוכנית:
מיצירות שוברט לפסנתר
ת"א, יום ד', 6.7.94, היכל התרבות
מכירת כרטיסים מוקדמת למנויי הפילהרמונית בלבד עד 23.6.94
20% הנחה עם הצגת תלוש 114 – לקונצרט המיוחד, ותלוש 115 – לרסיטל.
הבהרה לגבי המודעה שפורסמה ע"י חברת "ויזה" ללקוחותיה:
50% הנחה (כנגד 500 נקודות) למשלמים ב"ויזה", אשר ירכשו כרטיסים בודדים בלבד לקונצרטים לסנויים, שיתקיימו במהלך יוני–יולי 1994 (מספר המקומות בהסדר זה מוגבל).

התזמורת הסימפונית והמקהלה של הטכניון
מייסדת ומנהלת אמנותית: פרופ' דליה אטלס
סדרת קונצרטים חגיגיים לכבוד הטכניון במלאת 70 שנה להיווסדו
תזמורת אטלס קאמרטה
תזמורת מקצועית של עולים חדשים
מנצחת: פרופ' **דליה אטלס**
סולן: **אלן שטרנפלד** - פסנתר
בתוכנית:
מנדלסון: הסימפוניה השויצרית מס' 9
מוצרט: קונצ'רטו לפסנתר ולתזמורת בדו מז'ור (ק. 467)
אלגר: סרנדה למיתרים
כרטיסים: קופת גרבר 04-388012, 04-247606
כרטיסים: תזמורת הטכניון 04-292735
הקונצרט יתקיים ביום א' 19.6.94, בשעה 20:00, באולם צ'רצ'יל בטכניון

התזמורת הסימפונית ירושלים
רשות השידור
מנהל מוסיקלי: דוד שלון
העונה ה–56 תשנ"ד
שורה - שקולניק
"המנוי השלם" קונצרט מס' 10
דוד שלון, מנצח
היינריך שיף, סולן
מנחם צור "מכתב לאלבאן ברג" (ביצוע בכורה)
סן-סנס קונצ'רטו בלה מינור לצ'לו ותזמורת, אופוס 33
שומאן סימפוניה מס' 2
יום שלישי, 21.6 סדרה א • יום רביעי, 22.6 סדרה ב
8.00 בערב, אולם הנרי קראון
יום חמישי, 23.6 ב-8.30 בערב ב"היכל התרבות" כרמיאל
"רסיטלים גדולים בירושלים"
קונצרט מס' 1
מוצ"ש, 25.6 בשעה 9.00 בערב, אולם הנרי קראון
היינריך שיף, צ'לו
טביאה צימרמן, ויולה
באך - ליגטי - הנצה - הינדמית - באך
קונצרט מס' 2: 22.10.94
אולאף בר, באריטון
שוברט "מסע החורף"
קונצרט מס' 3: 29.10.94
דוד גרינגאס, צ'לו וחברים
קופרן - פופר - שניטקה - דוטייה - ברהמס
למנויי התזמורת - ותיקים וחדשים
"חבילת" 3 קונצרטים במחיר 2
בודדים: 80 ש"ח באולם, 65 ש"ח ביציע
קופת התזמורת טל. 611498-9 ימים א-ה 16-19 שישי 10-13

התזמורת הקאמרית הישראלית
מייסודו של גארי ברתיני • מנצח אורח ראשי: פיליפ אנטרמון
תכניות 94/95
"הצלחה מקורית ודמיון מרהיב לכך בקאמרית הישראלית"
דר' חנוך רון, "ידיעות אחרונות", 3.6.94
"קולות" 6 קונצרטים
ספטמבר 1994
1 **ג'וליוס רודל – מנצח**
שארלוט הלקאנט, מצו–סופרן
בטהובן: סימפוניה מס. 1
שוסון: פואמת האהבה והים
קורט וייל: סימפוניה מס. 2
דצמבר 1994
2 **ג'וזף סווסן – מנצח**
אליוט פיסק, גיטריסט
סוונסן: "מנטרה" (הרהורים על שוסטקוביץ')
רודריגו: קונצ'רטו דארנחואז לגיטרה ולתזמורת
היידן: סימפוניה מס' 102
ינואר 1995
3 **ערב מוצארט/טורטלייה–מנצח**
שרון עזריאלי, סופרן
סימפוניה קונצרטנטית לאבוב, קלרינט, באסון וקרן
אריות מתוך האופרות:
"המלך הרועה", "נישואי פיגארו",
"דון ג'ובאני", "כך עושות כולן"
סימפוניה מס. 39
מרץ 1995
4 **אדוארדו מאטא–מנצח**
גינסרה–הרו: פוסטלוד לכלי מיתר
שוברט: סימפוניה מס. 3
קופלנד: אביב בהרי האפלאצ'ים
לראשונה בישראל
מאי 1995
5 **המקהלה הקאמרית ההולנדית**
לב מרקיז – מנצח
ערב צ'ייקובסקי
תכנית א–קפלה
יוני 1995
6 **דיוויד שטרן–מנצח**
צבי פלסר, צ'לו
קודאי: מחולות גלנטה
יאן דרז'ינסקי: קונצ'רטו לצ'לו ולתזמורת
ברהמס: סרנדה מס. 1
"גוונים" 6 קונצרטים
נובמבר 1994
1 **היינריך שיף–מנצח וצ'לן**
לוטוסלאבסקי: מוסיקת אבל
היידן: קונצ'רטו לצ'לו ב– רה מאז'ור
שוברט: סימפוניה מס. 4 ("הטראגית")
דצמבר 1994
2 **ז'אן ברנארד פומייה–מנצח ופסנתרן**
מנדלסון: הפתיחה "מלוזינה היפה"
בטהובן: קונצ'רטו לפסנתר מס. 1
פרנק: מאסק וברגמאסק
מוצארט: סימפוניה מס. 31 ("פריס")
פברואר 1995
3 **מנחם נבנהויז – מנצח**
גד לבורטוב, ויולן
עודד זהבי: "אבק דרך"
מרטינו: קונצ'רטו ראפסודי לויולה ולתזמורת
מטיאס סיבר: אלגיה לויולה ולתזמורת
מוצארט: סימפוניה מס. 38 ("פראג")
אפריל 1995
4 **סוונסן עם צימבליסטה**
ג'וזף סוונסן – מנצח
חן צימבליסטה, כלי הקשה
בארבר: אדאג'יו למיתרים
עמי מעייני: קונצ'רטו לכלי הקשה ו–8 כלי נשיפה
בטהובן: סימפוניה מס. 3 ("ארואיקה")
מאי 1995
5 **המקהלה הקאמרית ההולנדית**
לב מרקיז – מנצח
שוברט: מיסה ב–סול למקהלה, תזמורת וסולנים ויצירות מאת קורנליוס, הבדן ובכן.
יוני 1995
6 **פיליפ אנטרמון–מנצח ופסנתרן**
בלוך: קונצ'רטו גרוסו מס. 1
בטהובן: קונצ'רטו לפסנתר מס. 2
היידן: סימפוניה מס. 94 ("ההפתעה")
קצת אחרת
6 מנעמים מוסיקליים בימותיים
שילוב של מוסיקה, מחול ופנטומימה
"לכל המשפחה"
6 קונצרטים לנוער
מהרו והרשמו! טל: 03-6961167

קונצרט בונוס
לרוכשי 12 הקונצרטים "קולות וגוונים"
שלב הצי גמר בתחרות הבינלאומית לפסנתר
ע"ש רובינשטיין - אפריל 95

הזדמנויות עסקיות נדירות בקולומבוס
COLUMBUS American Bistro
27 ש"ח
מרק או סלט • מסקה קל או כוס יין • סלט בריאות עם לחם שום ורוטב או כריך קורנדביף/רוסטביף עם צ'יפס וסלט קולסלאו או פטוצ'יני אלפרדו בתוספת נבינת פרמזן או עוף ברביקיו מעושן עם צ'יפס וסלט קולסלאו • קפה
35 ש"ח
מרק או סלט • מסקה קל או כוס יין • "קואסאדיה" טורטייה מקסיקנית במלאה בשר ועוד או עוף "קיג'אן": חזה עוף מתובל עם תפו"א אפויים/צ'יפס או צ'יזבורגר גדול על לחמניה וירקות עם צ'יפס וסלט קולסלאו או אומצה מפילה בקר עם רוטב עסיסיה על פתחים או סטייק צלע לבן עם צ'יפס/תפו"א אפויים או סטייק סלמון באיסקלה עם תפו"א אפויים/צ'יפס • קפה
תפריט אפריקאי–מקסיקני • פתוח 12:00–01:30 • חניה חפשית חינם • בנין שער הים, שד' הגלים פינת שנקר, א.ת. הרצליה פתוח, טל. 09-589880

"הצעקה" חזרה, אבל איפה היא היתה?

פרשת גניבת הציור המפורסם של מונק הרגיזה וריתקה את נורווגיה במשך שלושה חודשים, וזה עדיין לא נגמר

מאת ריצ'רד סטיוונסון
ניו יורק טיימס

לא נדרשו מכשירים מתוחכמים כדי לגבור על מערכת האבטחה בגלריה הלאומית של נורווגיה באוסלו. שני גברים במכונית מסחרית עצרו ליד הגלריה בשעה 6:30 בבוקר ה-12 בפברואר, השעינו סולם אל הקיר, ניפצו חלון, טיפסו פנימה ויצאו אחרי 50 שניות עם התמונה הידועה ביותר של נורווגיה, "הצעקה" של אדוארד מונק.

ציורו של מונק מ-1893, המתאר דמות עוכרית במעט, ראשה אחוז בידיה ופיה פתוח בזעקת אימה, נעשה מוכר יותר ויותר בתרבות הפופולרית בכל העולם, סמל ללחצים העצומים של החיים המודרניים.

אבל בארץ מולדתו של מונק, נורווגיה, היה לו מעמד של כמעט איקונין, ומעשה הגניבה – שהונצח במצלמת המעקב של הגלריה – זיעזע את המדינה בדיוק ביום של גאווה לאומית, שבו נפתחה אולימפיאדת החורף בלילהאמר, מרחק 175 ק"מ מאוסלו.

המקרה של "הצעקה" הרגיז וריתק את הנורווגים לסירוגין במשך שלושה חודשים, עד שהתמונה הוחזרה לבסוף ב-7 במאי. רק לאחר מכן הותרו פרטים על פעולת המשטרה להסתנן העוקה, ומילאו אחרים מן הפערים בסיפור, שכלל תפניות משונות ורמזים לא נכונים. בין אוסף הדמויות היו מתנגד־להפלות וקבוצת בלשים מהסקוטלנד יארד.

"מותחן פשע קטן" היה הכינוי שהצמיד יו"ר הגלריה הלאומית, ינס כריסטיאן תון, למקרה בעת מסיבת עיתונאים אחרי מציאת התמונה. אבל אפילו אחרי שהוחזרה לגלריה הלאומית – ללא נזק, להוציא חור בגודל של סיכה, ותחת אמצעי בטיחות חמורים הרבה יותר – לא הגיע עדיין המותחן לסיומו.

שני גברים שניסו לסחוט 414,000 דולר נעצרו לבסוף בחדר מלון באסגארדסטראנד, עיר חוף במרחק 80 ק"מ מאוסלו, שם בילה מונק את חופשות הקיץ שלו. אבל החשודים, ביורן גרידפאל (27) ויאן אולסן (47), לא הואשמו בגניבה אלא רק בהחזקת רכוש גנוב.

אף על פי שלשניהם יש תיקים פליליים, לא ידוע עדיין אם הם גם אלה שגנבו את "הצעקה", אומר ליף ליר, סגן מפקד משטרת אוסלו, המפקח על חקירת המקרה. המשטרה לא אמרה הרבה על הדרך שבה נמצא הציור, וליר סירב לספק פרטים כל עוד החקירה נמשכת.

מונק נולד ב-1863 וצייר את מרבית ציוריו המפורסמים בסביבות סוף המאה. "שוב לא אצייר פנים של גברים ואנשים קוראים ונשים סורגות", כתב ביומנו בשנת 1889, "אני אצייר אנשים חיים הנושמים וחשים וסובלים ואוהבים". ציוריו מתקופה זו, בסדרה המכונה "פאריס של חיים", והתמקדו בסבל פנימי.

מונק כתב על השראתו ל"הצעקה" שנים אחדות אחרי שצייר את התמונה. "צעדתי ונשענתי על המעקה, מת כמעט מעייפות. מעל לפיורד הכחול־שחור היו תלויים העננים, אדומים כדם, כלשונות אש. ידידי עזבו אותי, ולבדי, רועד מפחד, נעשיתי מודע לזעקה העצומה והאין־סופית של הטבע".

יצירתו של מונק זכתה כבר לפני זמן רב להערצה בנורווגיה ומחוצה לה. "הצעקה" עברה לתחום התרבות הפופולרית, הופיעה על חולצות־טי וכבובה מתנפחת, ועל דפי השער של כתבי עת וספרים. היא תלויה על קירות חדרים במעונות סטודנטים בכל האוניברסיטאות של ארצות הברית: איזה סטודנט שעומד בפני בחינות הגמר שלו אינו מכיר את התחושה?

"נראה שהצעקה אומרת משהו חשוב על חוויותיו של האדם המודרני", אומרת אינגריד פארה, אוצרת בגלריה הלאומית. "אבל זאת אינה תמונה חביבה. איש אינו רוצה להחזיק אותה אצלו בבית".

אבל מישהו בכל זאת רצה את המקור במידה מספקת כדי לגנוב אותו. בעת הגניבה היתה התמונה תלויה בקומת הקרקע, כחלק מתערוכה של אמנות נורווגית שהוצגה לכבוד האולימפיאדה. כאשר הגנבים טיפסו מבעד לחלון, הם נזקקו רק לזוג מספרי תיל כדי להוריד אותה מן הקיר (לפי דיווחים בעיתונות הנורווגית התירו הגנבים מאחוריהם פתק שבו כתבו: "תודה על האבטחה הלקויה").

המשטרה התחילה עם מידע מועט: כלי רכב אפור, אולי מכונית מסחרית מדגם מרצדס, נראה ממהר מן הגלריה. המקרה נעשה מעורפל עוד יותר לאחר ימים אחדים, כאשר המתנגדים להפלות נכנסו לתמונה.

בור קנודסן, כומר לותראני לשעבר, המנהיג את התנועה הנורווגית נגד הפלות, ניסה להשיג פרסום להשקפותיו באמצעות הפגנות בעת האולימפיאדה. ביום שלפני גניבת התמונה לא הורשו 12 מפגינים נגד הפלות מארצות הברית, שאותם הזמין קנודסן לנורווגיה, להיכנס למדינה מן הטעם שהם עלולים לבצע מעשים פליליים. בראיון ברדיו ב-17 בפברואר הציע קנודסן חילופים: "אם הסרט 'הצעקה השקטה' יוצג בטלוויזיה הממלכתית", הבטיח, "התמונה תופיע שוב".

המשטרה אמרה שאין לה סיבות רבות לקבל ברצינות את הודעתו של קנודסן, והסרט – שמו מתייחס לצעקה השקטה של העובר – לא שודר. בדומה לכך לא גילתה המשטרה בראשית מארס עניין ציבורי רב כאשר פרקליט הפועל למען העובר נגד הפלות אמר שיש לו לקוח שמסוגל להסדיר את החזרת התמונה תמורת מיליון דולר.

מאחורי הקלעים עבדה בכל הנראה המשטרה קשה בחזית אחרת. ליר ביקש את עזרת הסקוטלנד יארד, שיש לו מחלקה מיוחדת המתמחה בגניבות של אמנות ועתיקות. השתלשלות העניינים מרגע זה אינה ברורה, והסקוטלנד יארד אינו מוכן לדון במקרה, אבל לפי דיווחי עיתונות מנורווגיה פתחו שני כוחות המשטרה, יחד עם פקידים של הגלריה הלאומית, במבצע ללכידת לפחות שני אנשים שביקשו את הכופר.

תון, יו"ר הגלריה, אמר במסיבת עיתונאים שגייס לעזרתו את איינאר טור אולוינג, סוחר אמנות מפורסם. לדבריו הוא השתמש באולוינג כמתווך עם אלה שביקשו את הכופר, אבל בלי לגלות לו שהמשטרה מכינה מלכודת.

בשלהי אפריל וראשית מאי גילתה משטרת נורווגיה התיכות ממסגרת הציור בחנות אנטוסים ובמקומות אחרים בניסדאל, פרוור של אוסלו, אבל לא נמצא שום קשר בין התיכות המסגרת לבין האנשים שנעצרו.

לפי דיווחים בעיתונות הנורווגית, פירסמו ביניתיים שני שוטרים בריטים, שהתחזו לפקידים של מוזיאון גטי בקליפורניה, הודעה לפיה הם מוכנים לשלם כדי להחזיר את "הצעקה" לגלריה הלאומית. בשבת, 7 במאי, הם הצליחו לראות את התמונה בחדר 525 של מלון אסגארדסטראנד והסכימו לשלם כופר. הם הפנו אז למלון גראנד באוסלו, שם היו צריכים לשלם את הכסף. שם נעצרו שני החשודים. אולוינג, המתווך, נעצר גם הוא לזמן קצר במה שהמשטרה כינתה לאחר מכן "טעות מצערת".

בין אם חקירת המשטרה תביא להגשת אישומים נוספים נגד שני החשודים או נגד מישהו אחר ובין אם לאו, נראה שמנהלי הגלריה הלאומית, שהוכבדו ללא כל ספק מאמצעי הבטיחות הרופפים שגרמו לכך שהגניבה תהיה כה קלה, ישמרו עליה מעכשיו קצת יותר טוב.

תצלום: אי־פי
"הצעקה", אחרי שהוחזרה לגלריה הלאומית באוסלו. חור בגודל ראש סיכה היה הנזק היחיד

בלאן דה בלאן מקומיים

יין
דניאל רוגוב

את הטעויות הנפוצות ביותר בנוגע לתהליך עשיית היין היא שיין לבן עושים מענבים לבנים. למעשה, צבעו של כל יין בא לו מפיגמנטים בזגים (קליפות הענבים), ולכן אפשר לייצר יין לבן גם מהענבים השחורים ביותר, אם מוציאים את הזגים מהתירוש מיד לאחר הדריכה.

יינות לבנים רבים מיוצרים מענבים אדומים או משילוב של ענבים הכולל גם ענבים אדומים, אבל המונח "בלאן דה בלאן" (Blanc de Blancs) מתייחס ליינות לבנים המיוצרים אך ורק מענבים לבנים. נראה שיינות כאלה זוכים לפופולריות אצלנו: ואמנם, בשל היובש והאור המאפיין אותם, ייתכן שהם היינות המתאימים ביותר לשתייה בקיץ.

בצרפת משתמשים יצרני שמפניה במונח בלאן דה בלאן לתיאור יינות המיוצרים אך ורק מענבי שארדונה. בקליפורניה מתייחס המונח ליינות לבנים יבשים במיוחד, שכן יינות בלאן דה בלאן אמורים להיות יבשים יותר מיינות שלייצורם משתמשים בענבים שחורים.

היין המקומי הראשון שקיבל את השם הזה היה היין המבעבע המוצלח מאוד של יקבי רמת הגולן, שיצא לראשונה ב-1991. ליין, שיוצר בשיטה המסורתית הנהוגה באזור שמפיין, יש צבע צלול, טעמו רענן ונקי, יש לו משקל טוב בפה, בוקה עם רמז נעים לשמרים ובועות קטנות וחדות המשתמרות זמן רב לאחר המזיגה. זהו יין מוצלח עד כדי כך שלדעתי הוא משתלם אפילו במחירו הנוכחי, כ-60 שקל לבקבוק, אבל במחיר הזה רוב האנשים יעדיפו לשמור אותו להזדמנויות מיוחדות ולהגיש אותו לפני הסעודה או עם מנות יוקרתיות כמו כבד אווז, שליו ופסיון.

הבלאן דה בלאן האחרון שיצא לשוק הוא יין לא מבעבע – והרבה פחות יקר – בסדרה "מצודות של תשבי" של יקבי הברון. הוא מיוצר מענבי פרנץ' קולומבר, סמיון וסוביניון בלאן. זהו יין בסגנון קליפורניה, לא מסובך אבל מעוגל, עם גוון צלול, הטוב בחיך וניחוח המזכיר תיל, תפוחי עץ וגרגרי יער. יש לו יובש והוא לא חומצתי מדי וטעם עשיר הממלא את הפה; היין הזה מספק שתייה נעימה מאוד, במיוחד כשהוא מוגש קר. הוא מומלץ במיוחד עם שרימפס וקלמרי חמים או קרים, מנות עגל ועוף קרות ודגים מטוגנים או עשויים בגריל. במחיר של כ-14 שקל לבקבוק, זאת בהחלט אחת מקניות היין המוצלחות של השנה.

יין בתוצרת עצמית

למרות ההבדלים במצב הסוציו־אקונומי, מתברר שלהרבה איכרים איטלקים, בנקאים צרפתים ופרופסורים שוויצרים יש אהבה משותפת: כולם מתמסרים לייצור עצמי של יינות. אחדים מהיינות הללו מצוינים; אחרים גרועים להחריד. אין דבר האהוב על היצרן הביתי כמו לחלוק את יינו עם בני משפחה, חברים ואפילו עם עוברי אורח.

אולי כחלק מרמת התרבותיות הגוברת שלנו, תחביב ייצור היינות מתחיל להתפשט גם בישראל, ומי שבלבם מקננת תשוקה חשאית לייצר יין, יוכלו להירשם לקורס שמציע כרמי סטלוב. הקורס אמור להתחיל בשבוע הראשון של ספטמבר, ממש לפני הבציר בכרם של סטלוב, בגוש שורש ליד לטרון.

המפגש הראשון יוקדש לסקירה כללית של תהליך היינות, השני יתקיים בכרם ויעסוק בשיטות של גידול ענבים וטיפול בהם, והשלישי יהיה מפגש שחרית שבו יבצור כל משתתף את הענבים שבחר לו. סטלוב יפקח על הדריכה, התססה והמשך תהליך הייצור. השימוש בכל הציוד, כולל גתות, משאבות, מערכות צינון, מכלי נירוסטה וחביות אלון, כלול במחיר הקורס; היינות יישארו בחביות ככל הדרוש לישון ולהתבגר, והמשתתפים בקבוצה יקבלו הדרכה שוטפת עם התפתחות היינות.

מחירו של הקורס משתנה על פי מספר הבקבוקים שמתכוון כל משתתף לייצר. המחיר למי שייצר 60–90 בקבוקים יהיה 1,200 שקל, בתוספת 200 שקל לענבים; המייצרים 300 בקבוקים ישלמו 1,500 שקל, בתוספת 800–900 שקל לענבים.

שמעתי כמה מההרצאות של סטלוב, ואלה, בנוסף לטעימות מהיינות שייצרו סטלוב ותלמידיו בקורס דומה בשנה שעברה, מביאות אותי להמליץ בחום על הקורס. מידע נוסף והרשמה בטלפון 03-498210.

רדיו

קול המוסיקה
06.06 לקום עם מוסיקה
07.07 לקום עם מוסיקה. מיצירותיו של אריק קוסט. סוויטה לתזמורת העוגב, השיר הלכת "פורט הסמי"
08.05 לקום עם מוסיקה. עם הפילהרמונית הישראלית בניצוחו של זובין מהטה. רימסקי־קורסקוב: הפתיחה "חג הפסחא הרוסי". ויטאוס: קונצ'רטו מס' 5 בלה־מינור לכינור ולתז. אופ. 37. ליסט: רפסודיה הונגרית מס' 4
09.00 תוכניות הבוקר של קול המוסיקה. לוקטלי: קונצ'רטו גרוסו בסי־מינור, אופ. 3 מס' 6. באך: קונצ'רטו בלה־מינור לחליל לכינור ולקמבלו. בתוספה בגבינה גלורית, לחלילים, לפסק, לתז, ולקנבו
10.05 היידן: סימפוניה מס' 45 בפה־דיאז מינור. בטהובן: קונצ'רטו מס' 2 בסי־במול מז'ור לפסנתר ולתז. אופ. 19. רחמנינוב: שלישיה בסי־במול מז'ור לפסנתר, לכינור ולצ'לו. אופ. 21
11.30 ארנולד באקס: חמישיה לאבוב ולכלי קשת. ברמס: קונצ'רטו מס' 2 בסי־מינור לכינור ולתז. שוסון: "קונצ'רט" ברה־מז'ור לפסנתר, לכינור ולרביעיית כלי קשת, אופ. 21. ברמס: סימפוניה מס' 2 ברה־מז'ור, אופ. 73
13.57 בימת שיר. חוי לסקלי בקולו
14.06 מוסיקה לשעת צהריים
16.00 מוסיקה ליום ראשון. אלנה: הומור "הבן להי". ברוקנר: "שה ראשי". באמבוק: מימה סולמבים.
18.00 מאולפן ההקלטות. גלעד קרני – ויולה. גילה גולדשטיין – פסנתר. הינדמית: סונטה אופ. 11 מס' 4. פרוקופייב (ברוזנבסקי): שלושה קטעים מתוך "רומאו ויוליה". גלינקה: סונטה ברה־מינור. גלאזונוב: אלגיה. הינדמית: מוסיקת אבל
19.05 צלילים בין ערביים. צ'ייקובסקי: ואלס הפרחים, מתוך "מפצח האגוזים". סול שפיטאר: "סונד", לכינור ולתז. פורה: "שיילוק", אופ. 57. הוגו וולף: סרנדה במי־מינור לכלי קשת, אופ. 21
20.00 בימת שיר
20.03 לפני קונצרט. וויטה: סונטה בלה־מינור לצ'לו ולתזמורת, "הבמפרי" (גייבל גודת)
20.30 מאולמי הקונצרטים שלנו. שידור חי מאולם הנרי קראון בירושלים. הסימפונייטה הישראלית באר־שבע. אורי מאיר – מנצח ויולן. מאיר אמיאל – כינור. מוצרט: סימפוניה קונצ'רטנטה במי־במול מז'ור לכינור, לוויולה ולתז. ק. 364. רוסיני: "סטאבט מאטר" ל. סונה – סופרן/ הדר הלוי – מצו סופרן/ ג. זקס – טנור/ מ. בור – בריטון/ פק. היידיך
23.00 צלילים לסיומו של יום

רשת א'
07.30 שירים עבריים
08.05 שורשים
09.05 פתוח, חיסכון והשקעות. רם תרמור
10.05 טלוויה. משה טימור
11.05 חיים, בריאות, רוחות ומכאוב
12.05 עיתונות בבוקר
13.00 הדגשות באנגלית ובצרפתית
14.05 בראש צעיר
15.05 פנים אל פנים
16.05 מעורב שעון הזוב (ש.ח)
17.00 חדשות באנגלית ובצרפתית
17.05 צלצול שלישי. יובל מסקין
18.05 מבוזת ערב. אקטואליה וחדשות
20.00 מבט לחדשות
20.50 כלים שלובים. ייעוץ משפחתי
22.05 אחר בשבוע. פרסים
23.05 עיתונות בבוקר. (ש.ח)

רשת ב'
06.06 הבוקר הזה
08.05 עושין אחר. דליה יאירי
09.05 עשר על עשר. מיכאלי/ מגור
10.05 הכול דיבורים. שלי יחימוביץ'
12.05 בתפי היום
14.05 רבעי קטע
15.05 יומן חוץ
15.45 עיתונות חוץ. יואל רפל
16.05 צבע הבוקר. ענת דוידוב
17.05 חמש אחרי החדשות. צבי ליבר
18.05 היום הזה
19.05 שירים עבריים
21.05 כותרות מבט היום הזה
21.15 שירים עבריים
23.05 אותה עברית. מיכאלי וסנור
01.05 לתוך הלילה. אבישי פלור

רשת ג'
06.06 עם לאום
07.09 מעורב ישראלי
09.05 בוקר בוקר. מנחם פרי
10.05 תוכנית עשר. אורנה יקיר
11.05 כל יום הוא יום יפה. יוסי סיאם
12.05 אהבה עצמית. גיל קופר
13.05 להיט. שש עשרי
14.05 חדש, חדיש ומחודש
15.00 הולה רוייה. דירי הודי
16.05 קספות הלהיטים
17.05 מקום בגבעות. נועם גילאור
20.05 גם עם 94'
21.05 כותל המזרח. שעה עם אמן
22.05 שיר לאחותי. מנחם פרי
23.05 חולם מהקיר. נאוה סבין

גלי צה"ל
05.02 בוקר טוב צה"ל
06.05 אוניברסיטה משודרת. ערכים תנ"כיים ביהדות הפילוסופית, התפוצה הנבואית למשבר בממלכה השמיטית לפני הספירה. מרצה: ד"ר ישראל קנול
06.30 בוקר טוב ישראל
07.15 בוקר חריף. רזרון נשר
08.00 בוקר טוב ישראל
09.05 עברית על הבוקר
10.05 נכון לקיץ. עם קובי מידן ואבי גלנר
12.50 בילוי היום. ביאנקה פיטס
13.15 היום בטל. טל ברמן
15.05 יש עם מי לדבר. יעקב אחימאיר
16.00 שעה לפני. רזי ברקאי
17.00 ערב טוב ישראל. ברקאי ולנדאו
18.05 שעה קלה על כלכלה. בני דגנגר
18.30 שקיעה. מירד ופרייזון
20.00 מבט לחדשות
20.30 מסך זמן מוסיקלי
22.05 תוכניתו האישית של דני קרמן
23.05 24 – היום שהיה
24.10 יומן מונדיאל. סיכום ארועי היום מאליפות העולם בכדורגל
24.15 ציפורי לילה משוחחות. בועז רייכר
02.00 לא רוצים לישון. מוסיקה

גלגל"צ
07.05 מדינה בדרך. אמיר אשר
09.05 גלגל הצלה
11.05 שמש. אלי ישראלי
13.05 מיגה צוהר. אבי שנאר
14.05 זרעי קיץ. מירון רבון
15.05 שבוע חם. רומי לבין
16.05 הבם בבבייה. רזן לייטשל
18.05 גלגלאנו. לאה שין
20.05 ורייב אינן. בנבי בניד
22.05 לילה טוב

קולנוע

תל אביב
גורדון המחודש – האמת שלא נאמרה. 18.30, 22.00. אמנון הזיר. 20.00
הוד 1 – פירות באור 2. 14.20, 16.40, 19.20, 21.50
הוד 2 – בדרך קמן. 14.50, 16.50, 19.30, 22.00
גת – בן, גברת, הנשיא. 17.00, 19.30, 21.50
דיזנגוף 1 – הבריתה. 11.00, 13.05, 15.10, 17.15, 19.30, 21.50
דיזנגוף 2 – ברכה – שלם מתולא. 11.00, 13.05, 15.10, 17.15, 19.30, 21.50
דיזנגוף 3 – לבן – שלושה הצבעים. 11.00, 15.10, 17.15, 19.30, 21.50. הפתוגי הכי יפה של יו"ר. 13.05
דקל – פילדלפיה. 19.30, 21.50
הוד 1 – קצר בזמן. 17.00, 19.30, 22.00
הוד 2 – זקנים חמרי מנות. 17.00, 19.30, 22.00
הוד 3 – מקום ומוזיקה. 17.00, 19.30, 22.00
הוד 4 – ללא פחד. 16.45, 19.30, 22.00
הקונווס – העזמוש הבחול. 16.30, 19.15, 21.45
חן 1 – מרדף בשירות ישיר. 17.00, 19.30, 21.50
חן 2 – הקירה תוקטנית. 17.00, 19.30, 21.50
חן 3 – עזה באמלה. 17.00, 19.30, 21.50
חן 4 – כל מה שתרצי. 11.00, 14.30. אמבי. 17.00, 19.25, 21.55
חן 5 – במהות זהן. 11.00, 14.30, 17.00, 19.30, 21.50
מילת 1 – בשם האב. 17.00, 19.30
מילת 2 – העיתון. 17.00, 19.30, 22.00
מילת 3 – תיק שקנאי. 17.00, 19.30, 22.00
לב 1 – קליפורניה. 12.15, 14.20, 17.00, 19.40, 22.00
לב 2 – קיקה. 12.00, 14.10, 16.50, 19.30, 21.50
לב 3 – שלום לשלכם. 14.10, 19.30. עידוה. 12.05, 14.15, 17.00, 22.00
לב 4 – תגובה אמא, אריבג כשרונות. 12.10, 17.00, 19.50, 22.00
מוזיאון – האשה שיצרה שמן שלמשתה. 17.00, 19.45, 22.00
מקסים – עירן התגימונות. 19.15, 21.40
סינמטק – אורלנדו. 19.45, 21.45
צפון – הבריתה. 17.00, 19.30, 21.50
רב־אור 1 – אריך הצללים. 16.40, 19.20, 21.50
רב־אור 2 – תמונות קצרות. 17.30, 21.00
רב־אור 3 – מאהב אחד יותר מדי. 17.00, 19.30, 21.50
רב־אור 4 – עירן התגימונות. 16.35, 19.15, 21.50
רב־אור 5 – שאריות היום. 16.55, 19.15, 21.50
שחף 1 – רשימת שינדלר. 17.00, 20.45
שחף 2 – בני הבין. 17.00, 19.30, 22.00
תל־אביב 1 – 17.30, 20.00, 22.00
תל־אביב 2 – העיתון. 19.30, 22.00
תל־אביב 3 – בשם האב. 19.30, 22.00

ירושלים
אור 1 – אורלנדו. 17.00, 19.30, 21.45
אור 2 – האשה שיצרה שמן שלמשתה. 17.00, 19.30, 21.30
ג'יל 1 – הבריתה. 13.30, 16.30, 19.30, 22.00
ג'יל 2 – קצר בזמן. 13.30, 17.00, 19.30, 21.30
ג'יל 3 – העיתון. 13.30, 17.00, 19.45, 22.00
ג'יל 4 – רשימת שינדלר. 13.30, 17.00, 20.30
ג'יל 5 – קליפורניה. 13.30, 17.00, 19.30, 22.00
ג'יל 6 – תיק שקנאי. 13.30, 16.30, 19.15, 22.00
ג'יל 7 – האקדח מת מבוטק 33 ושליש. 13.30, 17.00, 19.30, 21.30
ג'יל 8 – בשם האב. 13.30, 16.30, 19.15, 21.45
חן 1 – עזה באמלה. 19.30, 21.50. בק ובנותיה. 17.00
חן 2 – מרדף בשירות ישיר. 17.00, 19.30, 21.50
חן 3 – בן, גברת הנשיא. 17.00, 19.30, 21.50
חן 4 – הקירה התוקטנית. 17.00, 19.30, 21.50
חן 5 – אריך הצללים. 16.40, 19.15, 21.50
חן 6 – קיקה. 16.50, 19.25, 21.50
חן 7 – במהות זהן. 17.00, 19.30, 21.50
רון 1 – כל מה שתרצי. 17.00, 19.15, 21.30
רון 2 – פילדלפיה. 17.00, 19.15, 21.30
תיאטרון ירושלים – שלושת הצבעים – לבן. 19.00, 21.30

חיפה
אורה – קליפורניה. 19.30, 21.30
סינמה קפה נגמסי 1 – עידוה. 19.00, 21.15
סינמה קפה נגמסי 2 – שלושת הצבעים – לבן. 19.15, 21.15
עצמון 1 – הבריתה. 16.30, 19.00, 21.15
עצמון 2 – בשם האב. 16.30, 18.50, 21.15
עצמון 3 – ללא פחד. 16.30, 19.00, 21.15
עצמון 4 – קצר בזמן. 16.30, 19.00, 21.15
עצמון 5 – האקדח מת מבוטק 33 ושליש. 16.30, 19.00, 21.15
פנורמה 1 – רשימת שינדלר. 17.00, 20.30
פנורמה 2 – ברכה – שלם מתולא. 16.30, 19.00, 21.30
פנורמה 3 – העיתון. 16.30, 19.00, 21.30
רב אור 1 – עזה באמלה. 16.40, 19.00, 21.20
רב אור 2 – אמבי. 16.40, 19.00, 21.20
רב אור 3 – קיקה. 19.00, 21.20. הצללים בממלכה. 16.45

רב גת 1 – מרדף בשירות ישיר. 16.45, 19.00, 21.20
רב גת 2 – בן, גבר הנשיא. 16.45, 19.00, 21.20
אורלי – שאריות היום. 18.45, 21.15
רב מור 1 – עזה באמלה. 16.45, 19.00, 21.20
רב מור 2 – מאהב אחד יותר מדי. 16.45, 19.00, 21.20
רב מור 3 – כל מה שתרצי. 16.45, 19.00, 21.20
רב מור 4 – מרדף בשירות ישיר. 16.45, 19.00, 21.20
רב מור 5 – הקירה תוקטנית. 16.45, 19.00, 21.20
רב מור 6 – בן, גבר הנשיא. 16.45, 19.00, 21.20
רב מור 7 – במהות זהן. 16.30, 19.00, 21.30

אור־יהודה
ג'יל 1 – בק הגבורים. 17.00, 19.30, 21.45
ג'יל 2 – מאהב אחד יותר מדי. 17.00, 19.30, 21.45
ג'יל 3 – האקדח מת מבוטק 33 ושליש. 17.00, 19.30, 21.45
ג'יל 4 – ללא פחד. 17.00, 19.30, 21.45

אשדוד
חן – סבור לרגל שושנים
ג'יל 1 – עזה באמלה. 17.00, 19.30, 22.00
ג'יל 2 – הבריתה. 17.00, 19.30, 22.00
ג'יל 3 – אמבי. 17.00, 19.30, 22.00
ג'יל 4 – ברכה – שלם מתולא. 17.00, 19.30, 22.00
ג'יל 5 – שלושת הצבעים – לבן. 17.00, 19.30, 22.00

אשקלון
חן 1 – פילדלפיה. 16.45, 19.20, 21.50
חן 2 – האקדח מת מבוטק 33 ושליש. 17.00, 19.30, 21.50
חן 3 – הבריתה. 17.00, 19.30, 21.50
חן 4 – עירן התגימונות. 16.35, 19.15, 21.50
חן 5 – מרדף בשירות ישיר. 17.00, 19.30, 21.50

באר־שבע
רב נגב 1 – הבריתה. 17.00, 19.30, 21.50
רב נגב 2 – אמבי. 17.00, 19.30, 21.50
רב נגב 3 – אריך הצללים. 16.40, 19.15, 21.50
רב נגב 4 – מרדף בשירות ישיר. 17.00, 19.30, 21.50

בת־ים
חן 1 – האקדח מת מבוטק 33 ושליש. 17.00, 19.30, 21.50
חן 2 – הבריתה. 17.00, 19.30, 21.50
חן 3 – מרדף בשירות ישיר. 17.00, 19.30, 21.50
חן 4 – עזה באמלה. 17.00, 19.30, 21.50
חן 5 – מאהב אחד יותר מדי. 17.00, 19.30, 21.50
חן 6 – אובדן הרשים בטרינגר. 17.00, 19.30, 21.50
חן 7 – רשימת שינדלר. 17.30, 21.00

הרצליה
דניאל – האשה שיצרה שמן שלמשתה. 19.15, 21.30
סטרדין 1 – אריך הצללים. 19.30, 22.00
סטרדין 2 – העיתון. 19.30, 22.00
סטאר 1 – העיתון. 19.30, 21.50
סטאר 2 – מאהב אחד יותר מדי. 19.40. בכוונת זהן. 21.50
סטאר 3 – הבריתה. 19.30, 21.50

חדרה
לב 1 – קליפורניה. 17.00, 19.40, 22.00
לב 2 – העיתון. 17.00, 19.30, 21.50
לב 3 – פילדלפיה. 17.00, 19.30, 22.00
לב 4 – מאהב אחד יותר מדי. 17.00, 19.30, 21.50

חולון
גל 1 – הבריתה. 16.45, 19.30, 22.00
גל 2 – עזה באמלה. 16.45, 19.30, 22.00
גל 3 – האקדח מת מבוטק 33 ושליש. 17.30, 20.00, 22.00
גל 4 – אמבי. 16.45, 19.30, 22.00
גל 5 – רשימת שינדלר. 17.00, 20.45

טבריה
יד שמריה – בכוונת זהן. 19.00, 21.00

כפר־סבא
ג'יל 1 – הבריתה. 17.00, 19.30, 22.00
ג'יל 2 – בשם האב. 16.45, 19.20, 22.00
ג'יל 3 – קליפורניה. 17.00, 19.30, 22.00
ג'יל 4 – קצר בזמן. 17.00, 19.30, 22.00
ג'יל 5 – זקנים חמרי מנות. 17.00, 19.30, 22.00
ג'יל 6 – האקדח מת מבוטק 33 ושליש. 17.30, 20.00, 22.00
ג'יל 7 – אריך הצללים. 17.00, 19.30, 22.00
עמל – תמונות קצרות. 20.30

כרמיאל
סינמה 1 – האקדח מת מבוטק 33 ושליש. 19.00, 21.30
סינמה 2 – עזה באמלה. 19.00, 21.30
סינמה 3 – רשימת שינדלר. 17.30, 21.00

מגדל העמק
רב חן 1 – בק הגבורים. 19.00, 21.30
רב חן 2 – רשימת שינדלר. 17.30, 21.00
רב חן 3 – עזה באמלה. 19.00, 21.30

נס־ציונה
ג'יל 1 – הבריתה. 17.00, 19.30, 22.00
ג'יל 2 – האקדח מת מבוטק 33 ושליש. 17.30, 19.30, 22.00
ג'יל 3 – קצר בזמן. 17.00, 19.30, 22.00
ג'יל 4 – בשם האב. 17.00, 19.30, 22.00

נהריה
הוד – חוק שמירת השחל. 19.00, 21.30

נצרת־עילית
ג'יל 1 – ללא פחד. 17.00, 19.30, 22.00
ג'יל 2 – זקנים חמרי מנות. 17.00, 19.30, 22.00
ג'יל 3 – הבריתה. 17.00, 19.30, 22.00
ג'יל 4 – אמבי. 17.00, 19.30, 22.00
ג'יל 5 – מאהב אחד יותר מדי. 17.00, 19.30, 22.00
ג'יל 6 – פילדלפיה. 17.00, 19.30, 22.00
ג'יל 7 – עזה באמלה. 17.00, 19.30, 21.45

נתניה
ג'יל 1 – הבריתה. 17.00, 19.30, 22.00
ג'יל 2 – ברכה – שלם מתולא. 17.00, 19.45, 22.00
ג'יל 3 – בשם האב. 17.00, 19.30, 22.00
ג'יל 4 – קצר בזמן. 17.00, 19.30, 22.00
ג'יל 5 – קליפורניה. 17.00, 19.30, 22.00
חן 1 – מרדף בשירות ישיר. 17.00, 19.30, 21.50
חן 2 – עזה באמלה. 17.00, 19.30, 21.50
חן 3 – הקירה תוקטנית. 17.00, 19.30, 21.50
חן 4 – תמונות קצרות. 17.30, 21.00

עפולה
מתנ"ס – מאהב אחד יותר מדי. 21.15

פתח־תקוה
היכל 1 – הבריתה. 17.00, 19.30, 22.00
היכל 2 – קצר בזמן. 17.00, 19.30, 22.00
רם 1 – בשם האב. 17.00, 19.30, 22.00
רם 2 – זקנים חמרי מנות. 17.00, 19.30, 22.00
רם 3 – רשימת שינדלר. 17.00, 20.30

קרית־מלאכי
הקריה – רוחות בן זונה. 19.30, 21.30
היכל התרבות – בכוונת זהן. 21.45. האקדח מת מבוטק 33 ושליש. 19.45

קרית־שמונה
היכל התרבות – פילדלפיה. 19.00, 21.30

קריות
קריון 1 – מאהב אחד יותר מדי. 19.00, 21.30
קריון 2 – זקנים חמרי מנות. 16.45, 19.00, 21.30
קריון 3 – בשם האב. 19.00, 21.30
קריון 4 – סוד הגן הנעלם. 16.45. קיקה. 19.00, 21.30
קריון 5 – האקדח מת מבוטק 33 ושליש. 16.45, 19.00, 21.30
קריון 6 – עידוה. 19.00, 21.30. גברת האינטליגנטית. 16.45
קריון 7 – פילדלפיה. 19.00, 21.30. הראש מי שמביט עשרות. 16.45
קריון 8 – התפוחים מבברלי הילס. 16.45, 19.00, 21.50
קריון 9 – הבריתה. 16.45, 19.00, 21.50

ראשון־לציון
הזהב 1 – בשם האב. 16.45, 19.30, 22.00
הזהב 2 – זקנים חמרי מנות. 17.00, 19.30, 22.00
הזהב 3 – קצר בזמן. 17.00, 19.30, 22.00
חן 1 – מרדף בשירות ישיר. 17.00, 19.30, 21.50
חן 2 – בן, גבר הנשיא. 17.00, 19.30, 21.50
חן 3 – הקירה תוקטנית. 17.00, 19.30, 21.50
חן 4 – עזה באמלה. 17.00, 19.30, 21.50
גמן – מאהב אחד יותר מדי. 19.30, 21.45
סטאר 1 – בן, גברת הנשיא. 20.00, 22.00
סטאר 2 – קיקה. 19.30, 22.00
סטאר 3 – פילדלפיה. 19.25, 22.00
סטאר 4 – כל מה שתרצי. 19.30, 22.00
ראשון – בק הגבורים. 19.30, 21.45
רון 1 – העיתון. 17.00, 19.30, 21.45
רון 2 – שוטר ראשי. 17.00, 19.30, 21.45

רחובות
חן 1 – הבריתה. 19.30, 21.50
חן 2 – אריך הצללים. 19.00. תמונות קצרות. 21.30
חן 3 – אמבי. 19.35, 21.50
חן 4 – קיקה. 19.30, 21.55

רמת־השרון
כוכב – רשימת שינדלר. 17.00, 20.45

ר"ג־גבעתיים
אואזיס 1 – הבריתה. 17.00, 19.30, 21.50
אואזיס 2 – הקירה התוקטנית. 17.00, 19.25, 21.50
אואזיס 3 – עזה באמלה. 17.00, 19.30, 21.50
רב־חן 1 – מרדף בשירות ישיר. 17.00, 19.30, 21.50
רב־חן 2 – אמבי. 17.00, 19.30, 21.50
רב־חן 3 – בן, גבר הנשיא. 17.00, 19.30, 21.50
רב־חן 4 – בשם האב. 16.30, 19.15, 21.55
שבים – רשימת שינדלר. 19.30

רעננה
מתנ"ס – רשימת שינדלר. 20.30
פארק 1 – פילדלפיה. 19.30, 21.50
פארק 2 – הבריתה. 19.30, 21.30
פארק 3 – כל מה שתרצי. 19.30. העיתון. 21.45
פארק 4 – בן, גברת הנשיא. 19.30, 21.30
פארק 5 – זקנים חמרי מנות. 19.30, 21.30

תזמורת סימפונית חיפה
HAIFA SYMPHONY ORCHESTRA
מנהל מוסיקלי: סטנלי ספרבר
קונצרט מיוחד בתל אביב
מנצח: סטנלי ספרבר
סולנים: מישה מאיסקי – צ'לו
שריל פאריש – סופרן
זהבה גל – מצו סופרן
פיטר ג'פס – טנור
מיכאל בורט – בס בריטון
עונת הקונצרטים ה-44 תשנ"ה 1994-1995
בהשתתפות: המקהלה הפילהרמונית ת"א
מקהלת הקיבוץ הארצי
מקהלת הגליל העליון
150 זמרים
בתוכנית: בלוך: "שלמה" רפסודיה עברית לצ'לו ולתזמורת
מוצרט: המיסה ב- דו מינור "הגדולה" (K.417 a)
אולם "נוגה"
יום ראשון 10 ביולי 1994 בשעה 20.30
כרטיסים: "צימלסון" רח' אחוזאיר 1 רמת-אביב ג' טל' 03-6429283
"קסטל" רח' אבן גבירול 153 תל-אביב טל' 03-6044725
בעוד המופע בקופת אולם "נוגה" טל' 03-6813131
כרטיס שני במתנה למשלמים ב"ויזה" תמורת 250 נקודות * מספר הכרטיסים מוגבל
פרטים במשרדי תזמורת סימפונית חיפה, רח' פבזנר 50 טל. 04-640004

התזמורת הפילהרמונית הישראלית
מנהל מוסיקלי: זובין מהטה
2 מופעים בלבד!
דניאל בארנבוים, פסנתרן
בקונצרט מיוחד
אנטוניו פפנו, מנצח
יום ב', 4 ביולי 1994 בשעה 20.30
היכל התרבות, בתל אביב
בתוכנית:
מוצרט: "נישואי פיגרו" - פתיחה   בטהובן: קונצ'רטו לפסנתר מס. 3
ברהמס: קונצ'רטו לפסנתר מס. 2
ברסיטל לפסנתר
יום ד', 6 ביולי 1994 בשעה 20.30. היכל התרבות, תל אביב
בתוכנית:
שוברט: מיצירות לפסנתר
כרטיסים לקונצרט במחיר: 80 ש"ח עד 170 ש"ח. (20% הנחה כנגד תלוש 114).
כרטיסים לרסיטל במחיר: 60 ש"ח עד 140 ש"ח. (20% הנחה כנגד תלוש 115).
להשיג בקופת התזמורת, היכל התרבות, תל־אביב
מכירה טלפונית בכרטיסי אשראי, בטל. 03-5251502
מכירה מוקדמת למנויים הפילהרמונית בלבד: עד יום ה' 23/6/04

אוסקר/גראפיטי

מסעדה ישראלית עם סגנון
כפות תמרים
רח' אחד העם 60
תל אביב
טלפון להזמנות:
03 202166
שעות הפתיחה:
ימים א'-שבת
מ-20:00 עד 23:00

صكنا من الأهل

صكذا من الاهل

טלוויזיה

ערוץ 1 (11)

06.30 חדשות בעברית
06.31 מהדורת חדשות בערבית
06.45 פיף הלהלול
07.00 בוקר טוב ישראל
08.00 פירוט שידורי הבוקר
08.05 שפת כושר
08.15 הגדה. סיפורים מהקיים
08.45 אנגלית
09.00 הבנת הנקרא. בסוד העניינים 23
09.15 יהדות. קשת ועוז
09.40 הביל הדף. סיפור נחמד
10.00 פשוט אבוד לא. תראה לי את הדרך
10.10 טלטקסט
10.15 קשר משפחתי
10.45 צער גידול בנות. הבוגרים
11.10 בעין מתמטית. לאבוד ולחשב
11.30 אנגלית
12.00 פרקי הדרים. תהליכי חיים בטבע. יצורים וצירים – הידיקים
12.20 מתמטיקה. וקטורים
12.30 מתמטיקה לבגרות. המתגברות
13.00 צרפתית
13.15 מוסיקה
13.40 סיפורים מן הדרים
14.00 רחוב סומסום. קיפי הקטנה
14.30 במצולות הים עם דלפי. כתום בים
15.00 זומבים
15.30 גביע העולם בכדורגל, ארה"ב 94'. תקציר משחקי אתמול
16.00 חדשות
16.05 קפטן פלאנט. ועירית סמנה. חלק ב'
16.30 הפה היי. ים המלח – חלק א'
17.00 ערב חדש. אמנון לוי
17.30 תותס. מבזק לצעירים
18.15 חדשות באנגלית
18.30 כמו שסבתא. משלים מומחים
18.45 הירדשים והמבצאות
19.00 חדשות
19.30 עניין ראשון. עמוס ארבל
20.00 מבט שכשבת
21.00 מבט שני. ברייבסקי – האיש שחזר אל הכפור
22.00 לא רק כדורגל. עם יאיר לפיד
22.55 חדשות
23.00 גביע העולם בכדורגל. ארה"ב 94'. נורווגיה – מקסיקו
24.55 גביע העולם בכדורגל. ארה"ב 94'. סיכום משחקי היום
01.10 שיחות וחצות. זעקה בדמי הלילה
01.55 כמו בגרסינה. הכל למען התאווה
02.30 גביע העולם בכדורגל. ארה"ב 94'. קמרון – שוודיה

ערוץ 2 (22)

14.00 טלטקסט. עידן אלתרמן ואבי גרייניק
14.05 מסע בין כוכבים – הדור הבא. השלב הבא
15.01 אמת או חובה. מועדון לחברים בלבד
15.30 שרקי וג'ורג'. סדרה מצויירת
16.00 השפים האמיצים
17.00 הדשות
17.05 ראג. הפרשתקה של ראג
17.30 מוקש – אלמים על האש. הסדרה בני גינסבורג
18.01 חלום עליכם. עוזי חיטמן
18.30 חוף פרדייס
19.00 סטרץ'. שעשועון עם אקי אבני
19.30 מיסטר בין – האיש המצחיק ביותר בעולם. רואן אטקינסון באפיזודות שונות, כמעט ללא מילים, הלקוחות מהמציאות היומיומית
20.00 הדשות
20.30 הבשם היחודי
21.00 ביזה ומצב רוח. תוכנית ראיונות קיצית. יעקב אגמון
22.00 אין עם מי לדבר. יאיר גרבוז
23.00 רצח באפילה. סדרת מתח. מפקח המשטרה קריינן, המלווה את בתו המתנבה הביתה, חוזה כיצד היא נדרסת לנגד למוות. הוא מתחיל לחקור את הסיבות להרצחה. עם בוב פק, ג'ואן האליקלטר, ג'ו דון בייקר, ג'ק ורדון וג'ון הרדוויק. בבמוי: מרטין קמבל. פרק 1.
23.30 חמשה מסיבות אישיות / הדשות
23.35 רצח באפילה. המשך
24.00 התועה

כבלים

ערוץ 3 (03)

08.00 שידור מקומי
09.00 לגדות את הדרים. פרק 5 (ש.ח)
09.45 צעירים חסרי מנוח. פרק 1062 (ש.ח)
10.30 אורחים בסלון
11.05 לוסי אהובתי. פרק 1
11.30 אנטוגלה. פרק 82 (ש.ח)
12.20 פרשי בראון. פרק 1
12.50 פלקון קרסט. פרק 37 (ש.ח)
13.35 הבתמן
14.00 הקשטה. קליפים עבריים וזרשים
14.15 נשים מסוכנות
15.00 סושו. פרק 1
15.50 נוסס לבריגג. פרק 1
16.40 שלושה בדירה אחת. יום הנישואין
17.05 ספינת האהבה
17.50 הקשטה. קליפים עבריים
18.05 לגדות את הדרים. פרק 6
18.50 צעירים חסרי מנוח. פרק 1063
19.30 שידור מקומי
20.00 אנטוגלה. פרק 83
20.50 פלקון קרסט. פרק 38
21.40 חופשי על הבר
22.05 מוזר ההולה. חלק אחרון
23.45 רדיו סיפורי האימה. פרק 1
24.15 יעוץ לאותמול. מגיד הבשם (ש.ח)
01.05 קודאק. נגל במילוי המקודד

סרטים (04)

10.30 "השומר הילד". איטליה 89'
12.20 "הבריחה מפארט בדלין". ארה"ב 81'
14.40 "ראש טוב". ארה"ב 68'
16.10 "צדק מלילי". ארה"ב 90'. אסיר משוחרר מואשם בתקיפת פרוצה. בבית המשפט מתנהל מאבק בין התובע לבין הסניגור, שחושף את מערכת הצדק האמריקאית. עם פרנס דישקו, בבימוי בריי גרוזי פיז
17.40 "המתמדה". מרס קרבי. 89 ד'
19.15 "שבועת דמים". אנגליה 91'. שרלוק הולמס נקרא לפענח סדרת של מיתות מסתוריות שבאחוריהן תעלומת אבשו. עם ג'רלמן הססן ומוחנה הארקר
21.00 "למה איטלקים לא יכולים לעשות סנטטה". ארה"ב 89'. קומדיה. בנו מאושר בשנות השלושים של הוין, מתקיים כשתנבין הספר בת מתוקפי לב הנבגרים מתוקפת בצוק. עם ג'ף דניאלס, מלני גריפין ומייקל מאקי
22.35 "האומים". ארה"ב 88'. תאומים שנולדו כתוצאה מניסויי גנטי מחפבי יוצאים יחד לחפש את אבא. עם ארנולד שוורצנגר ודני דה ויטו
24.20 "אינטימביה". ארה"ב 90'
02.05 "בלוס הנקמה". ארה"ב 87'. 86 ד'

הצגה שניה (06)

22.00 "ברזל". תורכיה 90'. גבר שאשתו ילדה לו שש בנות מסר את בתו הבכורה לאלמן סבגר, ומקבל כתמורה כלה צעירה כדי שתביא לו בן זכר. עם מוריק מוזאי, סאריק אקסן ומיכה צ'איזוגלו
23.30 "אנג'ל". ארה"ב 37'. רעייתו של דיפלומט בריטי, מנהלת פרשת אהבים קצרה בפריס. היא צריכה לבחור בין המאהב הפרשמטי לבין הבעל המשעמם. עם מרלן דיטריך, הרברט מרשל ומלווין דאגלס. בבמוי: ארנסט לוביטש. 86 ד'

ספורט (05)

16.00 הוקי קרח מליגת ה-NHL
16.50 מבזק הכדורגל האירופי
17.50 כדורסל. הליגה העולמית
18.50 רוגבי עולמי
19.20 באולינג ישראלי
20.00 ATP ישראל בכורה בטניס
20.30 הזמן הבינלאומי
21.30 אליפות ארה"ב בלהקות עידוד של המכללות
22.30 מדריך אימונים. "הטסטוקרט"
23.30 גמר ה-NBA. תקציר משחק 5

ילדים (06)

06.30 להתלבש עם שש. מצויירים
09.30 המתקן של כמילו (ש.ח)

10.05 החתולים הסמוראיים. פרק 11 (ש.ח)
10.30 שיבגון הברזל. פרק 8 (ש.ח)
11.05 בוורלי הילס 90210. פרק 96 (ש.ח)
12.00 שנות הקסם. פרק 87 (ש.ח)
12.30 הרפתקאות בארץ אבודה. פרק 21
13.00 מאחורי הקלעים. פרק 3 (ש.ח)
13.50 המתקן של כמילו
14.05 מגדוקה. פרק 18
14.30 איק הגדול. פרק 11
15.05 ניצי הבכה. פרק 18
15.30 אחותי סם. פרק 24
16.00 מקס גליק. פרק 26
16.30 הסיירת השחורה. פרק 6
16.50 אלפן הי. האוניברסיטה הקטנה
17.30 המתקן של כמילו
18.05 החתולים הסמוראיים. פרק 11 (ש.ח)
18.30 שיבגון הברזל. פרק 8 (ש.ח)
19.00 קרובים רחוקים מאד. פרק 76
19.30 שכנים, שכנים. פרק 556
19.55 נשואים פלוס
20.20 משפחת סימפסון
20.45 הכל נשאר במשפחה
21.10 האבטר

תרבות מדע וטבע (08)

06.00 אוניברסיטה פתוחה תרבות ואמנות
11.00 מסעות גילוי במעמקים (ש.ח)
12.00 בעקבות ההרפתקה. (ש.ח)
13.00 שורשים. הר לק קרסייה
13.30 שברים שיאים. פרק 18
14.00 אוניברסיטה פתוחה (ש.ח)
16.00 מסעות גילוי במעמקים
17.00 בעקבות ההרפתקה (ש.ח)
18.00 רובנס הראשונבר: רפתקאפסקיונה
18.45 נוף ילדותם. משמר הלילה – אמנותו של רמברנדט
19.00 אוניברסיטה פתוחה. אומר דגה
20.00 מבוכות קלאסיות. בלגלי הזהב
20.30 על גג העולם. הפי טאן
21.00 גוף בריא. מבזק לעניני בריאות
21.30 אגדות חביות. מוזיאון בדוקלין
22.00 דיסקברי. מעבר ל-2000. פרק 315
23.00 שורשים. הר לק קרסייה (ש.ח)
23.30 שברים שיאים. פרק 18 (ש.ח)
24.00 אוניברסיטה פתוחה (ש.ח)

הום סינמה (42)

ז' בבגדים. 08.15
בלאדי מרי. 17.30, 04.30
השטן של לורנצו. 15.15, 24.15
ביתה אישה. 10.15, 21.30
עולמו של היין. 19.30, 02.30
שומר הראש. 13.00

הום סינמה (43)

בלתי נסלח. 18.15
בודהנג. 12.15
הבעה ממונה. 22.30
לודשות באפילה. 02.20
סיגנלים. 14.15
פרפינה. 10.15, 20.30
קר מדי בינה. 08.15, 16.15, 24.30

הום סינמה (44)

בורך למטה. 13.00, 19.00, 01.00
משחקים פטריוטים. 11.00, 17.00, 23.00
צעיר לנצח. 09.00, 15.00, 21.00, 03.00

הארץ ממליץ

קולנוע

"האשה שיצרה שמן שוכמשוש". סיפורה של אשה בסין היום, שאמנם שולטת בביתה, משפחתה והעסק שהם מנהלים, אך מוצאת עצמה לכודה במלכודות מסורתיות ללא מוצא. סרטו של פיי שיי מייצג קולנוע של פשטות צורנית ומורכבות אידאולוגית, והוא מספק הצצה לתוך חיים שלגבי רובנו הם עדיין תעלומה. מוזיאון תל אביב; סינמה קפה עממי, חיפה; אור, ירושלים

מכתבים למערכת הארץ

אמריקאי, ולא פסול

בתגובה על "חיים חדשים לאופוזיציה של יש"ע" מאת נדב שרגאי ("הארץ", 10.6)

בכתבתו מביא נדב שרגאי את דברי תגובתו של אורי אריאל, מנכ"ל מועצת יש"ע, לרשימתי בגיליון האחרון של "נקודה", ש"לא כל מה שטוב באמריקה, טוב בארץ. אי אפשר לשנות אנשים ביום אחד..."

כל מי שלמד על תנועות ההתנגדות הלא אלימה, השיטה שהמלצתי ללכת בעקבותיה, יודע שצורת המאבק הזאת היתה אמצעי בידי קבוצות שונות ומגוונות בארצות רבות באירופה, באסיה, בדרום אמריקה וגם בצפונה. לא כל מה שיוצא מארה"ב פסול מעיקרו.

ואשר לבעיה של זמן, הרי אם היינו הולכים בשיטת ההתנגדות הלא אלימה כבר בספטמבר, גם אחרי ליל האלות של 6.9 מול משרד ראש הממשלה – כשכוחות משטרה התנפלו עלינו בברוטליות בשעה שילדים ומבוגרים ישבו על המדרכה – הרי אחרי חצי שנה יכולנו להכשיר את הפעילים והמדריכים הדרושים לניהול ממושמע של מאבק זה. והיו אנשים שהצביעו על הכיוון הזה גם אז.

ישראל מידד
שילה

הדרג המקצועי פסל

בתגובה על "שמיר והמוסד בגן ב-1990 יוזמה של קדאפי" מאת דליה שחורי ("הארץ", 9.6)

שחורי בעצמה כותבת ש"שמיר העביר את העניין לבדיקת המוסד", כלומר, הדרג המדיני היה מוכן ל"מגעים חשאיים" ואילו הדרג המקצועי פסל אותם.

זאת ועוד, כולנו זוכרים את הידיעות על לחצים מצד ארה"ב שישראל לא תוציא את קדאפי מבידודו הלא מוחלט, כפי שקרה גם בזמן היוזמה הישראלית להידברות עם צפון קוריאה. היכן כאן "יוזמה שהתמסמסה"? או שמא רגשות האשם והנטייה להלקאה עצמית קיבלו את ביטוים בדברי שחורי?

דב נחמני
ירושלים

רמזור העונה לצרכים

בתגובה על המכתב "רמזורים מיותרים בגשר" ("הארץ", 8.6)

הרמזורים במחלפים שהכותב, ברוך תירוש, מתייחס אליהם אינם מיותרים. בחלק מהדוגמאות המובאות במכתב הם זמניים, עד גמר עבודות (כמו בשפירים), ובחלקן – מחויבי המציאות בשל המחסור בשטחים הדרושים לבניית פניות בלי רמזור.

נשגבת מבינתנו הכרעתו של הכותב כי "כל המחלפים בארץ אינם תקינים", וכן ש"משהו לא כשורה בתכנון הכבישים". יואיל נא הכותב להעלות השגותיו המקצועיות לפני אנשי המקצוע ויקבל תגובה מקצועית: מחלפי הארץ תוכננו ומתוכננים בידי מיטב המתכננים, כולם בעלי רמה גבוהה ועל פי סטנדרדים בינלאומיים. אילולי שפה מכתיבים את המבנה התנועה, ובאשר למחלפים שבבנייה, כבר נאמר למי אין מראים חצי עבודה.

מאיר גזית
דובר מע"ץ

והיכן הערבים בחברון

ב-9.6 הוקרנה בתוכניתה של אילנה דיין "עובדה" כתבה על תל רומיידה ובה נראו נעמי הורביץ וילדיה מהלכים בתוך חברון, מוקפים משמר כבד של חיילים. לאורך כל הכתבה נראתה חברון כעיר רפאים "נקייה" מערבים.

מדהים היה להיווכח כיצד התרוקנה בכתבה חברון מכ-100,000 תושביה הערבים ופלא "כיכר השוק ריקה".

באופן זה גם "נמחק" מן הצופים תיאור התגוררות של המתנחלים וילדיהם בשכניהם הערבים ותיאור כתובות הנאצה בגנותו של ראש הממשלה ובזכותו של ברוך גולדשטיין, המתנוססות עדיין סמוך לגן הילדים (כתובות אלה צולמו על ידנו). הורביץ לא מצאה לנכון לגנות את הטבח בחברון והסתפקה בהבעת צער על מותו של גולדשטיין.

מתנחלי תל רומיידה אינם חיים בחלל ריק. אלמלא נמצאו בתוך העיר חברון, לא היינו מוצאים שם את הצבא מתעמת בכל יום עם אלה שהכתבה מתעלמת מקיומם.

הסטריליות של הכתבה מרגיזה ומסוכנת כיוון שכל מה שבאמת מתרחש בחברון בגין נוכחותם של המתנחלים לא נראה בה, ולו ברמז.

אירים פרוש וזהה בת
עומר

עצות שכבר התקבלו

בתגובה על המכתב "ישראל לא הבושה" ("הארץ", 10.6) במכתבו עבר הכותב, ישראל שחק, את כל הגבולות הארוזים כשיעץ לארגוני הטרור להתקיף אמבולנסים של מד"א כנקמה על הפצצת חיל האוויר על בסיס הטרור של החיזבאללה, ולא משנה אם היה זה בשל עצם ההפצצה או אופן ביצועה.

הערבים אמנם אינם זקוקים לעצותיו למעשים יפים כגון תקיפת אמבולנס וצוות רפואי. ב-'47 נהרגו יותר מ-70 רופאים, אחיות וצוות רפואי אחר בהתקפה על השיירה שנסעה לבית חולים הדסה בהר הצופים.

איני יודע בן כמה שחק ואיפה היה בזמן ההתקפה על השיירה. האם ייתכן שגם הוא יעץ אותן עצות?

ב' אמיתי
רמת השרון

אגרת תיעול לעשירים

אני תושבת פתח תקוה זה 60 שנה ומתגוררת בדירה שבבעלותי 16 שנים. בתחילת חודש אפריל השנה קיבלתי מעיריית פתח תקוה הוראה לשלם בתוך 45 יום "אגרת תיעול" בסך 2,269.9 שקל. הוראת תשלום דומה נשלחה לכל דיירי הבניין שאני מתגוררת בו ולדיירים רבים נוספים באזור.

סכום זה אינו פעוט לכל כיס, לא כל שכן לכיסם של עולים, קשישים ומשפחות אחרות, ותנאי תשלום נוקשים כל כך מקבלים, לדעתי, בין עושקים בלבד. האם בכל פעם שיעלה על דעת מישהו בעירייה לדרוש מס הוא גם יוכל לעשות כן?

חוה אלוני
פתח תקוה

פרסום שיירד לטמיון

בתגובה על "קופצים לאילת", "אנשים ועסקים", כלכלה ("הארץ", 8.6)

נדהמתי ורגזתי למקרא "קופצים לאילת". עצתי לכל אותם גופים הקשורים לתיירות באילת, ובמיוחד התאחדות בתי המלון בעיר, להשקיע אותם סכומי עתק שהם מתכוונים להשקיע בפרסום, על פי האמור בכתבה, במתן הנחות, הוזלת המחירים ושיפור השירות במלונות באילת.

כל אגורה שתוצא על פרסום לא תועיל ותרד לטמיון כאשר המחירים לחבילות נופש בטורקיה, יוון וקפריסין זולים בעשרות אחוזים.

כדאי לכל אותם גופים לקרוא נכונה את המפה ולמשוך לאילת את רבבות הישראלים היוצאים לחו"ל, וגם את התיירים הרבים מחו"ל שמעדיפים לנפוש באתרים זולים וטובים מאשר בישראל.

מטרה זו תושג רק בהורדת מחירים.

רותי בלקין
תל אביב

לאחר המספר המיתולוגי

בתגובה על "למרות המילונים" מאת גדעון סאמט ("הארץ", 6.6)

בהתייחסו להפגנה הגדולה נגד הממשלה בשל אירועי סברה ושתילה כותב גדעון סאמט כי "אף פעם לא היו 400,000 בשום הפגנה בשום כיכר".

המיתוס סביב מספר המשתתפים בהפגנה זו נופץ מזמן. גם בשיטות מדידה פיסית וגם לפי התצלומים הגיעו אנשי תקשורת ומשטרה למסקנה, כי המספר המרבי של משתתפים שהיה יכול לגדוש את מרחב ההפגנה, כיכר מלכי ישראל וקצות הרחובות לידה, אינו עולה על 80,000. מאז ההפגנה ההיא התקיימו באותו מרחב הפגנות במספר משתתפים דומה, גם מימין וגם משמאל, ושוב אין מתיימרים במספרים המיתיים.

רק בהפגנה אחת מסכם שהשתתפו יותר מ-100,000 (לדעת מארגניה, 300,000) – ההפגנה שהתקיימה בירושלים בעקבות הסכמי אוסלו.

מאיר בשרי
כפר מימון

שיקולים קצרי־טווח

יש להצטער על החלטת הוועדה המחוזית לתכנון ולבנייה להקצות את הריונה הגדולה באשדוד לבנייה מסחרית. מכל הקרקעות הקיימות, דווקא את אתר הטבע הזה – הנחשב ייחודי אפילו ברמה בינלאומית – בחרה הוועדה להפקיע.

ייתכן כי שיקולים כלכליים צרים וקצרי־טווח הכריעו כאן את הכף והזוק, כנראה, שיקולים אחרים, ארכיטקטוניים. אלה הבנו, ועדיין מבחינים, את קבלניי השיכון הבינוני.

סמי אריגון
נתניה

בתי חולים

תל אביב – דנה-איכילוב, טל' 6974504 (ילדים); איכילוב, טל' 6974444 (פנימית, כירורגית)
ירושלים – שערי צדק, טל' 555111 (פנימית); א.ג.ג.ע ביקור חולים, טל' 701111 (כירורגית); הדסה הר הצופים, טל' 818111 (אורטופדית, נשימה הדסה עין כרם, טל' 427427 (ילדים, עיניים)
באר שבע – המרכז הרפואי סורוקה, טל' 400111

בתי מרקחת

תל אביב – בן יהודה, בן יהודה 142, 5223535 (עד 03:00) סופרפארם, איינשטיין 40, רמת-אביב, 6413730; כט, פרישמן 66, 5237526; קופ"ח הכללית, אבטסרום פ"ת, 5232385
ירושלים – ריגה פארם, דוד ילין 31, 385788
חיפה – בלפור, מסדה 1, 622289
באר שבע – הנגב, קק"ל 94, 277016
רמת גן – הרצה, ארלוזורוב 81, 6721489
חולון – אהרון, הסיין 52, 889153; קופ"ח מכבי, לבנאו 16, ק. בן גוריון, 5529346
בת ים – מגור, הכיבה רייך 20, 583360
נתניה – קופ"ח כללית, (עד 24:00) רזיאל 8, 603549; (עד 24:00) ברגצקי 31, 628121
רחובות – כללית, רמז 8, 456456
כפר סבא – הדרים, יוספטל, 952520

עזרה ראשונה

מד"א – עזרה ראשונה ובפינוי (24 שעות ביממה). ירושלים 610303 תל אביב 5461111. ילדים ונוער 6961115 חיפה 672222/3 נתניה 625110 באר שבע 281128 בת-ים? 988418 כפר סבא 974555 חדרה 333453

ער"ן – העמותה הישראלית לבריאות הנפש; מרכז ייעוץ למשפחות נפגעי הנפש, לאנשי מקצוע ולקהל הרחב. טל' 03-5400672, 03-5494899, 04-326727 בימים א'-ה' 09.00-13.00 ובימים ב' ה' 15.00-18.00
קו אל"י – האגודה להגנת הילד עזרה בנפגעי אלימות, טל' 03-6961070, 03-6956763 א'-ה' 08.00-22.00; פנייה בוקרית ביום ו' 18.00-22.00
יד שרה השאלת ציוד רפואי תל אביב 813501 ירושלים 244242 חיפה 381704 בימים א'-ה' 09.00-14.00 וביום ו' 09.00-11.00
אחן קשובה לילדים ולבני נוער מטעם ארגון ההורים הארצי. טל' 03-621515
אומבודסמן ארצי לילדים ולנוער
תלונות על פגיעות בזכויות ילדים ובני נוער. המועצה לשלום הילד. טל' 02-256099
הקו הלבן ייעוץ, עזרה ותמיכה לקהילת ההומוסקסואלים. א'-ה' 19.30-23.30, טל' 03-292797
מרכז סיוע לקורבנות אונס (24 שעות ביממה). תל אביב טל' 5234819. קו טלפון מיוחד לסיוע לגברים ולנפגעי תקיפה מינית טל' 5449191 בימים א', ג' ו-ה' בשעות 18.00-22.00; ירושלים טל' 514455; חיפה טל' 382611, מגדי 1991
קו פתוח לנפגעות אלימות מינית. נעמת, תפנית, מרכז לסיוע לנשים (נבג). טל' 03-7749687. בימים א'-ד' 08.30-12.00 בימים א'-ה' 16.00-19.00
ויצו 24 שעות קו ארצי לנשים מוכות, טל' 03-5461133, 08-550506, 02-514111, 07-376310
קו חירום לנשים במצוקה 09-585720
ויצו סיוע משפטי וייעוץ בעניני משפחה, ימים א'-ה', 09.00-14.00, 03-5421791
מרכז סיוע למצבי לחץ מטעם "מעגלים" א' ו-ה' 13.00-11.00, ב' ו-ד' 16.00-18.00 טל' 03-5220851

מב"ס – משפחות נפגעי סמים. מוקד סיוע וסיוע. בימים א'-ה' מ-09.00-14.00 שד' ירושלים 11, יפו, טל' 03-5170789/0
האגודה למניעת אלכוהוליזם 24 שעות 724128
הצוות לתמיכה בחולי האיידס ובמשפחות, לחולים ובני משפחותיהם. בימים ב' ו-ה' 19.30-22.30 טל' 5660880, 5604576 ת.ד. 33602, ת"א
האגודה למלחמה בסרטן בישראל תל אביב ביאליק 12, טל' 5254162/3; ירושלים טל' 243984/5; חיפה טל' 348217; באר-שבע טל' 239094. בימים א'-ה' 09.00-14.00

חירום

שרות רפואי בבית לקשישים וחולים כרוניים ע"י המחלקה לטיפול בית ביה"ח איכילוב ת"א, טל' 6974628, 6974627
מוקד לב במד"א שירות לחולי לב 177-0226699

שיניים

מרפאת שיניים לעזרה ראשונה תל אביב: איכילוב, מרפאת שיניים לטיפולי חירום, רח' ויצמן 6. בימים א'-ה' 19.00-24.00. בימי שישי מ-15.00 עד 24.00. בשבת מ-08.00-24.00; ירושלים: הדסה עין כרם 22.00-16.00

24 שעות

חיות החשמל ירושלים: 513188; תל אביב: 5633777; חיפה: 647647
מודיעין אגד 03-5375555, 02-3045555, 04-5495555
מודיעין דן 03-6394444
מטוסים נחיתות עברית: 03-9731111, אנגלית: 03-9731122
רכבות: מועדים ודמי נסיעה. טלמגרה: 03-5652200, 04-303133
תחזית מזג האוויר 03-9660055

קליל 3000

מעקה בטיחותי רב-יישומי מאלומיניום

סדרת המעקים הבטיחותיים של קליל מאפשרת פתרונות ארכיטקטוניים חדשניים המשפיעים על חזות הבניין וצורתו במיגוון רחב של פונקציות: מרפסות, חדרי מדרגות ומעקי הפרדה – כיד הדמיון הטובה.

למעקים קליל 3000 איכות גימור מעולה של אלומיניום צבוע השומר על מראה חדש לאורך שנים רבות (הוא אינו מחליד כמו מעקים מברזל בהם יש צורך לחדש את הצבע כל שנה).

סדרת המעקים של קליל 3000 כוללת פרופילים ואביזרים יחודיים מקוריים, המסופקים בלעדית ע"י קליל ומהווים יחד חלק בלתי נפרד מבטיחות המוצר.

חוזק ביופי

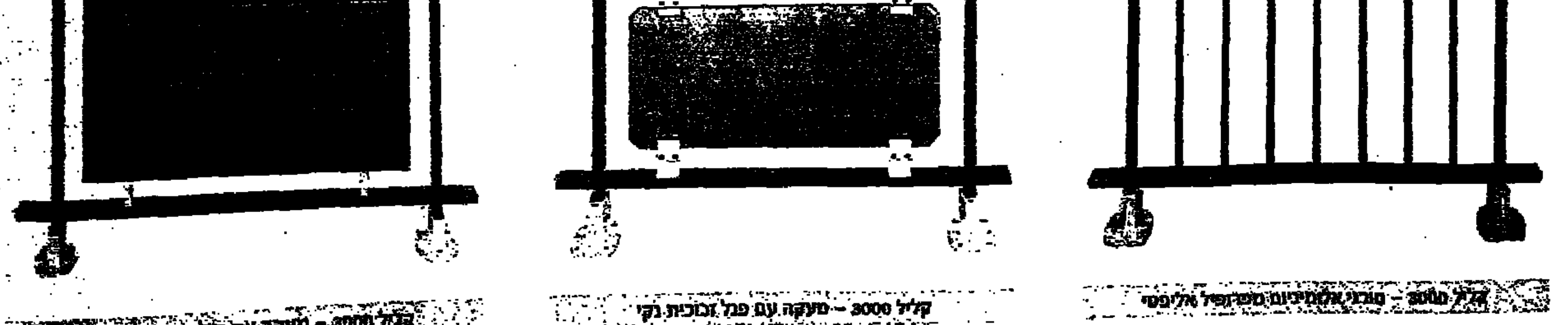

קליל 3000 – מוטות אלומיניום מפרופיל אליפטי
קליל 3000 – מעקה עם פנל זכוכית נקי
קליל 3000 – מעקה עם פנל זכוכית [illegible]

קליל פרופילי אלומיניום

קליל תעשיות בע"מ ■ ת.ד. 210, קרית מוצקין 26114 ■ טל: 753044, 757914, 04-788110-2 ■ פקס: 04-757799

הארץ

כלכלה

יום ראשון 19.6.94 — העורך נחמיה שטרסלר

החקלאים יקבלו 20% מערך הקרקע
יימצא פתרון נפרד לחובות הקיבוצים

מאת עמירם כהן

הצעה חדשה שהוצגה על ידי מנכ"ל האוצר, אהרון פוגל, בוועדה לבחינה מחדש של החלטה 611, עשויה להביא להסכמה בין הגורמים השונים בוועדה. השבוע אמורה ועדת פוגל להגיש את סיכומיה לשרי האוצר, השיכון והחקלאות.

הצעת האוצר החדשה קובעת כי החקלאים יקבלו פיצוי של 20% מערך הקרקע בשינוי ייעוד או תמורה בגובה 20% משוויה לאחר שתוצא למכרז על ידי מינהל מקרקעי ישראל ובכפוף לתכנון לאומי. הפיצוי יחול רק על המשבצת החקלאית (תקן) ולא על הקרקעות בפועל – מפני שחלק גדול מהיישובים החקלאיים מחזיקים ומעבדים "אדמות זמניות" בנוסף לתקן.

החידוש בהצעת פוגל הוא, שהקיבוצים לא יצטרכו להפריש אחוז מסוים מקרקעותיהם בתמורה לחובותיהם לבנקים. בעיית חובות הקיבוצים תיפתר באמצעים תקציביים על ידי האוצר, הבנקים והקיבוצים.

ההערכה היא, כי הצעת פוגל תתקבל על דעת הקיבוצים מפני שבעיית החוב הנוסף של הקיבוצים ("הבלון") בסך 5 מיליארד שקל, הוב שלא נמצא לו פתרון ב"הסדר הקיבוצים" הנוכחי, תיפתר על ידי האוצר ללא צורך בהפרשת קרקעות.

ל"הארץ" נודע, כי ביום רביעי תעמודנה בפני ועדת פוגל עוד שלוש הצעות.

● הצעת מנכ"ל משרד החקלאות, יונתן בשיא, לפיה החקלאים יזכו ל־25% פיצוי בעד החזרת קרקע למינהל, או 35% מהתמורה שתתקבל לאחר שהקרקע תשווק במכרז על ידי המינהל.

● הצעת מנכ"ל משרד השיכון, אריה מזרחי, לפיה הפיצוי יהיה 25% מהתמורה שתושג בשיווק הקרקע במכרז על ידי המינהל.

● הצעת מנכ"ל מינהל מקרקעי ישראל, מיכאל ודאי, הגורסת 25% פיצוי לחקלאים בעד החזרת הקרקע למינהל בתוספת פיצוי לפי סוגי הקרקע החקלאית.

בכל ההצעות נקבע כי הפשרת קרקע למטרות בנייה תיעשה רק בכפוף לתכנון לאומי וכי השיווק ייעשה רק בידי המדינה באמצעות מכרז. החקלאים לא יוכלו ליזום שיווק הקרקע שברשותם.

אם לא יגיעו שמונת חברי ועדת פוגל להסכמה יועבר הנושא להכרעה, ללא סיכום, לשרים ולראש הממשלה. ניתוח העמדות השונות מעלה כי עמדת האוצר, הגורסת כי החקלאים יקבלו רק 20% פיצוי היא עמדת מיעוט בוועדה. עם זאת, ככל הנראה, לא ייבאו חברי הוועדה האחרים בגלוי נגד עמדת האוצר.

ליבאי מציע: החקלאים יפוצו ב–100% על קרקע שתופקע לסלילת כביש "חוצה ישראל"

מאת עמירם כהן ונבו זהר

שר המשפטים, דוד ליבאי, עשוי להביא היום לממשלה הצעת פשרה במחלוקת על הפיצוי לחקלאים בגין הפקעת הקרקעות לכביש חוצה ישראל. לפי הפשרה, החקלאים יקבלו פיצוי של 100% משוויה החקלאי של הקרקע, ובנוסף את זכויות הפיתוח של השטחים לאורך הכביש.

את הפיצוי תאשר ועדה מיוחדת, שערעורים על החלטותיה יידונו בבית משפט מחוזי. האוצר מתנגד בתוקף לכל שינוי בחוק הפיצויים. לדברי מקור במשרד האוצר, אם ישונה חוק הפיצויים לא יהיה כדאי לסלול את הכביש.

ביום ראשון הקרוב אמור שר האוצר, אברהם שוחט, להביא לממשלה הצעת חוק הנוגעת להפקעת הקרקעות ושיעור הפיצויים שהממשלה תשלם לבעליהן. לפי נוסח ההצעה, יופרד תהליך הפקעת הקרקעות מתשלום הפיצויים לבעליהן, כך שבמידה שבעלי הקרקעות יתבעו את חברת כביש חוצה ישראל על גובה הפיצוי, לא יפגע התהליך המשפטי בסלילת הכביש.

לפי הצעת האוצר לא יהיה גובה הפיצויים לבעלי הקרקע אחיד וייקבע על פי ערך הקרקע, מיקומה, אופן עיבודה, המבנים או ציוד הנמצא עליה.

השבוע פורסם כי שיעור הפיצויים שיינתן לבעלי הקרקעות יהיה 1,500–3,000 דולר לדונם. חברת כביש חוצה ישראל סירבה לאשר או להכחיש את הנתון.

לפי התכנון, יופקעו כ–55 אלף דונם אדמות חקלאיות.

יומן

הנוסעים בעול

בנקודות זמן מסוימות בשבוע שעבר נמצאה רוב הצמרת הכלכלית הממשלתית בחו"ל. להלן הפרטים, לא בטוח שהם מלאים: שר האוצר היה ברוסיה. שר התעשייה והמסחר היה בארה"ב. שר הכלכלה והתכנון היה (על פי הפרסומים) בשווייץ. נגיד בנק ישראל היה במרוקו. מבקרת המדינה היתה בליסבון. אף שר, נגיד או מבקר לא נסע בגפו. אחרים לקחו עימם שניים, שלושה או ארבעה מפקידיהם. על פי הפרסומים, שר התעשייה והמסחר, מיכה חריש, הגדיל לעשות ויצא בראש פמליה שכללה כעשרה פקידים בכירים. כדי להרגיענו, הבטיח לנו כי סגניתו מאשה לובלסקי נשארת בארץ, וגם מ"מ המנכ"ל נשאר.

מאז ומעולם טוענים נגד מי שכותב על נסיעותיהם של הבכירים, כי הוא עוסק בקטנות, אם לא בקטנוניות. הנסיעות, כך מסבירים, חיוניות כיוון שמדובר במשימות שרק הנוסע יכול לבצען על הצד הטוב ביותר. הנסיעות אינן בגדר תענוג כלל ועיקר, אלא כרוכות בעבודה קשה. לו הדבר תלוי בנוסע, היה מעדיף להישאר בארץ עם משפחתו, ולא להיטלטל בין שדות תעופה ומלונות בארצות ניכר. הלב נשבר לפעמים למשמע הייסורים העוברים על הנוסעים בעול.

אמנם קשה להתווכח עם הטענות הללו, אבל גם קשה לקבלן כפי שהן. על רבבות הדולרים, המצטברים למאות אלפים ואולי גם למיליונים – עלות הנסיעות האלה – לא ידובר כאן, כי זה קטנוני. אבל האם באמת נחוצה בכל המקרים האלה הנוכחות האישית בחו"ל של הדרג הבכיר, היינו היעדרותו ממשרדו בארץ? האם אי אפשר להוריד את העניינים בדרג נמוך יותר, או מוטב באמצעות נציגים רשמיים של ישראל הנמצאים במקום דרך קבע? האם בכלל מדובר בעניינים של ממש – או רק בעניינים ש"פוברקו" או נועדו כדי להצדיק את הנסיעה? האם גם בארצות אחרות מרבים שרים ומנכ"לים להיעדר מארצותיהם ומלשכותיהם לעתים כה קרובות ולעשות ימים רבים כל כך במילוי תפקידיהם בניכר?

אם בכל זאת נחוץ הסבר לתופעה, מעבר לתאוות נסיעות לשמן, הנה הסבר לא קטנוני: הנסיעה לחו"ל היא הדרך הטובה ביותר להינתק מבעיות שוטפות ולוחצות. אמנם הנוסעים נמצאים תמיד בטווח הטלפון והפאקס, אבל אלפי הקילומטרים משמשים בכל זאת מחסום בפני הלוחצים. לפי הסבר זה מדובר במין אסקפיזם.

בשבוע שעבר נודע על עלייה חריגה של המדד, הבורסה נעה כמטוטלת, עובדי המינהל והמשק השביתו את בתי החולים של קופת חולים, פורסם דו"ח מהפכני על קרנות הפנסיה, התקבל חוק ביטוח בריאות, "התפטרות" המבקרת הפנימית של בנק הפועלים, המו"מ הרגיש והחיוני על הקואליציה בהסתדרות היה תקוע – והצמרת הכלכלית של הממשלה היתה בחלקה הגדול בחו"ל. נגיד בנק ישראל הגיב על עליית מדד מאי החריג מרבאט, מרוקו, לאמור: המדד מדאיג. באמת מדאיג.

אברהם טל

ישראל ייצאה למלזיה ב–92' במיליון דולר

מאת זוהר בלומנקרנץ

ישראל ומאלזיה מקיימות ביניהן קשרים מסחריים זה שנים, כך התברר בעקבות ביקורו בארץ של אחיו של מלך מאלזיה, הטונקו עבדאללה. ב–92', לדוגמה, הסתכם היצוא מישראל למאלזיה, בעיקר של כימיקלים אגרוטכניים ואורגניים, במיליון דולר. בביקור, שהסתיים בסוף השבוע, נפגש עבדאללה עם שר החוץ, שמעון פרס, וראש הממשלה, יצחק רבין.

בתחילת השבוע שעבר נפגש האורח עם נשיא איגוד לשכות המסחר, דני גילרמן, חברי הנשיאות ואנשי עסקים נוספים בתחום הבנקאות, לארוחת ערב עסקית בה הוחלפו דעות על קשרים כלכליים אפשריים בין שתי המדינות. לדברי גילרמן, גם במקרים קודמים – כמו רוסיה, פולין וסין – קדמו היחסים המסחריים ליחסים הדיפלומטיים.

מסמך שהוכן בהתאחדות התעשיינים לקראת אפשרויות הסחר עם מדינות מוסלמיות בעת שלום, מפרט את פוטנציאל היצוא של ישראל למאלזיה. בין השאר מדובר ברכיבים אלקטרוניים, תוכנה למחשבים ושירותי תוכנה, ומחשבים וציוד היקפי.

"השוק המאלזי פתוח באופן כללי, עם מכס ממוצע של 15%. קיימת מערכת מפותחת מאוד של סוכנים ומפיצים. השוק תחרותי מאוד והמפתח להצלחה הינו נוכחות מקומית דרך משרדי שיווק מקומיים", נאמר במסמך. ב–90' היתה מאלזיה לחברה באמנת גאט. לפי המסמך, "מאלזיה היא בעלת שוק מטבע חוץ מאוד פתוח. תשלומים, לרבות החזר הון ורווחים, מתבצעים באופן חופשי, ובכל מטבע, מלבד המטבעות של ישראל ודרום אפריקה. אין צורך באישור עבור עסקות מתחת ל–4,000 דולר".

עוד קובע המסמך כי ההגבלות על סחר והשקעות הן מינימליות בהשוואה לרוב המדינות המתפתחות. קיימת רשימה של מוצרים שחייבים במתן רישיון יבוא, ומוצרים חקלאיים ותעשייתיים רבים חייבים במס מכירות בשיעור של 5%.

ההכנסה לנפש במאלזיה גדלה במהירות, וב–91' עמדה על יותר מ–3,000 דולר. הצריכה המקומית צומחת גם היא במהירות. "כיום מהווה הסקטור התעשייתי במאלזיה 55% מהיצוא, וחלק גדול מההשקעה בתעשייה מקורו בהון זר, בעיקר מיפאן וטייוואן. התעשייה מהווה כ–27% מסך התוצר המקומי הגולמי", נכתב במסמך. מאלזיה היא יצרנית גדולה של גומי, בדיל, שמן דקלים, עצים טרופיים, קקאו ופלפל.

ביהמ"ש: אב יכול למשוך כספי חיסכון שרשומים על שם בנו

(ע). בית המשפט המחוזי בירושלים פסק ביום ה' האחרון כי אב יוכל לפרוע תוכניות חיסכון שנפתחו ונוהלו בבנק איגוד על שם בנו. חשבונות החיסכון נפתחו בעת שהבן היה קטין. עוד קבע בית המשפט, כי האב לא נזקק לאישור לצורך משיכת הפיקדונות.

בשנים 1973–1979 פתח יעקב אוירבך חמש תוכניות חיסכון לבנו, וב–83' משך על פי הזכות שמקנה לו התנייה עליה חתם בבנק, את כל הפיקדונות, והעבירם לבנק לצורך כיסוי תוכניותיה של חברה מסחרית שהיתה בשליטתו ובניהולו.

הבן פנה לבית המשפט בבקשה, שיצהיר כי הוא הבעלים היחידים של הפיקדונות, וכי פירעונם על ידי אביו חסר כל תוקף ועל כן הם עומדים לרשותו לאחר שהגיע לבגרות בהתאם לתנאיהם. לטענתו, תוכניות החיסכון שפתח האב יצרו והיוו מתנה בינו לבין אביו. משרצה האב לבטל את המתנה היה עליו, לטענת הבן, לקבל לצורך כך את אישור בית המשפט, שכן מדובר בפעולה משפטית בין הקטין לבין הוריו.

בית משפט השלום בירושלים דחה את תביעת הבן, ובית המשפט המחוזי אישר פסיקה זו.

בהחלטה קובעים השופטים, יעקב בזק, רות אור ומרים שרלובסקי־אור, כי בעת שפתח האב את תוכניות החיסכון לא היתה לו כוונה ליצור יחסים משפטיים מחייבים עם בנו. מהסכמים עולה, כי האב בחר להשאיר לעצמו חופש פעולה מלא ובלעדי בפיקדונות במשך 12–18 שנים עד שיגיע הבן לגיל 18.

מבזק

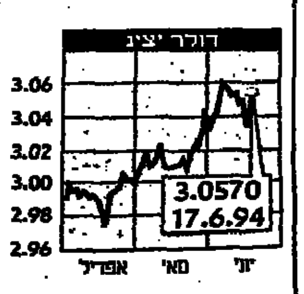

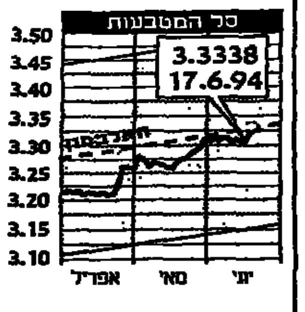

בעולם

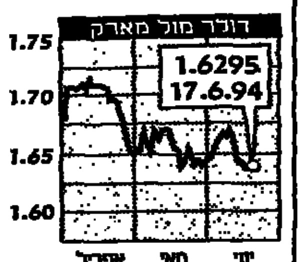

הדולר ירד מול המטבעות החשובים האחרים, על רקע חששות מהאצת האינפלציה בארה"ב.

שערי הדולר בניו יורק:
מארק – 1.6295 – +0.14%
לישט"ש – 1.5194 – −0.09%
ין – 103.25 – +1.98%

הזהב התייקר ביותר מ–6 דולרים לאונקיה ונסגר בפסקה בניו יורק במחיר 391.60 דולר לאונקיה.

הנפט התייקר. חבית ברנט מהים הצפוני נסחרה בפסק במחיר 17.15 דולר – 25 סנט יותר מאשר ביום ה'.

מדורים

צרכנות ב–1993 כלבד נמכרו 125,235 מזגני אוויר (עמוד 5ג)

שוק ההון

נמשך השפל במחזורים במניות בוול סטריט. ישראמקו טיפסה בעוד 9% (עמוד 5ג)

סכסוכי עבודה במשרדי החקלאות והתחבורה

מאת חיים ביאור

כ–1,000 עובדי משרד החקלאות עומדים לשבות ביום רביעי השבוע, במחאה על החלטת הנהלת המשרד להפריט את שירות ההדרכה מהמשרד ולהפכו לחברה. שירות ההדרכה מעסיק 360 מדריכים חקלאיים. על פי התוכנית יהפוך השירות לחברה בפיקוח המשרד, בדומה לחברת מקורות. העובדים חוששים כי המהלך יביא לפיטורי כשליש מהם.

הסתדרות עובדי המדינה והמהנדסים הודיעו להנהלת המשרד כי יתנגדו להפיכת שירות ההדרכה לחברה נפרדת לפני שיושג הסכם עם נציגות העובדים.

גורמים במשרד החקלאות אמרו בתגובה ש"כתוצאה מתהליכי הליברליזציה בחקלאות, הכוללים צמצום הפיקוח על המגדלים וביטול מכסות הייצור ברוב הענפים, איבדו חלק מיחידות המשרד את זכות קיומן".

עובדי משרד התחבורה בירושלים מתכוונים לקיים השבוע אספת מחאה בשעות העבודה. לדברי יו"ר ועד העובדים במשרד, מייק לוין, בקרב העובדים שוררת תסיסה לאחר שלא נענו תביעות השכר שלהם.

ממשרד התחבורה נמסר בתגובה, כי בעיית השכר הנמוך של עובדי המשרד מטופלת על ידי הנהלת המשרד, וכי ההתארגנות ייעשה תוך הימנעות מפגיעה בעובדים.

הבנקים ידווחו כל רבעון על האחזקות בקופה"ג

מאת צבי זרחיה

הבנקים יחויבו לדווח אחת ל–3 חודשים על שיעורי אחזקה ושליטה של קופות הגמל שלהם בתאגידים בנקאיים אחרים. כך עולה מהנחיות ששיגר להם באחרונה המפקח על הבנקים, זאב אבלס. הנחיות אלה באו בעקבות תיקונו של חוק הבנקאות רישוי־תיקון מס' 9 שלפיו נאסר על קופות הגמל להחזיק מעבר ל–10% ממניות של תאגיד בנקאי, ונאסר עליהן לרכוש מניות של הבנק שאליו הן שייכים.

הדו"ח יוגש לא יאוחר מה–20 בחודשים דצמבר, מארס, יוני וספטמבר. הדיווח יתייחס לשיעור שמוחזק לכל אחד מהמשקיעים המוסדיים הקשורים להחזיק באמצעי שליטה של תאגידים בנקאיים אחרים ברבעונים האמורים.

ישראלים ופלשתינאים מעוניינים בהקמת פרויקטים במחסום ארז

מאת זוהר בלומנקרנץ

יזמים פלשתינאים וישראלים, מבקשים להקים פרויקטים חדשים על גבול רצועת עזה, וחלקם משותפים, באזור מחסום ארז. היום תבקר במקום סגנית שר התעשייה והמסחר, מאשה לובלסקי, כדי לעמוד מקרוב על התוכניות.

לובלסקי תיפגש עם ועד היזמים הישראלים והפלשתינאים הפועל באזור התעשייה ארז. כבר כיום מתקיימים כמה פרויקטים משותפים לפלשתינאים וישראלים, ויש ביקוש להקמת מפעלים חדשים, דווקא סמוך לנקודת המעבר בין הרצועה לישראל.

לביקור סגנית שר התמ"ס יתלוו ראשי מינהל סחר פנים, שכפוף לפיקוח על המסחר. בשבוע הקרוב תקיים לובלסקי דיונים על היערכות מערכת הפיקוח על המסחר, בתיאום עם המכס.

סניפי בנק ערבי ישראלי ייפתחו מחר לאחר 10 ימי השבתה

מאת מרית גילת

סניפי בנק ערבי ישראלי ייפתחו היום בבוקר לקהל, כך מסרה הנהלת הבנק בהודעה משותפת עם ועד העובדים הארצי.

הבנק, שהוא חברה בת של בנק לאומי, היה סגור החל מה–9 ביוני עקב סכסוך בין ההנהלה לבין העובדים, על רקע השעייתו של יו"ר ועד העובדים, עבד נסאר ותביעות שכר שונות. נסאר השעה כבר בית משפט על רקע חשדות לחריגה מסמכויותיו במתן אשראים למקורבים.

מהבנק נמסר אמש כי הושגה פשרה עם העובדים, לפיה תוקם ועדה משותפת שתבחן את העבירות בהן מואשם נסאר ואת המשך העסקתו.

חריש קורא לערבים־אמריקאים להשקיע באוטונומיה

מאת חיים ביאור

שר התעשייה והמסחר, מיכה חריש, קרא אתמול לאנשי עסקים אמריקאים ממוצא ערבי להשקיע בהקמת מפעלים באזורי האוטונומיה. חריש נפגש בוואשינגטון עם ראשי ארגון "יזמים למען השלום", המאגד יהודים ואמריקאים ממוצא ערבי ופועל לעידוד השקעות משותפות, אמריקאיות־ישראליות בשטחים.

"האיחוד העדין בין התומכים בהסכם בין ישראל לאש"ף לבין מתנגדיו בקרב הפלשתינאים, תלוי במידה רבה בהיקף הפעילות הכלכלית ברצועת עזה וביריחו... חשיבות החלק הכלכלי בהסכם היא רבה להבטחת יציבות באזור", אמר חריש.

במפגש סוכם על קיום תקשורת ישירה בין הקבוצה האמריקאית, שמרכזה בוואשינגטון, לבין ועדת האוטונומיה של משרד התמ"ס. מטרת הקשר הישיר היא להקל ולקדם את הפעילות הכלכלית באוטונומיה.

חריש ציין שהוא מודע לחשש של הפלשתינאים כי שיתוף פעולה בינם לבין ישראל עשוי להביא להשתלטות של חברות ישראליות על רוב ענפי המשק באוטונומיה, עקב הפער הקיים בין שתי הכלכלות.

ביפר תקשורת תסב שני תדרי אלחוט לשידור באמצעות לוויין

מאת עידית רוזנבלום

ביפר תקשורת, מקבוצת מוטורולה ישראל, מסבה בימים אלה שני תדרי אלחוט ראשונים למעבר משידור קרקעי לשידור באמצעות לוויין. ביולי תעביר החברה לשירותי לוויין גם את יתר התדרים.

בשלב הראשון, המתוכנן להיום אחר הצהריים, יועברו אלפי מנויים של תדר שירות קיים לשידור באמצעות הלוויין ירוסאט.

עידן האלחוט הקרקעי, הפועל כיום, מעביר את ההודעות ממוקד השירות הארצי בתל־אביב אל עשרות ממסרי ביפר הפרוסים ברחבי הארץ, ומהם אל מכשירי הביפר שנושאים המנויים. יתרון השידור הלווייני הוא בשיפור ניכר של שטחי הכיסוי והתגברות על מכשולים קרקעיים, כמו הרים ועמקים, המקשים על העברת השידור, ובמקומות מסויימים, כמו באזור ים המלח, אף מונעים את השידור לחלוטין.

מ.ע.צ. משרד הבינוי והשיכון

צומת כפר שמריהו
הפתרון בדרך

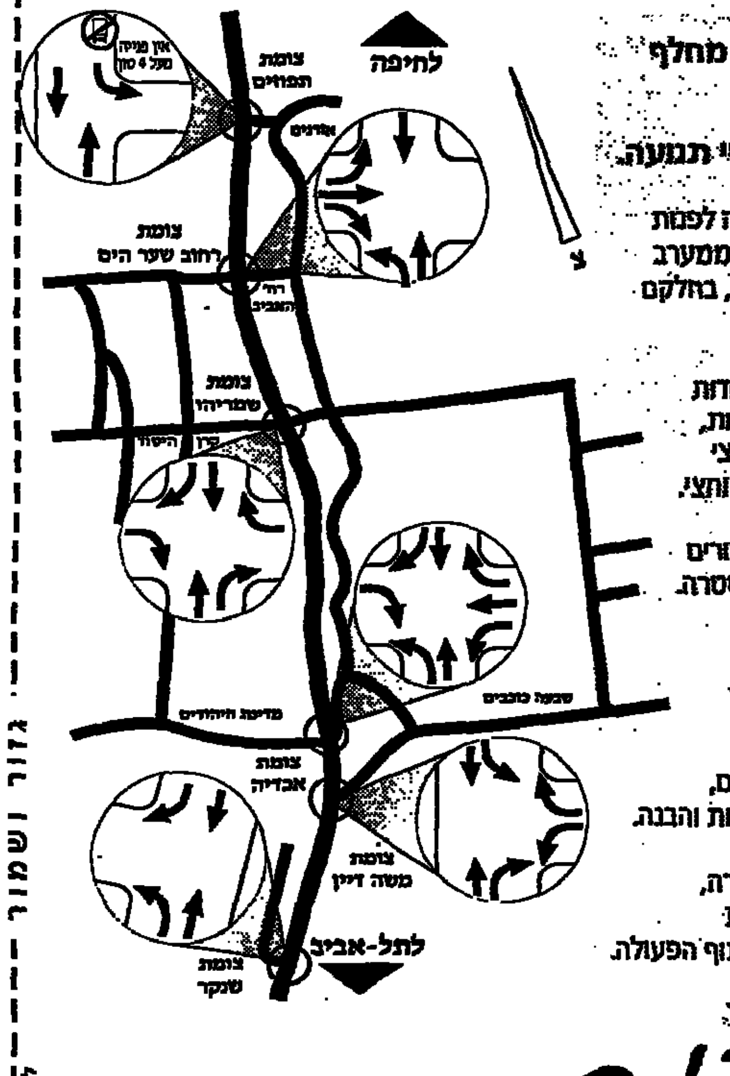

■ בימים אלה החלה עבודת בניית מחלף שמריהו (הכביש המשוקע).

■ לכל העבודות יהיו במקום שינויי תנועה.

■ בצומת כפר שמריהו הקיים, לא ניתן יהיה לפנות שמאלה במשך מספר חודשים והתנועה ממערב למזרח ולהיפך, תופנה לצמתים חלופיים, בחלקם חדשים זמניים.

■ מע"צ תעשה ככל יכולתה לזרז את העבודות שיתבצעו בדרך כלל ב–2 משמרות ארוכות, על מנת לסיים את השלב הראשון תוך חצי שנה ואת בניית המחלף כולו, תוך כשנה וחצי.

■ הנהגים מתבקשים לנהוג בהתאם לתמרורים והשילוט במקום ובהתאם להוראות המשטרה.

■ הנכנסים לכפר שמריהו, הרצליה, נוף ים והרצליה פיתוח, מתבקשים לנהוג ביתר זהירות עם הכנסם לתחום השטח הבנוי.

■ אנו מתנצלים מראש על ההטרדה שתיגרם, עקב העבודות ומקווים שתתקבל בסבלנות והבנה.

■ מע"צ מודה לשותפותיה: משרד התחבורה, משטרת ישראל, עיריית הרצליה, מועצת כפר שמריהו והעומדים בראשם, על שיתוף הפעולה.

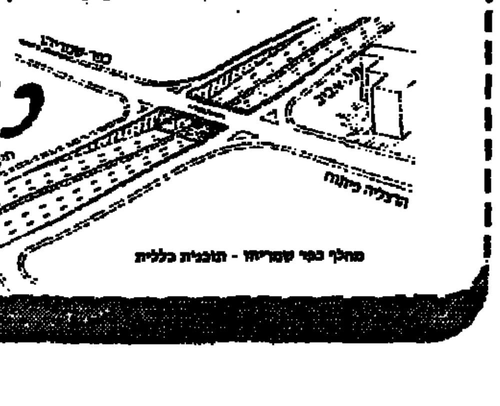

כי הפתרון בדרך

דובר מ.ע.צ

צווארון לבן / צבי הראל

מתי הבנק פטור מחובת זהירות

בימה"ש דחה לפני שבוע את תביעתו של אלון בן־דור, מנהל מועדון הגולף בקיסריה, שתבע מבנק הפועלים 250 אלף שקל, בגין צ'ק מזויף שקיבל ממנהלת מחלקת ההשקעות בסניף אור עקיבא. השופט מנחם אילן קבע, כי הבנק אינו חייב בחובת זהירות כיוון שבן־דור הסכים להלוות כסף באופן פרטי תמורת ריבית גבוהה יותר

בבוקרו של ה–4.8.89 היו לאלון בן־דור, מנהל מועדון הגולף בקיסריה, סיבות טובות להיות רגוע: הוא נכנס לסניף בנק הפועלים באור־עקיבא הסמוכה כדי לפרוע צ'ק בנקאי שנתנה לו יפה סייג, מנהלת מחלקת ההשקעות בסניף. הצ'ק, בסך 250 אלף שקל, ניתן לבן־דור כביטחון להלוואות פרטיות שנתן לסייג. בן־דור הציג את הצ'ק הבנקאי לפירעון ואז חשכו עיניו.

על אשר קרה באותו בוקר בבנק סיפר בן־דור בבית המשפט: "באותו יום אמרו לי שסייג נמצאת בחופשה בעיר. נכנסתי למשרדו של מנהל הסניף, מאיר לוי, והצגתי את הצ'ק לפירעון. לוי היה חיוור כסיד. הוא אמר לי: 'אלון, זה צ'ק עם חתימות מזויפות'. אני הייתי בשוק טוטאלי. כאשר הבנק סירב לפרוע את הצ'ק, דרשתי מיד ממנהל הסניף או מסגנו, להתלוות אלי למשטרה. נסעתי ברכבי, ביחד עם סגן מנהל הסניף, לתחנת משטרת חדרה והגשתי תלונה במשטרה."

חודשים אחדים אחרי המקרה הגיש בן־דור תביעה בסך 250 אלף שקל נגד הבנק לבית המשפט המחוזי בתל־אביב, באמצעות עו"ד עוזר שמרן. במקביל, בעקבות חשיפת מעשיה של סייג, הוגש נגדה כתב אישום, שכלל 17 פרשיות שונות של מעשי מרמה וזיוף. סייג, במסגרת

בן־דור שימש גם כמזכיר איגוד הגולף בישראל. הוא גם קיבל את משכורתו מאיגוד הגולף בסניף זה והיה לו בו "חשבון משכורות". את סייג הכיר בן־דור עוד ב–1986 והיה מרוצה מאוד מדרך טיפולה באיגוד הגולף וכן מטיפולה בענייניו של אביו ואמו. בן־דור אפילו כתב לבנק מכתב בשבחה של סייג.

לפי גרסתו של בן־דור, ביקשה ממנו סייג הלוואה ביוני 1988. היא הסבירה שהיא זקוקה לכסף, כי חמותה רוצה לבנות בית. כדי לשכנעו כי הוא בידיים נאמנות, סיפרה לו סייג כי יש לה חשבון בנק של אחיה, תושב ארצות־הברית, שמופקדים בו (בסניף אור עקיבא) חצי מיליון דולר, אלא שכרגע החשבון הוא סגור. בן־דור השתכנע מהבקשה. לדבריו, העסקה שעשה עם סייג לא היתה גמילות

בן־דור. יחסים לא שגרתיים

דור כל הזמן שהצ'ק שהוא מחזיק בו מזויף. עו"ד הרצוג ביקש להסיק זאת, בין היתר, מכך שהתובע לא הביא את סייג לדוכן העדים. באשר לטענה זו קבע השופט אילן, כי "אני דוחה את גרסת הקנוניה. אין שום היגיון לחשוב שהתובע יסכן את כספו וכספי הוריו, אביו, חותנו – תמורת צ'ק אשר הוא יודע שהוא מזויף ושהוא חייב להניח שהבנק לא יכבד אותו".

בפסק־הדין "הלך" השופט אילן עם התובע בנוגע לדרך אותה בתבו אמון בגרסתו. וכך כתב השופט: "אין לי שום סיבה להטיל ספק בסיפורו של התובע ואני מאמין לו, שהוא הלווה לסייג את הסכומים שהעיד עליהם. כשקיבל בשלב הראשון מסמך, שהוא, לפחות האמין שהוא ערבות בנקאית, ובשלב השני צ'ק

קבע השופט, כי הגם שהוכחה התנהגות רשלנית של הבנק, אין בכך כדי לקבל את התביעה. הרשלנות של הבנק התבטאה בכך שהצ'ק הבנקאי (לפני שזויף ע"י סייג) נגנב מקופסה בכספת הבנק והבנק לא הרגיש בחסרונו.

תביעת בן־דור נדחתה בגלל נסיבות ההתקשרות העסקית בין סייג לתובע ולכן הבנק לא חב חובת זהירות כלפי התובע. וכך הסביר השופט את נימוקיו לדחות את התביעה: "התובע בא להשקיע כספי בבנק והיא, סייג, הציעה לו להשקיע את הכספים במקום זאת אצלה, באופן פרטי ולקבל ריבית יותר גבוהה. זו היתה פעולה הנוגדת את האינטרס של הבנק, והצעה לעשות פעולה כזאת, היתה בוודאות מעילה באמון כלפי הבנק.

"התובע היה צריך לשאול עצמו מיד כשדרש ערבות בנקאית: האם זה מתקבל על הדעת שהבנק יערוב לפעולה כזאת? הדבר היה צריך להדליק את תמרור אזהרה בעיניו. אם היה בודק אצל מנהל הסניף, או אצל סגנו, היה מיד נוכח לדעת שהערבות הבנקאית אינה ערבות. לאחר שהערבות הוחלפה בצ'ק בנקאי ראשון, היה התובע צריך לשאול את עצמו מדוע סייג אינה פורעת את החוב אם יש באפשרותה להמציא צ'ק בנקאי. כידוע, אי אפשר לקבל צ'ק בנקאי בלי לשלם את תמורתו (...) נראה לי שבנסיבות

השופט אילן: כאשר הצ'ק הבנקאי ניתן תוך קנוניה בין פקיד הבנק והלקוח, לשם עסקה הנוגדת את האינטרס של הבנק, אין הבנק חייב חובת זהירות

באשר למניעיו לתת לסייג את ההלוואות העיד אלון בן־דור: "אני לא עשיתי זאת לשם מצווה. אני ראיתי בזה גם השקעה וגם עזרה"

עסקת טיעון, הודתה ונידונה לשנתיים מאסר.

לפני שבוע דחה השופט מנחם אילן את תביעתו של בן־דור. כתב התביעה הצביע על יחסים עסקיים לא שגרתיים בין עובדת בנק בכירה ללקוח.

הקשר של בן־דור לסניף בנק הפועלים באור־עקיבא נוצר משום שלאיגוד הגולף היה חשבון בסניף זה

חסד או טובה אחרת. לטענתו, הבטיחה לו סייג ריבית גבוהה מהריבית הבנקאית והיה מוסכם עליהם שגובהה יהיה כריבית בשוק האפור. עם זאת, לא נקבעה ריבית ספציפית. באשר למניעיו לתת לסייג את ההלוואות העיד בן־דור: "אני לא עשיתי זאת לשם מצווה. אני ראיתי בזה גם השקעה וגם עזרה."

בשלב מסוים חתמו השניים על זכרון דברים. כדי להרגיעו נתנה לו סייג במארס 1989, ערבות בנקאית. סייג יזמה את החלפת הערבות הבנקאית בצ'ק בנקאי שניתן לו כביטחון להחזר הכספים. היא נימקה את ההחלפה בכך שתוקף הערבות הבנקאית עומד לפוג.

הממונים על סייג העידו במשפט, כי עד לחשיפת מעשי הזיוף שלה, בקיץ 1989, היא נחשבה לעובדת חרוצה ומסורה ולא היו נגדה תלונות כלשהן.

פרקליט הבנק, עו"ד יורם הרצוג, טען כי העניין כולו היה קנוניה בין סייג לבין בן־דור, שנועדה לאפשר הגשת תביעה נגד הבנק, כפי שאמנם קרה. לטענת עו"ד הרצוג, ידע בן־

בנקאי שהינו מזויף. עוד ניתן לקבוע בוודאות, שהתובע הוכיח את נזקו. הוא הפסיד את כספו ואת כספם של אחרים. הוא השיב לבוב סגן (חברו של התובע צ"ה) ולבני משפחתו שלו, את הכספים שקיבל מהם אך מסייג לא קיבל פרוטה שחוקה אחת."

הסברו של השופט לדחיית תביעתו של בן־דור כלול בפרק "המסקנה המשפטית" בפסק־הדין. בפתחו ניסח

כאלו כאשר הצ'ק הבנקאי ניתן תוך קנוניה בין פקיד הבנק והלקוח, לשם עסקה הנוגדת את האינטרס של הבנק, אין הבנק חייב חובת זהירות כלפי מישהו משני 'הקשרים'".

בפסק־הדין התחשב השופט אילן בכך שבן־דור לא קיבל את תמורת ההלוואות שנתן, ופסק לו הוצאות משפט של עשרת אלפים שקלים כלבד.

صكنا من الاصل

صكنا من الاهل

דו"ח על דו"ח / אריק פורת, יוסי לוי

פינרוס – תקלה במנוע?

למרות הירידה החריפה ברווחים, גדל שכרם של מנכ"ל החברה והיו"ר במאות אחוזים. כספי ההנפקה עדיין לא הושקעו, לבד מ-25% מהם שהושקעו בשוק ההון

חברת פינרוס התאגדה בישראל ב-1970 ומניותיה נרכשו בהדרגה על ידי משפחת וינקלר, ומאז 1976 היתה השליטה בחברה בידי משפחה זו. בדצמבר 1993 הפכה לחברה ציבורית, לאחר הקצאת 9.33% בהון ובשליטה ל"ביטוח חקלאי אגודה שיתופית מרכזית בע"מ". ברבעון הראשון של '94 הפסידה החברה 476 אלף שקל, והונה העצמי ל-31 במארס 1994 הסתכם ב-17.831 מיליון שקל.

בשנים הראשונות לפעילותה התרכזה החברה במסחר בחלקי חילוף לכלי רכב כבדים, אך במקביל למעבר השליטה בה (בשנים 1976–1977) החלה החברה לסחור בחלקי חילוף למכוניות, בעיקר חלקי מרכב ואביזרי פחחות. על פי הסטטיסטיקה המקובלת בענף המכוניות, כל מכונית שלישית מעורבת בתאונת דרכים, ולפיכך פוטנציאל הלקוחות של החברה הוא גדול.

החברה מייבאת ומשווקת שלושה סוגי חלפים: חדשים ומקוריים המיוצרים על ידי יצרן המכוניות. אלה היוו 60% מסך המכירות ב-93; חלפים תואמים לאלה המקוריים – המיוצרים בידי יצרנים אחרים – 38% מהמכירות; חלפים משומשים ומשופצים המהווים את יתרת מכירותיה. החברה מרוויחה כי על פי ניסיונה, בשנתיים הראשונות ממועד ייצור כלי הרכב, מעדיפים הלקוחות התקנת חלפים מקוריים. לאחר מכן, בכפוף לאישור חברות הביטוח, ישנה העדפה לחלקים תואמים.

שיווק חלקי החילוף נעשה באמצעות שני סניפים – בתל אביב ובחיפה – ובעזרת אנשי שיווק הפוקדים את הלקוחות בכל הארץ. אלה מאפשרים אספקת חלפים תוך שעות ממועד ההזמנה. החברה פועלת בשוק תחרותי למדי, שבו פועלים ספקים רבים. בשנים האחרונות פיתחו יבואני המכוניות את נושא האחריות על כלי הרכב ותקופתה, במידה שהצרכן משתמש בחלפים מקוריים ובמוסכי השירות הקשורים ליבואן.

מאחר שהחברה אינה יבואן של כלי רכב, אין היא נדרשת להחזיק מלאי לכמה שנים, דבר הנותן לה יתרון מסוים בתחרות זו.

לחברה קשרי מסחר עם יצרנים וספקים רבים בחו"ל, ומאז 1985 היא חברה בארגון בינלאומי לשיווק הפצת חלפים. כ-55% מספקיה ב-1993 היו מאירופה והיתר מהמזרח הרחוק. יש להניח כי אחוז הספקים מהמזרח "ילך ויגדל".

על פי דיווחיה, מקבלת החברה אשראי ממוצע של כ-60 יום. מכירת חלפים בארץ נעשית בכפוף לחוק הפיקוח על מצרכים ושירותים, אשר קובע מחירים מרביים לחלפים חדשים המיובאים על ידי החברה. המחיר המרבי נגזר ממחירו אצל הספק, מוכפל ב"מכפיל" המשתנה בהתאם לסוג החלק, מקורו ועלויות ההובלה שלו.

החברה נוהגת לתת הנחות לחלק מלקוחותיה השומרים על התקשרויות ארוכות טווח איתה. על פי דיווחיה, שיעור רווחיה הגולמיים ב-1993 עמד בממוצע על כ-24% מהמכירות. ברבעון הראשון של '94 חלה ירידה ברווחי החברה.

לקוחות עיקריים

עיקר השיווק של החברה מופנה אל המוסכים. ב-'93 היו 55% מסך המכירות למגזר זה. בנוסף למכירות למוסכים, משווקת החברה את חלפיה על בסיס התקשרות ארוכת טווח לציים גדולים של מכוניות במחירים נמוכים יותר. לחברה יש הסכם לתנאי אספקה לא בלעדית של חלפים עם "אגד", לאספקת חלפים לכלי רכב פרטיים שביטוחם בתאונות דרכים על ידי הקואופרטיב, אשר "אגד" התחייב לתקן על חשבונו.

בנוסף להסכם זה, היתה לחברה התקשרות דומה עם "בוק". באחרונה הודיעה החברה על חידוש חוזי ההתקשרות עם אגד ובוק. הרכישות במסגרת שתי ההתקשרויות הללו ב-'92 לא עלו על כ-10% מהמכירות. לצד התקשרויות אלה, קשורה החברה בהסכם בלעדי לאספקת חלקים עם "ביטוח חקלאי אגודה שיתופית מרכזית בע"מ", העוסקת בביטוח כלי רכב פרטיים במגזר החקלאי.

חברת ביטוח נוספת הקשורה עם פינרוס בהסכם רכישת חלפים, היא "ענבל" – חברה לביטוח דרך הקרן הפנימית לביטוחי ממשלה. על פי ההסכם, התחייבה החברה לספק את החלפים לכל מקום בארץ לרבות הגדה המערבית ורצועת עזה. היקף המכירות ל"ענבל" היה כ-11% מסך המכירות ב-93. ההסכם פג בסוף מאי '94 והחברה הודיעה כי הוא לא יחודש. על פי דיווחי החברה, רכשו "ענבל" וביטוח חקלאי 11% מסך מכירותיה לתשעת החודשים הראשונים של 1993 ולפיכך הם מהווים לקוחות עיקריים של החברה.

לפינרוס יש הסכמים נוספים עם "אילון – חברה לביטוח", "סהר – חברה ישראלית לביטוח" ו"מגדל – חברה לביטוח". לכולן התחייבה החברה באשר לאיכות של החלפים המסופקים והיא נושאת באחריות לכל תביעה שתוגש או שתהיה קשורה לטיב או לאיכות החלפים.

החברה מספקת גם שירות מידע ללקוחות, לאספקת חלפים על פי תכנים כדרישתם.

עסקות עם בעלי עניין

מרדכי ואורי וינקלר (אב ובנו), המכהנים כיו"ר הדירקטוריון והחברה וכמנכ"לה, קשורים בהסכמי העסקה עם החברה. הסכמים אלה מתחדשים מדי שלוש שנים ותחולתם מוארכת באופן אוטומטי.

הסכמים אלה פתחו ב-30.12.93 (ביום פרסום התשקיף) ולפיהם, החל מה-1 בינואר 1994 יהיו זכאים השניים לשכר של 9,000 שקל לחודש (ליו"ר) ו-14 אלף שקל לחודש (למנכ"ל). על פי ההסכם, יגדל שכרם זה ב-5% מדי שנה, מעבר להצמדתו למדד. בנוסף, זכאים השניים ל-3.5% מהרווח המתואם לפני מס, ול-5% נוספים מהגידול ברווח המתואם לפני מס, על בסיס הרווח בשנת 1993.

על רקע הפסדי החברה ברבעון הראשון של 1994 והסמיכות להתקשרות עם המנהלים, מפתיע למצוא הודעה על החלטת האסיפה הכללית מיום 29.5.94, על פיה מעודכנת המשכורת החודשית של המנכ"ל והיו"ר לסך בשקלים השווה ל-10,000 דולר החל מה-1.7.94. גידול של יותר מ-200% למנכ"ל ו-300% ליו"ר. סעיף 96 לפקודת החברות קובע, כי תנאי העסקתו של דירקטור בנושא משרה בחברה, טעונים את אישור ועדת הביקורת. ועדה זו חייבת לכלול את שני הדירקטורים מקרב הציבור, ומעניין מה היתה דעתם בנושא זה.

החברה מחזה אחד מספקיה של "פודנט אשדוד בע"מ", אשר 50% ממנה מוחזקים על ידי מרדכי ואורי וינקלר. פודנט מנהלת באשדוד חנות קמעונאית למכירת חלקי מכוניות, ולמעשה מתחרה בפינרוס. מרדכי ואורי וינקלר התחייבו כי חלקם בפודנט לא יעלה על 50% וכי זו לא תרכוש יותר מ-10% ממחזור המכירות השנתי של פינרוס. ברבעון הראשון של '94 רכשה פודנט חלפים בשווי של 174 אלף שקל מפינרוס, המהווים כ-4% מסך המחזור של החברה.

החברה ושוק ההון

פינרוס מייצגת את התהפוכות שחלו בשוק ההון הישראלי במחצית השנה האחרונה. בעת גיוס הכספים, בינואר 1994, היתה היענות יפה להנפקה, והושג חיתום יתר של פי 3.6. המכרז על מחיר החבילה שהוצעה בתשקיף נסגר בעלייה של כ-25% מעל מחיר ההצעה המינימלי בתשקיף.

לאחר פתיחת המסחר במניה, עלה מחירה עד לשער של 729 נקודות, אולם לאחר פרסום תוצאות הרבעון הרביעי של 93, שבו נרשמה ירידה ברווח התפעולי, החל המניה לרדת. כשהתפרסמו תוצאות הרבעון הראשון של 94, שכללו הפסדים מניירות ערך, בנוסף לשינוי במצב השוק, צנח שער המניה ל-180 ביוני – שחיקה של יותר מ-75% מרמת השיא.

אין ספק כי החברה שיפרה את מצבה הפיננסי כתוצאה מהנפקתה המוצלחת בראשית השנה. בתשקיפה הצהירה החברה על כוונתה להשתמש בכספי ההנפקה לקידום עסקיה, אך לבד מהשקעה חלקית בבטוחות סחירות, לא נראה עד כה שימוש בכספי ההנפקה. השקעתה בבטוחות סחירות נשחקה, וכאמור רשמה החברה הפסד בסעיף זה.

במקביל, נרשמה ירידה של כ-7% במחזור לרבעון הראשון של השנה וכן ירידה משמעותית ברווח הגולמי. החברה דיווחה על הפסקת התקשרות עם אחד מלקוחותיה העיקריים – ענבל חברה לביטוח – לקוח שהיווה 11% ממכירותיה ב-1993.

החברה הגדילה את שיעור הוצאותיה בסעיף ההנהלה והכלליות, ובסקירת המנהלים היא מרוויחה על התגברות התחרות בענף שבו היא עוסקת. נראה, כי מבחנה העיקרי של פינרוס בעתיד הקרוב יהיה בשמירת נתח השוק שלה וברמת רווחיותה.

תוצאות הפעילות

סך המכירות ברבעון הראשון של 1994 הסתכם ב-4.644 מיליון שקל, לעומת 4.978 מיליון שקל ברבעון הקודם – ירידה של 7%. בחינת תוצאות העסקיות של שלושת הרבעונים האחרונים מראה, כי בעוד שהיקף המכירות ירד בצורה מתונה, הרי שיעור הרווח הגולמי השתנה בצורה משמעותית. זה ירד מ-26% ברבעון השלישי של '93 ל-19% ברבעון הרביעי של '93 ול-17.6% ברבעון הראשון של '94.

רווחיה הגולמיים של החברה ברבעון הראשון של '94 היו 819 אלף שקל, לעומת 946 אלף ברבעון האחרון של '93 ו-1.169 מיליון ברבעון השלישי.

החברה רשמה ברבעון הראשון הוצאות הנהלה וכלליות של כ-777 אלף שקל. סכום זה דומה בהיקפו להוצאות שנרשמו ברבעון הרביעי של 1993, שהגיעו לכ-763 אלף שקל. ברבעון השלישי של 1993 רשמה החברה הוצאות הנהלה וכלליות של 505 אלף שקל בלבד. ברבעון זה היו הוצאות אלה נמוכות באופן יוצא בשל הפוגה בסכום שהופרש לחובות מסופקים בסך 130 אלף שקל.

לאור נתונים אלה, בשוק הרווח התפעולי מרווח של 664 אלף שקל ברבעון השלישי של 93, לרווח של 183 אלף שקל ברבעון הרביעי של אותה שנה ולרווח של 42 אלף שקל בלבד ברבעון הראשון ב-94.

במסגרת הוצאות המימון, רשמה החברה הפסד של כ-934 אלף שקל מבטוחות סחירות, לאור ירידות השערים שנרשמו בשוק ההון כולו. בסקירת הדירקטוריון מציין יו"ר הדירקטוריון כי המשך הירידות בשערים גם ברבעון השני צפוי להגדיל את ההפסד של כ-280 אלף שקל.

נזילות ואיתנות פיננסית

ערב ההנפקה לציבור השלים ההון העצמי של החברה לשני מיליון דולר באמצעות השקעה נוספת של בעלי העניין בחברה והקצאה פרטית לחברת "ביטוח חקלאי". בציין כי ב-1991 פעלה החברה עם הון עצמי שלילי בעקבות הלוואות צמיתות של בעליה, הפך הונה לחיובי.

במרוצת ההנפקה לציבור בינואר '94 גייסה החברה כ-24.7 מיליון שקל ברוטו במניות ובאיגרות חוב להמרה. דבר זה שיפר משמעותית את חוסנה הפיננסי, כך שליום 31.3.94 היה היחס השוטף בחברה גבוה מ-3.8.

לעומת השיפור ביחס השוטף, ניתן לראות ירידה בתזרים המזומנים מפעילות שוטפת המסתכם בתזרים שלילי של כ-8,000 לעומת תזרים חיובי של כ-141 אלף שקל בתקופה המקבילה ב-93. ירידה זו נובעת בעיקר מגידול בחובות של לקוחות והמחאות דחויות בכ-525 אלף שקל. נראה, כי גידול זה שאינו מלווה בגידול מקביל במכירות, נובע מהארכת תקופת האשראי ללקוחותיה.

שיפור נוסף בבסיס ההון של החברה היה ברבעון הראשון של 1994, בעקבות המרת אג"ח למניות. מאחר שאיגרות החוב שהונפקו במסגרת התשקיף ניתנות להמרה למניות רגילות ביחס המרה של 485%, הרי שבמשך ינואר 94', כששער המניה עלה והגיע עד 729, הומרו איגרות חוב אשר הגדילו את ההון העצמי ביותר מ-3.2 מיליון שקל.

בהתאם לתשקיף, ייעוד התמורה היה "לפי החלטות הדירקטוריון כפי שיהיו מעת לעת". בתום רבעון אחד לאחר גיוס ההון, נראה כי אפיק ההשקעה העיקרי היה שוק ההון עצמו. כ-25% מכספי ההנפקה הושקעו בבטוחות סחירות והיתרה נשמרה כחשבון הבנק שלה. יש לבחון, האם יש לדירקטוריון תוכניות ארוכות טווח אחרות, שכן אפיק זה טומן סיכון לא מבוטל לשחיקה הריאלית של כספי ההנפקה.

הכותבים הם רואי חשבון

תמצית דו"ח רווח והפסד מאוחד לתקופה של שלושה חודשים (באלפי ש"ח), מותאם לש"ח של מרס 1994

	שנסתיימה ביום 31.3.94	שנסתיימה ביום 31.12.93	שנסתיימה ביום 30.9.93
מכירות	4,644	4,978	4,451
עלות המכירות	3,825	4,032	3,282
רווח גולמי	819	946	1,169
הוצאות מכירה הנהלה וכלליות	777	763	505
רווח תפעולי	42	183	664
הוצאות מימון	526	132	40
רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה	(484)	51	624
מסים על ההכנסה	(8)	11	246
רווח (הפסד) נקי לתקופה	(476)	40	378

תמצית מאזן מאוחד מותאם לש"ח של מארס 1994 (באלפי ש"ח)

	ליום 31.3.94	ליום 31.12.93	ליום 30.9.93
רכוש שוטף	30,278	10,025	7,254
רכוש קבוע	652	686	688
	30,930	10,711	7,942
התחייבויות שוטפות	4,288	4,449	6,315
התחייבויות לזמן ארוך	8,811		
הון עצמי	17,83	6,262	1,627
	30,930	10,711	7,942

אנשים ועסקים

מודעי. מכונית מהדור הישן

אחימוב. פרס ליום המקורי

שוגול. ינהל מלונות הים התיכון

ה"וולבו 740" האחרון

לשר האוצר, אברהם שוחט, ציפתה שלשום הפתעה בשובו מביקור ברוסיה. בהגיעו לנתב"ג גילה כי ה"וולבו 740" הישן, ששירת אותו מאז נכנס לתפקידו, הוחלף בחדש. ה"וולבו 740" שירת גם את קודמו – יצחק מודעי. החלפת המכונית אמורה היתה להתבצע לפני כמה חודשים, אלא ששוחט העדיף להמשיך ולנהוג בה. שוחט הוא אחרון השרים שנסע ב"וולבו 740", ושלשום קיבל "וולבו 940", ביותר עמיתיו.

צבי זרחיה

האחים יקבלו את הפרס

יהודה זיסאפל, ממייסדי רדבינת ונשיא הקבוצה, וזוהר זיסאפל, מנכ"ל הקבוצה, יקבלו היום את פרס יום השנה לשנת תשנ"ד. הפרס מוענק על ידי המרכז ליזמות של בית הספר למוסמכים במינהל עסקים באוניברסיטת תל־אביב, במסגרת כנס על "יוזמות בתעשייה ובתיירות לקראת שנת 2000". בכנס ישתתפו גם שר התיירות, עוזי ברעם, ושגריר מצרים בישראל, מוחמד בסיוני.

פרופ' יורם דינשטיין, נשיא האוניברסיטה, ופרופ' ניב אחיטוב, דיקאן בית הספר למינהל עסקים, אמרו כי "הפרס ניתן על תרומתם החשובה ליוזמה בישראל, על מקוריותם בתחום פיתוח, ייצור ויצוא מוצרים המהווים פתרונות לבעיות תקשורת מחשבים, ועל יוזמת טכנולוגית המהווה מופת בישראל ובעולם".

עירית רוזנבלום

הסדר ניהול חדש

חברת מלונות הים התיכון, בבעלות שלוש החברות הציבוריות "מליבו", "קיטל", "רשקו", הודיעה בסוף השבוע שעבר על הקמת חברה בת בשם "כרמל מלונות", לניהול המלונות.

למנכ"ל החברה מונה מיקי שוגול, שהיה גם אחד השותפים במלונות הים התיכון. המלונות שיכללו בהסדר הניהול הם: "כרמל נתניה", מלון "נהר הירדן" בטבריה, ומלון "אלכסנדר" בתל־אביב. שוגול מסר כי בכוונת כרמל מלונות לנהל גם פרויקטים של חברות אחרות.

אילן שוחרי

לא דרך משרד הרישוי

(ע). משרד התחבורה יעמיד לרשות איגוד חברות הביטוח מידע ממוחשב על בעלויות כלי רכב, לצורך טיפול בתביעות. בכך ייחסך מנהגים המעורבים בתאונות, או שרכבם נגנב, הצורך להגיע למשרד הרישוי כדי לזכות בדמי הביטוח.

התאחדות הקבלנים והבונים בישראל

כנס חברות כח אדם המספקות עובדים לענף הבניה

כל חברות כח האדם הפועלות כחוק, על פי רשיון משרד העבודה, ומספקות עובדים לקבלנים וחברות בניה מוזמנות ליטול חלק בכנס שיערך **ביום רביעי, 22.6.94 בין השעות 17:00-13:30 בבית סוקולוב, רח' קפלן 4, תל-אביב.**

בכנס ימסר דיווח על מדיניות הממשלה בנושא העסקת עובדים זרים עד תום 94'.

14:00-13:30 – התכנסות והרשמה
17:00-14:00 – דיון בנושא – גיוס עובדים במגזר תנאי מגורים והעסקה של העובדים הזרים בארץ

בתום המפגש תתקבלנה החלטות מחייבות.
כל הקבלנים נקראים להקפיד על כך שחברות כח אדם עמן הם עובדים תהיינה מיוצגות בכנס.

בשיתוף הקרן לעידוד ולפיתוח ענף הבניה.

תיקון

בכתבה שפורסמה ביום ו' האחרון ("הארץ" 17.6.94) "שרון אומר כן, סיון אומר לא" מאת מרית גילת נפלה טעות עריכה. בפסקה השישית צריך להיות "כאשר הולה הרשות לגיירות ערך בראשית '94 לחקור את מעלליו של אילון צברי, היה זה ביוזמתה וביוזמתה בלבד", ולא כפי שפורסם.

פטור ממע"מ לקיבוצי הערבה

מאת עמירם כהן

הסדר הפטור ממע"מ את תושבי אילת ואת העסקים בעיר יחול גם על קיבוצי הערבה ומפעלי התיירות שבבעלותם. החלטה ברוח זו התקבלה כבר באוצר והיא טעונה עתה את אישורה של ועדת הכספים, והתארגנות מתאימה של אגף המכס, כך מר ביטמן התקי"ם "קיבוץ".

עד כה נהנו מהפטור אילת וקיבוץ איילות. מאז נכנס הסדר הפטור הפ־פשי לתוקפו באילת לפני 9 שנים, טענו תושבי היישובים בסביבה כי ההסדר מפלה אותם לרעה. בין היתר טען היישוב קטורה, המפעיל תחנת דלק, כי מאז החל ההסדר ירדה מכירות הדלק בתחנה ב-50%.

מההסדר החדש ייהנו בעיקר מפעלי התיירות וכמו האירוח של קיבוצי הערבה, וכוס כפר הנופש יעד לים המסעדה שבמקום, המופעלים על ידי קיבוץ גרופית; מגון יטבתה; אתר התיירות "מעיין במדבר" של קיבוץ יהל ותחנת הדלק ופארק התיירות של תמנע.

חודש PHILIPS

מבצע

■ מעבד מ-486SX-25MHZ ניתן להרחבה עד 486DX2-66 ■ זיכרון פנימי 4MB RAM ניתן להרחבה עד 20MB ■ דיסק קשיח פנימי 250 MB ■ כונן "3.5 ■ ניתן לחיבור ל-DOCKING STATION ■ מקלדת עם 86 מקשים + TRACK BALL פנימי ■ ערוץ VL BUS ■ זיכרון לוידאו 512KB RAM ■ סלוט ל-PCMCIA TYPE III (פקס מודם/תקשורת) ■ יציאה טורית + יציאה מקבילית ■ סוללה פנימית ל 2–4 שעות הפעלה רציפה ■ ניהול אוטומטי של צריכת הסוללה ■ מטען ■ תיק נשיאה ■ מערכת הפעלה DOS 6.2+WINDOWS 3.1 ■ משקל 3 - 2.8 ק"ג

מחשב מחברת מונוכרום NB-402M 486SX-33 מסך מונוכרום 9/5"STN-MONO — מחיר מבצע 2219 $

מחשב מחברת צבע פסיבי NB-402CS 486DX-33 מסך צבע 9/5" STN-COLOR — מחיר מבצע 3327 $

מחשב מחברת צבע אקטיבי NB-402CT 486DX-33 מסך צבע 9.5" TFT COLOR — מחיר מבצע 4667 $

המחיר לכל המוצרים ב-4 תשלומים שווים ללא ריבית. המחיר אינו כולל מע"מ.

לפרטים נוספים, ולהפנייה לסוכן המורשה באזורך נא לפנות לרשת קשר מחשבים, נציגת פיליפס בישראל רח' לוינסקי 2 ת"א, טל. 03-6836218 פקס. 03-6831025

קשר

LAVON

עודד רוזח

שירותי המפעיל לשרותך (1962 בע"מ)

בכל הקשור ברשם החברות רישום חברות הרשות רשומים במחשב הרשם • מידע מחשב פרט לכל חדר 1227 מחסות למשרדי רשם החברות ירושלים

טל' 02-248989
פקס 02-250202

נפטא חברה ישראלית לנפט בע"מ

הודעה על כינוס אסיפה כללית שלא מן המניין של בעלי המניות הרגילות בחברה

ניתנת בזאת הודעה לבעלי המניות הרגילות בחברה כי ביום 12.7.94 בשעה 11.30 תתכנס במשרדי החברה בבית אמות משפט שד' שאול המלך 8 ת"א, אסיפה כללית שלא מן המניין של בעלי המניות הרגילות, לשם דיון, ובאם יראה הדבר לבעלי המניות לקבל החלטות מיוחדות בעניינים העומדים על סדר היום של האסיפה הכללית כדלקמן:

1. איחוד הון המניות בחברה והשוואת זכויות מניות היסוד למניות הרגילות.
2. תיקון תזכיר ותקנון ההתאגדות של החברה.
3. שונות.

עותק של נוסח ההחלטות המוצעות לאסיפה ניתן לעיון במשרדי החברה בשעות העבודה הרגילות.

אם לא יהיה מנין חוקי לאסיפה תדחה האסיפה ליום 19.7.94 שעה 11.30 באותו מקום. באסיפה הנדחית יהוו מנין חוקי שני בעלי מניות הנוכחים בעצמם או ע"י בא כוחם.

בעלי מניות המעוניינים להשתתף בעצמם או באמצעות מיופה כח מתבקשים להפקיד את יפוי הכח בגין המניות שברשותם, וכן כתב מינוי של מיופה הכח, במשרדי החברה עד 48 שעות לפני כינוס האסיפה.

בפקודת הדירקטוריון
יונה ליבוביץ
מזכיר החברה

19 ביוני 1994

נפטא חברה ישראלית לנפט בע"מ

הודעה על כינוס אסיפה כללית שלא מן המניין של בעלי מניות יסוד בחברה

ניתנת בזאת הודעה לבעלי מניות יסוד בחברה כי ביום 12.7.94 בשעה 12.00 תתכנס במשרדי החברה בבית אמות משפט שד' שאול המלך 8 ת"א, אסיפה כללית שלא מן המניין, של בעלי מניות היסוד לשם דיון, ובאם יראה הדבר לבעלי המניות לקבל החלטות מיוחדות בעניינים העומדים על סדר היום של האסיפה הכללית כדלקמן:

1. איחוד הון המניות בחברה והשוואת זכויות מניות היסוד למניות רגילות.
2. תיקון תזכיר ותקנון ההתאגדות של החברה.
3. שונות.

עותק של נוסח ההחלטות המוצעות לאסיפה ניתן לעיון במשרדי החברה בשעות העבודה הרגילות.

אם לא יהיה מנין חוקי לאסיפה תדחה האסיפה ליום 19.7.94 שעה 12.00 באותו מקום. באסיפה הנדחית יהוו מנין חוקי שני בעלי מניות הנוכחים בעצמם או ע"י בא כוחם.

בעלי מניות המעוניינים להשתתף בעצמם או באמצעות מיופה כח מתבקשים להפקיד את יפוי הכח בגין המניות שברשותם, וכן כתב מינוי של מיופה הכח, במשרדי החברה עד 48 שעות לפני כינוס האסיפה.

בפקודת הדירקטוריון
יונה ליבוביץ
מזכיר החברה

19 ביוני 1994

נפטא חברה ישראלית לנפט בע"מ

הודעה על כינוס אסיפה כללית שלא מן המנין

ניתנת בזאת הודעה לבעלי המניות של החברה כי ביום 12.7.94 בשעה 11.00 תתכנס במשרדי החברה בבית אמות משפט שד' שאול המלך 8 ת"א, אסיפה כללית שלא מן המנין, לשם דיון, ובאם יראה הדבר לבעלי המניות לקבל החלטות מיוחדות בעניינים העומדים על סדר היום של האסיפה הכללית כדלקמן:

1. איחוד הון המניות בחברה והשוואת זכויות מניות היסוד למניות הרגילות.
2. תיקון תזכיר ותקנון ההתאגדות של החברה.
3. שונות.

עותק של נוסח ההחלטות המוצעות לאסיפה ניתן לעיון במשרדי החברה בשעות העבודה הרגילות.

אם לא יהיה מנין חוקי לאסיפה תדחה האסיפה ליום 19.7.94 שעה 11.00 באותו מקום.
באסיפה הנדחית יהוו מנין חוקי שני בעלי מניות הנוכחים בעצמם או ע"י בא כוחם.

בעלי מניות המעוניינים להשתתף בעצמם או באמצעות מיופה כח מתבקשים להפקיד את יפוי הכח בגין המניות שברשותם, וכן כתב מינוי של מיופה הכח, במשרדי החברה עד 48 שעות לפני כינוס האסיפה.

בפקודת הדירקטוריון
יונה ליבוביץ
מזכיר החברה

19 ביוני 1994

נפטא חברה ישראלית לנפט בע"מ

הודעה בדבר כינוס אסיפה כללית שנתית רגילה

ניתנת בזאת הודעה לבעלי המניות של החברה כי ביום 12.7.94 בשעה 10.00 תתכנס במשרדי החברה בבית אמות משפט שד' שאול המלך 8 ת"א, האסיפה הכללית השנתית הרגילה של בעלי המניות בחברה.

על סדר היום:

1. קבלת הדו"חות הכספיים וסקירת המנהלים של החברה לשנה שנסתיימה ביום 31.12.93.
2. מינוי רואי חשבון לחברה וקביעת שכרם.
3. בחירת חברי דירקטוריון.
4. דיון והחלטה בכל ענין אחר שניתן לדון ולהחליט באסיפה כללית רגילה.

אם לא יהיה מנין חוקי לאסיפה תדחה האסיפה ליום 19.07.94 שעה 10.00 באותו מקום. באסיפה הנדחית יהוו מנין חוקי שני בעלי מניות הנוכחים בעצמם או ע"י בא כוחם.

בעלי מניות המעוניינים להשתתף בעצמם או באמצעות מיופה כח מתבקשים להפקיד את יפוי הכח בגין המניות שברשותם, וכן כתב מינוי של מיופה הכח, במשרדי החברה עד 48 שעות לפני כינוס האסיפה.

בפקודת הדירקטוריון
יונה ליבוביץ
מזכיר החברה

19 ביוני 1994

סיני החזקות ביטוח (1993) בע"מ

הודעה על קיום אסיפה כללית שנתית של בעלי המניות של החברה

ניתנת בזה הודעה על כינוסה של אסיפה כללית שנתית של בעלי המניות של סיני החזקות ביטוח (1993) בע"מ (להלן: "החברה"), שתתקיים במשרדה הרשום של החברה ברחוב נורדאו 33 פתח־תקוה, ביום 27 ביוני 1994 בשעה 18:00.

על סדר היום:

1. אישור הדו"חות הכספיים של החברה לשנת 1993.
2. מינוי דירקטורים לחברה ואישור שכרם.
3. מינוי רואה חשבון לחברה ואישור שכרו.
4. שונות.

בעל מניות המבקש להצביע באסיפה הנ"ל באמצעות מיופה כח יפקיד את יפוי הכח במשרדי החברה, לא יאוחר מ-48 שעות לפני מועד האסיפה.

חנה ברמן־שריג, עו"ד
בשם דירקטוריון החברה

רציו נאמנויות בע"מ

הודעה על אסיפה כללית

רציו נאמנויות בע"מ ("הנאמן") נותנת בזה הודעה לבעלי יחידות ההשתתפות שהונפקו על־ידי הנאמן והמקנות זכות השתתפות בזכויות הנאמן כשותף מוגבל בשותפות המוגבלת "רציו חיפושי נפט (1992)", כי בתאריך 11 ביולי 1994 בשעה 11:00 בבוקר, תתקיים במשרד עורכי־הדין שבלת, ישראלי, רוברטס, ירושלמי ויסמן, ברחוב מונטיפיורי 46, תל־אביב, אסיפה כללית של בעלי היחידות, אשר בפניה יובאו המלצות הדירקטוריון לקבלת החלטות מיוחדות בנושאים כדלקמן:

1) הרחבת מטרות השותפות באופן שתהא רשאית להשתתף בפעילויות חיפושי נפט ו/או גז בשטחים שלגביהם יש לשותפות היתרים מוקדמים או זכויות נפט ו/או בשטחים נוספים שלגביהם תקבל השותפות היתרים מוקדמים ו/או זכויות נפט.
2) שונות.

בעלי יחידות רשומים יכולים להשתתף ולהצביע באסיפה בעצמם או על־ידי שלוח להצבעה. בעלי היחידות הרשומים ידרשו לאהות עצמם על ידי הצגת תעודה מזהה בפני יו"ר האסיפה או בפני מי שמונה לכך על ידי יו"ר האסיפה וכן להציג בפניו את תעודות יחידות ההשתתפות או יחידות ההשתתפות שבבעלותם.

את יפוי־הכח לשלוח להצבעה יש להפקיד במשרד עוה"ד שבלת, ישראלי, רוברטס, ירושלמי ויסמן בכתובת הנ"ל, 24 שעות לפחות לפני מועד האסיפה. על יפוי־הכח לכלול את מספר יחידות ההשתתפות שבבעלות מיפה־הכח בגינן מונה מיופה הכח.

אם כעבור חצי שעה מן המועד שנקבע לאסיפה לא ימצא מנין חוקי, תדחה האסיפה ליום 18 ביולי 1994 באותה שעה ובאותו מקום. המנין החוקי הדרוש באסיפה הנדחית הינו שני בעלי יחידות המחזיקים ביחד ב־10% לפחות מיחידות ההשתתפות שהונפקו. אם באסיפה נדחית זו לא ימצא מנין חוקי תוך חצי שעה מן המועד שנקבע, תדחה האסיפה ליום 25 ביולי 1994 באותה שעה ובאותו מקום. באסיפה נדחית זו יהוו מנין חוקי שני בעלי יחידות הנוכחים בעצמם או על־ידי שלוח.

רציו נאמנויות בע"מ

19.6.94

לאה פורת

תוכניות חיסכון מופסדות מדד

לחוסכים ומשקיעים סולידיים, שנשאי סיכון, תוכניות החיסכון של הבנקים הן מפלט בטוח. בתוכניות הצמודות למדד המחירים לצרכן לתקופה של שנתיים אפשר לקבל ריבית פטורה ממס של 3%, ויש בנקים שיוסיפו עשירית האחוז, וללקוחות מועדפים אף יותר. אי אפשר להתעשר מהשקעה בתוכנית חיסכון כזאת, אך מי שרוצה להבטיח את ערך כספו, מסתפק בריבית צנועה ורוצה לישון טוב בלילה – תוכנית החיסכון היא ה"בורסה" שלו.

יש בתוכניות אלה חיסרון אחד: ההצמדה אינה סימטרית. בעוד שבפתיחת התוכנית הכספים מוצמדים למדד החודש שבו השקעו ("מדד בגין"), הפירעון נעשה לפי המדד האחרון שפורסם ("המדד הידוע"). לדוגמה: אדם פתח תוכנית במאי 1994 והכספים הוצמדו למדד של חודש זה (שאינו ידוע בעת פתיחת התוכנית, כי יפורסם רק ב-15 ביוני). הכספים ייפרעו במאי 1996 – לפי מדד אפריל, אחרי שיוודע ב-15 במאי. במלים אחרות: מפסידים מדד. אם אירע מזלו של החוסך והמדד המופסד היה גבוה – למשל 2% או יותר כפי שהיה באפריל האחרון – הוא יפסיד חלק ניכר מהריבית של שנה תמימה.

בתוכניות המשך ההעברה מתוכנית לתוכנית נעשית ללא אובדן מדד, אבל המדד מופסד בפירעון הסופי. בשיטת הצמדה זו יש חיסרון, כי החוסך מופקר לאי ודאות, ויש גם הטעיה – כי התוכניות אמנם "צמודות מדד", אבל באותה מידה היא גם "מפסידת מדד".

בניגוד למה שהבנקים ירצו אולי לטעון, מבחינה טכנית אין כל בעיה בתיקון העיוות: אפשר לשלם קרן וריבית בחודש הפירעון לפי המדד הידוע, ולהשלים את ההפרש (בבנק או בבית הלקוח) לאחר פרסום המדד בגין.

אני מחכה לבנק הראשון שיודיע על תיקון העיוות.

בזק מוותרת על תשלום

חברת בזק נוהגת לגבות דמי שימוש מלקוחות שיש להם זכות לקו טלפון אך הקו אינו מותקן באופן זמני (לדוגמה: יצאו מדירה אך עדיין לא נכנסו לדירה אחרת שבה מותקן קו). דבר זה הרגיז לקוחות רבים. קיבלתי בעניין זה פנייה מבזק שקד בוזפה, וביקשתי את תגובת בזק. בתשובה הודיע לי דובר החברה, זכריה מירוצקי:

"...אני איש בשורה. מנכ"ל בזק החליט לבטל את הנוהג לגביית תשלום קבוע (דמי שימוש) במקרים כאלה. ההנהלה עוסקת ליישום במערכת המיחשוב של בזק ועל תחולתה נודיע בקרוב. גביית דמי שימוש מלקוחות במעבר היא תולדה של מצב המחסור ששרר במשך שנים ארוכות. משרד התקשורת, ולאחריו בזק בשנותיה הראשונות, שמרו בעבור הלקוח את הקו הבודד, למרות שבאותה עת המתינו לקו זה מאות ממתינים בסביבה הקרובה, שנאלצו לקבל מענה שלילי. בזק ביצעה מהפך בזמינות הקווים והציוד הנחוץ להתקנת טלפון, ועברנו ממחסור לשפע. על כן התקבלה עתה החלטה לבטל את התשלום הקבוע (לגבי לקוחות במעבר)".

חור בכיס

אברהם טל

כרטיסי טיסה לחתונות של חרדים

אחד הקוראים הנאמנים המציא לי חוזר של התאחדות סוכני נסיעות ותיירות בישראל, שממנו אפשר ללמוד משהו על הטענות נגד שיטות השיווק של חברת אל על.

מפעם לפעם מתארגנות בארץ קבוצות לצורך נסיעה משותפת לחתונה הנערכת בארה"ב. "לאחרונה", נאמר בחוזר, "המוביל הלאומי יצא במבצע מיוחד לנוסעים לחתונות בארה"ב. נכון, החתונה היא עניין דתי ועל כן בשלב זה רק סוכן דתי יכול לקבל מחירים מיוחדים לחתונות. פנינו לרבנות הראשית וביקשנו לדעת: מיהו דתי? ובכן, במשרדי הרבנות הראשית יש הגדרה שהרבנות עצמה על ידי המוביל הלאומי והקובעת: דתי – כל מי שקונה כרטיס בבני ברק..."

לטענת התאחדות סוכני הנסיעות, רק סוכני נסיעות בבני ברק מורשים לארגן קבוצות שמשתתפיהן זכאים לכרטיסים מוזלים בגין נסיעה קבוצתית לחתונות באמריקה. ההתאחדות מוחה על כך וטוענת שהסדר זה מעביר עסקים מרחבי הארץ לבני ברק, ושבגלל כמה מאות נוסעים לחתונות מקרב החרדים, כל הסוכנים מפסידים, מתרגזים ויחסיהם עם המוביל הלאומי מתערערים.

ביקשתי את תגובת אל על. בתגובה נאמר: "... נציג של 200 חרדים פנה לאל על בעניין עסקה על בסיס כמות (volume) גדולה של נוסעים. העסקה מוצעה דרך סוכן אחד קבוצת חרדים בבני ברק, ולא באופן ישיר עם אל על. אין זה משנה אם הסוכן שנבחר הוא מהוד השרון או כל מקום אחר בארץ, אותה עסקה היינו מסכמים אתו". אני מניח שהצהרה זו תיבחן על ידי סוכני הנסיעות שמחוץ לבני ברק על פי הניסיון.

פלאי קופת חולים

לעתים אני די מופתע נוכח הדרך שקופת חולים ההסתדרותית נמצאת בגירעון. קחו למשל את ענף התרופות. אחת מהסיבות לגירעון היא ההוצאה על תרופות. ככל הידוע, בתי המרקחת הפרטיים הם במצב טוב, אף שלפי הדוגמאות ששלח לי הקורא י' ינאי מירושלים, הם גובים פחות מאשר קופת החולים בעד תרופות זהות.

הנה הדוגמאות: בעד 40 טבליות מציצה בשם רפאתריצין, שבבית המרקחת סופרפארם ביות עולות 6.10 שקלים, שילמה אשתו 16 שקל (באחרונה אף העלה המחיר בקופת חולים ל-18 שקלים).

דוגמה נוספת, פחות דרמטית: 30 טבליות 10 מ"ג זראליק עולות באותו בית המרקחת 7.32 שקלים, בקופת החולים 12 שקלים (היום 13.50 ועם כרטיס מעקב (לחולים כרוניים) 8 שקלים (לא מעודכן). מתקבל הרושם שבמקרים רבים משלם הצבור את העלות הריאלית של התרופה, והשאלה היא איך בכל זאת נוצר גירעון עצום (מאות מיליונים) בענף זה בקופת החולים ההסתדרותית.

תיקון

בטור "לא מלקות, לקיחה" (22.5) כתבתי שבמכתב אלי ייחסה לי עו"ד אתי קליר בטעות את השימוש במונח "מלקוח" בהקשר לשכר טרחת עורך דין, וציינתי כי בטור "מס משתנבים" (13.2) השתמשתי במונח "מעשר", וכך אמנם היה. אך קליר העירה לי שביומן כלכלי שפורסם במדור הכלכלה ב-25.4 השתמשתי במונח "מלקוח" באותו הקשר. אני מצטער על שכחתי, אבל לא חוזר בי מהשימוש במונח, גם אם אינו מדויק מבחינה מילונית בהקשר זה.

השליכו את המאווררים, הנה בא השלט הטלפתי

רגע אחד לפני החום הגדול, מזדרזים רבים לקנות מזגן שיאפשר להם לעבור את הקיץ בשלום, וינעים גם בחורף. לפני הקנייה חשוב לבדוק את תפוקת המזגן ויעילותו, בהתאם לחלל שאותו מבקשים למזג

מאת הילה קומם

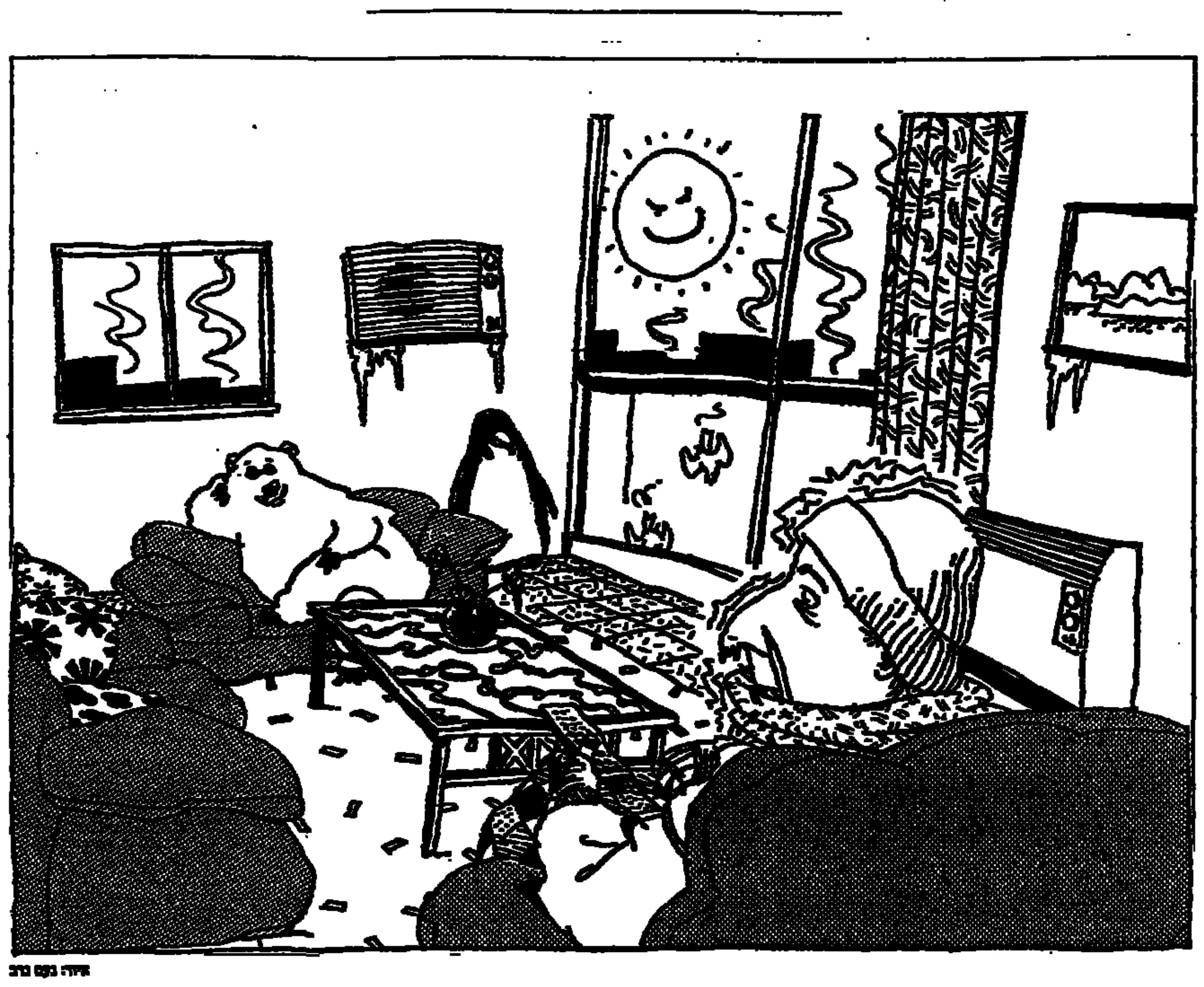

איור: נעם נדב

מזגן אוויר לקירור ולחימום כבר אינו מוצר מותרות. על פי שנתון הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה לשנת 1993, בכתיזון של 30% מהמשפחות בישראל יש מזגן אוויר ושיעור זה צפוי להמשיך לעלות, שכן מדי שנה נמכרים עשרות אלפי מכשירים מתוצרת מקומית. למעשה, מספר המזגנים הנמכרים עולה בהתמדה מאז אמצע שנות ה-80, ובשנת '93 נרשמה מכירת שיא של 125,235 מכשירים. אם אומדים את מחירו של מזגן ממוצע בכ-5,000 שקל, מוצאים שמחזור המכירות של מזגני אוויר ב-1993 היה יותר מ-600 מיליון שקל.

בחירת מזגן מתאים עשויה להיות משימה מורכבת בהתחשב במגוון הדגמים שהשוק מציע, מצד אחד, והמידע המבלבל ולעתים אף לא רלוונטי שמספקים היצרנים המשווקים, מצד אחר. לדברי חנוך גוטמן, ראש המעבדה למוצרי חשמל במכון התקנים, כל מזגן אוויר, מעצם פעולתו, פולט לסביבתו אוויר יבש וקר, ולכן נתון כמו רמת הרחקת הלחות אינו צריך לעניין את הלקוח. דוגמה אחרת למידע לא רלוונטי היא סוג המדחס. הנתונים החשובים ביותר לצרכן, אומר גוטמן, הם תפוקת המזגן ומידת יעילותו. השאלה היא איך רוכשים את המידע הזה.

בראש וראשונה יש לוודא שהמזגן הוא בעל "תו תקן" (כנדרש בחוק), המעיד כי הוא עונה על דרישות התקן. "תווית אנרגיה" – לוחית צהובה המופיעה על כל מכשיר – מספקת נתונים על תפוקתו, צריכת החשמל שלו המבוטאת בקוט"ש (קילוואט לשעה) ויעילותו. המזגן החסכוני מבין מזגנים בעלי אותה תפוקה יצרוך פחות קילוואטים לשעת עבודה.

מקדם היעילות, המסומן בראשי התיבות C·O·P (Coefficient Of Performance), משקף את היחס בין תפוקת המזגן לבין צריכת החשמל שלו. ערך C·O·P גבוה מעיד על יעילות גבוהה. במכון התקנים הישראלי אפשר לקבל דף הדרכה לצרכנים, שמפורטים בו נתוני תפוקה, צריכת חשמל ומקדמי יעילות מעודכנים לאוגוסט '93 של מזגנים בעלי תו תקן מתוצרת אמכור, אוז, אלקטרה, אלקו, אלקראלקטרה, אמקור, בלקור, עוצמה, פרג, קולד פיננס ותדיראן. אותם נתונים מפורסמים בדרך כלל גם בדפי המידע שמספקת כל חברה.

תפוקת המזגן נמדדת במכון התקנים לפי מדד B·T·U (British Thermal Unit) לשעה – מדד תרמי שערכים גבוהים שלו מצביעים על תפוקת מזגן גדולה. למזגן יש B·T·U שונה בקירור ובחימום. חשוב לציין שערך זה שונה מכוח סוס (אם כי אפשר לבטאו בערכי כוח סוס). לשם השוואה פשוטה יותר בין מזגנים שונים רצוי להשתמש במדד זה, המופיע בטבלאות של היצרנים.

בחירת מזגן בעל תפוקה מסוימת תלויה בדרך כלל בגודל החלל שרוצים למזג. להלן דוגמה לעוצמות מזגן הנדרשות לקירור חללים בגדלים שונים, כפי שהן מופיעות בדף הדרכה ללקוח של אחת החברות:

9,000–10,000 B·T·U – מתאים לחדר שגודלו עד 15 מ"ר.
12,000–15,000 B·T·U – עד 23 מ"ר.
18,000–19,000 B·T·U – עד 35 מ"ר.
21,000–24,000 B·T·U – עד 45 מ"ר.
27,000–29,000 B·T·U – עד 55 מ"ר.

גודלו של החדר שאותו מבקשים למזג הוא רק אחד השיקולים בבחירת המזגן. לדברי גוטמן, רמת הבידוד של החדר חשובה עוד יותר בקביעת רמת התפוקה הנדרשת מהמזגן. אם, למשל, מדובר בחדר עם תקרת רביץ, שאינה מונעת יציאה של חום או קור, יש להתקין מזגן בעל תפוקה גבוהה יותר. עם זאת, אומר גוטמן, עדיף להשקיע בבידוד מאשר לשלם יותר בעד מזגן עם תפוקה גבוהה יותר ובעד החשמל שהוא צורך.

גורמים חשובים נוספים הם כיווני האוויר של הדירה (דירה הפונה למערב, למשל, חשופה לשמש בשעות אחר הצהריים ולכן המזגן בה זקוק לתפוקה גבוהה יותר בקירור), וכן המרחק של הדירה מן הגג או מן הקרקע – כשיש בבית מרתף, או כשהדירה קרובה לגג, כדאי לקנות מזגן בעל עוצמה מספקת שתמנע את יציאת האוויר למטה או למעלה.

החברות הגדולות נוהגות לספק שירות ייעוץ (לרוב בתשלום), שבו יועץ מטעמן, שהוא בדרך כלל בעל ידע טכני או איש מכירות ותיק, ממליץ על מיקום המזגן, תפוקתו וסוגו וקובע את הצעת המחיר. אם מתבצעת עסקה, מחיר הייעוץ מקוזז ממחיר המזגן. על פי ניסיונם של לקוחות, מומלץ לא לסמוך רק על המלצת היועץ של החברה. כדאי מאוד לבדוק אצל בעלי מזגנים מהי תפוקת המזגן שלהם ולהשוות את הנתונים אצלם (גודל החלל, כיווני אוויר, מיקום הדירה בבניין ובידוד) לאלה שבדירה שבה רוצים להתקין מזגן חדש. בעלי המזגנים יוכלו להעיד, אם המזגן שברשותם אכן עונה על הדרישות.

יש אפשרויות רבות למיזוג חללים שונים. מזגני חלון הם הזולים ביותר, אך גם הרעשניים ביותר, כיוון שאין בהם הפרדה בין המנוע למאוורר. מזגן חלון אפשר להתקין רק בצמוד לקיר חיצוני, כדי שהאוויר והחום הנפלט מהמדחס ייצא החוצה. במזגנים מפוצלים מופרד המנוע, המוצמד לקיר חיצוני, מן המאוורר, שאפשר להתקין במקום הרצוי בדירה. בין שני חלקי המזגן מקשרת צנרת נחושת וכבל חשמלי.

לפי מידת השימוש ומבנה הדירה אפשר להתקין מזגנים מפוצלים תקרתיים, רצפתיים או עיליים (מותקנים בגובה ובתלייה הפוכה). פתח בגב המזגן המפוצל מאפשר למזג גם חדר נוסף, סמוך, על ידי פתיחת פתח בקיר המשותף.

לתדיראן ולמזגני אלפין יש מערכות מיזוג משולבות בעלות יחידה חיצונית אחת ושני מאווררים פנימיים – דו-מאייד (שיכול למזג ארבעה חדרים). כל אחד מהמאווררים מופעל באופן עצמאי. במערכת של תדיראן ניתן לפצל את תפוקת המנוע באופן לא שווה בין שני המאווררים, אם אחד מהם מיועד לחלל קטן יותר.

אפשרות אחרת למיזוג הדירה היא מערכת מיני מרכזית. המנוע מותקן בקיר חיצוני ואילו המאוורר נמצא באינטרסול או מעל התקרה וממזג את כל הדירה. המאוורר קשור דרך תעלות מבודדות לפתחי יציאה בכל חדר. אם רוצים למזג רק חלק מהדירה, ניתן לסגור חלק מפתחי היציאה, אך אי אפשר להקטין את התפוקה של המערכת (כמו גם שצריכת החשמל בעת ההפעלה תהיה תמיד הצריכה הנדרשת לקירור או לחימום של הבית כולו).

מנהל השיווק של אחת מחברות המזגנים שיבח באוזני את הדו-מאייד, אשר מקרר ארבעה חדרים וזול יותר ממערכת מיני מרכזית. אך לא תמיד זה כך. מזגני אלפין, למשל, מוכרים דו-מאייד בעל תפוקה של 24,300 B·T·U ב-6,323 שקל ומערכת מיני מרכזית בעלת תפוקה של 26,500 B·T·U ב-4,822 שקל (המחירים אינם כוללים תוספת של ממסר השווה המפשיר קרח).

מחירים

ככל שהמערכת כוללת יחידות רבות יותר, תפוקתה גדולה יותר, כך עולה מחירה. עלות התקנת מזגן לצרכן כוללת מחיר גלם, מס קנייה, מס ערך מוסף, הובלה והתקנה. חשוב להתייחס לכל אלו כשעושים סקר שוק. אם הצעת מחיר אחת נראית אטרקטיבית יותר, כדאי לבדוק אם לא חסר בה אחד המרכיבים. ראוי לפנות לכמה חברות ולבקש הצעת מחיר. לצרכנים גדולים, כמו חברות, כדאי לשאת ולתת גם עם נותן הצעת המחיר הגבוהה יותר, שכן כשמדובר במכירה בהיקף גדול, העשויה ליפול לידי המתחרים, עשויה חברת מזגנים להוריד מחירים.

התקנה

חברות המזגנים ממליצות להפקיד את ההתקנה בידיו של בעל מקצוע מומלץ ומוכר על ידי החברה שממנה רוכשים את המזגן. האחריות שנותנות החברות השונות על המזגן (בדרך כלל לשנה) אינה מכסה תקלות שנגרמו בזמן ההתקנה אם זו מבוצעת על ידי גורם שהחברה אינה ממליצה עליו. גד ליפשביצקי, מנהל המכירות של המזגנים המפוצלים של תדיראן, אומר כי חשוב לבדוק אם המתקין נותן אחריות להתקנה, כדי שיהיה למי לפנות במקרה של תקלה.

שירות

הדרך היחידה לבדוק את טיב השירות של החברה לפני הקנייה היא לשאול אנשים שכבר קנו מזגן מאותה חברה אם השירות מהיר ואמין ומהי מידת שביעות הרצון שלהם ממנו. חשוב גם לבדוק אם את השירות נותנת החברה המייצרת או חברת שירות בלתי תלויה, אומר ליפשביצקי. חברה בלתי תלויה תצטרך לשרת קודם כל לקוח לא מבוטח, כי ממנו תקבל תשלום. חברה הנותנת שירות למוצריה תטפל בלקוחות מבוטחים לפי סדר פנייה.

חידושים ושכלולים

התחרות הגוברת בין היצרנים מביאה לתכנון ולייצור של דגמים חדשים ומשופרים מדי שנה. הדגמים החדשים מתאפיינים בהקפדה על חומרי גלם ועיצוב, בפעולה שקטה ובהפעלה נוחה.

החידוש הגדול של השנה הוא שלט רחוק בעל צג דיגיטלי שמאפשר הפעלת המזגן מרחוק ותכנות של פעולתו. ישנן גם מערכות למדידה על פיזור אחיד של הטמפרטורה בכל החלל ומערכות לשמירה על טמפרטורה אחידה בזמן הקירור. יש מזגנים עם מערכות הגנה פנימיות השומרות על חלקי המזגן במטרה להאריך את חייו ולהגדיל את אמינותו. מזגנים רבים כוללים מפשיר קרח (De-Icer), המאפשר פעולה של המזגן גם במזג אוויר חורפי סוער.

חידוש נוסף שהיצרנים מתהדרים בו הוא שעון תזמון (טיימר) בעל תכנות מראש לזמן ארוך ובעל זיכרון ששומר על התכנות גם במקרה של הפסקת חשמל. יש מזגנים עם תוכנית שינה: בתוכניות מסוג זה, הטמפרטורה עולה במשך הלילה (בקירור) או יורדת (בחימום). חידוש אחר הוא השהיית מדחס אוטומטית, המונעת צורך להמתין בין הכיבוי להפעלה מחדש. יש מזגנים עם אפשרות למעבר אוטומטי מקירור לחימום בטמפרטורה שבוחר המפעיל, אבל מי שעובר ישירות מחימום לקירור בלי ליהנות ממזג אוויר נוח בלי מיזוג.

עוד חידוש: שלט טלפתי של "פנטהאוס אלקטרה", שנמצא גם באלקו "היי טק 2". חיישני הטמפרטורה אינם נמצאים במזגן עצמו אלא בשלט, ולפיכך המזגן מקבל מידע על הטמפרטורה במקום שבו נמצא השלט ולא בסביבתו שלו.

תדיראן הזולה משווקת את דגמי TFE, מזגנים מפוצלים עיליים קטנים במיוחד (אורך 820 מ"מ, גובה 320 מ"מ, עומק 170 מ"מ), בעלי תפוקה של 9,000 ו-12,000 B·T·U לשעה, המתאימים לחדרי שינה, לחדרי ילדים ולמשרדים קטנים.

שני חידושים של אמקור: האחד – מזגן מפוצל נייד שהתקנתו אינה דורשת עבודות טכנאים ואינה כרוכה בשבירת קירות. החידוש האחר – מערכת אבחון תקלות המותקנת במזגן ומשדרת מידע לצג. המערכת תודיע, למשל, שהמסנן מלוכלך. המידע יעזור למשתמש לאתר תקלה קלה שהוא יכול לתקן בעצמו וגם לאיש שירות במקרה של תקלה חמורה יותר.

שם הדגם	תפוקה בקירור ב-B.T.U/H	מקדם יעילות בקירור ב-c.o.p	בשקלים מחיר כולל מס קנייה ומע"מ
עוצמה EZM 225	23,000	2.27	4,500
אלפין ALX25	21,720	2.27	4,816
תדיראן 6X250M	23,000	2.59	5,495 כולל הובלה
אלקטרה PM6	23,600	2.49	5,890
אמקור MFR 25	23,300	2.38	6,202 כולל הובלה
אלקרהייט EWM 28	24,710	2.43	6,450 כולל הובלה

נתוני המזגנים לקוחים מדף ההדרכה של מכון התקנים

גבינות שאפשר לחתוך בסכין

טעמים

דניאל רוגוב

לפני כשנתיים וחצי, כאשר מחלבת שטראוס הוציאה לשוק את גבינת השמנת "סימפוניה", היתה זו הפעם הראשונה שיוצר כאן גבינת שמנת אמיתית בנוסח אמריקאי. בניגוד לרוב גבינות השמנת מתוצרת מקומית, שהן נוזליות למחצה, "סימפוניה" מוצקה, בדומה לגבינת "פילדלפיה" האמריקאית, ואפשר לחתוך אותה בסכין. זאת ועוד, הגבינה חלקה לחלוטין, עשירה בטעם טרי ואידיאלית למריחה על כל לחם או מצייה. אכלתי מגבינה זאת פעמים רבות, ומעולם לא התאכזבתי מאיכותה הגבוהה.

באחרונה הוציאה תנובה את "פלורידה", הגרסה שלה לגבינת שמנת אמריקאית. במבט ראשון, הדמיון בין שני המוצרים ניכר. שתי הגבינות משווקות בקופסאות של 200 גרם, בשתיהן תכולת שומן של 30% ושתיהן מכילות מחצית הקלוריות שבחמאה או במרגרינה. אולם במבט נוסף מתגלים הבדלים גדולים בין השתיים: בעוד ש"סימפוניה" הגבינה מעושרת בשמנת מתוקה, הרי ש"פלורידה" מעושרת בחמאה, ואם כי בשתי הגבינות יש מלח, הרי שרק ב"פלורידה" יש מייצב. אפילו צבען של שתי הגבינות האלה שונה במקצת: צבעה של גבינת "סימפוניה" לבן טהור ואילו ל"פלורידה" יש גוון צהבהב משהו.

חשוב יותר, אחרי סדרת טעימות הגעתי למסקנה שגבינת "פלורידה" עשירה פחות בטעמה, יבשה מעט יותר ומשאירה תחושה גרגרית בולטת ולא נעימה במיוחד על הלשון בשעת האכילה.

מחירן של שתי הגבינות זהה כמעט – כ-4.50 שקלים תמורת חבילה של 200 גרם. אני מעדיף בהחלט את "סימפוניה".

הפרעצל והבייגל

אחד המוצרים החדשים במרכולים נקרא "בייגל חיטה מלאה", אם כי השם הראוי לחטיפים שבאריזה הוא Pretzels. כל מי שהתגורר בניו יורק או בברלין יודע שבייגל הוא לחמניה קשה שנעשתה מגליל בצק שקופל לעיגול (עם חור במרכזו), נטבל במים רותחים ונאפה בתנור. קוטר של בייגל אמיתי יהיה תמיד עשרה ס"מ, עוביו ארבעה ס"מ וקוטרו של החור לא יעלה לעולם על סנטימטר אחד. לעומת זאת, הפרעצל יכול להיות ישר או מעוגל, דק כגפרור או עבה כבוהן. את הפרעצל אפשר לטגן או לאפות, לא טובלים אותו במים, הוא לא רווח כמו הבייגל ותמיד יהיה יבש ופריך ממנו.

למרות שם החברה ושמות המוצרים, המוסיפים של "בייגל את בייגל" אינם בייגלעך – הם פרעצלך. אבל אני מוכן למחול ל"בייגל את בייגל" על הבלבול הזה, שכן, כמו רבים ממוצריהם, המוסיפים החדשים מצוינים. הם מיוצרים על טהרת החומרים הטבעיים ויש בהם קמח חיטה מלא, שמן צמחי, לתת, מלח ושמרים. הם פריכים בדיוק במידה הנכונה, מכוסים מלח, טעימים ומהנים בכל הזדמנות כמעט.

אמנם תכולת הקלוריות של החטיפים האלה גבוהה (382 קלוריות ל-100 גרם), אבל שוחרי הבריאות יכולים להתנחם בידיעה שהם לא מטוגנים, לא מכילים חומרים משמרים וצבע מאכל מלאכותי ועשירים בסיבים תזונתיים. הקף שאפשר לאכול אותם כפי שהם, הם מתאימים מאוד לבירה קרה, יין לבן או משקאות קלים. מבוגרים אוהבי טעם וילדים ייהנו מהם במידה שווה. גם מחירם משתלם – 2.87 שקלים ל-200 גרם.

קפה חד־ממדי

בהודעה שהתלוותה לקפה "אספרסו הד", שהוציאה עלית לשוק, צוין שהקפה מיוצר כולו מפולי קפה ערביקה. ההגדרה הזאת נראית טפשית במקצת, שכן אף על פי שקפה ערביקה הוא זן משובח בהחלט, המתוחכמים והטובים ביצרני הקפה הבינו כבר לפני 150 שנה שקפה מזן אחד בלבד נוטה להיות חד־ממדי ומשעמם. אחרי כמה טעימות, הגעתי למסקנה שהקפה החדש של עלית חסר חיוניות וגוף, לא ארומטי דיו, חומצתי מעט מדי ולא עשיר וחזק מספיק. נראה גם שהקלייה נקייה לו קצת יותר מדי.

במחיר 8.75 שקלים ל-200 גרם, הקפה לא מספק תמורה טובה במחיר לכסף. טוב יעשה הצרכן אם ייכנס לאחת מחנויות הקפה של עלית ויזמין תערובת של פולי ערביקה, קולומביה וברזיל, בקלייה בינונית, לקפה משובח בטעם, בחוזק ובניחוח.

רטבים של שום

חברת מרינה, יבואנית מוצרי מזון, מייבאת באחרונה לישראל ארבעה מוצרי שום, כולם מהעיר גילרוי, בקליפורניה. בגילרוי מגדלים כל כך הרבה שום, עד שרבים מכנים אותה בירת השום העולמית. חברת "כריסטופר ראנץ'" הפכה את השום הזה למבחר גדול של רטבים.

המוצר הטוב היחיד בסדרה הזאת, לטעמי, הוא הרוטב המקסיקני המכונה Garlic Salsa. הרוטב מבוסס על עגבניות, בצל, שום, שמן סויה, שמן זית, מיץ לימון ועשבי תיבול. סמיכותו של הרוטב טובה והוא טעים וחריף בדיוק במידה המלמת בשרים בגריל וסלטים טריים. רוטב הפסטו שבסדרה, ובו שמן זית, ריחן, אגוזים, שום וגבינה, סובל ממחסור בבצובחים והוא מעט יבש מדי; רוטב השום, ובו חרדל, חומץ וביצים שלמות, דומה מדי למיונז מימי.

שני מוצרים נוספים של "כריסטופר ראנץ'": אחד מהם מוגדר על התווית כשום כתוש, האחר כזנגוויל קצוץ. שניהם נוחים לשימוש בבישול, אבל בניגוד לכמה מוצרים מתוצרת מקומית הקיימים בשוק, אין בהם לא שום טהור ולא זנגוויל טהור. בנוסף למרכיבים העיקריים יש בהם גם צירופים שונים של שמן סויה, חומצה לקטית, סירופ גלוקוזה וסודיום ביסולפיט.

פרט לסלסה, הטובה בהחלט, המוצרים האחרים בינוניים. אני סבור גם שמחיריהם מופרזים. בחנויות אפשר למצוא את הסלסה במחירים שבין 13.50 שקל ל-16 שקל למכל של 454 גרם; מחירו של רוטב השום, המשווק במכל של 397 גרם, דומה; 227 גרם פסטו עולים בין 16 ל-18.5 שקל. השום הכתוש והזנגוויל הקצוץ עולים בין 6.20 ל-7.50 שקלים ל-120 גרם.

אל תיתנו לשמש יד

דין פרוטה

לאה פורת

אחרי שנים של שטיפת מוח אינטנסיבית, הכל כבר יודעים שחשיפה לקרני השמש, ללא אמצעי מיגון ומעבר לזמן סביר, מזיקה לבריאות. למרות זאת, רבים ממשיכים בפולחן השיזוף או שוהים זמן רב מדי בשמש בלי אמצעי מיגון (על פי מחקר מ-1991 של המרכז הארצי לבקרת סרטן בקופת חולים הכללית, רק 50% מהרוחצים בים משתמשים בתכשירים מסנני קרינה אולטרה־סגולה). האגודה למלחמה בסרטן בארה"ב פירסמה בתחילת השנה בביטאונה אזהרה חד־משמעית לציבור האמריקאי, שכל מי שאינו רוצה להסתכן בהתפתחות של סרטן העור צריך להגן על עצמו מפני קרני השמש. אחד האמצעים העיקריים לכך הוא שימוש בתכשיר מסנן קרני שמש בעל מקדם הגנה 15 ומעלה.

המידע העדכני על אמצעי ההגנה השונים מפני קרני השמש, המובא כאן, מבוסס על דבריהם של ד"ר זהבה לבר, רופאת עור בכירה המנהלת את מרפאת העור בבית החולים הדסה בירושלים, וד"ר אלי פישר, כימאי והבעלים של מפעל פרמצבטי. עוד הוא שואב מפרסומים של האגודות למלחמה בסרטן בישראל ובחו"ל.

בראש וראשונה יש להימנע ככל האפשר מחשיפה לשמש בין השעות 10.00–16.00, ולתכנן את הבילוי בחופי הרחצה בשעות אחרות. חשוב גם לציין, שהנזק מקרינה של "שיזוף ללא שמש" במכוני יופי מקביל לנזק מקרני השמש, ולכן מחייב אותם אמצעי הגנה.

בעת השהות בשמש – בכל שעות היום – יש לנקוט את האמצעים הבאים:

- לכסות את הגוף ככל הניתן בלבוש, לרבות כובע.
- להרכיב משקפיים המסננים את מעבר הקרניים האולטרה־סגולות.
- למרוח את אזורי העור הגלויים לשמש במסנן קרינה עם מקדם הגנה 15 ומעלה.
- להרבות בשתייה.
- להעדיף מקומות מוצלים.

באשר למסנני הקרינה יש המבלבלים אותם בטעות בתכשירי שיזוף: תכשיר מסנן קרינה מכיל חומרים הסופגים חלק מקרני השמש או מחזירים את הקרניים המגיעות לעור וכך מקטינים את הנזק הנגרם לגוף. הקרניים האולטרה־סגולות מורכבות מקרני UVA, UVB ו-UVC. סוגי הקרינה המזיקים ביותר הם UVA ו-UVB. מספר מקדם ההגנה (SPF), שמבטא את ההגנה מפני קרני UVB בלבד, משקף את היחס בין זמן החשיפה לשמש, הגורם אדמומית לעור המוגן על ידי תכשיר מסנן קרינה, לבין הזמן שאדמומית נוצרת כשאין מגינים על העור. מי שעורו אינו מוגן ומופיעה אדמומית בתוך 10 דקות, למשל – אם ישתמש בתכשיר הגנה עם מקדם 15, יהפוך עורו אדום רק אחרי 150 דקות.

בשוק מצויים תכשירים עד מקדם 45. על פי המומחים האחרונים, מקדם הגנה 15 מתאים לרוב האנשים, תכשירים בעלי מקדם הגנה נמוך יותר אינם יעילים דיים. תכשירים עם מקדמים גבוהים יותר (30–45) מתאימים לבעלי עור רגיש במיוחד: לבקנים, או כאלה שבני משפחתם, או הם עצמם, סבלו מגידולים בעור. מי שיש לו ספקות לגבי התכשיר המתאים לו ייטיב לעשות אם יתייעץ עם רופא עור.

על פי המלצות האחרונות של רופאי העור, יש להשתמש בתכשיר בכל פעם שיוצאים לשמש: לא רק כשיוצאים לים, לבריכה או לטיול, אלא גם כשעורכים קניות או נוסעים לעבודה.

הדברים נכונים גם, ובעיקר, לגבי פעוטות. לעתים הם שוהים כמה שעות בחצר הגן וקרני השמש מגיעות לעורם העדין. מומלץ איפוא למרוח את כל חלקי גופם החשופים בתכשירים עם מקדמי הגנה גבוהים (20 או 25, למשל). יש לזכור שנזקי השמש מצטברים מגיל ינקות. עברו הימים שבהם האמינו כי "אמבטיית שמש" טובה לבריאותו של התינוק. הוא מקבל די מנות שמש גם בלי "טיגון" שכזה. ולא זו בלבד: מחקרים גילו שהנזק המצטבר של הקרינה הוא בעיקר מגיל ינקות עד גיל 20. הזלזול של צעירים באמצעי הגנה מסוכן במיוחד.

עוד ידוע היום, כי הנזק מן הקרינה נוצר לא מהרגע שהעור נצרב, אלא עוד לפני כן. דחיית השימוש בתכשיר עד לאחר שהעור נעשה אדום לא תבטל את הנזק שכבר נגרם. בשהייה ממושכת בשמש יש לחזור ולמרוח את העור בתכשיר ההגנה.

רצוי לבחור מסנן שעל התווית שלו מצוין שהוא מגן מפני קרינה אולטרה־סגולה מסוג A ומסוג B (UVA ו-UVB). שחיינים ומתרחצים בים ובבריכה רצוי שישתמשו בתכשיר עמיד במים (Water Proof) – פירושו שהתכשיר עמיד 80 דקות במים ו-Water Resistant – 40 דקות. באחרונה יצא לשוק תכשיר חדש של ד"ר פישר, שעל התווית שלו מצוין שהוא עמיד במים במשך שש שעות.

מי שסובל מבעיות של אלרגיה בעור, כדאי שישתמש בתכשירים היפואלרגניים, ביניהם מוצרים של רוק, קליניק וחלק מסדרות תכשירים של ד"ר פישר. באחרונה משווקים תכשירים שהחומר מסנן הקרינה שלהם הוא מינרל טבעי שנקרא טיטניום דיוקסיד, השם המסחרי שלו הוא "מיקרו פיגמנט". לד"ר פישר יש כמה תכשירים שהחומר המסנן שלהם הוא על בסיס טיטניום דיוקסיד בלבד. חברת "פיץ באיין" משלבת את החומר הזה עם מסנן רגיל שמוסיף הגנה לעור. עוד חידוש יחסי הוא תכשירים ללא חומר שומני (Oil Free) המתאימים לבעלי עור שמן, לצעירים שסובלים מאקנה ולספורטאים שמטבע עיסוקם מזיעים הרבה.

יש בשוק לפחות תריסר חברות המשווקות תכשירים מסנני קרניים. מרביתן מחו"ל, אבל רוב התכשירים הנמכרים כאן הם דווקא מתוצרת הארץ. החברה המובילה היא ד"ר פישר (על פי הערכה, היא משווקת כ-70% מהצריכה בארץ), המייצרת גם בשביל חנויות "בודי שופ" המשווקות את המוצרים תחת השם "בודי גארד". חברה ישראלית נוספת שהחלה לפעול בשוק השנה היא "אהבה". המפעל שלה נמצא במצפה שלם ליד ים המלח ושותפים לו גם הקיבוצים עין גדי וקליה. מסנני הקרינה של החברה מיוצרים לפי נוסחה באיטליה, אבל לדברי מנהלת השיווק, רונית צלניק, הם מיוצרים על פי מרשמים ובהשגחה של "אהבה" בארץ.

החברות הזרות שמשווקות כאן הן פיץ באיין (לדברי אנשי החברה, היא סיפקה בשנה שעברה תשעה אחוזים מהצריכה), הוואיאן טרופיק, רוק, קליניק, קלרינס, לנקסטר, ג'ונסון, גבז'ול סי ביוטי, רבלון, יובנה, סיסלי, ססנדל, אייל אוף אר־ליי. טווח המחירים רחב מאוד ובמקרה של תכשיר בעל מקדם הגנה 15 הוא נע בין 17.80 ל-110 שקל. לא תמיד יש הצדקה לשלם את המחיר הגבוה דווקא.

תקוע עם תקעים ישנים

תגובות

ברצוני להעיר על הכתבה בעניין הדרישה לתשלום בעד החלפת טלפון חוגה בטלפון לחצים ("אפליה בין לקוחות בזק", מדור צרכנות, 29.5) ועל תגובתו של דובר בזק, זכריה מירוצקי ("עלות מחיר היגם", מדור צרכנות, 4.6).

ראשית, בניגוד להצהרתו של מירוצקי, אני יודע, מניסיון אישי, שחברת בריטיש טלקום הבריטית מחליפה טלפון רגיל לטלפון צלילי ללא תשלום וללא שינוי בדמי השימוש התקופתיים.

שנית, לפני כשנה עברתי לגור בבית חדש שיש בו שקעי טלפון המכונים "שקעים בריטיים". ברשותי היו שני מכשירי טלפון חוגה עם תקע ישן (עגול). פניתי למשרדי בזק בחדרה בבקשה להחליף את התקעים העגולים בתקעים בריטיים. במקום למלא אחר בקשתי, נדרשתי להחליף את המכשיר עצמו במכשיר צלילי – תמורת תשלום מלא. כלומר, יש ברשותי שני מכשירי טלפון תקינים של בזק, אשר שילמתי תמורתם ואני מרוצה מתפקודם, אבל בזק מנסה לאלץ אותי לקנות אחרים במקומם.

דוד לחרום
בנימינה

פרטיותו של מי נפגעת?

לא הצלחתי להבין פרטיותו של מי נפגעת כתוצאה מהשירות 42 החדש של בזק ("פגיעה בפרטיות", צרכנות, 12.6) – של המתקשר, שהודות לשירות החדש הופך בעצמו יעד להתקשרות, או של האדם שאליו התקשר ואשר יכול לאתרו באמצעות שירות 42?

אמנם אני רוצה שיגנו על הפרטיות שלי, ואני כועס כאשר הצד השני לא מזוהה. לפעמים קורה שמישהו מתקשר אלי בטעות, שומע קול לא מוכר וטורק את השפופרת ללא התנצלות. האם על הפרטיות שלו רוצה עו"ד אורנה רוזיש להגן? אם כן, אני לא רוצה להיות מוגן על ידה. אגב, מדוע הרשות להגנת הצרכן לא מגינה על הלקוחות מפני הטרדות של משאלים טלפוניים?

אברהם ד' מוקס
רעננה

נס בתחנה המרכזית

לפני זמן מה קניתי במרכול "זול וזול" של רשת קראוס, בתחנה המרכזית החדשה בתל אביב, חולצה ב-25 שקלים. הנחתי שזאת חולצה עם שרוולים ארוכים, כיוון שהמחיר היה דומה למקובל ברוכלי השוק בעבור חולצות מהסוג הזה.

כשהגעתי הביתה, התברר לי שקניתי חולצה עם שרוולים קצרים. החלטתי להחזירה, והכנתי את עצמי לוויכוח קשה עם מנהל הסניף, שבמקרה הטוב יסכים לזכות אותי בסכום הקנייה.

להפתעתי, הזבנית הסכימה מיד להחזיר לי את מחיר החולצה במזומן, למרות ששילמתי בעבור החולצה בכרטיס אשראי. כל העניין נמשך פחות מחמש דקות, והותיר אותי פעור פה.

יונתן פלד
מעברות

נמצאה המעטפה האבודה

ב-24 במאי שילשלתי בטעות לתיבת הדואר מעטפה שהכילה מסמכים חשובים ולא נועדה למשלוח בדואר (לא צוינה עליה כל כתובת). כשהתבררה לי טעותי, התקשרתי למוקד העירוני; האדם בצד השני של הקו הבטיח לנסות לטפל בעניין.

לאחר זמן קצר קיבלתי שיחה טלפונית ממפקח הדואר שביקש פרטים נוספים. בעקבות השיחה הגיע לביתי שליח מיוחד עם המעטפה. הטיפול המסור של רשות הדואר והמוקד העירוני בתל אביב מעיד על כך שגם מוסדות ציבוריים יכולים לתת שירות ראוי.

חי שרון
תל אביב

هكذا من الأصل

שוק ההון

עורך גיא רולניק

לידר

הנפקת רימון טיולים בוטלה. ביום ששי שעבר הודיעה חברת רימון טיולים, כי בעקבות הודעת מנהלי ההנפקה – דיסקונט חיתום – היא נאלצת לבטל את ההנפקה, שהיתה מתוכננת להיום.

לאומי: רכיב מנייתי של 25% למשקיע הסולידי. כלכלני בנק לאומי וגם אלו של בנק הפועלים חוזים, כי בעתיד הקרוב תימשך מגמת התנודתיות החריפה שמאפיינת את שוק המניות בתקופה האחרונה.

בסקירה השבועית של בנק לאומי מביאים כלכלני הבנק את חילוקי הדעות בין הטוענים כי שערי המניות יעלו ובין אלה הצופים כי השוק לא יעלה ואף עשוי לרדת עוד יותר בטווח הקצר. הראשונים "מוצאים תימוכין בטענות הבאות: המשק מצוי בתוואי צמיחה משמעותית שטרם גולמה במלואה בשערי המניות; עקב המצב בבורסה, חלק ניכר מכספי החברות יושקעו בהשקעות ריאליות – גורם שעשוי להיטיב עם שיעורי צמיחת התוצר; 'אברמוביץ'' זו המלה שאהבה במיוחד ומתוכרת רבות על ידי פעילים בשוק בהקשר לירידות החדות בשערי המניות שמעבר לרמה 'מסוימת' אינן מוצדקות כלכלית.

"לעומת אלו ישנם גורמים אחרים הצופים כי השוק לא יעלה ואף עלול לרדת עוד בטווח הקצר. תסריט זה מבוסס על הטענות הבאות: עליית המדד בין חודש מאי בשיעור גבוה מהצפוי בשנית, עלולה לגרור בעקבותיה עלייה נוספת בשיעור הריבית; ירידה ברווחי הבנקים של החברות, המשתקפת בדו"חות לרבעון הראשון של 94', בהשוואה לרבעון המקביל אשתקד, וציפייה כי הרווחיות תמשיך לרדת גם ברבעון השני.

"להערכתנו, בטווח הקצר רמת הסיכון בשוק גבוהה יחסית ולפיכך אנו ממליצים על רכיב מנייתי של עד 25% בתיק ההשקעות של המשקיע הסולידי. עם זאת, עקב הירידות האחרונות קיימים כיום בשוק ניירות ערך אטרקטיביים, העשויים להניב תשואה עודפת בטווח הארוך יותר".

כלכלני בנק הפועלים שמים דגש על הצדדים השליליים שעשויים להשפיע על השוק. גם הם מציינים את המדד הגבוה יחסית, שאליו מצטרפים גורמים נוספים: "הגירעון המסחרי של ישראל רשם במאי עלייה של 34% לעומת דצמבר 93', והסתכם ב-809 מיליון דולר; המשבר בקופ"ח הכללית ואי השקט ביחסי העבודה עדיין נמשכים (מאז פרסום הסקירה נודע, כי שביתת עובדי המינהל והמשק בקופ"ח הסתיימה); בנוסף, במישור המדיני עדיין לא רואים פריצה נוספת, כמו גם במישור הפוליטי".

"לאור האמור לעיל, נראה כי יקח זמן עד אשר תחזור הבורסה למסלול 'נורמלי', כך שתנודות השערים צפויות להימשך. בינתיים, יש להערכתנו, לנצל את הזמן בעיקר בפעילות כנגד המגמה – כלומר, לרכוש מניות הנסחרות ברמות מחירים סבירות".

מועדים בבורסה

19.6	תדיראן צריכה אג"ח א –	הפסקת מסחר, פדיון 30.6.94.
20.6	תדיראן צריכה אג"ח א –	יום המרה אחרון.
23.6	מלונות הים התיכון –	אקס דיווידנד 112%, תשלום 25.7.94.
26.6	מרסבניקה –	אקס הטבה 20%, הקצאה 30.6.94.
27.6	כמיפל –	אקס דיווידנד 7.71%, תשלום 18.7.94.
28.6	משכן אג"ח 40 –	אקס פדיון חלקי, תשלום 27.7.94.
	יום מסחר אחרון באופ' –	עשות 1, לוניק בניין 1, פמס 1, מפעיל 1,
	מימוש אחרון 30.6.94 –	אמיניקול 1, ליוד א, ריג 1, אגת 1,
	–	אלוני חץ 2, בינלאומי 1, רסקו 2, צור 3,
	–	צור 6, ירושלים 3.
30.6	פועלים הנפקות 18 –	אקס פדיון חלקי, תשלום 29.7.94.
	תדיראן צריכה אג"ח א –	פדיון סופי.

• מקור: בנק המזרחי

האם שוק ההון התבגר?

כן

1. השוק התבגר, כי היום אנחנו מודעים למרבית החוליים, הפגמים והעיוותים שלו. כמובן שהאינטרסנטים ממשיכים לטעון כי "הכל בסדר". הם ממשיכים להסביר מדוע אסור להטיל מס, מדוע הגילוי הנאות מופרז, מדוע צריך לייצור את רשות לניירות ערך ומדוע "החקירות הורסות את השוק". אבל יש ציבור גדול שמבין, כי צריך להתעלם מהאינטרסנטים ולהמשיך לשפר את שוק ההון.

השוק התבגר, כי רמת הידע של הציבור הרחב בכלל והסקטור העסקי בפרט בתחומי שוק ההון – גבוהה בהרבה מבעבר. וככל שיש יותר ידע – יש יותר ביקורת ופיקוח. השוק התבגר, כי למרות גלי הגאות והשפל שגורמים לחלק מהשחקנים לטעון כי הזיקה של המניות לעולם הכלכלי – קלושה, הרי עדיין ברור למרבית השחקנים, כי הכלכלה היא שקובעת לאורך זמן את מחיר כל אחת מהמניות. ולכן כל הגופים בשוק ההון מקדישים יותר ויותר משאבים לניתוח ומחקר.

2. השוק התבגר, כי למרות בעיית הריכוזיות הגבוהה של הבנקים בשוק ההון – המגמה היא של ביזור. יש הרבה יותר שחקנים פרטיים ואלה נוגסים באיטיות אך בהתמדה ב"מפלצות" הבנקאיות. השוק התבגר, כי הציבור מתחיל להעביר נתחים גדולים והולכים מכספו מקרנות הנאמנות הבנקאיות לפרטיות. זאת לאחר שאלה האחרונות הציגו לאורך שנים תשואות עודפות. מאז תחילת השנה נפדו מקרנות הנאמנות הבנקאיות כ-3 מיליארד שקלים. באותה תקופה גייסו הקרנות של הברוקרים הפרטיים כ-200 מיליון שקל. השוק התבגר, כי תחום ההנפקות יוצא בהדרגה מהבנקים לשוק הפרטי, והמגמה היא של יציאת תחומים נוספים מהבנקים.

3. השוק התבגר, כי יש לנו שוק מעו"ף. השוק הזה זוכה בחודשים האחרונים לביקורת מצד שדרות גדולות של משקיעים. אבל הביקורת הזו לא מבוססת ברובה. בטווח קצר ובשוק קטן יחסית כמו שלנו ניתן להשתמש בשוק הנגזרים למניפולציות. אבל – הטענה כי המעו"ף הוא שהפיל את המניות היא חסרת בסיס ומגוחכת להיגיון. לשוק המעו"ף יש תרומה גדולה להתבגרות שוק ההון הישראלי. הוא מעמיד בפני המשקיע הישראלי כלים המאפשרים ניהול השקעות טוב יותר. הוא מאפשר גמישות גדולה, הקטנה וגדול של סיכונים וכמובן, גם נטילה של סיכונים גבוהים.

השוק התבגר, כי כאשר יש לנו שוק מעו"ף כבר לא קיים המצב המעוות, שבו לכל השחקנים יש תמיד אינטרס אחד בלבד – שהשוק יעלה. כאשר יש דרך להרוויח, הרבה, בשוק יורד – יש מגוון גדול יותר של דעות. יש יותר רציונאליות בשוק.

4. השוק התבגר, כי למרות שבכד"ם יש מניות רבות שהתגלו כ"מלכודות" בימים אלה – עדיין יש קבוצה גדולה של מניות שבהן ניתן היום לקנות ולמכור מניות בכמויות. שוק זה הרבה יותר רחב וסחיר משהיה אי פעם. גם בתקופות גרועות, כמו הימים האחרונים, יכולים קונים ומוכרים במניות הכבדות והמוכרות לפעול.

5. השוק התבגר, כי בחודשים האחרונים אנו רואים שהמשקיעים לומדים "להדר" במהירות חברות שמציגות תוצאות גרועות. עשרות מניות של חברות מאכזבות נחתכו תוך ימים ספורים בעשרות אחוזים כשהציגו תוצאות מאכזבות או בשורות רעות. הקופות, הקרנות ומנהלי התיקים לומדים, שכדאי להיפטר במהירות מניירות גרועים, כי קשה לחכות אותם לאורך זמן...

6. השוק התבגר, כי נגמרו הימים היפים של מנהלי קופות הגמל, שבהם הם קנו ומכרו מניות במחשכים. מעתה הם צריכים לדווח לעמיתים על המניות שרכשו להם. יש להניח, כי ההתבגרות בתחום זה רק התחילה. הצעד הבא יהיה לכפות על קופות הגמל את רמת הדיווח הנדרשת מקרנות הנאמנות.

7. השוק התבגר, כי יש לנו היום רשות ני"ע מסוג אחר לחלוטין. רשות שעשתה מהפכה כמעט בכל התחומים של שוק ההון. השוק התבגר, כי התשקיפים היום הרבה יותר מפורטים וברורים. כל רמת הגילוי הנאות והדיווח של החברות הציבוריות עלתה בהתמדה. השוק התבגר, כי רשות ני"ע יצאה למלחמת חורמה בשחיתויות בגופים המוסדיים ובקהילת הברוקרים.

השוק התבגר, כי לראשונה יש פחד אמיתי בכל שדרות שוק ההון מידה הארוכה של הרשות. השוק התבגר, כי היקף הפשיעה בבורסה חייב להצטמצם נוכח אפקט ההרתעה של הצעדים האחרונים. השוק התבגר, כי מי ממנהלי הבנקים, קרנות הנאמנות ומנהלי התיקים שנוגע בכספי הלקוחות בזלזול או בהפקרות – לומד כי העונש עלול להיות כואב ויקר.

8. השוק התבגר, כי המשקיעים "הקטנים" ו"המוסדיים" לומדים להשתמש בכלים שהעמיד להם החוק לעמוד על זכויותיהם. הם לומדים להגיש תביעות ייצוגיות נגד חברות שגנבו/רימו/נכשלו/הסתירו. למרות ששום תביעה עדיין לא אושרה כייצוגית ובוודאי שלא הגענו לפסק דין – התובענה הייצוגית היא שוט אמיתי, המאיים מעל ראשם של בעלי השליטה בחברות, מנהליהן ורואי החשבון שלהן. בעתיד, יש להניח, יוגשו תביעות כאלה גם נגד מנהלים של קופות גמל וקרנות נאמנות.

9. השוק התבגר, כי הוחל מוסד "האסיפה הכללית של בעלי המניות" להתמלא תוכן. התיקונים לפקודת החברות – המאפשרים לבעלי מניות המיעוט לשדר לבעלי עניין הצבעות שונות – הפכו לכלי אמיתי. משקיעים מוסדיים החלו להופיע באסיפות כלליות ולהצביע נגד אופציות, שכר, בונוסים ועסקות בעלי עניין שונות.

בקרוב, עם אישור החוק החדש של קרנות הנאמנות – יהיו חייבות הקרנות להופיע באסיפות הכלליות ולדאוג לאינטרסים של בעלי היחידות. הבאות בתור הן קופות הגמל. גם אותן ייאלץ החוק להופיע בכל האסיפות ולדאוג לבעלי העמיתים.

10. השוק התבגר, כי זה תהליך בלתי הפיך. התרחבות המשק, הרפורמות בכל שאר התחומים הכלכליים והחשיפה הגוברת לעולם הרחב – כל אלו הופכים את התבגרות שוק ההון הישראלי לבלתי הפיכה. התהליך איטי ומתסכל – אבל כל עוד אנחנו מודעים ומרגישים את המגמה – מצבנו טוב.

לפתע נראה שכל הדיבורים על השתכללותו, התמקצעותו והתבגרותו של שוק ההון הישראלי – היו יפים לימי גאות. וכשהשוק משנה את כיוונו מתברר כי זה אותו בלוף ישן, רק בשינוי אדרת. התמוטטות השוק, המפנה השלילי ברווחי החברות, פרשיות השחיתות בגופים המוסדיים ואצל מנהלי התיקים, התנהגות הבנקים בימי שיא הגאות והשפל – כל אלה ותופעות אחרות יצרו אצל רבים תחושת אכזבה. האם השוק התבגר? בסופו של דבר אנו מאמינים שהתשובה חיובית. מאמינים או רוצים להאמין?

לא

1. השוק לא התבגר, כי למרות שהיו לנו הזדמנויות מצוינות להטיל אחת ולתמיד מס על הבורסה – הפוליטיקאים והאינטרסנטים שוב עשו יד אחת לשימור העיוות הזה. הפטור ממס הוא אחד הגורמים העיקריים לשורת החוליים של שוק ההון הישראלי. פטור ממס על הבורסה מעוות את הקצאת המקורות במשק, ו"הקצאת המקורות" הזו היא כבר לא מונח אקדמאי תיאורטי. תסתכלו מסביב, כיצד זרמו בשנתיים האחרונות מיליארדי שקלים מכספי הציבור אל חברות זבל שהונפקו בעשרות לבורסה. תסתכלו כיצד החברות שגייסו כסף בקלות ניתבו אותו פעמים רבות להשקעות כושלות אחרות. הפטור ממס מושך אל הבורסה מעגלי משקיעים שהסיבה היחידה או העיקרית שהם מנתבים את הכסף אל המניות – הוא העדר צורך בדיווח לשלטונות המס. הפטור הזה הוא אחת הסיבות המאפשרות את כל המניפולציות, שחיתויות, הרצות, חילוצים ושאר קומבינציות פליליות אחרות. הפטור ממס הוא אחת הסיבות לכך שרוב החברות אינן מחלקות עדיין דיווידנדים. וזו הנקודה הבאה.

2. השוק לא התבגר, כי למרות שמספר החברות היכולות לחלק דיווידנד גדל בשנים האחרונות – עדיין רק קומץ עושות זאת בצורה סדירה. השוק לא התבגר, כי בהעדר מדיניות דיווידנד במרבית החברות – הקשר בין השווי הכלכלי של החברות לבין שווי השוק – נחלש. השוק לא התבגר כי כל עוד לבעלי השליטה בחברות אין מדיניות של חלוקת הרווחים עם המשקיעים – יש סיכוי טוב שבסוף היום הרווחים יזרמו לכיס המנהלים ובעלי העניין.

3. השוק לא התבגר, כי המשקיע הישראלי "המוסדי" ו"הקטן" הוא עדיין משקיע פסיבי. כלומר – הדרך היחידה שבה הוא מגן על השקעתו היא מכירת המניות שברשותו. השוק לא התבגר, כי המשקיעים המוסדיים עדיין לא דורשים מהחברות לחלק דיווידנד. הם ממשיכים לקנות מניות חברות שמנהליהן נוטלים משכורות ענק ללא קשר לביצועים. השוק לא התבגר, כי למרות כל ההנפקות, המניות שמכרו בעלי עניין והדילול המתמשך של בעלי השליטה – עדיין מבנה השליטה הממוצע בחברה הבורסאית לא מאפשר להשתלט עליה. השוק לא התבגר, משום שברגע שבעלי השליטה מתחילים לחשוש מאיבוד שליטה – הם מיד מקצים לעצמם מניות ואופציות בתנאים מועדפים. ככל שיהיו לנו יותר חברות שניתן יהיה להשתלט עליהן – הקשר בין השווי הכלכלי לבורסאי יתחזק.

4. השוק לא התבגר, כי מספר ה"כבפויות" של מנהלי תיקים, קרנות נאמנות וקופות גמל העושים שימוש בכספי הלקוחות להעשרת כיסם - רק גדל. החשדות נגד עובדי קופה"ג של דיסקונט ופועלים תופסות את הכותרות – אבל כולנו יודעים שלא רק הם "הריצו", וחילצו. בחודשים הקרובים, כשעוד ועוד לקוחות יתחילו להגיש תביעות נגד מנהלי תיקים וגופים מוסדיים, יתברר כי הרבה מאוד מקורבים וידידים "חולצו" בשנות הגאות האחרונות.

כל עוד הבורסה גאתה היה ביכולתם של הברוקרים והבנקאים המנהלים כספים "של אנשים אחרים" לתגמל על כספי המשקיעים כמעט באין מפריע. חיצונית – הכל נראה בסדר. אבל עכשיו כשהבורסה מתמוטטת – כל השחיתויות הללו נחשפות בהדרגה.

5. השוק לא התבגר, כי בחודשים האחרונים התברר כי יש הרבה מאוד מנהלי תיקים שניהלו מאות מיליוני שקלים בצורה לא מקצועית הגובלת בפלילית. כנראה שיש אלפי לקוחות של מנהלי תיקים שהפסידו במפולת האחרונה 60%, 70% וגם 90% מהכסף – לאחר שכספם הושקע בקומץ מניות, שנסחרו במחירים מופרזים.

6. השוק לא התבגר, כי הפרמטר העיקרי שעל בסיסו מבצעים רוב האנליסטים הישראלים את הערכות השווי שלהם – הוא מחיר השוק. הכישלונות המדהימים של חברות אנ.סי של כל"ל במניות כמו אראקום וגילתק הם שזכו לפרסום נרחב בתקשורת. אולם אנ.סי לא בודדה.

וגם אם מישהו סבור, כי המחירים בחלק מהמניות היום אינם מייצגים משהו כלכלי – ברור שהרבה מאוד הערכות אנליסטיות נכשלו בגדול בזיהוי המגמות בחברות. בעוד שהאנליסטים התווכחו ביניהם באלו שיעורים הן יצמחו – הציגו לבסוף החברות הפסדים, ויש כנראה כמה שעומדות בפני פשיטת רגל.

השוק לא התבגר, כי למרות הכל היקף המשאבים שמוקדשים לניתוח מקרו ומיקרו-כלכלי עדיין נמוך. זו אולי בעיה אינהרנטית בשל גודלו ואופיו של השוק – אבל זו עדיין בעיה.

7. השוק לא התבגר, כי ביצועי קרנות הנאמנות מתחילת השנה שוב מוכיחים כי לא היה ולו צדיק אחד בסדום. כל מנהלי הקרנות ממשיכים לדבוק בשיטה הישנה – "מוטב להפסיד עם כולם כשהשוק יתמוטט מאשר ללכת נגד המגמה בשוק גואה". מבין כל קרנות הנאמנות הגדולות – לא היה ולו מנהל קרן אחד שהשכיל לחסל פוזיציות במניות בנובמבר, דצמבר וינואר.

נכון, היו מנהלי קרנות נאמנות גמישות שהפסידו 15% וכאלה שהפסידו 40% – אבל למה אין לנו מנהל קרן אחד לרפואה שהלך נגד השוק?

8. השוק לא התבגר, כי בשנתיים האחרונות הנפיקו עשרות (אולי מאות) חברות שאין שום צידוק לרישומן בבורסה. חברות שהסיבה היחידה שהגיעו לציבור היא שמנהלי תיקים, קופות גמל וקרנות קנו מניות בלי אבחנה. חברות שהיחידים שזכו לבסוף מהפיכתן ל"ציבוריות" הם הבעלים, המנהלים, היזמים, היועצים ושאר גורמי הקופונים שהנפיקו אותן.

9. השוק לא התבגר, כי למרות שצמיחת הסקטור הפרטי בו בולטת – הבנקים ממשיכים לשלוט. הם מנהלים את הכספים הגדולים, הם מנפיקים את החברות והם גם אלה שסובלים מריבוי ניגודי אינטרסים.

10. השוק לא התבגר, כי עד להתמוטטות הגדולה השנה, מכרנו לכולם את התיאוריה שהשוק משתכלל, מתמקצע ומתבגר. ורק עכשיו כשהוא קורס – אנחנו מתחילים לפקפק בתיאוריה הזו.

השבוע שעבר – נתונים עיקריים

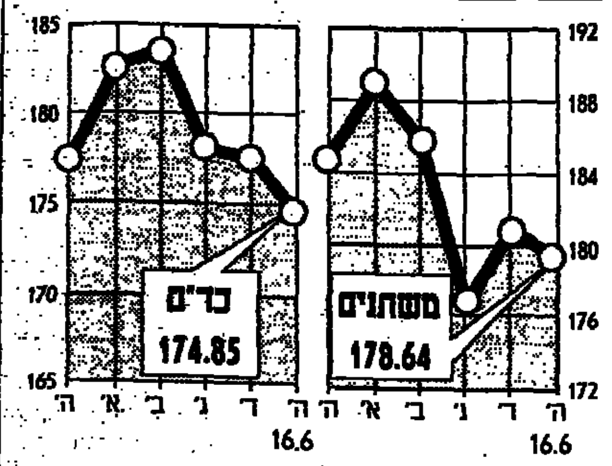

20 המניות הטובות והגרועות בשבוע שעבר

המניות הטובות	העלייה ב-%	המניות הגרועות	הירידה ב-%
1. דולון	+33%	1. טל כבלים	-38%
2. גורדון טכנו'	+33%	2. כץ תעשיות	-33%
3. יוניטבאר 1	+33%	3. זהבי	-22%
4. עמיגר	+27%	4. אוריאלי	-22%
5. קומטרנס	+25%	5. מיבטן זיל	-22%
6. כהן פיתוח	+24%	6. גרינברג	-21%
7. פרדס	+24%	7. אלישב	-21%
8. עורב	+21%	8. אורבית	-20%
9. יוניקורן 5	+20%	9. מרחב	-19%
10. מיטרני	+19%	10. אופנהיימר	-19%

• מקור: בנק הפועלים

קומטרנס – הערכת המנכ"ל הקפיצה המניה ב-25%

מניות חברת קומטרנס עלו בשבוע שעבר ב-25%. לפני העלייה נסחרה קומטרנס לפי שווי שוק של 5.7 מיליון דולר – רק 10% מעל הונה העצמי. באמצע השבוע פורסמה הערכתו של אלי קליגר, מנכ"ל החברה, כי הרווח התפעולי של החברה יכפיל עצמו ב-94' לעומת זה של 93'. עכשיו נסחרת קומטרנס לפי שווי שוק של 7.8 מיליון דולר ולפי מכפיל 14.2.

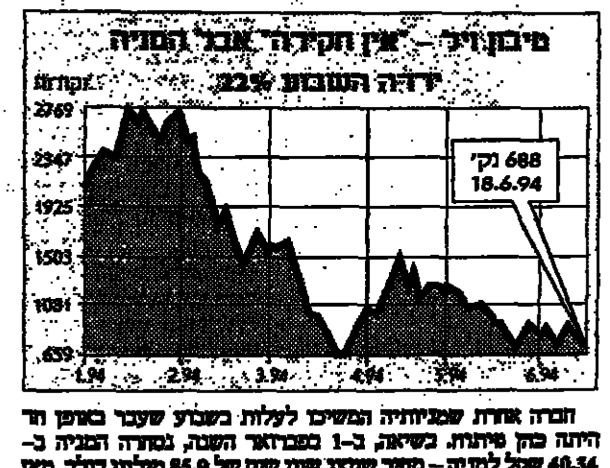

חברה אחרת שמניותיה המשיכו לעלות בשבוע שעבר באופן חד היתה כהן פיתוח. בשיאה, ב-1 בפברואר השנה, נסחרה המניה ב-40.34 שקל למניה – מחיר שייצג שווי שוק של 85.9 מיליון דולר. מאז ועד 7 ביוני התמוטטה המניה ב-87% והגיעה לשער של 5.36 שקל ושווי שוק של 11.4 מיליון דולר. בשבוע וחצי האחרונים עלתה המניה ב-50% והגיעה ל-8.08 שקל למניה ושווי שוק של 17.2 מיליון דולר. בשבוע וחצי אלה עלה מדד המשתנים ב-2.9% בלבד.

מניות חברת אורבית ירדו בשבוע שעבר ב-20%. בסוף השבוע העבירה אורבית הודעה על פיה זכתה בפרויקט של 3.25 מיליון דולר. מניה נוספת שירדה חדות בשבוע שעבר היתה מיבטן זיל. ההסבר לירידה טמון, אולי, בידיעות שהתפרסמו בשבוע שעבר, כי הרשות לניירות ערך חוקרת הרצה במניות אלה. בנק לאומי, שלקרנות שלו יותר עניין בחקירה, הודיע כי הרשות איננה חוקרת דבר הנוגע בו.

מחריף המשבר בבורסות האירופיות

בורסות בעולם

שי אבנית

למרות סימני ההתייצבות ביום ו', נצפו בבורסה של מילנו שלשום פנים מודאגות רבות, בתום אחד השבועות הקשים ביותר בחודשים האחרונים. תמונות דומות ניתן היה לראות גם בבורסות אירופיות אחרות – פרנקפורט, פאריס וציריך. נתונים מקרו כלכליים רבים העיקו על שוקי ההון, אך מתוכם בלטה בעיקר השפעת איגרות החוב המקומיות, שהוסיפו להישחק.

המשתנים העיקריים בשוקי האג"ח, שערי הריבית המקומית, נמצאים במגמת ירידה כבר תקופה ארוכה וצפויים להמשיך לרדת. בגרמניה למשל, מצפים בשוק להפחתת ריבית הדיפו בעוד 5 נקודות האחוז, לרמה של 5% בלבד. אולם בינתיים כבר אפשר לראות את הלחצים האינפלציוניים: גידול באמצעי התשלום בגרמניה, גירעון ממשלתי ענק באיטליה, והאירוע המשמעותי יותר של השבוע החולף – עלייה ניכרת במחירים בשוקי הסחורות.

מכפילים גבוהים מדי באירופה, ללא גיבוי כלכלי של ממש מאחוריהם, יוצרים לחצים להורדתם

מהגורם הפסיכולוגי לא ניתן להתעלם. באירופה רוקדים לפי החליל של ארה"ב, והדבר התבטא גם בשבוע החולף. כל הסוחרים והמשקיעים החשובים חזרו וציינו את ההשפעה השלילית שיש לצעדים בתחום של ממשלת ארה"ב על שוקי האג"ח באירופה. ההשלכה על שוקי המניות – קיצונית יותר ביבשת הישנה. עובדה: הבורסות המקומיות התנודתיות, בעוד שדווקא מעבר לים נרשמה יציבות.

אבל יש גורמים נוספים. למשל, המכפילים. בניגוד לניו יורק, שם החל המגזר העסקי להצביע על שיפור ניכר ברווחיות, או בלונדון, שם ירדה הבורסה בחודשים האחרונים בצורה חדה, שמרו שוקי ההון האחרים באירופה על רמה גבוהה למדי, שהושגה בעקבות הציפיות לפריחה כלכלית. אבל החברות עדיין לא מספקות את הסחורה, וגרוע מכך: כמעט מדי שבוע מתבשרים על תאגיד ענק זה או אחר הנמצא בקשיים. התוצאה היא מכפילים גבוהים מדי, ללא גיבוי כלכלי של ממש מאחוריהם, ולחצים להורדתם.

גורם אחר הוא עליית המחירים החדה בשוקי הסחורות בשבוע החולף, ובמיוחד אמורים הדברים לגבי מחירי הנפט. בוועידת אופ"ק האחרונה הוחלט לשמור על אותה מכסת ייצור של 24.5 מיליון חביות ביום, שיש ממנה תרומה לא גדולה של כ-300 אלף חביות ליום. השוקים הגיבו לפני האמרי הוועידה ברכישות גדולות, אשר הקפיצו את המחירים בקרוב ל-10% והעמידו אותם בארה"ב על יותר מ-20 דולר לחבית

מדד	נעילה יום ו'	שינוי שבועי ב-%	שינוי מ-1.1.94 ב-%
דאו ג'ונס (ניו יורק)	3,776.8	+0.09	+0.60
אס אנד פי (ניו יורק)	458.45	-0.05	-1.73
אמקס (ניו יורק)	440.26	-0.36	-7.74
נאסדק קומפ' (ניו יורק)	745.45	0.00	-4.04
פייננשל טיימס (לונדון)	3,022.9	-1.08	-11.57
דקס (פרנקפורט)	2,050.7	-3.86	-9.53
ניקיי (טוקיו)	21,503	+0.51	+23.46
האנג סנג (הונג קונג)	9,114.8	+0.85	-23.53
סי.אי.סי (פאריס)	1,936.8	-4.20	-14.64
מיבטל (מילנו)	11,097	-7.77	+10.97
אס.בי.סי (ציריך)	2,627.6	-4.95	-11.17

– רמה שלא נרשמה כמעט שנתיים. רמה בה מקפיצה את העליות של המגזר העסקי והמגמה ברווחיותו.

הירידה המשמעותית ביותר היתה בבורסה של מילנו – 7.77%. מעבר לסיבות אלו, נוספו למשקיעים לחצים לצעדי מדיניות כלכלית מצד ממשלת ברלוסקוני. כמו כן בלטו ברוקרים שמכרו כמויות גדולות של מניות כדי לכסות על בעיות נזילות, שנבעו מהשחיקה בשוק האג"ח. בפרנקפורט נסוג מדד דקס גם במסחר הלא רשמי לאחר הסגירה של יום ו', ותם שבוע ירידות של כ-4%. אולם למרות העצבנות בעולמות המסחר, רק מעטים חוששים שהמדד לא יצליח להיחלץ ברמה הפסיכולוגית של 2,000 נקודות. הבנקים נפגעו במיוחד, כמו גם בבורסה של ציריך, שאיבדה 5% מערכה.

דווקא לונדון הצליחה להחזיק מעמד, בעיקר הודות לדו"חות כספיים חיוביים שפורסמו במשך ימי המסחר. השוק נראה כמתחיל להתייצב לאחר המהלומות שספג מאז השיא של פברואר (3,520 נקודות). מניות חברות הנפט בלטו לטובה, ובמיוחד בריטיש פטרוליום, שקבעה מחיר שיא של 417.5 פני למניה.

בוול סטריט היה שקט יותר, למרות שגם כאן היתה לאג"ח השפעה שלילית על שוק המניות. ביחד עם היחלשות הדולר, עליית מחירי הסחורות והשיפור במצב הכלכלה, המגדיל את הסיכוי להעלאת ריבית נוספת של הפדרל ריזרב. יום המסחר האחרון בשבוע הסתיים בירידות של כאחוז, שאישרו למעשה את השינוי השבועי. את הירידות הללו ניתן לייחס במידה לפקיעת חוזים עתידיים ואופציות. היקף המסחר בחצי השעה הראשונה הגיע ל-129 מיליון מניות – הרמה השלישית בגובהה אי פעם בבורסה זו.

הסוחרים הוותיקים יותר בוול סטריט נמצאים מרכישות, ואחדים מהם אף מדברים על תיקונים טכניים של מדד דאו ג'ונס לרמות "מפחידות" של 2,500 נקודות ואף פחות מכך

לגבי העתיד הדעות חלוקות. רבים טוענים, שהמניות ברמה אטרקטיבית, אך דווקא הסוחרים הוותיקים יותר נמנעים מרכישות, ואחדים מהם אף מדברים על תיקונים טכניים קשים של מדד דאו ג'ונס לרמות "מפחידות" של 2,500 נקודות ואף פחות מכך.

גם בטוקיו נרשמה יציבות, אבל במגמת עלייה. הבורסה שם הגיבה על משברים לא קלים כמו הבעיות בין קוריאה הצפונית והדרומית או התחזקות הין כלפי הדולר, ונראית ערוכה לקפיצת מדרגה כלפי מעלה – אולי מעבר לקו ה-22 אלף נקודות של מדד ניקיי. הריבית הנמוכה והעזרה הממשלתית למגזר העסקי מתורגלים כנראה לעשות את שלהם.

הכותב הוא רואה חשבון

ניו־יורק / 17.06.94

שם המניה	מחיר סגירה	שינוי יומי	שינוי יומי ב-%	גבוה יומי	נמוך יומי	מחזור במניות	מחזור בדולרים	גבוה ב-94'	נמוך ב-94'	% שינוי מ-1.1.94	הון עצמי (במליוני דולרים)	רווח נקי (במליוני דולרים)	מכירות (במליוני דולרים)	שווי שוק (במליוני דולרים)	מכפיל
מדד ד.ג'י	3777	- 35	- 0.9	3813	3776			3979	3552	+ 1					
מדד נ'	1068	- 5	- 0.5					1676	1055	- 36					
סאיטקס	16 5/8		0	17	16 1/2	47700	793013	26 7/8	15 1/2	- 33	731.0	74.4	643.9	710	10
אי.סי.איי	17 7/8	-3/8	- 2.1	18 1/2	17 5/8	314000	5612750	28 1/2	14 3/4	- 30	268.6	66.1	316.7	1360	21
טבע	24 5/8	-1/16	- 0.3	24 7/8	24 1/4	30300	746138	34 1/2	22 5/16	- 18	283.9	61.0	520.2	1354	22
אלביט	24 3/4		0					44 1/4	23	- 42	283.3	35.9	638.8	461	13
אלסינט	2	-1/8	- 5.9	2 1/8	2	293600	587200	5 1/8	2	- 58	167.0	24.9	235.1	159	6
אלרון	11 7/8	+3/8	+ 3.3	11 7/8	11 7/8	1000	11875	21 1/4	11	- 43	162.4	8.7	636.9	207	24
לדנט	7 7/8	+1/8	+ 1.6	8 1/8	7 3/4	12100	95288	12 3/4	6	- 32	73.1	4.9	54.9	86	18
תדיראן	15 1/2	-1/4	- 1.6	15 5/8	15 1/2	7100	110050	26 1/2	15 1/4	- 42	200.8	46.9	766.4	304	6
אינטרפרם	21 7/8	-1/16	- 0.3	22 1/8	21 7/8	2700	59063	25 1/2	11	+ 4		4.3	51.4	137	32
ביו טכנול'	3	—	0	3	2 7/8	62800	188400	5 7/8	2 5/8	- 43	21.7	-19.5	14.3	111	
נייד תדה	41	—	0					46 5/8	7/8	- 4	139.1	10.6	249.5	156	15
פי.אי.סי	27 1/2	-1/4	- 0.9	28	27 1/2	2100	57750	34 3/4	25 3/4	- 12	326.9	42.1	60.9	517	12
המיס 4	4 5/8	-1/4	- 5.1	4 7/8	4 1/2	63900	295538	24 1/2	4 1/2	- 81	42.3	-3.4	22.8	51	
סאפיאנס	4 5/8	-1/8	- 2.8	4 1/2	4 1/4	87900	384563	23 1/4	3 7/8	- 77	34.8	-1.8	48.3	53	
איי.איי.אס	6	+1/4	+ 4.3	6 1/8	5 3/4	48800	292800	26	5 3/4	- 77	76.0	9.1	105.5	79	9
אורבוטק	8	-1/8	- 1.5	8	8	2600	20800	14 1/2	7 3/8	- 40	32.8	4.9	102.0	102	21
טלדטה	13 1/2	-1/2	- 3.6	13 3/4	13	31500	425250	18	12 7/8	- 23	51.5	9.8	39.0	140	14
לאנופטיקס	7 3/8	-3/8	- 4.8	7 3/4	7 3/8	8400	61950	18 3/4	7	- 59	32.5	3.8	16.5	44	12
אמפל	7 3/4	+1/8	+ 1.6	7 3/4	7 3/4	4000	31000	13 1/4	7 1/8	- 33	173.0	5.7	77.1	143	25
הכ' הישוב	13 1/4	-1/2	- 3.6	13 1/4	13 1/4	100	1325	30 1/4	11	- 49	124.1	3.8	156.0	121	31
גילת	9 15/16	-5/16	- 3.0	10 1/4	9 15/16	4800	47702	15	8	- 26	35.6	4.6	18.4	83	18
מגל	5 3/4	+1/4	+ 4.5	5 3/4	5 1/8	4000	23000	9 7/8	4 7/8	- 33	13.0	1.0	11.3	27	27
טכנומטיקס	3 15/16	-1/16	- 1.6	4 1/8	3 3/4	763200	3005482	12 3/4	3 5/8	- 55	29.9	-1.1	17.7	31	
קומברס	8 5/8	+1/4	+ 3.0	8 7/8	8 3/8	323700	2791913	15 5/8	8 1/8	- 38	93.3	12.8	77.4	179	14
אירונטקס	4 1/4	-3/8	- 8.1	4 1/4	4 1/4	5600	23800	14	4 1/8	- 69	15.9	-0.1	8.7	26	
האורבינג	5 7/8	+1/8	+ 2.2	6	5 1/2	25700	150988	8 5/8	4 1/2	- 24	10.3	0.7	30.8	60	89
תא"פ	2 5/8			2 3/4	2 5/8	6000	15750	3 7/8	5/16	- 28	42.6	-2.6	138.9	62	
א' הטסק	7/8	-1/16	- 6.7	29/32	7/8	16000	14000	5 3/4	3/4	- 73	10.2	-8.5	7.9	9	
מג'יק	8 5/8	-5/8	- 6.8	8 7/8	8 1/2	8100	69863	17 3/4	8 1/4	- 39	19.3	2.0	18.4	35	17
אלאורין	6	—	0	6	5 1/2	200	1200	10 1/4	5 3/8	- 25	11.1	1.6	4.8	26	17
אי.אס.ג'י	3 1/8	+1/2	+ 19.0	3 1/8	3 1/8	100	313	45 1/2	2 3/8	- 66	11.8	1.5	3.9	14	10
ראדא	3 1/8	-3/8	- 10.7	3 1/2	3 1/8	7000	21875	10 3/4	3	- 67	13.0	0.2	33.0	18	115
עץ לבוד	7 7/8	+1/8	+ 1.6	7 7/8	7 7/8	500	3938	15 3/4	7 1/8	- 45	21.1	2.6	180.2	24	9
עץ לבוד א	6 7/8	—	0	6 7/8	6 7/8	1000	6875	11 7/8	7/8	- 35	21.1	2.6	100.2	24	9
קשט	2 1/2	—	0	2 1/2	2 1/2	1800	4500	6	2 1/4	- 46	10.2	-1.3	27.9	17	
בי.די.אר.	6	+1/4	+ 4.3	6 1/4	5 3/4	15500	93000	19 3/8	5 3/4	- 69	14.7	0.8	17.4	35	45
ת' לייזר	6 1/8	+1/8	+ 2.1	6 1/8	6	4600	28175	9 3/4	5 1/2	- 35	7.3	2.8	33.2	37	13
אירופסט	9 7/8	+7/8	+ 9.7	9 7/8	9	700	6913	19	6 1/4	- 31	15.3	1.6	9.6	46	28
כימל	9							11 7/8	8 1/2	- 11	13.7	1.9	68.5	23	12
תאת טכנול'	3 9/16	-1/16	- 5.0	3 3/4	3 1/2	16100	57364	8 3/8	2 7/8	- 56	11.4	2.4	16.1	32	13
די.אס.פי.ג'י	8	—	0	8 1/8	7 7/8	30900	247200	13 3/4	6 3/4	- 37	31.2	1.8	66.1	50	28
אבריטכנו	3 7/8	—	0	3 7/8	3 7/8	400	1550	14	3 3/4	- 72	7.6	-2.8	1.5	22	
הלת' קר	2 1/2	+3/16	+ 8.1	2 1/2	2 5/16	172000	430000	3 5/8	1 3/4	- 17	10.2	0.1	6.5	36	330
אוית	2 1/8		0					6 3/4	2 1/8	- 64	8.3	-4.0	17.8	17	
ג'אוטק	8 3/8	+1/4	+ 3.1	8 1/2	8	318000	2663250	16	7 3/4	- 47	96.3	-64.7	55.6	406	
מדיסל	5 1/8		0					13 5/8	4 1/2	- 57	5.1	-2.2	0.7	44	
פליקום	3 7/8		0	3 7/8	3 7/8	200	775	6	3 7/8	- 21	6.2		1.2	16	388
רוטנטיקס	2	-3/8	- 15.8	2	1 3/4	11900	23800	8 3/4	1 5/8	- 74	2.7	-3.1	9.4	9	
אלקו' פוד	8 1/2	+1/4	+ 3.0	9	8 1/4	13300	113058	12 7/8	8	- 34	23.5	8.2	3.7	67	281
אינדיגו	16	—	0	16 1/4	16	33800	540800	20 3/4	15	- 20	50.0	-21.0	30.8	800	
עידן	19/32	+3/32	+ 18.8	19/32	17/32	800	475	1 11/16	7/16	- 63	14.5	-0.2	12.2	16	
ישטק	25/32	—	0	3/4	25/32	6000	4314	2 5/16	5/8	- 65	10.3	1.2	0.9	7	6
סי.וי.בי.	1 3/4	-1/8	- 6.7	1 7/8	1 3/4	6900	12875	4 5/8	1 3/4	- 55	7.8		0.4	9	898
טלנוף	3 3/4		0					10	3 7/16	- 62	7.0	-0.1		11	
איי.אס.אל.	13 1/2	+1/4	+ 1.9	13 1/2	13 1/4	1900	25650	20 1/4	13	- 14					

לכוון חדש בשוק ההון

מועדון המשקיעים "מגמות" בחסות כוון-ניהול קרנות נאמנות בע"מ מזמין את ציבור המשקיעים הפעילים בבורסה לערבי עיון על הנושא:

שוק המניות לאן?

בהשתתפות: ■ מר נפתלי מנדלוביץ (מנדי) – מומחה לשוק ההון ומנכ"ל "כוון"
■ ד"ר משה מנדלבאום – יו"ר בנק ישראל לשעבר
■ ד"ר יאיר איגבבר – מנתח חברות
■ ד"ר יאיר זימן – מומחה במימון

ערבי העיון ייערכו בת"א ב-22, 23, 24 לחודש יוני

להזמנות נא לפנות למשרדי כוון, טל. 03-5107933 (עד השעה 22.00)

הזמנה

לנרשמים מראש - הכניסה חינם !!

נמשך השפל במחזורים; ישראמקו – +9%

וול סטריט

צבי רבין

במניות הכבדות התפתחה בימים האחרונים תופעה הנוגדת מעט את חוקי המסחר בבורסה שמעבר לדלפק. עד היום, המאפיין הבולט למניה לא סחירה היה מחזורי מסחר נמוכים או פער גבוה בין מחירי הקנייה והמכירה, כדי שעושה השוק במניה ירוויח למרות המחזורים בה. מנגד, פער המחירים במניות הכבדות לא עובר בד"כ 2.5%.

כך, לדוגמה, במניה דלת סחירות כמו איי.אס.ג'י עומד מחיר הביד על 2.675 דולר ומחיר האסק על 3.125 דולר. משקיע שמעוניין לרכוש מניה ישלם פרמיה של 20% – מה שאכן קרה ביום ששי; קנייה של 100 מניות איי.אס.ג'י הביאה לזינוק תואם במחיר המניה.

למרות זאת, בטבע ובסאיטקס, בהם מחזורי המסחר ירדו לשפל כמותו לא נראה תקופה ארוכה, לא עלה בימים האחרונים פער המחירים והוא נשאר ברמה זהה לזאת המקובלת בימים בהן מרכזות שתי הכבדות מחזורים גבוהים.

בסוף השבוע נרשמה בישראליות סלקטיביות עם נטייה לירידות תוך מחזורי מסחר דלים כמעט בכל הנציגות. את המחזור הגבוה ביותר ריכזה מניית אי.סי.איי, שנחלשה מעט וירדה אל מתחת ל-18 דולר. באיי.איי.אס נמשכת החלפת הידיים, המניה המשיכה לרכז מחזור גבוה גם ביום ששי כשהיא עלתה למחיר של 6 דולר.

"אי.די.בי קונה אלסינט"

בסוף השבוע הגיעה מניית אלסינט לשיא מסע ההידרדרות שלה מאז פברואר 93' – אז שיוטה ברמה של 8.5 דולר. היא רשמה במהלך המסחר מחיר נמוך מ-2 דולר כשהיא מתאוששת לקראת סיום. אלסינט ריכזה מחזור של 255 אלף מניות – מתוכו 235 אלף היו בהעברה של חבילת מניות. שמועות בקרב הפעילים במניה טוענות כי אי.די.בי רוכשת מניות אלסינט במהלך המסחר, כשמנגד היא מוכרת ישראליות אחרות בוול סטריט.

חמש המניות הפעילות ביותר

שם המניה		מחיר מניה בדולרים	שינוי באחוזים	מחזור במליוני דולרים
אי.סי.איי	⬇	17.8	-2.0%	5.5
טכנומטיקס	×	4.0		3.0
ג'אוטק	⇧	8.3	+3.0%	2.6
סאיטקס	×	16.6		0.7
טבע	⬇	24.6	-0.2%	0.7
מדד דאו ג'ונס	⬇	3776	-0.9%	
מדד נאסד"ק	⬇	740	-0.06%	

בעוד מניית ישראמקו הנסחרת בתל-אביב הגיבה עד כה בעלייה של 10% להודעות החברה על הממצאים בקידוח, השלימה ישראמקו הניו יורקית עלייה של 65%. בסוף השבוע היא טיפסה בעוד 9% כשהיא מגיעה למחיר ביד של 2.5 דולר.

סורוס בדי.אס.אס.איי?

גם טכנומטיקס ריכזה מחזור גבוה והגיע של 763 אלף מניות. 651 אלף מניות מתוכן הועברו, אך הן כללו רק מספר בודד של חבילות מניות. די.אס.אס.איי הודיעה בסוף השבוע כי ביצעה הנפקה פרטית וגייסה במסגרתה 7 מיליון דולר.

כל יחידה בהנפקה היתה מורכבת משתי מניות ואופציה אחת לרכישת המניה במחיר של 8.125 דולר. לא צוין בהודעה עבור מי בוצעה ההקצאה הפרטית, אולם שמועות אותן הפיצו משקיעים במניה טוענות כי ג'ורג' סורוס הוא הרוכש.

בין הירידות הבולטות של סוף השבוע היו אירונטקס (8.1%–) במחזור של 700 מניות בלבד; מג'יק שאיבדה 6% וראדא (10%–) שמתקרבת בשנית למחיר של 3 דולר.

עובדיה, חבר רשות ני"ע: מפעולות אפיקים עולה חשש למניפולציה במחירי מניות אינטרפארם וישטק

מאת יורם גביזון

לפני כשבועיים הודיעה חברת הברוקרים אפיקים של יעקב וינשטיין, כי היא מבטלת את הנפקתה.

החברה מסרה, כי הביטול לא נבע מלחץ התנאים, אלא בא מיוזמתה. מנכ"ל החברה, יעקב וינשטין, סירב למסור את מניעיו. ביום חמישי האחרון הגישו משה ויעקב קוטליצקי – שניים מהלקוחות הגדולים ביותר של החברה – כתב תיקון לתביעה שהגישו נגד החברה בינואר השנה. התביעה הוגשה על ידי עורכי הדין בעז בן צור ועינת גלאון ממשרד ד"ר י. וינרות.

התיקון לתביעה, שהוגש ביום חמישי, מטפל בנושא הפעולות שביצעה אפיקים בתיקי קוטליצקי בניירות ערך ישראלים הנסחרים בוול סטריט. מצורפת לתביעה חוות דעת של ד"ר אריה עובדיה, שהוא מרצה וחוקר בתחומי החשבונאות, המימון והכלכלה וכמו כן מכהן ב-12 השנים האחרונות כחבר רשות ניירות ערך.

חוות דעתו של ד"ר אריה עובדיה קובעת, כי אפיקים נהגה באופן שיטתי למכור מניות מתיקי התובעים במחיר נמוך בסמוך לעלייה משמעותית בשערן, ולרכוש אותן מניות במהלך עלייה בשערן אף במחירי השיא שלהן. כשירד מחיר המניות שנרכשו לתיק התובעים – מכרה אותן אפיקים שוב, וחוזר חלילה.

ד"ר עובדיה בחר לתאר פעילות זאת כך: "המקטעים בפעילות המחזורית יכונו 'סיבובים' כאשר לא מצאתי מונח טוב מזה". להערכתו של עובדיה, כמות הפעולות החריגות והשיטתיות שלהן מקטינות את הסבירות כי מדובר בטעויות. מסקנותיו של עובדיה מבדיקת תיקי ההשקעות של הקוטליצקים היא, כי "הפעולות שביצעה אפיקים הן פעולות הנעדרות טעם כלכלי של ממש, מנוגדות לטובת הלקוח, ולמצער אינן עולות בקנה אחד עם סטנדרטים מקובלים של מיומנות, מקצועיות, זהירות וסבירות הנדרשים אצל מנהלי תיקים".

טענות חמורות מעלה המומחה שמכרו הקוטליצקים ביחס לכמה מהעסקות בהן השקיעה אפיקים עבור התובעים. לדברי עובדיה, בחלק נכר מן המקרים קיימות אינדיקציות ברורות המעלות חשש לביצוע או שותפות למניפולציה, המתבצעת, ככל הנראה, משיקולים זרים.

עובדיה קובע, כי ניתוח תיקי ני"ע של התובעים מצביע על פעילות חריגה בקשר עם מניות אינטרפארם שקנתה ומכרה אפיקים בתיקי התובעים. במסגרת הפעילות הזאת מכרה אפיקים מניות אינטרפארם מתיקי התובעים במחיר נמוך ורכשה אותן לאחר מכן במחיר גבוה. "בחינת הפעולות האמורות שביצעה אפיקים במניות אינטרפארם בתיקי התובעים בתקופות הרלוונטיות, מעלה חשש למניפולציה במחיר המניות", מוסיף עובדיה.

במקרה אחר רכשה אפיקים מניות ישטק לתיקו של יעקב קוטליצקי במחיר השיא של המניה, אליו הגיעה לאחר עלייה חדה במהלך של כמה ימים. עד לאותה עלייה מחירה לא היה שינוי של ממש במחיר ישטק במשך תקופה ארוכה. גם במקרה זה מציין עובדיה כי "התנהגות זו של המניה בצירוף עם עיתוי הקנייה על ידי אפיקים לתיקו של קוטליצקי, מעלה חשש למניפולציה במניות ישטק".

בפעולות אחרות של קניית מניות בי.וי.אר ואורבוטק הופרו על פי חוות הדעת הוראות הדיווח התקין לרשויות בארה"ב – הפרה המהווה לכאורה עבירה פלילית.

השורה התחתונה של עובדיה היא: "על מנת למצות את בדיקת הנתונים בעניין זה אמליץ לפנות לרשויות המוסמכות המתאימות, אשר בידיהן הכלים לביצוע בדיקות אלה".

תשקיפה של אפיקים מגלה, כי משה ויעקב קוטליצקי השקיעו לראשונה באפיקים ב-86'. בתחילה העבירו לניהול אפיקים סכום של 250 אלף דולר, אך הרווחים שהניבו התיקים (75 מיליון שקל במונחים נומינליים בין 86' ל-93') גרמו להגדלת תיקי ההשקעות של הקוטליצקים. בשלב מסוים הגיע היקף התיקים של התובעים שנוהלו על ידי אפיקים ל-150 מיליון שקל – כלומר שליש משווי התיקים שניהלה אפיקים. כך שככל הנראה, היו הקוטליצקים הלקוח הגדול ביותר של אפיקים.

עובדיה מיזג את הפעולות החריגות לרכישה ומכירה תוך פרקי זמן קצרים במקביל להנודות חדות במחירי המניות, כאשר במקרים אחרים נמכרו המניות לאחר תקופה ארוכה של יציבות, ואף לפני עלייה חדה במחיריהן; פעולה בעלת אופי דומה שנעשתה בפרקי זמן של כמה חודשים; ופעולות חריגות שבוטקן לא סומנו על ידו, כגון פעולות שנעשו ללא דיווח נאות, רכישה ומכירה בעסקות שבועה, לכאורה, להגדיל את העמלות וללא טעם כלכלי. ד"ר עובדיה העריך את הנזק שגרמה אפיקים לתובעים ב-7.5 מיליון שקל.

הנזק הכבד ביותר – 1.7 מיליון שקל – נגרם לתובעים מהשקעתם במניות עידן, ואין תימה איפוא, שד"ר עובדיה מייחד פרק נכבד מחוות הדעת שלו לאופן שבו טופלה מניית עידן בתיק ההשקעות של יעקב קוטליצקי, משה קוטליצקי, וחברת S.M.D.

עובדיה טוען, כי אפיקים ביצעה פעילות חריגה במניות במשך ארבע שנים. אפיקים גילתה עניין לראשונה בעידן בספטמבר 89', כאשר רכשה מניות עידן בשערים שבין 5 דולר ל-3.12 דולר למניה. חודשים אחר כך ראו הקוטליצקים וחברת S.M.D את שווי של מניית עידן מתכווץ ל-1.125 דולר.

בעקבות המכה שספגו לא נרשמה פעילות נוספת במניות עידן שבתיק בשנת 90', הם שקעו בתרדמה, כי אשר בחלק מהזמן היו המניות בהפסקת מסחר. התרדמה בעידן פסקה ב-91', כשבחודש אפריל של שנה זו היא נסקה בתוך שבועיים מ-0.125 דולר למניה ל-1 דולר למניה. העלייה שימשה אות לחידוש מסע הרכש, ואפיקים הגדילה את רכיב עידן בתיק ההשקעות של הקוטליצקים ב-91' במחירים שבין 1.125 דולר ל-0.75 דולר למניה. 92' היתה שנה טובה למניית עידן, שהעפילה עד למחיר של 2.87 דולר למניה בפברואר 93' – מחיר שאותו לא ראתה המניה מאז אוקטובר 89'.

בעקבות עליית עידן למחיר השיא רכשה אפיקים 100 אלף מניות נוספות לכל אחד מתיקים של יעקב קוטליצקי, משה קוטליצקי וחברת S.M.D רכישה זו, אומר עובדיה, "אינה מתיישבת עם ניהול תיקים סביר; מנהל תיקים סביר היה מנצל עיתוי זה דווקא למכירת המניות אשר היו בתיק".

אפיקים בחרה להגדיל את החזקות לקוחותיה בעידן, שחזרה לסחור, וביוני 93' שבה למחיר של 1.5 למניה. רכישת מניות עידן ב-93' לא התיישבה גם עם שיקול הדעת של אפיקים עצמה ביחס להשקעה במניות אלו עבור לקוחות אחרים. לטענת עובדיה "רכישת מניות עידן בשנת 93' היתה בניגוד למגמה בקרן הנאמנות 'אפיקים חו"ל' שבניהול אפיקים, המתמחה בניירות ערך זרים".

עובדיה מעלה תהיות ביחס לתזמון הפעולות והשיקולים שהנחו את אפיקים בבואה להשקיע במניה כבדה ומסוכנת הרבה יותר – סאיטקס. ב-19 בינואר 92' רכשה אפיקים 5,600 מניות סאיטקס במחיר של 40 דולר למניה. אך עובדיה בדק ומצא, כי העסקה בוצעה ביום א', בו לא מתקיים מסחר בבורסה בארצות הברית. פעולה זו, אומר עובדיה בחוות דעתו, היא "פעולה חריגה המעלה חשדות לעניין תקינותה והשיקולים שהנחו את אפיקים בביצועה". רשמו זו של עובדיה נסמכת גם על ירידת המניות בכ-5% ביומיים שלאחר רכישתן לתיקיהם של הקוטליצקים.

טענות חמורות יותר מעלה ד"ר עובדיה ביחס לרכישת BVR לתיק של יעקב קוטליצקי באוגוסט 93'. אפיקים רכשה, על פי הודעת בנק המזרחי שדרכו נוהל התיק, 13,370 מניות בי.וי.אר ב-14 באוגוסט 93' במחיר של 4 דולר למניה, אלא שלא עסקה, מטבלת התנועות הרלוונטית לאותו מועד עולה, כי במועד זה נמכרו 9,980 מניות בלבד, ומחיר באותו מועד היה 3.625 דולר למניה בלבד".

להערכת עובדיה "סתירה זו מצביעה כי פעולת הרכישה האמורה לא דווחה לרשויות כנדרש, ומעלה חשד לעבירה לכאורה".

פעולה חריגה דומה היתה על פי חוות הדעת גם במניות אורבוטק (אורבוטק) ב-11 בדצמבר 90', כאשר אפיקים דיווחה על רכישת מניות לתיקי התובעים במחיר של 8.75 דולר למניה. דיווח זה סותר שוב את טבלת התנועות, המגלה כי באותו יום היה מחירה המקסימלי של המניה 8.625 דולר. גם סתירה זו "מצביעה כי פעולת הרכישה האמורה לא דווחה לרשויות כנדרש ומעלה חשד לעבירה לכאורה", טוען עובדיה.

סימני שאלה מסוג אחר מעורר הטיפול של אפיקים במניות טלגרף. בספטמבר 93' רכשה אפיקים מניות טלגרף במחיר 8.125 דולר למניה, ומכרה למחרת היום מניות טלגרף במחיר זהה – 8.125 דולר למניה. כך שלכאורה, מדובר ב"קנייה ומכירה של ניירות ערך נטולות טעם כלכלי ובניגוד לטובת הלקוח, לשם הגדלת שיעור העמלות".

מה שהגביר להערכתו של עובדיה את המוטיבציה לביצוע פעולות אלו היתה העובדה שאפיקים קיבלה מידי בנק המזרחי חלק משיעורי העמלה ששילמו לקוחותיה לבנק.

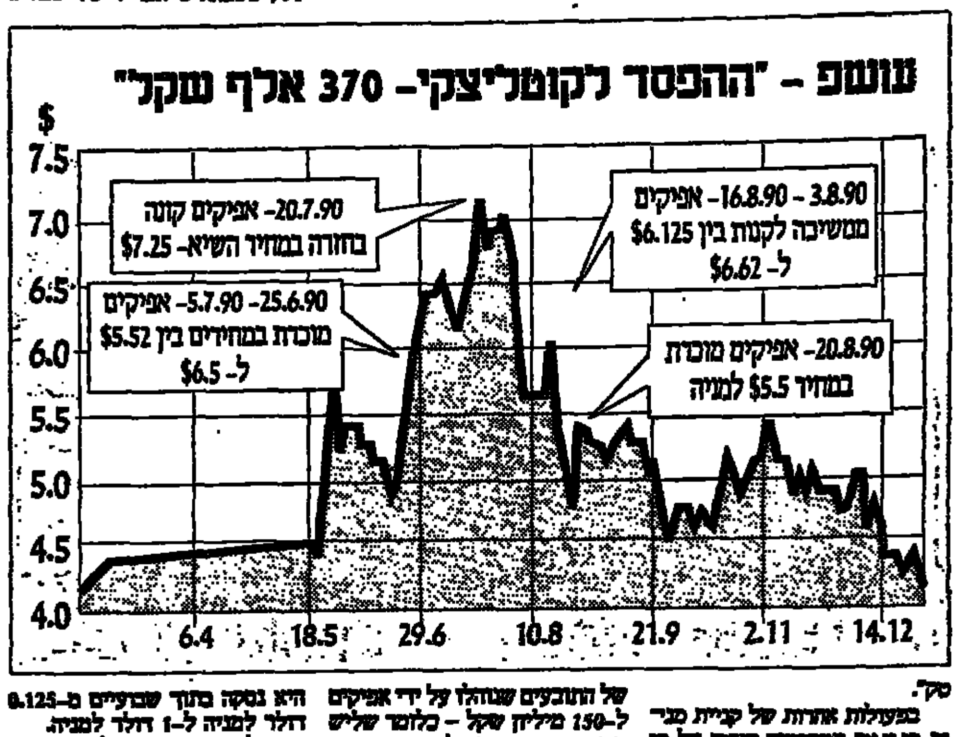

רכישת מניות עידן ב-93' לא התיישבה גם עם שיקול הדעת של אפיקים ביחס להשקעה במניות אלו עבור לקוחות אחרים. "רכישת המניות היתה בניגוד למגמה בקרן הנאמנות 'אפיקים חו"ל' שבניהול אפיקים, המתמחה בני"ע זרים"

בספטמבר 93' רכשה אפיקים מניות טלגרף ב-8.125 ד' למניה ומכרה למחרת מניות טלגרף במחיר זהה. כך שלכאורה מדובר "בקנייה ומכירה של ני"ע נטולי טעם כלכלי ובניגוד לטובת הלקוח, לשם הגדלת שיעור העמלות"

בפעולות אחרות של קניית מניות בי.וי.אר ואורבוטק הופרו על פי חוה"ד הוראות הדיווח התקין לרשויות בארה"ב – הפרה המהווה לכאורה עבירה פלילית. השורה התחתונה של עובדיה היא: "אמליץ לפנות לרשויות המוסמכות המתאימות, שבידיהן הכלים לביצוע בדיקות אלה"

ב-19 בינואר 92' רכשה אפיקים 5,600 מניות סאיטקס במחיר 40 ד' למניה. אך עובדיה בדק ומצא, כי העסקה בוצעה ביום א', בו לא מתקיים מסחר בוול סטריט. פעולה זו, אומר עובדיה, היא "פעולה חריגה המעלה חשדות לעניין תקינותה והשיקולים שהנחו את אפיקים בביצועה"

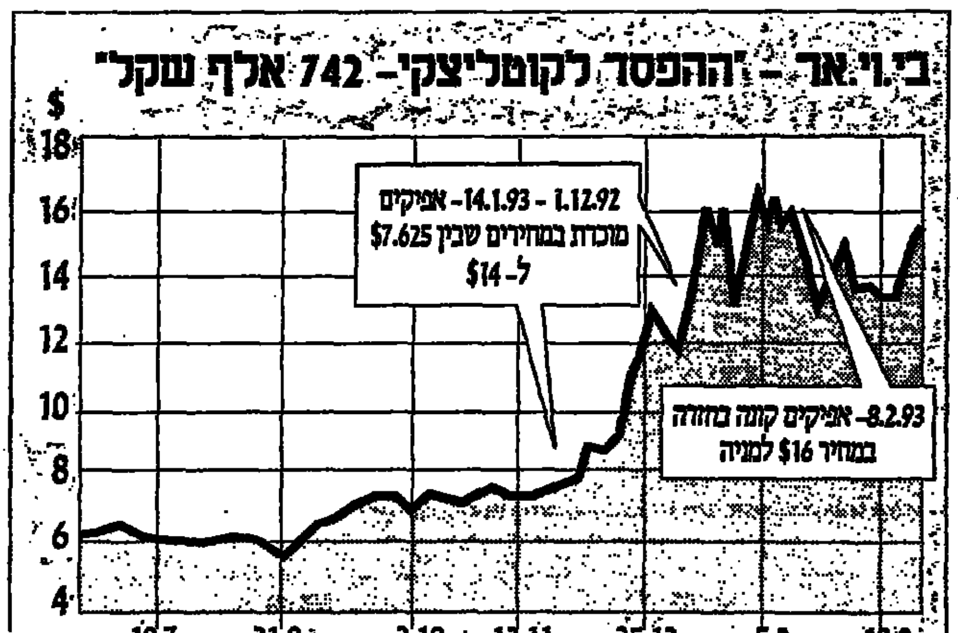

פחד מהאצת האינפלציה מחזיר את השחקנים למקלט הצמוד

מחיר הכסף

מרית גילת

"הבצמודים היתה צהלה ושמחה". במלים אלה בוחר בנקאי בעל נטיות פיוטיות לתאר את המצב בשוק האג"ח בעקבות הפרסום כי מדד חודש מאי עלה ב-1.2%. לא צריך להיות משורר וגם לא מומחה גדול לאג"ח כדי להבין שמדד גבוה כל-כך – הן בהשוואה היסטורית והן ביחס לציפיות השוק – מבשר אולי רעות למשק, אבל מביא עדנה לאפיקים המגוננים מפני אינפלציה.

פרופ' פרנקל נחוש לגבי מלחמתו באינפלציה. אבל בעבר חזר והדגיש בנק ישראל כי איננו מגיב למדד בודד. לכן, רב הסיכוי שגם הפעם יבחר לחכות עד לפרסום מדד יוני לפני שיקבל החלטה לגבי הריבית

"המדד מאוד מפתיע ומאוד מדאיג", הגדיר זאת מנהל קופת גמל גדולה. "זה אומר שמי שחשב שהוא מוגן בפקדונות השקליים, טעה. ולאורך זמן, במשק שבו תשואות נמדדות ריאלית, זו עלולה להיות טעות יקרה. עד עכשיו הוחזקו הרבה כסף בנזיל, למקרה של פריונות וכדי לנצל הזדמנויות בבורסה. אבל עכשיו אנחנו חוזרים לצמודים".

אותה נימה נשמעת גם מקולם של מנהלי תיקים. תשומת ליבם מתמקדת באג"ח הבינוניות מהטווחים הארוכים: צרכו השמרנים של עקום התשואות לפריון העשרה שמרבית הסחורה שהשילו קרנות הנאמנות היא בטווח הבינוני. האופטימיים צריכים גם טיעון שלישי. לדבריהם, הצבירה של מאות מיליוני שקלים בתוכניות החיסכון מאז ראשית מאי מהווה אינדיקציה לתנועה איטית של מטוטלת טעמי הציבור חזרה לכיוון הסולידי. זה, הם אומרים, עשויה למצוא את ביטויה גם בצבירות בקרנות האג"חיות. מכאן אפילו שחקנים שהתלהבו מהטווח הארוך של הקשת, בגלל אותו טיעון ישן של "אפקט הבורות", למרות שהאוצר צפוי להציף בחודשים הבאים את קצב ההנפקות בשוק הראשוני זה איום המתגבר להעלאה בריבית.

ממה כולם כל-כך מודאגים? בכלכלה כמו הכלכלה הישראלית, שסבלה בעבר מהיפר-אינפלציה, לציבור יש נטייה טבעית להתנהג כבצמודים. כדי שמשקיעים יעדיפו על-פניהם אפיקים שקליים דרושה להם מידה לא מבוטלת של אמון ביכולתם של קברניטי המשק לייצב את רמות המחירים. האינפלציה החד-ספרתית ב-92' עשתה רבות כדי לשכנע את הציבור כי ישראל נכנסה לעידן חדש. גם העובדה שב-93' עלה מדד המחירים לצרכן ב-11.2% לא ערערה את ביטחונם ביעד של 8% אינפלציה ל-94'.

בשנתיים האחרונות היו תקופות ארוכות בהן ישבו המשקיעים באפיקים השקליים והשו ניצחונם. לאחר המפולת בבורסה בפברואר, למשל, נהרו השחקנים לגילון ולמק"מ – שהפכו לאפיקים היחידים בשוק ההון שהניבו תשואות ריאליות חיוביות ברבעון הראשון. התנהגות זו אף הביאה את האוצר למסקנה שהגיע הזמן להצביע כי ישראל איננה חוב לא"צמודה כדרך בית קבועה – כנהוג בעולם.

אלא שכיום גוברת ההכרה בשוק שמשהו השתבש. אם לפני חודשיים בנק ישראל היה היחיד שהביע חשש, היום חששותיו הפכו לנחלת הכלל, ומוצר איתם את המשק כולו. "אפשר לאמר שהאינפלציה קפצה מדרגה, ואולי אנחנו אלה שקפצנו – מוקדם מדי. חשבנו שאנחנו בקצב חד-ספרתי ולא היא", הגדיר זאת כלכלן יהודי.

לפני 3 חודשים דיברו בשוק על אינפלציה של 8.5% ב-94'; בחודש שעבר תיקנו כולם ל-10.5%; בסוף שבוע זה מסתובב הקונצנזוס סביב 12%. מאחר והמק"מ מניב כיום כ-11.5% והגילון 12%, אפשר בהחלט להבין מדוע האלטרנטיבה הצמודה נראית על פניה יותר מעניינת.

השאלה המתבקשת היא מה תהיה תגובת חזר המלחמה של בנק ישראל לאמור לעיל. כפי שאמרנו כבר בשבוע שעבר, את השמועות הלא-מבוססות על הורדת הריבית, צריך להשליך לפח. אבל מה לגבי הווה בכיוון ההפוך? האם בנק ישראל מתכוון להעלות את הריבית, ואם כן, בכמה ומתי?

ראשית, בהתייחס לסוגיית האינפלציה עצמה, ונחלק אותה לשני חלקים: מחירי הדיור, והמחירים ללא דיור. לגבי מחירי הדירות, חשוב לזכור כי בשל שיטת המדידה של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, מדד מאי משקף למעשה את עליית מחירי הנדל"ן באפריל-מארס לעומת מארס-פברואר. מכאן, שהוא מבטא בעיקר את מחירי מארס, בשעה שכיום אנחנו מצויים כבר במחצית השנה של יוני. תשובה לשאלה האם התמסכות הגורסה מיוגה גם את קצב עליית מחירי הדירות ניתן יהיה לקבל איפוא רק לקראת סוף הקיץ.

מצד שני, מדד מאי בניכוי הדיור גבוה בהרבה מזה של אשתקד: 0.8% לעומת קרוב לאפס. על עוד מאיימים מספר גורמים: הסכמי השכר הנויבים עליהם חתמה בזמן האחרון הממשלה, שיביאו לעלייה אוטומטית במחירי הבריאות והחינוך; השפעות החורף הקל השנה על יבולי הפירות, שצפויים לדחוף מעלה את המחיר של סעיף רגיש זה במדד; התאוששות הכלכלה העולמית, שגורמת להתייקרות מחירי הקומודיטיס.

שנית, חשוב להדגיש כי הנתונים על המצרפים המוניטאריים אינם מעודדים. למרות שמאז סוף 93' העלה בנק ישראל את הריבית בשיעור כולל של 2.3%, עדיין אין האטה מספקת בקצב הגידול של כמות הכסף. בסקירה האחרונה של המחלקה המוניטרית הודגש כיצד עלייה במצרפים מבטאת ציפייה לעלייה בקצב האינפלציה בפיגור של כארבעה חודשים. פירוש הדבר הוא שעל הגידול בכמות הכסף ברבעון הראשון של 94' עדיין לא שילמנו את מלוא המחיר.

מאידך גיסא, גוברות העדויות כי חלה ירידה בקצב הצמיחה במשק ומתרבים הקולות המתייחסים להידרדרות בבורסה סימן לעתיד לבוא על המשק כולו. מכל מקום, הדו"חות הכספיים של החברות ברבעון הראשון הצביעו ירידה ברווחיות התפעולית, בנוסף להפסדים כבדים בשוק ההון. הרבעון השני, מוסכם על כולם, יהיה עוד יותר גרוע. לכן, יש להניח שהתעשיינים, כמו גם האוצר, יפעילו לחצים כבדים על בנק ישראל כדי למנוע העלאת הריבית, שעלולה לפגוע פגיעה נוספת בחברות ע"י הגדלת עלויות המימון.

מעבר לכל השיקולים הענייניים, יש לציין את החשיבות המרכזית שמייחס נגיד בנק ישראל לנושא האינפלציה. פעם היה מסרב הבנק המרכזי לשחרר הצהרות אחרי פרסום המדד. כיום פרופ' פרנקל מתייחס לנתונים מדי חודש בחודשו, וגם העובדה שביום רביעי האחרון שהה במרוקו, לא מנעה בעדו מלשדר מסרים מאיימים ב"קול ישראל". אין ספק שהמדדים האחרונים סיפקו לו אמצעי להרתיע את טענות התעשיינים והאוצר.

אבל, התייחסות מילולית לחוד ומעשים לחוד. בעבר חזר והדגיש בנק ישראל כי איננו מגיב למדד בודד. לכן, יודעי דבר מעריכים כי רב הסיכוי שגם הפעם יבחר לחכות עד לפרסום מדד יוני באמצע החודש הבא, לפני שיחליט סופית בנוגע לריבית. ההערכה הרווחת היא שכל העלאה בריבית תהיה בשיעור קטן יחסית, של כחצי אחוז.

ריבית בנק ישראל	
מכרז מוניטרי שמעל לבנקים (הממוצע)	11.51%
ריבית דביטורית	
מכרז מוניטרי לציבור (הממוצע, לא כולל עמלות בנקים)	11.65%
מכרז מוניטרי לציבור (הממוצע, כולל עמלות)	13.32%
אשראי בריבית קבועה, אפקטיבי	14.50%
חח"ד – חשבון חוזר דביטורי, אפקטיבי	18.00%
ריבית קרדיטורית	
פק"מ ליום – 50 עד 100 אלף ש"ח	8.92%
פק"מ ליום – חצי מליון ש"ח	9.31%
פק"מ לחודש – 50 עד 100 אלף ש"ח	10.27%
מק"מ לחודשיים	11.55%
מק"מ לשנה	11.60%
תשואה ריאלית	
אג"ח צמוד מדד לשנה (נטו)	0.80%
אג"ח צמוד מדד ל-5 שנים (נטו)	1.90%
אג"ח צמוד מדד ל-10 שנים (נטו)	1.70%
ריבית בינלאומית	
דולר – ליבור – ל-3 חודשים	4.563%
שטרלינג – ליבור – ל-3 חודשים	5.188%
מארק – ליבור – ל-3 חודשים	5.000%

מה עשתה הבורסה מתחילת השנה

	נומינלי	ריאלי
מניות הפריים	-45.43%	-48.53%
מניות המשתנים	-27.87%	-31.96%
אג"ח צמוד מדד	2.89%	-2.94%
אג"ח צמוד מט"ח	1.61%	-4.15%

(מדד המחירים לצרכן עלה מתחילת השנה ועד היום (הערכה) ב-6.82%)

הודעה בדבר פרסום תשקיף

מיטב מניות - קרן נאמנות

מיטב – ניהול קרנות נאמנות (1982) בע"מ

קרן פתוחה

בהתאם לסעיף 23 לחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968, ניתנת בזה הודעה כי פורסם תשקיף שבו הצעה לציבור

של יחידות בנות 1 שקל חדש ע"נ, בתעודות השתתפות רשומות על שם של יחידה אחת או יותר, המוצעות במחיר היסודי, כפי שיקבע מעת לעת, בתוספת שעור תוספה של 1.5%, או שעור תוספה אחרים (כמפורט בפרק א' בתשקיף), במספר שלא יעלה בכל עת, את מספר היחידות במחזור מעל 75,000,000* בתוספת מספר יחידות והטבה שהוחלטנה, אם תוחלטנה (להלן: "המספר המרבי").
מנהל הקרן יהיה רשאי להגדיל את המספר המרבי עד ל-112,500,000 בתוספת מספר יחידות ההטבה כאמור לעיל. על כל הגדלה של המספר המרבי יגיש מנהל הקרן דיווח מיידי ויפרסם על כך הודעה בשני עתונים יומיים בשפה העברית הנפוצים בישראל, לפחות שבעה ימים מראש.
מספר היחידות במחזור ליום 3.5.94 הינו 5,830,416. היחידות האמורות מוצעות החל מ-19.6.94 ועד 18.6.95.

הגשת בקשות
הבקשות לרכישת היחידות המוצעות תוגשנה למנהל הקרן באמצעות בנק אגוד לישראל בע"מ, רחוב אחוזת בית 6 תל-אביב, או באמצעות חברים אחרים של הבורסה.

מדיניות ההשקעות של הקרן (ראה פרק ו' בתשקיף)
1. הסכם הנאמנות קובע כי:
(א) לפחות 50% מנכסי הקרן יהיו במניות, אופציות ו/או אג"ח הניתנים להמרה במניות ומכשירים פיננסיים אחרים הקשורים לשוק המניות** אם וכאשר יותרו על ידי הבורסה לניירות ערך בתל-אביב. עם זאת, רשאי מנהל הקרן להשקיע פחות מכך וזאת במשך זמן מוגבל של עד 90 ימי מסחר במשך כל שנה קלנדרית, אם הדבר יראה לו רצוי לטובת בעלי היחידות בקרן.
(ב) הוראות ס"ק (א) לסעיף זה ניתנות לשינוי על ידי תיקון הסכם הנאמנות ללא צורך באישור אסיפה כללית של בעלי היחידות.
(ג) כפוף להוראות כל דין, לאמור לעיל ולהוראות סעיפים 2(א) ו-3 לפרק ו' בתשקיף, ישקיע מנהל הקרן את אמצעי הקרן לפי שיקול דעתו המוחלט ובהתחשב בטובת הקרן בלבד.
2. אם השעור הנזכר בס"ק 1(א) לעיל יפחת מ-50% כב"ל במשך 30 ימי מסחר רצופים באותה שנה קלנדרית, או עם השעור הנ"ל יפחת כנ"ל במשך 60 ימי מסחר בודדים בשנה קלנדרית, יגיש על כך מנהל הקרן דיווח מיידי.
3. מנהל הקרן רשאי לרכוש בעבור הקרן ניירות ערך זרים ואופציות זרות, בשיעור שלא יעלה על 10% מכלל נכסי הקרן (ראה סעיף 4 לפרק ו' בתשקיף).
4. מנהל הקרן רשאי לקנות ולמכור בעבור הקרן אופציות (OPTIONS), על פי הוראות הדין:
(א) סך כל שווי של אופציות רכישה ואופציות מכירה המוחזקות בקרן, למעט אופציות תיק מעו"ף (אופציות CALL 1), לא יעלה על 10% מסך כל נכסי הקרן.
(ב) סך כל שווי של אופציות רכישה על נכס בסיס מסוים המוחזקות בקרן, בתוספת סך כל שווים של כתבי האופציה על אותו נכס בסיס וכו' רכוש, לא יעלה על 5% מסך כל נכסי הקרן, וסך כל שווין של אופציות מכירה על נכס בסיס מסוים לא יעלה על 5% מסך כל נכסי הקרן. הוראות אלה לא יחולו על אופציות שנכס הבסיס שלהן הוא מדד ניירות ערך.
פרטים בדבר מהות האופציות והסיכונים הכרוכים בהשקעה בהן מובאים בסעיף 1(ב) לפרק ו' בתשקיף.
5. (א) מנהל הקרן יהיה רשאי, כפוף להוראות הדין, כאשר הוראות אלה יאפשרו זאת, לרכוש בעבור הקרן חוזים עתידיים ומכשירים פיננסיים שונים.
(ב) אם יחליט מנהל הקרן להשקיע את אמצעי הקרן בחוזים עתידיים ומכשירים פיננסיים שונים, יגיש על כך מנהל הקרן דיווח מיידי, לפחות שבעה ימים מראש ויפרסם זאת בשני עתונים יומיים בשפה העברית הנפוצים בישראל.

הפיכת הקרן לקרן סגורה (ראה סעיף 1(ב) לפרק א' וסעיף 8 לפרק ט' בתשקיף)
על פי החוק להשקעות משותפות בנאמנות התשכ"א-1961, ניתן להקים קרן שיחידותיה נסחרות בבורסה ואינן ניתנות לפדיון ואשר אינה מנפיקה יחידות ברציפות ("קרן סגורה") כמו שהוגבנה קרן שיחידותיה נפדות ("קרן פתוחה"). בחוק האמור לא נקבע אם ניתן להפוך קרן פתוחה לקרן סגורה. בהליכי חקיקה נמצאת הצעה לחוק שיחליף את החוק הקיים, לפיה ניתן יהיה, בין היתר, להפוך קרן פתוחה לקרן סגורה.
פרטים עיקריים בדבר ההליכים שנקבעו בהצעה הנ"ל להפיכת קרן פתוחה לקרן סגורה מובאים בסעיף 1(ב) לפרק א' בתשקיף.
הסכם הנאמנות קובע כי כאשר ותאפשרנה זאת הוראות הדין, אם תאפשרנה, יהיה מנהל הקרן רשאי בהליך שיקבע על פי דין, אם יקבע, ובאישור אסיפה כללית של בעלי היחידות, להפוך את הקרן לקרן סגורה. במקרה זה התנהל קרן בהתאם להוראות הדין שתחולנה על קרן סגורה והוראות הסכם הנאמנות והתשקיף הנוגדות את הוראות הדין האמורות לא תחולנה. בהפיכת קרן פתוחה לקרן סגורה יש סיכוי וסיכון.

ההשקעות העיקריות של הקרן בשנה שנסתיימה ב-31.3.94
הממוצע (לפי שעורי ההחזקות בסוף כל חודש) של ההשקעות העיקריות של הקרן בשנה שנסתיימה ב-31.3.94, היה כמפורט בזה:

	ב-% מסה"כ נכסי הקרן
מניות נסחרות בישראל	70
כתבי אופציה	12
מניות נסחרות בחו"ל	8
אג"ח להמרה	7
מזומנים	3

נתונים על השינוי במחיר הפדיון של יחידות הקרן בהשוואה לשינויים במדדים שונים:

	שעור העליה בשנה שנסתיימה ביום: 31.3.94	ב-%	31.3.93
מחיר הפדיון של יחידות הקרן כפי שפורסם בבליון השערים של הבורסה	6.18		66.68
מדד המניות הכללי	7.14		66.36
מדד כתבי אופציה	10.02		71.39
מדד אג"ח להמרה	24.00		50.00
מדד המחירים לצרכן (לפי המדד בגין החודש האחרון בכל תקופה)	9.63		10.78

השכר השנתי של מנהל הקרן והנאמן (ראה פרק י' בתשקיף)
על פי הסכם הנאמנות זכאי מנהל הקרן לקבל שכר שנתי השווה ל-5% מהשווי השנתי הממוצע של כלל נכסי הקרן בניכוי ההתחייבויות, אך כל עוד לא יוחלט אחרת על ידי מנהל הקרן, מקבל מנהל הקרן שכר שנתי השווה ל-3.25% מהשווי האמור.
על פי הסכם הנאמנות זכאי הנאמן לקבל ומקבל שכר שנתי השווה ל-0.25% מהשווי האמור, כפוף למינימום של 14,654.3 ש"ח לשנה מותאם למדד אפריל 1994. לכן השכר השנתי של הנאמן יהיה מעל 0.25% מהשווי האמור כל עוד שווי נכסי הקרן יפחת מ-5,861,720 ש"ח מותאם למדד אפריל 1994.
עותק מהתשקיף והעותק מהיתר לפרסומו יומצו לרשם החברות לא יאוחר מיום העסקים הראשון לאחר תאריך התשקיף.
עותקים מהתשקיף ניתן להשיג בכל סניפי בנק אגוד לישראל בע"מ ואצל כל חברי הבורסה לניירות ערך בתל-אביב.

תאריך התשקיף: י' בתמוז, תשנ"ד
19 ביוני, 1994

מנהל הקרן: מיטב ניהול קרנות נאמנות (1982) בע"מ
הנאמן: החברה לנאמנות של בנק אגוד בע"מ

* עד לתאריך תשקיף זה היה המספר המרבי 50,000,000.
** כאשר יותרו על ידי הדין ראה סעיף 5 להלן.

בעלי עניין קונים

התאגיד	בעל העניין	שער	כמות	**סכום	תאריך	החזקה
רמבם	רוזנבך יעקב	1353–1382	664	9.0	24.5–5.6.94	24.45
רמבם	רוזנבך יעקב 5	1166–1359	2032	23.9	24.5–8.6.94	14.22
רמבם	רוזנבך בניה 1	1382–1432	700	9.7	22–24.5.94	0.24
רמבם	רוזנבך בניה 5	1166–1359	1284	16.1	24.5–8.6.94	0.25
דיגנס	גבי אינוסס	341–339	56,874	186.7	13–14.6.94	49.43
תשלוז נכס	שרון יצחק	688	96,435	663.4	7.6.94	1.97
תשלוז נכס	שרון גילן	688	360,000	2476	7.6.94	2.91
מישור הצוף	יפה מרדכי	295	2,400	7.03	6.6.94	25.14
צור	מולות צור	94.5	50,000	47.25	6.6.94	0.48
צימר רהיט	בן עמי חיים	603	10,000	60.3	13.6.94	19.18
צמיחה	אקירוב אלפרד	405	34,681	140.4	8–9.6.94	5.27
קיטאל	קוסניר לוי	934	3,578	33.4	14.6.94	63.78
קליין	ביאגט גיל	1038	4,441	46.0	8.6.94	0.09
עמבן	שטיין שלמה	551	5,000	27.5	8.6.94	19.32
עמבן	ליפשין יעקב	551–568	7,928	43.8	8–9.6.94	12.43
פרז	שמרון מר	88.5	5,000	4.4	7.6.94	0.02
פוליסי	ליברמן אלון	2171	4,401	95.5	6.6.94	3.63
פוליסי	בודלי יעקב	1965	7,767	152.6	7.6.94	22.73
פיסון	ישיב דוד	293	3,225	9.4	5.6.94	50.90
פן דוד	מניגשטיין בנימין	252–290	8,667	20.6	6–7.6.94	–
פן דוד	בת אפשר	290	969	2.8	6.6.94	–
צור	שניידמן רותן	90.5	6,618	5.9	7.6.94	0.01
צור	שניידמן שלום	90.5	6,619	5.9	7.6.94	0.01
צור	שניידמן אברהם	90.5	6,619	5.9	7.6.94	0.01
צור	שניידמן משה	90.5	6,618	5.9	7.6.94	0.01
סיראי	אשכנזי הלל	272–283	38,800	107.3	7–12.6.94	0.45
סיראי	אשכנזי גיל	272–276	16,670	45.8	7–9.6.94	0.19
סיראי	שור משה	272–276	17,000	46.7	7–9.6.94	0.20
סינפק	גולדשטיין רן	470	4,394	20.6	6.6.94	0.72
סינפק	רובין דוד	423	8,958	37.8	8.6.94	12.44
סמפ	קופמן עזרא	228	25,925	59.1	7.6.94	39.51
ספקטרוניקס	ספקטור יואל	396	5,000	19.8	6.6.94	23.43
עמבן	יפה אלכסנדר	551–568	3,964	21.9	8–9.6.94	10.67
לחמנוהל	לחמנוהל אלונן	449–506	2,000	9.4	6–8.6.94	25.73
לחמנוהל	מגיב ראובן	449–506	2,000	9.4	8.6.94	25.75

התאגיד	בעל העניין	שער	כמות	**סכום	תאריך	החזקה
לחמנוהל	לחמנוהל ביטוח	449–506	4,000	19.0	8.6.94	0.71
לניק מסחר	לניק מרון	85	50,000	42.5	12.6.94	–
לניק תעשיה	לניק מרון	95.5	40,150	38.3	12.6.94	–
מיני ליין	פורת יצחק	858–894	3,515	39.0	6–7.6.94	82.49
מיני ליין	פורת יצחק אג א	325–348	26,571	89.8	6–7.6.94	—
מבדלסון	ארנבמן אורים	375	750	2.8	9.6.94	0.01
דיקית	פלקביין יעקב	4799	685	36.8	7.6.94	10.82
ידבל	ולר אבלמן	93.5	255,118	238.5	7.6.94	–
יובל	כבירי מרדכי	166	55,767	92.5	7.6.94	70.07
יוניזרם	סמואל גיורא	471	5,000	23.5	14.6.94	48.52
כרמל	כרמן חיים	703–740	7,184	51.9	1–6.6.94	8.89
כרמל	קונר אלי	703–740	7,184	51.9	1–6.6.94	10.00
כרמל	רייך רפאל	703–740	7,184	51.9	1–6.6.94	8.65
אגוד	גבסי שלמה אליהו	1494	6,815	101.8	15.6.94	20.00
אגוד	לנדאו אחוזה	1494	1,021	15.2	9.6.94	20.00
אגוד	אהרון אהרון	–	3,748,342		17.3.94	–
איתם	יקירה שמעון	384	8,000	24.3	13.6.94	7.15
אל קנית	אלרהב נכסים	800–882	18,652	155.4	7–13.6.94	79.19
אל קנית	אלרהב נכסים	882	3,366	29.6	13.6.94	79.19
אלוני	אלוני נתנאל	354	5,950	21.0	13.6.94	52.74
אפיסק	ולר אבלמן ושות'	705–781	3,000	21.9	8–13.6.94	6.72
אבגל מסחר	שגב משה	87.5	23,235	20.3	14.6.94	–
כרמל	שמיר איתן	703–740	7,184	51.9	1–6.6.94	8.96
אספייר	קירור שש	2298	2,500	57.4	13.6.94	50.69
דוקיקאר	בר מרני שלמה	605	2,423	14.6	8.6.94	25.42
דוניך	דוניך יעקב	147.5–176	15,000	24.9	31.5–1.6.94	–
דוניך	דוניך יעקב	632–667	9,000	58.2	31.5–1.6.94	2.32

בעלי עניין מוכרים

התאגיד	בעל העניין	שער	כמות	**סכום	תאריך	החזקה
יאגרי	רז יובל	–	1,499,337	–	17.3.94	–
יאגרי	גולדשטיין יונה	–	1,499,337	–	17.3.94	–
יאגרי	ליברמן אלון	–	1,499,337	–	17.3.94	–
יאגרי	שודרי נתן	–	1,499,337	–	17.3.94	–
יאגרי	שודר נתן	–	1,499,337	–	17.3.94	–

* עסקה מחוץ לבורסה
** הסכום הינו באלפי שקלים

صكنا من الاهل

מטבעות

שערי חליפין במערכת המוניטרית האירופית

מטבע	שער מול המארק	מצב לעומת המטבע החלש
לירה אירית	2.4305	5.94%
גילדן הולנדי	1.1206	5.67%
פרנק בלגי	20.59	5.28%
מארק גרמני	1.000	5.09%
פרנק צרפתי	3.4110	3.33%
כתר דני	3.9175	2.32%
פזטה ספרדית	82.77	0.45%
אסקודו פורטוגלי	103.95	0.00%

שערי חליפין ניו יורק
סגירה: 22:00 שעון ישראל

מטבע	קנייה / מכירה
מארק	1.6290/95
פרנק שווייצרי	1.3715/25
ליש"ט*	1.5189/94
ין	103.20/25
דולר קנדי	1.3892/97
פרנק צרפתי	5.4980/30
אקו*	1.1925/30
ד' אוסטרלי*	0.7350/55
ד' הונג קונג	7.7295/05
ד' סינגפור	1.5300/10
באט תאילנדי	25.14/16
לירטה	1605.0/.00
כתר שוודי	7.8700/50

*במונחי דולר אמריקאי

ריביות

ליבור – לונדון
סגירה: 20:00 שעון ישראל

	3 חודש'	6 חודש'	שנה
דולר	4.563%	4.875%	5.453%
שטרלינג	5.156%	5.438%	6.063%
ין	2.188%	2.313%	2.625%
פר"ש	4.375%	4.500%	4.729%
מארק	5.027%	5.045%	5.250%
אקו	5.938%	6.000%	6.188%
פר"צ	5.500%	5.617%	5.875%
גילדן	5.010%	5.050%	5.200%
ד' קנדי	6.462%	7.228%	7.950%
ד' אוסט	4.980%	5.278%	

ריבית ניו־יורק
פריים רייט: 7.25%

יורודולר – פרנקפורט
סגירה: 20:00 שעון ישראל

תקופות	דולר	מארק
3 חודשים	4.57%	5.050%
6 חודשים	4.84%	5.100%
1 שנה	5.43%	5.250%
3 שנים		6.410%
5 שנים		6.930%

תשואה על שטרי אוצר האוצר בניו יורק

3 חודשים	4.21%
שנתיים	5.86%
10 שנים	7.13%
30 שנה	7.45%

בורסות

בורסה	מדד	סגירה	שינוי
ניו יורק	דאו ג'ונס 30	3,776.78	–34.56
	S&P 500	448.45	–5.86
טוקיו	ניקיי 225	21,503.30	+135.83
הונג קונג	האנג סנג	9,113.96	+91.04
לונדון	פיננשל טיימס 100	3,022.9	–7.2
פרנקפורט	דקס	2,047.29	–7.62
פאריס	CAC 40	1,935.95	–6.86
מילנו	MIBTEL	11,097	+2

סחורות

מתכות וסחורות רכות – לונדון
סגירה: 20:00 שעון ישראל

	מחיר	שינוי
נחושת ספוט (דולר לטונה)	2,445	+11
בדיל ספוט (דולר לטונה)	5,590	+14
עופרת ספוט (דולר לטונה)	542	+10
אבץ ספוט (דולר לטונה)	988	+8
אלומיניום ספוט (דולר לטונה)	1,445	+27
ניקל ספוט (דולר לטונה)	6,495	+140
קפה ספטמבר (דולר לטונה)	2,334	–61
קקאו ספטמבר (ליש"ט לטונה)	1,036	–
גומי יולי (פני לק"ג)	79.00	–

מחיר חבית נפט בדולרים

	מחיר	שינוי
ברנט (ספוט)	17.15	+0.25
ברנט (אוגוסט)	17.15	+0.25
דובאי (אוגוסט)	16.00	+0.30
מאיין (ספוט)	15.25	+0.25

מוצרים מוגמרים
דולרים לטונה, איכות ים תיכון. (מקביל לאיכות [illegible])

	מחיר	שינוי
בנזין (עופ' 0.15)	196	+1
נפטא פ"ב	154	+1

מתכות יקרות – לונדון
סגירה: 20:00 שעון ישראל

	מחיר	שינוי
זהב (דולר לאונקייה)	391.50	+5.50
כסף (סנט לאונקייה)	560.00	+8
פלטינה (דולר לאונקייה)	405.50	–0.25
פלדיום (דולר לאונקייה)	141.00	+1.50

מתכות יקרות – ניו יורק
סגירה: 22:00 שעון ישראל

	מחיר	שינוי
זהב יוני (דולר לאונקייה)	391.60	+6.2
כסף יוני (סנט לאונקייה)	558.70	+13.6
פלטינה יולי (דולר לאונקייה)	411.15	+5.2

סחורות רכות – ניו יורק
סגירה: 22:00 שעון ישראל

	מחיר	שינוי
רכז תפוזים ספטמבר (סנט לליברה)	92.25	–1.20
כותנה יולי (סנט לליברה)	79.66	–0.90
קפה ספטמבר (סנט לליברה)	135.20	+1.20
קקאו ספטמבר (דולר לטונה)	1,410	+17
סוכר יולי (סנט לליברה)	12.36	–0.04

שווקים בעולם

החשש מהאצת האינפלציה בארה"ב לוחץ על הדולר

"הדולר יאבד 10% עד סוף 1995", העריכה כלכלנית בכירה בניו יורק וגרמה לעליות תלולות לזהב ולנפט

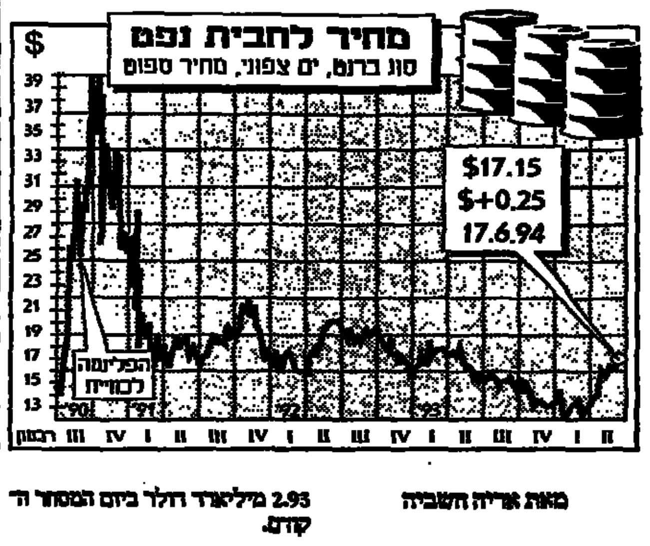

מאת אריה חשביה

וול סטריט

מדד דאו ג'ונס איבד בסוף השבוע יותר מ-34 נקודות, שהן קרוב לאחוז אחד, כאשר רוב המניות איבדו את מה שצברו קודם לכן. מדד סטנדרד אנד פורס איבד שלושת רבעי האחוז. סוחרים בוול סטריט התלוננו, שהיחלשותן של איגרות החוב של הממשל האמריקאי תרמה לירידות במניות.

אירופה

באירופה נמשכה המגמה השלילית, כאשר הסיבה העיקרית שעליה הצביעו סוחרים וכלכלנים היא – החשש מפני האצת האינפלציה בארצות הברית. סיבה אחרת: הערכה שאירופה נחלצת מן המיתון וכי ייפסקו בה קיצוצי הריבית – מה שיחזק את המטבעות המקומיים על חשבון הדולר האמריקאי.

החשש מהאצת האינפלציה בארצות הברית – זאת היתה הסיבה שעליה הצביעו סוחרים בלונדון, לנוכח הירידה במדד פיננשל טיימס.

בפרנקפורט זקפו את הירידות לחובת ההיחלשות של מחירי הסחורות העתידיות ואת הירידה החדה במניות דוישה בנק. סוחרים העריכו כי המחירים התייצבו בנקודת השפל שאליה הגיעו, ואולם הזהירו מפני רגישותו של השוק לכל ידיעה שצליל שלילי מלווה אותה.

מניית דוישה בנק נפגעה על ידי הידיעה שחבר מועצת המנהלים של הבנק הזה, רולף ברויאר, יוחלף בקרוב. הנהלת הבנק הכחישה ידיעה זו.

בפאריס ירדו שעריהן של כל המניות בעקבות הירידות בוול סטריט, וכך נמחקו העליות הקלות שנרשמו בתחילת יום המסחר האחרון של השבוע. מדד סי.איי.סי איבד יותר משליש האחוז בנפח מסחר של 3.76 מיליארד פרנק.

המניה של חברת הפרמצבטיקה הגדולה רון ירדה ירידה חדה אחרי שנודע כי התרופה שלה, "זוסאטיך", הוצאה מן השוק בצרפת.

ירידה חדה היתה גם למניית יורו טאנל, בעקבות עסקות של ארביטראז'.

במילנו התנהל מסחר עצבני, בנפח מצומצם, ושערי המניות ירדו משום שסוחרים לא ראו כיוון ברור לעתיד הקרוב. היו ירידות למניות אוליבטי ופירלי, ומגמה מעורבת נרשמה במניות של חברות הביטוח. מדד מיבטל עלה, ואולם בשיעור זניח של 0.02%.

מזרח רחוק

במזרח נמשכה המגמה ההפוכה מזו של אירופה, ועליות אפיינו את המסחר בטוקיו ובהונג קונג.

בטוקיו אמרו סוחרים כי העליות נבעו מביקושים גוברים למניות משניות ומן ההערכה שקרוב מפנה לטובה במשק היפאני. מדד ניקיי עלה בשיעור 0.64%.

בבורסה של הונג קונג היו העליות קשורות לביקושים בשעות המסחר האחרונות ולעסקות ארביטראז'. מדד האנג סנג עלה ביותר מאחוז אחד.

סוחרים אמרו שהמניות המבוקשות ביותר היו של מוסדות פיננסיים ושל חברות חשמל ומים.

נפח המסחר היה 3.13 מיליארד דולרים של הונג קונג, בהשוואה ל-2.93 מיליארד דולר ביום המסחר הקודם.

מטבעות

הדולר צנח בסוף השבוע לשפל שלא היה כמוהו מתחילת השנה, אחרי שכלכלנית העובדת במכון מחקר אמריקאי השמיעה הערכה שהמטבע האמריקאי יאבד 10% מערכו בשנה ומחצית השנה הבאות.

בניו יורק ירד שער החליפין של הדולר, במהלך יום המסחר האחרון של השבוע שעבר, ביותר משני פניג, מול המארק הגרמני, לשפל של 1.6065 מארק לדולר, אחרי שהכלכלנית הבכירה ג'ייל פוסלר, פרסמה את הערכתה בידיעון "קרדיטוויק" שיוצא לאור על ידי סטנדרד אנד פורס. "עד סוף 1995 יהיה שער החליפין של הדולר מתחת ל-1.50 מארק", משום ששיעורי הריבית יחזקו את המארק לעומת הדולר, כתבה פוסלר.

בפתיחת יום המסחר בניו יורק, ביום ששי, היה שער החליפין של הדולר 1.6365 מארק, ואילו בסגירה היה השער 1.6090/1.61000 מארק.

כלכלנים רבים מעריכים כי המיתון הגיע לסיומו באירופה וכי לא יהיו עוד קיצוצים בשיעורי הריבית על המטבעות האירופיים.

ריביות

הבנק המרכזי של רוסיה עומד לקצץ בקרוב בשיעור חד את שיעורי הריבית על מנת לקרב אותם לשיעורי הריבית הנהוגים בשוק, על כך הודיע שר הכלכלה הרוסי אלכסנדר שוכין. לדבריו, המדיניות המוניטרית הנוקשה ושיעורי הריבית הגבוהים כבר נשאו פרי ועל כן מעריך הבנק המרכזי כי יוכל לקצץ את הריבית שלו, "בקרוב ובשיעור חד".

סחורות

בשוק המתכות התעשייתיות משכו מחירי הנחושת והאלומיניום את המתכות האחרות כלפי מעלה.

סוחרים אמרו שלא היו לכך סיבות מוחשיות וכי הלך הרוח הוא שהכתיב את עליית המחירים.

הנחושת סיימה את שלב ההתבססות וזינקה מעלה מכוח ביקושים ספקולטיביים. מחירה קבע שיא של 21 חודש.

האלומיניום חצה כלפי מעלה את הקו של 1,460 דולר לטונה.

"סוחרים מחפשים עילות לרכישות בימים אלה, והמחירים עולים", אמרו סוחרים בשוק המתכות של לונדון.

עלייה חדה במחירי הנפט

ניו יורק (אי־פי). מחירי הנפט נסקו ביום ששי בתלילות, לשיא של 16 חודש.

נפט קל להספקה ביולי נמכר תמורת 20.71 דולר לחבית, 80 סנט יותר מאשר ביום המסחר הקודם, בבורסה של ניו יורק. מחיר קרוב לזה נרשם בנפט מהסוג הזה ב-8 במארס 1993.

במקביל עלו מחירי הזהב, ביותר מ-6 דולרים לאונקייה.

"מחיר כזה של הנפט מעורר דאגה", אמר טום קרטיס, מנהל מוקד האנרגיה בקבוצת פנטוס. "זה מחיר מנופח מדי, והביקוש מופרז. אין ספק שתהיה צניחת מחירים חדה".

לדבריו, לא היו ידיעות שיצדיקו את עליית מחירי הנפט בשיעור כזה ביום ששי. ארגון אופ"ק החליט לקיים את רמת ההפקה הנוכחית שלו.

מחירי הנפט עלו מאז מארס, כאשר חבית נמכרה סביב 14 דולר ובאופ"ק הוחלט לייצב את רמת ההפקה עד סוף השנה.

בלונדון נמכרה חבית נפט גולמי מהים הצפוני (ברנט) להספקה באוגוסט במחיר 17.41.

סין הקימה בנק לפיתוח

עומדת להקים בנק יצוא־יבוא ובנק לחקלאות

בייג'ין (אי־פי). סין הקימה בימים אלה בנק יעודי לפיתוח, שייתן הלוואות בריבית נמוכה לפרויקטים של פיתוח.

הבנק לפיתוח הוא הראשון מתוך שלושה בנקים שמקימה ממשלת סין לקידום המשק. הבנק השני יתמחה בעסקות יצוא־יבוא והשלישי יוקדש לחקלאות.

סוכנות הידיעות הרשמית סינהוא מסרה כי נשיא הבנק לפיתוח הוא יאו ז'ניאן.

בנק כרמל למשכנתאות והשקעות בע"מ
("הבנק")

הודעה על כינוס אסיפה כללית שלא מן המנין של בעלי המניות

ניתנת בזה הודעה על כינוס אסיפה כללית שלא מן המנין של בעלי המניות, שתתקיים במשרדי הבנק בדרך פתח־תקווה 65 בתל־אביב, ביום ב' ה-11 ביולי 1994 בשעה 16:00, אשר על סדר יומה העומד לדיון ההצעה לקבל החלטה רגילה בדבר אישור הקצאה פרטית לקרן השתלמות לאקדמאים במדעי החברה והרוח בע"מ (להלן "הקרן") כמפורט בדיווחים מיידיים מ-22.4.94, 5.5.94 ו-31.5.94, האייל ולאחר ביצוע ההקצאה הפרטית תהפוך הקרן לבעלת עניין בבנק מכח אחזקתה בכ-5.1% מהון המניות של הבנק.

בעלי המניות רשאים להצביע בעצמם או באמצעות בא כוחם אשר הוסמך כדין על פי יפוי כח שימסר לידי יו"ר האסיפה.

אם תוך מחצית השעה מן המועד הנ"ל לא נכח מנין חוקי – תדחה האסיפה מאליה בשבוע אחד, לאותה השעה ולאותו המקום.

באסיפה נדחית כאמור יהווה כל מספר של משתתפים מנין חוקי.

19 ביוני 1994 — בנק כרמל למשכנתאות והשקעות בע"מ

בעולם

המשרד שלעולם אינו נסגר

Forbes

קומפאק קיצצה בשליש את צוות המכירות שלה בארצות הברית, ובה בעת הכפילה את ההכנסות. כדי לעשות זאת הצטרכה להגדיר מחדש את תפקיד איש המכירות

דייוויד הול עבד במשרד הראשי של קומפאק, ביוסטון, טקסס. הוא היה מבלה שעה בכביש המהיר לביתו שבפאתי העיר. אבל איש המכירות בן ה-32 שוב אינו נוסע לעבודה. באפריל 1993 העבירה קומפאק את צוות המכירות שלה למשרדים בבתיהם. אף שהשטח שלו הוא עיר הבית של קומפאק, ניגש הול למרכז החברה רק פעם בשבוע. "התנועה היחידה שאני צריך להימצא ממנה היא זו של בוני בת ה-4", הוא אומר.

תנועה זאת התנועה של הלקוחות הבאים אל ביתו. מאז קיבל המנכ"ל אקהארד פייפר את ניהול החברה ב-1991, הכפילה קומפאק את הכנסותיה ל-7.2 מיליארד דולר, וקיצצה בשליש את צוות המכירות שלה ל-224, כשהיא חוסכת 10 מיליון דולר לשנה בשכר ובשכר דירה. חלק מן הגידול בהכנסות נבע מהתרחבות אל חנויות בתחום כמו וולמארט, אבל רק חלק. המכירות לסוחרים ולעסקים מהוות עדיין 80% מהכנסותיה של קומפאק, ושם היו עליות דרמאטיות בפריון. מאז 1992 הגדיל צוות המכירות של קומפאק בארצות הברית פי שלושה את ההכנסה לאדם, ל-16 מיליון דולר. "החלטנו להיכנס לאוטומציה במקום להגדיל את כוח האדם", מסביר רוס קולי, מנהל מחלקת צפון אמריקה.

כאשר עזר קולי להקים את כוח המכירות של קומפאק לפני 10 שנים, היתה החברה המתחילה עסוקה יותר בביסוס שמה כיצרנית אמינה. לפיכך היא חיקתה את התשתית של יבמ – סניפים גדולים בערים גדולות. אבל ב-1991 לא הצליח כוח המכירות לבצע את המלאכה. באותה שנה ירדו ההכנסות כ-10% והרווח ירד ב-70%.

קומפאק שאלה את לקוחותיה מה קרה. הם אמרו שאינם מסוגלים למצוא את איש המכירות. אנשי מכירות אחדים קיבלו מדי יום 40 הודעות בדואר קולי.

האם היו פחות מדי אנשי מכירות? או שמא יותר מדי מהם ארגנו בצורה גרועה את יום העבודה? פייפר החליט שהתשובה השנייה היא הנכונה. הוא צמצם את צוות המכירות בארצות הברית מ-359 ל-224 וסגר 3 מתוך 8 משרדים אזוריים. הוא העביר את הניצולים אל המשרד הראשי. כדי לחסל את צוואר הבקבוק של המידע, הקים פייפר מספר טלפון ללא תשלום לענות על שאלות שגרתיות בדבר מוצרים, מחירים והמינות, ושחרר את אנשי המכירות להתמקד בפיתוח עסקים ושירותים חדשים.

זה צמצם את התקורה, ומה שחשוב עוד יותר, איפשר לקומפאק להשתמש בטכנולוגיות של מחשבים ותקשורת כדי להגביר את הפריון של אנשי המכירות ששרדו. כוח המכירות הרזה יותר יכול היה להשתלט על העבודה רק באמצעות אוטומציה. משרדו של הול, בחדר השינה השלישי של ביתו בפרברים, מצויד במחשב מחברת נייד מדגם קומפאק לייט, עם מעבד 486 ודיסק קשיח של 200 מגהבייט. המחשב מאפשר להול גישה אל מצג צבעוני של 15 אינץ', מקלדת רחבה, גיבוי טייפ של 120 מגהבייט ומדפסת לייזר. המשרד מצויד גם בטלפון סלולארי, מכשיר פאקס, מכונת צילום, שני קווי טלפון, מכתבה ומדפי ספרים. העלות הכוללת, כ-8,000 דולר, משקפת את העובדה שקומפאק מייצרת חלק מן הציוד. אנשים רגילים עשויים לשלם כ-10,000 דולר.

מדי בוקר נכנס הול לרשת הלקוח/שרת של קומפאק, שמרכזה הוא שרת קומפאק גדול בעל 38 גיגהבייט (מיליארדי ביטים) של אחסון מקוון. מסד הנתונים כולל רשימת לקוחות מרכזית, שבה רושמים עובדי קומפאק ממחלקות שונות את מגעיהם עם כל לקוח ולקוח בכתב. המערכת כוללת גם חומר שיווק, רשימות מבצעים, פרסומים בעיתונות ודואר אלקטרוני.

לפני פייפר שכנו מסדי נתונים אלה ברשתות שונות בכל מחלקה. זה הקשה על המחלקות השונות ועל אנשי המכירות לדעת מה קרה אצל עמיתיהם. "זו היתה רשת של 'את מי אתה מכיר כדי שתשאל'", נזכר מייקל ראב, המנהל את המערכת החדשה. עכשיו, במקום לרדוף זה אחרי זה בטלפון, בוחנים אנשי המכירות, הניהול, ההנדסה והשירות ללקוח את הרשת כדי למצוא ערכונים, תוך שימוש בממשק של חלונות.

אחרי שהוא בודק את הרשת לגבי דואר אלקטרוני ופעילות העשויה להיות חשובה בשבילו, מעתיק הול את החומר שיזדקק לו בפגישות של אותו היום למחשב המחברת שלו. על מכשיר זה שומר הול את לוח פגישותיו, מספרי טלפונים, גרפים, ציורים וחומר דומה אחר. "אנחנו לא צריכים לשאת איתנו מקרנים ושקפים", אומר הול. אם ברצונו להשאיר חוברת אצל הלקוח, הוא מייצר אותה על מדפסת הלייזר שלו.

בדרכים יכול הול להיכנס למסד הנתונים של קומפאק מכל שקע של טלפון, ובשעת הדוחק גם ממודם סלולארי. אחרי שלושה או ארבעה ביקורי מכירות שב הול הביתה, כותב ומדפיס מכתבים, עונה לדואר אלקטרוני ומעדכן את מסד הנתונים הכללי בהערות לגבי לקוחותיו. "אם אני פוגש מישהו הזקוק למהנדס מערכות כדי לספק מידע מסוים, אני מכניס את שמו של האיש", מסביר הול. "כאשר המהנדס מסתכל בשמות הלקוחות במסד הנתונים, הוא יתקשר עם האיש".

אחרי ארוחת הערב מבלה הול חלק משעות הערב במשלוח פאקסים של ניירות טכניים או פרסומים ללקוחות. "נוח להיות מסוגל להעביר מידע מיידי ללקוחות", אומר הול. "בעבר לא היינו מסוגלים לעשות זאת".

חברות וסוחרים מעריכים את תשומת הלב הנוספת. מייקל סנט ג'ון מחברה מרכז העסקות מחשבים של קומפאק לעסקים קטנים, אומר שלפני הארגון מחדש לא היה לאנשי המכירות של קומפאק זמן ללכת איתו לפגישות מכירות משותפות, אבל עכשיו הם זמינים. מכירות מחשבי קומפאק שלו גדלו ב-30% בערכים דולריים בשנה האחרונה – וזה כאשר מחירי המחשבים ירדו ב-50%.

המשרדים בבתים הם דרך מצוינת למכור לעסקים שגם להם יש עובדים הפועלים מן הבית. פאר מלגר פודס, חברה לאריזות בשר משיקגו בעלת הכנסות בסך 830 מיליון דולר לשנה, קישרה באחרונה 50 נציגי מכירות העובדים מבתיהם ברשת מסד נתונים המשתמשת במחשבי מחברת של קומפאק. "אתה יכול לראות כיצד עיניהם נדלקות כאשר אנחנו ניגשים למסד הנתונים מן המשרד שלהם", אומרת אן בייקר, 36, העובדת בביתה שבמנלו פארק, קליפורניה.

אוטומציה של צוות המכירות עזרה לצמצם את עלויות המכירות והמינהלה של קומפאק מ-22% מן ההכנסות ב-1991 ל-12% ב-93'. עקב כך, אף ששולי הרווח הגולמי של החברה ירדו בשנה שעברה ב-6% והגיעו ל-23%, עלה הרווח הנקי באחוז אחד ל-6% מן ההכנסות. סטיבן אשכנזי, אנליסט באלכס בראון, צופה שקומפאק תוריד בקרוב את עלויות המכירות והמינהלה שלה ל-10%, דבר שיאפשר לה להתקיים היטב ברווח גולמי שולי שירד קרוב לוודאי ל-20%, בשל הורדות מחירים נוספות.

ראו עד כמה הרחיק העולם לכת בזמן קצר: יבמ נהגה להתפאר ברווח גולמי של 80%, פי 4, על מחשבים מרכזיים.

הצד השלילי: להול חסרים הדיבורים עם עמיתיו, הקיימים עכשיו רק כנקודות אלקטרוניות. "לפעמים אתה מרגיש כאילו אתה מצוי בקצה הספר", הוא אומר. וכן קיימת הסכנה של עבודה במשך יותר מדי שעות. "אתה לא יכול להפסיק, כי זה קיים במקום", אומרת בייקר. לדבריה, בעלה נאלץ להזכיר כשמגיע זמן ארוחת הערב ואומר, "זה משרד סגור". אבל זה מחיר קטן לשלם תמורת ביטול הנסיעה מדי בוקר לעבודה.

רווחי ההפרטות

FORTUNE

הממשלות מקיימות מכירות חיסול כלל עולמיות של חברות שבבעלות המדינה. המשקיעים יכולים להרוויח הרבה כסף

חברות טלקום הן הפנינים של שוק ההפרטות. בתמונה: החברה ההולנדית, הכוללת את הדואר

מבנגקוק ועד בואנוס איירס מוכרות הממשלות מפעלים גדולים שבבעלות המדינה. יש עסקה טובה בדואר ההולנדי; קנו חברת טלפונים ארגנטינאית; קנו חברת פלדה סינית. בהפרטות נכסים בבעלות המדינות בכ-50 מיליארד דולר עתידים להימכר השנה. וזה בלי להביא בחשבון את המכירות העצומות באמצעות שוברים המתקיימות בעולם הקומוניסטי לשעבר.

המכירה הענקית הזאת מהווה הזדמנות השקעה נדירה. חברה היוצאת מבעלות ממשלתית נהנית לעתים קרובות ממעמד של מונופול או כמעט מונופול. בהיותן מודעות לעובדה שבעלי המניות בעתיד של החברות המופרטות הם גם מצביעים, נוטות הממשלות לקבוע מחיר נמוך להנפקות הראשונות. וחשוב ביותר, כאשר חברות ממשלתיות מוכנסות לשוק הפרטי, חופשיים מנהליהן להגיע להחלטות השקעה ושינויים בכוח העבודה שהיו דרושים ביותר.

"חברות ממשלתיות מעולם לא היו צריכות להתחרות או להרוויח", אומר רודני לורד, העורך של העלון הלונדוני "פרייבטיזיישן אינטרנשנל". "במגזר הפרטי מצמצמים המנהלים את העלויות ומחפשים עסקים חדשים".

הרקורד לטווח ארוך של ההפרטות עד עתה מעודד מאוד. מניות של 9 חברות ממשלתיות בריטיות גדולות שהפריטה מרגרט תאצ'ר עלו ב-154% מ-1987 עד סוף 1993, בהשוואה ל-105% בשאר המניות הנסחרות בבורסה של לונדון. גם חברות צרפתיות שנמכרו ב-1986 ו-1987 השיגו יותר מאשר תשואות מכובדות, כולל 228% ליצרנית הזכוכית סנט גובין ו-270% לתחנת הטלוויזיה TF1.

אבל המכירות הגדולות מעוררות גם סיכונים לצד הרווח הפוטנציאלי. כמה חברות מופרטות לא יצליחו, באופן בלתי נמנע, לבצע את המעבר בשווקים התחרותיים של ימינו. לא עוזר גם שהממשלות בכמה מדינות – בעיקר באיטליה ובצרפת – נוטות להחזיק במניות מיעוט, או "מניות זהב", שהן בעלות כוח הצבעה שאינו עומד בשום יחס לכמותן. הן מסוגלות לעצור בעד החברה החדשה לבצע צעדים הכרחיים אבל מסוכנים מבחינה פוליטית, כמו פיטורים. וכמובן, אפילו חברות מעולות לא תשגנה תשואות הולמות אם הממשלות והבנקאים המשקיעים קובעים להן מחיר גבוה מדי. משקיעים שרכשו ב-1992 מניות של חברת טלקום של ארגנטינה בהנפקה הראשונה, למשל, לא הצליחו להגיע לאיזון לפני 1994.

משקיעים רבים מגלים שנוח יותר להשקיע באמצעות קרן נאמנות. מאז תחילת השנה גייסו קרן ההפרטה האירופית מרקורי וקרן דומה של קליינוורט, ששתיהן נסחרות בלונדון, יותר מ-2.1 מיליארד דולר. קרן אליאנס להפרטות גלובליות מניו יורק משכה 1.1 מיליארד דולר, פי 5 ויותר מסכום המטרה של 200 מיליון דולר. גרסה פתוחה של הקרן, קרן אליאנס להפרטות בכל העולם, הושקה ב-1 ביוני. שלוש הקרנות הוותיקות יותר המסחר בין 8% ל-15% ממחיריהן הראשוניים, בעיקר בשל הירידה בבורסות באביב השנה.

בין אם אתם נוטים לקנות מניות או להשאיר את ההחלטה בידי מנהלי קרנות, צפו להמתין 3–5 שנים לפני שתרוויחו. בכלות הכל, השוק אינו יכול לשנות בן לילה חברה מנושנת, בעלת מספר עובדים מופרז המנוהלת בידי ממשלה. "רבים ממשקיעי מחפשים הצלחות לטווח קצר", אומר תומס פרנגוס, מנהל בקרן דה בנק בפאריס. "אבל אני מייעץ להם להיות סבלנים".

כמובן שהבחירה חיונית ביותר. להלן מדריך לקניות הטובות והגרועות ביותר במכירה העולמית.

מערב אירופה

"בשבילנו, כאשר מדברים על הפרטות משמעות הדבר מערב אירופה", אומר לאו קולהאגן, מנהל קרן ניהול הנכסים מרקורי. "בשום מקום אחר אין חברות גדולות ומתקדמות מבחינה טכנולוגית המשווקות לציבור במספרים כה גדולים".

לדברי אנליסטים, הם אופטימיים ביותר לגבי חברות הטלקום האירופיות. מוקדם יותר השנה מכרה ממשלת דנמארק את חברת הטלפונים שלה, טלדנמארק, תמורת כ-3 מיליארד דולר. ההנפקה זכתה לחיתום יתר של פי 4. החודש תימכר בבורסה של אמסטרדם חברת הדואר והטלפון ההולנדית. ההצעה ההולנדית היא הראשונה בה נמכר גם שירות הדואר. אנליסטים צופים שהמניות בסך 3.7 מיליארד דולר ייחטפו במהירות.

המשקיעים מצפים גם למכירה של חברות הטלפון האוטונומיות של פינלנד ושוודיה, אף שעדיין לא נקבעו להן תאריכים. וחברת הטלפונים הגדולה מכולן, דוישה טלקום, עתידה להימכר ב-1996.

מצד שני אופפת ספקנות רבה את תוכניותיו של ראש הממשלה החדש של איטליה, סילויו ברלוסקוני, למכור בסתיו השנה את STET, חברת הטלקומוניקציה העיקרית של איטליה. הבעיה העיקרית היא אפשרות של ניגוד אינטרסים של מדיובנקה, הבנק המסחרי ממילאנו המטפל בעסקה. הבנק הוא גם במקרה היועץ העיקרי של אימפריית ההשקעות של ברלוסקוני. העלייה ב-40% במחיר המניות האיטלקיות השנה מדאיגה גם היא את המשקיעים. "איטליה פשוט יקרה מדי", מתלונן בנקאי מלונדון.

להפרטות הצרפתיות הקרובות יש בעיות משלהן. מנהלי כספים קיוו שראש ממשלת צרפת, אדואר באלאדור, ימכור השנה את רנו, חברת המכוניות הרווחית ביותר באירופה. אבל התנגדות של העובדים אילצה את באלאדור לדחות את העסקה עד אחרי הבחירות לנשיאות בשנה הבאה. במקום זאת תמכור צרפת את חברת הביטוח AGF.

מזרח אירופה

כל מניה בשוק במדינות הקומוניסטיות לשעבר מהווה הפרטה. קצב המכירות עוצר נשימה. למרגרט תאצ'ר נדרשו עשר שנים כדי להפריט רק 25 חברות מספרי הממשלה; מזרח אירופה רוצה להפריט אלפי חברות בתוך שנים אחדות.

בכך טמונות הזדמנויות גדולות וסיכון גדול. הבורסה של וארשה עלתה ב-1993 ב-900%, אבל נפלה השנה ב-50%. הבורסות של מזרח אירופה סובלות ממחזורים קטנים ונזילות נמוכה. בבורסה של פראג יש מחזור שבועי של 30 מיליון דולר בלבד, ואילו בזו של בודפשט רשומות למסחר פחות מ-25 מניות.

רק חברות מעטות הצליחו לעקוף את המכשול הזה באמצעות רישום למסחר בבורסות מערביות. המניות של פיק סאלאמי ההונגרית, למשל, נסחרות בגרמניה כמו בבודפשט.

חוץ מזה, מרבית ההשקעות המערביות בשלושת "הנמרים" של מרכז אירופה – פולין, צ'כיה והונגריה – הן בכישורי קרנות צמיחה, בנקי השקעות. משקיעים בודדים יכולים עדיין לרכוש חלק באמצעות קרנות כמו זו של קרדיט סוויס פירסט בוסטון או פלמינג, שתיהן נסחרות בלונדון. דייוויד מתיוס, מנהל הקרן של פלמינג, אופטימי לגבי חברות בינוניות של הנדסה וייצור בצ'כיה. "היצוא של צ'כיה למערב משגשג", הוא אומר. "אלה אינן סחורות אלא מוצרים מוגמרים בעלי ערך מוסף גבוה, כמו מכונות לטקסטיל".

אמריקה הלטינית

בהשוואה למזרח אירופה מציעה אמריקה הלטינית תעשיות גדולות, בעלות טכנולוגיה מפותחת, שלעתים קרובות מעורבים בהן משקיעים זרים. אחרי הכישלון עם חברת טלקום הארגנטינית נקבעו למרבית ההפרטות מחירים מושכים. חברת הנפט הארגנטינית YPF, למשל, נסחרת עכשיו במחיר הגבוה ב-35% ממחיר ההנפקה שלה ביוני 1993. הביקוש עלה פי שניים על ההיצע לחברות הגז והחשמל הממשלתיות, ששתיהן הופרטו בששת החודשים האחרונים. אומרת עקרת בית מבואנוס איירס: "קודם קניתי דולרים והטמנתי אותם בבית. עכשיו אני קונה מניות".

אבל צריך להיזהר. בברזיל תוהו ובוהו פוליטי ופקקים ביורוקרטיים עיכבו מסע הפרטות שאפתני. פרו סובלת מטרוריסטים, סוחרי סמים וכולרה. לגבי מרבית האנליסטים החברה המושכת ביותר באזור היא פמקס, מונופול הנפט של מקסיקו. אבל לא נודע על תוכניות הפרטה של חברה זו.

אסיה

בכל מקום באסיה ההפרטה היא תהליך ארוך ומייגע. אלכס קינמונט ממורגן סטנלי יפאן פחות מלהב מן ההפרטה האחרונה ביפאן, הרכבת של מזרח יפאן, והמכירה הצפויה בסתיו של חברת הטבק היפאנית. "רכבת המזרח צריכה עדיין לפעול תחת כמה חוקים שאינם אטרקטיביים", הוא אומר. לגבי חברת הטבק, "קשה לצפות שטבק יהיה מקור צמיחה".

מורגן סטנלי צופה הזדמנויות טובות יותר בסין, טייוואן ודרום מזרח אסיה. היא ממליצה על צ'יינה סטיל, ספקית הפלדה העיקרית בטייוואן שבה יש ביקוש גדול לפלדה, ומצביעה על "סיכויים טובים בטווח הארוך" למבשלת השיכר טסינגטאו, החברה הסינית הראשונה שהונפקה בהונג קונג.

המפתח להצלחה בשוק ההפרטות הוא לבדוק בזהירות. "כל מקרה יכול להיות הצלחה או כישלון, תלוי בחברה המונפקת", אומר ברוקר מלונדון. "הכל תלוי במדיניות המחירים, במצב השוק ובמחיר ההנפקה". קל להתייאש מן הקשיים שבהפיכת חברה לרווחית. אבל יש לזכור שמכירות החיסול רק החלו. למשקיע הסבלני הפוטנציאל הרווחים מן ההפרטות כה גדול שהוא בכל זאת מבטיח להיות אחת מהזדמנויות ההשקעה הטובות ביותר של העשור.

שערי מטבע חוץ / 17.6.94

המטבע	בנקנוטים לאומי קניה	בנקנוטים לאומי מכירה	בנקנוטים הפועלים קניה	בנקנוטים הפועלים מכירה	בנקנוטים דיסקונט קניה	בנקנוטים דיסקונט מכירה	העברות והמחאות לאומי קניה	העברות והמחאות לאומי מכירה	העברות והמחאות הפועלים קניה	העברות והמחאות הפועלים מכירה	העברות והמחאות דיסקונט קניה	העברות והמחאות דיסקונט מכירה	שער יציג	שינויי באחוזים: שינוי יומי	מתחילת החודש	מתחילת נובמבר	שנה ריאלי
1 דולר ארה"ב	2.98	3.12	2.99	3.13	2.99	3.12	3.0377	3.0806	3.0395	3.0826	3.0399	3.0821	3.0570	0.66%	0.66%	2.38%	-3.45%
1 מארק גרמני	1.82	1.90	1.83	1.91	1.82	1.91	1.8538	1.8880	1.8537	1.8799	1.8544	1.8885	1.8677	0.25%	1.01%	8.52%	2.34%
1 לירה שטרלינג	4.52	4.73	4.56	4.77	4.55	4.76	4.6182	4.6834	4.6185	4.6837	4.6236	4.6879	4.6459	0.44%	1.39%	5.27%	-0.72%
1 פרנק צרפתי	0.53	0.56	0.53	0.56	0.55	0.56	0.5440	0.5517	0.5447	0.5525	0.5438	0.5514	0.5479	0.35%	1.31%	8.15%	1.99%
100 ין יפני	2.88	3.01	2.88	3.02	2.89	3.03	2.9344	2.9759	2.9296	2.9710	2.9385	2.9793	2.9508	-0.13%	1.59%	10.51%	4.22%
1 גילדן הולנדי	1.68	1.70	1.63	1.71	1.65	1.71	1.6554	1.6788	1.6564	1.6798	1.6585	1.6816	1.6674	0.16%	1.13%	8.39%	2.21%
1 פרנק שווייצרי	2.16	2.26	2.17	2.27	2.16	2.27	2.2044	2.2356	0.5447	0.5525	2.2021	2.2528	2.2289	0.00%	2.42%	10.15%	2.88%
1 כתר שוודי	0.38	0.40	0.38	0.40	0.38	0.40	0.3863	0.3917	0.3856	0.3911	0.3867	0.3921	0.3884	0.88%	-0.49%	8.34%	2.17%
1 כתר נורבגי	0.42	0.44	0.42	0.44	0.42	0.44	0.4271	0.4332	0.4269	0.4330	0.4267	0.4327	0.4300	0.19%	0.84%	8.26%	2.09%
1 כתר דני	0.47	0.49	0.47	0.49	0.46	0.49	0.4743	0.4810	0.4741	0.4809	0.4747	0.4814	0.4773	0.27%	1.25%	8.18%	2.02%
1 מארק פיני	0.54	0.57	0.54	0.57	0.54	0.57	0.5543	0.5622	0.5557	0.5636	0.5531	0.5608	0.5562	0.38%	-0.45%	7.69%	1.85%
1 דולר קנדי	2.15	2.25	2.16	2.26	2.15	2.26	2.1901	2.2211	2.1913	2.2223	2.1940	2.2246	2.2019	0.79%	0.53%	-2.03%	-7.41%
1 דולר אוסטרלי	2.16	2.28	2.15	2.31	2.17	2.30	2.2266	2.2581	2.2286	2.2602	2.2297	2.2687	2.2400	1.29%	0.15%	10.72%	6.41%
1 ראנד דרא"פ	0.55	0.78	0.71	0.85	0.49	0.64	0.8322	0.8440	0.8319	0.8437	0.8336	0.8453	0.8386	-0.11%	0.44%	-4.56%	-10.00%
10 פרנק בלגי	0.89	0.93	0.88	0.94	0.88	0.93	0.9022	0.9149	0.9024	0.9152	0.9034	0.9160	0.9094	0.40%	1.28%	10.00%	3.74%
10 שילינג אוסטרי	2.59	2.71	2.60	2.72	2.59	2.72	2.6392	2.6765	2.6387	2.6760	2.6410	2.6778	2.6548	0.23%	0.97%	8.45%	2.28%
1000 לירה איטל	1.85	1.95	1.86	1.98	1.86	1.95	1.8927	1.9194	1.8949	1.9217	1.8951	1.9215	1.9035	-0.20%	-0.14%	9.07%	2.86%
100 פזטה ספרדית	2.18	2.33	2.22	2.37	2.21	2.32	2.2443	2.2760	2.2471	2.2789	2.2490	2.2803	2.2598	-0.00%	0.81%	7.96%	1.81%
1 (ECU)	—	—	—	—	—	—	3.5678	3.6182	3.5644	3.6147	3.5752	3.6249	3.5943	0.18%	1.84%	7.81%	1.67%
1 דינר ירדני	4.27	4.53	4.24	4.54	—	—	—	—	—	—	—	—	4.3104	1.38%	1.38%	3.11%	—
10 לירה לבנונית	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	0.0180	0.56%	0.56%	2.27%	—
1 לירה מצרית	0.87	0.92	0.87	0.93	—	—	—	—	—	—	—	—	0.9324	0.66%	-0.97%	-0.87%	—
1 סל מטבעות	—	—	—	—	—	—	3.3170	3.3640	3.3179	3.3648	3.3191	3.3653	3.3388	0.47%	0.91%	4.87%	-1.10%

שערי חליפין מצטלבים / אירופה צהרים / 17.6.94

	דולר ארה"ב	לירה שטרלינג	מארק גרמני	100 ין יפאני	פרנק שווייצרי	פרנק צרפתי	גילדן הולנדי	1000 לירה איטלקי	10 פרנק בלגי
1 דולר ארה"ב	—	0.6580	1.6368	1.0360	1.3765	5.5795	1.8334	1.6060	3.3616
1 לירה שטרלינג	1.5198	—	2.4875	1.5745	2.0919	8.4795	2.7863	2.4407	5.1088
1 מארק גרמני	0.6110	0.4020	—	0.6329	0.8410	3.4088	1.1201	0.9812	2.0538
100 ין יפאני	0.9653	0.6351	1.5799	—	1.3287	5.3857	1.7697	1.5502	3.2448
1 פרנק שווייצרי	0.7265	0.4780	1.1891	0.7526	—	4.0535	1.3320	1.1667	2.4422
1 פרנק צרפתי	0.1792	0.1179	0.2934	0.1857	0.2467	—	0.3286	0.2878	0.6025
1 גילדן הולנדי	0.5454	0.3589	0.8928	0.5651	0.7508	3.0433	—	0.8760	1.8335
1000 לירה איטל	0.6227	0.4097	1.0192	0.6451	0.8571	3.4742	1.1416	—	2.0931
10 פרנק בלגי	0.2975	0.1957	0.4869	0.3082	0.4095	1.6598	0.5454	0.4778	—

תערוכות כנסים-ירידים

עתון אינפורמטיבי לתערוכות וירידים

העורכים: יצחק שלו ועפרה קדרון
ת.ד. 32154 ת"א

"רואים את הקולות" בקלן

מארגני התערוכה העולמית "פוטוקינה 94" אומרים שבתער־וכה בקלן, "אתה רואה את אשר אתה שומע ואתה שומע את אשר אתה רואה", כי זהו עיקר הרעיון של"פוטוקינה".

התערוכה, הידועה, מזה שנים, כאקדם המרכזי של תעשיות הצי־לום, מקיפה את כל הקשור לענף זה. הענף התפתח והתרחב במשך השנים. היום הוא מקיף את כל הקשור לצילום עצמו - מקצועי וחובבני - וידאו, עריכה והקלטה וכן המדיה.

השילוב בין כל המרכיבים מתוך את המולטימדיה שהיא המילה ה־אחרונה בשטח זה.

קרוב ל־600 אנשי מקצוע מישר־אל מקיקים, מדי תערוכה, את קלן ולדבריהם, מה שנראה בקלן מש־פיע על כל אנשי המקצוע בעולם....עד לתערוכה הבאה.

"פוטוקינה 94" תתקיים השנה בין התאריכים 22־27 לספטמבר. ניתן לרכוש בישראל כרטיסי כניסה וקטלוגים במכירה מוקדמת.

תערוכת פרוייקט "גאפ" בטורקיה- יצרנים ישראלים יכולים עדיין להצטרף

בכל שפרוייקט "גאפ" - פיתוח חבל הארץ בדרום מזרח טורקיה (שגודלו כגודל מדינות בלוכס יהליו) מתקדם, כן עולה בהשיבר־תה. תערוכת "אגרו־גאפ" ("AGRO-GAP") המציעה לחקל־אים באזור החדש את הציוד ואמ־צעי הייצור החקלאיים.

יודגש שפרוייקט "גאפ" מתרכז בפיתוח מערכות המים, ההשקיה ויצירת אמצעים (HYDROPOWER) לשאיבה וכוח חשמל, במטרה להפך את האזור לחקלאי. השלמת הסכר האטם המלאכותי כבר מאפשרת עיבוד שטחים עצומים. לצורך כך דרו־שים ציוד, אמצעים, חומרים ושי־רות - כל אלה מוצגים ע"י מאות חברות מרחבי העולם, במרכז התערוכות החדש של איסטנבול. האירוע אמנם קרוב, 21־25 ספטמ־בר 1994, אך מארגניו מדגישים כי לישראל ימצא תמיד מקום.

תערוכות חשובות בפריז

3 תערוכות, שכל אחת מהן מוער־כת כאחת מן החשובות בסוגה באירופה, תתקיימנה בצרפת בר־בעון האחרון של השנה.

"יורופלסט" לתעשיות הפלסטיק והגומי תתקיים במרכז התערוכות "פריז נורד" בין התאריכים 3־7 באוקטובר. תערוכה זו היא אחת מסבב תערוכות הפלסטיק באירו־פה ויודגש כי השנה לא נערכה באירופה תערוכה אחרת, מקבילה לה בחשיבותה.

"פרוניק" התערוכה הבינלאומית לאלקטרוניקה, תיפתח ב־5 בדצ־מבר למשך 5 ימים. משתתפות בה כ־1000 חברות מציגות מ־30 מדינות והיא זוכה לביקור של כ־20,000 אנשי מק־צוע ברחבי העולם.

ביחד עם "פרוניק" תתקיים התערוכה החשובה באירופה לקב־לנות משנה "מידסט". מספר שיא של מציגים משתתף בה, כ־2,400 ומס' המבקרים עומד על 70,000. היא מכסה את נושא קבלנות המשנה כפי שהוא בא לביטוי בכד־עשיית המתכת, פלסטיק, אלקט־רוניקה והחשמל.

חדשות אל-על

שרות חדש באל־על - ביי־דוק (צ'ק אין) טלפוני

שרות חדש - בידוק לטיסה באמ־צעות הטלפון - יושם בטיסות אל־על היוצאות מתל־אביב. השרות מיועד לנוסעי המח' הר־אשונה, מח' עסקים, חברי מועדון המלך דוד ולקוחות הזהב.

יום לפני הטיסה או ביום הטיסה בין השעות 12:00 בצהריים ועד חצות מוזמן הנוסע להתקשר למספרי הטלפון המיוחדים שהועמדו לרשותו ולידע את הדילות על מס' הטיסה ומס' המושבות אשר ברשותו.

בנמל התעופה, מיד לאחר הבדי־קה הבטחונית, ללא המתנה מיותרת בתור וללא דאגה למקום הישיבה שלו, עומד לרשות הלקוח דלפק מיוחד "בשרות הש־לוה" בו הוא מקבל מעטפה וב־תוכה מוכנים כרטיס העליה למ־טוס, בו מצויין מקום הישיבה ותג הכבודה.

לאחר קבלת הכרטיס יוזמן הנוסע לטרקלין המלך דוד להמתן מהפינוקים שמציע עד העליה למטוס.

חידושים בתכנית "הנוסע המתמיד" של אל־על

* חבר חוג "הנוסע המתמיד" נוסע הכלולה אליו, היוצאים בטיסות אל־על, יוכלו להזמין המושב הרצוי להם בטיסה (PRESEATING) עד 30 יום לפני מועד היציאה מהארץ.

* בעבר נערכה בדיקת חשבון חבר חוג "הנוסע המתמיד" אחת לשנה, לאחרונה הוחל בבדיקת מצב חש־בון החבר אחת לחודש, ואם נמצא כי צבר בחשבונו 2500 נקודות לפחות משך 1200 החודשים הא־חרונים, יועבר חבר החוג ללא דיחוי למועדון היוקרתי המיוחד של אל־על "נוסע מתמיד זהב".

* החל מה־1/7 ניתן יהיה לצבור נקודות גם בטיסות סאן־דור/אל־על לינדים: קייב, אודסה, מינסק ולנינגרד.

כמו כן, אודסה תוסף לשלושה אזורי צבירה.

הצבירה ליעדים הקרובים תהיה נמוכה יותר, וכך גם מס' הנקודות המוזלות בכרטיס בונוס.

לדוגמא:

שתי טיסות לארה"ב + טיסה לפריז מזכות את הנוסע לפי בחירתו באחת מהאפשרויות: א.כרטיס בונוס למערב אירופה; ב. שני כרטיסי בונוס ליוון.

בירמינגהם על המפה

גינון בברמינגהם.

התערוכה הוותיקה לגינון GLEE תתקיים השנה במרכז התערוכות בבירמינגהם בין התאריכים 11־13 בספטמבר 1994.

812 חברות מציגות בתערוכה, מבקרים בה כ־20,000 איש. מהם, 1200 מחוץ לבריטניה.

התערוכה מציגה גם ציוד לשעות הפנאי.

מים זורמים - בירמינגהם

אחת התערוכות החשובות באירופה לטיפול במים IWEX תתקיים במר־כז התערוכות הלאומי של בירמינג־הם בחודש נובמבר הקרוב (8־10), התערוכה מטפלת בכל האספקטים הקשורים לטיפול במי שתיה, במים זורמים, ביוב ומים תעשייתיים.

בתערוכה הקודמת בשנה שעברה השתתפו 471 יצרנים מכל העולם.

יש לך פנאי לתערוכות בנושא פנאי?

4 - 6.9.1994

SPOGA KÖLN
International Trade Fair for Sports Goods, Camping Equipment and Garden Furniture

GAFA KÖLN
International Garden Trade Fair

קול המפרסם

שתי תערוכות בכרטיס אחד

יותר מ-2,000 חברות מציגות בשתי התערוכות המובילות בעולם:
SPOGA- התערוכה הבינלאומית לציוד קמפינג, ספורט וריהוט גן.
GAFA - התערוכה הבינלאומית לגינון.

בשיחת טלפון אחת למספר 03-5754520 תבינו עד כמה ניתן ליעל את הביקור הקרוב ב- SPOGA וב-GAFA ולחסוך גם זמן וגם כסף. נשמח לשרת אתכם ולהעמיד לרשותכם כרטיסי כניסה מוזלים, נסביר לכם כיצד ליהנות משרותי תחבורה ללא תשלום אל היריד וממנו וכן נפנה אתכם לבתי-מלון ולחדרים פרטיים בקלן ובסביבה. אינכם חייבים לבוא למשרדנו. בשיחת טלפון אחת נסביר לכם הכל.

itex איטקס שירותי תערוכות ומידע (1991) בע"מ
היצירה 18 רמת-גן ת.ד. 32154 תל-אביב 61321
טל: 03-5754520 פקס: 03-5754525

Köln Messe

יכולות היצור והטכנולוגיה של קבלני המשנה בישראל מן הגבוהות בעולם

מפעלים יצרניים יוסבו בעתיד לקבלנות משנה. תעשיינים גרמנים מגלים עניין רב בישראל

מאת: אבי בן

אשר אמוז מנהל מור מתכת ומ־כונות במכון היצוא ועורך מגזין קבלנות המשנה, העומד בקשר יום יומי עם מפעלים העוסקים בקבלנות משנה, בטוח כי ישראל תשתלב יפה במרחב האירופי בז־כות היכולת ההנדסית הגבוהה והפתרונות הבלתי קונבנציונליים, שאנחנו מספקים לתעשיינים בר־חבי העולם.

ביקשנו ללמוד יותר על הנושא בראיון שערכנו עמו.

מפעל קם כדי לשמש קבלן משנה, או שהמציאות מכריחה אותו להיות כזה?

המפעלים קמו כתוצאה מצורך ולמעשה רוב המפעלים מהסוג הזה קמו כתעשיות סמך. לדוגמא כשיוצרו את המטוסים הראשונים כמו מנוע או כפיר, הרבה מפעלים עברו מיצור עצמי ליצור עבור התע־שיה האוירית, תע"ש וכד' והפכו להיות יחידות סמך.

זה די מסוכן היום - בכלכלת כמובן - להיות סמוך אל התעשיות הבט־חוניות ולכן אנחנו רואים היום בסיוכות לפרוץ החוצה ולבצע עבודות עבור גופים אזרחיים.

גופים קטנים ובינוניים שעבדו עם התעשיות הבטחוניות מוצאים עצמם עם יכולות יצור, יש להם הציוד והידע הטכנולוגי המתאי־מים, אבל בלי לקוח הבריה היא לחפש שווקים חדשים.

מעצם השם, "קבלן משנה", נדמה שמדברים על עבודות "משניות", קטנות, אבל בעצם מדובר בדברים גדולים, האם כך?

מדובר לפעמים בפרויקטים מאוד גדולים וחשובים. מפעל "ברמד" לדוגמא, השתתף וסיפק טכנולו־גיות וחלקים לפרוייקט המנהרה המחברת את אנגליה וצרפת. התע"א, קבלן המשנה הגדול במ־דינה, בונה חלקים או חלקי חלקים עבור מערכות עוק ממטו־סים ועד לפרויקט הלול.

במגזין הקרוב, לדוגמא, ייחשף לראשונה "סיפורו של מסוק" אמ־ריקאי, אשר נפגע במלחמת המפרץ ונחשב כ"טוטל לוסט", מהנדסי התעשיה האוירית שיפצו אותו והחזירהו לשרות "כמו חדש".

בימים אלה מקים מפעל ישראלי קו הרכבה וייצור של תמרורים בויאטנם. הדוגמאות הן רבות ומ־גוונו

תעשיות אחרות בישראל מאורגנות במסגרת איגודים מקצועיים, יש להם עיתונות מקצועית מטעם משותף לקדם את השווק. מה קורה בענף הזה?

הענף אכן איננו מאורגן כענף, כ־הוא מפוזר על פני ענפים רבים כמו מתכת, חשמל, פלסטיק וגומי ו־אלקטרוניקה. יש לו מיפתח גדול מאוד. אני, מרגע שקיבלתי את התפקיד, החלטתי להתמקד בנושא ולתת לו כתף, כי ראיתי שיש לו פוטנציאל. מגיעים אלי הרבה אנשים מחו"ל ורבים מהם מהמפעלים מהעבודה שיש בארץ תעשיות מתכת כשבעצם אין לנו חומרי גלם. אחרי שהם מתוודעים לנושא מתחילים להיווצר שיתופי פעולה.

אני החלטתי לפני כשנה שהדבר אשר יקשר בין המפעלים ובין לקוחותיהם יהיה מגזין מקצועי שיבטא את הענף ואת היכולת שלו. הוא גם ישמש כמנוף להבאת המידע על התעשיה ללקוחות פו־טנציאליים בחו"ל. כך קם המגזין הישראלי לקבלנות משנה - במסג־רת מכון היצוא.

המגזין חושף יכולות הנדסיות של התעשיה וגם מלווה בסיפורי הצל־חה. חשוב להדגיש שלרבים מהמפעלים הקטנים אין מחו־לקות שיווק ציבור וגם לא קיימת המודעה לכך.

למה דוקא מכון היצוא הרים את הכפפה הזו?

כי יש לנו מה להציע בעולם ואני לא מדבר בהכרח על המפעלים הג־דולים. דוקא במפעלים הקטנים ישנם הרעיונות והמצאות והיכו־לות ואם אנחנו ניתן להם את הדחיפה הם לא יגיעו ללקוחות בחו"ל.

מפעלים גדולים בחו"ל, מפזרים חלקים מן היצור לקבלני משנה. קבלני משנה גדולים נעזרים בקב־לני משנה קטנים יותר, כולם מחפשים בד"כ את המחיר הזול. ישנן מדינות כמו הודו ובמזרח אירופה, שהיכולת קיימת ועלות כוח העבודה זולה. מדוע אם כן יעדיפו אותנו, כאשר שעת העבר־דה אצלנו יקרה?

יש לנו בהחלט בעיות התחרות ממדינות כמו הודו, מדינות בדרום אמריקה, סין, אבל עדיין האי־כיות אצלנו טובות יותר והמפע־לים, המבקשים להוציא מוצר מוגמר בעל איכות מעולה, מוצאים בנו את הכתובת יחד עם זאת, אני טוען, שהענף חייב לפתח לעצמו, במקביל, אלטר־נטיבות של מוצרים מוגמרים ול־היות ערוך ע"י כך למצבים כלכ־ליים משתנים.

במסגרת המאמצים שלכם למצוא לענף שווקים בחו"ל, אתם גם יוז־מים פניות ישירות ללקוחות?

המגזין, בתוכנו, מתן תשובה חלקית לכך. בנוסף, ייצרנו בסיס נתונים של כ־4000 מקבלי החל־טות בעולם, שאליהם אנו שול־חים ישירות את המגזין. אנחנו מרחיבים את הבסיס כל העת ואני מקווה שעד סוף השנה, נגיע ל־10,000 כתובות עורזים לנו בכך הנספחים המסחריים. והרשות לקניות ממלין. כידוע, יש מספר רב של חברות בחו"ל, המספקות לישראל ציוד ומחויבות בקניות גומלין. קבלנות משנה היא אחת מקניות הגומלין.

אני חש את ההגבות כל יום. רק בחודש האחרון, קיבלנו כ־250 פניות מחברות חשובות מחו"ל המבקשות לקבל את המגזין באופן קבוע. אני גם עד לכך, שחברות כמו סימנס, גנרל מו־טורס, יורוקופטר ומרצדס, יצרו קשר עם החברות הישראליות המופיעות במגזין.

מהו היתרון הנוסף שיש למפעלים כתוצאה מכך שמכון היצוא מגן להם גבו?

המפעלים הגדולים כמו תע"א, תע"ש, רפא"ל ודומיהם מסודרים עם מערכות יצוא ושווק וקוקים לנו פחות אצל מפעלים בינוניים וק־טנים, לא מדובר בערך נוסף, אלא בערך עצמו. בלעדינו יקשה עלי־הם מאוד להתמודד עם יצירת קשרים עסקיים בחו"ל. מצד אחד, קיימת היוזמה שלנו, תעד־כות ומפגשים בחו"ל, ומצד שני אנחנו הכתובת לפניות של יזמים ולקוחות מחו"ל לשותפי פעולה. דוגמא לפעילות שלנו היא מפגש, שקיימנו לאחרונה במיגבן בין קב־לני המשנה שלנו ובין תעשיינים גרמנים גדולים, שבאו להוות יכו־לות טכנולוגיות שלנו.

אנחנו מקיימים מכוונות ומשתת־פים בתערוכות בחו"ל. החודש, קבלני המשנה, בענף היציקות, ישתתפו באחת מן התערוכות החשובות ביותר בעולם GIFA בדיסלדורף, יוצאת גם משלחת של אנשי מקצוע.

ניתן להבין, שהכיוון האידיאלי לה־תפתחות, הוא התחברות או שות־פות אסטרטגית עם גופים מחו"ל, מהו הפרופיל של שותף מסוג זה?

זהו שותף שלוקח חלק בתכנון, בפיתוח, בייצור, בהשקעה ואח"כ גם בשווק. זהו גוף שמבין תעשיה ומסוגל לתת לשותף הישראלי פתרונות בכל התחומים הללו. יכול להיות גם שותף בחלק מן הדברים שהוזכרו. יש גם כאלה, כמו במזרח אירופה, שמוכנים לתת את כוח האדם וכושר היצור ומבקשים מהישראלים את ההש־קעה הידע. לדוגמא מפעל כספות בצ'כיה המייצר את המתכת, הכל הרכיבים האלקטרוניים הם ישר־אליים. ההרכבה נעשית בצ'כיה, הכספות משווקות למזרח אירופה ע"י הצ'כים. בתחום היציקות, יש מפעלים ישראלים, שמשווקים חלקים לקבלן המשנה של מפעל יצרני. זה בולט מאוד בתחום הרכב.

התהליך הזה שתיארת, מוגבל לתחום מסוים או שהוא מאפיין היום מגמה?

מפעלים גדולים בעולם, כדי לא להתעסק עם עשרות קבלני משנה קטנים, מעבירים קוי יצור לקבלני משנה מרכזיים. אלו, מעסיקים קבלני משנה אחרים לקטעים מסויימים. בסופו של דבר, קבלן המשנה המרכזי אוסף את החלקים, הופך אותם למכלול, שאותו הוא מעביר למפעל.

איך מתגברים לאותם קבלני משנה?

הדרך הטובה ביותר היא להזמין את המהנדסים אליהם, לסייע להם באיתור יכולות כאן, לקבל מהם מפרטים ולייצר על פיהם. עבודה בשיטה זו יכולה להעמיד אותנו על המפה העולמי יתרון של עבו־דה עם קבלן משנה מרכזי הוא בכך, שאותו קבלן העובד עבור כמה מפעלים, יכול לאתר, בקלות יחסית, לקוחות נוספים עבור המוצר של המפעל הישראלי וכך נגיע לפיזור גדול יותר.

לאן מופנים מאמצי השווק שלכם בכל הקשור לקבלנות משנה?

השוק החשוב ביותר של התעשיה הישראלית הוא באה"ב ואח"כ אירופה, שבה גרמניה היא החשובה ביותר. בתהליך המפגש, שהיה במינכן לאחרונה, ראינו שאנחנו די מחרותים בשוק הגרמני.

מכון היצוא מקיים בישראל הועד־כות עמיות עם פוטנציאל יצוא כמו חקלאות, תכשיטים, מזון, ומביא ארצה קניינים, האם ניתנה הדעת, לארגן תערוכה של קבלני משנה ישראלים, ולהביא ארצה במרוכז כ־1000 נציגים של מפעלים, קבלני משנה מרכזיים וכדו'?

ישראל לא מוכרת כמדינה שעור־כת תערוכות בנושא זה אבל אם מישהו ירים את הכפפה ויארגן תערוכה, שתקיף את כל ענפי התע־שיה, מכון היצוא, בעזרת הנספ־חים המסחריים המומחים אחרים, מומחים לענייני השוק האירופי המשותף מפנים, לא אחת, את תשומת הלב, אל תופעה שהיא פעל יוצא של התחרותיות בין תעשייני אירופה וניצול עקרון היתרון היחסי. המדובר בהסבת מפעלים מייצור מו־צרים מוגמרים, אל עבר קבלנות המשנה. מאחר ויש־ראל סמוכה אל השוק האירופי, מן הסתם יצרנים יעברו תהליך דומה.

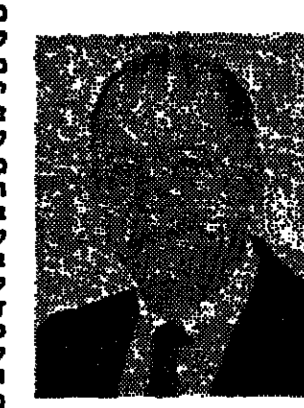

אשר אמוז

יביא קניינים, אני רואה את זה כקרן אור לתעשיה. כמו שאמרתי קודם, אנחנו לא הגבר ולא דיסל־דורף, אבל עם השנים זה יהיה. התנאי הוא שהתערוכה תראה את היכולות של המפעלים הקטנים, גם כן.

איך אתם רואים בתערוכה כמו ברמנגר כאשר אתם עומדים מול "איכות" של קבלנות משנה. אנחנו לא מתגמדים? איך מתייחסים אלינו הקניינים?

עצם העובדה שאנחנו שם, זהו הישג בלתי רגיל. כאשר באים אליך לתערוכה טובי המהנדסים בעולם ומציגים של החברות המחייבות ברכש ממלין והדברים איתך עסקים כי אתה שווה בעיניהם, זה ממחיש את הפו־טנציאל שלנו.

בשנה שעברה התממו, בזמן התערוכה, עסקאות בשווי של 6 מליון דולר, וזהו דבר נדיר.

בהכללה אני אדגיש, כי אנחנו חייבים להרבות בחשיפות בחו"ל ובמכון היצוא, אנחנו אכן עושים זאת.

השתתפות ישראלית מרשימה בתערוכה הבינלאומית לילדים ונוער K+J

15 חברות המתמחות בריהוט, אביזרים, משחקים, טקסטילים, מוצרי היגיינה וציוד לתנוקות יל־דים השתתפו זו השנה השלי־שית בתערוכה הבינלאומית המו־בילה בעולם K+J, שהתקיים בקלן, גרמניה בין ה־26־28 באו־גוסט 1994.

למעלה מ־800 מציגים מ־30 מדי־נות ימלאו את ביתני התצוגה. 15,000 קניינים מקצועיים, ביני־הם עשרות קניינים מישראל, מגי־עים לתערוכה מדי שנה כדי לב־דוק מגמות והחידושים וכדי ליצור קשרים עסקיים.

השנה במקסיקו. בעוד שנתיים בחיפה

הישגי התעשיה הגרמנית, בתערוכה

300 יצרנים גרמנים נטלו חלק בראשית השנה בתערוכת התעשיה הגרמנית במקסיקו סיטי. למעלה מ־350 אלף איש ביקרו בתערוכה. זו היתה פעם ראשונה שבמקסיקו, "נטולה" מרכז תערוכות ראוי לשמו (התערוכה התקיימה במרכז הספורט) זכתה לארח אירוע מקצועי בסדר גדל כזה. התעשיינות הגרמנית במדינה זו קיבלה תנופה לאחר חתימת הסכם NAFTA.

מאחורי התערוכה עמדה ממשלת גרמניה וכן מרבית האיגודים התעשייתיים והמועצות לעידוד הסחר הבינלאומי.

פתחו את התערוכה נשיא מקסיקו קרלוס סלינס ושר הכלכלה הגרמני ד"ר גינטר רקסרודט. (בתמונה) במהלך התערוכה התקיימו 50 כנסים טכנולוגיים ומפגשי אנשי עסקים לשיתופי פעולה.

תערוכה דומה תיערך במחצית 1996 במרכז התערוכות החדש של חיפה. תהיה זו התערוכה הבינלאומית הראשונה שתתקיים שם. היוזמה לארוע משותפת לעיריות חיפה ודיסלדורף והוסכם עליה לפני שנתיים במהלך ביקור של ראש עיריית דיסלדורף בחיפה.

מקבץ מן העולם

ארגון המשרד בלאס וגאס

תערוכה בינלאומית לציוד משרדי וכל הקשור לארגון המשרד תיערך בלאס־וגאס בין התאריכים 12־15 ביולי 1994.

בתערוכה יציגו יצרנים אמריקנים וזרים ציוד, מיכון, עזרים, ריהוטים ושיטות לארגון המשרד.

ביחד עם התערוכה יתקיים כינוס מקצועי בו ידונו נושאים כמו שי־פור רווחיות, משרד המחר, מגמות בשוק העולמי. איך לשפר את שביעות רצון הלקוח, טכנולוגיות חדישות, שווק והפצה ועוד.

מקסיקו נהנית מהסכם נפט"א

הסכם הסחר החופשי בין ארה"ב, קנדה ומקסיקו (נפט"א), מביא אל האחרונה תערוכות חדשות. מארגני התערוכה לציוד לבית משיקגו, יקיימו בחודש אוגוסט (כשלושה שבועות אחרי התערוכה בשיקגו) תערוכה בינ־לאומית במקסיקו סיטי. המארג־נים מצפים כי לתערוכה יגיעו קניינים גם ממדינות אחרות באמ־ריקה הלטינית.

קלן מובילה באופנת גברים, צעירים וילדים.

מרכז הכובד של אופנת גברים, צעירים וילדים עבר לקלן. ירידי האופנה של קלן מושכים מדי שנה 1500 חברות מ־43 מדינות ו־13,000 קניינים ואנשי מקצוע מ־80 מדינות עשרות מבקרים מיש־ראל יוצאים לתערוכות אלו כדי לבדוק מגמות אפנה ולסכם עסקות לעתיד.

הארוע המשולב לאופנת גברים יפתח בין ה־5־7 באוגוסט במרכז הירידים של קלן.

יריד הסתיו באנגליה משנה תאריכים

מארגני יריד הסתיו למוצרי צריכה (תערוכה אחות ליריד האביב המ־פורסם) החליטו לשנות החל משנה זו את תאריכי היריד ולהעבירו מ־יולי לחודש ספטמבר (11–14). ה־שינוי נובע מן הצורך להתחשב בחופשה השנתית של המציגים וכן כדי להגדיל את מספר המבקרים, שחודש ספטמבר הוא נוח יותר עבורם. המיקום נשאר כשהיה – מרכז התערוכות של בירמינגהם.

כנס "פלאפונים" בלונדון

לאור פתיחות התחרות בישראל לאספקת טלפונים ניידים, רבים ימצאו עניין בכנס הבינלאומי, שית־קיים בלונדון בין התאריכים 27־29 ביוני בנושא "תקשורת ניידת ושי־מוש בלוויינים". הכנס מאורגן ע"י איגוד מהנדסי האלקטרוניקה בבר־יטניה והוא המשי מסוגו הנערך בלונדון.

ORGATEC '94

20־25 באוקטובר קלן גרמניה. זו היא התערוכה המקצועית המקיפה ביותר לנושא המשרדי. למעלה מ־2000 מציגים מ־30 מדינות מציגים בה את החידושים הטכנולוגיים והעיצובים העדכניים ביותר, להם זקוק המ־שרד המודרני: תקשורת משרדית, תקשורת מחשבים, ארגון ושי־טות, ריהוט משרדי, ציוד בטי־חות, ציפויי קיר, תאורה, אביזרי תצוגה ועוד.

חברות ישראליות מהמובילות בענף משתתפות בתערוכה על שטח של למעלה מ־500 מ"ר, בי־ניהן טקניון, פיניש, תוליות, פלטכניקה, אמדינה, זובל, לוגי־מן תקשורת ועוד.

"היצוא מישראל למדינות ערב יחל באמצעות תערוכות"

מאת: אבי בן

על אפשרויות היצוא של יצרני ישראל למדינות ערב לכש"יפרוץ" הש־לום, ניתן ללמוד משתי התערוכות שיתקיימו בחודש אוקטובר הקרוב בריאד - ערב הסעודית.

פיליפ מקיין, ממארגני התערוכות הגדולים בבריטניה ובערב הסעודית, מציין בצער, כי ישראל לא הוזמנה להשתתף מסיבות פוליטיות. זאת, למרות שהערכה העצמה לה זוכים הידע והמוצרים שלה בשני התחו־מים בהם מתרכזות התערוכות.

יחד עם זאת, הוא משוכנע שמרגע שיינתן האישור, ישראל תפרוץ בסערה לאזור זה והיצוא הישראלי למדינות ערב יחל להתבצע בעקייה של ההשתתפות בתערוכות.

מן החומר, שנשלח ע"י מר מקיין למערכת המגזין, ניתן ללמוד על התערוכות (ולהצטער שאנחנו לא שם....עדיין).

בין התאריכים 2־10.10.94 תתקיים בריאד התערוכה הבינלאומית לח־קלאות SAUDIAGRICULTURE '94. זו התערוכה ה־14 המתקיימת בערב הסעודית. מדינה זו היא צרכנית הקלאות אדירה - ביחוד להתמודדות המדברית - וסכומי ההשקעות בחקלאות נשמעים לעתים דמיוניים. קרוב ל־2000 פרויקטים חקלאיים מצויים עתה בביצוע. מד־כים לאישור ותקציבי ל־6000 פרויקטים, לחמש השנים הקרובות. סכום של כ־40 מיליארד דולר מושקע בפרויקטים אלה.

הסכומים המוקצבים לחקלאות מושכים אל התערוכה מציגים רבים מרחבי העולם.

התערוכה מתקיימת כל שנה ומר מקיין מבטיח כי ברגע שהדבר יתא־פשר, הוא יפנה דרך נציגו בישראל בקשה רשמית לממשלת ישראל להשתתף בתערוכה.

תערוכה אחרת, בה ישראל עשויה "לעשות חייל", היא (23־27.10.94) ASTEX '94 לבטחון, בטיחות ומניעת אש. זוהי תערוכה צעירה יחסית המתקיימת השנה זו הפעם הרביעית. ערב הסעודית משקיעה בביטחון ובטיחות סכום שנתי של 60 מיליארד דולר ובמניעת אש סכום של 420 מליון דולר.

אין להתפלא כי ישראל תחשוף במדינה ערבית ציוד בטחוני, אך גם כך, הציוד אשר היא מציגה בתערוכות בעולם (שאליהן מגיעים קניינים ואנשי צבא ערביים) בתוספת ציוד רפואי, בטיחותי ומערכות הקשורות לבטיחות, ציוד לכיבוי אש וכדו' - עשויים להבטיח יצוא נכבד ליצרנים ישראליים.

מר מקיין מציין כי כמו לתערוכה החקלאית, גם לתערוכה זו מגיעים אנשי מקצוע וקניינים ממדינות המפרץ ומדינות ערביות אחרות, כך שלישראלים תהיה זו הזדמנות ראשונה במעלה להיחשף ולקשור קשרים עסקיים דרך התערוכות.

ישראלים בתערוכות במדינות ערב !?

יצואנים ישראלים המבקשים להציג בתערוכות בערב הסעודית, בחריין, כווית ואבו דאבי,

מתבקשים לפנות - עם ציון פרטיהם* והתחומים בהם החברה עוסקת (עדיף פרוספקטים וקטלוגים) אל נציגות התערוכות בישראל:

שבל - חב' לארגון תערוכות בע"מ
ת"ד 32154 תל אביב 61321.

* פרטי הפונים יאספו אל תוך מאגר מציגים פוטנציאלים לצורך קבלת אישורים מן המארגנים, כאשר הדבר יתאפשר פוליטית.

"ספוגה" ו"גאפה" - שתי תערוכות לתרבות הזמן הפנוי יצוג נכבד לישראל

שתי תערוכות בינלאומיות, לגינון ותרבות הזמן הפנוי, מתקיימות במר־כז הירידים של קלן בין התאריכים 4־6.9.1994. הן מקיפות שטח של 260,000 מ"ר ומכסות את כל הנושאים הקשורים בגינון ביתי, השקיה, חממות, כלי עבודה חשמליים וידניים, תאורה, מזנות וכן כל הקשור לתרבות הפנאי, ספורט, ריהוט גן ומרפסת, ציוד לקמפינג, ברבקיו ועוד.

השילוב בין שתי התערוכות יוצר את התערוכה הגדולה והחשובה ביו־תר באירופה בנושאים.

יודגש כי כרטיס הכניסה, כוחו יפה לשתי התערוכות גם יחד. רכישת כרטיסים כניסה במכירה מוקדמת, מעניקה זכות לנסיעה חופשית בתחבו־רה הציבורית בעיר ובסביבתה.

ישראל מיוצגת בשתי התערוכות ע"י 13 מציגים ותצוגתם משתרעת על שטח של 600 מ"ר בקירוב.

תערוכת נבחרות ברחבי העולם קיץ 94 (יולי אוגוסט)

מתוך מדריך איטקס לתערוכות וירידים בחו"ל 1994 / אוליל

מוסקבה	04/07/94-09/07/94	METALLOOBRABOTK תערוכה לעבודות מתכת
סינגפור	06/07/94-08/07/94	תערוכה למערכות אור וקול
הונג קונג	07/07/94-10/07/94	E/E תערוכה בי"ל לתעשיית האלקטרוניקה, ציוד בדיקה ומיכשור
הונג קונג	07/07/94-10/07/94	MEX תערוכה בי"ל למכונות וחומרים
הונג קונג	07/07/94-10/07/94	SMT תערוכה בי"ל לטיפול במשטח ציוד וחומרים
באוסטרליה	08/07/94-10/07/94	T.M.I תערוכה בי"ל לריהוט
ניו יורק	10/07/94-13/07/94	IFFCS SUMMER תערוכה בי"ל למזון ומשקים
קייב	11/07/94-15/07/94	CONSUMER GOODS תערוכה למוצרי צריכה
מוסקה-שיבה	12/07/94-15/07/94	INTROPTO תערוכה לאופטואלקטרוניקה
לוס אנג'לס	12/07/94-15/07/94	NOMDA תערוכה למיכון משרדי
סידני	14/07/94-17/07/94	תערוכת משאיות
בנגקוק	14/07/94-24/07/94	FIB יריד בי"ל
שיקגו	17/07/94-19/07/94	NSGA תערוכה בי"ל לציוד ספורט
סן פרנסיסקו	19/07/94-21/07/94	SEMICON תערוכת חומרים וציוד לרכיבים
טוקיו	20/07/94-23/07/94	ICT תערוכה בי"ל למצמדים
באוסטרליה	20/07/94-23/07/94	EXHIMODA תערוכת אופנה
הונג קונג	21/07/94-25/07/94	יריד ספרים בי"ל
ליפצה	21/07/94-07/08/94	תערוכה למוצרי צריכה
סידני	22/07/94-24/07/94	תערוכה לתעשיית העץ
לוס אנג'לס	23/07/94-27/07/94	תערוכת מתכת
ניו יורק	24/07/94-27/07/94	JA תערוכת תכשיטים בי"ל
אטלנטה	28/07/94-30/07/94	ITS תערוכה בי"ל למשאיות
שיקגו	31/07/94-04/08/94	תערוכת מתכת
שיקגו	02/08/94-04/08/94	2TS תערוכה מקצועית לארגון תערוכות
קלן	05/08/94-07/08/94	HMW יריד בי"ל לאופנת גברים
קלן	05/08/94-07/08/94	INTER JEANS יריד לאופנה ספורטיבית וג'ינס
סן פרנסיסקו	06/08/94-10/08/94	יריד מתנות בי"ל
מלבורן	09/08/94-12/08/94	COMMUNICATION+OFFICE TECH. תערוכה בי"ל לתקשורת אלקטרונית, טכנולוגיות מידע, ומחשבים אישיים
הונג קונג	10/08/94-14/08/94	תערוכת מזון
אוסלו	13/08/94-16/08/94	שבוע האופנה
מיאמי	13/08/94-17/08/94	תערוכה לציוד מחשבים
ניו יורק	13/08/94-18/08/94	יריד מתנות בי"ל
שיקגו	14/08/94-17/08/94	NHS תערוכת בניה
שיקגו	14/08/94-17/08/94	NHS תערוכה לכלי עבודה
יוהנסבורג	22/08/94-27/08/94	INTERBOU תערוכה בי"ל לבניה
יוהנסבורג	22/08/94-27/08/94	WOODMEX תערוכה בי"ל למיכון לתעשיית העץ והרהיטים
פרטוריה	24/08/94-04/09/94	יריד חקלאות
קלן	26/08/94-28/08/94	CHILDREN AND YOUNG PEOPLE יריד בי"ל לציוד ואופנת ילדים ונוער
פרנקפורט	27/08/94-31/08/94	היריד הבי"ל של פרנקפורט למוצרי צריכה
בומבי	27/08/94-31/08/94	GIFTEX יריד מתנות
מינכן	28/08/94-31/08/94	INFO יריד בי"ל למוצרי ספורט, ציוד ואופנת ספורט
ניו יורק	30/08/94-01/09/94	ISC EXPO EAST תערוכה בי"ל לבטחון
בייג'ינג	30/08/94-03/09/94	METAL CHINA יריד בי"ל לתעשיית המתכת
סבילה	31/08/94-03/09/94	ASIA FOOD EXPO תערוכה בי"ל לעיבוד מזון, אריזה ושינוע
בנגקוק	31/08/94-03/09/94	תערוכה לתכשיטים ואבנים טובות

כרטיס הטיסה שלך לתערוכות וירידים ברחבי העולם

EL AL אל על

صكنا من الاهل

صكنا من الوصل

בעולם

עבר שבוע / רפי פרסיץ

אנדרלמוסיה מול יציבות מדומה

עד היום נזכרים בנקאים מרכזיים בערגה ביציבות המטבעית שאפיינה את שוקי־החליפין ב־1944–1971. נוסטלגיה זו מופרכת

הינתקותה של ארה"ב מעוגן הזהב ב־1971 הותירה לעולם שתי חלופות: לקבע שערי חליפין צפירים חדשים למטבעותיו, בלא משענת הזהב; או להניח לשווקים להכתיב למטבעות את שעריהם.

כדרכם בקודש, העדיפו פרנסיו המוניטריים של העולם את החלופה הראשונה ובזבזו עשרות מיליארדי דולרים בתמיכה בשערו של הדולר. שוב השתררה אנדרלמוסיה בשוקי החליפין, ורק בתום ארבעה חודשים רווי־מתח, הרכינו מנהיגי העולם את ראשם בפני המציאות החדשה שנכפתה עליהם.

הפור נפל בוועידת עשר המדינות המתועשות, שהתכנסה במכון הסמיתסוני בוושינגטון במחצית דצמבר 1971, שבמהלכה פוחת הדולר ב־16.9% לעומת הין, ובשיעורים פחותים לעומת שאר המטבעות המובילים.

הסכם בלי שיניים

חרף הצהרתו של הנשיא ריצ'רד ניקסון על היות ההסכם הסמיתסוני "ההסכם המוניטרי החשוב בקורות העולם", שרד הסכם זה כשנתיים בלבד. כפי שהתבטא הכלכלן האמריקאי השנון ג'ון קנת גולבריית, "מרגע שנקלע הדולר לסחרור אטמוספרי, נגזר דינו של הסכם זה לשבט".

המסמר האחרון בארון־קבורתו של ההסכם הסמיתסוני (שאף פעם לא בוטל רשמית) היה משבר הנפט שפרץ ב־1973. כשהבהירו מדינות אופ"ק כי כל פיחות בדולר יגרור ייקור מקביל בשער הנפט, היה משבר הנפט למשבר מטבעי.

אובדי־עצות ונטולי־משאבים לסכור את שטף הדולרים שהציף את שוקי המטבע, נעלו הבנקים המרכזיים את שוקי החליפין. כעבור יותר משבועיים השתכנעו שאין מנוס מניוד מלא של שערי המטבעות והסתלקו (להוציא קבוניטי הקהילה האירופית) מרעיון העוועים של שערי־מטבע שרירותיים.

מטבע־נחות או נחות?

כבר בטרם קרס הסכם ברטון־וודס ב־1971, חדלה ארה"ב מהיות המנוע לכלכלת העולם, והצל שירד של הדולר מתערער. כיצד קרה שחרף המהפך שחל במעמדה של ארה"ב (מנושה ללווה), חרף גירעונות כרוניים גואים בתקציבה ובמאזן־סחרה, וחרף כרסום מתמשך בערכו של המטבע האמריקאי וטלטלות שאינן מרפות ממנו, שורד הדולר כמטבע המוביל בעולם? הסיבות לכך מגוונות:

(1) לרע או לטוב, נקובים כ־70% ממשאבי העולם בדולרים.

(2) הדולר נותר רכיב דומיננטי בעתודותיהן של מדינות ובקופותיהם של תאגידים בינלאומיים. צמצום רכיב הזהב בבסיסם של בנקים מרכזיים מגביר מגמה זו.

אין לו תחליף

(3) עד כה טרם נמצא מטבע, או תחליף אחר, שיירש את מקומו של הדולר כמטבע רזרבי או כמטבע־סליקה. זה כבר נרתעות שאר המדינות מלהתיר למטבעותיהן לכהן כמטבעות־סליקה – מחשש (מובן) שמעמד כזה עלול לחשוף אותן לתנודות ולמערבולות. זכורה הריבית השלילית שהטילה שווייץ על פיקדונות זרים נקובים בפרנקים שווייציים: הכל במגמה לבודד את מטבעה ואת כלכלתה מזעזועים שיתרגו מכלל שליטה.

(4) בין חזק בין חלש, מקובל הדולר כמטבע־סליקה: לא רק בסחורה של ארה"ב, אלא גם בסחר בינלאומי שבו אין ארה"ב צד: ישראלי המייצא לאיטליה, או איטלקי המייצא ליפאן – רבים הסיכויים שינקבו את חשבוניותיהם בדולרים, במקום בינים, בלירטות, או בשקלים.

(5) בין חזק בין חלש, אין מתחרה לזמינותו של הדולר: לתאגיד יפאני, הזקוק ל־100 מיליון דולרים לצורך הקמת מפעל בבלגיה, יקשה לגייס סכום זה בשוק המקומי; לפיכך יעדיף לגייסו תחילה בשוק היורודולר הבינלאומי, שאין כמוהו נזיל, ורק אחרי כן ימיר את התמורה לפרנקים בלגיים.

(6) אף שהימור על הדולר כרוך ביתר־סיכון היום מאשר בימי תקפו של הסכם ברטון־וודס, עדיין אין כדולר – גם כשהוא חבוט – מטבע עובר לסוחר. הביקוש ל"ירוקים" והנכונות להחזיק בהם רווחים ברוסיה כבישראל, בארגנטינה כבמאלזיה.

פושטת־רגל מבוקשת

כל עוד אין אמריקאים מוכרים נכסים דולריים ורוכשים במקומם נכסים לא־דולריים, כל עוד נעתרים שייחים סעודיים לקבל את תמורות הנפט שלהם בדולרים, כל עוד אין יצואניה של ארה"ב נוקבים את חשבוניותיהם בינים או במארקים, וכל עוד אין יצואנים יפאנים ואירופים ממאנים לנקוב את חשבוניותיהם (המיועדות לאמריקאים ולאחרים) בדולרים – אין נשקפת סכנה למעמדו של הדולר כמטבע־על.

מכאן שאף שבמבחנים מאזניים מקובלים, אולי ראויה ארה"ב להיחשב פושטת־רגל לכל דבר, קלוש הסיכוי שיתבעו ממנה כל נושיה, בהרמוניה, פירעון מיידי של חובותיה – על־ידי המרת כל הדולרים שברשותם למטבעות אחרים. בהקשר זה, דומה גודלה של ארה"ב לגודלה של קופת חולים, שאין לנושיה אינטרס לתבוע ממנה תשלום מיידי של חובותיה.

מזמני לנצחי

ניוד המטבעות, שנכפה על שוקי־החליפין בעולם בלית ברירה, נועד להיות זמני (עד עבור זעם) – והיה נצחי. התוכיח את עצמו לכאורה לא, שכן בעשרים השנים האחרונות אנו עדים לתנודות חדות בשעריהם של המטבעות המובילים, שלא להזכיר מטבעות אחרים. רק ביום שישי שעבר, נע הדולר בטווח־מסחר יומי של 2%. כלום אין באי־יציבות זו ראיה לכישלונה של שיטת הניוד?

אכן, משטר הניוד שבו אנו חיים רחוק מהיות כליל־השלמות. אך אם הוא רע, הרי הוא רע במיעוטו. זאת משום:

(1) שאיתמצו מגלם את ההכרה שהעוגן היחיד לתוקפן של מטבעות נעוץ ביציבותם של משטרים ובאיתנותן של תשתיות כלכליות העומדות מאחוריהם.

(2) שחרף חסרונותיו, אין כמו ניוד, הנקבע על־ידי כוחות השוק, כדי לכוף על ממשלות, החוששות לגורל מטבעותיהן, משמעת עצמית – שלא היתה מאפיינתן הבולטת כשהיו שערי המטבע צמודים ושרירותיים.

(3) שהפגין יכולת לספוג טלטלות ולהתמודד עם משברי־נפט, מפולות בורסאיות (כאלה שפקדו את ארה"ב ב־1987 ואת יפאן בתחילת שנות ה־90), עם איחוד הגרמניות, מלחמת המפרץ, אי־איזונים כרוניים בתנועות־הון ובמאזני־סחר ותשלומים, ועוד כהנה וכהנה.

אתגרים מזעזעי־ספים

(4) מאז נכנס הניוד המטבעי לתוקפו, גדל נפח המסחר בעולם עשרות מונים. מכאן שאין לבוא לשיטה בטענות שאינה מספקת למערכת אמצעי־תשלום קבילים ונזילים.

(5) במהלך הזמן, הסתגלו שוקי־החליפין למציאות החדשה. נפח המסחר בשווקים אלה גאה מ־25 מיליארד דולר ב־1970 לטריליון דולר ביממה; השווקים פתוחים לעסקות־מטבע 24 שעות ביממה, חמישה ימים בשבוע. חשוב מכל, הם השכילו לפתח אמצעי־מגננה המאפשרים לנטרל את הסכנות הגלומות בחשיפה מטבעית. הכוונה לאופציות או לביטוחי־סיכונים בשווקים עתידיים, המסייעים למשתמשים בהם לשריין מראש את שערי התחייבויותיהם העתידיות (במטבעות, בריביות ועוד), או לשמר את ערכם של תזרים עתידיים שנובים להם במטבע הרצוי להם.

(6) כשמשכו את השטיח מתחת לרגלי כולם, היה הניוד שוויוני והוגן כלפי הכל: מאחר שרוב המדינות מחזיקות בעתודות דולריות נכבדות, חזקה על פיחות או על תיסוף שירוששו או יעשירו את כל מחזיקי־הדולרים (בכלל זה, מדינות אופ"ק) במידה שווה.

מעז יצא מתוק

בסיכומו של דבר, דומה שקריסתו של עוגן־הזהב וניודם של המטבעות המובילים בעולם היו לברכה. יבואנים, יצואנים ומשקיעים למדו להתמודד עם האי־ודאות והאי־יציבות הכרוכות בניוד. סוחרים מסולסלים נוהגים להמר עליהם ולהיבנות מהם.

מסתבר שמגרעותיה של אנדרלמוסיה נאוה ופיתרונות אד־הוק ברוכים לאין ערוך ממעלותיה של יציבות מלאכותית מדומה, הנוטה להנציח עיוותים ולמוטט בתחומים אחרים (שנזקם רב יותר). היד הנעלמה והאקראית המנווטת את תנודות השווקים מוכיחה את עצמה כמכוונת יעילה לאין־ערוך מן היד המכוונת של "האח הגדול", החותר להכתיב לשווקים סדרים (לשווא) את כיוון־שיטתם.

נחסמה תוכנית של יבמ צרפת לקיצוץ בעלויות החברה

בשל תביעה משפטית שהגישו 5 איגודים מקצועיים

פאריס (איי.פי). בית משפט בפאריס חסם שלשום הסכם בין יבמ לבין איגוד עובדים – הסכם שהיה מעניק לחברת המחשבים הענקית חופש פעולה גדול יותר לפיטורי עובדים ולקיצוץ במשכורות.

חמישה איגודים אחרים תבעו את יבמ צרפת למשפט ערב העסקה, שלדבריהם היתה חלק מתוכנית שיקום כוללת שהשעתה כאן מארס על פי הוראת בית המשפט.

התוכנית הכוללת, שעדיין נבדקת כדי לקבוע אם היא מפירה את החוק הצרפתי, מיועדת לחסוך לחברה 518 מיליון פרנק (90 מיליון דולר) ב־1994 וב־1995.

התוכנית תביא לחיסכון זה משום שהיא תאפשר ליבמ לצמצם את גודלה של "משכורת 13" שהעובדים מקבלים בסוף כל שנה, בהתאם לרווחי החברה, וקיצוץ 1,726 משרות מלאות.

הפיטורים יבוצעו על ידי הוצאת 700 עובדים לפנסיה מוקדמת, כשיתר העובדים יורשו לעזוב את החברה לאחר שיוכשרו לתפקידים אחרים, או שהיקף העבודה שלהם יצומצם למשרה חלקית בלבד.

האיגודים המתנגדים לתוכנית זו דורשים שהעובדים יתפטרו מרצונם, ומתנגדים לסעיף המאפשר לפטר עובדים אם הם אינם מקבלים את התוכנית הכוללת.

הנהלת יבמ הגיבה על דרישות אלו במכתב שבו נטען כי האקלים החברתי בצרפת "מקשה מאוד על היוזמה". המכתב הוסיף כי האמצעים החדשים יוצגו ב־22–23 ביוני.

האבטלה היא הבעיה החברתית הקשה ביותר בצרפת, ושיעור האבטלה הוא 12.3%, או עובד אחד מכל שמונה.

רדיו שווייץ: סוויס בנק הפסיד 73 מיליון דולר בעסקת מטבע

ציריך (רויטר). בדיווח שפורסם אתמול נמסר כי סוויס בנק, אחד משלושת הבנקים המסחריים הגדולים ביותר בשווייץ, הפסיד 100 מיליון פרנקים שווייציים (73 מיליון דולר) בעסקת מטבע. הבנק אמר כי עדיין מוקדם מדי לדבר על הפסדים כספיים.

הרדיו הממלכתי בשווייץ מסר, כי נודע לו מפי חלפני מטבע חוץ בציריך שההפסד בסך 100 מיליון פרנק נגרם עקב עסקה עם בנק טורקי, ששמו לא נמסר, לאחר שדילרים של סוויס בנק חרגו ממגבלות האשראי המותרות להם.

"מוקדם מדי לדבר על הפסדים", אמר דובר סוויס בנק, ברנארד סטטלר, בתגובה לשאלות. "אנו מנסים למצוא פתרון לבעיה זו באמצעות מגעים בדרג גבוה".

סוויס בנק מסר ביום שני שעבר כי פיטר ששה פקידי סחר במטבע חוץ עקב "הפרות חמורות של התקנות הפנימיות של הבנק והונאה קשה של תפקידי המנהיגות, הבקרה והפיקוח שלהם".

הבנק סירב למסור מה היה ההיקף המדויק של העסקה או העסקות הנדונות ואיזה בנקים היו מעורבים בהן. שלושה מבין הדילרים המפוטרים היו מנהלים.

הרדיו הממלכתי של שווייץ מסר כי סוויס בנק מקווה להשיב לפחות חלק מהכסף באמצעות שיחות שיקוים בקרוב בטורקיה עם הבנק שבו מדובר.

אנהאוזר־בוש תקים בסין מבשלת שיכר של בירה באדוויזר

סט־לואיס, ארה"ב (רויטר). אנהאוזר־בוש, מבשלת השיכר הגדולה ביותר בעולם, מסרה שלשום כי הסכימה להיכנס להשקעה משותפת בסין כדי לייצר את מוצר הדגל שלה, בירה באדוויזר, במדינה בעלת האוכלוסייה הגדולה ביותר בעולם.

אנהאוזר־בוש מסרה כי על פי העסקה, החטיבה הבינלאומית שלה תקבל נתח של 80% בבעלות על מבשלת זונגה. מבשלה זו, שהיא השקעה משותפת סינית־גרמנית, נמצאת בעיר ווהאן, העיר בעלת האוכלוסייה החמישית בגודלה במדינה, השוכנת לגדות נהר ינג־צה במחוז הובי שבמרכז סין.

ההשקעה המשותפת המוצעת באה בעקבות רכישה של 5% ממבשלת השיכר טסינגטאו בסין, שביצעה אנהאוזר־בוש בשנה שעברה.

מבשלת זונגה, שהחלה לפעול ב־1988 כמבשלה הראשונה בסין שהוקמה בהשקעה משותפת, היא כעת אחת מהמבשלות המובילות במדינה. מבשלה זו מייצרת כ־6 מיליון ארגזים בשנה של המותג שלה, שטיינבראו.

במבשלה זו ייערכו שינויים שיאפשרו לה לייצר את באדוויזר, בשלב הראשוני – לשם שיווק בסין. עם עליית המכירה של שטיינבראו ובדאדוויזר, תוגדל יכולת הייצור של המבשלה.

"מבשלת זונגה נמצאת במקום אידיאלי, במרכז סין, ותספק לנו לא רק מותג סיני נוסף מהשורה הראשונה, בעל פוטנציאל מכירות טוב, אלא גם אחד מהמתקנים המודרניים ובעלי הציוד הטוב ביותר לייצור באדוויזר בסין", אמר אוגוסט בוש השלישי, יו"ר ומנכ"ל אנהאוזר־בוש.

החברה אמרה כי מיקומה של ווהאן במרכז סין נחשב ליתרון גדול במדינה זו, שבעיות ההפצה בה מקשות מאוד על מפיצי מוצרי הצריכה.

החברה הוסיפה כי היא אינה מודעה על פרטיה הסופיים של העסקה, משום שעדיין דנים עליהם.

אנהאוזר־בוש מקווה לרכוש כ־80% מהמבשלה הקיימת או להקים השקעה משותפת חדשה שתרכוש את נכסיה של מבשלת זונגה.

החברה הוסיפה כי היא מקיימת דיונים על דרכים לעבוד בעתיד עם מבשלת טסינגטאו, כולל שיתוף פעולה אפשרי בבניית מבשלה ביחד בעיר קינגדאו שבמזרח סין.

הצעה לקצץ 28% משכר הדיילים בחברת התעופה הלאומית האיטלקית

תבוטל התוספת תמורת יותר מ־40 שעות טיסה בחודש

מאת חולדה ליברנומה

רומא (מיוחד ל"הארץ"). חברת התעופה אליטליה מציעה תוכנית להורדת עלות הדיילות והדיילים ב־28% – 168 מיליארד לירטות מתוך הוצאה כוללת של 600 מיליארד לירטות בסעיף זה. החברה מתכוונת להשיג יעד זה על ידי קיצוצים בסך 64 מיליארד לירטות בתוספת לדיילים לכל טיסה וביטול תוספת מיוחדת עבור יותר מ־40 שעות טיסה בחודש.

מספר שעות העבודה בחודש יעלה מ־166 ל־180 ומספר שעות הטיסה יעלה מ־85 ל־95 בחודש לגבי טיסות ארוכות ו־75–85 בחודש לגבי טיסות קצרות. מעכשיו יצטרך דייל אחד לשרת 50 נוסעים בטיסות פנים־ארציות.

על הצעות אלה ייפתח בימים הבאים משא ומתן בין נציגי אליטליה לבין נציגי האיגוד המקצועי של הדיילים.

"באל על אני מקבל הרבה יותר הטבות מאשר בכל חברה אחרת"

נוסע מתמיד באל על.

נוסעי חוג "הנוסע המתמיד" באל על יודעים למה הם מתמידים.
הם נהנים מהטבות על כל טיסה ומחידושים בלתי פוסקים - אל כל מקום - בכל המחלקות. אתה מוזמן לעשות השוואה:

	אל על EL AL	חברות בינלאומיות אחרות
מס' הטיסות המזכות בכרטיס בונוס חינם ליעד באירופה	4 1/2 טיסות לאירופה	7-20 טיסות לאירופה
מס' הטיסות המזכות בכרטיס בונוס חינם לארה"ב	3 1/2 טיסות לארה"ב	4 1/2-18 טיסות לארה"ב
מימוש כרטיס בונוס חינם	ללא הגבלה. חברי החוג יכולים לבחור בדיוק את הטיסה המתאימה להם לניצול כרטיס הבונוס.	בכל טיסה מוקצה מספר קבוע ומצומצם של מקומות לטיסות הבונוס של חברי החוג.
שידרוג עסקי (ללא תשלום)	הטבה בלעדית ללא תשלום. אם התפוסה במחלקת עסקים מאפשרת זאת, אנו מתקשרים לחבר החוג לביתו ומודיעים לו כי עלה למחלקה גבוהה יותר.*	אין
קניית נקודות להשלמה לכרטיס בונוס	אפשרי. אם חסרות נקודות לקבלת כרטיס בונוס, ניתן לרכשן.	לא אפשרי
בחירת מקום הישיבה מראש	אפשרי	אפשרי
כרטיס בונוס חינם לילד	2/3 מהנקודות הדרושות לכרטיס בונוס חינם למבוגר	לא אפשרי

* הטבה זו אינה עולה בנקודות ומותנית במספר הנקודות הצבורות בחשבונו, בהופעת מסי החבר ע"ג ההזמנה ובכירטוס של עד 72 שעות לפני הטיסה.

לקבלת עלון מפורט צלצל 24 שעות ביממה לתיבת יורונט 03-5760011 או פנה לסוכן הנסיעות שלך

השמיים פתוחים

EL AL אל על

הנוסע המתמיד

עובדת לשעבר בהונדה ארה"ב הודתה בקבלת שוחד של 120 אלף דולר

קונקורד, ניו המפשייר (רויטר). עובדת לשעבר בחברת אמריקן הונדה מוטור הודתה אתמול כי קיבלה שוחד בסך 120 אלף דולר. בכך הגיע ל־14 מספרם של העובדים והמנהלים הבכירים לשעבר בהונדה שהואשמו במעורבות בשערוריית שוחד ברחבי המדינה.

עוזר התובע הפדרלי, מייקל באניסון, מסר כי ביאטריס סיקורה התמה על עסקת טיעון בבית דין פדרלי בקונקורד, ניו המפשייר. היא הואשמה בסעיף קשירת קשר לביצוע מעשה מרמה.

באניסון אמר כי סיקורה השתמשה בעמדתה כעוזרת בכירה במחלקת התנועה בהונדה בשנות ה־80 כדי להשפיע על חלוקת המכוניות לסוחרים. סיקורה הודתה כי העניקה טיפול מועדף לג'ון הנדריק, בעלים משותפים של הונדה קארס בקונקורד, ניו המפשייר, תמורת שוחד בסך 120 אלף דולר.

האף־בי־איי ממשיך לחקור פרשה זו. עד כה הואשמו 14 עובדים לשעבר בקשר להשתתפות ברשת שוחד שפעלה בהונדה ברחבי ארה"ב.

תשעה מתוכם הודו באשמתם בסעיפים שנעו משיבוש הליכי משפט ועד למעשי נוכלות.

יו"ר קבוצת שניידר ששוחרר צופה עלייה ברווחים

פאריס (איי.פי). יו"ר קבוצת החשמל וההנדסה שניידר, ששוחרר ממעצר לפני שבועיים, צפה ביום חמישי כי רווחי החברה יעלו, למרות החקירה הבלגית על האשמות במעשי מרמה. דבריו התקבלו בתשואות על ידי בעלי המניות.

דידייה פינרואלנסיין, ששוחרר בערבות ב־7 ביוני לאחר ששהה 12 ימים בבית סוהר בבלגיה, אמר בפגישה של בעלי המניות כי שניידר תיהנה מעלייה "משמעותית מאוד" ברווחים ב־1994, עלייה גבוהה אף מזו שנרשמה ב־1993 – 33%, ושהביאה לרווח כולל של 405 מיליון פרנק (72 מיליון דולר).

לדבריו, החקירה המתנהלת בבלגיה על השתלטותה של שניידר על שתי חברות בנות במדינה זו לא תשפיע על הכנסות החברה.

"עניין זה אינו צריך להשפיע על ההתקדמות הטובה של העסק שלנו", ענה האלנסיין לשאלה. "עלי להזכיר לך שהפעולות בבלגיה מהוות 1% בלבד מהשווי הנקי של החברה".

מחירן של מניות שניידר ירד ב־16% בבורסה של פאריס לאחר מאסרו של האלנסיין, אך למרות זאת ניכר מצב רוח מרומם בפגישה.

"ענג גדול הוא לראות את כולכם מכונסים כאן יחד", אמר פינרואלנסיין עם הגיעו למקום. "אני עצמי שמח מאוד להיות כאן".

לאחר מכן התקבל בקריאות בוז נציג של בעלי המניות הבלגים הנזעמים שתבעו את שניידר, שביקש הסברים בסוד חקירת מעשי המרמה.

פינרואלנסיין אמר לאותו זה, אנדריי דה בארסי: "שאלתך אינה קשורה כלל לסדר היום".

מאסרו של יו"ר שניידר היכה בתדהמה את הצרפתים וגרם למתיחות ביחסים בין בלגיה לצרפת.

התובעים בבריסל האשימו את שניידר בגניבת 4.8 מיליארד פרנקים בלגיים (142 מיליון דולר) משתי חברות בנות, קופיבל וקופימק, ובהסתרת מידע על קיומן של כמה חברות מחוץ לבלגיה מפני בעלי מניות מיעוט, כדי להסתיר את הערך האמיתי של שתי החברות הבלגיות.

הבנק המרכזי היוגוסלווי ינפיק מטבעות זהב

בלגראד (רויטר). הבנק המרכזי של יוגוסלוויה מסר אתמול כי הוא מתכנן להנפיק כמות מוגבלת של מטבעות זהב, כדי לרכוש את יבול הגרעינים העודף השנה, צעד הנתפס כמבחן קריטי לתוכנית ההבראה שלו.

נגיד הבנק המרכזי של יוגוסלוויה, דרגוסלאב אברמוביץ', אמר כי שער החליפין של מטבעות הזהב יוצמד למחיר הזהב בשוקי העולם, העומד כעת על כ־388 דולר לאונקיה.

לדבריו, המדינה תערוב לערך מינימום של המטבעות, שיעמוד ככל הנראה על 350 דולר לאונקיה.

אברמוביץ' הוא אדריכל תוכנית ההבראה הכלכלית שהצליחה לחסל את ההיפר־אינפלציה ביוגוסלוויה הקטנה, המורכבת מסרביה ומונטנגרו, מאז החלה לפעול בינואר השנה. לדבריו, המטרה הראשונית של הנפקת מטבעות הזהב היא רכישת עודפים מיבול החיטה מידי החקלאים במדינה.

"זהו זמן נוח להנפיק את מטבעות הזהב, בה בעת עם רכישת היבול", אמר אברמוביץ' בראיון.

רעפים
החלפת – גגות
פרגולה
יפה לגינה
שיפוץ ארגזי רוח
03-9313269 בית הגג